DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

İbn Hibbân

Sahîh

الإحسان في تقريب

صحيح ابن حبان

Ali bin Balabân el Fârisî

el-İhsân fî Takrîbi Sahîhi İbn Hibbân

5

OCAK

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Sahîh/el-İhsân fî Takrîbi Sahîhi İbn Hibbân

1. baskı – İstanbul

Cilt 5

Nisan 2022

Özgün adı: el-Müsnedü's-Sahîh ale't-tekâsim vel-envâ'

Yazarı: Ebû Hâtim Muhammed b. Hibbân b. Ahmed el-Büstî (öl. 354/965)/ tertib eden: Ebu'l-Hasan Emîr Alâuddîn Alî b. Balabân b. Abdillâh el-Mısrî (öl. 739/1339)

Arapça neşir: Halil b. Me'mûn Şeyhâ yayım hazırlığı ile Dâru'l-Ma'rife tarafından, Beyrut 2004'de yayımlanmıştır.

İSBN: 978-605-4659-43-2

Tercüme: Hüseyin Yıldız, Hasan Yıldız ve Zekeriya Yıldız

Tashih ve Redaksiyon: Yusuf Özbek

Mizanpaj: Muhammet Özbek

Kapak: Edib Agagjyshi

Baskı: Millî Basımevi

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad.

Güven İş Merkezi C-blok No. 201-202

Zeytinburnu/ İSTANBUL

Tel: 0212.5443409 Matb. Sertifika No: 48936

Sipariş ve Bilgi Edinme: www.ocakyayincilik.com,
www.hadisdeposu.com

GSM: 05353107416 (Yusuf Özbek)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sahîh İbn Hibbân

el-İhsân fî Takrîbi Sahîhi İbn Hibbân

Ebû Hâtim

Muhammed b. Hibbân (öl. 354/965)

Tertib Eden:

Emîr Alâuddîn Ali b. Balabân el-Fârisî ((öl. 739/1339)

Cilt 5

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

HAC KİTABI 53

Hacı ve Umrecilerin Allah'ın Elçileri Sayılması 53

Hac İle Umrenin Müslümandan Günahları ve Fakirliği Uzaklaştırması 53

Kötü Söz Söylenmeden ve Günah İşlenmeden İfa Edilmiş Bir Hac Nedeniyle Yüce Allah'ın Kulun Geçmiş Günahlarını Bağışlaması 54

Müslümanın Umresinin Diğer Umreye Kadarki Günahlarına Kefaret Olması 54

Kâbe'nin Çevresini Tavaf Edene Attığı Adımlarca Derecelerinin Yükselmesi, Hasenelerin Yazılması ve Günahlarının Silinmesi 55

Hacı ve Umrecinin İki Rükn-ü Yemânî'yi İstilâm Ettikleri İçin Hatalarının Silinmesi 55

Ramazan'da Umre Yapanın Haccetmiş Gibi Olması 56

Yüce Allah'ın Mescid-i Aksâ'dan Umre Yapan Kulun Geçmiş Günahlarını Bağışlaması 57

Kadınların Yaptığı Haccın Erkeklerin Cihadının Konumunda Olması 57

Zengin Olup da Beş Yılda Bir Haccetmeyen Kişinin Mahrumiyeti 58

"Gitmeye Gücü Yetenin O Evi Ziyaret Etmesi, Allah'ın İnsanlar Üzerinde Bir Hakkıdır" Âyetini 58

Yüce Allah'ın Her Sene Değil Ömründe Bir Kere Ona Yol Bulabilene Haccı Farz Kılması 59

Kişinin Farz Olduğunda Haccını Diğer Seneye Ertelemesinin Mubahlığı 61

Mekke'nin Yeryüzünün En Hayırlı ve Allah'a En Sevgili Olan Yeri Olması 61

Mekke'nin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Yeryüzünün En Sevdiği Yeri Olması 62

Rükn ve Makâm'ın Cennet Yakutlarından Olmaları 62

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hacer-i Esved'in Kendisini İstilam Eden Kimseye Şahadet Edecek Dilinin Olması 63

Hacer-i Esved'in Söz Konusu Dilinin Dünyaya Değil Kıyamete Ait Olması 63

Yüce Allah'ın Zemzemi Çıkarıp Zuhur Ettirdiği Vakit 64

Allah'ın Hareminde Silah Taşımanın Yasaklanışı 64

Allah'ın Hareminde Diken Koparmanın ve Sahibine Teslim Etmek İçin Olmadıktan Sonra Yitik Olan Bir Şeyi Almanın Yasaklanması 65

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Hareminde Bir Bid'at Ortaya Koyanı ve Bir Müslümanın Vermiş Olduğu Zimmeti İhlal Edeni Lanetlemesi 66

Ali b. Ebî Tâlib'in "Yanımızda Allah'ın Kitâb'ı ve Kılıcımın Kınındaki Şu Sahifeden Başka Okuduğumuz Bir Şeyler Yoktur" Sözüyle Bizim de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den Yazmış Olduklarımızı Kastetmesi 67

İslam'a Göre Katli Vacip Olanları Dışında Allah'ın Hareminde Kureyşli Öldürmenin Yasaklanışı 68

Allah'ın, Hareminde Belirli Bir Saatte Kan Dökmeyi Mustafa'ya 68

Mekke, Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Sadece Belli Bir Saatte Helal Kılınmış, Sonra İlelebet Haram Kılınmıştır 69

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Emriyle İbn Hatal'ın O Günde Katledilmesi 69

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Rabbinden Mekke'yi Sevdirdiği Gibi Medine'yi de Hatta Daha Fazla Sevdirmesini İstemesi 71

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Medine'yi Tâbe Şeklinde Adlandırması 74

İmanın Medine İle Birleşip Kaynaşması 74

İmanın Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Şehriyle Birleşmesi 74

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Şehrinde Oturanın Mümin Olduğuna Şahadet Etmesi 75

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Deccâl'in Yeryüzünün Diğer Yerleri Bir Yana Medine'ye Girememesi 76

Medine Halkının —Allah Bizi Şerrinden Korusun —Deccâl'in Tahakkümünden Koruyacağı Hakkında 76

Medine'nin Körüğün Artıkları Giderdiği Gibi Bazı Kimseleri Kendisinden Gidermesi 76

Yüce Allah'ın Medine'den Hoşlanmayarak Çıkanların Yerine Daha Hayırlı Kimseleri Getirmesi 77

Medine Halkının İnsanların Hayırlıları Olduklarına ve Sevmeyerek Oradan Çıkanların İse Kötü İnsanlar Sayılmalarına Delalet Eden Haber 77

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Bu Sözü Söylemesinin Nedeni 78

Medine Halkının Âlimlerinin Diğer Âlimlerden Daha Bilgili Olduklarına Delalet Eden Haber 79

Yüce Allah'ın Medinelilere Kötülük Düşünen Kişileri Eritip Yok Etmesi 79

Yüce Allah'ın Medine Halkını Korkutan Kimseyi Türlü Belalarla Korkutacağı Hakkında 80

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'nin Zorluklarına Sabredene Kıyamet Gününde Şahadet Edip Şefaat Edeceği Hakkında 80

Medine'nin Zorluklarına ve Çilesine Sabredene Şefaat 81

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmetinden Medine'de Ölen Kimseye Şefaati 81

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kıyamette Ümmetinden Medine'de Ölen Kimseye Şefaati 82

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bereketin Medine'ye Katlanarak Gelmesini İstemesi 82

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine Halkına Ölçeklerinin Bereketli Olması İçin Dua Etmesi 83

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Abdest Aldığı Sırada Medine Halkına Dua Etmesi 84

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine Halkının Hurmaları İçin Dua Etmesi 84

Allah'ın, Seçkin Kuluna (sallallahu aleyhi vesellem) Bakî Ehline Dua Etmesini Emretmesi 85

Kişinin, Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Minberi Yanındaki Taati Sayesinde Cennetleri Kazanmayı Umması 86

Müslüman Kimsenin, Taat İle Birlikte O'nun Kabri ile Minberi Arasıdan Geçerken Cennet Bahçelerinden Bir Bahçeyi Kazanmayı Umması 86

Yüce Allah'ın Resûlü'nün Diliyle Haram Kıldığı İçin Medine'nin İki Kara Taşlığı Arasında Avlanmanın Yasaklanışı 87

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haremindeki Ağaçların Silkelenmesinin Yasaklanışı 88

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ehl-i Kitab'ı Medine'den Çıkarmak İstemesi 88

Başka Bineğe İmkanı Olsa Dahi Erkeğin Yük Develeriyle Hacca Gitmesinin Mubahlığı 89

Kişinin Bineğe Binme İmkanı Olsa Bile Hz. Mûsa'yı Örnek Alarak Yürüyerek Hac Yapmasının Müstehaplığı 90

Erkeğin Kendisine Hac Farz Olan ve Kocasından Başka da Mahremi Olmayan Karısıyla Birlikte Hac Yapmasının Nafile Cihaddan Üstün Olduğuna Delalet Eden Haber 90

Kendisine Farz Olan Haccı Eda Etmek İçin Kadının Kocasıyla Birlikte Hac Yolculuğuna Çıkmasının Kocası İçin Nafile Cihaddan Faziletli Sayılması 91

Zikri Geçen Yasaklamanın Tahrîmi Değil Edebe Yönelik Bir Yasaklama Oluşu 91

Hac ya da Umre Yapmak İsteyene Mikatlardan İhrama Girmesinin Emredilmesi 92

Hacının Mikatları ve İhram İçin Giyebileceği Giysiler 93

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yolu Medine ya da Çevresinden Geçen Hacının Telbiye Getireceği Yer 94

Mekke'de Olup Hac Yapmak İsteyen Kimsenin Telbiye Getireceği Vakit 94

Umrecinin Zilkâde'de Umre Yapmasının Mubahlığı 95

Mustafa'ya Uyarak İhram İçin Koku Sürünmenin Müstehaplığı 96

İhrama Girdikten Sonra Kişinin Üzerinde Koku İzinin Kalmasının Mubahlığı 97

İhrama Girdikten Sonra Kişinin Üzerinde Koku İzinin Kalmasının Mubahlığı 97

İhrama Girmek İsteyenin Miskle Kokulanmasının Mubahlığı 98

İhrama Girerken Koku Sürünmenin Mubahlığı 98

Âişe'nin Söz Ettiği Koku Sürmenin İhram Öncesine Ait Olduğu Hakkında 99

Hastalığı Olan Kimsenin Şartlı İhrama Girmesinin Mubahlığı 99

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Dubâa'ya Rahatsızlığı Nedeniyle Şartlı Hac Yapmasına Müsaade Etmesi 100

Hasta Olana Hac Yapmak İstediğinde Şart Koşmasının Emredilmesi 100

Kişinin Kulağıyla Bizzat İşitmese Dahi Sonradan Öğrendiği Kardeşinin Telbiyesinin Aynısına Niyetlenmesinin Mubahlığı 101

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikrettiğimiz Telbiyesi 101

Gömleği İle İhrama Girene, Onun Yırtılmasını Emredenin Aksine Üzerinden Çıkarmasının Emredilmesi 102

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Bu Soruyu Soranın Sorma Vakti 102

Peştamal ve Ayakkabı Bulamadığında İhramlının Mest ve Şalvar Giymesinin Mubahlığı 103

İhramlının Ayakkabı Bulamadığında Topuklarından Kestiği Mestler Giymesinin Mubahlığı 104

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ayakkabı ve Peştamal Bulunmadığında Mest ve Şalvar Giymenin Mahzurunun Olmadığı Hakkında 105

Ayakkabı Bulamadığında İhramlıya Giymesi Mubah Olan Mestler 106

İhramlının Ayakkabı Bulamadığında Mest ya da Peştamal Bulamadığında Üzerinde Kan Olan Şalvar Giyebileceğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 107

Hacının Akîk Vadisinde Namaz Kılmasının Müstehaplığı 107

Hac İçin İhrama Giren Kişiye Mekke'ye Geldiğinde Mekke'den Yeni Bir Hacca Kadar Haccını Umreye Çevirmesinin Emredilmesi 108

Söz Konusu Emrin Vaciplik Değil, Mendubiyet Bildiren ve İrşâd Bâbında Bir Emir Olması 110

Önceki Üç Hadiste Bahsi Geçen Sadece Hac İçin Telbiye Getirenlerin Tümünün Değil Sahabeden Bazılarının Olması 111

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hacca Niyetlenip Bunu Umreye Çevirenlere Sonradan Mekke'de Hac İçin Yeniden İhrama Girmelerini Emretmesi 112

Kişinin Baliğ Olmamış Çocuğuna Farz Değil Nafile Hac Yaptırmasının Mubahlığı 113

Söz Konusu Sorunun Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Sorulduğu Yer 113

Hac ya da Umre Yapmak İsteyenin Getireceği Telbiye 114

Kişinin Zikredilen Telbiyeye Bazı Sözler Eklemesinin Mubahlığı 115

Kişinin Telbiye Getirirken Parmaklarını Kulaklarına Sokmasının Müstehaplığı 115

Hacı ya da Umrecinin Yüksek Sesle Telbiye Getirmesinin Müstehaplığı 116

Bu Emrin Veriliş Nedeni 116

Hacının Telbiye Getirmeyi Keseceği Vakit 117

Önemli Bir Sebepten Dolayı Kişinin Hareme İhramsız Girmesinin Mubahlığı 118

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mekke'ye İhramsız Girdiği Vakit 118

Kişinin Mekke'ye Girmesinin Müstehap Olduğu Yer 118

Mekke'ye İlk Girerken Hacıya Müstehap Olan Şey 119

Beyt'i Tavaf Etmek İsteyen Hacı ve Umreci 119

İhramlının Beyt-i Atîk'i Tavaf Etmesi 120

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Remel Yapmasının Sebebi 120

Hicr'in Beyt'ten (Kâbe'den) Olduğuna Delalet Eden Haber 123

İnsanların Kâbe'yi Hz. İbrâhîm'in Temelleri Üzerine Bina Etmekle Yetinmelerinin Nedeni 124

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yıktığı Taktirde Hicr'i Kâbe'ye İlave Etmeyi İstemesi 125

Hacc-ı İfrâd Yapan Kişinin Ziyaret Tavafını Yaptıktan Sonra Abdestini Bozmadan Safâ İle Merve Arasında Bir Defa Sa'yetmesinin Mubahlığı 126

Beyt-i Atîk'i Gayr-i Müslimin ya da Çıplak Kimsenin Tavaf Etmesinin Yasaklanışı 126

Beyt-i Atîk'in Çevresinde Tavaf Yapanın Hacer-i Esved'i Öpmesinin Müstehaplığı 127

Beyt-i Atîk'in Etrafında Tavaf Yapanın Hacer'i İstilâm Etmesinin ve Etmemesinin Mubahlığı 128

Tavafta Hacer'i İstilâm Edenin Onu Uzaktan Selamladığı Elini Öpmesinin Mubahlığı 129

Kâbe'nin Etrafında Tavaf Yapanın İstilam Yapamadığında Rükn'e İşaret Etmesinin Mubahlığı 129

Hacı Tavaf Esnasında Rükn ile Hacer Arasında Ne Der? 129

Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin İki Yemânî Rüknü İstilam Etmekle Yetinmesinin Müstehaplığı 130

Kişinin Bineği Üzerinde Tavaf Etmesinin Caizliği 130

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin İnsanların Rahatsız Etmesinden Emin Olduğunda Beyt-i Atîk'in Etrafında Bineği Üzerinde Tavaf Etmesinin Mubahlığı 131

Hasta Olan Kadının Beyt'i Binekli Olarak Tavaf Etmesinin Mubahlığı 131

Yüce Allah Müslümanları Hayvanlardan Daha Değerli Kılmışken Onlara Benzememek İçin Hacda Birinin Burnuna Halka Takıp Çekilmesinin Yasaklanması 132

Hasta Hacının Bineğiyle Tavaf Etmesinin Mubahlığı 133

Hayızlı Kadına Beyt'i Tavaf Dışında Diğer Hac Amellerini Yapmasının Emredilmesi 133

Tavaf Namaz Olarak Kabul Edilse de Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin Konuşmasının Mubahlığı 134

Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin Bu Esnada Susadığında Su İçmesinin Mubahlığı 135

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zemzem Suyundan İçmesi 135

Safa ile Merve Arasında Sa'y Yapmanın Hacı ve Umreci Üzerine Terki Mümkün Olmadan Farz Olduğuna Delalet Eden Haber 136

Safa ile Merve Arasında Sa'y Yapmanın Farz Olduğuna ve Terkedilmesinin Caiz Olmadığına Delalet Eden Haber 137

İnsanlardan Bir Âlime Safa İle Merve Arasında Sa'y Yapmanın Farz Olmadığı İzlenimi Veren Lafız 139

Safa İle Merve'ye Çıktığında Hacı ve Umreci Ne Söyler? 139

Kişinin Safa İle Merve'de Allah'ın Düşmanlarına Beddua Etmesinin Müstehaplığı 140

Geçerli Bir Nedenle Kişinin Safâ ile Merve Arasında Bineğe Binmesinin Mubahlığı 141

Mekke'de Değil Mina'da Hacının Tevriye Günü Öğle Namazı Kılmasının Müstehaplığı 142

Mina'dan Arafat'a Sabahleyin Çıkanın Tehlil ve Tekbir Getirmesinin Mubahlığı 143

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Haccında Arafat'ta Vakfe Yapmasının Mecburiyeti 144

Öğle İle İkindi Namazlarını Kıldıktan Sonra Fecrin Doğuşuna Kadar Az Olsun Çok Olsun Arafat'ta Vakfe Yapmış Olan Kişinin Haccının Tamamlanmış Olması 145

Öğle İle İkindi Namazlarını Kıldıktan Sonra Müzdelife'de Sabah Olana Kadar Gündüz ya da Gece Vakti Arafat'ta Vakfe Yapmış Kişinin Haccının Tamamlanmış Olması 145

Yüce Allah'ın Meleklerine Karşı Arafat'ta Vakfe Yapan Hacılarla Övünmesi 146

Arefe Günü Arafat'ta Bulunan Kimsenin Cehennemden Kurtulmasının Ümit Edilmesi 146

Hacının Arafat ile Müzdelife'de Vakfe Yapması 147

Kişinin Arafat'a Çıkması ve Sonra Oradan Minâ'ya Geçmesi 148

Arafat'tan Değil de, Mina'dan Dönüşe Geçmenin Caiz Olmaması ve Bu Konuda Önceki Uygulama 149

Kişi Hacı Olduğunda Arafat'ta Vakfe Yapıp Oradan Müzdelife'ye Geçmesi 149

Hacının Müzdelife'de Akşam ile Yatsı Namazlarını Birleştirerek Kılmasının Mubahlığı 150

Harem Ahalisinden Olmayanların Namazları Cemederken Mukîm Olanlar Gibi Değil, Seferi Olanlar Gibi Namazı Kılmaları Gerekliliği 150

Hacının Müzdelife'den Ayrılıp Minâ'ya Geçme Vakti 151

Kadınların Müzdelife'den Mina'ya Erkenden Geceleyin İntikal Etmelerinin Caizliği 151

Kişinin Ailesinden Zayıf ve Güçsüz Olanları Müzdelife'den Mina'ya Erkenden İntikal Ettirmesinin Mubahlığı 152

Zikredilen Mubahlığın Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber 152

Güçsüz Kadınlara Yönelik Söz Konusu Mubahlığın Güçsüz Erkekler İçin de Geçerli Olması 153

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kadın ve Çocuklardan Zayıf Olanların Müzdelife'den Geceleyin (Erkenden) Gönderilmesinin Mubahlığı 153

Siyasi Otoritenin Ailesinden Zayıf Olanları Müzdelife'den Geceleyin Erkenden Göndermesinin Müstehaplığı 154

Cemreleri Taşlamanın Hz. İbrâhîm'in Mirası Olduğu Hakkında 154

Hacının Cemreleri Güneş Doğmadan Önce Taşlamasının Yasaklanışı 155

Hacının Cemreleri Taşlarken Duracağı Yer 155

Cemrelere Atılacak Taşların Vasfı 156

Cemrelerin Fiske Taşları İriliğinde Olanlarla Taşlanması 157

Kişinin Akabe Cemresine Atacağı Taşların Sayısı 157

İmam Olan Kişinin Cemreleri Taşlarken Devesinin Üzerinde İnsanlara Hitab Ederek Emir ve Nehiylerde Bulunmasının Mubahlığı 158

Kişinin Vakitlerde Devesinin Üzerinde Hutbe Vermesinin Caizliği 158

Geçerli Bir Bahanesi Olmasa Bile Hacının Taşlamadan Önce Kurban Kesmesinin veya Kurban Kesmeden Önce Tıraş Olmasının Mubahlığı 159

Geçerli Bir Bahanesi Olmasa Bile Tıraş Olma ve Kurban Kesmeyi Önceleyen Kimseye Kurban Kesmenin ve Şeytan Taşlamanın Emredilmesi 160

İhramlının Kurban Kesmeden Önce Tıraş Olmasının ve Taşlamadan Önce Tıraş Olmasının Mubahlığı 160

Tıraş Olacak Kimsenin Kesmeye Solundan Önce Sağından Başlaması 161

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Saçlarını Kısaltanlardan Fazla Tamamen Kazıtanlara Dua Etmesi 162

İhramlının Ziyaret Tavafı Yapmak İstediğinde Mina'dan Ayrılmadan Önce Koku Sürünmesi 162

Ziyaret Tavafı İçin Mina'dan Ayrılış 163

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mina'dan Ayrılan Kimsenin Öğle Namazını Orada Kılmasının Müstehaplığı 165

Mina Günlerinde Cemreleri Taşlama 165

Cemreleri Taşlayanın Taşlama Süresince Orada Beklemesi 165

Mekke'deki Çobanların İki Günlük Taşlamayı Tek Günde Yapmalarının Mubahlığı 166

Sikâye Görevleri Dolayısıyla Abbâs ve Ailesinin Mina Gecelerinde Mekke'de Kalmalarının Mubahlığı 167

Abbâs'a Verilen Bu Emrin Vacip Değil, Ruhsat Olması ve Mendubiyet Bildirmesi 167

Mina Günleri, Acele Edip İki Günde Oradan Ayrılmanın Sakıncasının Olmaması 168

Hacının Kaldığı Günlerde Mina'daki Namazı 169

Hacı ve Umrecinin Ticaret Yapmasının Mubahlığına Delalet Eden Haber 169

Dağılma Gecesinde Hacının Muhassab'da Konaklamasının Müstehaplığı 170

Dönüşe Geçen Hacının Yolculuğunu Kolaylaştırması İçin Muhassab'ta Bir Gece Geçirmesinin Müstehablığı 170

Söz Konusu Bu Yasakta Bazı Kadınlara Ruhsat Verilmesi 171

Kâbe'ye Gitmeden Dönüşe Geçmesine Ruhsat Verilen Kadının Daha Önce Tavaf Yapmış Kadın Olması 172

İllet Aynı Olduğu ve Hayız İçin de Nifâs İsmi Kullanıldığı İçin Hayızlı Kadına Yönelik Hükmün Nifâslı (Loğusa) Kadın İçin de Geçerli Olması 172

Kan Görmeden Önce Ziyaret Tavafı Yapmış Hayızlı Kadının Dönüş Yoluna Çıkmasının Mubahlığı 173

Ziyaret Tavafından Önce Hayızlanmış Kadına Dönüş Yoluna Çıkmasının Emredilmesi 173

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Daha Önce Ziyaret Tavafını Yapmış Olan Hayızlı Kadına En Son Kâbe'ye Gitmeden Dönüşe Geçmesine Ruhsat Verilmesi 174

Muhacirin Mina Dönüşü Ne Kadar Kalabileceği Hakkında 175

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Muhacir, Mina Dönüşü Üç Gün Kalabilir" Sözüyle Mekke'de Kalışı Kastetmesi 175

Hacının Mekke'den Çıkmasının Müstehap Olduğu Dağ Yolu 176

Kişinin Mekke'den Ülkesine Dönmek İçin Müstehap Olan Yer 176

Bazı İmamlarımızın Umrenin Hacca Katılması Olan Temettünün Müstehaplığı Konusunda Huccet Saydıkları Haber 177

Subay b. Ma'bed'in Getirdiği Telbiye 177

Kurbanlık Sevkedene Hac ile Umre İçin Birlikte Telbiye Getirmesinin Emredilmesi 178

Umreyi Haccın İçine Katarak Temettü Yapanın Hem Umresi, Hem de Haccı İçin Tek Tavaf İle Tek Sa'y Yapmasının Yeterli Olması 179

Haccıyla Umresini Birleştirerek Kıran Haccı Yapanın Tavafı 179

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 180

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf İle İki Sa'y Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 180

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf İle İki Sa'y Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 181

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Umre Niyetiyle İhrama Giren Ashâbına Söz Konusu Emri Verdiği Yer 182

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Serif'te Verdiği Söz Konusu Emri Mekke'ye Girmeden Önce İkinci Kez Vermesi 183

Hacda Temettünün Emredilmesi, Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edilip Müstehab Görülmesi 187

Beyt-i Atik'i Kastedenler İçin Hacda Temettünün Müstehab Görüldüğü ve Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edildiğine Delâlet Eden Haber 188

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Hacca Kadar Umreden Faydalanmasının Müstehab Olduğuna ve Bunun Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edildiğine Delâlet Eden Haber 189

Beyt-i Atîk'e Kasdeden Kişinin Umreyi Hacca Katarak Temettü Yapmasının Mubahlığı 190

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Yanında Kurbanlık Getirmeyenlere Kısmî Değil Tümüyle İhramdan Çıkmayı Emretmiş Olması 190

Kendisi İhramdan Çıkmadığı Halde Onlara İhramdan Çıkmalarını Emretme Nedeni 191

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Göndermeyen Ashâbını (Haclarını) Umreye Çevirip İhramdan Çıkmalarını Emretmesi 192

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Sevkedip Her İkisi İçin de Telbiye Getirenlerin Haclarını Umreleri İçine Katmalarını Emretmesi 192

Başlangıçta Kurbanlık Sevketmeyenlerin İhramdan Çıkmalarının Mubah Kılınması 193

Mekke'ye Girişte Umresini Haccına Katarak Temettü Yapan Kimse Ne Yapar? 194

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haccı ve Umreleri 194

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Kıran Haccı Yaptığını Bildiren Haber 195

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Haccı Olarak Anlatılanların Vedâ Haccı Olması 195

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikredilen Fiili Yaptığını Bildiren Üçüncü Haber 199

Hz. Ömer'in Umreyi Haccın İçine Katarak Temettü Yapılmasını Yasaklama Nedeni 199

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Haccında Temettü Yapmadığına Delalet Eden Haber 200

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Hac 202

Kendisine ve Getirdiklerine Uymamızı Yüce Allah'ın Emrettiği Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Hac 205

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Umreler 212

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yalnızca Üç Umre Yaptığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 214

İhramlıya Mubah Olan ve Olmayan Şeyler 214

İhramlının Başını Yıkamasının Mubahlığı 215

Cemreleri Taşlamak İsteyen İhramlının Kendini Sıcaktan Koruması 216

İhramlının Bir Rahatsızlık Nedeniyle Kan Aldırmasının Caizliği 216

İhramlının Bir Hastalık Nedeniyle Kıllarını Kesmeden Kan Aldırmasının Mubahlığı 217

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in İhramlı İken Vücudundan Kan Aldırdığı Yer 217

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Fiili Birden Fazla Kez Yaptırdığına Delalet Eden Haber 217

Gözlerinden Rahatsız Olan İhramlının Tedavi Olmasının Mubahlığı 218

İhramlının Belli Bazı Giysi Türlerini Giymesinin Yasaklanışı 218

İhramlının Boyanmış Giysileri Giymesinin Yasaklanışı 219

Bu Emrin Veriliş Nedeni 219

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Bunu İki Giysiyle Kefenleyin" Sözü ile Üzerindeki İki İhram Giysisini Kastetmesi 220

Öldüğünde İhramlının Kefenlenirken Yüzüyle Başının Örtülmesinin Yasaklanışı 220

İhramlının Avlamaktan Kaçınması Gereken Hayvanlar 221

İhramlıya Öldürmesi Mubah Kılınan Zararlı Hayvanlar 221

Fısk (Zararlı) İbaresinin Âdem Evladı ile Şeytanlar Dışındakiler İçin Kullanılmasının Mubahlığı 222

İhramlının Sırtlan Avlamasının Kefaret Gerektirmesi 222

İhramlının, Avlanmasına Her Hangi Bir Şekilde Yardımcı Olmadığı Avın Etinden Yemesinin Mubahlığı 223

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Avladığı Eti Hediye Ettiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Geri Çevirdiği Kimsenin Adı 224

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Sa'b b. Cessâme'nin Avladığı Hayvanın Etini Geri Çevirmesinin Nedeni 225

İhramlının Avlanmasında Emir Verip Göstermediği Avın Etinden Yiyebileceği Hakkında 227

İhramlının Avlanmasında Hiçbir Şekilde Yardımı Olmadığı Avın Etinden Yemesinin Mubahlığı 228

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yolculuk Esnasında Ebû Katâde'nin Kestiği Yabani Eşeğin Etinden Yemesi 230

Yüce Allah'ın İndirdiği Fidye Âyetine Dayanarak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ka'b b. Ucre'ye Fidye Vermesini Emretmesi 231

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikredilen Kefaret Emrini Ka'b b. Ucre'ye Başını Tıraş Ettikten Sonra Vermesi 232

Kişinin Üç Kefaret Şıkkından Kolayına Gelen Birisini Seçmekte Muhayyer Olması 233

Zikri Geçen Miskin Doyurma Kefaretinin Miktarı 234

Fidye Olarak Altı Miskinin Doyurulduğu Miktar 235

Ka'b b. Ucre İçin Verilen Bu Hükmün Durumu Onunkiyle Aynı Olan Herkes İçin Geçerli Olması 236

Üzerinde Hac Farizası Olduğu Halde Devenin Üzerine Binemeyecek Kimsenin Adına Hac Yapılmasının Emredilmesi 237

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Üzerinde Hac Farizası Bulunan Kimseyi Borçluya Benzetmesi 238

Bineğe Binemeyecek Kişi Adına Hac Yapmanın Emredilmesi ve Bunu Yapmanın Hac Gibi Farz Olması 239

Üzerinde Hac Farizası Bulunurken Ölen Kimsenin Adına Hac Yapmanın Caizliği 239

Kendisi İçin Hac Yapmış Olan Kimsenin, Hac Yapmadan Ölen Birisi Adına Hac Yapmasının Mubahlığı 240

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yaşlılığından Dolayı Hac Yapamayan Kimse Adına Hac Yapmanın Caizliği 240

Haccetmesi Farz Olup da Binek Üzerinde Duramayacak Kadar Yaşlanan Kişinin Henüz Hayattayken Kendi Adına Başkasını Hacca Göndermesinin Mubahlığı 241

Mekruh Görenlerin Aksine Kadının Erkek Adına Hac Yapmasının Mubahlığı 241

Beyt-i Atîk'ten Engel Olunan İhramlı Ne Yapmalıdır? 242

Hacının Medine'den Kurbanlık Sevketmesinin Mubahlığı 243

Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Uyarak Kişinin Beyt-i Atîk'e Gönderdiği Kurbanlığı İşaretlemesinin Müstehaplığı 244

Hacının Gönderdiği Kurbanlığı (Hörgücünden Kan Akıtmak Suretiyle) İşaretleyip (Boynuna) İki Pabuç Bağlamasının Müstehaplığı 244

Kesilecek Devede Ortaklığın Emredilmesi 246

Hacda Bir İnekte Ortaklık Yapmanın Caizliği 246

Topluluğun Deve ve İnekte Ortaklık Yapmasının Mubahlığı 247

Kişinin Yedi ya da Daha Az Kişi Adına Kurban Kesmesinin Mubahlığı 248

Henüz Hacı ve Umreci Olmadan Önce Kişinin Kurbanlığını Kesilmek Üzere Beyt-i Atîk'e Göndermesi 248

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Anlatıldığı Şekilde Bunu Medine'de İken Yapmış Olması 249

Kişinin İhramlı Değilken ve Başka Bir Beldedeyken Beyt-i Atîk'e Kurbanlık Göndermesinin Mubahlığı 249

Kurbanlık Gönderip Onlara Gerdanlık Takanların Hacca Niyetlense de, Niyetlenmese de İhrama Girmesi Gerektiğini İddia Edenlerin Kavlini Çürüten Haber 250

Kurbanlığına Pabuç Takan Kimsenin İhramlının Kaçındığı Şeylerden Kaçınmamasının Mubahlığı 250

Boynuna Pabuç Takılmış Kurbanlık Deveye İhtiyaç Halinde Binmenin Emredilmesi 251

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Maruf Ölçülerde Bunu Yapmanın Başka Bir Binek Buluncaya Kadar Mubah Olduğuna Delâlet Eden Haber 251

Kurbanlık Develerini Beyt-i Atîk'e Sevkeden Kişinin Dilerse Devesine Binmesinin Mubahlığı 252

Kurbanlık Devesini Sevkeden Kimseye Binecek Başkasını Bulana Dek O Deveye Binmesinin Mubah Kılınması 252

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haccında Kurbanlıklarını Kesmesi 253

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Develerinden Yedisini Mekke'ye Girişte, Kalanları İse Mina'da Kesmesi 253

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) Kestiği Develerinden Yemek İstediğinde Ne Yaptı? 254

Kurbanlığını Kesen Kimseye Tamamını Tasadduk Etmesinin Emredilmesi 254

Kurbanlıkları Kesen Kasaba Bir Ücret Ödenmemesi Hakkında 254

Ölmek Üzere Olan Kurbanlık Devenin Kesilmesi ve Etinin Gelip Geçenlere Dağıtılmasının Emredilmesi 255

Yürümekte Zorlanan ve Kesilen Kurbanlık Devenin Etinden Kesenlerin Yemesinin Yasaklanması 256

Yolda Kesilen Kurbanlık Develerin Etinden Onları Götüren İle Yanındakilerin Yemesinin Caiz Olmaması 256

NİKAH KİTABI 258

Tebettülün Yasaklanması, Bu Ümmetin Tebettülünün de Allah Yolunda Cihad Olması 259

Tebettülün (Evlenmeme Düşüncesinin) Yasaklanış Nedeni 259

İffetini Korumak Niyetiyle Evlenmek İsteyen ile Ödeme Niyetiyle Mükâtebe Yapan Kimseye Yüce Allah'ın Yardımı 260

Saliha Kadının Mümin Erkek İçin En Hayırlı Dünya Metâı Sayılması 261

Kişinin Dünya Saadetinden Sayılan Şeyler 261

Beraberinde Uğursuzluk ve Bereketin Bulunduğu Şeyler 262

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Evlenen Erkekler İçin En Hayırlı Sayılan Kadınlar 262

Kişinin Evlenirken ya da Çocuklarını Evlendirirken Mal Yerine Dindarlığa İtibar Etmesinin Müstehablığı 262

Evlenecek Erkeğe Dindar Kadınla Evlenmeyi Amaçlamasının Emredilmesi 264

Evlenecek Olana Dindar ve İyi Huylu Kadınla Evlenmeyi Amaçlamasının Emredilmesi 265

Kişinin Kadınlardan Evlenmek İstediğini Ararken Bazı Şeylere Dikkat Etmesi Gerektiği Hakkında 265

Kişinin Bir Kadını Velisinden İstemeden Önce Bu İsteğini Kardeşlerine Zikretmesinin Mubahlığı 266

Dünürcü Olmayı Gizli Tutup (Öncelikle) Abdest Alıp Namaz Kılmak Yanında Allah'a Hamd ve Temcîdden Sonra İstihâre Duası Yapmanın Emredilmesi 267

Evlenme Akdinden Önce Talib Olunan Kadına Bakmanın Mubahlığı 268

Kadına Talib Olanın Evlenme Akdinden Önce Ona Bakmasının Mubahlığı 268

Kadına Talib Olan Kişiye Evlenme Akdinden Önce Ona Bakmasının Emredilmesi 269

İddette Bulunan Kadına Talib Olacak Kişinin Bu İsteğini Ona Açıkça Değil de İmayla Bildirmesinin Mubahlığı 270

Kişinin (Din) Kardeşinin Talib Olduğu Kadına Talib Olmasının ya da Kardeşinin Pazarlığı Üzerine Pazarlık Yapmasının Yasaklanışı 270

Bu (Hadisin) Yasaklama Yerine Haber Verme Niteliği Taşıdığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 271

Bu Yasaklamanın Taraflardan Birinin Diğerine Meyletmesi Durumunda Geçerli Olacağına Delâlet Eden Haber 271

Evlenecek Olana ya da Evlenme Akdi Yapana Ne Denir? 273

Güzelce Terbiye Ettiği Cariyesiyle Evlenen ile Ehl-i Kitabdan Müslüman Olanın Sevabının Katlanışı 274

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mükâtebe Bedelini Mehri Kılarak Yöneticinin Mükatebeli Cariye İle Evlenmesinin Mubahlığı 274

Erkeklerin Kısır Kadınlarla Evlenmesinin Yasaklanışı 277

Kişinin Kısır Kadınlarla Evlenmesinin Yasaklanışı 278

Mekruh Görenin Aksine Kişinin Kadınla Şevvâl'de Evlenmesinin Mubahlığı 278

Yöneticinin Tebasından Birbirine Uygun Gördüğü Kişileri Evlendirmesinin Mubahlığı 279

Yeni Evlenen Kimseye Bir Koyun İle Bile Olsa Düğün Yemeği Vermesinin Emredilmesi 280

Bu Emrin Buyruk Değil Çağrı Niteliği Taşıdığına Delalet Eden Haber 280

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye İle Evlendiğinde İkram Ettiği Hays Yemeği 281

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Seleme İle Evlenmesi 282

Hacamatçı Olan Kişilere Kız Vermek ve Onlardan Kız Almak 284

Kadının Yerine Geçmek İçin Adamdan Karısını Boşamasını İstemesinin Yasaklanışı 284

Kadının Aklına Söz Konusu Şey Gelse Dahi Kumasının Boşanmasını İstemedikten Sonra Kişiyle Evlenebilmesi 285

Bu Fiilin Yasaklanış Nedeni 285

İmamın Velisi Olmayan Bir Kadını Rızası Dâhilinde, Nikah Akdi Sırasında Mehir Belirlenmemiş Olsa Dahi Biriyle Evlendirmesinin Mubahlığı 286

Velinin Benzerlerine Verilen Mehri İstemeden Bir Kadını Evlendirmesinin Yasaklanması 287

Veli Olmadan Yapılan Nikahın Geçersiz Sayılması 289

Veli ve İki Adil Şahit Olmadan Yapılan Nikah Akdinin Caiz Olmayışı 290

Evlendirme Yetkisi Elinde Olan Veliler Dışındaki Velilerin Kadınları Evlendirmesinin Yasaklanması 291

Nikahta Velayetin Kadınlar Dışındaki Velilere Yönelik Olması 292

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kadınların Veli Olmadan Kendilerini Evlendirmelerinin Caiz Olmayışı 292

Kadınları Evlendirmek İsteyen Velilerin Onların Görüşünü Almasının Gerekliliği 292

Evlenme Akdi Yapılacağında Kadınların Muvafakatlarını Almanın Emredilmesi 293

Bu Hükmü Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Soranın Hz. Âişe Oluşu Hakkında 293

Vasfedilen İkrarın, Kendisine Sorulduğu Zaman Rıza Göstermek Olduğu Hakkında 294

Nikahta Velayetin Bekar Kızlara Yönelik Olması, Dul Kadınların İse İzinlerinin Alınması 294

Evlenme Konusunda Dul Kadının Rızasının Velinin Kararından Öncelikli Olması 295

Velinin Baliğ Olmuş Kıza Sormadan Evlenme Akdi Yapmasının Caiz Olmayışı 295

Bu Hadisleri Bir Araya Getirerek Yaptığımız Yorumun Doğruluğuna Delâlet Eden Haber 298

Kadınlara Verilecek Mehrin Ondan Aşağı Olmaması 299

Erkekle Karısı Arasındaki Mehrin Miktarını Artırmanın Mekruhluğu 300

İşin Kolaylığı ile Mehrin Azlığının Kadının Uğurundan Sayılması 300

Kişinin Karısına Mehir Olarak Altın Vermesinin Mubahlığı 301

Kişinin Karısına Dört Yüz Dirhem Mehir Vermesinin Mubahlığı 302

Nikah Akdinde Mehri Belirlenmeyen ve Kendisiyle Gerdeğe Girilmemiş Kocası Ölen Kadının Hükmü 302

Bu Sünnetin Nakil Yönünden Sahih Olmadığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 303

Her Bir Yöneticinin Müslümanların Öğrenmesi Gereken Bir Konuyu Bilmesi Gerektiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 304

Mucezziz el-Mudlicî'nin Kâif Olması Hakkında 305

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Olması İçin Herhangi Bir Engel Yoksa Çocuğun Doğduğu Yatağın Sahibine Nispet Edilmesinin Gerekliliği 306

Yatağın Olmadığı Durumlarda Sadece Söz Konusu Benzerlik Üzerinden Neseb Belirlemenin Caiz Olmadığına Delâlet Eden Haber 307

Bir Kavme Kendilerinden Olmayan (Gayrımeşru) Çocuğunu Sokan Kadının Cennete Giremeyeceği Hakkında 309

Kan Bağının Haram Kıldığı Şeyi Süt Bağının da Haram Kılması 309

Kişinin Süt Kızkardeşiyle Evlenmesinin Caiz Olmayışı 310

Kişinin Süt Yeğeniyle Evlenmesinin Caiz Olmayışı 311

Kişinin Analığıyla Evlenmesinin ya da Babasının Odalığı Olan Cariyeyle İlişkiye Girmesinin Yasaklanması 312

Kadınla Birlikte Onun Halası ve Teyzesini Aynı Nikah Altına Almanın Yasaklanışı 312

Kadını Onun Halası ve Teyzesi Üzerine Nikahlamanın Yasaklanışı 313

Bu Yasaklama ile Biri Öldükten Sonra Diğeriyle Evlenmenin Değil İkisini Aynı Anda Nikah Altına Almanın Kastedilmesi 313

Bu Fiilin Yasaklanış Nedeni 313

Hala İle Kardeşinin Kızı ve Teyze İle Kızkardeşinin Kızı Üzerine Nikahlanmanın Yasaklanışı 314

Hem Büyüklerin Üzerine Küçüklerle, Hem de Küçüklerin Üzerine Büyüklerle Evlenmenin Yasaklanışı 315

Bâin Talakla Boşanan ve Başka Biriyle Evlenip Onunla İlişkiye Girmeden Ayrılan Kadını İlk Kocasıyla Evlendirmenin Yasaklanması 315

Bu Yöndeki Yasağın Mendubiyet Değil, Farziyet Bildirmesi 317

İkinci Kocasıyla Boşanıp İddeti Bitmiş Olsa Dahi Onunla İlişkiye Girmemiş Olduktan Sonra Birinci Kocanın Onunla Evlenmesin Caiz Olmaması 318

Kişinin İhramlıyken Kadınlara Dünürcü Olmasının Yasaklanışı 318

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne ile Her İkisi de İhramlı Değilken Evlendiği Hakkında 322

İlimde Derinliği Olmayana İhramlının Evlenmesi ve Evlendirmesinin Caiz Olduğu İzlenimi Veren Haber 322

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Evlendiği Zaman 323

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Evlendiğinde İhramlı Olmadığı Hakkında 323

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) İle Meymûne Arasında Elçilik Yapanın Evlendiğinde O'nun İhramlı Olmadığına Şahitlik Etmesi 324

Evlendiklerinde Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) İhramlı Olmadığına Meymûne'nin Şahitlik Etmesi 324

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Evlendiğinde Gerdeğe Girdiği Yer 325

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Kaza Umresinden Dönüşte Evlendiği Hakkında 325

İhramlının Evlenip Evlendiremeyeceğini Belirten Haber 325

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Verdiği Mut'a Emrinin, Buyruk Değil Ruhsat Niteliğinde Olması 329

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mut'ayı Yasakladığı Vakit 330

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Yöndeki Mutlak Yasaklamasından Sonra Belirli Bir Süreliğine Mut'aya Ruhsat Vermesi 330

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Mutlak Emirden Sonra Mut'ayı Kesin Olarak Yasaklaması 331

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber Günü Mut'ayı Yasaklamasından Sonra Mekke'nin Fethinde Üç Gün Mubah Kılıp Daha Sonra İkinci Kez Yasaklaması 331

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Veda Haccında Kıyamet Gününe Dek Ebediyen Mut'a Nikahını Haram Kılması 332

Fetih Günündeki Yasaklamanın Tahrimi Bir Nitelik Taşıması Hakkında 333

Daha Önce Yapılan Mut'ayı Haram Kılan Şeyler 334

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Fetih Günü Mut'ayı Kesin Olarak Haram Kılması Hakkında 334

Bir Kadının Mehrinin Başka Bir Kadının Mehri Yerine Sayılmasının Yasaklanması 336

Yapılması Yasaklanan Şiğarın Vasfı 336

Mehir Vermeden Kişinin Kızını Müslüman Kardeşiyle Evlendirip Buna Karşılık Onun Kızıyla Evlenmesinin Yasaklanması 337

Azınlık Tebanın Müslüman Olduklarında Nikahlarının Devam Etmesi Hakkında 339

Yüce Allah'ın Kocanın Karısı Üzerindeki Hakkını Yüceltmesi 340

Kadının, Allah'a Yönelik Farzları Yerine Getirmekle Birlikte Kocasına İtaat Etmesiyle Cenneti Hak Etmesi 341

Haklarını Gereği Gibi İfa Etme Umuduyla Kadının, Kocasının Sıkıntılarını Yüklenmesinin Müstehaplığı 341

(Şer'an) Temiz Olduğunda Kadının Kocasının Cinsel İsteğine Her Durumda Karşılık Vermesinin Emredilmesi 342

İlişki Fercden Olduktan Sonra Kişinin Karısına Dilediği Taraftan Yaklaşmasının Caizliği 343

Yüce Allah'ın Eşiyle Cinsel İlişkiye Giren Müslümana Bunu Sadaka Olarak Yazması 343

Kadının Evine Girmek İsteyen Birine Kocasının İzni Olmadan İzin Vermesinin Yasaklanışı 344

Kadınların Kocalarına İhanet Etmelerinin Bir Sebebi 344

Zikrettiğimiz Söz Konusu İki Yasağın Âdâba Değil Tahrime Yönelik Yasaklardan Olması 345

Kadının, Kocasının İstediği Şeylerden İmtinâ Etmeyerek Üzerindeki Hakları İfa Etmeye Çalışmasının Müstehablığı 345

Onu Çağırdığında Kocasına İcabet Etmeyen Kadını Meleklerin Lanetlemesi 346

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in İcabet Etmek İfadesiyle Herhangi Bir İhtiyaç Yerine Yatağına Çağırmasını Kastetmesi 347

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) "Sabaha Kadar" Sözünün, Gecenin Bir Başka Vaktinde de Olsa Kocanın Çağrısına İcabet Edilmemesi Durumunda Geçerli Olması 347

Kişinin Karısına Yönelik Yerine Getirmesi Gereken Haklar 348

İnsanların En Hayırlısının Karısına İyi Davranan Kimse Olduğu Hakkında 348

Müslümanların En Hayırlıları Ailesine Hayrı En Fazla Dokunan Kişiler Olması Hasebiyle Aileye İyi Davranma Konusunda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Örnek Alınmasının Müstehablığı 349

Geçim İçin Başka Bir Yol Olmadığı İçin Kişinin Karısını İdare Etmesinin Emredilmesi 349

Onunla Birlikte Yaşamayı Sürdürebilmesi İçin Kişinin Karısını İdare Etmesinin Gerekliliği 350

Kusurları Bulunan Kadını Öyle Kabul Edip Ondan Yararlanmanın Mubah Olması 350

Kişinin Tek Başına Değil de Eşiyle Birlikte Yiyip İçmesinin Müstehablığı 351

Kişinin, Karısının Kusurlarını Ortaya Çıkarması ya da İhanetini Gözlemesinin Yasaklanması 351

Haklı Bir Gerekçe ya da Durum Olmadıktan Sonra Kişinin Karısını Kendine Haram Kılmamasının Müstehablığı 352

Haklı Bir Gerekçe Olmadan Kocasından Kendini Boşamasını İsteyen Kadına Yüce Allah'ın Cenneti Haram Kılması 352

Kişinin Bazı Davranışlarından Hoşlanmadığı Karısını Dünürüne Şikayet Etmesinin Mubahlığı 353

İnsanların En Hayırlısı Eşine Karşı İyilik Yapan Olduğu İçin Kadınları Dövmenin Yasaklanışı 353

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Onu Terbiye Amacıyla Karısına Belli Süre İçin Küsmesinin Caizliği 354

Fazla İncitmeden Terbiye Etmek Amacı Dışında Kadınları Dövmenin Yasaklanışı 362

Kişinin Terbiye Amacıyla Karısını Kırbaçlamasının/ Dövmesinin Yasaklanışı 363

Bu Fiilin Yapılmasının Mubah Olmadığı ve Yasaklandığına Delâlet Eden Haber 364

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): "Takdir Edilen Olacaktır" Sözünün "Allah, Kıyamete Dek Olacak Her Şeyi Takdir Etmiştir" Anlamında Olması 365

Kişinin Karısı ya da Cariyesinin İzniyle Ona Azil Yapmasının Mubahlığı 366

Emzirmekte Olan Kadının Bu Durumda İken Kocasıyla İlişki Kurmasının Caizliği 366

Kadınlarla Anal İlişkiyi Caiz Görenin Kavlini Çürüten Haber 367

Kadınlarla Anal İlişki Kurmanın Yasaklanışı 368

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "A'câz" İbaresiyle Makatları Kastetmesi 369

Kişinin Karısıyla Anal İlişi Kurmasının Yasaklanışı 369

Kişinin Hanımıyla Anal İlişki Kurmasının Mubah Olduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 370

Kişinin Kadınla Anal İlişki Kurmasının Yasaklanışı 370

Yüce Allah'ın Eşleri ve Cariyeleriyle Anal İlişki Kurana Nazar Etmemesi 371

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Eşleri Arasında Gün Taksiminde Adaletli Davranması 371

Zikrettiğimiz Adalete Sahip Kocanın Hanımlarından Birinden Gün Sırasını Başka Birine Devretmesini İstemesinin Caiz Olması 372

Dünyada Karıları Arasında Eşitsizlik Yapanın (Uhrevi) Cezası 372

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Evlendiği Kadına Bakire İse İlk Yedi Günü, Dul İse de İlk Üç Günü Ayırmasının, Sonrasında İse Tüm Hanımları Arasında Gün Taksimatını Eşit Bir Şekilde Yapmasının Emredilmesi 373

Bakire ya da Dul Olarak Önceden Evlendiği Hanımları Bulunan Kişinin Yeni Evlendiği Bakire ya da Dul Kadının Gün Taksimatına Yönelik Yapması Gerekenler 374

Birden Fazla Hanımı Olan ve Hanımlarından Birinin Gün Sırasını Başka Birine Devrettiği Kocanın Bunu Kabul Edip Uygulamasının Mubah Olması 375

Kişinin Çıkacağı Yolculukta Yanında Gelecek Olanı Belirlemek İçin Eşlerinin Yanında Aralarında Kura Çekmesinin Gerekmesi 375

SÜT AKRABALIĞI KİTABI 384

Sehle'nin Sâlim'i Emzirme Nedeni 385

Kişinin, Yanında Onu Emzirdiğini Söyleyen Sözüne Güvenilir Bir Kadının Şahitliği İle Karısından Ayrılması 387

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Onu Bırak" Sözüyle, Onunla Beraber Olmayı Yasakladığı Hakkında 387

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Onu Bırak" Sözünden Sonra Ukbe'nin Eşinden Ayrılıp Başka Kadınla Evlenmesi 388

Süt Bağının Emziren Kadına Mubah ve Yasak Kıldığı Şeyleri Kocaya da Mubah ve Yasak Kılması 388

Kadına, Süt Amcasına Yanına Girmesi İçin İzin Vermesinin Emredilmesi 389

Emzirme Süresi Olan İki Yıl İçinde Haramlığı Ortaya Çıkaran Emme Miktarı 390

Beş Kez Süt Emmenin Kan Bağı Gibi Haram Kıldığı Hakkında 391

Bir ya da İki Kez Süt Emmenin Haram Kılmadığına Delalet Eden Haber 391

(Süt Anneye Verilen Çocuk) Sütten Kesildiğinde Süt Emme Hakkını Giderecek Şey 394

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Köle ve Cariye" Sözüyle Her İkisini Değil Sadece Birini Kasdettiği Hakkında 394

Kişinin Çocukluğunda Kendisi Emzirmiş Bulunan Kimseye Saygı Göstermesinin Müstehaplığı 395

Maddi Gücü Olmayan Kişinin Kendisi ve Ailesi İçin Harcama Yapmasının Nafile Sadakadan Faziletli Olduğu Hakkında 396

Kişinin Kendisi ve Ailesi İçin Harcama Yapmasının Sadaka Sayıldığı Hakkında 397

Yüce Allah'ın, Helal Malından Kendisi ve Ailesi İçin Harcamada Bulunana Bunu Sadaka Olarak Yazması 397

Kişinin Ailesi İçin Yaptığı Giyim ve Benzeri Tüm Harcamaların Sadaka Olarak Sayılması 398

Yüce Allah'ın Ailesine Harcamada Bulunan Müslümana Bu Yaptığını Sadaka Olarak Yazması 399

Ailesine Allah Rızasını Gözeterek Harcamada Bulunan Kimsenin Sadaka Vermiş Sayılacağı Hakkında 399

Kişinin Bakmakla Yükümlü Olduğu Ailesinin Nafakasını İhmal Etmesinin Yasaklanması 400

Kişinin Ailesi İçin Yaptığı Harcamanın, Allah Yolundaki Harcamadan Daha Faziletli Olduğu Hakkında 401

Kişinin Kendi Ailesine Yaptığı Harcamasının, Akrabalarına Yaptığı Harcamadan Daha Faziletli Olduğu Hakkında 401

Kişinin Nafaka Konusunda Himayesi Altındaki Yetimleri ve Kendi (Öz) Çocuğunu Eşit Tutmasının Gerekliliği 402

Yüce Allah'ın, Dul ve Yoksullar İçin Çabalayan Kimseye Kendi Yolundaki Mücahide Verdiği (Sevabı) Vereceği Hakkında 402

Yüce Allah'ın, Kendi Malından Kocasının Çocukları İçin Harcama Yapan Kadına Sevap Yazması Hakkında 403

Yüce Allah'ın, Kendi Malından Kocasına ve Ailesine Harcama Yapan Kadına Bolca Sevap Yazdığı Hakkında 403

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yüce Allah'ın, Kocasına ve Ailesine Yaptığı Harcamadan Dolayı Sadaka ve Akrabayı Gözetme Olarak İki Sevap Yazması 404

Yüce Allah'ın, Ailesine Yaptığı Her Harcama İçin, Hatta Eşinin Ağzına Götürdüğü Lokma Nedeniyle Bile Kişiye Sevap Yazması 405

Kocasından Üç Talakla Boşanan Kadının Mesken ve Nafaka Hakkının Olmaması 407

Üç Talakla Boşanan Kadına Mesken ve Nafaka Verilmesi Gerektiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 408

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Fatıma binti Kays'a İbn Ümmi Mektûm'un Yanında İddetini Geçirmesini Emretme Nedeni 408

Gerekmediği Halde Ebû Amr b. Hafs'ın Fatıma binti Kays'a Nafaka Olarak Ne Yolladığı Hakkında 409

Kocası Nafakalarını Azalttığı Taktirde Kadına Kocasının Malından Ölçülü Miktarda Ailesi İçin Harcamada Bulunmasının Emredilmesi 410

Kadının Kocasının Malından Ölçülü Olarak Onun Haberi Olmadan Ailesine Harcama Yapmasının Mubahlığı 411

Kadının Kocasından Habersiz Onun Malından Alarak Çocukları ve Ailesi İçin Harcamada Bulunmasının Caizliği 411

Kadının, Kocasının Malından Haberi Olmaksızın (Aşırıya Kaçmadan) Kendisine ve Çocuklarına Yetecek Kadarını Almasının Mubah Olması 412

Kişinin İhtiyacı Kadar Çocuğunun Malından Onun Haberi Olmadan Almasının Mubahlığı 413

İlimde Derinliği Olmayan Kimseye Oğlun Malının Babaya Ait Olduğu İzlenimi Veren Haber 414

TALAK KİTABI 416

Karısını Boşamak İsteyene, Onu Hayızlı İken Değil de Temiz İken Boşamasının Emredilmesi 416

Karısını Boşayan Kişinin Onu Temizken Değil de Hayızlı İken Boşamasının Yasaklanışı 416

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Çok Kere Kadınlardan Boşanıp Tekrar Kendine Döndürmesinin Yasaklanışı 417

Boşayan Kişinin Kullandığı Talak Kinayelerinin Kendi Niyetine Bağlı Olduğuna Delalet Eden Haber 417

Kişinin Karısını Ayrılmak ya da Yanında Kalmak Arasında Muhayyer Bırakması; Kalmayı Seçtiğinde Bu Durumun Talak Sayılmaması 418

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) Muhayyer Bıraktığında Hz. Âişe'nin Allah'ı ve Onun Seçkin Kulunu (sallallahu aleyhi vesellem) Tercih Etmesi 418

Evli Olan Cariyenin Azat Edildiğinde Köle Olan Kocası İle Kalma ile Ondan Ayrılma Arasında Muhayyer Bırakılması 424

Bir Kölenin Nikahı Altında Bulunan ve Azat Edilen Cariyenin Kocasından Ayrılma ve Onunla Beraber Kalma Arasında Muhayyer Olması 424

Bir Kölenin Nikahı Altında İken Azat Edilen Cariyenin, Kocasından Ayrılma ve Onunla Birliktelik Konusunda Muhayyer Oluşu 425

Berîre'nin Kocasının Köle Değil Hür Olması ve Ravi Esved'in "O Hürdü" Sözüyle Yanıldığı Hakkında 425

Berîre'nin Kocasının Köle Değil Hür Olduğunu Belirten Haber 427

Kişinin Karısını Üç Kere Olduğunu Belirtmeden Boşaması Durumunda Niyetine Göre Hüküm Verileceğine Delalet Eden Haber 428

Karısını (Bir Kez) Boşayanın Onu Dilediği Zaman Döndürebileceği Hakkında 429

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'yı Babası Ömer b. el-Hattâb'ın Hatırı İçin Ceri Döndürdüğü Hakkında 429

Bâb: Îlâ 430

Kişinin Gün Belirterek Karısına Îlâ Yapmasının Mubahlığı 430

Karısına Yeminle Birlikte Îlâ Yapan Ne Yapar? 430

Bâb: Zıhâr 431

Karısına Zıhâr Yapana Kefaret Olarak Ne Hüküm Verileceği Hakkında 431

Bâb: Hul 433

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin, Anlaşma Gereği Boşanmayı İsteyen Kadına Onu Memnun Edecek Şeyi Vermesinin Emredilmesi 433

Bâb: Liân 434

Liân Âyetlerinin Nüzûl Sebebi 434

Bahsi Geçen ve Karısı İle Mülâane Yapan Kimsenin Adı 437

Karı ile Kocası Arasında Yapıldığı Söylenen Liânın Nasıl Yapılması Gerektiği Hakkında 439

Anlatıldığı Şekilde Aralarında Mülâane Yapılan Karı İle Kocanın Arasındaki İlişkinin Tamamen Koptuğu Hakkında 441

Kadın İle Kocası Arasında Gerçekleşen Mülâane Sonrası İkisinin Çocuğunun Kadının Nesebine Verilmesi 442

Bâb: İddet 442

Fatıma Binti Kays'a İbn Ümmi Mektûm'un Evine Taşınması Emrinin Veriliş Nedeni 443

Kesin Olarak Boşanmış Kadının Mesken Hakkının Olmadığı Hakkında 444

Kocası Ölmüş Kadının İddetinin Tarifi 444

Kocası Ölen Kadına Ölüm Haberini Aldığı Evde İddete Girmesinin Emredilmesi 446

Hamile Kadının İddetinin Süre Kısa da Olsa Doğumla Bittiği Hakkında 446

Kocası Ölen Hamile Kadının İddeti 447

Kocasının Vefatından Sonra Doğum Yapan Kadının İddet Miktarı 449

Hamile İken Kocası Ölen Kadının Doğum Yaptıktan Kısa Bir Süre Sonra da Olsa Evlenmesinin Mubahlığı 450

Kocası Öldükten Sonra Doğum Yapan Kadının Kısa Bir Süre Sonra Bile Olsa Evlenebileceği Hakkında 450

Efendisi Ölen Ümmü Veledin İddeti 451

İddet Bekleyen Kadının Yas Tutması 451

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kadının, Ölen Kocası İçin Üç Ay On Gün Yas Tutmasının Emredilmesi 452

Kadının, Kocası Dışında Biri İçin Üç Günden Fazla Yas Tutmasının Yasaklanışı 452

Kadının Ölen Kocası İçin Yas Tutma Şekli 453

Yas Tutan Kadının Sadece Bazı Vakitlerde Koku Sürünmesinin Mubahlığı 455

İddet Bekleyen Kadının Ziynet Takınmasının ve Saçlarını Boyamasının Yasaklanışı 455

KÖLE AZADI KİTABI 457

Yüce Allah'ın Azat Edilen Kölenin Her Uzvuna Karşılık Azat Edenin O Uzvunu Cehennemden Azat Etmesi Hakkında 457

Bu Faziletin Kölenin Mümin Olması Şartına Bağlı Olduğu Hakkında 458

Söz Konusu Faziletin Hem Kölenin, Hem de Azat Edenin Müslüman Olması Şartına Bağlı Olduğu Hakkında 458

Kölelerin En Hayırlı ve Üstününün En Pahalısı Olduğu Hakkında 459

Evli Olan Erkek Kölenin Eşinden Önce Azat Edilmesi 460

Yüce Allah'ın Kölesinin İşini Hafifleten Müslümana Sevap Yazması 461

Ortak Oldukları Köledeki Hissesini Azat Eden Hakkındaki Hüküm 461

Ortak Olduğu Köledeki Hissesini Azat Eden Fakir Kimsenin Bu Azatlığının Geçerli Olduğu Hakkında 462

Kişi Ortak Olduğu Köledeki Hissesini Azat Ettiği Zaman Malı Olmayan Kölenin Bir Şey Ödemesi Gerekmemesi ve Azat Edilen Hisse Kadarıyla Hür Sayılması 462

Kendi Hissesini Azat Eden Kişinin, Diğer Hisselerin Bedelini Ödeyip Tamamen Hür Olması İçin Köleyi Çalıştırmasının Mubahlığı 463

Azat Edenin Hissesini Ödemesi İçin Ne Düşük, Ne de Aşırı Olmadan Değeri Belirlendikten Sonra Kölenin Çalıştırılması 464

Ölüm Hastalığında Kölesini Azat Eden ve Ondan Başka da Malı Olmayan Hakkında Ne Hüküm Verilir? 464

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mukâtebe İçin Yazılan Sözleşmenin Keyfiyeti Hakkında 465

Kadının Mukatebe Yaptığı ve Bedelini Ödeyebileceğine İnandığı Erkek Kölesine Karşı Örtünmesi 466

Kişinin Zorda Kalınca Ümmü Veledini Satmasının Mubahlığı 467

Ömer b. el-Hattâb'ın Ümmü Veledlerin Satışını Yasaklaması 467

Satın Almak ya da Azat Etmek Şeklinde Olmaksızın Âişe'nin Berîre'ye Azatlık Anlaşması İçin Maddi Yardımda Bulunduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 469

Dünyada Kendisini Azat Eden Efendilerinden Başkasını Veli Edinenin Cehenneme Girmeyi Hak Etmesi 471

YEMİNLER KİTABI 472

Kişinin Yeminlerde ve Şahitliklerde Kendini Korumasının Gerekliliği Hakkında 472

Kişiden Yemin Etmesi İstenmiş Olmasa da Dediğini Teyit Etmek Açısından Yüce Allah Adına Yemin Etmesinin Mubah Olması 472

Kişinin Konuşurken Dediğini Teyit Etmek Açısından Yemin Etmesinin Caiz Olduğu Hakkında 473

Kişinin Yemin Edeceğinde "Muhammed'in Rabbine" Şeklinde Yemin Etmesinin Mubahlığı 473

Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) Bazı Durumlarda Kendisiyle Yemin Ettiği Şey 474

Kulun Sözlerinde Kendisiyle Sorumlu Tutulmadığı Lağiv 474

Kişinin Dile Getirmediği veya Eyleme Dökmediği Sürece İçinden Geçirdiği Yemin veya Sözlerden Dolayı Sorumlu Tutulmaması 475

Kişinin Müslüman Kardeşinin Yemin Etmesi Halinde Öyle Olmadığını Bildiği Halde Ona İnanması Gerektiğine Delalet Eden Haber 476

Kişinin Bir Şey Yapmak Üzere Yemin Etmesi Halinde Ardından İstisna Etmesi (İnşallah Demesi) Gerektiğine Delalet Eden Haber 476

Yemin Ederken Krala İstisnada Bulunulması Telkin Edildiği Halde Unutması Hakkında 477

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yemin Eden Kişinin Yeminin Ardından İstisna Etmesinin Mubah Olması 477

Kişinin Yemininde, Terketme ya da Gereğini Yerine Getirme Konusunda İstisna Ederek Muhayyer Olması 479

Az Bir Suskunluk Sonrası İstisna Yapanın Yemininin Bozulmadığı Hakkında 479

Daha Hayırlısını Yapmak Üzere Yeminini Terkedene Yüce Allah'ın Sevap Yazdığı Hakkında 480

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişiye Yeminini Terk Etmesinin Emredilmesi 480

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişiye Yeminini Terk Etmekle Birlikte Kefaret Vermesinin Emredilmesi 481

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Terk Edip Kefaret Vermesinin Emredildiğini Açıklayan Başka Bir Haber 482

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Bozmadan Önce Kefaret Vermesinin Mubah Olduğuna Delalet Eden Haber 482

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Bozmasının Mubahlığı 483

Kişinin Yemin Etmesi ve Yeminini Yerine Getirmeyip Daha Hayırlısını Yapmasının Müstehap Olması 484

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Hayırlı Gördüğü Şeyi Yapmasının Mubahlığı 485

İdarecinin Yemin Etmiş Olması ve Yeminden Daha Hayırlı Olanı Görmesi Halinde Daha Hayırlı Olanı Yapmasının Müstehap Olması 485

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yemin Edip de Zıddına Amel Ettiği Yeminlerinden Biri 486

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Yemininde Sebat Etmesinin, Sahip Olmadığı Bir Şeyi Adak Etmesinin veya Yüce Allah'a İsyan Olan Bir Şeyde Adak Etmesinin Caiz Olmayışı 487

Kişinin Her Şeyde Çokça Yemin Etmesinin Yasaklanması 487

Yeminini Tutmamanın ve Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmenin Kişiye Yasaklanışı 488

Kişiye Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmesinin Yasaklanışı 488

Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmesi Yasaklanan Kişi 489

Kişiye Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmekten Kaçınmasının Gerekmesi 489

Babası ya da Allah'tan Başka Bir Şeyle Yemin Etmenin Yasaklanışı 490

Babalar Adına Yemin Etmenin Yasaklanış Nedeni 490

Kişinin Kasemi Kastederek Emanete (Yani "Vallâhi'l-Emîn" Diyerek) Yemin Etmesinin Yasaklanması 491

Lât ve Uzza'ya Yemin Edene Şahadet Getirdikten Sonra Sol Tarafına Üç Kez Tüflemesinin Emredilmesi 491

Allah'tan Başkası Adına Yemin Edenin Şeytan'dan Yüce Allah'a Sığınmasının Emredilmesi 492

İslam'dan Başka Bir Din İle Yemin Etmenin Yasaklanışı 492

İslam'dan Başka Din Adına Yalan Yere Yemin Etmenin Ağır Vebali 493

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Minberi Üzerinde (Yalan Yere) Yemin Edenin Cehenneme Girmeyi Hak Ettiği Hakkında 493

Cahiliye İnsanlarının Yaptığı Ahitleşmenin Yasaklanışı 494

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Cahiliye Döneminde Yapılan Ahitleşmeleri Feshetmeyip Böyle Bir Şeyin İslam Döneminde Yapılmasını Yasaklamış Olması 494

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mutayyibîn Anlaşmasına Tanık Olduğuna Dair Haber 496

ADAKLAR KİTABI 498

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Adak Adamanın Yasaklanış Nedeni 498

Kişinin Mümkün Olduğunca Adağı Vesile Kılmamasının Gerekliliği 499

Kişinin Cahiliye Döneminde Yaptığı Adağını Yerine Getirmesinin Mubahlığı 500

Kâbe'ye Yürümeyi Adayan Kimsenin Oraya Binekle Gitmesinin Mubahlığı 502

Yüce Allah'ın Beyt'ine Yürümeyi Adayanın Bineğe Binmesinin Mubahlığı 502

Hacca Yürüyerek Gitmeyi Adayanın Kefaretini Verip Bineğe Binmesinin Emredilmesi 503

Allah'a İtaate Yönelik Bir Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Emredilmesi 504

Haram Kılınmamış Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Mubahlığına Delalet Eden Haber 504

Allah'ın Razı Olmadığı Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Helal Olmadığı Hakkında 505

Allah'a İsyan İçeren Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Yasaklanışı 505

Allah'a İsyan İçeren Bir Adağı Olanın Bunu Yerine Getiremeyeceği Hakkında 506

Kişinin Masiyet İçeren ve Adama Esnasında Malik Olmadığı Bir Şeyde Adak Adamasının Yasaklanışı 507

Malik Olmadığı Bir Şey Hakkında ve Masiyet İçeren Bir Hususta Yapılan Adağı Yerine Getirmenin Caiz Olmayışı 507

Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Adağın Kaza Edilmesinin Emredilmesi 508

Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Kişinin Bu Adağı Kaza Etmesinin Mubahlığı 508

Adağını Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Kişinin Bunu Kaza Etmesinin Mubahlığı 509

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Oruç ta Dahil Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Bir Akrabasının Bunu Kaza Etmesi Hakkında 509

HADLER (ŞER'İ CEZALAR) KİTABI 511

Adaletli Liderlerin Şer'i Cezaları Uygulamalarının Fazileti 511

Şehirlerde Hadlerin Uygulanmasının Emredilmesi ve Bir Şehirde Had Uygulanmasının O Bölgenin Bütün Halkı İçin Faydalı Olması 511

İhtiyat Açısından ve Sebeplerini Öğrenmek Açısından Hadler Konusunda Hüküm Vermede Acele Etmemenin Mubahlığı 512

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Mâiz b. Mâlik'i Dört Kez Geri Çevirmesi ve Uzaklaştırılmasını Emretmesi 513

Zikredildiği Üzere Mâiz b. Mâlik'in Cennette (Nehre) Dalması 515

Soylu Olsun, Sıradan Olsun Hak Eden Herkese Şer'i Cezanın Uygulanması Gerektiğine Delalet Eden Haber 515

Şer'i Cezaların Suçluların Yaptıklarına Kefaret Olduğu Hakkında 516

Şer'i Ceza Olarak Öldürmelerin Suçlulara Kefaret Olduğuna Delalet Eden Haber 517

Kişinin Had (Şer'i Ceza) Gerektirecek Bir Suç İşlemesi ve Kendisine Had Uygulanması Halinde Bu Uygulamanın Suçunun Kefareti Olması 517

Birlik Halindeki Ümmet-i Muhammed'in Birliğini Bozmak İsteyenin Öldürülme Emri 518

Kanını Helal Kılacak Hususlardan Birini Yapan Müslüman Kişinin Öldürülmesinin Mubahlığı 518

Zina ve Şer'i Cezası 519

Aralarında Zina ve Faiz Zuhur Ettiğinde Topluluğun Yüce Allah'ın Cezalandırmasını Hak Etmesi 520

Hırsız ve Zaninin Cehennemi Hak Ettiğini Bildiren Haber 520

İmanın Zaniden Uzaklaşması 521

Nefreti Diğer Zanileri de Kapsamakla Birlikte Yüce Allah'ın (Özellikle) Yaşlı Zaniye Olan Nefreti 522

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Yüce Allah'ın Kendisine Yasak Ettiği Şeylerden Uzak Durarak Özellikle Yakınına ve En Yakınına Karşı Fercini Koruması Gerektiği Hakkında 522

Kişinin Komşusunun Hanımıyla Zina Etmesinin En Büyük Günahlardan Sayılması 524

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Lut Kavminin Amelini İşlemeyi Sürdüren Kimseye Laneti 525

Erkek Olsun, Kadın Olsun Anal İlişkiye Girmenin Ağır Vebali 525

Kendilerinden Zinadan Bir Şeyler Hasıl Olması Halinde Uzuvların Zina Niteliğini Taşıması 526

Gözler ve Dil Nasıl Zina Eder? 526

Kalbin, Haram Olan Şeyi İşlemeyi İçinden Geçirmekle Zina Niteliğini Taşıması 527

Elin Helal Olmayana Dokunmasının Zina Sayılması 527

Kulak ve Ayak Zinasının, Helal Olmayan Bir Şeyi Yapmaları (Bakmak ve Gitmek) ile Olması 528

Zina Eden Bekar ve Evli Kimsenin Hükmü 529

Yüce Allah'ın Evli Olsun, Bekar Olsun Zina Eden Hür Kadın Hakkında Verdiği Hüküm 529

Bekar Zani Kadının Recm Yerine Kırbaçlanacağı Hakkında 530

Evli Zaninin Recmedileceği Hakkında 530

Zina Eden Evli Kimselerin Taşlanarak Cezalandırılmasının Emredilmesi 531

Ehl-i Kitabın, (Kutsal Kitaplarında) İnmiş Olan Recm Âyetini Gizlemeleri 531

Müşrik Olan Evli (Zanilerin) Cezalandırılmayacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 532

Ehl-i Kitabdan Evli Olanların Cezalandırılmayacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber 532

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Zikredilen Kıssada Parmağını Recm Âyeti Üzerine Koyan Yahudinin İsmi 534

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Hayatında Recmedilmiş Olan Mâiz b. Mâlik'in Vasfı 535

Evli Olup İtiraf Ettiğinde Zaninin Taşlanması Gerekmesi Hakkında 535

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Mâiz b. Mâlik'in Aklı Kıt Biri ve Ne Dediğini Bilmeyen Biri Olduğunu Düşündüğünden Dolayı Onu Dört Defa Geri Çevirdiğine Delalet Eden Haber 537

Zina İtirafında Bulunup Sonradan Bundan Vazgeçenin Bırakılması ve Taşlanmaması Gerektiğine Delalet Eden Haber 538

Mâiz b. Mâlik'in Zina Ettiğinde Evli Olduğu Hakkında 538

Zina Ettiğini İtiraf Eden Hamile Kadının Taşlanmasının Doğumunu Yapana Kadar Ertelenmesi Gerektiği Hakkında 539

Zina Ettiğini İtiraf Eden Kadının Doğum Yaptığında, Siyasi Otoritenin Onun Taşlanmasını Bebeğini Memeden Kesene Kadar Ertelemesinin Gerekmesi 540

Zina Eden Cariyeyi Bu Fiili Birkaç Kez İşlemesi Durumunda Efendisinin Kırbaçlaması İcab Eder 542

Üç Kereden Sonra Tekrar İçip Sarhoş Olanın Öldürülmesinin Emredilmesi 544

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Döneminde Şer'i Ceza Vurulması 544

Anlatılan Şer'i Cezanın Şarap İçene Uygulandığı Hakkında 545

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) İçki İçene Uyguladığı Şer'i Cezada Darb Sayısı 545

Kişinin Karısına Zina İftirasında Bulunması Halinde Dört Şahidinin Olmaması veya Lanetleşmekten Kaçınması Halinde Kendisine Had Uygulanması Hakkında 546

Bâb: Tazir Cezaları 548

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Valilerin, Sorumlulukları Altında Olanlardan Kötü Davranan Kimselere Onları Terbiye Etmek Babından Kırbaç Vurmasının Gerekliliği Hakkında 548

Had Uygulaması Olanı Dışında Müslümanlara On Kırbaçtan Fazla Vurmanın Yasaklanması 548

Hırsız İle İçki İçenin Bu Fiili İşledikleri Sırada Mümin Sayılamayacakları Hakkında 549

"Hırsızlık Yapan Erkeğin ve Kadının, Her İkisinin de Ellerini ... Kesin" Âyetini Tefsir Eden Haber 549

Çaldığı Çeyrek Dinar ve Fazla Değerde Olsa Bile Yağmacı İçin El Kesmenin Söz Konusu Olmadığı Hakkında 550

Yağmacının Elinin Kesilmeyeceği Hakkında 550

Had Uygulaması Olarak Hırsızın Elinin Kesilmesini Gerektirecek Miktar 551

Korunan Bir Yerden Üç Dirhem Değerinde Bir Şey Çalanın Hükmü 552

Daha Önce Zikredilen Çeyrek Dinar İçin El Kesmenin Daha Fazlasını Çalan Kimse İçin Kesme Haddinin Olmadığı Anlamına Gelmemesi 552

Çeyrek Dinardan Az Değerde Bir Şey Çalan Hırsızdan El Kesme Cezasının Düştüğü Hakkında 553

Bazı Şeylerin Bu Hükümden İstisna Edilmesi 554

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Uranileri Yakalatmak İçin Peşlerine İz Sürücü Takması Hakkında 555

Zikri Geçen Topluluğun Yakalanıp Medine'ye Getirilme Süresi 555

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptıkları İşkencenin Aynısını Onlara Tatbik Ettikten Sonra Uranileri Güneşin Altında Bırakması 557

Uranilerin Yaptıklarını Yaptıktan Sonra Küfre Girmeleri 558

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Müslüman Olduktan Sonra Küfre Girdikleri İçin Uranileri Öldürttüğü Hakkında 558

Çobanın Gözlerine Mil Çektikleri İçin Mustafa'nın da (sallallahu aleyhi vesellem) Uranilerin Gözlerine Mil Çektirmesi Hakkında 560

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İslam'dan Çıkıp Herhangi Bir Dine Giren Erkek ya da Kadının Öldürülmesinin Emredilmesi 560

"İman Etmelerinden Sonra İnkârcılığa Sapan Bir Kavme Allah Nasıl Hidayet Nasip Eder" 561

SİYER (Yönetim ve Savaş Hukuku) KİTABI 563

Manevi Yardımın Azlığından Dolayı Resmi Görev Talebinde Bulunmamamak 563

İstekli Olunduğunda Sorumlulukla Başbaşa Kalındığı İçin Resmi Görev Talebinde Bulunmanın Yasaklanışı 564

Dünyada Yöneticiliğe Hırslı Olanın Kıyamette Çekeceği 565

Valilerin Bu Görevi Üstlenmemiş Olmayı Temenni Etmeleri 565

Dünyada İken Adaletli Olan Liderlerin Kıyametteki Durumları 566

Adaletli Liderlerin Kıyamet Günündeki Mekanları 567

Allah'ın Adaletli Lideri Kendi Gölgesinden Başka Gölgenin Olmadığı Bir Günde Gölgelemesi 567

Liderin Acıma ve Şefkatle Birlikte Tebaasına Karşı Adaletli Olmasının Müstehaplığı 568

Vebalından Korktuğu Şeylerde Siyasi Liderin Tebaasına Karşı İhtiyatlı Olmasının Müstehaplığı 569

Kişinin Sorumluluğu Altında Bulunan Müslüman Kardeşini Kollaması ve İhtiyaçlarını Gidermesine Yardımcı Olmasının Gerekliliği 569

Kişinin Basit de Görse, Zor da Görse Sorumluluğu Altında Olanları Koruyup Gözetmesinin Gerekliliği 570

Liderin Başında Bulunduğu Tebaasına Karşı Sorumlu Olması 570

Allah'ın, Her Çobana Güttüğü Sürüsünden Hesap Sorması 571

Allah'ın Kendisi Hakkında Hayır ya da Şer Murad Ettiği Valinin Vasfı 572

İşlerini Üstlendiği Tebaasına Hıyanet Eden Siyasi Liderin Cennete Giremeyişi 572

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Siyasi Liderin Mubah Olsa Dahi Tenkit Edilme İhtimali Bulunan Durumlara Girmemesinin Müstehaplığı 573

İtikafta Olan Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Safiyye'yi Mescid'den Çıkarak Evine Götürmek Yerine Sadece Mescid'in Kapısına Kadar Eşlik Etmesi 574

Siyasi Liderin Az Olup Hepsine Yetmese de Sahip Olduğu Şeyi Tebaası Arasında Taksim Etmesinin Müstehaplığı 575

Siyasi Liderlerin, Tebaalarının Gönüllerini Onlara Arazi Tahsis Ederek Almalarının Müstehaplığı 575

Siyasi Liderlerin Dindar ve Müslüman Olmaları Umulan Kimselerin Gönüllerini Almalarının Müstehaplığı 577

Siyasi Liderin Müslüman Olmasını Umduğu Kimseye Bol Miktarda Mal Vermesinin Müstehaplığı 578

Siyasi Liderin Müslüman Olmalarını Arzu Ettiği Müşriklere Hediyeler Vermesinin Mubahlığı 578

Siyasi Liderin Müslüman Olmalarını Arzu Ettiği Müşriklerden Hediyeler Kabul Etmesinin Mubahlığı 580

Siyasi Liderin Yüce Allah'ın Ona Bahşettiği Fetihler Sayesinde Tebaasından Çeşitli Vakitlerde Hediyeler Kabul Etmesinin ve Onlara Bol Bol Mal Dağıtmasının Müstehaplığı 581

Siyasi Liderin Müslümanların İşleri İçin Çeşitli Olay ve Durumlar Karşısında Kendisi İçin Katip Edinmesinin Müstehaplığı 582

Kişinin Dini İhtiyaçlar Konusunda Kullanmak Üzere Kendine Katip Edinmesinin Caizliği 585

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Meclisine Giren Müşriklerden Korunması 587

Siyasi Liderin Tebaasından Soğan Yiyenleri Kokusu Gidene Kadar Kendinden Uzaklaştırmasının Müstehaplığı 588

Siyasi Liderin Kendisi İçin Dünyayı Toplama Arzusunda Olmaması Gerekmesi 588

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yöneticilerin, Müslümanların Mallarını Helal Olmayan Yollarla Haksız Yere Kullanmasının Yasaklanması 590

Müslümanların İşlerini Üstlenip İzinleri Olmadan Mallarında Dilediğince Tasarrufta Bulunmanın Cehennemi Hak Ettirmesi 590

Siyasi Liderin Bereketli Olması İçin Bu Maldan Hakettiği Kadarını Alması 591

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Sefihlerin İdareciliğinden Allah'a Sığınması 592

Valilerin ve Devlet Memurlarının Müslümanların Mallarından Ancak Allah ve Resûlü'nün Helal Kıldığı Şeyleri Almaları 593

Yöneticileri Kadınların Olduğu Toplumlar İçin Kurtuluşun Olmaması 594

İstenilmeyen Davranışlar Sergileseler de Dinin Valiler Sayesinde Güçlenmesi 594

Kişi Günahkârlıkla Maruf Olsa Bile Allah'ın Onun Gibiler Eliyle Dini Güçlendirmesi 595

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Bu Sözü Söyleme Nedeni 595

Dirliğin Daha İyi Sağlanması İçin Siyasi Liderin Tebaası Arasında Sözleşmeler Yapmasının Müstehaplığı 596

Siyasi Liderin Binekle Giderken İnsanların Ona Yürüyerek Eşlik Etmelerinin Mubahlığı 597

Siyasi Liderin Yolda Giderken Susadığında Su İstemesinin Mubahlığı 597

Siyasi Liderin Bazı Gecelerde Mezar Ziyareti Yaparak Kendisine Âhireti Hatırlatmasının Müstehaplığı 598

Yapanları Motive Etmesi Yapacakları da Özendirmesi Bakımından Siyasi Liderin Birkaç Günde Bir Tebaasına Nasihatte Bulunmasının Müstehaplığı 598

Valilerin Tebaalarını Allah ve Resûlü'nün İzin Vermediği Şekilde Yönetmelerinin Yasaklanışı 599

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Siyasi Liderin Müslümanların İşleri ve İdaresi İçin Yakını ve Dostu Olsalar Dahi Uygun Olmayanları Değil Uygun Olan Kişileri Seçip Görevlendirmesinin Müstehaplığı 600

Siyasi Liderin, Tebaasının Kadınlarına, Bilhassa Aklı Kıt Olanlara Karşı Yumuşak Davranmasının Müstehaplığı 601

Siyasi Liderlerin Tebaalarından Kocaları Olan Bazı Kadınların Yanlarında Öğle Uykusu Uyumalarının Mubahlığı 602

Siyasi Liderin Tebaasından Birilerini Bineğinde Arkasına Bindirmesinin Mubahlığı 602

Tebaanın Din ve Dünya İşlerinin Islahına Yönelik Olduktan Sonra Kendisine Dil Uzatılmasına Siyasi Liderin İzin Vermesinin Müstehaplığı 604

Tebaanın İşlerinin Islahına Yönelik Şeylerde Siyasi Liderin Gayret Göstermesinin Müstehaplığı 607

Siyasi Liderin Şahsi Malı ya da Zekat Malı Olan Hayvanların Bakımını Bizzat Yapmasının Müstehaplığı 607

Enes b. Mâlik'in "Damga Vuruyordu" Sözüyle Bunu Başkasına Yaptırmadığını Bizzat Kendisinin Yaptığını Murad Etmesi 608

Tebaanın Bereketini Umarak Talep Ettikleri Şeyleri Siyasi Liderin Yapmasının Müstehaplığı 608

Siyasi Liderin Yapacak Kimseler Varken Tebaasının Bazı İşlerinde Bizzat Kendisinin de Çalışmasının Müstehaplığı 609

Siyasi Liderin İyilerden Olan Kimselerin Bazı Kusurlarını Görmezden Gelmesinin Müstehaplığı 610

Siyasi Liderin Tebaasından Kendisine Kötü Davranan Kimseyi Cezalandırmaktan Vazgeçmesinin Müstehaplığı 611

İçlerinden Bazılarının Hak Etmediğini Bilse Dahi Siyasi Liderin Tebaasına İyi Davranıp Onları İdare Etmesinin Mubahlığı 612

Davet Eden Soylu Bir Kimse de Olsa Siyasi Liderin Tebaasından Birinin Davetine Katılmayarak Kibirlenmemesinin Müstehaplığı 613

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Siyasi Liderin Yapmayı Düşünmediği Şeylerle Tebaasını Korkutmasının Mubahlığı 613

Siyasi Liderin Kendisine Gelen Heyetlere İslam'ın Şubelerini Öğretmesinin Müstehaplığı 615

Siyasi Liderin Bilmediklerinde Tebaasına Dinlerini Fiillerle Öğretmesinin Müstehaplığı 616

Bir Şeyi Yapmaya Karar Verip de Tebaasından Güvendiği Birinin Aksinin Daha Doğru Olacağını Söylemesi Halinde Siyasi Liderin Kendi Kararından Vazgeçmesinin Müstehaplığı 617

Siyasi Liderin Namazını İlk Vaktinden Geciktirmesine Neden Olsa Bile Tebaasından Birisinin İhtiyaçlarıyla İlgilenmesinin Mubahlığı 619

Siyasi Liderin Belli Şartlar Üzerinden İnsanlardan Biat Almasının Müstehaplığı 620

Söz Konusu Biatta Her Müslümana Nasihatçi Olmanın Emirleri Dinleyip İtaat Etmeyi de Kabulle Birlikte Olması 620

Tebaasının Siyasi Lidere Onu Dinleyip İtaat Etmek Üzere Biatının Vasfı 621

Emirleri Dinleme ve İtaat Etmeye Yönelik Söz Konusu Biatın Uygulanacağı Durumlar 621

İnsanlardan Siyasi Lidere Kölelerin Değil Hür Olanların Biat Etmesinin Gereği 622

Tebaanın Siyasi Liderlerine Biat Etmelerinin Müstehaplığı 623

Tebaanın Siyasi Liderlerine Biat Etmelerinin Nedeni 623

Siyasi Liderin, Dilerse Tebaasının Kadınlarından Biatlarını Almasının Müstehaplığı 624

Kadınların Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Biat Ettikleri Konular 625

Valiler ile Halifelere Biat Edecek Kimsenin Yapması Gerekenler 625

Allah'a İsyan Olan Bir Konuda Emre İtaatin Gerekmemesi 633

Kişi Allah'a İsyana Davet Ettiğinde Ona İtaat Etmenin Yasaklanışı 633

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yüce Allah'ın Razı Olmadığı Bir Şeyi Emreden İnsan Evladına İtaat Etmenin Yasaklanışı 634

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmetini Saptırıcı Liderlere Uymak Suretiyle Doğru Yoldan Uzaklaşacakları Yönünde Korkutması 634

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ümmetini Korkuttuğu Saptırıcı Siyasi Liderlerin Vasfı 635

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ümmetini Korkuttuğu Sapkınlığın Vasfı 635

Her Hâliyle Allah'a Boyun Eğmiş Olan Siyasi Lidere Kişinin İnanmayı Terketmenin Yasaklanışı 636

Kişinin Allah'a Dindarlık Konusunda Kendisine ve Tüm Müslümanlara Karşı Samimi Olmasının Gereği 637

Kişinin Allah'a Dindarlık Konusunda Kendisine ve Tüm Müslümanlara Karşı Samimi Olmasının Gereği 638

Kişinin Tek Başına Hareket Etmekten Kaçınıp Müslümanların Cemaatiyle Birlikte Olmasının Gerekliliği 639

Yüce Allah'ın Cemaate Yardımı ve Şeytanın Onların Birliğini Bozana Yardımı 640

Müslümanların Birliğini Bozanın Ölümünün Cahiliye Ölümü İle Nitelenmesi 640

Körükörüne Bir Fikir Uğruna Ölenin Cahiliye Üzere Ölmüş Sayılması 641

Körükörüne Uğruna Ölünen Şeyin Vasfı 641

Tebaalarına Adaletli Davranıp Hakkı Ayakta Tuttukları Taktirde Kureyşli Liderlere İtaat Etmenin Gereği 642

Kişiye Siyasi Lideri İçin Canını Feda Etmesinin Mubahlığı 643

Başkası Bunu Farklı Yorumlasa da Kişinin İmamını Yüceltip Tazim Etmeye Çalışmasının Mubahlığı 643

Yöneticilerin Her Konuda Onları İyi Yönettikleri Sürece Tebaa Üzerinde Hakları Olabilmesi 644

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kişinin Kureyşli Yöneticilerin Doğru Olan Sözlerine İtibar Edip Yanlış Olan Fillerini Terketmesinin Gerekliliği 644

Kötü Valiler Ortaya Çıktığı Zaman Kişinin Hâl ve İşlerinde Onlardan Uzak Durmasının Gerekmesi 645

Zulmün Başgösterdiği Zamanlarda Kişinin Yöneticilere Karşı Olanları da Dahil Üzerine Düşen Hakları İfa Etmesinin Gerekliliği 646

Zulmettikleri Zaman Siyasi Liderlere Karşı Silahla Çıkmanın Yasaklanışı 646

Yaptıklarından Hoşlanılmayan Zalim Yöneticilere İsyan Etmenin Yasaklanması 647

Zulmetseler Dahi Siyasi Liderlere İsyan Etmemenin Gerekmesi 647

Farz olan Cihadın ve Onun İçin Yapılan Harcamanın, Bazıları Farz Olsa Bile Diğer Salih Amellerden Üstün Olduğuna Delalet Eden Haber 648

Salih Niyetle Yapılan Cihadın Hicretin Yerini Tuttuğuna Delalet Eden Haber 649

Samimi Bir Şekilde Hicreti ve Cihadı Kasteden Kişinin Hangi Durumda Ölürse Ölsün Cenneti Hak Etmesi 649

Allah Yolunda Cihadın Allah'a En Sevgili Olan Amellerden Sayılması 650

Cihadın En Faziletli Amellerden Olması 651

Kelime-i Şahadetle Birlikte Cihadın En Faziletli Amellerden Sayılması 652

(Ganimette) Hıyanetten Uzak Olan Cihadın En Faziletli Amellerden Sayılması 652

Allah Yolunda Cihadın Salih Amellerin Zirvesi Olması 653

Allah Yolunda Cihadın Kendini İbadete Vermekten Faziletli Olması 654

Kendini Tamamen Allah'a Vermiş Âbidden Bile Faziletli Olan Mücahidin Vasfı 654

Müslümanken Yapılan Cihadın Müslüman Olmadan Önceki Günahları Yok Etmesi 655

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mücahidin Sabah Akşam Allah Yolunda Yaptığı Yürüyüşün Dünyanın İçindekilerle Birlikte Kendisinin Olmasından Bile Daha Hayırlı Sayılması 655

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Bir Saat Duran Kimseye Mescid-i Haram'da Kadir Gecesini İdrak Etmiş Gibi Sevap Yazma Lütfunda Bulunması 656

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Toza Bulanan Kimseye Cehennemi Haram Kılması 657

Allah Yolundaki Toz ile Cehennem Alevinin Müslümanın İçinde Biraraya Gelmelerinin İmkansızlığı 659

Cehennem Dumanı İle Allah Yolunda (Bulaşan) Tozun Müslümanın Burnunda Biraraya Gelmesinin İmkansızlığı 659

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Deniz Gazilerini Tahtlarındaki Krallara Benzetmesi 660

Allah Yolundaki Bir Günün Başka Salih Amellerin İşlendiği Bin Günden Hayırlı Olması 661

Allah Yolunda Cihada Çıkanı Yüce Allah'ın Sevap ya da Ganimetle Döndürmek Konusunda Garanti Vermesi 662

Allah Yolunda Cihad Edenlerin Dereceleri 662

Mücahidlerin, Allah'ın Çağırdığında Kendisine İcabet Edecekleri Heyetlerinden Sayılmaları 664

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Ok Atan Kimseyi Bir Köle Azat Etmiş Gibi Sevap Yazmakla Onurlandırması 664

Allah'ın Kendi Yolunda Atılan Bir Ok İçin Cennetten Bir Derece Vermesi 665

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Atılan Bir Ok İçin Verdiği Derecenin Vasfı 665

Allah Yolundaki Kılıç Gölgelerinde Sebat Etmekle Cennetlere Kavuşmanın Umulması 666

Sebatı Az ya da Çok Olsun Allah Yolunda Savaşan Kimsenin Cenneti Hak Etmesi 667

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Allah Yolunda Cihad Eden Muhacirin Fazileti 667

Yatağında Bile Olsa Allah Yolunda Ölen Kimsenin Cenneti Hak Etmesi 668

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mücahidi Sürekli Oruç Tutup Gecelerini İbadetle Geçirene Benzetmesi 669

Bu Faziletin O'nun Yolunda İken Ölen Mücahide Ait Olması 669

Yüce Allah'ın Bir Gün ya da Gece Nöbet Tutan Kimseyi Gecelerini İbadetle Geçirdiği Bir Aylık Oruç Tutmaktan Bile Hayırlı Kılmakla Onurlandırması 670

Ölenin Amellerinin Kesintiye Uğramasına Rağmen Nöbet Tutanın Kabir Azabından Emin Kılınmanın Yanısıra Amelinin Kıyamete Kadar Sürmesi 670

Nöbette Ölen Kişinin Amelinin Değil, Amelin Sevabının Devam Etmesi 671

Nöbette İken Ölen Kişinin Sevabı Devam Ettirilecek Olan Amelinin, Hayattayken Taate Yönelik Yaptığı Ameller Olması 672

Cihada Denk Olabilecek Salih Ameller 672

Yüce Allah'ın Kendi Yolundaki Gazinin Başını Gölgeleyen Kimseyi Kıyamet Gününde Gölgelemesi 673

Yüce Allah'ın Gazinin Geride Bıraktığı Ailesini Hayırla Gözeten Kimseye Onun Sevabının Yarısını Vermesi 673

Savaşa Çıkanla Onun Geride Bıraktığı Ailesine Bakan Kimsenin Sevapta Eşit Olmaları 674

"Gaza Etmiş Kadar" İbaresiyle Savaşçının Elde Ettiği Sevabın Kastedilmesi 675

Gazaya Çıkacak Olanın Hem Savaş Teçhizatını Temin Edenin, Hem de Geride Bıraktığı Ailesine Bakanın, Gazaya Çıkanın Sevabından Bir Şey Eksilmeden Onunla Aynı Hasenâtı Almaları 675

Gazveye Çıkan Savaşçının, Geride Bıraktığı Ailesine Hıyanet Edenin Hasenâtından Kıyamette Ecir Alması 676

Bu Uygulamanın, Savaşçının Geride Bıraktığı Ailesine İhanet Eden İçin Sözkonusu Olması 677

Yüce Allah'ın Yapan Kimseye Ecir Verdiği Gazvenin Vasfı 677

Bu Geçici Fani Dünya Malı Elde Etmek Gayesiyle Savaşan Kimseye Yüce Allah'ın Sevap Yazmayacağı Hakkında 678

Bu Fani Dünya Metâından Bir Şey Elde Etmek İçin Savaşan Kimsenin Âhiret Sevabından Yoksun Kalacağı Hakkında 679

En Faziletli Cihadın Kişinin Şahadete Erdiği Cihad Olması 679

Atıyla Birlikte Kendisi de Kanları Dökülerek Şehit Olan Kimseye Yüce Allah'ın Salih Kullarına Bahşettiğini Vermesi 680

كِتَابُ الْحَجِّ

HAC KİTABI

بَابٌ فَضْلُ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

Bâb: Hac ve Umrenin Fazileti

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَاجَّ وَالْعُمَّارَ وَفْدُ اللَّهِ ﷻ

Hacı ve Umrecilerin Allah'ın Elçileri Sayılması

٣٦٩٢ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، حَدَّثَنِي مَخْرَمَةُ بْنُ بُكَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَفْدُ اللَّهِ ثَلَاثَةٌ: الْحَاجُّ، وَالْمُعْتَمِرُ، وَالْغَازِي» [١:٢]

3692- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah'ın elçileri üçtür: Hacı, umre yapan ve gazi."**[1]

ذِكْرُ نَفْيِ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ الذُّنُوبَ وَالْفَقْرَ عَنِ الْمُسْلِمِ بِهِمَا

Hac İle Umrenin Müslümandan Günahları ve Fakirliği Uzaklaştırması

٣٦٩٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَيَّانَ، قَالَ: سَمِعْتُ عَمْرَو بْنَ قَيْسٍ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ شَقِيقٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ، كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ، وَالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَيْسَ لِلْحَجَّةِ الْمَبْرُورَةِ ثَوَابٌ دُونَ الْجَنَّةِ» [١:٢]

3693- Abdullah b. Mes'ûd'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Hac ile umreyi peş peşe yapınız. Çünkü hac ile umre, körüğün; demirin, altının ve gümüşün pasını giderdiği gibi fakirlik ile günahları yok eder. Makbul olunmuş haccın sevabı ancak cennettir."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/165); Şuayb: Hadis sahihtir. Nesâî 5/113; İbn Mâce 2892; Bak hadis no: 4594.

[2] Elbânî: Hasen sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1200; Mişkât 2524; et-Ta'lîku'r-rağîb 2/107); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 1/387; Tirmizî 810; Nesâî 5/115, 5/116.

ذِكْرُ مَغْفِرَةِ اللَّهِ ﷻ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذُنُوبِ الْعَبْدِ بِالْحَجِّ الَّذِي لَا رَفَثَ فِيهِ وَلَا فُسُوقَ

Kötü Söz Söylenmeden ve Günah İşlenmeden İfa Edilmiş Bir Hac Nedeniyle Yüce Allah'ın Kulun Geçmiş Günahlarını Bağışlaması

٣٦٩٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ مِسْعَرٍ، وَسُفْيَانَ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَمَا وَلَدَتْهُ أُمُّهُ» [٢:١]

3694- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şu Kâbe'ye hac için gelip de (haccı sırasında) kötü söz söylemeyen ve günah işlemeyen kişi annesinden doğduğu gün gibi (günahsız bir şekilde) döner"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ تَكْفِيرِ الذُّنُوبِ لِلْمُسْلِمِ مَا بَيْنَ الْعُمْرَةِ إِلَى الْعُمْرَةِ

Müslümanın Umresinin Diğer Umreye Kadarki Günahlarına Kefaret Olması

٣٦٩٥ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا الْحَوْضِيُّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، قَالَ: سَمِعْتُ سُمَيًّا يُحَدِّثُ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «الْحَجَّةُ الْمَبْرُورَةُ لَيْسَ لَهَا ثَوَابٌ، إِلَّا الْجَنَّةُ، وَالْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ تُكَفِّرُ مَا بَيْنَهُمَا» [٢:١]

3695- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kabul edilmiş haccın sevabı ancak cennettir. Yapılan bir umre diğer umreye kadarki günahların silinmesine sebeptir"** buyurduğunu nakleder.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٦٩٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا حِبَّانُ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، وَمَالِكٍ، عَنْ سُمَيٍّ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ تُكَفِّرُ مَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ» [٢:١]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/484; Buhârî 1820; Müslim 1350; Tirmizî 811; Nesâî 5/114; Darimî 2/31.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1349; Nesâî 5/112; Darimî 2/31; Bak hadis no: 3696.

3696- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Yapılan bir umre yapılacak bir diğer umreye kadar işlenecek günahlara kefâret olur. Kabul gören bir haccın karşılığı Cennetten başkası değildir."**[1]

ذِكْرُ رَفْعِ الدَّرَجَاتِ، وَكَتْبِ الْحَسَنَاتِ، وَحَطِّ السَّيِّئَاتِ بِخُطَا الطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

Kâbe'nin Çevresini Tavaf Edene Attığı Adımlarca Derecelerinin Yükselmesi, Hasenelerin Yazılması ve Günahlarının Silinmesi

٣٦٩٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ أُسْبُوعًا لَا يَضَعُ قَدَمًا، وَلَا يَرْفَعُ أُخْرَى، إِلَّا حَطَّ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةً، وَكَتَبَ لَهُ بِهَا حَسَنَةً، وَرَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً» [١:٢]

3697- Abdullah b. Ömer der ki: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işittim: **"Kim Kâbe'yi yedi defa tavaf ederse (tavaf esnasında) attığı her bir adım sebebiyle Allah, onun bir günahını siler ve ona bir sevap yazar."**[2]

ذِكْرُ حَطِّ الْخَطَايَا بِاسْتِلَامِ الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانِيَيْنِ لِلْحَاجِّ، وَالْعُمَّارِ

Hacı ve Umrecinin İki Rükn-ü Yemânî'yi İstilâm Ettikleri İçin Hatalarının Silinmesi

٣٦٩٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ بْنِ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ النُّعْمَانِ بْنِ عَطَاءٍ الشَّيْبَانِيُّ أَبُو الْعَبَّاسِ، حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَسْحُ الْحَجَرِ وَالرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ يَحُطُّ الْخَطَايَا حَطًّا» [١:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/346; Ahmed 2/462; Buhârî 1773; Müslim 1349; Nesâî 5/115; İbn Mâce 2888; Bak hadis no: 3695.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/122; Mişkât 2580); Şuayb: İsnâdı zayıftır Ahmed 2/95; Nesâî 5/221; Tirmizî 959; İbn Mâce 2956.

3698- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"(Tavaf sırasında selamlama mahiyetinde) Hacerü'l-Esved ile Rükn-i Yemânî'ye dokunmak, (işlenen) günahları siler."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْعُمْرَةَ فِي رَمَضَانَ تَقُومُ مَقَامَ حَجَّةٍ لِمُعْتَمِرِهَا

Ramazan'da Umre Yapanın Haccetmiş Gibi Olması

٣٦٩٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ بِبَغْدَادَ، حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا أَبُو إِسْمَاعِيلَ الْمُؤَدِّبُ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَطَاءٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: جَاءَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَتْ: حَجَّ أَبُو طَلْحَةَ وَابْنُهُ وَتَرَكَانِي، فَقَالَ: «يَا أُمَّ سُلَيْمٍ عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً» [٢:١]

3699- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Ümmü Süleym, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gelip: "Ebû Talha ile oğlu hac yaptılar, beni ise geride bıraktılar!" dediler. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ümmü Süleym! Ramazan'da yapılan umre, benimle birlikte yapılan hacca denktir!"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٧٠٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى بْنِ السَّكَنِ بِوَاسِطٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْتَامٍ، حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عَطَاءً يُحَدِّثُ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً» [٢:١]

3700- İbn Abbâs der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ramazan ayında eda edilen bir umre, bir hac değerindedir"** buyurmuştur.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/120); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 2/98; Tirmizî 959; Nesâî 5/221.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/114); Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 3700.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 869; et-Ta'lîku'r-rağîb 2/114; Sahîh Ebî Dâvud 1737); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/229; Buhârî 1782; Müslim 1256; Ebû Dâvûd 1990; Nesâî 4/130; İbn Mâce 2993; Bak hadis no: 3699.

ذِكْرُ مَغْفِرَةِ اللهِ ﷻ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذُنُوبِ الْعَبْدِ بِالْعُمْرَةِ إِذَا اعْتَمَرَهَا مِنَ الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى

Yüce Allah'ın Mescid-i Aksâ'dan Umre Yapan Kulun Geçmiş Günahlarını Bağışlaması

٣٧٠١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ، حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ سُحَيْمٍ مَوْلَى آلِ حُنَيْنٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي سُفْيَانَ الْأَخْنَسِيِّ، عَنْ أُمِّهِ أُمِّ حَكِيمٍ بِنْتِ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْأَخْنَسِ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ أَهَلَّ مِنَ الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى بِعُمْرَةٍ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»، قَالَ: فَرَكِبَتْ أُمُّ حَكِيمٍ إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ حَتَّى أَهَلَّتْ مِنْهُ بِعُمْرَةٍ «[٢:١]

3701- Ümmü Seleme bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i: **"Kim Mescid-i Aksa'dan (itibaren) umre niyetiyle ihrama girerse o kimsenin geçmiş günahları bağışlanır!"** diye buyururken işittim. [1]

(Hadisin ravisi Yahyâ b. Ebi Süfyân el-Ahnesî) der ki: Bunun üzerine Ümmü Hakîm, (bu sevaba nail olmak için) Mescid-i Aksa'ya doğru yolculuğa çıktı. (Oraya vardığında) Mescid-i Aksa'dan itibaren umre niyetiyle ihrama girdi.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَجَّ لِلنِّسَاءِ يَقُومُ مَقَامَ الْجِهَادِ لِلرِّجَالِ

Kadınların Yaptığı Haccın Erkeklerin Cihadının Konumunda Olması

٣٧٠٢ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ، قَالَتْ: أَخْبَرَتْنِي عَائِشَةُ أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلَا نُخْرِجُ، وَنُجَاهِدُ مَعَكَ، فَإِنِّي لَا أَرَى عَمَلًا فِي الْقُرْآنِ أَفْضَلَ مِنَ الْجِهَادِ، قَالَ: «لَا، إِنَّ لَكُنَّ أَحْسَنَ الْجِهَادِ حَجٌّ الْبَيْتِ حَجٌّ مَبْرُورٌ» [٢:١]

3702 Müminlerin annesi Âişe der ki: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Biz kadınlar da sizinle savaşlara çıkıp birlikte cihad edelim mi?" dediğimde: **"Ama en üstün ve en faziletli cihad, gereği gibi yerine getirilmiş bir hacdır"** buyurdu.[3]

---

[1] İbn Hibbân 6/5 (3693); detaylı tahrici için bakın: Ebû Ya'lâ, Müsned (6900).

[2] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 211; et-Ta'lîku'r-rağîb 2/120; Mişkât 2532); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 6/299; Ebû Dâvûd 1741; İbn Mâce 3001.

[3] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/106); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/71, 6/79; Buhârî 1520; Nesâî 5/114, 5/115; İbn Mâce 2901.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِثْبَاتِ الْحِرْمَانِ لِمَنْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ، ثُمَّ لَمْ يَزُرِ الْبَيْتَ الْعَتِيقَ فِي كُلِّ خَمْسَةِ أَعْوَامٍ مَرَّةً

Zengin Olup da Beş Yılda Bir Haccetmeyen Kişinin Mahrumiyeti

٣٧٠٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ خَلِيفَةَ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «قَالَ اللَّهُ: إِنَّ عَبْدًا صَحَّحْتُ لَهُ جِسْمَهُ، وَوَسَّعْتُ عَلَيْهِ فِي الْمَعِيشَةِ يَمْضِي عَلَيْهِ خَمْسَةُ أَعْوَامٍ لَا يَفِدُ إِلَيَّ لَمَحْرُومٌ» [٦٨:٣]

3703- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yüce Allah şöyle buyurdu: Vücuduna sıhhat verdiğim ve rızkını bollaştırdığım bir kul, bu vaziyette üzerinden beş yıl geçtiği halde Beni (yani Kâbe'yi) ziyaret etmeye gelmezse, (ilahi rahmetimden) muhakkak mahrumdur"** buyurmaktadır[1]

بَابُ فَرْضِ الْحَجِّ

Bâb: Haccın Farz Olması

ذِكْرُ الْأَخْبَارِ الْمُفَسِّرَةِ لِقَوْلِهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾

"Gitmeye Gücü Yetenin O Evi Ziyaret Etmesi, Allah'ın İnsanlar Üzerinde Bir Hakkıdır" Âyetini[2] Tefsir Eden Haberler

٣٧٠٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ فُضَيْلِ بْنِ عِيَاضٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ، وَيُوسُفُ بْنُ سَعْدٍ، أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ ذَكَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَطَبَ فَقَالَ «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدِ افْتَرَضَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ»، فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: أَكُلَّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟، قَالَ: فَسَكَتَ عَنْهُ حَتَّى أَعَادَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، قَالَ: «لَوْ قُلْتُ: نَعَمْ، لَوَجَبَتْ، وَلَوْ وَجَبَتْ مَا قُمْتُمْ بِهَا، ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، فَإِنَّمَا هَلَكَ الَّذِينَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ، وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ،

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 1662; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/134); Şuayb: Hadis sahihtir.

[2] Âl-i İmrân 97

وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ، فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ»، وَذَكَرَ أَنَّ هَذِهِ الْآيَةَ الَّتِي فِي الْمَائِدَةِ نَزَلَتْ فِي ذَلِكَ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ﴾ [٢:١]

3704- Ebû Hureyre der ki: Bir defasında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize bir hutbe verip: **"Ey insanlar! Allah sizlere haccı farz kıldı"** buyurdu. Adamın biri: "Ey Allah'ın Resûlü! Her yıl mı haccedeceğiz?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) susup bir cevap vermedi. Adam aynı soruyu üç defa tekrarlayınca da Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Şayet buna «Evet!» desem her yıl haccetmeniz farz olacak ve buna gücünüz yetmeyecekti. Bundan dolayı size bir şey söylemediğim konularda bana soru sormayın. Zira sizden öncekiler peygamberlerine gereksiz soru sorup sonunda onlara ters düşmelerinden dolayı helak olmuşlardır. Size yasakladığım şeylerden de uzak durun ve yapmanızı emrettiğim şeyleri elinizden geldiği kadar yapın."**

Sonra ravi Mâide Sûresinde yer alan şu âyetin bu konuyla ilgili nazil olduğunu söyledi: *"Ey iman edenler! Açıklandığı takdirde sizi sıkıntıya sokacak hususlarda soru sormayın. Kur'an indirilirken böyle sorular sorarsanız size açıklanır. Allah onlardan sizi muaf tutmuştur. Allah çok bağışlayıcıdır, halîmdir."* (Mâide 101)[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ فَرْضَ اللهِ ﷻ الْحَجَّ عَلَى مَنْ وَجَدَ إِلَيْهِ سَبِيلًا فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً لَا فِي كُلِّ عَامٍ

Yüce Allah'ın Her Sene Değil Ömründe Bir Kere Ona Yol Bulabilene Haccı Farz Kılması

٣٧٠٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ النَّاسَ فَقَالَ «يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ»، فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: أَوَفِي كُلِّ عَامٍ؟ حَتَّى قَالَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَرَسُولُ اللَّهِ يَعْرِضُ عَنْهُ، ثُمَّ قَالَ: «لَوْ قُلْتُ: نَعَمْ، لَوَجَبَتْ، وَلَوْ وَجَبَتْ لَمَا قُمْتُمْ بِهِ»، ثُمَّ قَالَ: «ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 980); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/508; Müslim 1337; Nesâî 5/110, 5/111.

كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ، وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَمَا أَمَرْتُكُمْ مِنْ شَيْءٍ، فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَمَا نَهَيْتُكُمْ مِنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ» [٣:٦٨]

3705- Ebû Hureyre der ki: Bir defasında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) insanlara bir hutbe verip: **"Ey insanlar! Allah sizlere haccı farz kıldı"** buyurdu. Adamın biri kalkıp: "Her yıl mı haccedeceğiz?" diye sordu. Adam aynı soruyu üç defa tekrarladıysa da Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ondan yüz çevirdikten sonra şöyle buyurdu: **"Şayet buna «Evet!» desem farz olacak. Farz olunca da buna gücünüz yetmeyecekti."** Sonra şöyle ekledi: **"Bundan dolayı size bir şey söylemediğim konularda bana soru sormayın. Zira sizden öncekiler peygamberlerine gereksiz soru sorup sonunda onlara ters düşmelerinden dolayı helak olmuşlardır. Yapmanızı emrettiğim şeyleri elinizden geldiği kadar yapın, size yasakladığım şeylerden de uzak durun."**[1]

٣٧٠٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الْمُسَيَّبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا حَجَّ بِنِسَائِهِ قَالَ: «إِنَّمَا هِيَ هَذِهِ الْحِجَّةُ، ثُمَّ عَلَيْكُمْ بِظُهُورِ الْحُصُرِ» [٢:٧]

3706- İbn Ömer bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarıyla birlikte haccettikten sonra onlara: **"Hac görevini yerine getirmiş oldunuz. Bundan sonra yeriniz artık hasırlarınızdır (evlerinizdir)"** buyurdu.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: خِطَابُ هَذَا الْخَبَرِ وَقَعَ عَلَى بَعْضِ النِّسَاءِ، أَرَادَ بِهِ نِسَاءَهُ ﷺ، وَالْقَصْدُ فِيهِ بَعْضُ الْأَحْوَالِ، وَهُوَ الْحَالُ الَّذِي لَا يَكُونُ عَلَيْهِنَّ إِقَامَةُ الْفَرَائِضِ فِيهِ كَالصَّلَاةِ، وَالْحَجِّ، وَمَا أَشْبَهَهُمَا

Ebû Hâtim der ki: "Hadiste muhataplar kadınlardan bazılarıdır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) burada kendi hanımlarını kastetmiştir. Söylediği şey de namaz, hac ve benzeri farzları yerine getirme imkanlarının bulunmadığı bazı özel durumlar için geçerlidir."

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 980); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2401); Şuayb: İsnâdı zayıftır.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يُؤَخِّرَ أَدَاءَ الْحَجِّ إِذَا فُرِضَ عَلَيْهِ عَنْ سَنَتِهِ تِلْكَ إِلَى سَنَةٍ أُخْرَى

Kişinin Farz Olduğunda Haccını Diğer Seneye Ertelemesinin Mubahlığı

٣٧٠٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنْصُورٍ الرَّمَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنِ ابْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي قَوْلِهِ ﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾، قَالَ: «لَمَّا قَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ حُنَيْنٍ، اعْتَمَرَ مِنَ الْجِعْرَانَةِ، ثُمَّ أَمَّرَ أَبَا بَكْرٍ عَلَى تِلْكَ الْحَجَّةِ [١:٤]

3707- Saîd b. el-Müseyyeb bildiriyor: Ebû Hureyre, Yüce Allah'ın: ***"Allah ve Resûlü'nden (müşriklere) bir ihtar"*** (Tevbe 1) âyeti hakkında der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Huneyn'den dönünce, Ci'râne'de umre yaptı. Sonra Ebû Bekr'i (hicretin 9. yılında) bu hac sırasında hac emiri tayin etti.[1]

بَابُ فَضْلُ مَكَّةَ

Bâb: Mekke'nin Fazileti

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَكَّةَ خَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ، وَأَحَبُّهَا إِلَى اللَّهِ

Mekke'nin Yeryüzünün En Hayırlı ve Allah'a En Sevgili Olan Yeri Olması

٣٧٠٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ بْنِ زِيَادَةَ بْنِ الطُّفَيْلِ اللَّخْمِيُّ أَبُو الْعَبَّاسِ بِعَسْقَلَانَ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ عَقِيلٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، أَنَّ أَبَا سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَهُ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَدِيِّ بْنِ حَمْرَاءَ الزُّهْرِيَّ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ وَاقِفًا بِالْحَزْوَرَةِ يَقُولُ: «وَاللَّهِ إِنَّكِ لَخَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ، وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ، وَلَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكِ مَا خَرَجْتُ» [٢:١]

3708- Abdullah b. Adiyy b. Hamrâ ez-Zührî bildiriyor: Ben, (Mekke'de) Hazvere (denilen yer)de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i devesinin üzerinde vakfe yaparken gördüm. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Ey Mekke!) Vallahi, sen, Allah'ın arzının en hayırlısı ve Allah katında Allah'ın arzının en sevgilisisin.**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir.

Eğer ben, senden çıkarılmış olmasaydım (asla kendim senden) çıkmazdım!" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَكَّةَ كَانَتْ أَحَبَّ الْأَرْضِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Mekke'nin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Yeryüzünün En Sevdiği Yeri Olması

٣٧٠٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْجَحْدَرِيُّ، حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا ابْنُ خُثَيْمٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، وَأَبِي الطُّفَيْلِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا أَطْيَبَكِ مِنْ بَلْدَةٍ وَأَحَبَّكِ إِلَيَّ، وَلَوْلَا أَنَّ قَوْمِي أَخْرَجُونِي مِنْكِ، مَا سَكَنْتُ غَيْرَكِ» [٢:١]

3709- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"(Ey Mekke!) Sen, ne güzel bir memleketsin. Bana ne kadar da sevgilisin. Eğer kavmim beni senden çıkarmış olmasaydı senden başkasında oturmazdım."**[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الرُّكْنَ، وَالْمَقَامَ يَاقُوتَتَانِ مِنْ يَوَاقِيتِ الْجَنَّةِ

Rükn ve Makâm'ın Cennet Yakutlarından Olmaları

٣٧١٠ - أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ بِسْطَامٍ بِالْبَصْرَةِ، حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ، حَدَّثَنَا رَجَاءُ بْنُ صُبَيْحٍ الْحَرَشِيُّ، حَدَّثَنَا مُسَافِعُ بْنُ شَيْبَةَ الْحَجَبِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ وَهُوَ مُسْنِدٌ ظَهْرَهُ إِلَى الْكَعْبَةِ: «الرُّكْنُ وَالْمَقَامُ يَاقُوتَتَانِ مِنْ يَوَاقِيتِ الْجَنَّةِ، وَلَوْلَا أَنَّ اللَّهَ طَمَسَ عَلَى نُورِهِمَا لَأَضَاءَتَا مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ» [٢:١]

3710- Abdullah b. Amr der ki: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i sırtını Kâbe'ye dayamış vaziyette şöyle buyururken işittim: **"(Hacerü'l-Esved) Rükn(ü) ile Makam(-ı İbrahim), Cennetin yakutlarından iki yakuttur. Eğer Allah, onların nurunu almamış olsaydı onlar doğu ile batı arasını muhakkak aydınlatırlardı."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 2725); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/305; Tirmizî 3925; İbn Mâce 3108.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (Mişkât 2724); Şuayb: Hadis sahihtir. Tirmizî 3926.

[3] Elbânî: Sahih liğayrihi (Mişkât 2580; et-Ta'lîku'r-rağîb 2/122); Şuayb: İsnâdı hasen liğayrihidir. Ahmed 2/213; Tirmizî 878.

ذِكْرُ إِثْبَاتِ اللِّسَانِ لِلْحَجَرِ الْأَسْوَدِ لِلشَّهَادَةِ لِمُسْتَلِمِهِ بِالْحَقِّ

Hacer-I Esved'in Kendisini İstilam Eden Kimseye Şahadet Edecek Dilinin Olması

٣٧١١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى بِالْمَوْصِلِ، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى، حَدَّثَنَا ثَابِتٌ أَبُو زَيْدٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ لِهَذَا الْحَجَرِ لِسَانًا وَشَفَتَيْنِ يَشْهَدُ لِمَنِ اسْتَلَمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَقٍّ». [٢:١]

3711- Abdullah b. Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Hacerü'l-Esved'in, bir dili ve iki dudağı vardır. Kendisini (tavaf sırasında) hakkıyla selamlamada bulunan kimseye kıyamet günü şahitlikte bulunur."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللِّسَانَ لِلْحَجَرِ، إِنَّمَا يَكُونُ فِي الْقِيَامَةِ لَا فِي الدُّنْيَا

Hacer-i Esved'in Söz Konusu Dilinin Dünyaya Değil Kıyamete Ait Olması

٣٧١٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا الْفُضَيْلُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْجَحْدَرِيُّ، حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا ابْنُ خُثَيْمٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيَبْعَثَنَّ اللَّهُ هَذَا الرُّكْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُ عَيْنَانِ يُبْصِرُ بِهِمَا، وَلِسَانٌ يَنْطِقُ بِهِ يَشْهَدُ لِمَنِ اسْتَلَمَهُ بِحَقٍّ» [٢:١]

3712- Abdullah b. Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah kıyamet günü bu (Hacerü'l-Esved) rüknünü kesinlikle iki gözü olduğu halde (mahşer yerine) gönderir. Kendisini (tavaf sırasında) hakkıyla selamlamada bulunan kimseye şahitlikte bulunur."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala İbn Huzeyme2735); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/266; Tirmizî 961; İbn Mâce 2944; Darimî 2/42; Bak hadis no: 3712.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala İbn Huzeyme2735); Şuayb: Hadis sahihtir. Tirmizî 961; Bak hadis no: 3711.

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي أَخْرَجَ اللَّهُ زَمْزَمَ وَأَظْهَرَهَا

Yüce Allah'ın Zemzemi Çıkarıp Zuhur Ettirdiği Vakit

٣٧١٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ الْبُخَارِيُّ بِبَغْدَادَ، حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ الشَّاعِرِ، حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ أَيُّوبَ يُحَدِّثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ جِبْرِيلَ حِينَ رَكَضَ زَمْزَمَ بِعَقِبِهِ جَعَلَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ تَجْمَعُ الْبَطْحَاءَ»، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «رَحِمَ اللَّهُ هَاجَرَ، لَوْ تَرَكَتْهَا كَانَتْ عَيْنًا مَعِينًا» [٤:٣]

3713- Ubey b. Ka'b bildiriyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Cebrail (ayağının) topuğuyla zemzemi harekete geçirdiğinde Hz. İsmail'in annesi (su başka tarafa akıp gitmesin diye eliyle) vadinin kumlarını bir araya getiriyordu!"** buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) devamla: **"Allah, İsmail'in annesine merhamet eylesin. Zemzemi öylece bıraksaydı zemzem, mutlaka kaynayan bir pınar olurdu!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ حَمْلِ السِّلَاحِ فِي حَرَمِ اللَّهِ ﷻ

Allah'ın Hareminde Silah Taşımanın Yasaklanışı

٣٧١٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَعْيَنَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْقِلُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ الْجَزَرِيُّ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَحْمِلَ السِّلَاحَ بِمَكَّةَ» [٢:٢]

3714- Câbir b. Abdillah der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in **"Kimsenin Mekke'de silah taşıması helal olmaz"** buyurduğunu işittim.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1669); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/121; Buhârî 2368.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2938); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1356.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ اخْتِلَاءِ شَوْكِ حَرَمِ اللَّهِ ﷻ وَالْتِقَاطِ سَاقِطَهَا إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْمَرْءُ مُنْشِدًا

Allah'ın Hareminde Diken Koparmanın ve Sahibine Teslim Etmek İçin Olmadıktan Sonra Yitik Olan Bir Şeyi Almanın Yasaklanması

٣٧١٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْوَلِيدُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: لَمَّا فَتَحَ اللَّهُ ﷻ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ مَكَّةَ، قَتَلَتْ هُذَيْلٌ رَجُلًا مِنْ بَنِي لَيْثٍ بِقَتِيلٍ كَانَ لَهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَامَ، فَقَالَ: «إِنَّ اللَّهَ ﷻ حَبَسَ الْفِيلَ عَنْ مَكَّةَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهَا رَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ، وَإِنَّهَا لَا تَحِلُّ لِأَحَدٍ كَانَ قَبْلِي، وَلَا تَحِلُّ لِأَحَدٍ بَعْدِي، وَإِنَّمَا أُحِلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، وَإِنَّهَا سَاعَتِي هَذِهِ، ثُمَّ هِيَ حَرَامٌ، لَا يُعْضَدُ شَجَرُهَا، وَلَا يُخْتَلَى شَوْكُهَا، وَلَا يُلْتَقَطُ سَاقِطُهَا إِلَّا لِمُنْشِدٍ، وَمَنْ قُتِلَ لَهُ قَتِيلٌ، فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ، إِمَّا أَنْ يَقْتُلَ، وَإِمَّا أَنْ يَفْدِيَ»، فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْيَمَنِ يُقَالُ لَهُ: أَبُو شَاهٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اكْتُبُوا لِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «اكْتُبُوا لِأَبِي شَاهٍ»، ثُمَّ قَامَ الْعَبَّاسُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا الْإِذْخِرَ، فَإِنَّا نَجْعَلُهُ فِي قُبُورِنَا، وَفِي بُيُوتِنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِلَّا الْإِذْخِرَ» [٢:٨١]

3715- Ebû Hureyre anlatıyor: Yüce Allah'ın Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'nin fethini müyesser kıldığında Hüzeyl oğulları kendilerinden birini Cahiliye'de iken öldüren Leys oğullarından bir adamı öldürdüler. Olay Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ulaştığında ayağa kalkıp: **"Yüce Allah Mekke'yi Fil ordusundan korumuş ancak Mekke ahalisine Resûlünü ve Müminleri musallat etmiştir. Mekke'de kan dökmek benden önce hiç kimseye helal olmadığı gibi benden sonra da kimseye helal olmayacaktır. Sadece günün (kısa) bir zamanında bana helal kıldındı; ama biliniz ki artık şu andan itibaren herkese haramdır! Ağacı kesilemez, dikeni ayıklanamaz ve sahibini arayıp ona vermek için olmadıktan sonra yitiği alınamaz. Bu bakımdan bölge içinde yakınlarından biri öldürülen kişi iki şeyden birini seçmede muhayyerdir. Ya (kısasen) öldürülür ya da verilecek fidyeyi kabul eder"** buyurdu.

Bunun üzerine Yemen ahalisinden Ebû Şâh adında bir adam kalktı ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu söylediklerini bana yazın" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Bunları Ebû Şâh'a yazın!"** buyurdu. Sonrasında Abbâs kalktı ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Izhır otunu bu yasağın dışında tut; zira onu mezarlarımız ve

evlerimizde kullanıyoruz" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Izhır otu bunun dışındadır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ لَعْنِ الْمُصْطَفَى ﷺ مَنْ أَحْدَثَ فِي حَرَمِهِ حَدَثًا، أَوْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا ذِمَّتَهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Hareminde Bir Bid'at Ortaya Koyanı ve Bir Müslümanın Vermiş Olduğu Zimmeti İhlal Edeni Lanetlemesi

٣٧١٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ بِالرَّقَّةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَكِيمُ بْنُ سَيْفٍ الرَّقِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ سُلَيْمَانَ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ: «مَا عِنْدَنَا كِتَابٌ نَقْرَؤُهُ إِلَّا كِتَابَ اللَّهِ، وَصَحِيفَةً فِي قِرَابِ سَيْفِي، فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا، فَإِذَا فِيهَا شَيْءٌ مِنْ أَسْنَانِ الْإِبِلِ وَالْجِرَاحَاتِ، وَإِذَا فِيهَا مَنْ وَالَى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا، وَلَا عَدْلًا، ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ، يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ، فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، وَالْمَلَائِكَةِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، وَلَا يُقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفٌ، وَلَا عَدْلٌ، وَالْمَدِينَةُ حَرَامٌ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا، فَمَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا، أَوْ آوَى مُحْدِثًا، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، وَالْمَلَائِكَةِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ». [٢:١٠٩]

3716- İbrâhîm et-Teymî, babasından bildiriyor: Hz. Ali'yi işittim, dedi ki: "Yanımızda Allah'ın Kitâb'ı ve kılıcımın kınındaki şu sahifeden başka okuduğumuz bir şeyler yoktur." Sonra onu bize okumaya başladı. Bu kağıtta zekat develerinin yaşları ile yaralamalardaki diyetler konusunda bir şeyler yazılıydı. Yine içinde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şu sözleri yazılıdır: **"Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti gerçek efendilerinden başkalarını efendi edinen kölelerin üzerine olsun. Allah kıyamet gününde böylesi bir kişiden farz olsun, nafile olsun hiçbir ibadeti kabul etmez. Bir müslümanın başka dinden birine vereceği güvence (eman) bütün müslümanları bağlar. Bu konuda makam olarak en altta olan kişinin bile bunu verme hakkı vardır. Kim, Müslüman'ın vermiş olduğu koruma ve garantiyi ihlal ederse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerinedir. Kıyamet gününde Allah o kimsenin farz ve nafile ibadetlerini kabul etmeyecektir. Medine iki kara**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1760); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 2/238; Buhârî 2434; Müslim 1355; Ebû Dâvûd 2017; Tirmizî 1405; Nesâî 8/38; İbn Mâce 2624.

taşlık arasıyla haram bölgedir. Kim Medine'nin bu harem bölgesinde bir bid'at çıkarırsa Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti üzerine olsun. Allah kıyamet gününde böylesi bir kişiden farz olsun, nafile olsun hiçbir ibadeti kabul etmez."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَا عِنْدَنَا كِتَابٌ نَقْرَؤُهُ إِلَّا كِتَابَ اللَّهِ وَصَحِيفَةٌ فِي قِرَابِ سَيْفِي، أَرَادَ بِهِ مِمَّا كَتَبْنَاهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Ali b. Ebî Tâlib'in "Yanımızda Allah'ın Kitâb'ı ve Kılıcımın Kınındaki Şu Sahifeden Başka Okuduğumuz Bir Şeyler Yoktur" Sözüyle Bizim de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den Yazmış Olduklarımızı Kastetmesi

٣٧١٧ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَلِيٍّ، ثُمَّ قَالَ: مَا كَتَبْنَا، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِلَّا الْقُرْآنَ، وَمَا فِي هَذِهِ الصَّحِيفَةِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الْمَدِينَةُ حَرَامٌ مَا بَيْنَ عِيرٍ إِلَى ثَوْرٍ، فَمَنْ أَحْدَثَ حَدَثًا فِيهَا، أَوْ آوَى مُحْدِثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ، ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، وَالْمَلَائِكَةِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ، وَمَنْ وَالَى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، وَالْمَلَائِكَةِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ». [٢:١٠٩]

3717- Hz. Ali der ki: "Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sadece Kur'ân'ı ve şu sahifeyi yazdık (bu sahifede) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Medine'nin, Iyr'den Sevr'e kadar olan kısmı kutsaldır. Kim burada bir bidat ortaya çıkarır ya da bidatçiyi barındırırsa Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerinedir. Allah o kimsenin farz ve nafile ibadetlerini kabul etmeyecektir. Müslümanların zimmeti birdir. Bu konuda onların en aşağı olanın bile zimmet vermesi geçerlidir. Kim, Müslüman'ın vermiş olduğu koruma ve garantiyi ihlal ederse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerinedir. Allah o kimsenin farz ve nafile ibadetlerini kabul etmeyecektir. Azad edilmiş köle, kendisini azad eden eski efendisinin izni**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1773); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 1/81; Buhârî 3172; Müslim 1370; Ebû Dâvûd 2035; Tirmizî 2127; Nesâî 8/23; İbn Mâce 2658; Darimî 2/190; Bak hadis no: 3715.

olmadan kendisini (kabile kökeni olarak) başka birine nisbet ederse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerinedir."[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ قَتْلِ الْقُرَشِيِّ فِي حَرَمِ اللَّهِ ﷻ دُونَ ارْتِكَابِهِ مَا يُوجِبُ الْإِسْلَامُ قَتْلَهُ

İslam'a Göre Katli Vacip Olanları Dışında Allah'ın Hareminde Kureyşli Öldürmenin Yasaklanışı

٣٧١٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى، عَنْ زَكَرِيَّا، قَالَ: حَدَّثَنِي عَامِرٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُطِيعٍ، قَالَ: سَمِعْتُ مُطِيعًا، يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ: «لَا يُقْتَلُ قُرَشِيٌّ صَبْرًا بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»، وَلَمْ يُدْرِكِ الْمُسْلِمُونَ أَحَدًا مِنْ كُفَّارِ قُرَيْشٍ غَيْرَ مُطِيعٍ، وَكَانَ اسْمُهُ الْعَاصِ، فَسَمَّاهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مُطِيعًا. [٢:٩٥]

3718- Abdullah b. Mutî' der ki: Babam, Mekke'nin fethi sırasında Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bugünden sonra Kıyamet gününe hiçbir Kureyşli (dininden dönmek suçuyla) hedef yapılarak öldürülemeyecektir"** buyurduğunu işitti. Müslümanlar Kureyşli kafirlerden sadece babam Mutî'ye yetiştiler. Onun da eski adı el-Âsi (=isyankâr) iken Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sonradan adını Mutî' (=itaatkâr) olarak değiştirdi.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ الَّتِي كَانَتْ لِلْمُصْطَفَى ﷺ فِي سَفْكِ الدَّمِ فِي حَرَمِ اللَّهِ ﷻ سَاعَةً مَعْلُومَةً

Allah'ın, Hareminde Belirli Bir Saatte Kan Dökmeyi Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Mubah Kılması

٣٧١٩ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ، وَالْحَجَبِيُّ، وَأَبُو الْوَلِيدِ، قَالُوا: حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، دَخَلَ مَكَّةَ، وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، فَلَمَّا وَضَعَهُ، قِيلَ: «هَذَا ابْنُ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: «اقْتُلُوهُ». [٤:١]

3719- Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (Fetih günü) Mekke'ye başında bir miğferle girdi. Onu çıkardığında: "İbn Hatal, Kâbe'nin örtülerine yapışmış" denildiğinde: **"Onu öldürün!"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1773); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 1/126; Buhârî 3179; Ebû Dâvûd 3179; Bak hadis no: 3716.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2427); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/412; Müslim 1782.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2406); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَكَّةَ إِنَّمَا أُحِلَّتْ لِلْمُصْطَفَى ﷺ سَاعَةً وَاحِدَةً فَقَطْ، ثُمَّ حُرِّمَتْ حَرَامَ الْأَبَدِ

Mekke, Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Sadece Belli Bir Saatte Helal Kılınmış, Sonra İlelebet Haram Kılınmıştır

٣٧٢٠ - أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَنَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُفَضَّلُ بْنُ مُهَلْهِلٍ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ طَاوُوسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ: «إِنَّ هَذَا الْبَلَدَ حَرَامٌ، حَرَّمَهُ اللَّهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، لَا يُنَفَّرُ صَيْدُهُ، وَلَا يُعْضَدُ شَوْكُهُ، وَلَا تُلْتَقَطُ لُقَطَتُهُ إِلَّا مَنْ عَرَّفَهَا، وَلَا يُخْتَلَى خَلَاؤُهُ»، فَقَالَ الْعَبَّاسُ: إِلَّا الْإِذْخِرَ، فَإِنَّهُ لِبُيُوتِهِمْ، فَقَالَ: «إِلَّا الْإِذْخِرَ، وَلَا هِجْرَةَ، وَلَكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ، وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا». [١:٤]

3720- İbn Abbâs der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'nin fethedildiği gün şöyle buyurdu: **"Kuşkusuz bu belde haremdir ve onun haram kılmasıyla kıyamete kadar (bu şehir) haram (mukaddes) olmuştur. Buranın av hayvanı ürkütülemez, dikenleri koparılmaz, sahibini bulmak dışında yitiği kimse tarafından el uzatılıp alınamaz ve otları koparılmaz."** Hz. Abbâs: "Ey Allah'ın Resûlü! Izhır otu müstesna olsun. Bu ot, evleri için gereklidir" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Izhır hariç. Artık hicret yoktur, cihad ve niyet vardır. Cihad için çağrıldığınızda, cihada çıkın"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ ابْنَ خَطَلٍ قُتِلَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ لَمَّا أَمَرَ الْمُصْطَفَى ﷺ بِقَتْلِهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Emriyle İbn Hatal'ın O Günde Katledilmesi

٣٧٢١ - أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْحَلَبِيُّ بِدِمَشْقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الدِّمَشْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ يَوْمَ الْفَتْحِ، وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، وَإِنَّهُمْ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ ابْنُ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: «اقْتُلُوهُ»، فَقُتِلَ. [١:٤]

---

sahihtir. Muvattâ 1/423; Ahmed 3/109, 3/164; Buhârî 1846, 5808; Ebû Dâvûd 2685; Tirmizî 1693; Nesâî 5/200; İbn Mâce 2805; Darimî 2/73; Bak hadis no: 3721, 3805.

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1761); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/315; Buhârî 1587; Müslim 1353; Ebû Dâvûd 2018; Tirmizî 1590; Nesâî 5/203.

3721- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fetih günü Mekke'ye başında bir miğferle girdi. Onlar: "Ey Allah'ın Resûlü! İbn Hatal, Kâbe'nin örtülerine yapışmış" dediğinde: **"Onu öldürün!"** buyurdu ve öldürüldü.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ مَنْ لَمْ يَحْكُمْ صِنَاعَةَ الْحَدِيثِ، أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Hadiste Derinliği Olmayana Enes b. Mâlik Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٧٢٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ، وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءُ. [٤: ١]

3722- Câbir bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fetih günü Mekke'ye başında siyah bir sarıkla girdi."[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فِي خَبَرِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، وَفِي خَبَرِ جَابِرٍ أَنَّهُ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ، وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءُ، وَلَمْ يَدْخُلْ ﷺ مَكَّةَ بِغَيْرِ إِحْرَامٍ إِلَّا مَرَّةً وَاحِدَةً، وَهُوَ يَوْمَ الْفَتْحِ، وَيُشْبِهُ أَنْ يَكُونَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ كَانَ عَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، وَقَدْ تَعَمَّمَ بِعِمَامَةٍ سَوْدَاءَ فَوْقَهُ، فَإِذَا جَابِرٌ ذَكَرَ الْعِمَامَةَ الَّتِي عَايَنَهَا، وَإِذَا أَنَسٌ ذَكَرَ الْمِغْفَرَ الَّذِي رَآهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَ الْخَبَرَيْنِ تَضَادٌّ أَوْ تَهَاتُرٌ

Ebû Hâtim der ki: "Enes b. Mâlik'in hadisinde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye başında miğferle girdiği, Câbir'in hadisinde ise başında siyah bir sarıkla girdiği zikredilmiştir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir defa dışında Mekke'ye ihramsız bir şekilde girmiş değildir. Sadece Mekke'nin fethinde ihramsız girmiştir. Muhtemeldir ki Mekke'nin fethinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye girdiğinde başında miğfer bulunuyordu ve miğferin üzerine de siyah sarığını bağlamıştı. Câbir bu olayı naklederken gördüğü siyah sarığı, Enes naklederken de gördüğü miğferi zikretmiştir. Bu şekilde iki rivayet arasındaki çelişki de ortadan kalmış olur."

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3719.

[2] Elbânî: Sahih (Muhtasaru'ş-Şemâil 94); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/363; Ebû Dâvûd 4076; Tirmizî 1735; Nesâî 5/201; İbn Mâce 2822; Darimî 2/74.

بَابُ فَضْلِ الْمَدِينَةِ

Bâb: Medine'nin Fazileti

٣٧٢٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، سَمِعْتُ أَبَا الْحُبَابِ سَعِيدَ بْنَ يَسَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أُمِرْتُ بِقَرْيَةٍ تَأْكُلُ الْقُرَى، يَقُولُونَ: يَثْرِبُ، وَهِيَ الْمَدِينَةُ تَنْفِي النَّاسَ كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ»

3723- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Bütün kasabaları yiyen bir kasabaya gitmem emredildi. O kasabaya Yesrib denilmektedir. O da Medine'dir. Medine, körüğün demirin pasını temizlemesi gibi insanları temizler."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ: «أُمِرْتُ بِقَرْيَةٍ تَأْكُلُ الْقُرَى» لَفْظَةُ تَمْثِيلٍ، مُرَادُهَا أَنَّ الْإِسْلَامَ يَكُونُ ابْتِدَاؤُهُ مِنَ الْمَدِينَةِ، ثُمَّ يَغْلِبُ عَلَى سَائِرِ الْقُرَى وَيَعْلُو عَلَى سَائِرِ الْمُلْكِ، فَكَأَنَّهَا قَدْ أَتَتْ عَلَيْهَا، لَا أَنَّ الْمَدِينَةَ تَأْكُلُ الْقُرَى

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ***"Bütün kasabaları yiyen bir kasabaya gitmem emredildi"*** sözü temsil babında söylenmiş bir sözdür. Bundan kasıt, İslam'ın yükselişinin Medine'den başlayacağı, üzerlerine gitmiş gibi diğer bütün şehirlerde baskın hale gelip diğer tüm yönetimlere galebe çalacağıdır. Yoksa bundan kasıt, gerçek anlamda Medine'nin onları yiyeceği değildir.

ذِكْرُ سُؤَالِ الْمُصْطَفَى ﷺ رَبَّهُ أَنْ يُحَبِّبَ إِلَيْهِ الْمَدِينَةَ كَحُبِّهِ مَكَّةَ، أَوْ أَشَدَّ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Rabbinden Mekke'yi Sevdirdiği Gibi Medine'yi de Hatta Daha Fazla Sevdirmesini İstemesi

٣٧٢٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ بِمَنْبِجَ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِينَةَ وُعِكَ أَبُو بَكْرٍ وَبِلَالٌ، قَالَتْ: فَدَخَلْتُ عَلَيْهِمَا، فَقُلْتُ: يَا أَبَتِ كَيْفَ تَجِدُكَ، وَيَا بِلَالُ كَيْفَ تَجِدُكَ؟ قَالَتْ: وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِذَا أَخَذَتْهُ الْحُمَّى يَقُولُ:

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 274); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/889; Ahmed 2/237; Buhârî 1871; Müslim 1382.

كُلُّ امْرِئٍ مُصَبَّحٌ فِي أَهْلِهِ وَالْمَوْتُ أَدْنَى مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ

وَكَانَ بِلَالٌ رَحِمَهُ اللَّهُ إِذَا أُقْلِعَ عَنْهُ يَرْفَعُ عَقِيرَتَهُ وَيَقُولُ:

أَلَا لَيْتَ شِعْرِي هَلْ أَبِيتَنَّ لَيْلَةً بِوَادٍ وَحَوْلِي إِذْخِرٌ وَجَلِيلٌ

وَهَلْ أَرِدَنْ يَوْمًا مِيَاهَ مَجَنَّةٍ وَهَلْ يَبْدُوَنْ لِي شَامَةٌ وَطَفِيلٌ

قَالَتْ عَائِشَةُ: فَجِئْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: «اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَحُبِّنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ، وَصَحِّحْهَا لَنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِهَا وَمُدِّهَا، وَانْقُلْ حُمَّاهَا وَاجْعَلْهَا بِالْجُحْفَةِ»، [٢:١]

3724- Hz. Âişe şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye geldiği zaman, Hz. Ebû Bekr ve Bilâl hastalandılar. Ben yanlarına girip: "Babacığım! Nasılsın. Ey Bilâl! Nasılsın!" diye sordum. Hz. Ebû Bekr, hummaya yakalandığı zaman şöyle derdi:

Ailesiyle sabahlayan her insan için
Ölüm ayakkabılarının bağından daha yakındır.

Bilâl ise hummaya yakalanıp iyileştiğinde sesini yükselterek şöyle derdi:

Keşke bilsem bu gece yaşar mıyım?
Etrafımda izhir ve celil otunun bulunduğu bir vadide
Acaba bir gün Mecenne suyuna uğrayabilir miyim?
Şâme ve Tafîl dağlarını görebilir miyim?

Hz. Âişe der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip durumu bildirince, Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allahım! Mekke'yi bize sevdirdiğin gibi veya daha fazla, Medine'yi de sevdir ve onu sağlıklı kıl, bizim için onun sâ'ını ve müddünü bereketli kıl ve onun hummasını Cuhfe'ye taşı"** diye dua etti.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: الْعِلَّةُ فِي دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ بِنَقْلِ الْحُمَّى إِلَى الْجُحْفَةِ، أَنَّ الْجُحْفَةَ حِينَئِذٍ كَانَتْ دَارَ الْيَهُودِ، وَلَمْ يَكُنْ بِهَا مُسْلِمٌ، فَمِنْ أَجْلِهِ، قَالَ ﷺ: «وَانْقُلْ حُمَّاهَا إِلَى الْجُحْفَةِ»

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hummanın Cuhfe'ye taşınmasına yönelik duasının sebebi o zamanlarda Cuhfe'nin Yahudi yurdu olmasından ve bölgede Müslüman bulunmamasından dolayıdır. Bu nedenledir ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun hummasını Cuhfe'ye taşı"* diye dua etmiştir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 173; es-Silsiletu's-sahîha 2584); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/890; Ahmed 6/56, 6/260; Buhârî 3926; Müslim 1376.

ذِكْرُ خَبَرٍ أُوهِمَ مُسْتَمِعُهُ أَنَّ الْأَلْفَاظَ الظَّوَاهِرَ، لَا تُطْلَقُ بِإِضْمَارِ كَيْفِيَّتِهَا فِي ظَاهِرِ الْخِطَابِ

İşitenlere Görünen Bir Şey İçin Kullanılan Lafızların Keyfiyetinin Gizli Olamayacağı İzlenimi Veren Haber

٣٧٢٥ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ الْبَلْخِيُّ، حَدَّثَنَا الْقَوَارِيرِيُّ، حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ، حَدَّثَنَا قُرَّةُ بْنُ خَالِدٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ قَالَ: نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى أُحُدٍ، وَقَالَ «إِنَّ أُحُدًا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ» [٤٢:١]

3725- Enes der ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), Uhud dağına bakarak: **"Kuşkusuz Uhud, bizi seven ve bizim de kendisini sevdiğimiz bir dağdır"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ «جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ»، يُرِيدُ أَهْلَ الْجَبَلِ، كَقَوْلِهِ جَلَّ وَعَلَا ﴿وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ﴾ يُرِيدُ حُبَّ الْعِجْلِ، وَكَقَوْلِهِ جَلَّ وَعَلَا ﴿وَاسْأَلِ الْقَرْيَةَ﴾ يُرِيدُ بِهِ أَهْلَ الْقَرْيَةِ، وَالْقَصْدُ فِيهِ أَهْلُ الْمَدِينَةِ، فَأَطْلَقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خِطَابَ الْمَقْصُودِ بِهِ الْمَدِينَةَ عَلَى الْجَبَلِ الَّذِي هُوَ أُحُدٌ عَلَى سَبِيلِ الْمُقَارَبَةِ بَيْنَهُمَا وَالْمُجَاوَرَةِ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *"Uhud, bizi seven ve bizim de kendisini sevdiğimiz bir dağdır"* sözüyle bu dağın sakinlerini kastetmiştir. **"İnkarları sebebiyle kalplerine buzağı dolduruldu"** (Bakara 93) âyetinde de benzer bir durum vardır ve burada kastedilen buzağının kendisi değil sevgisidir. Aynı şekilde **"Kasabaya sorun"** (Yûsuf 82) âyetinde de kastedilen kasabanın ahalisidir. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) burada kasdettiği Uhud dağının kendisi değil ahalisi, yani Medinelilerdir. Coğrafi yakınlıktan dolayı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'yi Uhud dağı üzerinden ifade etmiştir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 291) Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/889; Ahmed 3/140; Buhârî 4083; Müslim 1393; Tirmizî 3922; İbn Mâce 3115.

ذِكْرُ تَسْمِيَةِ النَّبِيِّ ﷺ الْمَدِينَةَ طَابَةَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Medine'yi Tâbe Şeklinde Adlandırması

٣٧٢٦ - أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْحَسَنِ الْعَطَّارُ بِالْبَصْرَةِ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذِ بْنِ مُعَاذٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، حَدَّثَنَا سِمَاكُ بْنُ حَرْبٍ، قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ يَقُولُ: «سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَمَّى الْمَدِينَةَ طَابَةَ» [٢:١]

3726- Câbir b. Semure der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah, Medine'yi Tâbe diye adlandırdı"** buyurduğunu işittim.[1]

ذِكْرُ اجْتِمَاعِ الْإِيمَانِ وَانْضِمَامِهِ بِالْمَدِينَةِ

İmanın Medine İle Birleşip Kaynaşması

٣٧٢٧ - أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ الْأَصْبَغِ بْنِ عَامِرٍ التَّنُوخِيُّ بِمَنْبِجَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ الطَّائِيُّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ، كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا» [٢:١]

3727- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Tıpkı yılanın yuvasına sığın(ıp çekil)diği gibi iman (ehli de), Medine'ye muhakkak sığını(p çekili)r."**[2]

ذِكْرُ اجْتِمَاعِ الْإِيمَانِ بِمَدِينَةِ الْمُصْطَفَى ﷺ

İmanın Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Şehriyle Birleşmesi

٣٧٢٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ بِحَرَّانَ، حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ زِيَادٍ السُّوسِيُّ، حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ، كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا» [٤٢:٣]

3728- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İman, yılanın deliğine sığınması gibi Medine'ye sığınacaktır"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 142); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/102, 2/108; Müslim 1385; Tirmizî 3028.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi; Şuayb: Münker.

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3073); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/422;

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ «الْإِيمَانُ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ» يُرِيدُ بِهِ أَهْلَ الْإِيمَانِ، وَذَلِكَ أَنَّ الْمَدِينَةَ خَشِنَةٌ قَفْرَةٌ ذَاتُ بَسَابِسَ وَدَكَادِكَ، مَنَعَ اللَّهُ ﷻ عَنْهَا طَيِّبَاتِ اللَّذَّاتِ فِي الْأَعْيُنِ وَالْأَنْفُسِ، وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا لِمَنْ طَلَبَ اللَّهَ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ، فَلَا يَرْكَنُ إِلَيْهَا إِلَّا كُلُّ مُشَمِّرٍ، عَنْ هَذِهِ الْفَانِيَةِ الزَّائِلَةِ، وَلَا قَطَنَهَا إِلَّا كُلُّ مُنْقَلِعٍ بِكُلِّيَّتِهِ إِلَى الْآخِرَةِ الدَّائِمَةِ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *"İman Medine'ye sığınacaktır"* sözüyle iman ehlini yani müminleri kastetmiştir. Zira Medine, iklim olarak sert, toprak olarak çorak, kurak ve çöllük bir bölgedir. Yüce Allah bölgeyi göze de, nefse de hitap eden güzel lezzetlerden mahrum bırakmıştır. Ancak âhiret yurdunu isteyenlerin azığını da burada kılmıştır. Bundan dolayı bu beldede ancak fani ve geçici dünyadan yüz çevirenler ve tüm benliğiyle âhirete yönelenler yaşayıp ikamet edebilir.

ذِكْرُ شَهَادَةِ الْمُصْطَفَى ﷺ بِالْإِيمَانِ لِمَنْ سَكَنَ مَدِينَتَهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Şehrinde Oturanın Mümin Olduğuna Şahadet Etmesi

٣٧٢٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ، كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا» [٣:٩]

3729- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Yılanın kendi yuvasına toplandığı gibi, îmân (ehli de muhakkak) Medine'ye toplanacaktır."**[1]

Buhârî 1876; Müslim 147; İbn Mâce 3111; Bak hadis no: 3729.

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (Mişkât 1/60; es-Silsiletu's-sahîha 3073); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/286; Müslim 147; İbn Mâce 3111; Bak hadis no: 3728.

ذِكْرُ نَفْيِ دُخُولِ الدَّجَّالِ الْمَدِينَةَ مِنْ بَيْنَ سَائِرِ الْأَرْضِ

Deccâl'in Yeryüzünün Diğer Yerleri Bir Yana Medine'ye Girememesi

٣٧٣٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ حُمَيْدٍ الطَّوِيلُ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَبْشِرُوا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ، لَا يَدْخُلُهَا الدَّجَّالُ» - يَعْنِي الْمَدِينَةَ - [٢:١]

3730- Fâtıma binti Kays'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Ey Müslümanlar! Sevinin! Zira Deccâl buraya (Medine'ye) giremeyecektir!"**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يُعْصَمُونَ مِنَ الدَّجَّالِ حَتَّى لَا يَقْدِرَ عَلَيْهِمْ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ

Medine Halkının —Allah Bizi Şerrinden Korusun —Deccâl'in Tahakkümünden Koruyacağı Hakkında

٣٧٣١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ، حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَنْ يَدْخُلَ الْمَدِينَةَ رُعْبُ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ، لَهَا يَوْمَئِذٍ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ، لِكُلِّ بَابٍ مِنْهَا مَلَكَانِ» [٣:٩]

3731- Ebû Bekre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Medine'ye Deccâl korkusu girmez. O günü Medine'nin yedi kapısı vardır ve her birinde de ikişer melek bulunur."**[2]

ذِكْرُ نَفْيِ الْمَدِينَةِ عَنْ نَفْسِهَا الْخَبَثَ مِنَ الرِّجَالِ كَالْكِيرِ

Medine'nin Körüğün Artıkları Giderdiği Gibi Bazı Kimseleri Kendisinden Gidermesi

٣٧٣٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ أَعْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْإِسْلَامِ، فَأَصَابَ الْأَعْرَابِيَّ وَعْكٌ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 6751, 6749, 6750, 3731.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 5/47; Buhârî 7126; Bak hadis no: 6767.

بِالْمَدِينَةِ، فَخَرَجَ الْأَعْرَابِيُّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا، وَيَنْصَعُ طَيِّبُهَا» [٢:١]

3732- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre bir bedevi İslam'ı kabul etmek üzere Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat etti. Bedevi Medine'de rahatsızlanınca Medine'den çıktı. Bedevi gidince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medine demirci körüğü dibidir. İçindeki pislikleri atar, temiz olanı bırakır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِبْدَالِ اللَّهِ ﷻ الْمَدِينَةَ بِمَنْ يَخْرُجُ مِنْهَا رَغْبَةً عَنْهَا مَنْ هُوَ خَيْرٌ لَهَا مِنْهُ

Yüce Allah'ın Medine'den Hoşlanmayarak Çıkanların Yerine Daha Hayırlı Kimseleri Getirmesi

٣٧٣٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَخْرُجُ مِنْهَا أَحَدٌ - يَعْنِي الْمَدِينَةَ - رَغْبَةً عَنْهَا إِلَّا أَبْدَلَهَا اللَّهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهَا مِنْهُ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» [٢:١]

3733- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Medine'den oradan hoşlanmayarak çıkan hiçbir kimse yoktur ki Yüce Allah onun yerine daha hayırlı birini getirmemiş olsun. Eğer bilselerdi Medine kendileri için daha hayırlı idi."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ أَهْلَ الْمَدِينَةِ مِنْ خِيَارِ النَّاسِ، وَأَنَّ الْخَارِجَ عَنْهَا رَغْبَةً عَنْهَا مِنْ شِرَارِهِمْ

Medine Halkının İnsanların Hayırlıları Olduklarına ve Sevmeyerek Oradan Çıkanların İse Kötü İnsanlar Sayılmalarına Delalet Eden Haber

٣٧٣٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، يَدْعُو الرَّجُلُ ابْنَ عَمِّهِ،

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 217); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/886; Ahmed 3/306; Buhârî 7209; Müslim 1383; Tirmizî 3920; Nesâî 7/151; Bak hadis no: 3735.

[2] Elbânî: Sahih (at-Tâlîk ala Keşfi'l-estâr 1186); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/439; Bak hadis no: 3734.

وَقَرِيبِهِ: هَلُمَّ إِلَى الرَّخَاءِ هَلُمَّ إِلَى الرَّخَاءِ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا يَخْرُجُ أَحَدٌ مِنْهَا رَغْبَةً عَنْهَا إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ فِيهَا خَيْرًا مِنْهُ، أَلَا إِنَّ الْمَدِينَةَ كَالْكِيرِ تُخْرِجُ الْخَبَثَ، وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَنْفِيَ الْمَدِينَةُ شِرَارَهَا كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ» [٩:٣]

3734- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İnsanlara öyle bir zaman gelecek ki, kişi amcaoğluna ve yakınına: «Haydi (Medine'den çıkıp) huzura gidelim! Haydi, rahatlığa gidelim!»"diyecek. Ama bir bilseler Medine onlar için daha hayırlıdır. Nefsim elinde olana yemin olsun ki beğenmeyip de ondan ayrılan kişinin yerine Yüce Allah daha hayırlı birini getirir. Bilin ki Medine pisliği temizleyen körük gibidir. Körük demirin pisliğini nasıl giderirse Medine de içindeki kötüleri temizlemeden kıyamet kopmaz!"**[1]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ قَالَ ﷺ هَذَا الْقَوْلَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Bu Sözü Söylemesinin Nedeni

٣٧٣٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ أَعْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَأَصَابَ الْأَعْرَابِيَّ وَعْكٌ بِالْمَدِينَةِ، فَخَرَجَ الْأَعْرَابِيُّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا، وَيَنْصَعُ طَيِّبُهَا» [٩:٣]

3735- Câbir'in bildirdiğine göre bir Bedevi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip Müslüman olmak üzere biat etti ve sonra Medine'de hastalandı. Bu sebeple oradan çıkınca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medine demirci körüğü dibidir. İçindeki pislikleri atar, temiz olanı bırakır"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 274 altında; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1381; Bak hadis no: 3733.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3732.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ عُلَمَاءَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ يَكُونُونَ أَعْلَمَ مِنْ عُلَمَاءِ غَيْرِهِمْ

Medine Halkının Âlimlerinin Diğer Âlimlerden Daha Bilgili Olduklarına Delalet Eden Haber

٣٧٣٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ سُفْيَانَ بْنَ عُيَيْنَةَ، وَهُوَ جَالِسٌ مُسْتَقْبِلٌ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ، فَأَخْبَرَنِي، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يُوشِكُ أَنْ يَضْرِبَ الرَّجُلُ أَكْبَادَ الْإِبِلِ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ، فَلَا يَجِدُ عَالِمًا أَعْلَمَ مِنْ عَالِمِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ»، قَالَ أَبُو مُوسَى: بَلَغَنِي عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ انَّهُ كَانَ يَقُولُ: نَرَى أَنَّهُ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِسُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ، فَقَالَ: إِنَّمَا الْعَالِمُ مَنْ يَخْشَى اللَّهَ، وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا كَانَ أَخْشَى لِلَّهِ مِنَ الْعُمَرِيِّ يُرِيدُ بِهِ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ [٣:٦٩]

3736- İshâk b. Mûsa el-Ensârî der ki: Hacer-i Esved'e dönük olan Süfyân b. Uyeyne'ye sorunca bana İbn Cüreyc kanalıyla Ebûz-Zübeyr'den, o Ebû Sâlih'ten, o da Ebû Hureyre'den, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirdi: **"İlim öğrenmek için kişinin develerini sürerek (hızlıca) yol kat etmesi yakındır. Ancak kişi, Medine ahalisinin âliminden daha bilgilisini bulamayacaktır."**

Ebû Mûsa dedi ki: Bana İbn Cüreyc'in şöyle dediği ulaştı: Biz onun (Medine âliminin) Mâlik olduğunu düşünürdük. Bu durumu Süfyân b. Uyeyne'ye zikrettiğimde şu karşılığı verdi: "Âlim olan Allah'tan haşyet duyar. –Abdullah b. Abdilazîz'i kasdederek– el-Umerî'den ziyade Allah'tan haşyet duyan kimseyi bilmiyoruz." [1]

ذِكْرُ ابْتِلَاءِ اللَّهِ ﷻ مَنْ أَرَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ بِمَا يُذَوِّبُهُ فِيهِ

Yüce Allah'ın Medinelilere Kötülük Düşünen Kişileri Eritip Yok Etmesi

٣٧٣٧ - أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ سِنَانٍ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْقَرَّاظُ أَنَّهُ،

---

[1] **Elbânî: Zayıf (Mişkât 246); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 2/299; Tirmizî 2680.**

سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَرَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ، أَذَابَهُ اللَّهُ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ» [٢:١٠٩]

3737- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medinelilere kötülük isteyen kişiyi Allah tuzun suda erimesi gibi eritir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللَّهَ ﷻ يُخَوِّفُ مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِمَا شَاءَ مِنْ أَنْوَاعِ بَلِيَّتِهِ

Yüce Allah'ın Medine Halkını Korkutan Kimseyi Türlü Belalarla Korkutacağı Hakkında

٣٧٣٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ الْمَكِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَطَاءٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَخَافَهُ اللَّهُ» [٢:١٠٩]

3738- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) der ki: **"Kim Medine halkını korkutursa Allah da o kimseyi korkutur."**[2]

ذِكْرُ شَهَادَةِ الْمُصْطَفَى ﷺ لِلصَّابِرِينَ عَلَى جَهْدِ الْمَدِينَةِ وَشَفَاعَتِهِ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'nin Zorluklarına Sabredene Kıyamet Gününde Şahadet Edip Şefaat Edeceği Hakkında

٣٧٣٩ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ، قَالَ: «لَا يَصْبِرُ عَلَى لَأْوَائِهَا، وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ، إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [٣:٩]

3739- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medine'nin sıkıntı ve şiddetine sabır gösterecek kimse için ben Kıyamet gününde muhakkak bir şefaatçi olacağım"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/279; Müslim 1386; İbn Mâce 3114.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2304); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 3/354, 3/393.

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3073); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/397; Müslim 1378.

ذِكْرُ إِثْبَاتِ الشَّفَاعَةِ لِلصَّابِرِ عَلَى جَهْدِ الْمَدِينَةِ وَلَأْوَائِهَا

Medine'nin Zorluklarına ve Çilesine Sabredene Şefaat

٣٧٤٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمَدِينِيِّ، حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ صَالِحِ بْنِ صَالِحٍ السَّمَّانِ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَصْبِرُ أَحَدٌ عَلَى لَأْوَاءِ الْمَدِينَةِ وَجَهْدِهَا إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا» [٢:١]

3740- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medine'nin çilesine ve zorluğuna sabır gösterecek kimse için ben Kıyamet gününde muhakkak bir şefaatçi veya bir şahid olacağım"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِثْبَاتِ شَفَاعَةِ الْمُصْطَفَى ﷺ لِمَنْ أَدْرَكَتْهُ الْمَنِيَّةُ بِالْمَدِينَةِ مِنْ أُمَّتِهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmetinden Medine'de Ölen Kimseye Şefaati

٣٧٤١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمَّارٍ الْمَوْصِلِيُّ، قَالُوا: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ، فَلْيَمُتْ بِالْمَدِينَةِ، فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ مَاتَ بِهَا» [٢:١]

3741- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Sizden her kim Medine'de ölmeye güç yetirirse Medine'de ölsün. Çünkü ben, Medine'de ölen kimseye şefaatçi olurum."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3073); Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/287, 2/288, 2/343; Müslim 1378; Tirmizî 3924.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3073); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/74; Tirmizî 3917; İbn Mâce 312.

ذِكْرُ تَشْفِيعِ الْمَدِينَةِ فِي الْقِيَامَةِ لِمَنْ مَاتَ بِهَا مِنْ أُمَّةِ الْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kıyamette Ümmetinden Medine'de Ölen Kimseye Şefaati

٣٧٤٢ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ، عَنِ الصُّمَيْتَةَ امْرَأَةً مِنْ بَنِي لَيْثٍ قَالَ: سَمِعْتُهَا، تُحَدِّثُ صَفِيَّةَ بِنْتَ أَبِي عُبَيْدٍ أَنَّهَا، سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَمُوتَ إِلَّا بِالْمَدِينَةِ، فَلْيَمُتْ بِهَا، فَإِنَّهُ مَنْ يَمُتْ بِهَا، تَشْفَعْ لَهُ، وَتَشْهَدُ لَهُ» [٢:١]

3742- Ubeydullah b. Abdillah b. Utbe bildiriyor: Kendisi, Leys oğulları kabilesinden bir kadın olan Sumeyte'nin Safiyye binti Ebî Ubeyd'e, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şu sözünü bildirirken işitmiştir: **"Sizden her kim Medine'de ölmeye güç yetirirse orada ölsün. Çünkü kim Medine'de ölürse ona şefaat olunur veya şahitlik edilir."**[1]

ذِكْرُ سُؤَالِ الْمُصْطَفَى ﷺ تَضْعِيفَ الْبَرَكَةِ فِي الْمَدِينَةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bereketin Medine'ye Katlanarak Gelmesini İstemesi

٣٧٤٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْمُبَارَكِ، أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا وَصَاعِنَا، وَاجْعَلْ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ» [٢:١]

3743- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Allahım! Bizim müddümüzü bereketli kıl! Allahım! Sâ'ımızı bereketli kıl ve bereketi bize iki katıyla ver."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ مِنْ أَهْلِ مِصْرَ اسْمُهُ: بَكْرُ بْنُ عَمْرٍو، وَأَبُو سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ اسْمُهُ: كَيْسَانُ مَوْلَى بَنِي لَيْثٍ: ثِقَتَانِ مَأْمُونَانِ رَوَيَا جَمِيعًا عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2928); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3997); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/91; Müslim 1374/476.

Ebû Hâtim der ki: Mısır halkından olan el-Mehrî'nin azatlısı Ebû Saîd'in ismi, Bekr b. Amr'dır. Yine Medine halkından olan Ebû Saîd el-Makburî ise, Benû Leys'in azatlısı Keysân olup her ikisi de Ebû Saîd el-Hudrî'den rivayette bulunan güvenilir ve emin ravilerdir.

ذِكْرُ دُعَاءِ الْمُصْطَفَى ﷺ لِلْمَدِينَةِ بِتَضْعِيفِ الْبَرَكَةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bereketin Medine'ye Katlanarak Gelmesi İçin Dua Etmesi

٣٧٤٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مَرْوَانَ مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْعُثْمَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صَاعُنَا أَصْغَرُ الصِّيعَانِ، وَمُدُّنَا أَصْغَرُ الْأَمْدَادِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمُدِّنَا وَقَلِيلِنَا وَكَثِيرِنَا، وَاجْعَلْ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ»

3744- Ebû Hureyre bildiriyor: "Ey Allah'ın Resûlü! Sâ'lar (tahıl ve yiyecek ölçekleri) içinde en küçük sâ' bizimki, müdler içinde de en küçük müd bizimki" dediklerinde, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allahım! Sâ'ımızı bize bereketli kıl! Az olsun çok olsun mallarımızda bize bereketler ihsan et! Bereketi bizlere iki katıyla ver!"** diye dua etti.[1]

ذِكْرُ دُعَاءِ الْمُصْطَفَى ﷺ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ بِالْبَرَكَةِ فِي مِكْيَالِهِمْ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine Halkına Ölçeklerinin Bereketli Olması İçin Dua Etmesi

٣٧٤٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مِكْيَالِهِمْ، وَبَارِكْ لَهُمْ فِي صَاعِهِمْ وَمُدِّهِمْ»، يَعْنِي أَهْلَ الْمَدِينَةِ

3745- Enes b. Mâlik, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allahım! Medine halkının ölçeklerine bereket ver. Sâ'larına ve müd'lerine bereket ver"** buyurduğunu nakletmiştir.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3997); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3284.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/884; Ahmed 3/159, 3/242; Buhârî 2130; Müslim 1368.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ لَمَّا دَعَا لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ بِمَا، وَصَفْنَا تَوَضَّأَ لِلصَّلَاةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Abdest Aldığı Sırada Medine Halkına Dua Etmesi

٣٧٤٦ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ اللَّيْثِ، قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ سُلَيْمٍ الزُّرَقِيِّ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْحَرَّةِ بِالسُّقْيَا، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِيتُونِي بِوَضُوءٍ»، فَلَمَّا تَوَضَّأَ، قَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ ثُمَّ كَبَّرَ ثُمَّ قَالَ: «اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ دَعَاكَ لِأَهْلِ مَكَّةَ بِالْبَرَكَةِ، وَأَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، أَدْعُوكَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ أَنْ تَبَارَكَ لَهُمْ فِي مُدِّهِمْ وَصَاعِهِمْ مِثْلَ مَا بَارَكْتَ لِأَهْلِ مَكَّةَ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ» [١٢:٥]

3746- Ali b. Ebî Tâlib der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte yola çıktık. Harre'de Sukyâ'ya (su havuzlarına) vardığımızda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bana abdest için su getirin"** buyurdu. Getirilen suyla abdest aldıktan sonra kıbleye döndü, tekbîr getirip şöyle dua etti: **"Allahım! Hz. İbrâhîm senin kulun ve dostundu. Mekke'ye bereket için dua etmişti. Ben de kulun ve Resûlün Muhammed'im! Mekke'ye verdiğin bereket gibi ben de Medine ahalisinin müdd ve sâ'larına bereketi iki katıyla vermeni diliyorum."**[1]

ذِكْرُ دُعَاءِ الْمُصْطَفَى ﷺ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ فِي ثَمَرِهَا

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Medine Halkının Hurmaları İçin Dua Etmesi

٣٧٤٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ النَّاسُ إِذَا رَأَوَا الثَّمَرَ جَاؤُوا بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَإِذَا أَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمُدِّنَا، اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ وَنَبِيُّكَ، وَإِنِّي عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَإِنَّهُ دَعَاكَ لِمَكَّةَ، وَأَنَا أَدْعُوكَ لِلْمَدِينَةِ بِمِثْلِ مَا دَعَا بِهِ لِمَكَّةَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ»، ثُمَّ يَدْعُو أَصْغَرَ وَلِيدٍ يَرَاهُ، فَيُعْطِيهِ ذَلِكَ الثَّمَرَ [١٢:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahihu't-Terğîb 11); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Tirmizî 3914.

3747- Ebû Hureyre der ki: İnsanlar, meyveleri ilk mahsulü vermeye başladığı zaman ondan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirirlerdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de onu aldığı zaman şöyle dua ederdi: **"Allahım! Meyvelerimizi bizlere bereketli kıl! Medine'mizi de bize bereketli kıl! Sâ'ımızı da müddümüzü de bizlere bereketli kıl! Allahım! İbrâhim, senin kulun, dostun ve peygamberindi. Ben de senin kulun ve peygamberinim. O Mekke için sana duada bulunmuştu. Mekke için sana nasıl duada bulunduysa ben de aynı dua ve bir katı daha fazlasını Medîne için ediyorum."** Sonra orada bulunan çocuklardan en küçüğünü çağırır ve o meyveyi ona verirdi.[1]

ذِكْرُ أَمْرِ اللهِ جَلَّ وَعَلَا صَفِيَّهُ ﷺ أَنْ يَدْعُوَ لِأَهْلِ الْبَقِيعِ

Allah'ın, Seçkin Kuluna (sallallahu aleyhi vesellem) Bakî Ehline Dua Etmesini Emretmesi

٣٧٤٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ أَبِي عَلْقَمَةَ، عَنْ أُمِّهِ أَنَّهَا، قَالَتْ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ تَقُولُ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ، فَلَبِسَ ثِيَابَهُ، ثُمَّ خَرَجَ. قَالَتْ: فَأَمَرْتُ بَرِيرَةَ جَارِيَتِي تَتْبَعُهُ، فَتَبِعَتْهُ حَتَّى جَاءَ الْبَقِيعَ، فَوَقَفَ فِي أَدْنَاهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقِفَ، ثُمَّ انْصَرَفَ، فَسَبَقَتْهُ بَرِيرَةُ، فَأَخْبَرَتْنِي، فَلَمْ أَذْكُرْ لَهُ شَيْئًا حَتَّى أَصْبَحْتُ، ثُمَّ إِنِّي ذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: «إِنِّي بُعِثْتُ لِأَهْلِ الْبَقِيعِ لِأُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ». [٧:٣]

3748- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gece kalktı. Elbisesini giydi, sonra dışarı çıktı. Cariyem Berîre'ye Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i takip etmesini emrettim. Allah Resûlü'nü (sallallahu aleyhi vesellem) Bakî mezarlığına kadar takip etmiş. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Baki mezarlığının alt tarafında Allah'ın dilediği kadar bir zaman durmuş. Sonra geriye dönmüş. Berîre ondan önce dönüp geldi ve olanları bana haber verdi. Sabah oluncaya kadar Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir şey anlatmadım. Daha sonra geceki olayı anlattım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben, kendilerine dua etmem için Bakî kabristanlığında yatanların yanına gönderilmiştim"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/885; Müslim 1373; Tirmizî 3454; İbn Mâce 3329; Darimî 2/106.

[2] Elbânî: İsnâdı zayıftır; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 1/242; Müslim 974/103; Nesâî 4/92.

ذِكْرُ رَجَاءِ نَوَالِ الْجِنَانِ لِلْمَرْءِ، بِالطَّاعَةِ عِنْدَ مِنْبَرِ الْمُصْطَفَى ﷺ

Kişinin, Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Minberi Yanındaki Taati Sayesinde Cennetleri Kazanmayı Umması

٣٧٤٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ مَهْدِيٍّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمَّارٍ الدُّهْنِيِّ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «قَوَائِمُ الْمِنْبَرِ رَوَاتِبُ فِي الْجَنَّةِ» [٢:١]

3749- Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Minberimin ayakları/sütunları, Cennet için merdivendirler."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: دُهْنٌ: قَبِيلَةٌ مِنْ بَجِيلَةَ

Ebû Hâtim der ki: (Ammâr ed-Dühnî'nin mensup olduğu) Dühn, Becîle kabilesinin bir koludur.

ذِكْرُ رَجَاءِ نَوَالِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ بِالطَّاعَةِ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ إِذَا أَتَى بِهَا بَيْنَ الْقَبْرِ وَالْمِنْبَرِ

Müslüman Kimsenin, Taat İle Birlikte O'nun Kabri ile Minberi Arasıdan Geçerken Cennet Bahçelerinden Bir Bahçeyi Kazanmayı Umması

٣٧٥٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ بِحَرَّانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي» [٢:١]

3750- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Evimle minberimin arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim ise Havz'ımın üzerindedir."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2050); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/318; Nesâî 2/35.

[2] Elbânî: Hasen sahih (Zilâlu'l-cenne 731); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/197; Ahmed 2/438; Buhârî 1888; Müslim 1391; Tirmizî 3916; Bak hadis no: 2957, 4598.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: خِطَابُ هَذَيْنِ الْخَبَرَيْنِ مِمَّا نَقُولُ فِي كُتُبِنَا بِأَنَّ الْعَرَبَ تُطْلِقُ فِي لُغَتِهَا اسْمَ الشَّيْءِ الْمَقْصُودِ عَلَى سَبَبِهِ، فَلَمَّا كَانَ الْمُسْلِمُ إِذَا تَقَرَّبَ إِلَى بَارِئِهِ ﷻ بِالطَّاعَةِ عِنْدَ مِنْبَرِ النَّبِيِّ ﷺ ، وَرُجِيَ لَهُ قَبُولُهَا، وَثَوَابُهُ عَلَيْهَا الْجَنَّةُ، أَطْلَقَ اسْمَ الْمَقْصُودِ الَّذِي هُوَ الْجَنَّةِ عَلَى سَبَبِهِ الَّذِي هُوَ الْمِنْبَرِ، وَكَذَلِكَ قَوْلُهُ: «رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ»، وَكَذَلِكَ قَوْلُهُ ﷺ : «مِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي»، لِرَجَاءِ الْمَرْءِ نَوَالَ الشُّرْبِ مِنَ الْحَوْضِ وَالتَّمَكُّنِ مِنْ رَوْضَةٍ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ بِطَاعَتِهِ فِي الدُّنْيَا فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ، وَهَذَا كَقَوْلِهِ ﷺ : «عَائِدُ الْمَرِيضِ فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ»، لَمَّا كَانَ عَائِدُ الْمَرِيضِ فِي وَقْتِ عِيَادَتِهِ يُرْجَى لَهُ بِهَا التَّمَكُّنُ مِنْ مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ وَهُوَ الْمَقْصُودُ، أَطْلَقَ اسْمَ ذَلِكَ الْمَقْصُودِ عَلَى سَبَبِهِ، وَنَحْوُ هَذَا قَوْلُهُ ﷺ : «الْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ»، وَلِهَذَا نَظَائِرُ كَثِيرَةٌ سَنَذْكُرُهَا فِيمَا بَعْدُ مِنْ هَذَا الْكِتَابِ إِنْ قَضَى اللَّهُ ذَلِكَ وَشَاءَهُ

Ebû Hâtim der ki: Kitaplarımızda değindiğimiz gibi Araplar bazen bir şeye ona sebep olan şeyin ismini verirler. Müslüman Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) minberinin yanında ibadetlerle Rabbine yaklaşmaya çalışır da bu ibadetleri kabul görürse, bunların sevabı ve karşılığı olarak cenneti elde eder. Hadiste hedef ve maksat olan cennet, ona sebep olan minber olarak zikredilmiştir. *"Evimle minberimin arası cennet bahçelerinden bir bahçedir"* sözü de aynı şekildedir. *"Minberim Havz'ın başındadır"* sözünde de aynı kullanım vardır. Zira minberin yanında yapılan ibadetlerle kişinin Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Havz'ından içebilme ve cennet bahçelerinden birini elde etmesi umulur. *"Hasta ziyaretinde bulunan kişi cennet bahçelerinden bir bahçededir"* sözü de bu şekildedir. Hastayı ziyaret eden kişinin bu ziyareti sırasında cennet bahçelerinden birini elde etmesi umulur ki sözün maksadı da buna yöneliktir. Burada maksat, ona sebep olan şeyle isimlendirilmiştir. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), *"Cennet kılıçların gölgesi altındadır"* sözü de buna benzer. Bunun benzeri birçok söz vardır ki Allah takdir eder ve dilerse kitabımızın ileriki konularında bunlara yer vereceğiz.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ الِاصْطِيَادِ بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ إِذِ اللَّهُ ﷻ حَرَّمَهَا عَلَى لِسَانِ رَسُولِهِ ﷺ

Yüce Allah'ın Resûlü'nün Diliyle Haram Kıldığı İçin Medine'nin İki Kara Taşlığı Arasında Avlanmanın Yasaklanışı

٣٧٥١ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: لَوْ رَأَيْتُ الظِّبَاءَ تَرْتَعُ بِالْمَدِينَةِ مَا ذَعَرْتُهَا، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا حَرَامٌ» [٢:٢]

3751- Ebû Hureyre şöyle derdi: Ceylanların Medine'de yayıldıklarını görsem, onları ürkütmem; çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medine'nin iki tepesinin arası haramdır/ kutsaldır"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُعْضَدَ شَجَرُ حَرَمِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haremindeki Ağaçların Silkelenmesinin Yasaklanışı

٣٧٥٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بُجَيْرٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبُخَارِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ، حَدَّثَنَا خَارِجَةُ بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ أَبِيهِ الْحَارِثِ بْنِ رَافِعِ بْنِ مَكِيثٍ الْجُهَنِيِّ ثُمَّ الرَّبْعِيِّ أَنَّهُ، سَأَلَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، فَقَالَ: لَنَا غَنَمٌ وَغِلْمَانٌ، وَهُمْ يُخَبِّطُونَ عَلَى غَنَمِهِمْ هَذِهِ الثَّمَرَةَ الْحُبْلَةَ، وَهِيَ ثَمَرَةُ السَّمُرِ؟، فَقَالَ جَابِرٌ: لَا، ثُمَّ قَالَ: لَا يُخْبَطُ، وَلَا يُعْضَدُ مُحْرِمُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَلَكِنْ هُشُّوا هَشًّا، ثُمَّ قَالَ: إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَيَنْهَانَا أَنْ نَقْطَعَ الْمَسَدَ وَمِرْوَدَ الْبَكَرَةِ. [٢:٨١]

3752- Hârice b. el-Hâris, babası Hâris b. Râfi b. Mekîs el-Cühenî er-Rib'î'den bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından olan Câbir b. Abdillah'a: "Bizim koyunlarımız ve kölelerimiz var. Köleler koyunlar için şu sopayla semure ağaçlarına vurup meyvelerini düşürüyorlar" dediğimde, Câbir: "Hayır olamaz" deyim sonra ekledi: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) koruluk ilan ettiği yerlerdeki ağaçlara vurulamaz ve kesilemez. Ancak hafifçe vurulabilir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hurma liflerinin (iplerin) ve makara halkasının bile kesilmesini yasaklardı" karşılığını verdi.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِرَادَتِهِ ﷺ إِجْلَاءَ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنَ الْمَدِينَةَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ehl-i Kitab'ı Medine'den Çıkarmak İstemesi

٣٧٥٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، عَنْ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/236; Buhârî 1873; Müslim 1372; Tirmizî 3921.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1777); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Müslim 1362; Ebû Dâvûd 2037, 2039.

«لَئِنْ عِشْتُ إِنْ شَاءَ اللَّهِ لَأُخْرِجَنَّ الْيَهُودَ، وَالنَّصَارَى مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ حَتَّى لَا يَبْقَى فِيهَا إِلَّا مُسْلِمٌ». [٦٠:٣]

3753- Hz. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Eğer yaşarsam inşaallah Yahudileri ve Hıristiyanları Arap yarımadasından çıkaracağım. Orada sadece Müslümanlar kalacak"** buyurdu.[1]

بَابٌ مُقَدِّمَاتُ الْحَجِّ

Bâb: Haccın Mukaddimeleri

ذِكْرُ إِبَاحَةِ الْحَجِّ لِلرَّجُلِ عَلَى الرِّحَالِ وَإِنْ كَانَ مُوسِرًا بِغَيْرِهَا

Başka Bineğe İmkanı Olsa Dahi Erkeğin Yük Develeriyle Hacca Gitmesinin Mubahlığı

٣٧٥٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، وَأَبُو يَعْلَى مِنْ كِتَابِهِ، قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَزْرَةُ بْنُ ثَابِتٍ، عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ، قَالَ: حَجَّ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَلَى رَحْلٍ، وَلَمْ يَكُنْ شَحِيحًا، وَحَدَّثَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَجَّ عَلَى رَحْلٍ، وَكَانَتْ زَامِلَتَهُ» [١:٤]

3754- Sumâme b. Abdillah b. Enes bildiriyor: "Enes b. Mâlik yük devesi üzerinde hacca giderdi ve cimri biri de değildi. Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem) yemek ve eşya taşımada kullandığı deve üzerinde haccettiğini söylerdi."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1134); Şuayb: Hadis sahihtir. Müslim 1767; Ebû Dâvûd 3030; Tirmizî 1606, 1607.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/115); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/344; Buhârî 1517; İbn Mâce 2890.

ذِكْرُ الِاسْتِحْبَابِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَحُجَّ مَاشِيًا، وَإِنْ كَانَ قَادِرًا عَلَى الرُّكُوبِ اقْتِدَاءً بِكَلِيمِ اللهِ صَلَوَاتِ اللهِ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ

Kişinin Bineğe Binme İmkanı Olsa Bile Hz. Mûsa'yı Örnek Alarak Yürüyerek Hac Yapmasının Müstehaplığı

٣٧٥٥ - أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَنْدِيُّ بِمَكَّةَ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ زِيَادٍ اللَّحْجِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو قُرَّةَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: وَحَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ مُنْهَبِطًا مِنْ ثَنِيَّةِ هَرْشَى مَاشِيًا» [٤:٣]

3755- Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Mûsa b. İmran'ın Herşâ tepesinden yaya olarak indiğini görüyor gibiyim."**[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ حَجَّ الرَّجُلِ بِامْرَأَتِهِ الَّتِي وَجَبَ عَلَيْهَا فَرِيضَةُ الْحَجِّ، وَلَا مَحْرَمَ لَهَا غَيْرُهُ أَفْضَلُ مِنْ جِهَادِ التَّطَوُّعِ

Erkeğin Kendisine Hac Farz Olan ve Kocasından Başka da Mahremi Olmayan Karısıyla Birlikte Hac Yapmasının Nafile Cihaddan Üstün Olduğuna Delalet Eden Haber

٣٧٥٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَحْمُودِ بْنِ مُقَاتِلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا مَعْبَدٍ، يَقُولُ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى الْمِنْبَرِ يَخْطُبُ، فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اكْتُتِبْتُ فِي غَزَاةِ كَذَا وَكَذَا، وَخَرَجَتِ امْرَأَتِي حَاجَّةً، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اذْهَبْ فَحُجَّ بِامْرَأَتِكَ». [١٢:٤]

3756- İbn Abbâs der ki: Bir adamın kalkıp minberde hutbe vermekte olan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Ben falan gazveye yazıldım, hanımım da hac için yola çıktı" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Geri dön ve hanımınla beraber hac yap"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2958).

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 2731, 3757.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ خُرُوجَ الْمَرْءِ مَعَ امْرَأَتِهِ، إِذَا خَرَجَتْ مُؤَدِّيَةً لِفَرْضِهَا فِي الْحَجِّ أَفْضَلُ مِنْ خُرُوجِهِ فِي جِهَادِ التَّطَوُّعِ

Kendisine Farz Olan Haccı Eda Etmek İçin Kadının Kocasıyla Birlikte Hac Yolculuğuna Çıkmasının Kocası İçin Nafile Cihaddan Faziletli Sayılması

٣٧٥٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «لَا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ»، فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي اكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا وَانْطَلَقَتِ امْرَأَتِي حَاجَّةً، فَقَالَ: «انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ». [٧١:٢]

3757- İbn Abbâs der ki: Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hiçbir erkek yabancısı olan bir kadınla baş başa kalmasın. Kadın da yanında mahremi olmadan yolculuğa çıkmasın"** buyurduğunu işittim. Adamın biri kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Filan gazveye katılacak olanlar arasında benim de adım çıktı. Ancak karım da hac için yola çıktı" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) adama: **"O zaman gidip karınla birlikte haccını yap"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الزَّجْرَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ إِنَّمَا هُوَ زَجْرُ تَحْرِيمٍ لَا زَجْرُ تَأْدِيبٍ

Zikri Geçen Yasaklamanın Tahrîmi Değil Edebe Yönelik Bir Yasaklama Oluşu

٣٧٥٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ صَاعِقَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ أَنْ تُسَافِرَ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ»

3758- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kadının, yanında mahremi olmadan yolculuğa çıkması helal değildir"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3756.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 2732.

بَابٌ مَوَاقِيتُ الْحَجِّ

Bâb: Hac Mıkatları

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ أَرَادَ الْحَجَّ أَوِ الْعُمْرَةَ أَنْ يُحْرِمَ مِنَ الْمَوَاقِيتِ

Hac ya da Umre Yapmak İsteyene Mikatlardan İhrama Girmesinin Emredilmesi

٣٧٥٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ الطَّائِيُّ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ قَالَ: «أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَنْ يُهِلُّوا مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَأَهْلَ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ، وَأَهْلَ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ»، قَالَ ابْنُ عُمَرَ: أَمَّا هَؤُلَاءِ فَسَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَأُخْبِرْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «وَيُهِلُّ أَهْلَ الْيَمَنِ مَنْ يَلَمْلَمَ». [٧٨:١]

3759- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medineliler Zul-Huleyfe'den, Şamlılar Cuhfe'den, Necdliler de Karn'dan ihrama girerler"** buyurdu. İbn Ömer dedi ki: Bu saydıklarımı bizzat ben Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den duydum. Yine bana bildirilene göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemenliler de Yelemlem'den ihrama girerler"** buyurmuş.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٧٦٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ أَنَّهُ، سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: «أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَنْ يُهِلُّوا مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَأَهْلَ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ، وَأَهْلَ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ»، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: وَأُخْبِرْتُ أَنَّهُ قَالَ: «وَيُهِلُّ أَهْلَ الْيَمَنِ مِنْ يَلَمْلَمَ». [٧٨:١]

3760- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Medinelilerin Zul-Huleyfe'den, Şamlıların Cuhfe'den, Necdliler de Karn'dan ihrama girmelerini

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1626); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/330; Ahmed 2/9, 2/11, 2/130; Buhârî 1522; Müslim 1182; Nesâî 5/625.

emretti. İbn Ömer ekledi: Bana söylendiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemenliler de Yelemlem'den ihrama girerler"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ الْمَوَاقِيتِ لِلْحَاجِّ، وَمَا يَلْبَسُ مِنَ اللِّبَاسِ، عِنْدَ إِحْرَامِهِ

Hacının Mikatları ve İhram İçin Giyebileceği Giysiler

٣٧٦١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ بِنَسَا، وَأَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى التَّمِيمِيُّ بِالْمَوْصِلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ أَبُو الْفَضْلِ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا عُبَيْدِ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ حَفْصٍ الْعُمَرِيُّ، أَخْبَرَنِي نَافِعٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا نَادَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: مِنْ أَيْنَ تَأْمُرُنَا أَنْ نُهِلَّ؟، فَقَالَ ﷺ: «يُهِلُّ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَيُهِلُّ أَهْلُ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ، وَيُهِلُّ أَهْلُ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ»، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: وَيَزْعُمُونَ أَنَّهُ قَالَ: «وَيُهِلُّ أَهْلُ الْيَمَنِ مِنْ يَلَمْلَمَ أَوْ أَلَمْلَمَ» - شَكَّ يَحْيَى -

3761- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre adamın biri yüksek sesle Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Hac için nerede ihrama girmemizi emrediyorsun?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Medîneliler Zu'l Huleyfe'de, Şamlılar Cuhfe'de, Necdliler Karnu'l-Menâzil'de ihrama girerler"** karşılığını verdi. İbn Ömer ekledi: Ancak bazıları, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemenliler de Yelemlem** –ya da Yahya'ya göre: Elemlem'de– **ihrama girerler"** buyurduğunu da söylerler. [2]

٣٧٦١ - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: مَا نَلْبَسُ مِنَ الثِّيَابِ إِذَا أَحْرَمْنَا، فَقَالَ: «لَا تَلْبَسُوا الْقَمِيصَ، وَلَا السَّرَاوِيلَاتَ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ الرَّجُلُ لَيْسَتْ لَهُ نَعْلَانِ، فَلْيَقْطَعِ الْخُفَّيْنِ أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلَا يَلْبَسُ ثَوْبًا مَسَّهُ زَعْفَرَانٌ، أَوْ وَرْسٌ». [٣:٤٣]

3761- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"İhrama girecek olan kişi; gömlek, şalvar, sarık, pelerin ve zorunlu olmadıktan sonra mest de giymesin. Onları giymek zorunda kalanlar**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1626); Şuayb: Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/50; Buhârî 7344; Müslim 1182/15; Bak hadis no: 3759.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1626); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/330, 1/331; Ahmed 2/3, 2/47; Buhârî 133; Müslim 1182; Ebû Dâvûd 1737; Tirmizî 831; Nesâî 5/22; İbn Mâce 2914; Darimî 2/29; Bak hadis no: 3784.

da onları topuklara kadar kesip öyle giysinler. Vers ile zafirânla boyanmış giysiler de giymesin."[1]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي كَانَ يُهِلُّ الْحَاجُّ مِنْهُ، إِذَا كَانَ طَرِيقُهُ عَلَى الْمَدِينَةِ، أَوْ نَوَاحِيهَا

Yolu Medine ya da Çevresinden Geçen Hacının Telbiye Getireceği Yer

٣٧٦٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ، سَمِعَ أَبَاهُ يَقُولُ: «بَيْدَاؤُكُمْ هَذِهِ الَّتِي تَكْذِبُونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِيهَا مَا أَهَلَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَّا مِنْ عِنْدِ الْمَسْجِدِ»، يَعْنِي مَسْجِدَ ذِي الْحُلَيْفَةِ [٨:٥].»

3762- Sâlim, babasından bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adına yalan söylediğiniz Beydâ'nız burası değil mi? Oysa Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (Zul-Huleyfe'deki) mescidin yanından telbiyeye başlardı."[2]

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي يُهِلُّ الْمَرْءُ فِيهِ، إِذَا عَزَمَ عَلَى الْحَجِّ، وَهُوَ بِمَكَّةَ

Mekke'de Olup Hac Yapmak İsteyen Kimsenin Telbiye Getireceği Vakit

٣٧٦٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ عُبَيْدِ بْنِ جُرَيْجٍ، أَنَّهُ قَالَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ: «يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ رَأَيْتُكَ تَصْنَعُ أَرْبَعًا لَمْ أَرَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِكَ يَصْنَعُهَا، قَالَ: مَا هِيَ يَا ابْنَ جُرَيْجٍ قَالَ: » رَأَيْتُكَ لَا تَمَسُّ مِنَ الْأَرْكَانِ إِلَّا الْيَمَانِيَّيْنِ، وَرَأَيْتُكَ تَلْبَسُ النِّعَالَ السِّبْتِيَّةَ، وَرَأَيْتُكَ تَصْبُغُ بِالصُّفْرَةِ، وَرَأَيْتُكَ إِذَا كُنْتَ بِمَكَّةَ أَهَلَّ النَّاسُ إِذَا رَأَوُا الْهِلَالَ وَلَمْ تُهِلَّ أَنْتَ حَتَّى يَكُونَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ ؟، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: «أَمَّا الْأَرْكَانُ، فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَلِمُ إِلَّا الْيَمَانِيَّيْنِ، وَأَمَّا النِّعَالُ السِّبْتِيَّةُ، فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَلْبَسُ النِّعَالَ السِّبْتِيَّةَ الَّتِي لَيْسَ فِيهَا شَعَرٌ، وَيَتَوَضَّأُ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1626); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1553); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1541; Müslim 1886; Ebû Dâvûd 1771; Tirmizî 818; Nesâî 5/162.

فِيهَا، فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَلْبَسَهَا، وَأَمَّا الصُّفْرَةُ، فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَصْبُغُ بِهَا، وَأَمَّا الْإِهْلَالُ، فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُهِلُّ حَتَّى تَنْبَعِثَ بِهِ رَاحِلَتُهُ». [٥:٢٧]

3763- Ubeyd b. Cüreyc der ki: Abdullah b. Ömer'e: "Ey Ebû Abdirrahman! Arkadaşlarından kimsenin yapmadığı dört şeyi senin yaptığını gördüm" dediğimde, İbn Ömer: "Ey İbn Cüreyc! Nedir bunlar?" diye sordu. Ona: "İki Yemâni rüknünden başkalarına dokunmuyorsun, sebtiyye denilen ayakkabılardan giyiyorsun, saç ile sakallarını sarıya boyuyorsun. Bir de Mekke'de olduğunda insanlar hilali görüp ihrama girerken, sen Terviye gününe kadar ihrama girmiyorsun" dediğimde, İbn Ömer şöyle cevapladı: "Rükünler konusunda, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) iki Yemâni'den başkasına dokunduğunu görmedim. Sebtî ayakkabı giymemin sebebi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kılsız (tabaklanmış) ayakkabı giydiğini gördüğüm içindir. Ki onlarla abdest alırdı, ben de onları giymeyi seviyorum. Sarı boya ise, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sarıya boyadığını gördüm, ben de sarıya boyamayı seviyorum. İhrama gelince de, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), devesi harekete geçmeden telbiye getirdiğini görmedim."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُعْتَمِرِ، أَنْ يَعْتَمِرَ فِي ذِي الْقَعْدَةِ

Umrecinin Zilkâde'de Umre Yapmasının Mubahlığı

٣٧٦٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَمَّامٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا قَتَادَةُ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، «أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ اعْتَمَرَ أَرْبَعَ عُمَرٍ، كُلُّهُنَّ فِي ذِي الْقَعْدَةِ: عُمْرَةُ الْحُدَيْبِيَةِ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، وَعُمْرَةٌ مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، وَعُمْرَةٌ مِنَ الْجِعْرَانَةِ حِينَ قَسَّمَ غَنَائِمَ حُنَيْنٍ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، وَعُمْرَةٌ مَعَ حَجَّتِهِ» [٤:١]

3764- Katâde bildiriyor: "Enes'in bana bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) dört tane umre yapmıştır ki hepsini Zilkâde ayında yapmıştır. Bunlardan biri Zilkâde ayında Hudeybiye zamanında yaptığı umredir. Diğeri bir yıl sonrasında Zilkâde ayında yaptığı kaza umresidir. Diğeri Zilkâde ayında

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1554); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/333; Ahmed 2/17, 2/18; Buhârî 166; Müslim 1187; Ebû Dâvûd 1772; Nesâî 1/80, 1/81; İbn Mâce 3626; Darimî 1/71.

Huneyn savaşı sonrası Ci'râne'de ganimetleri paylaştırdıktan sonra gelip yaptığı umredir. Bir diğeri de haccı ile birlikte yaptığı umredir."[1]

٣٧٦٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ سَهْلٍ الْجَعْفَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، وَابْنُ إِسْحَاقَ، عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «وَاللَّهِ مَا أَعْمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي ذِي الْحِجَّةِ إِلَّا لِيَقْتَطِعَ بِذَلِكَ أَمْرَ أَهْلِ الشِّرْكِ، فَإِنَّ هَذَا الْحَيَّ مِنْ قُرَيْشٍ، وَمِنْ دَانَ دِينَهُمْ، كَانُوا يَقُولُونَ: إِذَا عَفَا الْوَبَرُ وَبَرَأَ الدَّبَرُ، وَدَخَلَ صَفَرُ، فَقَدْ حَلَّتِ الْعُمْرَةُ لِمَنِ اعْتَمَرَ، وَكَانُوا يُحَرِّمُونَ الْعُمْرَةَ حَتَّى يَنْسَلِخَ ذُو الْحِجَّةِ، فَمَا أَعْمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَائِشَةَ إِلَّا لِيَنْقُضَ ذَلِكَ مِنْ قَوْلِهِمْ» [١:١٠٣]

3765- İbn Abbâs der ki: Vallahi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Zilhicce ayında Âişe'nin umre yapmasına izin vermesi müşriklerin bu yöndeki uygulamalarını yok etmek içindi. Zira Kureyşliler ile onlarla aynı inancı paylaşanlar: "Develerin yaraları iyileşip tüyleri çıkınca ve Safer ayı girince umre yapmak isteyen yapabilir" derlerdi. Zilhicce ayı ile Muharrem ayını bitinceye kadar da umre yapmayı haram görürlerdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onların bu sözlerine ters düşmesi için Âişe'nin umre yapmasına izin vermemiştir.[2]

بَابُ الْإِحْرَامِ

Bâb: İhram

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ التَّطَيُّبِ لِلْإِحْرَامِ اقْتِدَاءً بِالْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Uyarak İhram İçin Koku Sürünmenin Müstehaplığı

٣٧٦٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: «كُنْتُ أُطَيِّبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِإِحْرَامِهِ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ». [١:٢١]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1739); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/134; Buhârî 4148; Müslim 1253; Ebû Dâvûd 1994; Tirmizî 815.

[2] Elbânî: Sahih. Buhârî 1564; Müslim 1240; Ebû Dâvûd 1987; Nesâî 5/180.

3766- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ihramını giyeceği sırada henüz girmeden koku sürerdim. Aynı şekilde ihramdan çıktıktan sonra dönüş tavafını yapmadan önce de ona koku sürerdim."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُحْرِمَ مُبَاحٌ لَهُ، أَنْ يَبْقَى عَلَيْهِ أَثَرُ طِيبِهِ بَعْدَ إِحْرَامِهِ

İhrama Girdikten Sonra Kişinin Üzerinde Koku İzinin Kalmasının Mubahlığı

٣٧٦٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ الطِّيبِ فِي رَأْسِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهُوَ مُحْرِمٌ». [٢١:١]

3767- Hz. Âişe: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlıyken saçında olan kokunun parlaklığını şu an hâlâ görür gibiyim" demiştir.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ، أَنْ يَبْقَى عَلَيْهِ أَثَرُ الطِّيبِ بَعْدَ إِحْرَامِهِ

İhrama Girdikten Sonra Kişinin Üzerinde Koku İzinin Kalmasının Mubahlığı

٣٧٦٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى زَحْمَوَيْهِ الْوَاسِطِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ إِحْرَامِهِ، فَرَأَيْتُ الطِّيبَ فِي مَفْرِقِ رَأْسِهِ بَعْدَ ثَلَاثٍ، وَهُوَ مُحْرِمٌ». [٤:١]

3768- Hz. Âişe: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ihramı giydikten üç gün sonra bile saç ayrımlarındaki kokuyu şu an bile hâlâ görür gibiyim" demiştir.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1532); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/328; Ahmed 6/39, 6/181; Buhârî 1539; Müslim 1189/133; Ebû Dâvûd 1745; Nesâî 5/137; İbn Mâce 2926; Darimî 2/33; Bak hadis no: 3768, 3770, 3771, 3772, 3881.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1533); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 1377, 1378; Bak hadis no: 3769.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 6/209; Nesâî 5/140; Bak hadis no: 3766.

ذِكْرُ إِبَاحَةِ التَّطَيُّبِ لِمَنْ أَرَادَ الْإِحْرَامَ بِالْمِسْكِ

İhrama Girmek İsteyenin Miskle Kokulanmasının Mubahlığı

٣٧٦٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الْمُدَائِنِيُّ بِمِصْرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ سِنَانٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ الْمِسْكِ فِي مَفْرِقِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهُوَ مُحْرِمٌ ‹ [٢١:١]

3769- Hz. Âişe: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ihramı giydikten sonra bile saç ayrımlarındaki miskin parıldadığını şu an bile hâlâ görür gibiyim" demiştir.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٧٧٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ، وَيَوْمَ النَّحْرِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ بِطِيبٍ فِيهِ مِسْكٌ ‹. [٢١:١]

3770- Hz. Âişe der ki: "Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem), ihrama girmeden önce de Kurban bayramı günü de Kâbe'yi tavafa başlamadan önce de içinde misk bulunan bir koku sürdüm."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَتَطَيَّبَ لِإِحْرَامِهِ

İhrama Girerken Koku Sürünmenin Mubahlığı

٣٧٧١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: «طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِحَرَمِهِ حِينَ يُحْرِمَ وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ» [١:٤]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 1377, 1378, 3767.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 6/186. Müslim 1191; Tirmizî 1917; Nesâî 5/138; Bak hadis no: 3766.

3771- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ihramını giyeceği sırada koku sürerdim. Aynı şekilde ihramdan çıktıktan sonra dönüş tavafını yapmadan önce de ona koku sürerdim."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَ عَائِشَةَ حِينَ يُحْرِمُ أَرَادَتْ بِهِ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ

Âişe'nin Söz Ettiği Koku Sürmenin İhram Öncesine Ait Olduğu Hakkında

٣٧٧٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلَّانَ بِأَذَنَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الزِّمَّانِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كُنْتُ أُطَيِّبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِحَرَمِهِ قَبْلَ أَنْ يَحْرُمَ وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يُفِيضَ» [٤: ١]

3772- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ihramını giymeden önce koku sürdüm. Aynı şekilde Minâ'da ihramdan çıktıktan sonra dönüş tavafını yapmadan önce de ona koku sürdüm."[2]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ الِاشْتِرَاطِ فِي الْإِحْرَامِ لِمَنْ بِهِ عِلَّةٌ

Hastalığı Olan Kimsenin Şartlı İhrama Girmesinin Mubahlığı

٣٧٧٣ - أَخْبَرَنَا مُسَدَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ إِسْحَاقَ الْقُلُوسِيُّ بِنَصِيبَيْنَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو هَمَّامٍ الصَّلْتُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِضُبَاعَةَ: «حُجِّي، وَاشْتَرِطِي أَنَّ مَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي». [١: ٢١]

3773- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Dubâ'a (binti'z-Zübeyr)'e: **"Sen haccet ve: «Beni hac ibadetlerinden menettiğin yerde ihramdan çıkacağım» diye şart kıl"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/186; Bak hadis no: 3766.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/237); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/130; Buhârî 5928; Müslim 1189; Nesâî 5/138; Darimî 2/32, 2/33; Bak hadis no: 3766.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/186); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/360, 419; İbn Mâce 2937.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ ، إِنَّمَا أَبَاحَ لِضُبَاعَةَ أَنْ تَشْتَرِطَ فِي حَجِّهَا، لِأَنَّهَا كَانَتْ شَاكِيَةً

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Dubâa'ya Rahatsızlığı Nedeniyle Şartlı Hac Yapmasına Müsaade Etmesi

٣٧٧٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَى ضُبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، وَهِيَ شَاكِيَةٌ، فَقَالَ لَهَا: «حُجِّي وَاشْتَرِطِي، أَنَّ مَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي». [٢١:١]

3774- Hz. Âişe bildiriyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), (bir gün amcasının kızı olan) Dubâa binti'z-Zübeyr b. Abdilmuttalib'in yanına girdi. O, hasta idi. (Fakat hacca gitmek istiyordu.) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Hac yap ve: «(Rabbim!) Beni nerede alıkoyarsan orası (ihramdan çıkıp haccı bırakma) yerimdir!» diye şart koş"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالِاشْتِرَاطِ لِمَنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَهُوَ شَاكٍ

Hasta Olana Hac Yapmak İstediğinde Şart Koşmasının Emredilmesi

٣٧٧٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ إِسْحَاقَ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ، أَنَّ طَاوُسًا أَخْبَرَهُ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى ضُبَاعَةَ، وَهِيَ شَاكِيَةٌ، فَقَالَتْ: إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ، وَأَنَا شَاكِيَةٌ؟، فَقَالَ لَهَا: «حُجِّي وَاشْتَرِطِي، أَنَّ مَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي». [٧٨:١]

3775- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hasta olan Dubâa'nın yanına girince o: "Hac yapmak istiyorum, ancak hastayım (ne yapmalıyım)?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hac (için niyet) et ve «Beni (haccı eda etmekten) engelleyeceğin yer ihramdan çıkacağım yer olsun» şartını koş"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1009); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 6/164; Buhârî 5089; Müslim 1207, 15; Nesâî 5/68.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1557); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/337; Müslim 1208; Ebû Dâvûd 1776; Tirmizî 1941; Nesâî 5/168; İbn Mâce 2938; Darimî 2/34, 2/35.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَاجِّ أَنْ يُهِلَّ بِإِهْلَالِ أَخِيهِ، وَإِنْ لَمْ يَسْمَعْ إِهْلَالَهُ بِأُذُنِهِ بَعْدَ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ ذَلِكَ بَعْدَهُ

Kişinin Kulağıyla Bizzat İşitmese Dahi Sonradan Öğrendiği Kardeşinin Telbiyesinin Aynısına Niyetlenmesinin Mubahlığı

٣٧٧٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ أَسَدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمُ بْنُ حَيَّانٍ، قَالَ: سَمِعْتُ مَرْوَانَ الْأَصْفَرَ يُحَدِّثُ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ عَلِيًّا قَدِمَ مِنَ الْيَمَنِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «بِمَ أَهْلَلْتَ؟»، قَالَ: أَهْلَلْتُ بِمَا أَهَلَّ بِهِ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «فَإِنِّي لَوْلَا أَنَّ مَعِيَ الْهَدْيَ لَحَلَلْتُ». [٤:٥٠]

3776- Enes b. Mâlik bildiriyor: (Hac sırasında) Hz. Ali, Yemen'den gelince Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hangi niyetle ihrama girdin?"** diye sordu. Ali: "Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) niyet ettiğine niyet ederek ihrama girdim" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şayet yanımda kurbanlık getirmeseydim ihramdan çıkardım"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ إِهْلَالِ الْمُصْطَفَى ﷺ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikrettiğimiz Telbiyesi

٣٧٧٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَيْسَرَةَ، عَنِ النَّزَّالِ بْنِ سَبْرَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ مِنَ الْمَدِينَةِ حَاجًّا، وَخَرَجْتُ أَنَا مِنَ الْيَمَنِ، قُلْتُ: لَبَّيْكَ إِهْلَالًا كَإِهْلَالِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «فَإِنِّي أَهْلَلْتُ بِالْعُمْرَةِ، وَالْحَجِّ جَمِيعًا». [٤:٥٠]

3777- Ali b. Ebî Tâlib bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbıyla beraber hac için Medine'den çıktı. Ben ise Yemen'den çıktım. Telbiye getirirken de: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) niyet ettiğine ben de niyet ettim!" diyerek getirdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"Ben umre ile haccı birlikte yapmaya niyetlendim"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1006); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/185; Buhârî 1558; Müslim 1250; Tirmizî 956.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1006); Şuayb: İsnâdı kavîdir.

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ أَحْرَمَ فِي قَمِيصِهِ، أَنْ يَنْزِعَهُ نَزْعًا ضِدَّ قَوْلِ مَنْ أَمَرَ بِشَقِّهِ

Gömleği İle İhrama Girene, Onun Yırtılmasını Emredenin Aksine Üzerinden Çıkarmasının Emredilmesi

٣٧٧٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَعْلَى، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَقَدْ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ، وَهُوَ مُتَخَلِّقٌ، فَأَمَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ «يَنْزِعَهَا نَزْعًا، وَيَغْتَسِلَ مَرَّتَيْنِ، أَوْ ثَلَاثًا»، وَقَالَ: «مَا كُنْتَ فَاعِلًا فِي حَجَّتِكَ، فَاصْنَعْهُ فِي عُمْرَتِكَ» . [٧٨:١]

3778- Safvân b. Ya'lâ, babasından naklediyor: Umre için ihrama girmiş ve üzerinde cübbe olan koku sürünmüş bir adam Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gelince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) cübbeyi çıkarmasını, iki veya üç defa yıkanmasını söyleyip: **"Hac yaparken yaptığın şeylerin aynısını umre yaparken de yap"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي سَأَلَ هَذَا السَّائِلُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَمَّا سَأَلَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Bu Soruyu Soranın Sorma Vakti

٣٧٧٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخٍ، حَدَّثَنَا هَمَّامٌ، حَدَّثَنَا عَطَاءٌ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ بِالْجِعْرَانَةِ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ، وَعَلَيْهَا الْخَلُوقُ، أَوْ قَالَ: أَثَرُ صُفْرَةٍ، فَقَالَ: كَيْفَ تَأْمُرُنِي أَنْ أَصْنَعَ فِي عُمْرَتِي؟، قَالَ: وَأُنْزِلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ الْوَحْيُ، فَسُتِرَ بِثَوْبٍ، وَكَانَ يَعْلَى يَقُولُ: وَدِدْتُ أَنِّي أَرَى النَّبِيَّ ﷺ، وَقَدْ أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ، قَالَ: فَرَفَعَ عُمَرُ طَرَفَ الثَّوْبِ، قَالَ: فَنَظَرْتُ إِلَيْهِ، وَلَهُ غَطِيطٌ، قَالَ: فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْهُ، قَالَ: «أَيْنَ السَّائِلُ عَنِ الْعُمْرَةِ اغْسِلْ عَنْكَ أَثَرَ الصُّفْرَةِ - أَوْ قَالَ: » الْخَلُوقِ - وَاخْلَعْ عَنْكَ جُبَّتَكَ، وَاصْنَعْ فِي عُمْرَتِكَ مَا أَنْتَ صَانِعٌ فِي حَجَّتِكَ «. [٧٨:١]

3779- Safvân b. Ya'lâ b. Umeyye, babasından bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Ci'râne'deyken, cübbe giymiş, üzerinde halûk kokusu -veya safran kalıntıları- bulunan bir adam geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Umremi yaparken nasıl hareket etmemi emredersin?" diye sordu. O esnada Yüce Allah, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy indirmeye başladı. Bunun üzerine

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1596); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ebû Dâvûd 1821; Bak hadis no: 3779.

Resûlullah'ın (sallallahu alayhi vesellem) üzerine bir giysi atıldı. Ben de içimden hep: "Keşke kendisine vahiy nazil olurken Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) görebilseydim" derdim. Ömer giysinin bir ucunu tutup kaldırdı. Oradan baktığımda ondan bir hırıltı geldiğini gördüm. Vahyin inişi bitip kendine geldiğinde de: "Umre konusunu soran kişi nerede?" diye sordu ve adama: **"Üzerinde bulunan halûku veya safran kalıntısını yıkayıp temizle. Cübbeni çıkart! Hac için yaptığın şeyleri umre için de yap"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا أُبِيحَ لِلْمُحْرِمِ مِنْ لُبْسِ الْخُفَّيْنِ وَالسَّرَاوِيلِ، عِنْدَ عَدَمِهِ الْإِزَارَ وَالنَّعْلَيْنِ

Peştamal ve Ayakkabı Bulamadığında İhramlının Mest ve Şalvar Giymesinin Mubahlığı

٣٧٨٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، وَأَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَا: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، قَالَ: جَلَسْتُ إِلَى أَبِي حَنِيفَةَ بِمَكَّةَ، فَجَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: إِنِّي لَبِسْتُ خُفَّيْنِ وَأَنَا مُحْرِمٌ، أَوْ قَالَ: لَبِسْتُ سَرَاوِيلَ وَأَنَا مُحْرِمٌ، شَكَّ إِبْرَاهِيمُ، فَقَالَ لَهُ أَبُو حَنِيفَةَ: عَلَيْكَ دَمٌ، قَالَ: فَقُلْتُ لِلرَّجُلِ: وَجَدْتَ نَعْلَيْنِ، أَوْ وَجَدْتَ إِزَارًا؟، فَقَالَ: لَا، فَقُلْتُ: يَا أَبَا حَنِيفَةَ إِنَّ هَذَا يَزْعُمُ أَنَّهُ لَمْ يَجِدْ، فَقَالَ: «سَوَاءٌ وَجَدَ، أَوْ لَمْ يَجِدْ»

3780- Hammâd b. Zeyd der ki: Mekke'de Ebû Hanîfe'nin yanında oturuyordum. Adamın biri geldi ve: "İhramlıyken mest giydim" veya: "İhramlıyken şalvar giydim" dedi. -Hangisi olduğunda İbrâhîm tereddüt etmiştir.- Ebû Hanîfe adama: "(Kefaret olarak) kurban kesmen gerekir" karşılığını verdi. Adama: "Giymek için ayakkabı" veya: "Giymek için izar bulamadın mı?" diye sorduğumda, adam: "Hayır, bulamadım" karşılığını verdi. Ebû Hanîfe'ye: "Adam bulamadığı için giydiğini söylüyor" dediğimde, Ebû Hanife: "Bulsa da, bulamasa da fark etmez" karşılığını verdi.

٣٧٨١ - فَقُلْتُ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْإِزَارَ، وَالْخُفَّانِ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ النَّعْلَيْنِ»

3781- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Hacda) izar bulamayan şalvar, ayakkabı bulamayan mest giyebilir"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1596); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/328, 1/329; Ahmed 4/222; 1789; Müslim 1180; Ebû Dâvûd 1819; Tirmizî 836; Nesâî 5/130; Bak hadis no: 3778.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 153; Sahîh Ebî Dâvud 1605); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim

٣٧٨٢ - وَحَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْإِزَارَ، وَالْخُفَّانِ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ النَّعْلَيْنِ»

3782- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Hacda) izar bulamayan şalvar, ayakkabı bulamayan mest giyebilir"** buyurmuştur.[1]

٣٧٨٢ - قَالَ: فَقَالَ بِيَدِهِ، وَأَشَارَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ، كَأَنَّهُ لَمْ يَعْبَأْ بِالْحَدِيثِ، فَقُمْتُ مِنْ عِنْدِهِ فَتَلَقَّانِي الْحَجَّاجُ بْنُ أَرْطَاةَ دَاخِلَ الْمَسْجِدِ، فَقُلْتُ: يَا أَبَا أَرْطَاةَ مَا تَقُولُ فِي مُحْرِمٍ لَبِسَ السَّرَاوِيلَ، أَوْ لَبِسَ الْخُفَّيْنِ، فَقَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْإِزَارَ، وَالْخُفَّانِ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ النَّعْلَيْنِ»

3782- İbrâhîm b. el-Haccâc es-Sâmî bu hadisi pek dikkati almamış görünüyordu. Ben de onun yanından kalktım. Mescidin içinde beni Haccâc b. Artâa karşıladı. Ona: "Ey Ebû Artâa! Şalvar giyen ya da mest giyen ihramlı hakkında ne dersin?" diye sordum. Dedi ki: Bize Amr b. Dînâr'ın Câbir b. Zeyd vasıtasıyla bildirdiğine göre İbn Abbâs dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Hacda) izar bulamayan ihramlı şalvar, ayakkabı bulamayan mest giyebilir"** buyurdu.

٣٧٨٣ - وَحَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَاقَ، عَنِ الْحَارِثِ، عَنْ عَلِيٍّ، أَنَّهُ قَالَ: «السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْإِزَارَ، وَالْخُفَّانِ لِمَنْ لَمْ يَجِدِ النِّعَالَ»، قَالَ: قُلْتُ: فَمَا بَالُ صَاحِبِكُمْ يَقُولُ كَذَا وَكَذَا؟ . [٣:١٠]

3783- Hz. Ali der ki: "(Hacda) izar bulamayan şalvar, ayakkabı bulamayan da mest giyebilir" buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُحْرِمَ، إِنَّمَا أُبِيحَ لَهُ فِي لُبْسِ الْخُفَّيْنِ، عِنْدَ عُدْمِ النَّعْلَيْنِ إِذَا قَطَعَهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ

İhramlının Ayakkabı Bulamadığında Topuklarından Kestiği Mestler Giymesinin Mubahlığı

٣٧٨٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

1178/4; Ebû Dâvûd 1829; Nesâî 5/132.

[1] Elbânî: Sahih. Ahmed 1/215, 1/221; Buhârî 5795, 5794; Müslim 1178; Nesâî 5/134; İbn Mâce 2931; Darimî 2/32.

[2] Elbânî: Sahih.

ﷺ : «لَا يَلْبَسُ الْقَمِيصَ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا السَّرَاوِيلَاتِ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ، إِلَّا أَحَدٌ لَا يَجِدُ النَّعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلَا تَلْبَسُوا مِنَ الثِّيَابِ شَيْئًا مَسَّهُ الْوَرْسُ وَالزَّعْفَرَانُ». [١٠:٣]

3784- Abdullah b. Ömer bildiriyor: Adamın biri Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ihrama girecek olan kişinin hangi giysileri giyebileceğini sorunca Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Gömlek, sarık, şalvar ve pelerin giyemez. Mest de giyemez. Ancak giymeye pabuç bulamayanlar onları topuklara kadar kesip öyle giyebilir. Vers ve zafiran ile boyanmış giysiler de giymeyin."**[1]

٣٧٨٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ بِالرَّقَّةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَزَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ لَمْ يَجِدْ إِزَارًا، فَلْيَلْبَسْ سَرَاوِيلَ، وَمَنْ لَمْ يَجِدْ نَعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسْ خُفَّيْنِ». [٤١:٤]

3785- İbn Abbâs der ki: Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) bir işittim: **"İhrama girecek olan kişi izar bulamazsa şalvar, ayakkabı bulamazsa da mest giyebilir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ نَفْيِ الْحَرَجِ عَنْ لَابِسِ الْخُفَّيْنِ وَالسَّرَاوِيلِ فِي إِحْرَامِهِ، عِنْدَ عُدْمِ النَّعْلَيْنِ وَالْإِزَارِ

Ayakkabı ve Peştamal Bulunmadığında Mest ve Şalvar Giymenin Mahzurunun Olmadığı Hakkında

٣٧٨٦ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا الْحَوْضِيُّ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ بِعَرَفَاتَ «مَنْ لَمْ يَجِدْ نَعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسْ خُفَّيْنِ، وَمَنْ لَمْ يَجِدْ إِزَارًا، فَلْيَلْبَسْ سَرَاوِيلَ». [٤٣:٣]

3786- İbn Abbâs der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Arafat'ta hutbe verirken: **"İhrama girecek olan kişi ayakkabı bulamazsa mest, izar bulamazsa da şalvar giyebilir"** buyurduğunu işittim.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1600); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/324; Ahmed 2/63; Buhârî 1542; Müslim 1177; Ebû Dâvûd 1824; Tirmizî 833; Nesâî 5/131; İbn Mâce 2929; Darimî 2/31, 2/32; Bak hadis no: 3761.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1605). Müslim 1178; Tirmizî 834; Nesâî 5/133.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1605); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed

ذِكْرُ وَصْفِ الْخُفَّيْنِ اللَّذَيْنِ أُبِيحَ لِلْمُحْرِمِ لُبْسُهُمَا، عِنْدَ عَدَمِ النَّعْلَيْنِ

Ayakkabı Bulamadığında İhramlıya Giymesi Mubah Olan Mestler

٣٧٨٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ لَمْ يَجِدْ نَعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ». [٤:٤١]

3787- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İhrama girecek olan kişi ayakkabı bulamazsa mestleri topuktan daha aşağıda kalacak şekilde kesip giyebilir"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٧٨٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا لَمْ يَجِدِ الْمُحْرِمُ، النَّعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا حَتَّى يَكُونَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ». [٤:٤١]

3788- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İhrama girecek olan kişi ayakkabı bulamazsa mestleri topuktan daha aşağıda kalacak şekilde kesip giyebilir"** buyurmuştur.[2]

1/279; Buhârî 1841; Müslim 1178.

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/325; Buhârî 5852; Müslim 1177/3; İbn Mâce 2930; Bak hadis no: 3788.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3787.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ لُبْسَ الْمُحْرِمِ الْخُفَّيْنِ، عِنْدَ عُدْمِ النَّعْلِ، أَوِ السَّرَاوِيلِ، عِنْدَ عُدْمِ الْإِزَارِ عَلَيْهِ دَمٌ

İhramlının Ayakkabı Bulamadığında Mest ya da Peştamal Bulamadığında Üzerinde Kan Olan Şalvar Giyebileceğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٧٨٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلَّانَ بِأَذَنَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الزِّمَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ لَمْ يَجِدِ الْإِزَارَ، فَلْيَلْبَسِ سَرَاوِيلَ، وَمَنْ لَمْ يَجِدِ النَّعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ». [٤:٤١]

3789- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İhrama girecek olan kişi, izar bulamazsa şalvar, ayakkabı bulamazsa da mest giysin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ مِنَ الصَّلَاةِ فِي الْوَادِي الْعَقِيقِ

Hacının Akîk Vadisinde Namaz Kılmasının Müstehaplığı

٣٧٩٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلَمٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ، حَدَّثَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ، حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ وَهُوَ بِالْعَقِيقِ: «أَتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي، فَقَالَ: صَلِّ فِي هَذَا الْوَادِي، وَقَالَ: عُمْرَةٌ فِي حَجَّةٍ» [٣:٢٠]

3790- Ömer b. el-Hattâb der ki: Akîk'te Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Dün gece rüyama Rabbim katından bir elçi geldi ve: «Bu mübarek vadide namaz kıl ve hem umre hem de hac için ihrama gir» dedi."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/65.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1579); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/24; Buhârî 1534; Ebû Dâvûd 1800; İbn Mâce 2976.

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ أَهَلَ بِالْحَجِّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً، عِنْدَ قُدُومِهِ مَكَّةَ إِلَى وَقْتِ إِنْشَائِهِ الْحَجَّ مِنْهَا

Hac İçin İhrama Giren Kişiye Mekke'ye Geldiğinde Mekke'den Yeni Bir Hacca Kadar Haccını Umreye Çevirmesinin Emredilmesi

٣٧٩١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَهْلَلْنَا أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْحَجِّ خَالِصًا لَيْسَ مَعَهُ شَيْءٌ غَيْرُهُ، فَقَدِمْنَا مَكَّةَ صُبْحَ رَابِعَةٍ مَضَتْ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، فَأَمَرَنَا النَّبِيُّ ﷺ أَنْ نَحِلَّ، قَالَ: «أَحِلُّوا وَاجْعَلُوهَا عُمْرَةً»، فَبَلَغَهُ عَنَّا أَنَّا نَقُولُ: لَمَّا لَمْ يَكُنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ عَرَفَةَ إِلَّا خَمْسًا أَمَرَنَا أَنْ نَحِلَّ، نَرُوحُ إِلَى مِنًى، وَمَذَاكِيرُنَا تَقْطُرُ مِنَ الْمَنِيِّ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ خَطِيبًا، فَقَالَ: «قَدْ بَلَغَنِي الَّذِي قُلْتُمْ، وَإِنِّي لَأَبَرُّكُمْ وَأَتْقَاكُمْ، وَلَوْلَا الْهَدْيُ لَحَلَلْتُ، وَلَوِ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ»، قَالَ: وَقَدِمَ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ، فَقَالَ «بِمَ أَهْلَلْتَ؟»، قَالَ: بِمَا أَهَلَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ، قَالَ: «فَاهْدِ، وَامْكُثْ حَرَامًا كَمَا أَنْتَ»، قَالَ: وَقَالَ لَهُ سُرَاقَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عُمْرَتُنَا هَذِهِ لِعَامِنَا أَمْ لِلْأَبَدِ قَالَ: فَقَالَ: «بَلْ لِلْأَبَدِ». [١:٧٨]

3791- Câbir b. Abdillah anlatıyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashabı olarak sadece hac yapmak maksadıyla ihrama girdik. Zilhiccenin dördüncü sabahı Mekke'ye geldik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İhramdan çıkın ve hac niyetinizi umreye çevirin"** diyerek ihramdan çıkmamızı emretti. "Bizim ile Arefe (günü veya Arafat) arasında ancak beş gün var. Biz kadınlarımızdan bile yararlanmış olarak Mina'ya gidiyorken (Bu ne hâldir?)" dediğimizi öğrenince ayağa kalkıp bize hitab ederek: **"Söylediklerniz kulağıma geldi. Ben şüphesiz hepinizden çok hayra düşkün, Allah'a itaatkâr ve doğruyum. Ve (beraberimdeki) kurbanlık olmasaydı (umreyi yaptıktan sonra) ben muhakkak ihramdan çıkacaktım. Böyle olacağını da bilseydim, kurban göndermezdim"** buyurdu. Hz. Ali, Yemen'den gelince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Ne niyetle ihrama girdin?"** diye sorunca, Hz. Ali: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ne niyetle ihrama girdiyse ben de aynı niyetle ihrama girdim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kurbanını kes ve şu anda olduğu gibi ihramda kal"** dedi. Sürâka ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu yaptığımız umre (şekli), yalnız bu seneye mi

mahsus, yoksa ebediyen devam edecek mi?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ebediyen böyle devam edecek"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٧٩٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدٍ الدَّارِمِيُّ أَبُو بَكْرٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ الْعِجْلِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مُوَافِينَ لِهِلَالِ ذِي الْحِجَّةِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «مَنْ شَاءَ أَنْ يُهِلَّ بِحَجٍّ فَلْيُهِلَّ، وَمَنْ شَاءَ أَنْ يُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فَلْيُهِلَّ بِعُمْرَةٍ»، قَالَتْ: فَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِحَجٍّ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، قَالَ: فَكُنْتُ أَنَا مِمَّنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِسَرِفَ ذَكَرْتُ الْمَحِيضَةَ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَأَنَا أَبْكِي، فَقُلْتُ: وَدِدْتُ أَنِّي لَمْ أَخْرُجِ الْعَامَ، وَذَكَرَتْ مَحِيضَتَهَا، قَالَتْ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «انْقُضِي رَأْسَكِ وَامْتَشِطِي وَافْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْمُسْلِمُونَ فِي حَجِّهِمْ»، قَالَتْ: فَأَطَعْتُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، فَلَمَّا كَانَتْ لَيْلَةَ الصَّدْرِ، أَمَرَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ فَأَخْرَجَهَا إِلَى التَّنْعِيمِ، قَالَتْ: فَأَهْلَلْتُ مِنْهُ بِعُمْرَةٍ. [٧٨:١]

3792- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte Zilhicce hilaline yakın bir günde yola çıktık. Zulhuleyfe'ye varınca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hacca niyet etmek isteyen hacca niyet etsin. Umreye niyet etmek isteyen de umreye niyet etsin"** buyurdu. Aramızda hac için niyet eden de vardı, umre için niyet eden de. Âişe dedi ki: Ben de umreye niyet edenlerdendim. Serif'e vardığımızda hayız oldum. Ben ağlarken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma çıkageldi. Ben: "Keşke bu yıl hac yolcuğuna çıkmamış olsaydım" dedim ve hayız olduğumu söyledim. Bunun üzerine: **"Umreyi bırak saçını çöz ve taran. Müslümanlar ne yapıyorlarsa sen de hac için onu yap"** buyurdu. Ben de Allah'a ve Resûlü'ne boyun eğdim.

–Mekke'den dönüş günü gelince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Abdurrahman b. Ebî Bekr'e Âişe'yi Ten'im'e götürmesini emretti.– Böylece oradan umreye niyet ettim.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1569); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/217; Buhârî 1557; Müslim 1216; Ebû Dâvûd 1788; Nesâî 5/202; Bak hadis no: 3919, 3942, 3941, 3942.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/182); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 317;

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِهَذَا الْأَمْرِ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ سَاقَهُ دُونَ مَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Yanında Kurbanlık Olanın Aksine Kurbanlık Sevketmemiş Olana Bu Emri Vermiş Olması

٣٧٩٣ - أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْعَدْلُ بِالْفُسْطَاطِ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هِشَامِ بْنِ أَبِي خَيْرَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدَ، عَنْ أَبِي نَضْرَةَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ نَصْرُخُ بِالْحَجِّ صُرَاخًا، فَلَمَّا طُفْنَا بِالْبَيْتِ قَالَ: «اجْعَلُوهَا عُمْرَةً إِلَّا مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ»، قَالَ: فَحَلَلْنَا وَجَعَلْنَاهَا عُمْرَةً، فَلَمَّا كَانَ غَدَاةَ التَّرْوِيَةِ، صَرَخْنَا بِالْحَجِّ، ثُمَّ انْطَلَقْنَا إِلَى مِنًى. [١:٧٨]

3793- Ebû Saîd der ki: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte çıktığımızda hac için en yüksek sesimizle bağırarak telbiye getiriyorduk. Kâbe'yi tavaf ettikten sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanında kurban getirenler hariç diğerleri bunu umreye çevirsin"** buyurdu. Bunun üzerine hac niyetiyle yaptığımız ibadeti umreye çevirdik ve ihramdan çıktık. Terviye günü (Arefe gününden bir önceki günün) sabahı yine en yüksek sesimizle hac için telbiye getirdik ve Minâ'ya doğru yola çıktık.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْأَمْرَ الَّذِي وَصَفْنَاهُ أَمْرُ نَدْبٍ، وَإِرْشَادٍ دُونَ حَتْمٍ، وَإِيجَابٍ

Söz Konusu Emrin Vaciplik Değil, Mendubiyet Bildiren ve İrşâd Bâbında Bir Emir Olması

٣٧٩٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَبُو دَاوُدَ الْمُبَارَكِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ نُهِلُّ بِالْحَجِّ، فَقَدِمَ لِأَرْبَعٍ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الصُّبْحَ بِالْبَطْحَاءِ، فَلَمَّا صَلَّى، قَالَ: «مَنْ شَاءَ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَجْعَلْهَا». [١:٧٨]

3794- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zilhicce ayının dördüncü gününde geldi ve onunla birlikte hac için ihrama girdik. Sabah

---

Müslim 1211/117; Nesâî 5/145, 146; İbn Mâce 3000; Bak hadis no: 3795, 3834, 3835, 3912, 3917, 3918, 3927, 3928, 3929, 3942.

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/5; Müslim 1247.

namazını bize Bathâ'da kıldırdıktan sonra: **"Bunu umre olarak yapmak isteyenler yapsın!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْأَخْبَارَ الثَّلَاثَةَ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا قَبْلُ فِي الْإِهْلَالِ بِالْحَجِّ خَالِصًا أُرِيدَ بِهِ أَنَّ بَعْضَ الصَّحَابَةِ فَعَلَ ذَلِكَ لَا الْكُلُّ

Önceki Üç Hadiste Bahsi Geçen Sadece Hac İçin Telbiye Getirenlerin Tümünün Değil Sahabeden Bazılarının Olması

٣٧٩٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ، حَدَّثَنَا أَفْلَحُ بْنُ حُمَيْدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ، وَلَيَالِي الْحَجِّ، وَحَرَمِ الْحَجِّ حَتَّى نَزَلْنَا بِسَرِفَ، قَالَتْ: فَخَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: «مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ، وَأَحَبَّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ، فَلَا»، قَالَتْ: فَالْآخِذُ بِهَا، وَالتَّارِكُ لَهَا مِنْ أَصْحَابِهِ، قَالَتْ: فَأَمَّا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَرِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَكَانُوا أَهْلَ قُوَّةٍ، وَكَانَ مَعَهُمُ الْهَدْيُ، فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْعُمْرَةِ، قَالَتْ: فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: «مَا يُبْكِيكِ يَا هَنْتَاهْ؟»، قُلْتُ: قَدْ سَمِعْتُ قَوْلَكَ لِأَصْحَابِكَ، فَمُنِعْتُ الْعُمْرَةَ، قَالَ: «وَمَا شَأْنُكِ؟»، قُلْتُ: لَا أُصَلِّي، قَالَ: «فَلَا يَضُرُّكِ، إِنَّمَا أَنْتِ امْرَأَةٌ مِنْ بَنَاتِ آدَمَ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكِ مَا كَتَبَ عَلَيْهِنَّ، فَكُونِي فِي حَجَّتِكِ فَعَسَى أَنْ تُدْرِكِيهَا»، قَالَتْ: فَخَرَجْنَا فِي حَجَّتِهِ حَتَّى قَدِمْنَا مِنًى، فَطَهَرْتُ ثُمَّ خَرَجْتُ مِنْ مِنًى، فَأَفَضْتُ الْبَيْتَ، قَالَتْ: ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَهُ فِي النَّفْرِ الْآخِرِ حَتَّى نَزَلَ الْمُحَصَّبُ، وَنَزَلْنَا مَعَهُ، فَدَعَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ: «اخْرُجْ بِأُخْتِكَ مِنَ الْحَرَمِ، فَلْتُهِلَّ بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ افْرُغَا، ثُمَّ ائْتِيَا هَاهُنَا، فَإِنِّي أَنْظُرُكُمَا حَتَّى تَأْتِيَانِي»، قَالَتْ: فَخَرَجْتُ لِذَلِكَ حَتَّى فَرَغْتُ، وَفَرَغْتُ مِنَ الطَّوَافِ، ثُمَّ جِئْتُهُ سَحَرًا، فَقَالَ: «هَلْ فَرَغْتُمْ؟»، قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «فَآذَنَ بِالرَّحِيلِ فِي أَصْحَابِهِ، فَارْتَحَلَ النَّاسُ، فَمَرَّ بِالْبَيْتِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، فَطَافَ بِهِ ثُمَّ خَرَجَ فَرَكِبَ، ثُمَّ انْصَرَفَ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْمَدِينَةِ». [٧٨:١]

3795- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber hac ayları içindeki hac günlerinde, hac niyetiyle yola çıktık. Serif'te konakladığımızda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbının yanına çıktı ve: **"Yanında kurbanlığı bulunmayanlardan haccını umreye çevirmek isteyenler çevirsin. Yanında**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/370; Buhârî 1085; Müslim 1240/2000; Nesâî 5/201.

kurbanlığı olanlar ise bunu yapmasın" buyurdu. Sahabeden bazıları Hz. Peygamber'in bu sözü üzerine umreye niyet ederken, bazıları hac için olan niyetine devam etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbından maddi durumu iyi olanlardan kurbanlığı olanlar hac için olan niyetini değiştirmedi. (Hz. Âişe devamla) şöyle der: Bir ara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdiğinde ben ağlıyordum. "Neden ağlıyorsun, ey kadın?" diye sorunca: "Ashâbına umre konusunda söylediğin şeyi işittim, umreden mahrum oldum" cevabını verdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Neyin var ki?"** diye sorduğunda ise: "(Hayız olduğum için) Namaz kılamayacağım" dedim. Bunun üzerine: **"Bunun sana zararı yok, sen haccına bak. Zira sen de Âdem'in kızlarından bir kızsın. Yüce Allah onlara takdir ettiğini sana da takdir etti. Umulur ki Yüce Allah sana umreyi de nasip eder"** buyurdu. Hac için yola çıkıp Minâ'ya geldik. Orada temizlendiğimde gelip Kâbe'de tavafımı yaptım. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) son grupla birlikte yola çıkıp Muhassab'da konaklayınca biz de onunla konakladık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Abdurrahman b. Ebî Bekr'i çağırdı ve: **"Kız kardeşini Harem bölgesinden çıkart da umre için ihrama girsin. Sonra Kâbe'de tavafını yapsın. Umreyi bitirdiğinde ise buraya gelin. Siz gelene kadar ben sizi bekleyeceğim"** buyurdu. Yola çıkıp umreyi yaptım ve Kâbe'yi tavaf ettim. Seher vakti geldiğimizde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bitirdiniz mi?"** diye sorunca: "Evet!" cevabını verdim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbına yola çıkma emri verdi ve halk Medine'ye doğru yola çıktı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَمَرَ مَنْ أَحَلَّ وَجَعَلَ عُمْرَةً إِهْلَالَهُ الْأَوَّلَ بِإِنْشَائِهِ الْحَجَّ ثَانِيًا مِنْ مَكَّةَ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Hacca Niyetlenip Bunu Umreye Çevirenlere Sonradan Mekke'de Hac İçin Yeniden İhrama Girmelerini Emretmesi

٣٧٩٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْقُطَعِيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، أَخْبَرَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ، سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، يَذْكُرُ حَجَّةَ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: فَأَمَرَنَا بَعْدَ مَا تَمَتَّعْنَا أَنْ نَحِلَّ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «فَإِذَا أَرَدْتُمْ أَنْ تَنْطَلِقُوا إِلَى مِنًى فَأَهِلُّوا»، قَالَ: فَأَهْلَلْنَا مِنَ الْبَطْحَاءِ. [١:٧٨]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1560; Müslim 1211, 123; Bak hadis no: 3792, 3918.

3796- Ebu'z-Zübeyr bildiriyor: Câbir b. Abdillah'ın, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) haccını anlatırken şöyle dediğini işittim: "Temettü yaptıktan (Kâbe tavafını yaptıktan) sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ihramdan çıkmamızı söyledi ve: **«Minâ'ya gideceğiniz zaman (hac için) ihrama girin»** buyurdu. Bunun üzerine Bathâ'dan hac için tekrar ihrama girdik."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَحُجَّ بِصَبِيٍّ لَمْ يُدْرِكْ حَجَّةَ التَّطَوُّعِ دُونَ الْفَرِيضَةِ

Kişinin Baliğ Olmamış Çocuğuna Farz Değil Nafile Hac Yaptırmasının Mubahlığı

٣٧٩٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ كُرَيْبٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِامْرَأَةٍ، فَقِيلَ لَهَا: هَذَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ؟، فَأَخَذَتْ بِعَضُدِ صَبِيٍّ كَانَ مَعَهَا، فَقَالَتْ: أَلِهَذَا حَجٌّ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «نَعَمْ وَلَكِ أَجْرٌ» [٤:٣٦]

3797- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bir kadına rastladı. Kadına: "İşte bu, Allah'ın Resûlü" dediklerinde kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu çocuğun haccı caiz olur mu?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet, olur. Sana da sevabı vardır"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي سُئِلَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِيهِ عَمَّا وَصَفْنَا

Söz Konusu Sorunun Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Sorulduğu Yer

٣٧٩٨ - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَعْقُوبَ الطَّالَقَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ كُرَيْبٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: بَيْنَمَا النَّبِيُّ ﷺ يَمْشِي فِي بَطْنِ الرَّوْحَاءِ إِذْ أَقْبَلَ وَفْدٌ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ: مَنْ أَنْتُمْ؟، فَقَالَ: نَحْنُ الْمُسْلِمُونَ، ثُمَّ قَالَتِ امْرَأَةٌ: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: «أَنَا رَسُولُ اللَّهِ»، فَأَخْرَجَتْ صَبِيًّا، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلِهَذَا حَجٌّ؟، فَقَالَ: «وَلَكِ أَجْرٌ» [٤:٣٦]

3798- İbn Abbâs der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Revhâ'nın içinde iken bir kafileyle karşılaştı. Onlardan bir adam: "Siz kimsiniz?" diye sorunca:

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/378; Müslim 1214.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 985; Sahîh Ebî Dâvud 1525); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/422; Bak hadis no: 3798.

"Bizler Müslümanlarız" buyurdu. Kadının biri: "Sen kimsin?" deyince Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben Allah'ın elçisiyim"** karşılığını verince kadın çocuğunu çıkardı ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu çocuğun haccı caiz olur mu?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellam): **"Evet, olur. Sana da sevabı vardır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْإِهْلَالِ الَّذِي يُهِلُّ الْمَرْءُ بِهِ إِذَا عَزَمَ عَلَى الْحَجِّ أَوِ الْعُمْرَةِ

Hac ya da Umre Yapmak İsteyenin Getireceği Telbiye

٣٧٩٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ»، قَالَ نَافِعٌ: وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَزِيدُ فِيهَا: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، لَبَّيْكَ وَالرَّغْبَاءُ إِلَيْكَ وَالْعَمَلُ. [١٢:٥]

3799- Abdullah b. Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle telbiye getirirdi: **"Lebbeyk, Allahumme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk! İnne'l-hamde ven-ni'mete leke vel-mülk. Lâ şerîke lek (=Allahım! Sana itaate hazırım! Sana itaate hazırım! Sana itaate hazırım! Hiçbir ortağın yoktur, sana itaate hazırım! Hamd senindir, nimet senin, mülk senin! Yoktur ortağın senin)!"**

Nâfi' der ki: Abdullah b. Ömer de telbiye getirirken şu eklemeyi yapardı: "Lebbeyk! Lebbeyk ve sa'deyk! Vel-hayru bi-yedeyk, lebbeyk! Ver-rağbâu ileyke ve'l-amelu (=Sana itaate hazırım! Huzurundayım ve sana itaate hazırım! Hayırlar senin elindedir, sana itaate hazırım! Dilekler sanadır, ameller sana)!"[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 985; Sahîh Ebî Dâvud 1525); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/219, 1/343; Müslim 1336; Ebû Dâvûd 1736; Bak hadis no: 3797.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1590); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/331; Buhârî 1549; Müslim 1184; Ebû Dâvûd 1812; Tirmizî 825; Nesâî 5/160; İbn Mâce 2918.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَزِيدَ فِي تَلْبِيَتِهِ عَلَى مَا ذَكَرْنَا

Kişinin Zikredilen Telbiyeye Bazı Sözler Eklemesinin Mubahlığı

٣٨٠٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ فِي تَلْبِيَتِهِ: «لَبَّيْكَ إِلَهَ الْحَقِّ لَبَّيْكَ»

3800- Ebû Hureyre der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) telbiye sırasında; "**Lebbeyk ilâhe'l-hakki lebbeyk**" derdi.[1]

ذِكْرُ الِاسْتِحْبَابِ لِلْمُلَبِّي عِنْدَ التَّلْبِيَةِ إِدْخَالُ الْأُصْبَعَيْنِ فِي الْأُذُنَيْنِ

Kişinin Telbiye Getirirken Parmaklarını Kulaklarına Sokmasının Müstehaplığı

٣٨٠١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْخَلِيلِ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْمَسْرُوقِيُّ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدَ، عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: انْطَلَقْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَلَمَّا أَتَيْنَا عَلَى وَادِي الْأَزْرَقِ قَالَ: «أَيُّ وَادٍ هَذَا؟»، قَالُوا: وَادِي الْأَزْرَقِ، قَالَ: «كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى، يَنْعَتُ مِنْ طُولِهِ وَشَعَرِهِ وَلَوْنِهِ، وَاضِعًا أُصْبُعَيْهِ فِي أُذُنَيْهِ، لَهُ جُؤَارٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِالتَّلْبِيَةِ مَارًّا بِهَذَا الْوَادِي»، ثُمَّ نَفَذْنَا الْوَادِيَ حَتَّى أَتَيْنَا - قَالَ دَاوُدُ: أَظُنُّهُ ثَنِيَّةَ هَرْشَى، قَالَ: «أَيُّ ثَنِيَّةٍ هَذِهِ؟» فَقُلْنَا: ثَنِيَّةُ هَرْشَى، قَالَ: «كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى يُونُسَ عَلَى نَاقَةٍ حَمْرَاءَ، خِطَامُ النَّاقَةِ خُلْبَةٌ، عَلَيْهِ جُبَّةٌ لَهُ مِنْ صُوفٍ، يُهِلُّ نَهَارًا بِهَذِهِ الثَّنِيَّةِ مُلَبِّيًا». [٤:٣]

3801- İbn Abbâs anlatıyor: Biz Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Mekke'den Medine'ye gidiyorken Ezrak Vadisine vardığımızda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu hangi vadidir?"** diye sorunca: "Ezrak Vadisi" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Mûsa'nın iki parmağını iki kulağına koyup yüksek sesle telbiye getirip Allah'a yakararak bu vadiden geçerken gözümün önündedir"** buyurdu ve Musa'nın boyunun ve saçlarının uzunluğunu ve rengini anlattı. Sonra vadiyi geçip Herşâ dağ yoluna vardığımızda: **"Bu dağ yolu hangisi?"** diye sorunca biz: "Herşâ doğ yoludur" dedik. Bunun üzerine: **"Yûnus, yuları hurma**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2146); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/476; Nesâî 5/161.

lifinden örülü kırmızı bir deve üstünde, bir yün cübbe giymiş halde telbiye getirerek bu dağ yolundan geçerken gözümün önündedir" buyurdu.[1]

الْجُؤَارُ: الِابْتِهَالُ، وَالْخُلْبَةُ: الْحَشِيشُ، قَالَهُ الشَّيْخُ

Ebû Hâtim der ki: Metinde geçen "cûâr" yalvarıp yakarma; "hulbe" ise ot (lif)tir.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ مِنْ رَفْعِ الصَّوْتِ بِالتَّلْبِيَةِ

Hacı ya da Umrecinin Yüksek Sesle Telbiye Getirmesinin Müstehaplığı

٣٨٠٢ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ خَلَّادِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ أَبِيهِ، يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «أَتَانِي جِبْرِيلُ، فَأَمَرَنِي أَنْ آمُرَ أَصْحَابِي أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالْإِهْلَالِ». [٣:٢٠]

3802- Hallâd b. es-Sâib b. Hallâd'ın, babasından bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Cebrâil bana geldi ve ashâbıma yüksek sesle telbiye getirmelerini söylememi emretti"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أَمَرَ بِهَذَا الْأَمْرِ

Bu Emrin Veriliş Nedeni

٣٨٠٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي لَبِيدٍ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ، عَنْ خَلَّادِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَتَانِي جِبْرِيلُ ﷺ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ مُرْ أَصْحَابَكَ فَلْيَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّلْبِيَةِ، فَإِنَّهُ مِنْ شِعَارِ الْحَجِّ». [٣:٢٠]

3803- Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Cebrail (bir gün) bana gelip: "Ey Muhammed!**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2023); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/216; Müslim 166; İbn Mâce 2891.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1592; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/55, 4/56; Ebû Dâvûd 1814; Tirmizî 829; Nesâî 5/162; İbn Mâce 2922; Darimî 2/34; Bak hadis no: 3803.

Sahabilerine emret de, telbiye sırasında seslerini yükseltsinler. Çünkü telbiye sırasında sesi yükseltmek, haccın şiarındadır!" dedi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ خَلَّادُ بْنُ السَّائِبِ مِنْ أَبِيهِ، وَمِنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، وَلَفْظَاهُمَا مُخْتَلِفَانِ، وَهُمَا طَرِيقَانِ مَحْفُوظَانِ

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi Hallâd b. es-Sâib, hem babasından hem de Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'den rivayet etti ki ikisinin metinleri farklı, tarikleri ise mahfûzdur.

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي يَقْطَعُ الْحَاجُّ تَلْبِيَتَهُ فِيهِ

Hacının Telbiye Getirmeyi Keseceği Vakit

٣٨٠٤ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «أَرْدَفَ الْفَضْلَ بْنَ عَبَّاسٍ مِنْ جَمْعٍ إِلَى مِنًى»

3804- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fadl b. Abbâs'ı Müzdelife'den Mina'ya kadar bineğinin terkisine bindirdi[2]

٣٨٠٤ - قَالَ عَطَاءٌ: أَخْبَرَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ الْفَضْلَ أَخْبَرَهُ «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَزَلْ يُلَبِّي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ». [٥:٢٧]

3804- Atâ dedi ki: İbn Abbâs'ın bana bildirdiğine göre Fadl b. Abbâs dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (Kurban bayramı günü) Akabe cemresini taşlayana kadar telbiye getirmeyi sürdürdü."[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 5/192; İbn Mâce 2923; Bak hadis no: 3802.

[2] Elbânî: Sahih; (Sahîh Ebî Dâvud 1593); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/214; Müslim 1281/267; Tirmizî 1918; Nesâî 5/268; İbn Mâce 3039.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1593); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/214; Müslim 1281/267; Tirmizî 1918; Nesâî 5/268; İbn Mâce 3039.

بَابُ دُخُولِ مَكَّةَ

Bâb: Mekke'ye Giriş

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلدَّاخِلِ الْحَرَمَ بِغَيْرِ إِحْرَامٍ لِعِلَّةٍ تُحْدُثُ

Önemli Bir Sebepten Dolayı Kişinin Hareme İhramsız Girmesinin Mubahlığı

٣٨٠٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، وَعُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بُجَيْرٍ الْهَمْدَانِيُّ، وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُعَافَى، وَالْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، وَأَبُو عَرُوبَةَ، قَالُوا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ». [١:٤]

3805- Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) fetih günü Mekke'ye başında bir miğferle girdi.[1]

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي دَخَلَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَكَّةَ بِغَيْرِ إِحْرَامٍ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mekke'ye İhramsız Girdiği Vakit

٣٨٠٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ الطَّائِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى الْبَلْخِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ عَامَ الْفَتْحِ، وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ «

3806- Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) fetih yılında Mekke'ye başında bir miğferle girdi.[2]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي يُسْتَحَبُّ دُخُولُ الْمَرْءِ مِنْهُ مَكَّةَ

Kişinin Mekke'ye Girmesinin Müstehap Olduğu Yer

٣٨٠٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ أَعْلَى مَكَّةَ». [٨:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 3719; Bak hadis no: 3806.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3805.

3807- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) fetih yılı Mekke'ye, Mekke'nin üst tarafı olan Kedâ'dan girdi.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ أَنْ يَبْدَأَ بِهِ عِنْدَ دُخُولِهِ مَكَّةَ

Mekke'ye İlk Girerken Hacıya Müstehap Olan Şey

٣٨٠٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ، قَالَ: سَلْ لِي عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ عَنْ رَجُلٍ يُهِلُّ بِالْحَجِّ، فَإِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ أَهَلَّ أَمْ لَا؟، فَقَالَ عُرْوَةُ: «قَدْ حَجَّ النَّبِيُّ ﷺ، وَأَخْبَرَتْنِي عَائِشَةُ أَنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ حِينَ قَدِمَ مَكَّةَ أَنَّهُ تَوَضَّأَ، وَطَافَ بِالْبَيْتِ». [٥:٨]

3808- Muhammed b. Abdirrahman dedi ki: Iraklı bir adam: "Benim için Urve b. ez-Zübeyr'e, hac için niyetlenip telbiye getirmiş bir kimsenin Kâbe'yi tavaf edip edemeyeceğini sor" deyince Urve şu karşılığı verdi: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hac yapmıştır. Hz. Âişe'nin bana bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye vardığında ilk önce abdest aldı, sonra da Kâbe'yi tavaf etti.[2]

ذِكْرُ وَصْفِ الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ لِلْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ إِذَا أَرَادَهُ

Beyt'i Tavaf Etmek İsteyen Hacı ve Umreci

٣٨٠٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ، يَقُولُ: «لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَكَّةَ، طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا، ثُمَّ صَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّفَا مِنَ الْبَابِ الَّذِي يَخْرُجُ مِنْهُ، فَطَافَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ»

قَالَ شُعْبَةُ: وَأَخْبَرَنِي أَيُّوبُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ: سُنَّةٌ. [٥:٨]

3809- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'ye geldiği zaman Kâbe'yi yedi şavt tavaf etti, sonra Makâm'ın arkasında iki rekat namaz kıldıktan sonra, Safâ kapısından çıktı ve Safâ ile Merve arasında sa'y etti.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1632); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/40; Buhârî 1579; Müslim 1258; Ebû Dâvûd 1868.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 1614; Müslim 1235.

Şu'be der ki: Eyyûb Amr b. Dînâr'dan, İbn Ömer'in, Safâ kapısından çıkmanın hükmü hakkında: "Sünnettir" dediğini nakletti.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ لِلْمُحْرِمِ

İhramlının Beyt-i Atîk'i Tavaf Etmesi

٣٨١٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا قَدِمَ مَكَّةَ رَمَلَ ﷺ» [١:٤]

3810- Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye gelince (tavafta) remel yaptı.[2]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا رَمَلَ ﷺ فِيمَا وَصَفْنَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Remel Yapmasının Sebebi

٣٨١١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حِبَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ فِطْرٍ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، فَقُلْتُ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ إِنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَمَلَ، وَأَنَّهُ سَنَةٌ، فَقَالَ: صَدَقُوا وَكَذَبُوا، قَدْ رَمَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَلَيْسَ بِسُنَّةٍ، ثُمَّ قَالَ: «قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالْمُشْرِكُونَ عَلَى قُعَيْقِعَانَ، وَقَدْ تَحَدَّثُوا أَنَّ بِصَحَابَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ هُزَالًا وَجَهْدًا، فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَرْمُلُوا لِيُرِيَهُمْ أَنَّ بِهِمْ قُوَّةً». [١:٤]

3811- Ebu't-Tufeyl der ki: İbn Abbâs'ın yanına girip: "Ey İbn Abbâs! Kavmin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'yi remel yaparak tavaf ettiğini ve bunun da sünnet olduğunu iddia ediyor!" dediğimde: "Hem doğru, hem de yanlış söylemişler" karşılığını verdi ve şöyle devam etti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye girdiğinde müşrikler Ku'aykiân dağındaydılar. Mekke ahalisi de hasetçi bir topluluktu. Aralarında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile ashâbının güçsüz ve bitkin olduklarını konuşmaya başladılar. Bundan dolayı Hz.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/85; Buhârî 1627; Müslim 1234; Müslim 5/237; İbn Mâce 2959.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3943.

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onlara müşriklere kendilerinin güçlü olduğunu göstermek için tavafı remel ile yapmalarını emretti."[1]

٣٨١٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ، عَنِ ابْنِ خُثَيْمٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الطُّفَيْلِ، فَقُلْتُ: الْأَطْرَافُ الثَّلَاثَةُ الَّتِي تُسْنَدُ بِالْكَعْبَةِ؟، قَالَ أَبُو الطُّفَيْلِ: سَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنْهَا، فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا نَزَلَ مَرَّ الظَّهْرَانِ فِي صُلْحِ قُرَيْشٍ، بَلَغَ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّ قُرَيْشًا كَانَتْ تَقُولُ: تُبَايِعُونَ ضُعَفَاءَ، قَالَ أَصْحَابُهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ أَكَلْنَا مِنْ ظَهْرِنَا، فَأَكَلْنَا مِنْ شُحُومِهَا، وَحَسَوْنَا مِنَ الْمَرَقِ، فَأَصْبَحْنَا غَدًا حَتَّى نَدْخُلَ عَلَى الْقَوْمِ، وَبِنَا جِمَامٌ، قَالَ: «لَا وَلَكِنِ ائْتُونِي بِفَضْلِ أَزْوَادِكُمْ»، فَبَسَطُوا أَنْطَاعَهُمْ ثُمَّ جَمَعُوا عَلَيْهَا مِنْ أَطْعِمَاتِهِمْ كُلِّهَا، فَدَعَا لَهُمْ فِيهَا بِالْبَرَكَةِ، فَأَكَلُوا حَتَّى تَضَلَّعُوا شِبَعًا، فَأَكْفَتُوا فِي جُرُبِهِمْ فُضُولَ مَا فَضَلَ مِنْهَا، فَلَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى قُرَيْشٍ، وَاجْتَمَعَتْ قُرَيْشٌ نَحْوَ الْحَجَرِ، اضْطَبَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: «لَا يَرَى الْقَوْمُ فِيكُمْ غَمِيزَةً»، وَاسْتَلَمَ الرُّكْنَ الْيَمَانِيَ، وَتَغَيَّبَتْ قُرَيْشٌ، مَشَى هُوَ وَأَصْحَابُهُ حَتَّى اسْتَلَمُوا الرُّكْنَ الْأَسْوَدَ، فَطَافَ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ، فَلِذَلِكَ تَقُولُ قُرَيْشٌ وَهُمْ يَمُرُّونَ بِهِمْ يَرْمُلُونَ: لَكَأَنَّهُمُ الْغِزْلَانُ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: وَكَانَتْ سُنَّةً [٥:٣٥]

3812- İbn Huseym der ki: Ebu't-Tufeyl'e Kâbe tavafında üç şavtta remel yapma konusunu sorduğumda şöyle dedi: Ben de bunu İbn Abbâs'a sorduğumda bunu şöyle anlattı: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kureyş'le anlaşma yaptıktan sonra umreye giderken Merru'z-Zahrân'da konakladığında, Kureyşlilerin: «Bunlar zayıflıktan yerlerinden bile kalkamazlar!» dedikleri ashâba ulaştı. «Ey Allah'ın Resûlü! Binek olarak kullandığımız develerden bazılarını kesip yağlarından yesek, suyundan çorba yapsak olmaz mı? Bu şekilde Mekke'ye girdiğimizde Kureyşliler bizim tok ve zinde olduğumuzu görürler» dediklerinde, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **«Hayır! Bunun yerine bana sizde kalan azıkları toplayın»** buyurdu. Elde kalan azıklar deri parçaları üzerine yerde toplandı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bereketli olması için dua ettikten sonra herkes iyice doyana kadar yedi ve arta kalanları da heybelerine doldurdular.

---

[1] **Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1647); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/229; Buhârî 1602; Müslim 1464/238; Ebû Dâvûd 1885, 1886; Nesâî 5/242; İbn Mâce 2953; Bak hadis no: 3812, 3814, 3841, 3845.**

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'ye girdiği zaman Kureyşliler, Hicr tarafında oturup izlemeye koyuldular. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ridasının kenarını sağ koltuğunun altından geçirip sol omzunun üzerine attı ve ashâbına: **«Müşrikler sizde bir kusur bulamasınlar!»** buyurdu. Sonra Hacer-i Esved'i selamladı ve tavafa başladı. Tavafta Rükn-ü Yemânî'ye varıp Kureyşliler göremez olana kadar hızlıca (remel yaparak) gidiyor, sonra Hacer-i Esved'e kadar normal bir yürüyüşle gidiyordu. İlk üç şavtı bu şekilde yaptı. Bundan dolayı Kureyşliler: «Bunlar ceylan gibi sekiyorlar» demeye başladılar. Tavaflarda bu şekilde bir yürüyüş de sünnet oldu."[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْعِلْمِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ ابْنِ عَبَّاسٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

İlimde Derinliği Olmayana Zikredilen İbn Abbâs Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٨١٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَمَلَ مِنَ الْحَجَرِ إِلَى الْحَجَرِ» [٣٥:٥]

3813- Câbir bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tavaf sırasında (üç şavtta) Hacer-i Esved'den başlayıp tekrar ona yetişene kadar remel yaptı."[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رَمَلَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْبَيْتِ ثَلَاثًا، وَمَشَى أَرْبَعًا، كَذَلِكَ قَالَهُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ فِي رِوَايَةِ أَصْحَابِهِ عَنْهُ، عَنْ جَابِرٍ، وَاخْتَصَرَ مَالِكٌ الْخَبَرَ وَلَمْ يَذْكُرْ أَنَّهُ رَمَلَ ثَلَاثًا، وَمَشَى أَرْبَعًا، فَكَانَ الرَّمَلُ لِعِلَّةٍ مَعْلُومَةٍ، وَهِيَ أَنْ يَرَاهُمُ الْمُشْرِكُونَ جُلَدَاءَ، لَا ضَعْفَ بِهِمْ، فَارْتَفَعَتْ هَذِهِ الْعِلَّةُ، وَبَقِيَ الرَّمَلُ فَرْضًا عَلَى أُمَّةِ الْمُصْطَفَى ﷺ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) üç şavtta remel yaparak, kalan dört şavtı da yürüyerek tavafını yapmıştır. Câfer b. Muhammed'in öğrencileri hadisi Câfer kanalıyla Câbir'den bu şekilde nakletmişlerdir. Ancak Mâlik bunu kısaltarak nakletmiş ve üç şavtta remel yaptığını, dört şavtta da yürüdüğünü zikretmemiştir. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) remeli belli bir sebepten yapmıştır. O da müşriklerin onu bitkin değil de dinç görmesini

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1650); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 1/305; Ebû Dâvûd 1889; Bak hadis no: 3811.

[2] Elbânî: Sahih (er-Ravdu'n-nadîr 212); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/364; Müslim 1263; Tirmizî 857; Nesâî 5/230; İbn Mâce 2951; Darimî 2/42; Bak hadis no: 3791, 3943, 3944.

istemesidir. Ancak zamanla bu sebep ortadan kalkmış ve remel kıyamete dek Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) ümmetine farz olarak kalmıştır.

٣٨١٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ خُثَيْمٍ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ حِينَ أَرَادُوا دُخُولَ مَكَّةَ فِي عُمْرَتِهِ بَعْدَ الْحُدَيْبِيَةِ: «إِنَّ قَوْمَكُمْ غَدًا سَيَرَوْنَكُمْ، فَلْيَرَوْنَكُمْ جُلَدَاءَ»، فَلَمَّا دَخَلُوا الْمَسْجِدَ اسْتَلَمُوا الرُّكْنَ، ثُمَّ رَمَلُوا، وَالنَّبِيُّ ﷺ مَعَهُمْ حَتَّى إِذَا بَلَغُوا الرُّكْنَ مَشَوْا إِلَى الرُّكْنِ الْأَسْوَدِ، ثُمَّ رَمَلُوا حَتَّى بَلَغُوا الرُّكْنَ، فَعَلَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ مَشَى الْأَرْبَعَ [١:١٠٦]

3814- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) umresinde Mekke'ye girecekleri zaman ashâbına: **"Mekkeliler yarın sizleri seyredecekler, onun için sizleri güçlü görsünler"** buyurdu. Mekke'ye girdiklerinde de önce Hacer-i Esved'i selamlayıp remel yaparak tavafa başladılar. Hz. Peygamber de (sallallahu aleyhi vesellem) onlarla birlikte tavaf ediyordu. Rükn-ü Yemânî'ye ulaştıklarında Hacer-i Esved'e kadar yürüyorlardı. Bu şekilde tavafın üç şavtını tamamladıktan sonra geri kalan dört şavtı normal bir yürüyüşle yaptılar.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْحِجْرَ مِنَ الْبَيْتِ

Hicr'in Beyt'ten (Kâbe'den) Olduğuna Delalet Eden Haber

٣٨١٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَخْبَرَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ، عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَلَمْ تَرَيْ أَنَّ قَوْمَكِ حِينَ بَنَوَا الْكَعْبَةَ، اقْتَصَرُوا عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ»، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا تَرُدُّهَا عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: «لَوْلَا حِدْثَانُ قَوْمِكِ بِالْكُفْرِ»، قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: لَئِنْ كَانَتْ عَائِشَةُ سَمِعَتْ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، مَا أَرَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تَرَكَ اسْتِلَامَ الرُّكْنَيْنِ اللَّذَيْنِ يَلِيَانِ الْحِجْرَ إِلَّا أَنَّ الْبَيْتَ لَمْ يَتِمَّ عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ. [٦:٣]

3815- Sâlim b. Abdillah b. Ömer bildiriyor: Abdullah b. Muhammed b. Ebî Bekr es-Sıddîk, Abdullah b. Ömer'e şunu anlattı: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem),

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1651); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/314, 1/247; Ebû Dâvûd 1890; Bak hadis no: 3811.

Âişe'ye: **«Kavminin, Kâbe'yi inşa ederlerken Hz. İbrâhîm'in koyduğu temellerden bazılarını nasıl dışarıda bıraktıklarını görüyor musun?»** buyurdu. Âişe: «Ey Allah'ın Resûlü! İbrâhîm'in koyduğu temeller üzerine geri yapamaz mısın?» diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **«Şayet kavminin müslüman olması henüz yeni olmasaydı bunu yapardım»** karşılığını verdi."

Abdullah b. Ömer bunu duyunca şöyle dedi: "Şayet Âişe bunu Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duymuşsa o zaman Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'nin Hicr tarafında kalan iki köşesini selamlamaması Kâbe'nin Hz. İbrâhîm'in koyduğu temeller üzerinde tamamlanmamış olmasına dayanmaktadır."[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ: لَئِنْ كَانَتْ عَائِشَةُ سَمِعَتْ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَفْظَةً، ظَاهِرُهَا التَّوَقُّفُ عَنْ صِحَّتِهَا مُرَادُهَا ابْتِدَاءَ إِخْبَارٍ عَنْ شَيْءٍ يَأْتِي بِتَيَقُّنِ شَيْءٍ مَاضٍ

Ebû Hâtim der ki: Abdullah b. Ömer'in "Şayet Âişe bunu Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duymuşsa..." sözü zahiren, verilen haberin sıhhatine yönelik ihtiyatlı davranılması gerektiği anlamına gelmektedir. Ancak bu sözle geçmişte kesin olarak yapıldığı bilinen bir şeyin sebebi bildirilmek istenmiştir.

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا اقْتَصَرَ الْقَوْمُ فِي بِنَاءِ الْكَعْبَةِ عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ

İnsanların Kâbe'yi Hz. İbrâhîm'in Temelleri Üzerine Bina Etmekle Yetinmelerinin Nedeni

٣٨١٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ رُومَانَ يُحَدِّثُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَهَا: «يَا عَائِشَةُ لَوْلَا أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ لَهَدَمْتُ الْبَيْتَ حَتَّى أُدْخِلَ فِيهِ مَا أَخْرَجُوا مِنْهُ فِي الْحِجْرِ، فَإِنَّهُمْ عَجَزُوا عَنْ نَفَقَتِهِ، وَأَلْصَقْتُهُ بِالْأَرْضِ، وَوَضَعْتُهُ عَلَى أَسَاسِ إِبْرَاهِيمَ، وَجَعَلْتُ لَهُ بَابَيْنِ بَابًا شَرْقِيًّا وَبَابًا غَرْبِيًّا»، قَالَ: فَكَانَ هَذَا الَّذِي دَعَا ابْنَ الزُّبَيْرِ إِلَى هَدْمِهِ وَبِنَائِهِ. [٣:٦]

3816- Hz. Âişe'den bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine şöyle demiştir: **"Ey Âişe! Şayet kavmin Cahiliye'den yeni kurtulmuş olmasaydı**

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 81; es-Silsiletu's-sahîha 43); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/363, 1/364; Ahmed 6/176, 6/177; Buhârî 1583; Müslim 1333/399; Nesâî 5/214, 5/215, 3816.

Kâbe'nin yıkılmasını emreder, daha önce inşa edilirken bunun masrafını karşılayamadıkları için kendisinden çıkarılan kısmı Hicr'e ekler, kapısını da yer seviyesinde yapardım. Sonra da biri doğudan, biri de batıdan olmak üzere ona iki kapı yapardım ve onu yeniden Hz. İbrâhîm'in temelleri üzerinde inşa ederdim."

Ravi dedi ki: İbnu'z-Zübeyr'in de Kâbe'yi yıkmasının ve yeniden inşa etmesinin sebebi buydu. [1]

٣٨١٧ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، أَنَّ ابْنَ الزُّبَيْرِ سَأَلَ الْأَسْوَدَ، وَكَانَ يَأْتِي عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، وَكَانَتْ تُفْضِي إِلَيْهِ، قَالَ الْأَسْوَدُ: قَالَتْ عَائِشَةُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَوْلَا أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ، لَهَدَمْتُ الْكَعْبَةَ، وَجَعَلْتُ لَهَا بَابَيْنِ»، فَهَدَمَهُ ابْنُ الزُّبَيْرِ وَجَعَلَ لَهَا بَابَيْنِ . [٣٤:٣]

3817- Ebû İshâk der ki: İbnu'z-Zübeyr, Esved'e sordu. Esved, Âişe'ye giderdi, o da ona hadisler aktarırdı. Esved şu karşılığı verdi: "Bana, Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu anlattı: **"Şayet kavmin Cahiliye'den yeni kurtulmuş olmasaydı Kâbe'yi yıkar ve yeniden inşa ederdim. Ona (birinden girip diğerinden çıkacakları) iki kapı yapardım."**

İbnu'z-Zübeyr idareyi eline aldığı zaman onu yıkıp yeniden iki kapılı olarak inşa etti.[2]

ذِكْرُ إِرَادَةِ الْمُصْطَفَى ﷺ أَنْ يَزِيدَ الْحِجْرَ فِي الْبَيْتِ لَوْ هَدَمَهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yıktığı Taktirde Hicr'i Kâbe'ye İlave Etmeyi İstemesi

٣٨١٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ بِتُسْتَرَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سِنَانٍ الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا سُلَيْمُ بْنُ حَيَّانٍ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مِينَاءٍ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ الزُّبَيْرِ، يَقُولُ: وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ حِينَ أَرَادَ أَنْ يَهْدِمَ الْكَعْبَةَ وَيَبْنِيَهَا، حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ خَالَتِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لَهَا: «يَا عَائِشَةُ لَوْلَا أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثُ عَهْدٍ بِشِرْكٍ لَهَدَمْتُ الْكَعْبَةَ، ثُمَّ زِدْتُ فِيهَا سِتَّةَ أَذْرُعٍ

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 43; el-İrvâ' 1106); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 6/239; Buhârî 1586; Müslim 1333/398; Nesâî 5/216; Darimî 2/53, 2/54, 3815.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 43; el-İrvâ' 1106); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 6/176; Buhârî 126; Müslim 1333/405; Tirmizî 875; Nesâî 5/215; İbn Mâce 2955.

مِنَ الْحِجْرِ فَإِنَّ قُرَيْشًا اقْتَصَرَتْ بِهَا حِينَ بَنَتِ الْبَيْتَ، وَجَعَلَتَ لَهَا بَابَيْنِ شَرْقِيًّا، وَبَابًا غَرْبِيًّا، وَأَلْزَقَتْهَا بِالْأَرْضِ». [٣:٣٤]

3818- Saîd b. Mînâ der ki: Kâbe'yi yıkıp yeniden yapmak istediğinde İbnü'z-Zübeyr'i minberde şöyle söylerken işittim: Teyzem Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona şöyle buyurmuştur: **"Ey Âişe! Şayet kavmin şirkten yeni kurtulmuş olmasaydı Kâbe'yi yıkar, kapısını yer seviyesinde yapardım. Sonra da biri doğudan, biri de batıdan olmak üzere ona iki kapı yapardım. Hicr tarafından da altı arşınlık bir yeri ona katardım. Zira Kureyşliler Beyt'i inşa ettiği zaman eksik yapmışlardı."**[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُفْرِدِ أَنْ يَطُوفَ لِحَجِّهِ طَوَافًا وَاحِدًا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُحْدِثَ عِنْدَ طَوَافِ الزِّيَارَةِ لِلسَّعْيِ بَيْنَهُمَا

Hacc-ı İfrâd Yapan Kişinin Ziyaret Tavafını Yaptıktan Sonra Abdestini Bozmadan Safâ İle Merve Arasında Bir Defa Sa'yetmesinin Mubahlığı

٣٨١٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ أَبِي إِسْرَائِيلَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ، سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: «لَمْ يَطُفْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَلَا أَصْحَابُهُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ إِلَّا طَوَافًا وَاحِدًا طَوَافَهُ الْأَوَّلَ». [١٩:٤]

3819- Câbir b. Abdillah der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile ashâbı (hem umre, hem de hac için) Safâ ile Merve arasında sadece bir defa sa'y yaptılar. O da ilk geldiklerinde yaptıkları sa'ydı."[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ طَوَافِ غَيْرِ الْمُسْلِمِ، أَوِ الْعُرْيَانِ بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ

Beyt-i Atîk'i Gayr-i Müslimin ya da Çıplak Kimsenin Tavaf Etmesinin Yasaklanışı

٣٨٢٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، عَنِ الْمُغِيرَةِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ الْمُحَرَّرِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 43; el-İrvâ' 1106); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 6/179; Müslim 1333/401.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1656; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/317; Müslim 1215; Ebû Dâvûd 1895; Nesâî 5/244; İbn Mâce 2973; Bak hadis no: 3914.

طَالِبٍ أُنَادِي بِالْمُشْرِكِينَ، فَكَانَ عَلِيٌّ إِذَا صَحِلَ صَوْتُهُ، أَوِ اشْتَكَى حَلْقُهُ، أَوْ عَيِيَ بِمَّا يُنَادِي نَادَيْتُ مَكَانَهُ، قَالَ: فَقُلْتُ لِأَبِي: أَيَّ شَيْءٍ كُنْتُمْ تَقُولُونَ؟، قَالَ: كُنَّا نَقُولُ: «لَا يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ»، فَمَا حَجَّ بَعْدَ ذَلِكَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، «وَلَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ، وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مُؤْمِنٌ، وَمَنْ كَانَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مُدَّةٌ فَمُدَّتُهُ إِلَى أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ، فَإِذَا قُضِيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ، فَإِنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ»، قَالَ: فَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَقُولُونَ: لَا بَلْ شَهْرٌ يَضْحَكُونَ بِذَلِكَ. [٩٥:٤]

3820- Muharrir b. Ebî Hureyre'nin bildirdiğine göre babası şöyle dedi: Müşriklere duyuruda bulunduğunda Ali b. Ebî Tâlib ile beraberdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hz. Ali'yi Mekke halkına gönderince ben de onunla beraberdim. Ali'nin bağırmaktan sesi kısılınca ya da boğazından rahatsızlanınca ya da duyurudan dolayı bitkin düşünce onun yerine ben duyuruda bulundum. (Babam) Ebû Hureyre'ye: "Ne diyordunuz?" diye sorunca şöyle cevap verdi: "O seneden sonra hiçbir müşrikin hac yapamayacağını ki o yıldan sonra hiçbir müşrik hac yapamamıştır. Kâbe'yi çıplak olarak kimsenin tavaf edemeyeceğini, Cennete sadece mümin olanın gireceğini, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile arasında anlaşma olanın dört ay süresi olduğunu, bu aylar geçince Allah ve Resûlü'nün müşriklerden uzak olduğunu ilan etmemizi emretti." Ravi dedi ki: Müşrikler: "Bilakis bir aydır" diyerek gülüyorlardı.[1]

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ تَقْبِيلِ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

Beyt-i Atîk'in Çevresinde Tavaf Yapanın Hacer-i Esved'i Öpmesinin Müstehaplığı

٣٨٢١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ، قَالَ: قَبَّلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ الْحَجَرَ، ثُمَّ قَالَ: «وَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ حَجَرٌ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ». [٨:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/301); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 2/299; Nesâî 5/234; Darimî 1/332.

3821- Sâlim, babasından bildiriyor: Hz. Ömer, Hacer-i Esved'i öptükten sonra: "Vallahi, ancak bir taş parçası olduğunu biliyorum. Ancak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) seni öptüğünü görmeseydim seni öpmezdim" dedi.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِإِبَاحَةِ اسْتِعْمَالِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Mubahlığın Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٨٢٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَابِسِ بْنِ رَبِيعَةَ، عَنْ عُمَرَ، أَنَّهُ جَاءَ لِلْحَجَرِ، فَقَبَّلَهُ، وَقَالَ: «إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ مَا تَنْفَعُ وَمَا تَضُرُّ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ». [٨:٥]

3822- Âbis b. Rabîa der ki: Hz. Ömer, Hacer-i Esved'in yanına gelip: "Vallahi faydası da, zararı da olmayan bir taş parçası olduğunu biliyorum. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) seni öptüğünü görmeseydim seni öpmezdim" dedi ve öptü.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ اسْتِلَامَ الْحَجَرِ، وَتَرْكَهُ مَعًا

Beyt-i Atîk'in Etrafında Tavaf Yapanın Hacer'i İstilâm Etmesinin ve Etmemesinin Mubahlığı

٣٨٢٣ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الثَّوْرِيُّ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: قَالَ لِيَ النَّبِيُّ ﷺ: «كَيْفَ صَنَعْتَ فِي اسْتِلَامِ الْحَجَرِ؟»، فَقُلْتُ: اسْتَلَمْتُ وَتَرَكْتُ، قَالَ ﷺ: «أَصَبْتَ» [٣٨:٤]

3823- Abdurrahman b. Avf bildiriyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), (bir gün) bana: **"Hacerü'l-Esved'i selamlamayı nasıl yaptın?"** diye sordu. Ben de: "(Gücüm yettiği kadar) selamlamada bulundum, (yorulunca da) bıraktım!" dedim. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğru yapmışsın!"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1636); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/367; Ahmed 1/34; Buhârî 1605; Müslim 1270/249; Nesâî 5/227; İbn Mâce 2943.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1636); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 1/17, 26; Buhârî 1597; Müslim 1270/251; Tirmizî 860; Nesâî 5/227.

[3] Elbânî: Sahih (er-Ravdu'n-nadîr 658); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِمُسْتَلِمِ الْحَجَرِ فِي الطَّوَافِ، أَنْ يُقَبِّلَ يَدَهُ بَعْدَ اسْتِلَامِهِ إِيَّاهُ

Tavafta Hacer'i İstilâm Edenin Onu Uzaktan Selamladığı Elini Öpmesinin Mubahlığı

٣٨٢٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ نَافِعٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، «أَنَّهُ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ، ثُمَّ قَبَّلَ يَدَهُ، وَقَالَ: مَا تَرَكْتُهُ مُنْذُ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُقَبِّلُهُ» . [١:٤]

3824- Nâfi' der ki: İbn Ömer, Hacer-i Esved'i selamladıktan sonra elini öptü ve: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bunu öptüğünü gördüğümden beri ben de yapmayı bırakmış değilim" dedi.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ الْإِشَارَةِ إِلَى الرُّكْنِ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ إِذَا عَدِمَ الْقُدْرَةَ عَلَى الِاسْتِلَامِ

Kâbe'nin Etrafında Tavaf Yapanın İstilam Yapamadığında Rükn'e İşaret Etmesinin Mubahlığı

٣٨٢٥ - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ هِلَالٍ الصَّوَّافُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ، وَعَبْدُ الْوَهَّابِ، عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: طَافَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ، فَإِذَا أَتَيْنَا إِلَى الرُّكْنِ، أَشَارَ إِلَيْهِ «. [١:٤]

3825- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bineği üzerinde tavaf etti. Hacer-i Esved'in hizasına geldiğimizde ona doğru işaret etti."[2]

ذِكْرُ مَا يَقُولُ الْحَاجُّ بَيْنَ الرُّكْنِ، وَالْحَجَرِ فِي طَوَافِهِ

Hacı Tavaf Esnasında Rükn ile Hacer Arasında Ne Der?

٣٨٢٦ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ السَّائِبِ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْحَجَرِ: «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ» . [١٢:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/108; Müslim 1268/246.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 1612; Tirmizî 865; Nesâî 5/233.

3826- Abdullah b. es-Sâib bildiriyor: Ben, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'i Rükn-i (Yemânî) ile Hacerü'l-Esved arasında (tavaf ederken): **"Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr" (=Rabbimiz! Bize dünyada ve âhirette iyilik ver. Bizi, cehennem ateşinin azabından koru)** diye buyururken işittim."[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ، أَنْ يَقْتَصِرَ فِي الِاسْتِلَامِ عَلَى الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانِيَّيْنِ

Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin İki Yemânî Rüknü İstilam Etmekle Yetinmesinin Müstehaplığı

٣٨٢٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهِبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَالِمٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «لَمْ أَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَمْسَحُ مِنَ الْبَيْتِ، إِلَّا الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانِيَّيْنِ» . [٣:٥]

3827- İbn Ömer der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), (Kâbe'nin köşeleri içinden) Hacer-i Esved ile Rükn-ü Yemânî dışında diğer rükünlere el sürdüğünü görmedim."[2]

ذِكْرُ جَوَازِ طَوَافِ الْمَرْءِ عَلَى رَاحِلَتِهِ

Kişinin Bineği Üzerinde Tavaf Etmesinin Caizliği

٣٨٢٨ - أَخْبَرَنَا مَكْحُولٌ بِبَيْرُوتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَجَاءٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «طَافَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ الْقَصْوَاءِ يَوْمَ الْفَتْحِ، وَاسْتَلَمَ الرُّكْنَ بِمِحْجَنِهِ، وَمَا وَجَدَ لَهَا مُنَاخًا فِي الْمَسْجِدِ حَتَّى أُخْرِجَتْ إِلَى بَطْنِ الْوَادِي، فَأُنِيخَتْ، ثُمَّ حَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: » أَمَا بَعْدُ، أَيُّهَا النَّاسُ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ، يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ بَرٌّ تَقِيٌّ كَرِيمٌ عَلَى رَبِّهِ، وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ هَيِّنٌ عَلَى رَبِّهِ «، ثُمَّ تَلَا: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾ حَتَّى قَرَأَ الْآيَةَ، ثُمَّ قَالَ: » أَقُولُ هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ « . [٨:٥]

---

[1] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1653). Ahmed 3/411; Ebû Dâvûd 1892.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1637); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/121; Buhârî 1609; Müslim 1267; Ebû Dâvûd 1874; Nesâî 5/232; İbn Mâce 2946.

3828- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) fetih gününde devesi Kasvâ üzerinde tavaf edip Rükn'ü asasıyla istilam etti. Mescid(-i Harâm)'da devesini çöktürecek yer bulamayınca deve vadinin ortasına götürüldü ve orada çöktürüldü. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Allah'a hamdü sena ettikten sonra: **"Derim ki! Ey insanlar! Yüce Allah üstünüzden Cahiliye'nin kötülüklerini kaldırdı. Ey insanlar! İnsanlar iki çeşittir. İyi ve takva sahibi olan kişi, Allah katında değerli biridir. Facir ve sapık kişi ise Allah katında değersiz biridir"** buyurdu. *"Ey insanlar! Doğrusu Biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler haline koyduk ki birbirinizi kolayca tanıyasınız..."* (Hucuruât 13) âyetini okuduktan sonra da: "**Bunları söyler, hem benim, hem de sizin için Allah'tan mağfiret dilerim**" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَطُوفَ عَلَى رَاحِلَتِهِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ، إِذَا أَمِنَ تَأَذِّي النَّاسِ بِهِ

Kişinin İnsanların Rahatsız Etmesinden Emin Olduğunda Beyt-i Atîk'in Etrafında Bineği Üzerinde Tavaf Etmesinin Mubahlığı

٣٨٢٩ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ طَافَ بِالْبَيْتِ عَلَى رَاحِلَتِهِ يَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِحْجَنٍ». [١:٤]

3829- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) rüknü bir baston ile istilâm ederek deve üzerinde tavaf etti.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ الشَّاكِيَةِ، أَنْ تَطُوفَ بِالْبَيْتِ، وَهِيَ رَاكِبَةٌ

Hasta Olan Kadının Beyt'i Binekli Olarak Tavaf Etmesinin Mubahlığı

٣٨٣٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الرَّقَّامِ بِتُسْتَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: شَكَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنِّي شَاكِيَةٌ فَقَالَ: «طُوفِي مِنْ وَرَاءِ النَّاسِ، وَأَنْتِ رَاكِبَةٌ»، قَالَتْ: فَفَعَلْتُ. [١:٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2803); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/361, 2/523; Ebû Dâvûd 5116; Tirmizî 3270.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1640); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 1607; Müslim 1272; Ebû Dâvûd 1877; Nesâî 5/233; İbn Mâce 2948.

3830- Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Ümmü Seleme der ki: Hacda rahatsızlığımdan yana Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yakındığımda: **"İnsanların arka tarafında bineğinin üzerinde tavafını yap"** buyurdu. Ben de (dediği gibi) yaptım.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ قَوْدِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ بِخِزَامَةٍ يَجْعَلُهَا فِي أَنْفِهِ إِذِ اللَّهُ جَلَّ وَعَلَا رَفَعَ أَقْدَارَ الْمُسْلِمِينَ، عَنْ أَنْ يُشَبَّهُوا بِذَوَاتِ الْأَرْبَعِ

Yüce Allah Müslümanları Hayvanlardan Daha Değerli Kılmışken Onlara Benzememek İçin Hacda Birinin Burnuna Halka Takıp Çekilmesinin Yasaklanması

٣٨٣١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَحْوَلِ، أَنَّ طَاوُسًا أَخْبَرَهُ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ، وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ يَقُودُ إِنْسَانًا بِخِزَامَةٍ فِي أَنْفِهِ، فَقَطَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ بِيَدِهِ، ثُمَّ أَمَرَهُ أَنْ يَقُودَهُ بِيَدِهِ». [١٩:٢]

3831- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'yi tavaf ederken, kendisini, burnundaki halka ile bir başkasının çektiği bir adama rastlayınca halkayı kopardı ve adama, onu elinden tutarak tavaf yaptırmasını emretti.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ ابْنَ جُرَيْجٍ لَمْ يَسْمَعْ هَذَا الْخَبَرَ مِنْ سُلَيْمَانَ الْأَحْوَلِ

İbn Cüreyc'in Bu Hadisi Süleymân el-Ahvel'den İşitmediğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٨٣٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْذِرِ بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ الْأَحْوَلُ، أَنَّ طَاوُسًا، أَخْبَرَنَا، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ،

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1644; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/370, 1/371; Ahmed 6/290; Buhârî 464; Müslim 1276; Ebû Dâvûd 1882; İbn Mâce 2961; Bak hadis no: 3833.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/364; Buhârî 1620; Ebû Dâvûd 3302; Nesâî 5/222.

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ مَرَّ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ قَدْ رَبَطَ يَدَهُ بِإِنْسَانٍ آخَرَ بِسَيْرٍ، أَوْ بِخَيْطٍ، أَوْ بِشَيْءٍ غَيْرِ ذَلِكَ فَقَطَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: » قُدَّهُ بِيَدِهِ « [١٩:٢]

3832- İbn Abbas'ın bildirdiğine göre, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'yi tavaf eden iki insanın yanından geçiyordu. Onlardan biri diğerinin eline ip veya başka bir şey bağlanmış ve tavaf ediyorlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu kopardı ve **"Elinden tutarak tavafını yap"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَاجِّ الْعَلِيلِ أَنْ يُطَافَ بِهِ، وَهُوَ رَاكِبٌ

Hasta Hacının Bineğiyle Tavaf Etmesinin Mubahlığı

٣٨٣٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: شَكَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنِّي أَشْتَكِي، فَقَالَ ﷺ : «طُوفِي مِنْ وَرَاءِ النَّاسِ، وَأَنْتِ رَاكِبَةٌ»، قَالَتْ: فَطُفْتُ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَئِذٍ يُصَلِّي إِلَى جَنْبِ الْبَيْتِ، وَهُوَ يَقْرَأُ بِـ ﴿الطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ﴾. [٤٥:٤]

3833- Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Ümmü Seleme der ki: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) hasta olduğumu söyleyince bana: **"Halkın arkasında bineğine binerek tavaf yap"** buyurdu. Ben de bu şekilde tavaf yaptım, bu sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'nin yanında namaz kılıyor ve Tûr Sûresini okuyordu.[2]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ إِذَا حَاضَتْ أَنْ تَعْمَلَ عَمَلَ الْحَجِّ خَلَا الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ

Hayızlı Kadına Beyt'i Tavaf Dışında Diğer Hac Amellerini Yapmasının Emredilmesi

٣٨٣٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَا نَنْوِي إِلَّا الْحَجَّ فَلَمَّا كُنَّا بِسَرِفَ حِضْتُ، فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: «مَا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Nesâî 5/221, 5/222.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3830.

لَكِ، أَنَفِسْتِ؟ »، فَقُلْتُ: نَعَمْ، فَقَالَ: «هَذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَاقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ»، وَضَحَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ الْبَقَرَ. [٨٢:١]

3834- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte hac yapacağımızı düşünerek yola çıktık. Serif'e ulaştığımızda hayız oldum. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdiğinde ben ağlıyordum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **«Neden ağlıyorsun? Hayız mı oldun?»** diye sorunca: «Evet!» dedim. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **«Bu (hayız) Yüce Allah'ın, Âdem'in kızlarına takdir ettiği bir durumdur. Diğer hacıların yaptıklarını sen de yap, sadece yıkanana kadar Kâbe'yi tavaf etme»** buyurdu. Minâ'dayken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları adına da sığırlar kesti."[1]

٣٨٣٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: قَدِمْتُ مَكَّةَ، وَأَنَا حَائِضٌ لَمْ أَطُفْ بِالْبَيْتِ، وَلَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: «افْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهُرِي». [٣٥:٤]

3835- Hz. Âişe der ki: Hayızlı olduğum halde Mekke'ye geldim. Ancak Kâbe'de de Safâ ile Merve arasında da tavaf etmedim. Bu durumumu Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) bildirdiğimde: **"Diğer hacıların yaptıklarını sen de yap, sadece temizlenene kadar Kâbe'yi tavaf etme"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِبَاحَةِ الْكَلَامِ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ، وَإِنْ كَانَ الطَّوَافُ صَلَاةً

Tavaf Namaz Olarak Kabul Edilse de Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin Konuşmasının Mubahlığı

٣٨٣٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُتَوَكِّلِ بْنِ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ عِيَاضٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ طَاوُسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 191); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 294; Müslim 1211/119; Ebû Dâvûd 1782; İbn Mâce 2963; Bak hadis no: 3892, 3835, 4005, 4008.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 191); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/411; Buhârî 1650; Bak hadis no: 3834, 3792.

اللَّهِ ﷺ : «الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ صَلَاةٌ، إِلَّا أَنَّ اللَّهَ أَحَلَّ فِيهِ الْمَنْطِقَ، فَمَنْ نَطَقَ، فَلَا يَنْطِقُ إِلَّا بِخَيْرٍ». [٦٦:٣]

3836- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kâbe'yi tavaf etmek, namaz kılmaktır. Ancak Allah, Kâbe'yi tavaf etme esnasında konuşmayı helâl kılmıştır. Yine de Kâbe'yi tavaf esnasında konuşan kimse, sadece hayırlı şeyleri konuşsun."**[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلطَّائِفِ حَوْلَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ إِذَا عَطِشَ أَنْ يَشْرَبَ فِي طَوَافِهِ

Beyt-i Atîk'i Tavaf Edenin Bu Esnada Susadığında Su İçmesinin Mubahlığı

٣٨٣٧ - أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عِيسَى بْنِ السُّكَيْنِ بِبَلَدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَاتِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ حَرْبٍ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ شَرِبَ مَاءً فِي الطَّوَافِ». [١:٤]

3837- Abdullah b. Abbâs der ki: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) tavaf sırasında su içti."[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ كَانَ شُرْبُهُ الَّذِي وَصَفْنَا مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zemzem Suyundan İçmesi

٣٨٣٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَجَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ فَشَرِبَهُ، وَهُوَ قَائِمٌ»

3838- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Zemzem suyundan verdiğimde ayakta içti."[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 2576; el-İrvâ' 121); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/414, 4/64; Tirmizî 960; Nesâî 5/222; Darimî 2/44.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[3] Elbânî: Sahih (Muhtasaru'ş-Şemâil 178; er-Ravdu'n-nadîr 425); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/287; Buhârî 1637; Müslim 2027; Nesâî 5/237; İbn Mâce 3422; Bak hadis no: 5295, 5296.

بَابُ السَّعْيُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

Bâb: Safa İle Merve Arasında Sa'y

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ عَلَى الْحَاجِّ، وَالْمُعْتَمِرِ فَرْضٌ لَا يَسَعُ تَرْكُهُ

Safa ile Merve Arasında Sa'y Yapmanın Hacı ve Umreci Üzerine Terki Mümkün Olmadan Farz Olduğuna Delalet Eden Haber

٣٨٣٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ حَدِيثُ السِّنِّ: أَرَأَيْتِ قَوْلَ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ، فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا﴾ فَمَا أَرَى عَلَى أَحَدٍ شَيْئًا، أَنْ لَا يَطُوفَ بِهِمَا، قَالَتْ عَائِشَةُ: كَلَّا، لَوْ كَانَتْ كَمَا تَقُولُ، كَانَتْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَطَّوَّفَ بِهِمَا، إِنَّمَا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي الْأَنْصَارِ، كَانُوا يُهِلُّونَ لِمَنَاةَ، وَكَانَتْ مَنَاةُ حَذْوَ قُدَيْدٍ، وَكَانُوا يَتَحَرَّجُونَ أَنْ يَطُوفُوا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا جَاءَ الْإِسْلَامُ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾ [١:٧٨]

3839- Urve anlatıyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) zevcesi Âişe'ye: *"Safâ ile Merve Allah'ın belirlediği nişanelerdendir. Kim hac veya umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret ederse bu ikisini tavaf etmesinde bir beis yoktur"* âyetine (Bakara 158) göre kişinin Safâ ile Merve arasında tavaf etmemesinde bir sakınca yoktur" dedim ki o zamanlar henüz yaşım küçüktü. Hz. Âişe şöyle karşılık verdi: "Hayır! Şayet bu âyet senin yorumladığın şekilde olsaydı, âyetin lafzı «Bu ikisini tavaf etmemesinde bir beis yoktur» şeklinde olurdu. Bu âyet Ensâr hakkında inmişti. Çünkü onlar Menât putu için telbiye getirirlerdi. Bu put da Kudeyd'in hizasında bulunuyordu. Safâ ile Merve arasında sa'y yapmayı da sakıncalı görüyorlardı. İslam geldikten sonra Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) bu konuyu sordular. Bunun üzerine Yüce Allah: *«Safâ ile Merve Allah'ın belirlediği nişanelerdendir. Kim hac veya umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret ederse bu ikisini tavaf etmesinde bir beis yoktur»* (Bakara 158) âyetini indirdi."[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1659; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَرِيضَةٌ لَا يَجُوزُ تَرْكُهُ

Safa ile Merve Arasında Sa'y Yapmanın Farz Olduğuna ve Terkedilmesinin Caiz Olmadığına Delalet Eden Haber

٣٨٤٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ الْكَلَاعِيُّ بِحِمْصَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ: قَالَ عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقُلْتُ لَهَا: أَرَأَيْتِ قَوْلَ اللَّهِ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، فَقُلْتُ لِعَائِشَةَ: فَوَاللَّهِ مَا عَلَى أَحَدٍ جُنَاحٌ أَلَّا يَطُوفُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: بِئْسَ مَا قُلْتَ يَا ابْنَ أُخْتِي، إِنَّ هَذِهِ الْآيَةَ لَوْ كَانَتْ عَلَى مَا أَوَّلْتُهَا عَلَيْهِ، كَانَتْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَطَّوَّفَ بِهِمَا، وَلَكِنَّهَا إِنَّمَا أُنْزِلَتْ فِي الْأَنْصَارِ قَبْلَ أَنْ يُسْلِمُوا، كَانُوا يُهِلُّونَ لِمَنَاةَ الطَّاغِيَةِ الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَ، عِنْدَ الْمُشَلَّلِ، وَكَانَ مَنْ أَهَلَّ لَهَا يَتَحَرَّجُ أَنْ يَطَّوَّفَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا أَسْلَمُوا سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، وَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا كُنَّا نَتَحَرَّجُ أَنْ نَطَّوَّفَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا﴾، قَالَتْ عَائِشَةُ: ثُمَّ قَدْ سَنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الطَّوَافَ بِهِمَا فَلَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَتْرُكَ الطَّوَافَ بِهِمَا قَالَ الزُّهْرِيُّ: أَخْبَرَتْ أَبَا بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ بِالَّذِي حَدَّثَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ،

فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّ هَذَا لَعِلْمٌ، وَإِنِّي مَا كُنْتُ سَمِعْتُهُ، وَلَقَدْ سَمِعْتُ رِجَالًا مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ يَزْعُمُونَ أَنَّ النَّاسَ إِلَّا مَنْ ذَكَرَتْ عَائِشَةُ مِمَّنْ كَانَ يُهِلُّ لِمَنَاةَ، كَانُوا يَطُوفُونَ كُلُّهُمْ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا ذَكَرَ اللَّهُ الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ فِي الْقُرْآنِ، وَلَمْ يَذْكُرِ الطَّوَافَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ، أَوِ اعْتَمَرَ، فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا﴾، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَأَسْمَعُ، هَذِهِ نَزَلَتْ فِي الْفَرِيقَيْنِ كِلَيْهِمَا فِي الَّذِينَ كَانُوا يَتَحَرَّجُونَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ أَنْ يَطَّوَّفُوا بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ تَحَرَّجُوا أَنْ يَطَّوَّفُوا بِهِمَا فِي الْإِسْلَامِ مِنْ أَجْلِ أَنَّ اللَّهَ أَمَرَنَا بِالطَّوَافِ بِالْبَيْتِ، وَلَمْ يَذْكُرْهُمَا حِينَ ذَكَرَ ذَلِكَ بَعْدَمَا ذَكَرَ الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ «. [٣٥:٥]

3840- Urve anlatıyor: Hz. Âişe'ye: *"Safâ ile Merve, Allah'ın belirlediği nişanelerdendir. Kim hac veya umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret ederse bu*

---

sahihtir. Muvattâ 1/373; Buhârî 1790; Müslim 1277; Ebû Dâvûd 1901; İbn Mâce 2986.

ikisini sa'y etmesinde bir sakınca yoktur ...*"** (Bakara 158) âyetine göre vallahi kişinin Safâ ile Merve arasında sa'y etmemesinde bir sakınca yoktur" dediğimde, Hz. Âişe şu karşılığı verdi: "Ey kız kardeşimin oğlu! Sen ne fena bir söz söyledin. Şayet bu âyet senin yorumladığın şekilde olsaydı, âyetin lafzı: " فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَلَّا يَطَّوَّفَ بِهِمَا (=Bu ikisini sa'y etmemesinde bir sakınca yoktur)" şeklinde olurdu. Bu âyet Müslüman olmadan önce Ensâr hakkında inmişti. Çünkü onlar, Muşellel mevkiinde bulunup kendisine taptıkları Menât putu için ihrama girerlerdi. Ensâr'dan bu şekilde ihrama girenler Safâ ile Merve arasında sa'y etmeyi sakıncalı görüyorlardı. Müslüman olduktan sonra Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Bizler Safâ ile Merve arasında sa'y etmeyi sakıncalı sayıyorduk" dediler ve Safâ ile Merve arasında sa'y etmenin hükmünü sordular. Bunun üzerine Yüce Allah: ***"Safâ ile Merve Allah'ın belirlediği nişanelerdendir..." âyetini indirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Safâ ile Merve arasında sa'y etmeyi de kendi fiili ile artık kanunlaştırmıştır. Artık bu iki tepe arasında sa'y etmeyi terk etmek kimse için caiz değildir.»

Zührî dedi ki: Ebû Bekr b. Abdirrahman b. el-Hâris b. Hişâm'a Urve'nin bana Âişe'den aktardığını haber verince Ebû Bekr şu karşılığı verdi: «Şüphesiz ki bu bir ilimdir. Ancak ben bunu işitmiş değilim. Fakat birçok ilim ehli kimselerden işittiğime göre onlar da Hz. Âişe'nin dediği gibi insanların Menât için ihrama girdiğini ve Safâ ile Merve arasında sa'y ettiğini söylemiştir. Yüce Allah tavafın Beyt'e yapılmasını emredip Kur'ân'da Safâ ile Merve'yi zikretmeyince bu kimseler: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz Safâ ile Merve arasında sa'y etmekteydik. Yüce Allah tavafın Beyt'te yapılmasını emretmektedir ve Safâ'yı zikretmemektedir. Bizim Safâ ile Merve arasında sa'y etmemizde bir sakınca var mıdır?" dedi. Bunun üzerine Yüce Allah: ***"Şüphesiz Safâ ile Merve Allah'ın nişanelerindendir. Kim Kabe'yi hacceder veya umre yaparsa, bu ikisini de sa'yetmesinde bir sakınca yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Doğrusu Allah şükrün karşılığını verendir ve bilendir"*** (Bakara 158) âyetini indirdi.»

Ebû Bekr devam ederek: «Ben bu âyetin hem Cahiliye döneminde Safâ ile Merve arasında sa'y etmeyi sakıncalı sayanlar fırkası, hem de Cahiliye döneminde Safâ ile Merve arasını sa'y ettikleri halde sonradan İslam döneminde Yüce Allah'ın Beyt'i tavafı emredip Safâ ve Merve'yi zikretmediği için Safâ ile Merve arasını sa'y etmeyi sakıncalı sayanlar fırkası hakkında

indiğini işitmekteyim. Daha sonra da Yüce Allah, Beyt'i tavaftan sonra Safâ ile Merve'yi zikretmiştir» dedi."[1]

ذِكْرُ لَفْظَةٍ قَدْ تُوهِمُ عَالِمًا مِنَ النَّاسِ أَنَّ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لَيْسَ بِفَرْضٍ

İnsanlardan Bir Âlime Safa İle Merve Arasında Sa'y Yapmanın Farz Olmadığı İzlenimi Veren Lafız

٣٨٤١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دَاوُدَ، عَنْ فِطْرِ بْنِ خَلِيفَةَ، عَنْ عَامِرِ بْنِ وَاثِلَةَ، قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ: إِنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَمَلَ، وَأَنَّهُ سُنَّةٌ، فَقَالَ: كَذَبُوا وَصَدَقُوا «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا دَخَلَ مَكَّةَ وَالْمُشْرِكُونَ عَلَى قُعَيْقِعَانَ، فَتَحَدَّثُوا أَنَّ مُحَمَّدًا ﷺ ، وَأَصْحَابَهُ هَزْلَى، فَرَمَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ فَرَمَلُوا، وَلَيْسَتْ بِسُنَّةٍ» [٥:٣٥]

3841- Ebu't-Tufeyl der ki: İbn Abbâs'a: "Kavmin, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Kâbe'yi remel yaparak tavaf ettiğini ve bunun da sünnet olduğunu iddia ediyor!" dediğimde: "Hem doğru, hem de yanlış söylemişler" karşılığını verdi ve şöyle devam etti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye girdiğinde müşrikler Ku'aykiân dağındaydılar. Aralarında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile ashâbının güçsüz ve bitkin olduklarını konuşmaya başladılar. Bundan dolayı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tavafı remel ile yaptı ve ashâbına da remel yapmalarını emretti. Ancak sünnet değildir."[2]

ذِكْرُ مَا يَقُولُ الْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ إِذَا رَقَاهُمَا

Safa İle Merve'ye Çıktığında Hacı ve Umreci Ne Söyler?

٣٨٤٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ بِمَنْبِجَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا وَقَفَ عَلَى الصَّفَا يُكَبِّرُ ثَلَاثًا وَيَقُولُ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» يَصْنَعُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَيَدْعُو، وَيَصْنَعُ عَلَى الْمَرْوَةِ مِثْلَ ذَلِكَ. [٥:١٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1659; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/144; Buhârî 1643; Müslim 1277; Tirmizî 2965; Nesâî 5/238.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3811.

3842- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Safâ tepesinde durduğu zaman üç defa tekbir getirir ve: "Allah'tan başka ilah yoktur. Tektir ve ortaksızdır. Mülk de, hamd da onundur. O her şeye kâdirdir" derdi. Bunu üç defa tekrarlayıp arada dua ederdi. Aynı şeyi Merve tepesi üzerinde de yapardı.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ، أَنْ يَدْعُوَ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ، عِنْدَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

Kişinin Safa İle Merve'de Allah'ın Düşmanlarına Beddua Etmesinin Müstehaplığı

٣٨٤٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: اعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَطَافَ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ خَرَجَ، فَطَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَنَحْنُ نَسْتُرُهُ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ، أَنْ يَرْمِيَهُ أَحَدٌ أَوْ يُصِيبُهُ بِشَيْءٍ، قَالَ: فَسَمِعْتُهُ يَدْعُو عَلَى الْأَحْزَابِ، يَقُولُ: «اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ، مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ». [١٢:٥]

3843- İbn Ebî Evfâ der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) umre yapıp Kâbe'yi tavaf ettikten sonra çıkıp Safa ile Merve arasında sa'y yaptı. Biz bu sırada onu Mekke halkına, biri kendisine bir şey atmasın veya isabet etmesin diye karşı korumaya çalıştık. Bu sırada Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) karşı gruplar (müşrikler) için şöyle beddua ettiğini işittim: **"Ey Kitab'ı indiren, hesabı hızlı gören ve (silahlı) grupları hezimete uğratan Allahım! Onları yenilgiye uğrat ve güçlerini sars."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ لَمْ يَسْمَعْهُ إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى

Bu Hadisi İsmail b. Ebî Hâlid'in İbn Ebî Evfâ'dan İşitmediğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٨٤٤ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي أَوْفَى، يَقُولُ:

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/372; Nesâî 5/240.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/355; Buhârî 1600; Ebû Dâvûd 1902; İbn Mâce 2990.

سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ يَوْمَ الْأَحْزَابِ: «اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ» - يَعْنِي الْأَحْزَابَ -. [١٢:٥]

3844- İbn Ebî Evfâ der ki: Hendek savaşı sırasında Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) müşrik ordularını kasdederek: **"Kurân'ı indiren ve serî bir şekilde hesabı gören Allahım! Onları sars ve hezimete uğrat"** diye dua ettiğini işittim.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَرْكَبَ فِي السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لِعِلَّةٍ تَحْدُثُ

Geçerli Bir Nedenle Kişinin Safâ ile Merve Arasında Bineğe Binmesinin Mubahlığı

٣٨٤٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْجُرَيْرِيُّ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ أَرَأَيْتَ هَذَا الرَّمَلَ بِالْبَيْتِ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ، وَمَشَى أَرْبَعَةَ أَطْوَافٍ، أَسُنَّةٌ هُوَ؟ فَإِنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُ سَنَةٌ، فَقَالَ: صَدَقُوا، وَكَذَبُوا، قُلْتُ: مَا قَوْلُكَ صَدَقُوا وَكَذَبُوا؟، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدِمَ مَكَّةَ، فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ: إِنَّ مُحَمَّدًا وَأَصْحَابَهُ لَا يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَطُوفُوا بِالْبَيْتِ مِنَ الْهُزَالِ، قَالَ: وَكَانُوا يَحْسُدُونَهُ، قَالَ: فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَرْمُلُوا ثَلَاثًا، وَيَمْشُوا أَرْبَعًا، قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: أَخْبِرْنِي عَنِ الطَّوَافِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ رَاكِبًا، سَنَةٌ هُوَ؟، فَإِنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُ سَنَةٌ، قَالَ: صَدَقُوا وَكَذَبُوا، قَالَ: قُلْتُ: مَا قَوْلُكَ صَدَقُوا وَكَذَبُوا؟، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَثُرَ عَلَيْهِ النَّاسُ يَقُولُونَ: هَذَا مُحَمَّدٌ؟، هَذَا مُحَمَّدٌ ﷺ حَتَّى خَرَجَتِ الْعَوَاتِقُ مِنَ الْبُيُوتِ، قَالَ: وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَصْرِفُ النَّاسَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَلَمَّا كَثُرَ عَلَيْهِ رَكِبَ، وَالْمَشْيُ وَالسَّعْيُ أَفْضَلُ. [٣٥:٥]

3845- Ebu't-Tufeyl anlatıyor: İbn Abbâs'a: "Kâbe'yi tavaf ederken üç şavt remel, dört şavt ta normal yürümek sünnet midir? Çünkü kavmin bunun sünnet olduğunu söylüyor" diye sordum, İbn Abbâs: " Hem doğru söylüyorlar, hem yanılıyorlar" cevabını verdi. Ben: "Hem doğru, hem yanlış sözünün mânâsı nedir?" diye sorunca ise şöyle cevap verdi:

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye gelince müşrikler: "Muhammed ve ashâbı bitkinlikten dolayı tavaf edemiyorlar" dediler. Müşrikler, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kıskanıyorlardı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)

---

[1] **Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2365; Tahrîcu Fıkhi's-sîre 304); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/353; Buhârî 7489; Müslim 1742; Ebû Dâvûd 2631; İbn Mâce 2796.**

ashâbına üç şavtı remel (hızlı), dört şavtı da normal yürüyerek tavaf etmelerini emretti." Ben: "Safâ ile Merve arasında binek üzerinde sa'yetmek sünnet midir?; kavmin bunun sünnet olduğunu söylüyorlar" deyince, İbn Abbâs: "Hem doğru söylüyorlar, hem yanılıyorlar" cevabını verdi. Ben: "Hem doğru, hem yanlış sözünün mânâsı nedir?" diye sorunca ise şöyle cevap verdi:

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) etrafındaki halk çoğalıp: "Bu Muhammed'dir, bu Muhammed'dir" demeye başladılar. Hatta genç kızlar bile evlerinden çıkmışlardı. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) huzurunda (onları uzaklaştırmak için) halka vurulamazdı. Etrafı çok kalabalık olunca bineğine bindi. Yürüyerek sa'yetmek daha faziletlidir."[1]

بَابٌ، الْخُرُوجُ مِنْ مَكَّةَ إِلَى مِنًى

Bâb: Mekke'den Mina'ya Çıkış

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ أَنْ يُصَلِّيَ الظُّهْرَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ بِمِنًى لَا بِمَكَّةَ

Mekke'de Değil Mina'da Hacının Tevriye Günü Öğle Namazı Kılmasının Müstehaplığı

٣٨٤٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ الْأَزْرَقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ، أَخْبِرْنِي عَنْ شَيْءٍ عَقَلْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ : أَيْنَ صَلَّى الظُّهْرَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ؟، قَالَ: «بِمِنًى» قَالَ: قُلْتُ: فَأَيْنَ صَلَّى الظُّهْرَ يَوْمَ النَّفْرِ؟، قَالَ: «بِالْأَبْطَحِ». [٨:٥]

3846- Abdülazîz b. Rufey' der ki: Enes b. Mâlik'e: "Bana Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) belleğin bir şeyi anlat" dedim ve: "Terviye günü öğle namazını nerede kıldı?" diye sordum: "Minâ'da" cevabını verince: "Nefr (Minâ'dan Mekke'ye hareket) günü öğle namazını nerede kıldı?" diye sordum: "Ebtah'ta" cevabını verdi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/315); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 1/247; Müslim 1264; Bak hadis no: 3811.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1670); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1653; Müslim 1309; Ebû Dâvûd 1912; Tirmizî 664; Nesâî 5/249, 5/250; Darimî 2/55.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْغَادِي مِنْ مِنًى إِلَى عَرَفَاتٍ أَنْ يُهَلِّلَ وَيُكَبِّرَ

Mina'dan Arafat'a Sabahleyin Çıkanın Tehlil ve Tekbir Getirmesinin Mubahlığı

٣٨٤٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الثَّقَفِيِّ، أَنَّهُ سَأَلَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ، وَهُمَا غَادِيَانِ مِنْ مِنًى إِلَى عَرَفَةَ، كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؟، فَقَالَ: « كَانَ يُهِلُّ الْمُهِلُّ بِمِنًى، فَلَا يُنْكِرُ عَلَيْهِ، وَيُكَبِّرُ الْمُكَبِّرُ، فَلَا يُنْكِرُ عَلَيْهِ». [٤:٥٠]

3847- Muhammed b. Ebî Bekr es-Sekafî bildiriyor: Minâ'dan Arafat'a doğru gittiğimiz sırada Enes b. Mâlik'e: "Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte böylesi bir günde nasıl yapardınız?" diye sordum. Enes: "Bazılarımız Mina'da tehlîl eder, bazılarımız da tekbir getirirdi. Ancak bu yaptıklarından dolayı kimse kimseyi yadırgamazdı" dedi.[1]

بَابُ الْوُقُوفُ بِعَرَفَةَ وَالْمُزْدَلِفَةِ وَالدَّفْعُ مِنْهُمَا

Bâb: Arafat ve Müzdelife'de Vakfe ile Bu İkisinden Dönmek

٣٨٤٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عَوْنٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ، ذَكَرَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: وَقَفَ عَلَى بَعِيرِهِ، وَأَمْسَكَ إِنْسَانٌ بِخِطَامِهِ - أَوْ قَالَ: بِزِمَامِهِ - فَقَالَ: «أَيُّ يَوْمٍ هَذَا؟ »، فَسَكَتْنَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ سِوَى اسْمِهِ، فَقَالَ: «أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ؟ »، قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: «فَأَيُّ شَهْرٍ هَذَا؟ »، فَسَكَتْنَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ سِوَى اسْمِهِ، فَقَالَ: «أَلَيْسَ بِذِي الْحِجَّةِ؟ » قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: «فَأَيُّ بَلَدٍ هَذَا؟ »، فَسَكَتْنَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ سِوَى اسْمِهِ، قَالَ: «أَلَيْسَ الْبَلَدَ الْحَرَامَ»، قُلْنَا: بَلَى، فَقَالَ: «فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ، وَأَمْوَالَكُمْ، وَأَعْرَاضَكُمْ بَيْنَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، أَلَا لِيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ مِنْكُمُ الْغَائِبَ، فَإِنَّ الشَّاهِدَ يُبَلِّغُ مَنْ هُوَ أَوْعَى لَهُ مِنْهُ». [٢:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/337; Ahmed 3/240; Buhârî 970; Müslim 1285; Nesâî 5/250; İbn Mâce 3008; Darimî 2/56.

3848- Abdurrahman b. Ebî Bekr, babasının şöyle dediğini nakleder: Bir kimsenin yularını ya da dizginini eliyle tuttuğu devesi üzerinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) dikilip: **"Bugün hangi gündür?"** diye sordu. Biz sustuk ve bu güne başka bir isim vereceğini zannettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vasallam): **"Bu gün kurban günü değil mi?"** diye sordu. Biz: "Evet" karşılığını verince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu ay hangi aydır?"** diye sordu. Biz sustuk ve bu aya başka bir isim vereceğini zannettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu ay, Zilhicce ayı değil mi?"** diye sordu. Biz yine: "Evet" cevabını verince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu belde neresidir?"** diye sordu. Biz sustuk ve bu beldeye başka bir isim vereceğini zannettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu belde haram belde (Mekke) değil mi?"** diye sordu. Biz: "Evet" karşılığını verince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kanlarınız, mallarınız, ırzlarınız, şu gününüzün, şu ayınızda ve şu beldenizdeki hürmeti gibi birbirinize haramdır. Burada bulunan, bulunmayana tebliğ etsin. Bazen söz kendisine ulaştırılan kimse, ulaştırılan sözü bizzat dinleyenden daha iyi anlar"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنَ الْوُقُوفِ بِعَرَفَاتٍ فِي حَجِّهِ

Kişinin Haccında Arafat'ta Vakfe Yapmasının Mecburiyeti

٣٨٤٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بُجَيْرٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ الطُّوسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، سَمِعَ مُحَمَّدُ بْنُ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: أَضْلَلْتُ بَعِيرًا لِي فَذَهَبْتُ أَطْلُبُهُ بِعَرَفَةَ، «فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِعَرَفَةَ وَاقِفًا مَعَ النَّاسِ، فَقُلْتُ: وَاللَّهِ إِنَّ هَذَا لَمِنَ الْحُمْسِ، فَمَا شَأْنُهُ وَاقِفًا هَاهُنَا». [١٣:٥]

3849- Cübeyr b. Mut'im der ki: "Kaybettiğim devemi Arefe günü aramaya çıktığımda, Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) Arafat'ta vakfede insanlarla birlikte olduğunu gördüm. Kendi kendime: «Vallahi bu adam Ahmesli biri! Burada neden duruyor ki?» dedim."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/37, 5/45; Buhârî 67; Müslim 1679; Ebû Dâvûd 1948; İbn Mâce 233.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 1664; Müslim 1220; Nesâî 5/255; Darimî 2/56.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ تَمَامِ حَجِّ الْوَاقِفِ بِعَرَفَةَ مِنْ حِينَ يُصَلِّي الْأُولَى وَالْعَصْرَ بِعَرَفَاتٍ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ مِنْ لَيْلَتِهِ قَلَّ وُقُوفُهُ بِهَا أَمْ كَثُرَ

Öğle İle İkindi Namazlarını Kıldıktan Sonra Fecrin Doğuşuna Kadar Az Olsun Çok Olsun Arafat'ta Vakfe Yapmış Olan Kişinin Haccının Tamamlanmış Olması

٣٨٥٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ مُضَرِّسِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ لَامٍ، قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَهُوَ بِجَمْعٍ فَقُلْتُ: هَلْ عَلَيَّ مِنْ حَجٍّ؟ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَنَا هَذَا الْمَوْقِفَ حَتَّى يُفِيضَ، وَقَدْ أَفَاضَ قَبْلَ ذَلِكَ مِنْ عَرَفَاتٍ لَيْلًا، أَوْ نَهَارًا، فَقَدْ تَمَّ حَجُّهُ، وَقَضَى تَفَثَهُ». [٣:٦٥]

3850- Urve b. Mudarris b. Evs b. Hârise b. Lâm der ki: Müzdelife'deyken Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim ve: "Benim haccım geçerli olur mu?" diye sordum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Müzdelife'de) bu namazı bizimle kılan ve buradan ayrılana kadar bizimle duran kişi şayet öncesinde gece veya gündüz vakti Arafat'ta da bulunmuşsa haccını tamamlamış, bu vazifesini ifa etmiş olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ تَمَامِ حَجِّ الْوَاقِفِ بِعَرَفَةَ لَيْلًا، أَوْ نَهَارًا مِنْ وَقْتِ جَمْعِهِ بَيْنَ الْأُولَى، وَالْعَصْرِ إِلَى وَقْتِ طُلُوعِ الْفَجْرِ الَّذِي يَطْلُعُ عَلَى النَّاسِ بِالْمُزْدَلِفَةِ

Öğle İle İkindi Namazlarını Kıldıktan Sonra Müzdelife'de Sabah Olana Kadar Gündüz ya da Gece Vakti Arafat'ta Vakfe Yapmış Kişinin Haccının Tamamlanmış Olması

٣٨٥١ - أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدَ، وَإِسْمَاعِيلَ، وَزَكَرِيَّا، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ مُضَرِّسٍ، قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ وَاقِفٌ بِالْمُزْدَلِفَةِ، فَقَالَ: «مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا هَذِهِ، ثُمَّ أَقَامَ مَعَنَا وَقَدْ وَقَفَ قَبْلَ ذَلِكَ بِعَرَفَةَ لَيْلًا، أَوْ نَهَارًا فَقَدْ تَمَّ حَجُّهُ» [٣:١٠]

3851- Urve b. Mudarris bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Müzdelife'de vakfe yaparken gördüm. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kim (burada) bu (sabah) namazımızı (bizimle birlikte) kılar, sonra bizimle birlikte**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1704); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/261, 4/262; Nesâî 5/264; Darimî 2/59.

burada bulunur, bundan önce de Arafat'ta gece veya gündüz vakfe yapmış olursa, onun haccı tam olmuş sayılır!" buyurdu.[1]

ذِكْرُ مُبَاهَاةِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ مَلَائِكَتَهُ بِالْحَاجِّ عِنْدَ وُقُوفِهِمْ بِعَرَفَاتٍ

Yüce Allah'ın Meleklerine Karşı Arafat'ta Vakfe Yapan Hacılarla Övünmesi

٣٨٥٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِأَهْلِ عَرَفَاتٍ مَلَائِكَةَ أَهْلِ السَّمَاءِ، فَيَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي هَؤُلَاءِ جَاءُونِي شُعْثًا غُبْرًا». [٢:١]

3852- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: "**Allah, Arafat halkıyla gökteki meleklere karşı iftihar edip: «Kullarıma bakınız! Onlar, saçları dağınık bir vaziyette toz-toprak içerisinde Bana geldiler!» buyurur"**[2]

ذِكْرُ رَجَاءِ الْعِتْقِ مِنَ النَّارِ لِمَنْ شَهِدَ عَرَفَاتٍ يَوْمَ عَرَفَةَ

Arefe Günü Arafat'ta Bulunan Kimsenin Cehennemden Kurtulmasının Ümit Edilmesi

٣٨٥٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَبَلَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْوَانَ الْعُقَيْلِيُّ، حَدَّثَنَا هِشَامٌ هُوَ الدَّسْتُوَائِيُّ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا مِنْ أَيَّامٍ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ أَيَّامِ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ»، قَالَ: فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هُنَّ أَفْضَلُ أَمْ عِدَّتُهُنَّ جِهَادًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، قَالَ: «هُنَّ أَفْضَلُ مِنْ عِدَّتِهِنَّ جِهَادًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَا مِنْ يَوْمٍ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيُبَاهِي بِأَهْلِ الْأَرْضِ أَهْلَ السَّمَاءِ، فَيَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي شُعْثًا غُبْرًا ضَاحِينَ جَاءُوا مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ يَرْجُونَ رَحْمَتِي، وَلَمْ يَرَوْا عَذَابِي، فَلَمْ يُرَ يَوْمٌ أَكْثَرَ عِتْقًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ». [٢:١]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1704); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/15; Ebû Dâvûd 1950; Tirmizî 891; Nesâî 5/263; İbn Mâce 3016; Darimî 2/59.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/117); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/305.

3853- Câbir b. Abdillah anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah katında Zilhicce ayının (ilk) on gününden daha faziletli hiçbir gün yoktur!"** buyurdu. Bunun üzerine bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Zilhicce ayının (ilk) on günü mü daha faziletlidir, yoksa o günler sayısınca Allah yolunda cihad etmek mi?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Zilhicce ayının (ilk) on günü, Allah yolunda o günler sayısınca cihad etmekten daha faziletlidir. Allah katında Arefe gününden daha faziletli hiçbir gün yoktur. Arefe gününde Yüce Allah'(ın rahmeti) dünya semasına iner. Yer halkıyla gökteki meleklere karşı iftihar edip: «Kullarıma bakınız! Azabımı görmedikleri halde rahmetimi umarak her dar yoldan, terli olarak saçları dağınık bir vaziyette toz-toprak içerisinde Bana geldiler. Kullarımın cehennem azabından kurtulup bağışlanmaları en çok Arefe gününde olur!» buyurur"** karşılığını verdi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: هِشَامٌ هَذَا هُوَ هِشَامُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الدَّسْتُوَائِيُّ، وَالدَّسْتَوَاءُ قَرْيَةٌ مِنْ قُرَى الْأَهْوَازِ، وَإِنَّمَا سُمِّيَ الدَّسْتُوَائِيَّ لِأَنَّهُ كَانَ يَبِيعُ الثِّيَابَ الَّتِي تُحْمَلُ مِنْهَا فَنُسِبَ إِلَيْهَا

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Hişâm, Hişâm b. Ebî Abdillah ed-Destuvâî'dir. Destuvâ ise, Ehvâz köylerinden bir köydür. Hişâm, buradan getirilen giysileri sattığı için bu köye nisbet edilmiştir

ذِكْرُ وُقُوفِ الْحَاجِّ بِعَرَفَاتٍ وَالْمُزْدَلِفَةِ

Hacının Arafat ile Müzdelife'de Vakfe Yapması

٣٨٥٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ بِبَغْدَادَ، حَدَّثَنَا أَبُو نَصْرٍ التَّمَّارُ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْقُشَيْرِيُّ فِي شَوَّالٍ سَنَةَ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ وَمِئَتَيْنِ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كُلُّ عَرَفَاتٍ مَوْقِفٌ، وَارْفَعُوا عَنْ عُرَنَةَ، وَكُلُّ مُزْدَلِفَةَ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ مُحَسِّرٍ، فَكُلُّ فِجَاجِ مِنًى مَنْحَرٌ، وَفِي كُلِّ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ ذَبْحٌ» [٣:٤٣]

3854- Cübeyr b. Mut'im'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Arafat'ın her tarafı, vakfe yeridir. Urane (vadisinden) uzak durunuz. (Çünkü orası vakfe yeri değildir.) Müzdelife'nin de her tarafı, vakfe yeridir. Yalnız Muhassir vadisinden uzak durun. (Çünkü orası vakfe yeri**

---

[1] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 679); Şuayb: Hadis sahihtir. İsnâdı kavîdir.

değildir.) Mekke'nin (giriş-çıkış yapılan) her yolu, (kurban) kesim yeridir. Teşrik günlerinin hepsi, kurban kesim günüdür."[1]

ذِكْرُ وَصْفِ خُرُوجِ الْمَرْءِ إِلَى عَرَفَاتٍ، وَدَفْعِهِ مِنْهَا إِلَى مِنًى

Kişinin Arafat'a Çıkması ve Sonra Oradan Minâ'ya Geçmesi

٣٨٥٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ كَانَ رَدِيفُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَوَقَفَ يُهَلِّلُ وَيُكَبِّرُ اللَّهَ، وَيَدْعُوهُ، فَلَمَّا نَفَرَ دَفَعَ النَّاسُ، فَصَاحَ: «عَلَيْكُمُ السَّكِينَةَ»، فَلَمَّا بَلَغَ الشِّعْبَ إِهْرَاقَ الْمَاءَ، وَتَوَضَّأَ ثُمَّ رَكِبَ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمُزْدَلِفَةَ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ، فَلَمَّا صَلَّى الصُّبْحَ وَقَفَ، فَلَمَّا نَفَرَ دَفَعَ النَّاسَ، فَقَالَ حِينَ دَفَعُوا: «عَلَيْكُمُ السَّكِينَةَ»، وَهُوَ كَافٌّ رَاحِلَتَهُ حَتَّى إِذَا دَخَلَ بَطْنَ مِنًى قَالَ: «عَلَيْكُمْ بِحَصَى الْخَذْفِ الَّذِي يُرْمَى بِهِ الْجَمْرَةَ» وَهُوَ فِي ذَلِكَ يُهِلُّ حَتَّى رَمَى الْجَمْرَةَ. [٥:٨]

3855- Fadl b. Abbâs bildiriyor: Kendisi terkisinde iken vakfe yapan tehlil ve tekbir getiren Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hem Arefe akşamı Arafat'tan ayrılırken, hem de Müzdelife sabahı Müzdelife'den ayrılırken müslümanlara: "Sükûneti elden bırakmayın!" diye seslendi. Şi'b'e ulaştığında su döküp abdest aldıktan sonra tekrar bineğine bindi. Müzdelife'ye vardığında akşam ve yatsı namazlarını cemetti. Sabah namazını kılınca vakfeye durdu. Müzdelife'den ayrılıp Minâ'ya girdiği zaman insanlar da ayrıldılar. Onlara: "Sükûneti elden bırakmayın!" diye seslendi. Bu sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) devesinin yularını kasıyordu. Mina'nın içine girdiğinde: **"Cemreye atacağınız taşlarınızı toplayın"** buyurdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bunu dedikten sonra cemreleri taşlayıncaya kadar telbiye getirmeye devam etti.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2464). Ahmed 4/82.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1709); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/210; Nesâî 5/269; Bak hadis no: 3871, 3872.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ الْإِفَاضَةِ لِلْحَاجِّ مِنْ مِنًى دُونَ عَرَفَاتٍ وَالْكَيْنُونَةِ بِهَا

Arafat'tan Değil de, Mina'dan Dönüşe Geçmenin Caiz Olmaması ve Bu Konuda Önceki Uygulama

٣٨٥٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كَانَتْ قُرَيْشٌ قُطَّانَ الْبَيْتِ، وَكَانُوا يُفِيضُونَ مِنْ مِنًى، وَكَانَ النَّاسُ يُفِيضُونَ مِنْ عَرَفَاتٍ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ﴾ [٢:١٩٩]

3856- Hz. Âişe der ki: Kureyşliler Allah evinin sakinlerindendiler. Onlar Mina'da, onların dışındakiler ise Arafat'ta vakfe yaparlardı. Bunun üzerine Yüce Allah: ***"Sonra, insanların toplu olarak akın ettiği yerden, siz de akın edin..."*** âyetini (Bakara 199) indirdi.[1]

ذِكْرُ وُقُوفِ الْمَرْءِ بِعَرَفَاتٍ، وَدَفْعِهِ عَنْهَا إِلَى الْمُزْدَلِفَةِ إِذَا كَانَ حَاجًّا

Kişi Hacı Olduğunda Arafat'ta Vakfe Yapıp Oradan Müzdelife'ye Geçmesi

٣٨٥٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ كُرَيْبٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقُولُ: دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ عَرَفَةَ حَتَّى إِذَا كَانَ بِالشِّعْبِ نَزَلَ، فَبَالَ، ثُمَّ تَوَضَّأَ، وَلَمْ يُسْبِغِ الْوُضُوءَ، فَقُلْتُ لَهُ: الصَّلَاةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «الصَّلَاةُ أَمَامَكَ» فَرَكِبَ، فَلَمَّا جَاءَ الْمُزْدَلِفَةَ نَزَلَ، فَتَوَضَّأَ فَأَسْبَغَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ، ثُمَّ أَنَاخَ كُلُّ إِنْسَانٍ بَعِيرَهُ فِي مَنْزِلِهِ، ثُمَّ أُقِيمَتِ الْعِشَاءُ فَصَلَّاهُمَا، وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا [٥:٢٧]

3857- Kureyb, Usâme b. Zeyd'den bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Arafat'tan Müzdelife'ye doğru yola çıktı. Şi'b'e geldiğimizde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) devesinden inip küçük abdestini bozdu. Sonra su isteyip abdest aldı. Abdestinde fazla su kullanmadı. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Namazı kılalım" dediğimde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"İleride kılacağız"** buyurdu. Sonra bineğine binip Müzdelife'ye vardı. Orada devesinden inip güzelce abdest aldı.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1668); Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1665; Müslim 1219; Ebû Dâvûd 1910; Tirmizî 884; Nesâî 5/255; İbn Mâce 3018.

Kâmet getirilince de akşam namazını kıldırdı. Sonra oradakilerden her biri konaklayacağı yerde devesini çöktürdükten sonra bir daha kâmet getirildi ve yatsı namazını kıldırdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) akşam ile yatsı namazı arasında nafile namaz kılmadı.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَاجِّ الْجَمْعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمُزْدَلِفَةِ

Hacının Müzdelife'de Akşam ile Yatsı Namazlarını Birleştirerek Kılmasının Mubahlığı

٣٨٥٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْأَنْصَارِيِّ، أَنَّ أَبَا أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيَّ أَخْبَرَهُ «أَنَّهُ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِالْمُزْدَلِفَةِ جَمِيعًا». [٤:٤٧]

3858- Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin bildirdiğine göre kendisi, Veda haccında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber akşam ve yatsı namazını Müzdelife'de cemederek kıldı.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجَمْعَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ لِلْحَاجِّ إِذَا كَانُوا غَيْرَ أَهْلِ الْحَرَمِ يَجِبُ أَنْ يُصَلُّوا صَلَاةَ الْمُسَافِرِ لَا صَلَاةَ الْمُقِيمِ

Harem Ahalisinden Olmayanların Namazları Cemederken Mukîm Olanlar Gibi Değil, Seferi Olanlar Gibi Namazı Kılmaları Gerekliliği

٣٨٥٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: «صَلَّى بِنَا ابْنُ عُمَرَ بِجَمْعٍ الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا، فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ فَصَلَّى الْعِشَاءَ رَكْعَتَيْنِ، وَحَدَّثَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِهِمْ فِي ذَلِكَ الْمَكَانِ مِثْلَ ذَلِكَ». [٤:٤٧]

3859- Saîd b. Cübeyr der ki: İbn Ömer, Müzdelife'de akşam namazını bize üç rekât olarak kıldırdı. Selam verdikten sonra yatsı namazını iki rekât olarak

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1681); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 1595.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/401; Ahmed 5/420; Buhârî 4414; Müslim 1287; Nesâî 1/291; İbn Mâce 3020; Darimî 2/58.

kıldırdı. Namazdan sonra Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem) böyle yaptığını bildirdiğini söyledi.[1]

ذِكْرُ وَقْتِ الدَّفْعِ لِلْحَاجِّ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ إِلَى مِنًى

Hacının Müzdelife'den Ayrılıp Minâ'ya Geçme Vakti

٣٨٦٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ، قَالَ: قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يُفِيضُونَ حَتَّى يَرَوَا الشَّمْسَ عَلَى ثَبِيرٍ، فَخَالَفَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ فَدَفَعَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ». [١٣:٥]

3860- Ömer b. el-Hattâb der ki: Cahiliye halkı Sebîr dağı üzerine güneşin doğduğunu görünceye kadar (Müzdelife'den) ayrılmazlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara muhalefet olsun diye güneş doğmadan önce Minâ'dan hareket etti.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ تَقْدِيمِ النِّسَاءِ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ إِلَى مِنًى بِاللَّيْلِ

Kadınların Müzdelife'den Mina'ya Erkenden Geceleyin İntikal Etmelerinin Caizliği

٣٨٦١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ الْقَاسِمِ حَدَّثَهُ، أَنَّ الْقَاسِمَ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: «اسْتَأْذَنَتْ سَوْدَةُ النَّبِيَّ ﷺ أَنْ تَتَقَدَّمَ مِنْ جَمْعٍ، وَكَانَتِ امْرَأَةً ثَقِيلَةً ثَبِطَةً فَأَذِنَ لَهَا، وَوَدِدْتُ أَنِّي اسْتَأْذَنْتُهُ». [٦٥:٣]

3861- Hz. Âişe der ki: Sevde, Müzdelife'den erken çıkmak için Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) izin istedi. Kendisi ağır ve yavaş hareketli bir kadın

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1688); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/2, 2/3; Buhârî 1092; Müslim 1288/290; Ebû Dâvûd 1932; Tirmizî 888; Nesâî 5/260; Darimî 2/58.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2694; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/29, 1/39; Buhârî 3838; Ebû Dâvûd 1938; Tirmizî 896; Nesâî 5/265; İbn Mâce 3022; Darimî 2/59.

idi. Bu sebeple Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ona izin verdi. Keşke ben de onun izin aldığı gibi alsaydım.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَتَقَدَّمَ ضَعَفَةَ أَهْلِهِ، وَعِيَالَهُ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ إِلَى مِنًى

Kişinin Ailesinden Zayıf ve Güçsüz Olanları Müzdelife'den Mina'ya Erkenden İntikal Ettirmesinin Mubahlığı

٣٨٦٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ حِسَابٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الثَّقَلِ مِنْ جَمْعٍ بِلَيْلٍ». [١:٤]

3862- İbn Abbâs: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni geceleyin Müzdelife'den yüklerle birlikte gönderdi" demiştir.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِإِبَاحَةِ مَا ذَكَرْنَا

Zikredilen Mubahlığın Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٨٦٣ - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، يَقُولُ: «بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ جَمْعٍ بِلَيْلٍ». [١:٤]

3863- İbn Abbâs der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Müzdelife'den beni geceleyin gönderdi."[3]

٣٨٦٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ زِيَادٍ السُّوسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَوَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ اسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَمَا اسْتَأْذَنَتْ سَوْدَةُ فَأُصَلِّيَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/94, 6/133; Buhârî 1680; Müslim 1290/296; Nesâî 5/262; İbn Mâce 3027; Darimî 2/58; Bak hadis no: 3864, 3866.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1695); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/372; Buhârî 1677; Müslim 1293/302; Tirmizî 892; Nesâî 5/261; İbn Mâce 3026; Bak hadis no: 3863.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1695); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Buhârî 1856; Müslim 1293; Bak hadis no: 3862; Bak hadis no: 3865.

الصُّبْحَ بِمِنًى، وَأَرْمِي الْجَمْرَةَ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ النَّاسُ، فَقُلْتُ لِعَائِشَةَ وَكَانَتْ سَوْدَةُ اسْتَأْذَنَتْهُ قَالَتْ: «نَعَمْ إِنَّهَا كَانَتِ امْرَأَةً ثَقِيلَةً ثَبِطَةً، فَاسْتَأْذَنَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَذِنَ لَهَا». [٤: ١٠]

3864- Hz. Âişe der ki: "Sevde'nin yaptığı gibi Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) izin isteyerek, erken gidip sabah namazını Minâ'da kılmak, halk gelmeden önce cemreleri taşlamak isterdim." Hz. Âişe'ye: "Sevde izin istedi mi?" diye sorduğumda: "Evet, o kilolu ve yavaş bir kadındı; bu sebeple ondan izin verdiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona izin verdi" cevabını verdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْإِبَاحَةَ الَّتِي وَصَفْنَاهَا هِيَ لِلضُّعَفَاءِ مِنَ الرِّجَالِ كَمَا هِيَ لِلضُّعَفَاءِ مِنَ النِّسَاءِ

Güçsüz Kadınlara Yönelik Söz Konusu Mubahlığın Güçsüz Erkekler İçin de Geçerli Olması

٣٨٦٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَحْمُودِ بْنِ مُقَاتِلٍ الشَّيْخُ الصَّالِحُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الْجَوَّازُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ، سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ، يَقُولُ: «كُنَّا مِمَّنْ قَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي ضَعَفَةِ أَهْلِهِ لَيْلَةَ الْمُزْدَلِفَةِ». [٤: ١٠]

3865- İbn Abbâs der ki: "Ben, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ailesinden zayıf olanları Müzdelife gecesi herkesten önce yola çıkardığı kişilerdenim."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلضُّعَفَاءِ مِنَ النِّسَاءِ، وَالْأَوْلَادِ أَنْ يَدْفَعْنَ مِنْ جَمْعٍ بِلَيْلٍ

Kadın ve Çocuklardan Zayıf Olanların Müzdelife'den Geceleyin (Erkenden) Gönderilmesinin Mubahlığı

٣٨٦٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كَانَتْ سَوْدَةُ امْرَأَةً ضَخْمَةً ثَبِطَةً، فَاسْتَأْذَنَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، أَنْ تُفِيضَ مِنْ جَمْعٍ بِلَيْلٍ، فَأَذِنَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ»، وَكَانَتْ عَائِشَةُ، تَقُولُ: «وَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ اسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَمَا اسْتَأْذَنَتْهُ سَوْدَةُ». [٤: ٢٨]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/98, 6/99; Müslim 1290/295; Nesâî 5/266; Bak hadis no: 3861, Bak hadis no: 3866.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Buhârî 1678; Müslim 1293/301; Ebû Dâvûd 1939; Nesâî 5/261; Bak hadis no: 3863, 3869.

3866- Hz. Âişe der ki: Sevde, iri ve yavaş biriydi. Müzdelife'den gece vakti ayrılmak için Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) izin istedi. Hz. Peygamber de (sallallahu aleyhi vesellem) ona izin verdi. Keşke, Sevde'nin izin aldığı gibi ben de Allah'ın Resûlün'den (sallallahu aleyhi vesellem) izin isteseydim.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ تَقْدِيمُ ضَعَفَةِ أَهْلِهِ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ بِلَيْلٍ

Siyasi Otoritenin Ailesinden Zayıf Olanları Müzdelife'den Geceleyin Erkenden Göndermesinin Müstehaplığı

٣٨٦٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي الْحَوَارِيِّ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، حَدَّثَنَا يُونُسُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ قَالَ: «كَانَ أَبِي يُقَدِّمُ ضَعَفَةَ أَهْلِهِ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ إِلَى مِنًى، وَيَذْكُرُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَفْعَلُهُ». [٣:٥]

3867- Sâlim b. Abdillah der ki: Abdullah b. Ömer, ailesinden zayıf olanları Müzdelife'den Mina'ya önden gönderir ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in de böyle yaptığını söylerdi.[2]

بَابُ رَمْيِ جَمْرَةِ الْعَقَبَةِ

Bâb: Akabe Cemresini Taşlama

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ رَمْيَ الْجِمَارِ مِنْ آثَارِ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

Cemreleri Taşlamanın Hz. İbrâhîm'in Mirası Olduğu Hakkında

٣٨٦٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: أَفَاضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ صَلَّى الظُّهْرَ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى مِنًى، فَأَقَامَ بِهَا أَيَّامَ التَّشْرِيقِ الثَّلَاثَ، يَرْمِي الْجِمَارَ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ كُلَّ جَمْرَةٍ، وَيُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ تَكْبِيرَةً يَقِفُ عِنْدَ الْأُولَى، وَعِنْدَ الْوُسْطَى بِبَطْنِ الْوَادِي، فَيُطِيلُ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1290/294; Bak hadis no: 3861.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 1/391; Ahmed 2/33; Buhârî 1676; Müslim 1295.

الْمَقَامَ، وَيَنْصَرِفُ إِذَا رَمَى الْكُبْرَى، وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا، وَكَانَتِ الْحِمَارُ مِنْ آثَارِ إِبْرَاهِيمَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

3868- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) öğle namazını kıldığında ziyaret tavafını yaptı, sonra Mina'ya geri döndü. Teşrik günleri boyunca üç gün orada kaldı. (Söz konusu bu günlerde) güneş tam tepe noktasından batıya doğru kayınca her bir çakıl taşında tekbir getirmek suretiyle her cemreye yedi çakıl taşı atıyordu. (Attığı) her çakıl taşıyla birlikte tekbir getiriyordu. (Taşları attıktan sonra) birinci ve vadinin ortasındaki orta (cemre)nin yanında duruyor, durmayı uzun bir süre uzatıyordu. Büyük (cemreye) taş attığında oradan ayrılıyor, onun yanında durmuyordu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ رَمْيِ الْجِمَارِ لِلْحَاجِّ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ

Hacının Cemreleri Güneş Doğmadan Önce Taşlamasının Yasaklanışı

٣٨٦٩ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي سَلَمَةُ بْنُ كُهَيْلٍ، عَنِ الْحَسَنِ الْعُرَنِيِّ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ أُغَيْلِمَةَ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَلَى حُمُرَاتٍ، فَجَعَلَ يَلْطَحُ بِأَفْخَاذِنَا، وَيَقُولُ: «أُبَيْنِيَّ لَا تَرْمُوا الْجَمْرَةَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ» [٢:٢٢]

3869- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Müzdelife gecesi Abdulmuttalib oğullarının bizim gibi çocuklarını eşeklerin üzerinde önden gönderdi ve eliyle baldırlarımıza vurup: **"Ey oğullarım! Güneş doğmadan cemrelere taş atmayın"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي يَقِفُ مِنْهُ الْحَاجُّ عِنْدَ رَمْيِهِ الْجِمَارَ

Hacının Cemreleri Taşlarken Duracağı Yer

٣٨٧٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: رَمَى عَبْدُ اللَّهِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، فَقُلْتُ:

---

[1] Elbânî: Sahih; "öğle namazını kıldığında" ibaresi münkerdir (Sahîh Ebî Dâvud 1722; el-İrvâ' 1082); Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1696); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/234, 311; Ebû Dâvûd 1940; Tirmizî 893; Nesâî 5/270; İbn Mâce 3025; Bak hadis no: 3865.

يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ إِنَّ النَّاسَ يَرْمُونَهَا مِنْ فَوْقِهَا، فَقَالَ: «هَذَا وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ مَقَامُ الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ» [٥:٢٧]

3870- Abdurrahman b. Yezîd der ki: Abdullah b. Mes'ûd, vadinin içinden (Büyük Şeytan'ı) taşlardı. Ona: "Ey Ebû Abdirrahman! Kimileri, cemreleri Akabe'nin üst tarafından atıyorlar" dediğimde: "Kendisinden başka ilah olmayana yemin ederim ki, Bakara sûresi kendisine nazil olan zat, tam buradan atmıştı" dedi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْحَصَى الَّتِي تُرْمَى بِهَا الْجِمَارُ

Cemrelere Atılacak Taşların Vasfı

٣٨٧١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حِبَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَوْفٌ، عَنْ زِيَادِ بْنِ حُصَيْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْعَالِيَةِ، قَالَ: حَدَّثَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «غَدَاةَ الْعَقَبَةِ، » وَهُوَ وَاقِفٌ عَلَى رَاحِلَتِهِ هَاتِ الْقُطْ لِي فَلَقَطْتُ لَهُ حَصَيَاتٍ، وَهِيَ حَصَى الْخَذْفِ، فَلَمَّا وَضَعْتُهُنَّ فِي يَدِهِ، قَالَ: «نَعَمْ، بِأَمْثَالِ هَؤُلَاءِ، بِأَمْثَالِ هَؤُلَاءِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْغُلُوَّ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمُ الْغُلُوُّ فِي الدِّينِ» . [١:٤]

3871- Abdullah b. Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Akabe (cemresine taş attığı) sabahı devesinin üzerinde vakfe yaparken (bana): **"Haydi bana yerden taş topla!"** buyurdu. Bunun üzerine ben de, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e, parmak uçları arasında atılan (fiske gibi) küçük çakıl taşları topladım. Sonra da bu taşları, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in eline bıraktığımda: **"Evet, işte bunlar gibi. Bunlar gibi olan (çakıl taşlarını) atınız. Bunlar gibi. Dinde aşırı gitmekten de sakınınız. Çünkü sizden öncekileri ancak dinde aşırı gitmeleri helak etmiştir!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1723); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/415; Buhârî 1747; Müslim 1296/305; Ebû Dâvûd 1974; Tirmizî 901; Nesâî 5/273; Bak hadis no: 3873.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1213); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/215; Nesâî 5/268; İbn Mâce 3029; Bak hadis no: 3855, 3872.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِرَمْيِ الْجِمَارِ بِمِثْلِ حَصَى الْخَذْفِ

Cemrelerin Fiske Taşları İriliğinde Olanlarla Taşlanması

٣٨٧٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ، وَكَانَ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ فِي عَشِيَّةِ عَرَفَةَ وَغَدَاةِ جَمْعٍ لِلنَّاسِ حِينَ دَفَعَ: «عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ»، وَهُوَ كَافٌّ نَاقَتَهُ حَتَّى أَوْضَعَ فِي وَادِي مُحَسِّرٍ، وَهُوَ مِنْ مِنًى، قَالَ: «عَلَيْكُمْ بِحَصَى الْخَذْفِ الَّذِي تُرْمَى بِهَا الْجَمْرَةَ»، قَالَ: وَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُلَبِّي حَتَّى رَمَى الْجَمْرَةَ. [٧٨:١]

3872- Fadl b. Abbâs bildiriyor: Kendisi terkisinde iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hem Arefe akşamı Arafat'tan ayrılırken, hem de Müzdelife sabahı Müzdelife'den ayrılırken müslümanlara: "Sükûneti elden bırakmayın!" diye seslendi. Kendisi de devesinin yularını sıkıca tutmuştu. Müzdelife'den ayrılıp Minâ'ya girdiği zaman Muhassir'e ulaşınca: **"Cemreye atacağınız fiske taşları iriliğinde taşlarınızı toplayın"** buyurdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bunu dedikten sonra cemreleri taşlayıncaya kadar telbiye getirmeye devam etti.[1]

ذِكْرُ عَدَدِ الْحَصَيَاتِ الَّتِي يَرْمِيهَا الْمَرْءُ عِنْدَ جَمْرَةِ الْعَقَبَةِ

Kişinin Akabe Cemresine Atacağı Taşların Sayısı

٣٨٧٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ، عَنِ الْأَعْمَشِ، قَالَ: سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ بْنَ يُوسُفَ، قَالَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ: «أَلِّفُوا الْقُرْآنَ كَمَا أَلَّفَهُ جِبْرَائِيلُ، السُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا الْبَقَرَةُ، السُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا آلُ عِمْرَانَ، السُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا النِّسَاءُ» قَالَ الْأَعْمَشُ: فَلَقِيتُ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيَّ، فَأَخْبَرْتُهُ، فَسَبَّهُ، ثُمَّ قَالَ إِبْرَاهِيمُ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ يَزِيدَ، أَنَّهُ كَانَ مَعَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ حِينَ رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ، فَاسْتَبْطَنَ الْوَادِيَ، فَرَمَاهَا مِنْ بَطْنِ الْوَادِي بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ، يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ، فَقُلْتُ: «يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، إِنَّ النَّاسَ يَرْمُونَهَا مِنْ فَوْقِهَا»، فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ: «هَذَا وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ مَقَامُ الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ». [٢٧:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1282; Nesâî 5/258; Bak hadis no: 3855.

3873- A'meş der ki: (Zalim lakaplı vali) Haccâc b. Yûsuf'un, minberde hutbe verirken şöyle dediğini işittim: "Kur'ân'ı Cibril'in sıraladığı gibi sıraya koyun. (Önce) içinde Bakara zikredilen sûre, (sonra) içinde Âl-i İmrân zikredilen sûre ve (daha sonra) içinde Nisa zikredilen sûre okunmalıdır." A'meş der ki: İbrâhîm en-Nehaî ile karşılaşınca, kendisine Haccâc'ın söylediğini haber verdim, ona sövdükten sonra şöyle dedi: Abdurrahman b. Yezîd'in bana bildirdiğine göre kendisi Abdullah b. Mes'ûd ile beraber Akabe cemresine geldi ve vadiye yandan girip vadinin içinden yedi taş attı. Her taşı atarken tekbir getirdi. Ben: "Ey Ebû Abdirrahman! Başkaları bu taşları vadinin üstünden atıyorlar" deyince, İbn Mes'ûd: "Kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a yemin ederim ki burası, kendisine Bakara Sûresi nazil olanın durduğu yerdir" dedi.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَخْطُبَ النَّاسَ عِنْدَ رَمْيِ الْجَمْرَةِ عَلَى رَاحِلَتِهِ إِذَا كَانَ إِمَامًا يَأْمُرُ النَّاسَ وَيَنْهَاهُمْ

İmam Olan Kişinin Cemreleri Taşlarken Devesinin Üzerinde İnsanlara Hitab Ederek Emir ve Nehiylerde Bulunmasının Mubahlığı

٣٨٧٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ أَخِيهِ، عَنْ أَبِي كَاهِلٍ، قَالَ إِسْمَاعِيلُ: وَقَدْ رَأَيْتُ أَبَا كَاهِلٍ، قَالَ: «رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَخْطُبُ النَّاسَ يَوْمَ عِيدٍ عَلَى نَاقَةٍ لَهُ خَرْمَاءَ وَحَبَشِيٌّ مُمْسِكٌ بِخِطَامِهَا». [١:٤]

3874- Ebû Kâhil der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i, bir bayram günü Habeşli (kölesi) yularını tutmuş vaziyette kulağı delik dişi devesinin üzerinde halka hutbe verirken gördüm."[2]

ذِكْرُ جَوَازِ خِطْبَةِ الْمَرْءِ عَلَى الرَّاحِلَةِ فِي الْأَوْقَاتِ

Kişinin Vakitlerde Devesinin Üzerinde Hutbe Vermesinin Caizliği

٣٨٧٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْهِرْمَاسُ بْنُ زِيَادٍ الْبَاهِلِيُّ، قَالَ: «أَبْصَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي، وَأَنَا مُرْدِفٌ وَرَاءَهُ عَلَى

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 1750; Müslim 1296/306; Nesâî 5/274; Bak hadis no: 3870.

[2] Elbânî: Hasen; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 4/306; Nesâî 3/158; İbn Mâce 1285.

جَمَلٍ، وَأَنَا صَبِيٌّ صَغِيرٌ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَخْطُبُ النَّاسَ عَلَى نَاقَتِهِ الْعَضْبَاءِ بِمِنًى». [٨:٥]

3875- Hirmâs b. Ziyâd el-Bâhilî anlatıyor: Ben, babamla birlikte Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i gözetledim. Bu sırada ben, terkinde olmak suretiyle bir devenin üzerinde babamın arkasında idim. Çünkü ben, küçük bir çocuk idim. Derken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i, (kurban bayramı günü) Minâ'da Adbâ isimli devesi üzerinde halka hitâb ederken gördüm.[1]

بَابُ الْحَلْقِ وَالذَّبْحِ

Bâb: Tıraş Olma ve Kurban Kesme

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَاجِّ أَنْ يَذْبَحَ قَبْلَ الرَّمْيِ، أَوْ يَحْلِقَ قَبْلَ الذَّبْحِ مِنْ غَيْرِ حَرَجٍ يَلْزَمُهُ فِي ذَلِكَ الْفِعْلُ

Geçerli Bir Bahanesi Olmasa Bile Hacının Taşlamadan Önce Kurban Kesmesinin veya Kurban Kesmeden Önce Tıraş Olmasının Mubahlığı

٣٨٧٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ بِتُسْتَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ حَلَقَ قَبْلَ أَنْ يَذْبَحَ، أَوْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يَرْمِيَ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا حَرَجَ». [٤:٢٣]

3876- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) kurban kesmeden önce tıraş olmak veya şeytan taşlamadan önce kurban kesmek ve benzeri şeyler sorulunca hepsine de: **"Sakıncası yoktur"** cevabını verdi.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1707); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 3/485; Ebû Dâvûd 1954.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1731); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/216; Buhârî 1721; Müslim 1307; Nesâî 5/272; İbn Mâce 3050.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالذَّبْحِ، وَالرَّمْيِ لِمَنْ قَدَّمَ الْحَلْقَ، وَالنَّحْرَ عَلَيْهِمَا مَعَ إِسْقَاطِ الْحَرَجِ عَنْ فَاعِلِ ذَلِكَ

Geçerli Bir Bahanesi Olmasa Bile Tıraş Olma ve Kurban Kesmeyi Önceleyen Kimseye Kurban Kesmenin ve Şeytan Taşlamanın Emredilmesi

٣٨٧٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ الطَّائِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: وَقَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِمِنًى لِلنَّاسِ، يَسْأَلُونَهُ، فَجَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَمْ أَشْعُرْ، فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَذْبَحَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اذْبَحْ وَلَا حَرَجَ»، فَجَاءَهُ رَجُلٌ آخَرُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَمْ أَشْعُرْ فَنَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ أَرْمِيَ، فَقَالَ: «ارْمِ وَلَا حَرَجَ»، فَمَا سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قُدِّمَ وَلَا أُخِّرَ إِلَّا قَالَ: «افْعَلْ وَلَا حَرَجَ». [١: ٧٠]

3877- Abdullah b. Amr der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Veda haccında Mina'da halkın arasında durdu ve insanlar ona sormaya başladılar. Bir adam gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Bilmeyerek, kurban kesmeden önce tıraş oldum" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şimdi kurbanını kes, bir sakıncası yoktur"** buyurdu. Başka bir adam gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Bilmeyerek, cemreleri atmadan önce kurban kestim" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şimdi cemreleri at, bir sakıncası yoktur"** buyurdu. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem); yapılması gerekirken önce yapılan veya önce yapılması gerekirken sonra yapılan ne sorulduysa, **"Tehir ettiğini şimdi yap, bunda bir sakınca yoktur"** cevabını verdi.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ الْحَلْقَ قَبْلَ الذَّبْحِ وَالذَّبْحَ قَبْلَ الرَّمْيِ

İhramlının Kurban Kesmeden Önce Tıraş Olmasının ve Taşlamadan Önce Tıraş Olmasının Mubahlığı

٣٨٧٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنْ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1758); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/421; Ahmed 2/192; Buhârî 83; Müslim 1306; Ebû Dâvûd 2014; Tirmizî 916; İbn Mâce 3051; Darimî 2/64.

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ رَجُلًا، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَبَحْتُ قَبْلَ أَنْ أَرْمِيَ، فَقَالَ: «ارْمِ وَلَا حَرَجَ»، فَقَالَ آخَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، حَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَذْبَحَ، قَالَ: «اذْبَحْ وَلَا حَرَجَ»، فَقَالَ آخَرُ: طُفْتُ قَبْلَ أَنْ أَرْمِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: «ارْمِ وَلَا حَرَجَ». [٤:٢٨]

3878- Câbir b. Abdillah anlatıyor: Bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, şeytan taşlamadan önce kurban kestim. (Bu durumda ne yapmalıyım?)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şimdi taş at, bunda bir sakınca yok!"** diye cevap verdi. Başka bir adam ise: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, kurban kesmeden önce tıraş oldum. (Bu durumda ne yapmalıyım?)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şimdi kurbanını kes, bunda bir sakınca yok!"** diye cevap verdi. Bu defa da başka bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, şeytan taşlamadan önce (Kâbe'yi) tavaf ettim. (Bu durumda ne yapmalıyım?)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şimdi taş at, bunda bir sakınca yok!"** diye cevap verdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ فِي الْحَلْقِ يَجِبُ أَنْ يَبْدَأَ بِالْأَيْمَنِ مِنْ رَأْسِهِ ثُمَّ بِالْأَيْسَرِ

Tıraş Olacak Kimsenin Kesmeye Solundan Önce Sağından Başlaması

٣٨٧٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ الْعَدَنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ حَسَّانَ يُخْبِرُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا رَمَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْجَمْرَةَ، وَنَحَرَ نُسُكَهُ نَاوَلَ الْحَلَّاقَ شِقَّهُ الْأَيْمَنَ فَحَلَقَهُ، ثُمَّ نَاوَلَ أَبَا طَلْحَةَ الْأَنْصَارِيَّ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ، ثُمَّ نَاوَلَهُ الشِّقَّ الْأَيْسَرَ، فَقَالَ: «أَحْلِقْهُ»، فَحَلَقَهُ، فَأَعْطَاهُ أَبَا طَلْحَةَ، وَقَالَ: «اقْسِمْهُ بَيْنَ النَّاسِ». [٤:١]

3879- Enes b. Mâlik der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) cemreleri atıp kurbanı kestikten sonra tıraş olmak isteyince berbere önce başının sağa tarafını tıraş ettirdi. Kesilen kılları da Ebû Talha el-Ensârî'ye verdi. Daha sonra başının sol tarafını çevirip: **"Tıraş et"** buyurdu. O da tıraş etti ve onları da Ebû Talha'ya verip: **«Bunları insanların arasında paylaştır»** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Haccetu'n-Nebî 86); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/185; İbn Mâce 3052.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1730); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1305/326; Ebû Dâvûd 1982; Tirmizî 912; Bak hadis no: 1372.

ذِكْرُ دُعَاءِ الْمُصْطَفَى ﷺ بِالْمَغْفِرَةِ لِلْمُحَلِّقِينَ أَكْثَرَ مِمَّا دَعَا لِلْمُقَصِّرِينَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Saçlarını Kısaltanlardan Fazla Tamamen Kazıtanlara Dua Etmesi

٣٨٨٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «اللَّهُمَّ ارْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ»، قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «اللَّهُمَّ ارْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ»، قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «وَالْمُقَصِّرِينَ». [١٢:٥]

3880- İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah saçlarını kesenlere merhamet etsin!"** buyurunca, ashâb: "Ey Allah'ın Resûlü! Ya saçlarını kısaltanlar?" dediler. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) yine: **"Allah saçlarını kesenlere merhamet etsin!"** buyurdu. Ashâb bir daha: "Ey Allah'ın Resûlü! Ya saçlarını kısaltanlar?" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Saçlarını kısaltanlara da"** buyurdu.[1]

بَابُ الْإِفَاضَةُ مِنْ مِنًى لِطَوَافِ الزِّيَارَةِ

Bâb: Ziyaret Tavafı İçin Mina'dan Ayrılış

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ إِذَا أَرَادَ طَوَافَ الزِّيَارَةِ، أَنْ يَتَطَيَّبَ بِمِنًى قَبْلَ إِفَاضَتِهِ

İhramlının Ziyaret Tavafı Yapmak İstediğinde Mina'dan Ayrılmadan Önce Koku Sürünmesi

٣٨٨١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْعَابِدُ بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ حِسَابٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: «طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مِنْ مِنًى قَبْلَ أَنْ يَزُورَ الْبَيْتَ». [١:٤]

3881- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), henüz Beyt'e veda tavafını yapmadan Minâ'dayken kokular sürdüm."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1728); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/395; Ahmed 2/79; Buhârî 1727; Müslim 1301/317.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Nesâî 5/136; Bak hadis no: 3766.

ذِكْرُ وَصْفِ الْإِفَاضَةِ مِنْ مِنًى لِطَوَافِ الزِّيَارَةِ

Ziyaret Tavafı İçin Mina'dan Ayrılış

٣٨٨٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَرْعَرَةَ بْنِ الْبِرِنْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا نَافِعٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ كَانَ يُفِيضُ يَوْمَ النَّحْرِ، ثُمَّ يَرْجِعُ فَيُصَلِّي الظُّهْرَ بِمِنًى، وَيُذْكَرُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَفْعَلُهُ «. [١:٤]

3882- Nâfi der ki: İbn Ömer, Kurban Bayramı günü ifada (ziyaret) tavafını yapar; sonra Minâ'ya dönüp öğle namazını kılardı. Hz. Peygamber'inde (sallallahu aleyhi vesellam) böyle yaptığını söylerdi."[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ رَفْعَ هَذَا الْخَبَرِ وَهْمٌ

Bu Hadisin Merfû Kılınmasının Yanılgı Olduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٨٨٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَفَاضَ يَوْمَ النَّحْرِ، ثُمَّ رَجَعَ فَصَلَّى الظُّهْرَ بِمِنًى». [١:٤]

3883- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kurban Bayramı günü ziyaret tavafı yaptıktan sonra Minâ'ya dönüp öğle namazını kıldırdı."[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْعِلْمِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ ابْنِ عُمَرَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

İlimde Derinliği Olmayana Önceki İbn Ömer Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٨٨٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ جَدِّي، قَالَ: حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ صَلَّى الظُّهْرَ، وَالْعَصْرَ، وَالْمَغْرِبَ، وَالْعِشَاءَ، وَرَقَدَ رَقْدَةً بِمِنًى، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ، فَطَافَ بِهِ» . [١:٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1722); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1308; Bak hadis no: 3883.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1722); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 2/34; Ebû Dâvûd 1998; Bak hadis no: 3882, 3885.

3884- Enes b. Mâlik bildiriyor: "Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kıldıktan sonra Mina'da biraz uyudu. Sonra bineğine binip Kâbe'ye giderek tavaf yaptı."[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي خَبَرِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّهُ كَانَ يُفِيضُ يَوْمَ النَّحْرِ، ثُمَّ يَرْجِعَ، فَيُصَلِّي الظُّهْرَ بِمِنًى، وَفِي خَبَرِ أَنَسٍ أَنَّهُ صَلَّى الظُّهْرَ، وَالْعَصْرَ، وَالْمَغْرِبَ، وَالْعِشَاءَ، وَرَقَدَ رَقْدَةً بِمِنًى، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ، فَطَافَ بِهِ، فَجَعَلَ أَنَسٌ طَوَافَهُ لِلزِّيَارَةِ بِاللَّيْلِ، وَأَخْبَرَنَا ابْنُ عُمَرَ أَنَّهُ ﷺ طَافَ الزِّيَارَةَ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَتِلْكَ حَجَّةٌ وَاحِدَةٌ، وَطَوَافٌ وَاحِدٌ لِلزِّيَارَةِ وَالَّذِي يَجْمَعُ بَيْنَ الْخَبَرَيْنِ بِهِ، أَنَّهُ ﷺ رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ، وَنَحَرَ، ثُمَّ تَطَيَّبَ لِلزِّيَارَةِ، ثُمَّ أَفَاضَ، فَطَافَ بِالْبَيْتِ طَوَافَ الزِّيَارَةِ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى مِنًى، فَصَلَّى الظُّهْرَ بِهَا وَالْعَصْرَ وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ وَرَقَدَ رَقْدَةً بِهَا، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ ثَانِيًا، فَطَافَ بِهَا طَوَافًا آخَرَ بِاللَّيْلِ دُونَ أَنْ يَكُونَ بَيْنَ الْخَبَرَيْنِ تَضَادٌ أَوْ تَهَاتُرٌ

Ebû Hâtim der ki: "İbn Ömer'in rivayetine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kurban günü Kâbe'ye dönüp tavafını yapmış, sonra Mina'ya gidip öğle namazını orada kılmıştır. Enes'in rivayetine göre ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mina'da öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kılıp biraz da uyuduktan sonra Kâbe'ye gidip tavafını yapmıştır. Enes, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ziyaret tavafını gece yaptığını söylerken, İbn Ömer, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bu tavafı öğle namazından önce yaptığını söylemiştir. Her iki rivayette zikredilenler tek bir hacda gerçekleşmiş ve tek bir ziyaret tavafı yapılmıştır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Akabe cemresini taşladıktan sonra kurbanlığını kesmiş, ardından ziyaret tavafını yapmak için kokulanmıştır. Sonra Kâbe'ye gidip ziyaret tavafını yapmıştır. Ardından Mina'ya dönüp öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kılmış ve biraz uyumuştur. Sonra bineğine binip ikinci kez Kâbe'ye gelmiş ve gece sonlarına doğru bir tavaf daha yapmıştır. Dolayısıyla iki rivayet arasında herhangi bir çelişki ve tutarsızlık bulunmamaktadır."

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala İbn Huzeyme 2980); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Buhârî 1756; Darimî 2/55.

ذِكْرُ الِاسْتِحْبَابِ لِمَنْ أَفَاضَ، مِنْ مِنًى أَلَا يُصَلِّي الظُّهْرَ إِلَّا بِهَا

Mina'dan Ayrılan Kimsenin Öğle Namazını Orada Kılmasının Müstehaplığı

٣٨٨٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَفَاضَ يَوْمَ النَّحْرِ، ثُمَّ رَجَعَ، فَصَلَّى الظُّهْرَ بِمِنًى» . [٨:٥]

3885- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kurban Bayramı günü ziyaret tavafı yaptıktan sonra Minâ'ya dönüp öğle namazını kıldırdı."[1]

بَابٌ، رَمْيُ الْجِمَارِ أَيَّامَ التَّشْرِيقِ

Bâb: Teşrik Günlerinde Cemreleri Taşlama

ذِكْرُ وَصْفِ رَمْيِ الْجِمَارِ أَيَّامَ مِنًى

Mina Günlerinde Cemreleri Taşlama

٣٨٨٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: «رَمَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْجَمْرَةَ يَوْمَ النَّحْرِ ضُحًى، ثُمَّ رَمَى سَائِرَهُنَّ عِنْدَ الزَّوَالِ» [٨:٥]

3886- Câbir der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), cemreyi, Kurban günü kuşluk vakti, diğerlerini ise zeval vaktinde taşladı.[2]

ذِكْرُ وَصْفِ رَمْيِ الْمَرْءِ الْجِمَارَ، وَوُقُوفِهِ حِينَئِذٍ إِلَى أَنْ يَرْمِيَهَا

Cemreleri Taşlayanın Taşlama Süresince Orada Beklemesi

٣٨٨٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا طَلْحَةُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ يُونُسَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَالِمٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّهُ كَانَ يَرْمِي الْجَمْرَةَ الْأُولَى

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3883.

[2] Elbânî: Sahih (Haccetu'n-Nebî s. 83; Sahîh Ebî Dâvud 1720; el-İrvâ' 4/281); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/312, 3/313; Ebû Dâvûd 1971; Tirmizî 894; Nesâî 5/270; Darimî 5/58.

بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ فَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةَ قِيَامًا طَوِيلًا فَيَدْعُو، وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ ثُمَّ يَرْمِي الْجَمْرَةَ ذَاتَ الْعَقَبَةِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا، ثُمَّ يَنْصَرِفُ، وَيَقُولُ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَفْعَلُ» [٢٧:٥]

3887- Sâlim bildiriyor: Abdullah b. Ömer birinci cemreye yedi tane çakıl taşı atardı. (Attığı) her çakıl taşıyla birlikte tekbir getirir, sonra öne geçip kıbleye dönmüş vaziyette uzun müddet ayakta durur, ellerini kaldırır, sonra vadinin ortasında Akabe (cemresine) taş atar ve onun yanında durmazdı. Sonra (oradan) ayrılır ve: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i böyle yaparken gördüm!" derdi.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلرِّعَاءِ بِمَكَّةَ، أَنْ يَجْمَعُوا رَمْيَ الْجِمَارِ فَيَرْمُوهُ الْيَوْمَيْنِ فِي يَوْمٍ

Mekke'deki Çobanların İki Günlük Taşlamayı Tek Günde Yapmalarının Mubahlığı

٣٨٨٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي الْبَدَّاحِ بْنِ عَدِيٍّ، عَنْ أَبِيهِ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَخَّصَ لِلرِّعَاءِ، أَنْ يَرْمُوا يَوْمًا، وَيَدَعُوا يَوْمًا» [٤٢:٤]

3888- Ebu'l-Beddâh b. Adiyy, babasından nakleder: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) deve çobanlarının bir gün şeytan taşlamalarına ve bir gün de şeytan taşlamayı bırakmalarına izin verdi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2073; Sahîh Ebî Dâvud 1722); Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 1751; Nesâî 5/276; İbn Mâce 3032; Darimî 2/63.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1080; Sahîh Ebî Dâvud 1724); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 1/408; Ahmed 5/450; Ebû Dâvûd 1975; Tirmizî 955; Nesâî 5/273; İbn Mâce 3037; Darimî 2/61.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْعَبَّاسِ، وَأَهْلِهِ أَنْ يَبِيتُوا بِمَكَّةَ لَيَالِي مِنًى مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِمْ

Sikâye Görevleri Dolayısıyla Abbâs ve Ailesinin Mina Gecelerinde Mekke'de Kalmalarının Mubahlığı

٣٨٨٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنِي نَافِعٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ اسْتَأْذَنَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَبِيتَ بِمَكَّةَ لَيَالِيَ مِنًى مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ فَأَذِنَ لَهُ» [٤: ١٠]

3889- İbn Ömer bildiriyor: "Abbâs b. Abdilmuttalib sikâye (hacılara su dağıtma) görevi dolayısıyla Minâ gecelerinde Mekke'de kalmak için izin isteyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona izin verdi."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْأَمْرِ لِلْعَبَّاسِ، إِنَّمَا هُوَ أَمْرُ رُخْصَةٍ، وَنَدْبٍ دُونَ أَنْ يَكُونَ حَتْمًا وَإِيجَابًا

Abbâs'a Verilen Bu Emrin Vacip Değil, Ruhsat Olması ve Mendubiyet Bildirmesi

٣٨٩٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَخَّصَ لِلْعَبَّاسِ أَنْ يَبِيتَ بِمَكَّةَ أَيَّامَ مِنًى مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ» [٤: ١٠]

3890- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Abbâs b. Abdilmuttalib'e hacılara su dağıttığı için Mekke'de gecelemek için izin verdi.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِإِبَاحَةِ مَا تَقَدَّمَ ذِكْرِنَا لَهَا

Zikredilen Mubahlığı Bildiren İkinci Haber

٣٨٩١ - أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْجَنَدِيُّ بِمَكَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ زِيَادٍ اللَّخْجِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو قُرَّةَ مُوسَى بْنُ طَارِقٍ السَّكْسَكِيُّ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ عُبَيْدِ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1711); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/22; Buhârî 1745; Müslim 1315/346; Ebû Dâvûd 1959; İbn Mâce 3065; Bak hadis no: 3890.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1711); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/19, 2/29; Buhârî 1743; Müslim 1315; Darimî 2/75; Bak hadis no: 3889, 3891.

اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ اسْتَأْذَنَ النَّبِيَّ ﷺ أَنْ يَبِيتَ بِمَكَّةَ لَيَالِيَ مِنَى مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ، فَأَذِنَ لَهُ مِنْ أَجْلِ السِّقَايَةِ» [١٠:٤]

3891- İbn Ömer bildiriyor: "Abbâs b. Abdilmuttalib sikâye (hacılara su dağıtma) görevi dolayısıyla Minâ gecelerinde Mekke'de kalmak için izin isteyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona su dağıtımı nedeniyle izin verdi."[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ وَصْفِ أَيَّامِ مِنًى، وَإِسْقَاطِ الْحَرَجِ عَمَّنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ مِنْهَا

Mina Günleri, Acele Edip İki Günde Oradan Ayrılmanın Sakıncasının Olmaması

٣٨٩٢ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الشَّرْقِيِّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بِشْرِ بْنِ الْحَكَمِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَطَاءٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرَ الدِّيلِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «الْحَجُّ عَرَفَاتٌ، فَمَنْ أَدْرَكَ عَرَفَةَ لَيْلَةَ جَمْعٍ قَبْلَ أَنْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ، فَقَدْ أَدْرَكَ، أَيَّامُ مِنًى ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ، فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ، فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ، وَمَنْ تَأَخَّرَ، فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ» قَالَ ابْنُ عُيَيْنَةَ: فَقُلْتُ لِسُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ: لَيْسَ عِنْدَكُمْ بِالْكُوفَةِ حَدِيثٌ أَشْرَفُ وَلَا أَحْسَنُ مِنْ هَذَا [١٠:٤]

3892- Abdurrahman b. Ya'mer ed-Dîlî bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işittim: **"Hac Arafat'tır. Buna göre her kim Müzdelife gecesi tanyeri ağarmadan önce Arafat'a yetişirse (hacca) yetişmiş olur. Minâ günleri ise üç gündür. Buna göre her kim iki gün içerisinde (Minâ'dan Mekke'ye dönmekte) acele ederse o kimseye bir günah yoktur. Kim de geri kalırsa günaha girmemiş olur."**

Süfyân b. Uyeyne der ki: Süfyân es-Sevrî'ye: "Kûfe'de sizin için bundan daha üstün ve güzel bir hadis yoktur" dedim. [2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1711); Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 3890.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1703); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/309; Ebû Dâvûd 1949; Tirmizî 890; Nesâî 5/264; İbn Mâce 3015; Darimî 2/59.

ذِكْرُ وَصْفِ صَلَاةِ الْحَاجِّ بِمِنًى أَيَّامَ مَقَامِهِ بِهَا

Hacının Kaldığı Günlerde Mina'daki Namazı

٣٨٩٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ، ثُمَّ صَلَّى عُثْمَانُ بَعْدَ أَرْبَعًا، وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يُصَلِّي مَعَ الْإِمَامِ بِصَلَاتِهِ، فَإِذَا صَلَّى وَحْدَهُ صَلَّى أَرْبَعًا». [٨:٥]

3893- İbn Ömer der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Minâ'da namazı iki rekât olarak kıldı. Ardından Ebû Bekr, onun da ardından Ömer yine iki rekât olarak kıldı. Sonra Osmân dört rekât olarak kılmaya başladı." İbn Ömer, imamla birlikte kılarken iki, kendi başına ise dört rekat kılardı.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى إِبَاحَةِ التِّجَارَةِ لِلْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ

Hacı ve Umrecinin Ticaret Yapmasının Mubahlığına Delalet Eden Haber

٣٨٩٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: عُكَاظُ وَذُو الْمَجَازِ أَسْوَاقٌ كَانَتْ لَهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَلَمَّا جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ كَأَنَّهُمْ تَأَثَّمُوا، أَنْ يَتَّجِرُوا فِي الْحَجِّ، فَسَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَنَزَلَتْ ﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ﴾ فِي مَوَاسِمِ الْحَجِّ. [٦٤:٣]

3894- İbn Abbâs der ki: "Ukâz ve Zül-Mecâz çarşıları Cahiliye döneminde ticaretin döndüğü çarşılardandı. Allah İslam'ı getirdikten sonra Müslümanlar hac mevsiminde bu çarşılarda ticaret yapmayı günah olarak düşündüler. Bunun üzerine Yüce Allah, hac mevsimlerinde ***"Rabbinizin lütuf ve kereminden istemenizde bir günah yoktur"*** (Bakara 198) diye vahyetti.[2]

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 2758.**

[2] **Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1521); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 2050; Ebû Dâvûd 1734.**

بَابٌ، الْإِفَاضَةُ مِنْ مِنًى لِطَوَافِ الصَّدْرِ

Bâb: Veda Tavafı İçin Mina'dan Ayrılış

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ نُزُولُ الْمُحَصَّبِ لَيْلَةَ النَّفْرِ

Dağılma Gecesinde Hacının Muhassab'da Konaklamasının Müstehaplığı

٣٨٩٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَمَعْمَرٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ كَانُوا يَنْزِلُونَ الْمُحَصَّبَ » [٨:٥]

3895- İbn Ömer der ki: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr, Ömer ve Osman Muhassab'ta konaklarlardı." [1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ إِذَا أَرَادَ الْقُفُولَ أَنْ يَتَحَصَّبَ لَيْلَتَئِذٍ لِيَكُونَ أَسْهَلَ لِظَعْنِهِ

Dönüşe Geçen Hacının Yolculuğunu Kolaylaştırması İçin Muhassab'ta Bir Gece Geçirmesinin Müstehablığı

٣٨٩٦ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ أَسْمَاءَ، وَعَائِشَةَ كَانَتَا لَا تُحَصِّبَانِ، قَالَتْ عَائِشَةُ: «إِنَّمَا نَزَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَنَّهُ كَانَ أَسْمَحَ لِخُرُوجِهِ». [٨:٥]

3896- Urve'nin bildirdiğine göre Esmâ ile Âişe, Muhassab'da konaklamazlardı. Hz. Âişe dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (Medine'ye döneceği zaman) yola çıkmak için daha kolayına geldiğinden Muhassab'da konaklardı."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Tirmizî 921; İbn Mâce 3069.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/41; Buhârî 1765; Müslim 1311; Ebû Dâvûd 2008; Tirmizî 923; İbn Mâce 3067.

فَصْلٌ

Bir Fasıl

٣٨٩٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَحْوَلِ، عَنْ طَاوُسٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ النَّاسُ يَنْفِرُونَ مِنْ كُلِّ وَجْهٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَنْفِرَنَّ أَحَدٌ حَتَّى يَكُونَ آخِرَ عَهْدِهِ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ». [١٣:٢]

3897- İbn Abbâs der ki: (Hac bitişi) insanlar her tarafa dağılıyorlardı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Son olarak Beyt'i (Kâbe'yi) tavaf etmedikçe kimse ayrılmasın."**[1]

ذِكْرُ الرُّخْصَةِ لِبَعْضِ النِّسَاءِ فِي اسْتِعْمَالِ هَذَا الشَّيْءِ الْمَزْجُورِ عَنْهُ

Söz Konusu Bu Yasakta Bazı Kadınlara Ruhsat Verilmesi

٣٨٩٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: رُخِّصَ لِلْحَائِضِ أَنْ تَنْفِرَ إِذَا حَاضَتْ، قَالَ: وَسَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ، يَقُولُ: «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَخَّصَ لَهُنَّ». [١٣:٤]

3898- Tâvus bildiriyor: İbn Abbâs dedi ki: "(İfâda tavafını yapıp) hayız olan kadının (veda tavafını yapmadan) dönmesine ruhsat verilmiştir."

İbn Ömer'in: "Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu yönde onlara ruhsat vermiştir" dediğini işittim.[2]

٣٨٩٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مُسَرَّحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمِّي الْوَلِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مُسَرَّحٍ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «مَنْ حَجَّ الْبَيْتَ فَلْيَكُنْ آخِرَ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ، إِلَّا الْحُيَّضَ رَخَّصَ لَهُنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ» [١٣:٢]

3899- Abdullah b. Ömer der ki: "Kim Kâbe'ye hac ziyaretinde bulunursa, hayızlı olan kadınlar hariç oradan ayrılmadan önce yapacağı iş, Kâbe'yi tavaf

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1747); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/222; Müslim 1327; Ebû Dâvûd 2002; Darimî 2/72.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1747); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Buhârî 329; Darimî 2/72.

etmek olsun. Bununla birlikte Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hayızlı kadınlara (Kâbe'yi tavaf etmeme) ruhsatı vermiştir."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ الْحَائِضَ إِنَّمَا رَخَّصَ لَهَا أَنْ تَنْفِرَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ عَهْدُهَا بِالْبَيْتِ إِذَا كَانَتْ طَافَتْ قَبْلَ ذَلِكَ

Kâbe'ye Gitmeden Dönüşe Geçmesine Ruhsat Verilen Kadının Daha Önce Tavaf Yapmış Kadın Olması

٣٩٠٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَرَى صَفِيَّةَ إِلَّا حَابِسَتَنَا، قَالَ: «مَا شَأْنُهَا؟»، قُلْتُ: حَاضَتْ، قَالَ: «أَمَا كَانَتْ طَافَتْ قَبْلَ ذَلِكَ؟»، قُلْتُ: بَلَى وَلَكِنَّهَا حَاضَتْ، قَالَ: «فَلَا حَبْسَ عَلَيْهَا فَلْتَنْفِرْ» [٢:١٣]

3900- Hz. Âişe der ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sanırım Safiyye dönüşe geçmekten bizi alıkoyacak" dediğimde: **"Neyi var ki?"** diye sordu. "Hayız" oldu" dediğimde: **"Geldiğinde ziyaret tavafını yapmış mıydı?"** diye sordu. "Evet, yapmıştı ama daha sonra hayız oldu" dediğimde: **"O zaman yolundan alıkonulmayacaksın, ayrılabilirsin"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ حُكْمَ النُّفَسَاءِ حُكْمُ الْحَائِضِ فِي هَذَا الْفِعْلِ، إِذِ اسْمِ النِّفَاسِ يَقَعُ عَلَى الْحَيْضِ، وَالْعِلَّةُ فِيهِمَا وَاحِدَةٌ

İllet Aynı Olduğu ve Hayız İçin de Nifâs İsmi Kullanıldığı İçin Hayızlı Kadına Yönelik Hükmün Nifâslı (Loğusa) Kadın İçin de Geçerli Olması

٣٩٠١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُ، أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ، حَدَّثَتْهَا، قَالَتْ: بَيْنَمَا أَنَا مَضْجِعَةٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْخَمِيلَةِ، إِذْ حِضْتُ فَانْسَلَلْتُ، فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حِيضَتِي، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَنَفِسْتِ»، قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي فَأَضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ [٢:١٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/289); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Tirmizî 944; İbn Mâce 3071.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1748); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/412; Ahmed 6/192, 6/193; Buhârî 328; Müslim 1211/384; Nesâî 1/194; İbn Mâce 3073; Darimî 2/568; Bak hadis no: 3902, 3903, 3904, 3905.

3901- Ümmü Seleme der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte kadife bir örtünün altında yatarken hayız oldum ve yanından sıyrılıp kalktım. Hayız giysimi aldığımda, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayız mı oldun?"** diye sordu. "Evet" dediğimde beni yanına çağırdı ve kadife örtünün altında birlikte yattık."[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنِ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ الْحَائِضِ أَنْ تَنْفِرَ إِذَا كَانَتْ طَافَتْ طَوَافَ الزِّيَارَةِ قَبْلَ رُؤْيَتِهَا الدَّمَ

Kan Görmeden Önce Ziyaret Tavafı Yapmış Hayızlı Kadının Dönüş Yoluna Çıkmasının Mubahlığı

٣٩٠٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ حَاضَتْ، فَذُكِرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: «أَحَابِسَتُنَا هِيَ؟ »، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهَا قَدْ أَفَاضَتْ، قَالَ: «فَلَا إِذًا». [١٠:٣]

3902- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Safiyye binti Huyey hayız olunca, durumu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirildi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bizi burada alıkoyacak mı?"** diye sorunca; "Ey Allah'ın Resûlü! İfâda (veda) tavafını yaptı" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman (bizi yolumuzdan alıkoymayacak)"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ إِذَا حَاضَتْ بَعْدَ الْإِفَاضَةِ أَنْ تَنْفِرَ

Zlyaret Tavafından Önce Hayızlanmış Kadına Dönüş Yoluna Çıkmasının Emredilmesi

٣٩٠٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، وَعُرْوَةُ، أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: حَاضَتْ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ بَعْدَمَا طَافَتْ، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَذَكَرْتُ حَيْضَتَهَا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 1363.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/412; Ahmed 6/39; Buhârî 1757; Müslim 1211; Tirmizî 943; Bak hadis no: 3900.

«أَحَابِسَتُنَا هِيَ» قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهَا قَدْ كَانَتْ أَفَاضَتْ وَطَافَتْ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ حَاضَتْ بَعْدَ الْإِفَاضَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَلْتَنْفِرْ». [١:٢٨]

3903- Hz. Âişe der ki: Safiyye binti Huyey geldiğinde ziyaret tavafını yaptıktan sonra hayız oldu. Onun âdet gördüğünü Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğimde: **"Yani bizi yola çıkmaktan alıkoyacak mı?"** buyurdu. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Ziyaret tavafını yaptıktan sonra hayız oldu" dediğimde: **"O zaman yola çıksın"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَائِضَ إِنَّمَا رُخِّصَ لَهَا أَنْ تَنْفِرَ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ آخِرَ عَهْدِهَا بِالْبَيْتِ، إِذَا كَانَتْ طَافَتْ قَبْلَ ذَلِكَ طَوَافَ الزِّيَارَةِ

Daha Önce Ziyaret Tavafını Yapmış Olan Hayızlı Kadına En Son Kâbe'ye Gitmeden Dönüşe Geçmesine Ruhsat Verilmesi

٣٩٠٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَرَى صَفِيَّةَ إِلَّا حَابِسَتَنَا، قَالَ: «وَمَا شَأْنُهَا؟»، قَالَتْ: حَاضَتْ، قَالَ: «أَمَا كَانَتْ أَفَاضَتْ؟»، قُلْتُ: بَلَى وَلَكِنَّهَا حَاضَتْ، قَالَ: «فَلَا حَبْسَ عَلَيْهَا فَلْتَنْفِرْ». [٤:٤٣]

3904- Hz. Âişe der ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Sanırım Safiyye dönüşe geçmekten bizi alıkoyacak" dediğimde: **"Neyi var ki?"** diye sordu. "Hayız" oldu" dediğimde: **"Geldiğinde ziyaret tavafını yapmış mıydı?"** diye sordu. "Evet, yapmıştı ama daha sonra hayız oldu" dediğimde: **"O zaman yolundan alıkonulmayacak! Yola çıksın"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٩٠٥ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، وَأَبِي سَلَمَةَ، أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: حَاضَتْ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ بَعْدَمَا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 1/413; Ahmed 6/82; Buhârî 4401; Müslim 1211; Ebû Dâvûd 2003; İbn Mâce 3072; Bak hadis no: 3900.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3900.

أَفَاضَتْ، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَذَكَرْتُ حَيْضَتَهَا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَحَابِسَتُنَا هِيَ؟ »، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهَا قَدْ أَفَاضَتْ، وَطَافَتْ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ حَاضَتْ بَعْدَ الْإِفَاضَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «فَلْتَنْفِرْ» [٤٣:٤]

3905- Hz. Âişe der ki: "Safiyye binti Huyey geldiğinde ziyaret tavafını yaptıktan sonra hayız oldu." Âişe dedi ki: Onun âdet gördüğünü Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğimde: **"Yani bizi yola çıkmaktan alıkoyacak mı?"** buyurdu. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Ziyaret tavafını yaptıktan sonra hayız oldu" dediğimde: **"O zaman yola çıksın"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يُقِيمُ الْمُهَاجِرُ بَعْدَ الْإِفَاضَةِ

Muhacirin Mina Dönüşü Ne Kadar Kalabileceği Hakkında

٣٩٠٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ، يَسْأَلُ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ: مَا سَمِعْتَ فِي سُكْنَى مَكَّةَ فَقَالَ: حَدَّثَنِي الْعَلَاءُ بْنُ الْحَضْرَمِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لِلْمُهَاجِرِ ثَلَاثًا بَعْدَ الصَّدَرِ» [٦٥:٣]

3906- Alâ b. el-Hadramî'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Muhacir olanlar Minâ dönüşü (Mekke'de) sadece üç gün kalabilirler"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ : «لِلْمُهَاجِرِ ثَلَاثًا بَعْدَ الصَّدَرِ» أَرَادَ بِهِ الْمُكْثَ بِمَكَّةَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Muhacir, Mina Dönüşü Üç Gün Kalabilir" Sözüyle Mekke'de Kalışı Kastetmesi

٣٩٠٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ، عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ الْحَضْرَمِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «يَمْكُثُ الْمُهَاجِرُ ثَلَاثًا بَعْدَ قَضَاءِ نُسُكِهِ»

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3900.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1763); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/339; Buhârî 3933; Müslim 1352/442; Ebû Dâvûd 2022; Tirmizî 949; Nesâî 3/122; İbn Mâce 1073; Bak hadis no: 3907.

3907- Alâ b. el-Hadramî'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Muhacir olanlar haclarını bitirdikten sonra Mekke'de sadece üç gün kalabilirler"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ الثَّنِيَّةِ الَّتِي يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ أَنْ يَكُونَ خُرُوجُهُ مِنْ مَكَّةَ مِنْهَا

Hacının Mekke'den Çıkmasının Müstehap Olduğu Dağ Yolu

٣٩٠٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي نَافِعٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَاتَ بِذِي طُوًى حَتَّى صَلَّى الصُّبْحَ، ثُمَّ دَخَلَ مَكَّةَ، وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَفْعَلُهُ، وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ مِنْ كَدَاءِ الثَّنِيَّةِ الْعُلْيَا الَّتِي بِالْبَطْحَاءِ، وَخَرَجَ مِنْ ثَنِيَّةِ السُّفْلَى «. [٨:٥]

3908- Nâfi' bildiriyor: İbn Ömer'in dediğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye giderken Zû Tuvâ'da sabaha kadar konaklar, ardından Mekke'ye girerdi. İbn Ömer de öyle yapardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye Kedâ'dan (yani) Bathâ yolundan (üst yoldan) girer, aşağı yoldan çıkardı.[2]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي يُسْتَحَبُّ أَنْ يَكُونَ رُجُوعُ الْمَرْءِ مِنْ مَكَّةَ إِلَى بَلَدِهِ عَلَيْهِ

Kişinin Mekke'den Ülkesine Dönmek İçin Müstehap Olan Yer

٣٩٠٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُوسَى الْفَرْوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ الْجُمَحِيُّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا خَرَجَ مِنْ مَكَّةَ خَرَجَ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ، وَإِذَا رَجَعَ رَجَعَ مِنْ طَرِيقِ الْمُعَرَّسِ». [٨:٥]

3909- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'den çıktığında (Medine'ye altı mil mesafede bulunan) Şecere yolundan çıkardı. Döndüğünde ise Muarres yolundan dönerdi.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1763); Şuayb: Buhârî'nin şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3906.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1629-30); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/324; Ahmed 2/16, 2/22; Buhârî 1576; Müslim 1257; Ebû Dâvûd 1865; Nesâî 5/200; İbn Mâce 2940; Darimî 2/71.

[3] Elbânî: 'Mekke'den" lafzı şâzdır; mahfûz olan 'Mekke'ye"dir (es-Silsiletu'd-daîfe

بَابُ الْقِرَانُ

Bâb: Kıran (Haccı)

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدِ احْتَجَّ بِهِ بَعْضُ أَئِمَّتِنَا فِي اسْتِحْبَابِ التَّمَتُّعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ بِهِ

Bazı İmamlarımızın Umrenin Hacca Katılması Olan Temettünün Müstehaplığı Konusunda Huccet Saydıkları Haber

٣٩١٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدَةَ بْنِ أَبِي لُبَابَةَ، عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنِ الصُّبَيِّ بْنِ مَعْبَدٍ، أَنَّهُ أَهَلَّ بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِعُمَرَ، فَقَالَ: «هُدِيتَ لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ ﷺ». [١١:٥]

3910- Subay b. Ma'bed hac ile umreye birlikte niyetlendi. Durumu haber verdiğinde Ömer ona: "Peygamberinin (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetine uygun davranmışsın" dedi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ إِهْلَالِ الصُّبَيِّ بْنِ مَعْبَدٍ بِمَا أَهَلَّ بِهِ

Subay b. Ma'bed'in Getirdiği Telbiye

٣٩١١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَبْدَةَ بْنِ أَبِي لُبَابَةَ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ، قَالَ: كَثِيرًا مَا كُنْتُ آتِي الصُّبَيَّ بْنَ مَعْبَدٍ أَنَا وَمَسْرُوقٌ نَسْأَلُهُ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ، قَالَ: كُنْتُ امْرَأً نَصْرَانِيًّا، فَأَسْلَمْتُ، فَأَهْلَلْتُ بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، فَسَمِعَنِي سَلْمَانُ بْنُ رَبِيعَةَ وَزَيْدُ بْنُ صُوحَانَ، وَأَنَا أُهِلُّ بِهِمَا بِالْقَادِسِيَّةِ، فَقَالَا: هَذَا أَضَلُّ مِنْ بَعِيرِ أَهْلِهِ، فَكَأَنَّمَا حُمِلَ عَلَيَّ بِكَلِمَتِهِمَا جَبَلٌ حَتَّى قَدِمْتُ مَكَّةَ فَأَتَيْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ، وَهُوَ بِمِنًى، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَأَقْبَلَ عَلَيْهِمَا، فَلَامَهُمَا، وَأَقْبَلَ عَلَيَّ، فَقَالَ: «هُدِيتَ لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ ﷺ مَرَّتَيْنِ» [١١:٥]

3911- Ebû Vâil Şakîk b. Seleme anlatıyor: Ben ve Mesrûk, çok kere gidip Subay b. Ma'bed'e bu (hac ile umreyi birleştirme) olayını soruyorduk. Ben, Hıristiyan bir adamdım. Sonra müslüman oldum. Hac ile umre (yani kıran haccı) niyetiyle ihrama girdim. Sonra Selmân b. Rabîa ile Zeyd b. Sûhân, Kadisiyye'de benim hac ve umrenin her ikisi için telbiye getirdiğimi işittiler. Bunun üzerine bu iki kişi (bana işaret ederek): "Şu adam, ailesinin devesinden daha idraksizdir!"

1631); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/29; Buhârî 1533; Ebû Dâvûd 1867.

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1578); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3911.

dediler. Onlar bu sözleriyle bana sanki bir dağ yüklediler. Sonra (halife) Ömer b. el-Hattâb'ın yanına vardım. Bu sırada Ömer b. el-Hattâb Mina'da idi. Ona, olup biteni anlattım. Bunun üzerine Ömer, o iki kimseye yöneldi ve onları (yaptıkları bu davranıştan ve sözlerden dolayı) kınadı. Sonra bana dönüp iki defa: "Sen, Peygamber (sallallahu aleyhi vesallem)'in sünnetine uymuşsun!" dedi.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ سَاقَ الْهَدْيَ أَنْ يَجْعَلَ إِهْلَالَهُ بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ مَعًا

Kurbanlık Sevkedene Hac ile Umre İçin Birlikte Telbiye Getirmesinin Emredilmesi

٣٩١٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَأَهْلَلْنَا بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيُهْلِلْ بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، ثُمَّ لَا يَحِلُّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا»، قَالَتْ: فَطَافَ الَّذِينَ أَهَلُّوا بِالْعُمْرَةِ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ أَحَلُّوا، ثُمَّ طَافُوا طَوَافًا آخَرَ بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنْ مِنًى لِحَجِّهِمْ، وَأَمَّا الَّذِينَ أَهَلُّوا بِالْحَجِّ، وَجَمَعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، فَإِنَّمَا طَافُوا طَوَافًا وَاحِدًا، قَالَتْ: فَقَدِمْتُ مَكَّةَ، وَأَنَا حَائِضٌ، لَمْ أَطُفْ بِالْبَيْتِ وَلَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: «انْقُضِي رَأْسَكِ وَامْتَشِطِي وَأَهِلِّي بِالْحَجِّ، وَدَعِي الْعُمْرَةَ»، قَالَتْ: فَفَعَلْتُ، فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ، فَاعْتَمَرْتُ، فَقَالَ: «هَذِهِ مَكَانُ عُمْرَتِكِ». [٩٥:١]

3912- Hz. Âişe anlatıyor: Veda haccında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber çıktık ve umre için ihrama girdik. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanında kurbanlığı olanlar umre ile birlikte hacca da niyetlenerek ihrama girsinler ve ikisini bitirmeden de ihramdan çıkmasınlar"** buyurdu. Umreye niyet edenler Kâbe'yi tavaf edip Safâ ile Merve arasında sa'yettiler, sonra ihramdan çıktılar, Minâ'dan döndükten sonra hac için bir tavaf daha yaptılar. Hac ve umreyi bir arada (kıran haccı) yapanlar ise bir defa tavaf yaptılar. Fakat Mekke'ye girmeden önce hayız oldum ve ne Kâbe'yi tavaf edebildim, ne de Safâ ile Merve arasında sa'y edebildim. Bu durumdan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikayette bulunduğumda: **"Saçlarını çöz ve tara. Sonra da hac için**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1578); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/25; Ebû Dâvûd 1799; Nesâî 5/146; İbn Mâce 2970; Bak hadis no: 3910.

ihrama girip umreyi bırak" buyurdu. Dediği gibi yaptım ve haccı bitirdiğimizde beni Abdurrahman b. Ebî Bekr ile beraber Ten'îm'e gönderdi ve umre yaptım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"Bu da bozduğun umrenin yerine geçsin"** buyurdu. [1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُتَمَتِّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ يُجْزِئُهُ أَنْ يَطُوفَ طَوَافًا وَاحِدًا، وَيَسْعَى سَعْيًا وَاحِدًا لِعُمْرَتِهِ وَحَجِّهِ

Umreyl Haccın İçine Katarak Temettü Yapanın Hem Umresi, Hem de Haccı İçln Tek Tavaf İle Tek Sa'y Yapmasının Yeterli Olması

٣٩١٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ الْعَدَنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، وَأَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ، وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّهُ جَمَعَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، وَطَافَ لَهُمَا سَبْعًا، وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ سَبْعًا، وَقَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَفْعَلُ». [١:٤]

3913- Abdullah b. Ömer bildiriyor: Abdullah b. Ömer, hac ile umreyi birleştirdi. İkisi için yedi tavaf yaptı. Safa ile Merve arasında yedi defa say yaptı ve: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i işte böyle yaparken gördüm!" dedi.[2]

ذِكْرُ وَصْفِ طَوَافِ الْقَارِنِ إِذَا قَرَنَ بَيْنَ حَجِّهِ وَعُمْرَتِهِ

Haccıyla Umresini Birleştirerek Kıran Haccı Yapanın Tavafı

٣٩١٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: «لَمْ يَطُفِ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ إِلَّا طَوَافًا وَاحِدًا لِحَجَّتِهِ وَعُمْرَتِهِ». [٨:٥]

3914- Câbir der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) haccı ve umresi için bir defa tavaf, bir defa da Safa ile Merve arasında sa'y yaptı.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1560); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1556; Müslim 1211; Ebû Dâvûd 1781; Bak hadis no: 3792, 3917, 3926.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 1640; Müslim 1230/181; Nesâî 5/226; İbn Mâce 2974; Bak hadis no: 3915, 3916.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3819.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْقَارِنَ يَطُوفُ طَوَافَيْنِ

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩١٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، وَالْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْجَنَدِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الزُّهْرِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الدَّرَاوَرْدِيُّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ جَمَعَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ طَافَ لَهُمَا طَوَافًا وَاحِدًا، ثُمَّ لَمْ يَحِلَّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْ حَجَّتِهِ». [٨:٥]

3915- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hac ve umreyi bir arada yapanın bir tavaf yapması yeterlidir. Hem haccını da bitirmeden ihramdan çıkamaz"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْقَارِنَ يَطُوفُ طَوَافَيْنِ وَيَسْعَى سَعْيَيْنِ

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf İle İki Sa'y Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩١٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ الزُّبَيْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الدَّرَاوَرْدِيُّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ جَمَعَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ كَفَاهُ لَهُمَا طَوَافٌ وَاحِدٌ، وَلَا يَحِلُّ حَتَّى يَوْمِ النَّحْرِ، ثُمَّ يَحِلُّ مِنْهُمَا جَمِيعًا». [١٩:٤]

3916- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim hac ve umre (yani kıran haccı) niyetiyle ihrama girerse hac ve umresi için bir tavaf kifayet eder ve o kimse kurban bayramı(nın birinci günü) oluncaya kadar ihramdan çıkamaz. Sonra hac ve umrenin her ikisinden beraber ihramdan çıkar."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı zayıftır Bak hadis no: 3913.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 33); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Bak hadis no: 3913, 3915.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْقَارِنَ يَطُوفُ طَوَافَيْنِ، وَيَسْعَى سَعْيَيْنِ

Kıran Haccı Yapanın İki Tavaf İle İki Sa'y Yapacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩١٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ الطَّائِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَأَهْلَلْنَا بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيُهِلَّ بِالْحَجِّ مَعَ الْعُمْرَةِ، ثُمَّ لَا يَحِلَّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا»، قَالَتْ: فَقَدِمْتُ مَكَّةَ وَأَنَا حَائِضٌ لَمْ أَطُفْ بِالْبَيْتِ، وَلَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: «انْقُضِي رَأْسَكِ، وَامْتَشِطِي، وَأَهِلِّي بِالْحَجِّ، وَدَعِي الْعُمْرَةَ»، قَالَتْ: فَفَعَلْتُ، فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ، أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ، فَاعْتَمَرْتُ، فَقَالَ: «هَذِهِ مَكَانُ عُمْرَتِكِ»، قَالَتْ: فَطَافَ الَّذِينَ أَهَلُّوا بِالْعُمْرَةِ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ حَلُّوا، ثُمَّ طَافُوا طَوَافًا آخَرَ بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنْ مِنًى بِحَجِّهِمْ، وَأَمَّا الَّذِينَ كَانُوا أَهَلُّوا بِالْحَجِّ وَجَمَعُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، فَإِنَّمَا طَافُوا طَوَافًا وَاحِدًا. [٥:١١]

3917- Hz. Âişe der ki: Veda haccını yaptığı yıl Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile yola çıktık ve umre için ihrama girdik. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanında kurbanlığı olanlar umre ile birlikte hacca da niyetlenerek ihrama girsinler ve ikisini bitirmeden de ihramdan çıkmasınlar"** buyurdu. Fakat Mekke'ye girmeden önce hayız oldum ve bundan dolayı ne Kâbe'yi tavaf, ne de Safâ ile Merve arasında sa'y edebildim. Durumumdan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yakındığımda: "Umrenden vazgeç, saçlarını çöz ve tara. Sonra da hac için ihrama gir" buyurdu. Dediği gibi yaptım. Haccımı bitirdikten sonra da Abdurrahman b. Ebî Bekr ile birlikte beni Ten'îm'e gönderdi. Oradan umre yaptım. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu da bozduğum umrenin yerine geçsin"** buyurdu.

Umre için ihrama girenler Kâbe'yi tavaf edip Safâ ile Merve arasında sa'y yaptılar. Minâ'dan döndükten sonra da hac için bir daha tavaf yaptılar. Ancak umre ile birlikte hac için de ihrama girenler sadece bir defa tavaf yaptılar.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3912, 3792.

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي أَمَرَهُمُ الْمُصْطَفَى ﷺ بِمَا وَصَفْنَا فِيهِ بَعْدَ تَقْدِمَتِهِمُ الْإِهْلَالَ بِعُمْرَةٍ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Umre Niyetiyle İhrama Giren Ashâbına Söz Konusu Emri Verdiği Yer

٣٩١٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَفْلَحُ بْنُ حُمَيْدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ، وَلَيَالِي الْحَجِّ، وَحَرَمِ الْحَجِّ حَتَّى نَزَلْنَا بِسَرِفٍ، قَالَتْ: فَخَرَجَ ﷺ إِلَى أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: «مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ، وَأَحَبَّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً، فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ، فَلَا»، قَالَتْ: فَالْآخِذُ بِهَا، وَالتَّارِكُ لَهَا مِنْ أَصْحَابِهِ، قَالَتْ: فَأَمَّا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَرِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَكَانُوا أَهْلَ قُوَّةٍ، فَكَانَ مَعَهُمُ الْهَدْيُ، فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْعُمْرَةِ، قَالَتْ: فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ ﷺ : «مَا يُبْكِيكِ يَا هَنْتَاهُ؟ »، قُلْتُ: قَدْ سَمِعْتُ قَوْلَكَ لِأَصْحَابِكَ، فَمُنِعْتُ الْعُمْرَةَ، قَالَ: «وَمَا شَأْنُكِ؟ »، قَالَتْ: لَا أُصَلِّي، قَالَ: «فَلَا يَضُرُّكِ، إِنَّمَا أَنْتِ امْرَأَةٌ مِنْ بَنَاتِ آدَمَ، كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكِ مَا كَتَبَ عَلَيْهِنَّ، فَكُونِي فِي حَجَّتِكِ، فَعَسَى أَنْ تُدْرِكِيهَا»، قَالَتْ: فَخَرَجْنَا فِي حَجِّهِ حَتَّى قَدِمْنَا مِنًى، فَطَهَرْتُ ثُمَّ خَرَجْتُ مِنْ مِنًى فَأَفَضْتُ الْبَيْتَ، قَالَتْ: ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَهُ فِي النَّفْرِ الْآخِرِ حَتَّى نَزَلَ الْمُحَصَّبُ، وَنَزَلْنَا مَعَهُ، فَدَعَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ ﷺ : «اخْرُجْ بِأُخْتِكَ مِنَ الْحَرَمِ، فَلْتُهِلَّ بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ افْرُغَا، ثُمَّ ائْتِيَا هُنَا، فَإِنِّي أَنْظُرُكُمَا حَتَّى تَأْتِيَانِي»، قَالَتْ: فَخَرَجْتُ لِذَلِكَ حَتَّى فَرَغْتُ، وَفَرَغْتُ مِنَ الطَّوَافِ، ثُمَّ جِئْتُهُ سَحَرًا، فَقَالَ ﷺ : «هَلْ فَرَغْتُمْ؟ »، قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَذِنَ بِالرَّحِيلِ فِي أَصْحَابِهِ، فَارْتَحَلَ النَّاسُ، فَمَرَّ بِالْبَيْتِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، فَطَافَ بِهِ، ثُمَّ خَرَجَ، فَرَكِبَ، ثُمَّ انْصَرَفَ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْمَدِينَةِ. [١١:٥]

3918- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber hac ayları içindeki hac gecelerinde, hac niyetiyle yola çıktık. Serif'te konakladığımızda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbının yanına çıktı ve: **"Yanında kurbanlığı bulunmayanlardan haccını umreye çevirmek isteyenler çevirsin. Yanında kurbanlığı olanlar ise bunu yapmasın"** buyurdu. Sahabeden bazıları Hz. Peygamber'in bu sözü üzerine umreye niyet ederken, bazıları hac için olan niyetine devam etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbından maddi durumu iyi olanlardan kurbanlığı olanlar hac için olan niyetini değiştirmedi. (Hz. Âişe devamla) şöyle der: Bir ara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdiğinde ben ağlıyordum. **"Neden ağlıyorsun?"** diye sorunca: "Ashâbına umre konusunda

söylediğin şeyi işittim, umreden mahrum oldum" cevabını verdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Neyin var ki?"** diye sorduğunda ise: "(Hayız olduğum için) Namaz kılamayacağım" dedim. Bunun üzerine: **"Bunun sana zararı yok, sen haccına bak. Zira sen de Âdem'in kızlarından bir kızsın. Yüce Allah onlara takdir ettiğini sana da takdir etti. Umulur ki Yüce Allah sana umreyi de nasip eder"** buyurdu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) son grupla birlikte yola çıkıp Muhassab'da konaklayınca biz de onunla konakladık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Abdurrahman b. Ebî Bekr'i çağırdı ve: **"Kız kardeşini Harem bölgesinden çıkart da umre için ihrama girsin. Sonra Kâbe'de tavafını yapsın. Umreyi bitirdiğinde ise buraya gelin. Siz gelene kadar ben sizi bekleyeceğim"** buyurdu. Yola çıkıp umreyi yaptım ve Kâbe'yi tavaf ettim. Seher vakti geldiğimizde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bitirdiniz mi?"** diye sorunca: "Evet!" cevabını verdim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbına yola çıkma emri verdi ve halk Medine'ye doğru yola çıktı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ قَدْ أَمَرَهُمْ مَا وَصَفْنَا قَبْلَ دُخُولِهِمْ مَكَّةَ مَرَّةً أُخْرَى مِثْلَ مَا أَمَرَهُمْ بِهِ بِسَرِفٍ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Serif'te Verdiği Söz Konusu Emri Mekke'ye Girmeden Önce İkinci Kez Vermesi

٣٩١٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُلَائِيُّ، وَيَحْيَى بْنُ آدَمَ، قَالَا: حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ أَبُو خَيْثَمَةَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مُهِلِّينَ بِالْحَجِّ، وَمَعَنَا النِّسَاءُ وَالذَّرَارِيُّ، فَلَمَّا قَدِمْنَا مَكَّةَ طُفْنَا بِالْبَيْتِ، وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَحِلَّ»، فَقُلْنَا: أَيُّ الْحِلِّ؟ فَقَالَ: «الْحِلُّ كُلُّهُ»، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ أَهْلَلْنَا بِالْحَجِّ، قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اشْتَرِكُوا فِي الْإِبِلِ وَالْبَقَرِ، كُلُّ سَبْعَةٍ فِي بَدَنَةٍ»، قَالَ: فَجَاءَ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ عُمْرَتَنَا هَذِهِ لِعَامِنَا هَذَا أَمْ لِلْأَبَدِ؟، فَقَالَ ﷺ: «لَا بَلْ لِلْأَبَدِ»، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بَيِّنْ لَنَا دِينَنَا، كَأَنَّمَا خُلِقْنَا الْآنَ، أَرَأَيْتَ الْعَمَلَ الَّذِي نَعْمَلُ بِهِ، أَفِيمَا جَفَّتْ بِهِ الْأَقْلَامُ، وَجَرَتْ بِهِ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3795, 3792.

الْمَقَادِيرُ، أَمْ مِمَّا نَسْتَقْبِلُ؟، فَقَالَ ﷺ: «لَا بَلْ فِيمَا جَفَّتْ بِهِ الْأَقْلَامُ، وَجَرَتْ بِهِ الْمَقَادِيرُ»، قُلْتُ: فَفِيمَ الْعَمَلُ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اعْمَلُوا، فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ» [٥:١١]

3919- Câbir b. Abdillah anlatıyor: Kadınlarımızı ve çocuklarımızı da yanımıza alıp Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte hac niyetiyle yola çıktık. Mekke'ye geldiğimizde Kâbe'yi tavaf edip, Safâ ile Merve arasında sa'y yaptık. Daha sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanında kurbanlık getirmeyenler ihramdan çıksın"** buyurdu. Biz: "Nasıl bir ihramdan çıkışı kastediyorsun?" diye sorduğumuzda: **"Tamamen ihramdan çıkın!"** buyurdu. Terviye gününde de yeniden hac için ihrama girdik. Ayrıca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kurbanlıklar konusunda her yedi kişi bir deve veya bir sığıra ortak olsun"** buyurdu. Surâka b. Mâlik b. Cu'şum geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu umremiz sadece bu yıl için mi geçerli, yoksa sonsuza kadar böyle mi olacak?" diye sordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu, sonsuza kadar öyledir!"** buyurdu. Surâka: "Ey Allah'ın Resûlü! Sanki yeni doğmuşuz gibi bize açıklama yap. Şu an ne diye amel ediyoruz? Yazılıp biten ve takdir edilen bir son için mi yoksa henüz ilerde ortaya çıkacak olan bir şey için mi?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yazılıp biten ve takdir edilen bir son için"** karşılığını verdi. Surâka: "(Sonuç belliyse) o zaman neden amel edelim?" diye sordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Amellerinizi yapın! Amelle herkese kendisi için takdir olan şey kolaylaştırılır"** buyurdu.[1]

قَالَ: أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فِي هَذِهِ الْأَخْبَارِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا فِي إِفْرَادِ الْمُصْطَفَى ﷺ الْحَجَّ، وَقِرَانِهِ وَتَمَتُّعِهِ بِهِمَا مِمَّا تَنَازَعَ فِيهَا الْأَئِمَّةُ مِنْ لَدُنِ الْمُصْطَفَى ﷺ إِلَى يَوْمِنَا هَذَا، وَيُشَنِّعُ بِهِ الْمُعَطِّلَةُ، وَأَهْلُ الْبِدَعِ عَلَى أَئِمَّتِنَا، وَقَالُوا: رَوَيْتُمْ ثَلَاثَةَ أَحَادِيثَ مُتَضَادَّةٍ فِي فِعْلٍ وَاحِدٍ، وَرَجُلٍ وَاحِدٍ، وَحَالَةٍ وَاحِدَةٍ وَزَعَمْتُمْ أَنَّهَا ثَلَاثَتُهَا صِحَاحٌ مِنْ جِهَةِ النَّقْلِ، وَالْعَقْلُ يَدْفَعُ مَا قُلْتُمْ، إِذْ مُحَالٌ أَنْ يَكُونَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ كَانَ مُفْرِدًا قَارِنًا مُتَمَتِّعًا، فَلَمَّا صَحَّ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي حَالَةٍ وَاحِدَةٍ قَارِنًا مُتَمَتِّعًا مُفْرِدًا صَحَّ أَنَّ الْأَخْبَارَ يَجِبُ أَنْ يُقْبَلَ مِنْهَا مَا يُوَافِقُ الْعَقْلَ، وَمَهْمَا جَازَ لَكُمْ أَنْ تَرُدُّوا خَبَرًا يَصِحُّ، ثُمَّ لَا تَسْتَعْمِلُوهُ، أَوْ تُؤْثِرُوا غَيْرَهُ عَلَيْهِ كَمَا فَعَلْتُمْ فِي هَذِهِ الْأَخْبَارِ الثَّلَاثَةِ، يَجُوزُ لِخَصْمِكُمْ أَنْ يَأْخُذَ مَا تَرَكْتُمْ وَيَتْرُكَ مَا أَخَذْتُمْ، وَلَوْ تَمَلَّقَ قَائِلٌ هَذَا فِي الْخَلْوَةِ إِلَى الْبَارِئِ جَلَّ وَعَلَا وَسَأَلَهُ التَّوْفِيقَ لِإِصَابَةِ الْحَقِّ وَالْهِدَايَةِ لِطَلَبِ الرُّشْدِ فِي الْجَمْعِ بَيْنَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/292, 3/293; Müslim 1318/351; Bak hadis no: 3791, 3912, 3917, 3795, 3918, 3921, 3924.

الْأَخْبَارِ، وَنَفْيِ التَّضَادِ عَنِ الْآثَارِ لَعَلِمَ بِتَوْفِيقِ الْوَاحِدِ الْجَبَّارِ، أَنَّ أَخْبَارَ الْمُصْطَفَى ﷺ لَا تَضَادَ بَيْنَهَا وَلَا تَهَاتُرَ، وَلَا يُكَذِّبُ بَعْضُهَا بَعْضًا إِذَا صَحَّتْ مِنْ جِهَةِ النَّقْلِ، لَعَرِفَهَا الْمُخَصُوصُونَ فِي الْعِلْمِ، الذَّابُونَ عَنِ الْمُصْطَفَى ﷺ الْكَذِبَ، وَعَنْ سُنَّتِهِ الْقَدَحَ، الْمُؤْثِرُونَ مَا صَحَّ عَنْهُ ﷺ عَلَى قَوْلِ مَنْ بَعْدَهُ مِنْ أُمَّتِهِ ﷺ ، وَالْفَصْلُ بَيْنَ الْجَمْعِ فِي هَذِهِ الْأَخْبَارِ أَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَهَلَّ بِالْعُمْرَةِ حَيْثُ أَحْرَمَ، كَذَلِكَ قَالَهُ مَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، فَخَرَجَ ﷺ وَهُوَ يُهِلُّ بِالْعُمْرَةِ وَحْدَهَا حَتَّى بَلَغَ سَرِفَ، أَمَرَ أَصْحَابَهُ بِمَا ذَكَرْنَا فِي خَبَرِ أَفْلَحَ بْنِ حُمَيْدٍ، فَمِنْهُمْ مَنْ أَفْرَدَ حِينَئِذٍ، وَمِنْهُمْ مَنْ أَقَامَ عَلَى عُمْرَتِهِ، وَلَمْ يَحِلَّ، فَأَهَلَّ ﷺ بِهِمَا مَعًا حِينَئِذٍ إِلَى أَنْ دَخَلَ مَكَّةَ، وَكَذَلِكَ أَصْحَابُهُ الَّذِينَ سَاقُوا مَعَهُمُ الْهَدْيَ، وَكُلُّ خَبَرٍ رُوِيَ فِي قِرَانِ النَّبِيِّ ﷺ ، إِنَّمَا كَانَ ذَلِكَ حَيْثُ رَأَوْهُ يُهِلُّ بِهِمَا بَعْدَ إِدْخَالِهِ الْحَجَّ عَلَى الْعُمْرَةِ إِلَى أَنْ دَخَلَ مَكَّةَ، فَلَمَّا دَخَلَ مَكَّةَ ﷺ وَطَافَ وَسَعَى، أَمَرَ ثَانِيًا مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيَ، وَكَانَ قَدْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ أَنْ يَتَمَتَّعَ وَيَحِلَّ، وَكَانَ يَتَلَهَّفُ ﷺ عَلَى مَا فَاتَهُ مِنَ الْإِهْلَالِ، حَيْثُ كَانَ سَاقَ الْهَدْيَ حَتَّى، إِنَّ بَعْضَ أَصْحَابِهِ مِمَّنْ لَمْ يَسُقِ الْهَدْيَ لَمْ يَكُونُوا يُحِلُّونَ حَيْثُ رَأَوَا الْمُصْطَفَى ﷺ لَمْ يَحِلَّ حَتَّى كَانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا وَصَفْنَاهُ مِنْ دُخُولِهِ ﷺ عَلَى عَائِشَةَ وَهُوَ غَضْبَانُ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ، وَأَحْرَمَ الْمُتَمَتِّعُونَ خَرَجَ ﷺ إِلَى مِنًى، وَهُوَ يُهِلُّ بِالْحَجِّ مُفْرَدًا، إِذِ الْعُمْرَةُ الَّتِي قَدْ أَهَلَّ بِهَا فِي أَوَّلِ الْأَمْرِ قَدِ انْقَضَتْ عِنْدَ دُخُولِهِ مَكَّةَ بِطَوَافِهِ بِالْبَيْتِ وَسَعْيِهِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَحَكَى ابْنُ عُمَرَ وَعَائِشَةُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَفْرَدَ الْحَجَّ أَرَادَ مِنْ خُرُوجِهِ إِلَى مِنًى مِنْ مَكَّةَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَ هَذِهِ الْأَخْبَارِ تَضَادٌ أَوْ تَهَاتُرٌ، وَفَّقَنَا اللَّهُ لِمَا يُقَرِّبُنَا إِلَيْهِ، وَيُزْلِفُنَا لَدَيْهِ مِنَ الْخُضُوعِ عِنْدَ وُرُودِ السُّنَنِ إِذَا صَحَّتْ، وَالِانْقِيَادِ لِقَبُولِهَا وَاتِّهَامِ الْأَنْفُسِ وَإِلْزَاقِ الْعَيْبِ بِهَا إِذَا لَمْ نُوَفَّقْ لِإِدْرَاكِ حَقِيقَةِ الصَّوَابِ دُونَ الْقَدْحِ فِي السُّنَنِ وَالتَّعَرُّجِ عَلَى الْآرَاءِ الْمَنْكُوسَةِ وَالْمَقَايِيسَاتِ الْمَعْكُوسَةِ، إِنَّهُ خَيْرُ مَسْؤُولٍ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ifrâd, kırân ve temettü haccı yaptığını söyleyen bu rivayetler Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) günümüze dek âlimlerin çekişmesine neden olan rivayetlerdendir. Aynı şekilde Muattıla mezhebinden olanlar ile bidatçilerin: "Tek bir fiil, tek bir adam ve tek bir durum konusunda birbiriyle çelişen üç tane rivayette bulundunuz ve nakil bakımından her üç rivayetin de sahih olduğunu iddia ediyorsunuz. Oysa akıl bu dediğinizi reddetmektedir. Zira Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Vedâ haccında hem ifrâd, hem kırân, hem de temettü yapması mümkün değildir.

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) tek bir hacda hem ifrâd, hem kırân, hem de temettü yapmış olması mümkün değilse o zaman rivayetler içinden akla uygun olanın kabul edilmesi gerekmektedir. Bu üç rivayette olduğu gibi sahih olan bir haberi nasıl reddedebiliyor ya da başkasını ona tercih edebiliyor ve onunla amel etmiyorsanız o zaman hasmınızın da sizin reddettiğiniz bir habere itibar etme ya da sizin itibar ettiğiniz bir haberi reddetme hakkı oluyor" diyerek hocalarımızı tenkit etmesine sebep olmuşlardır. Oysa bunu diyen bir kişi yalnızken Rabbine dua etse, rivayetleri uzlaştırıp aradaki çelişkileri gidermede hakkı ve doğruyu isabet ettirmek için O'dan muvaffakiyet dilese Allah'ın da muvaffakiyetiyle nakil bakımından sıhhatli olan hadisler arasında herhangi bir çelişki ve tutarsızlığın bulunmayacağını, bu haberlerin birbirini yalanlamayacağını bilirdi. Zira bu ilimde uzman olanlar, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) isnâd edilebilecek yalanları, sünnete yönelik yapılan tenkitleri gidermeye çalışanlar ve hadislerden sahih olanlarını Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) sonra gelenlerin sözlerine tercih edenler bunu bilmektedirler.

Bu üç haberi uzlaştırmaya ve bir arada düşünmeye çalışırsak diyebiliriz ki Mâlik'in "Zührî — Urve" kanalıyla Âişe'den yaptığı rivayete göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihrama girince umreye niyetlenerek girmişti. Sadece umre niyetiyle yola çıkıp bu şekilde Serif'e kadar ulaştı. Serif'te Eflah b. Humeyd'in rivayetinde zikredildiği gibi ashâbına söz konusu emri verdi. Bu emir üzerine ashâbdan bazıları sadece hacca (ifrâd haccına) niyetlenirken, bir kısmı umre niyetini devam ettirip umre ihramından çıkmadı. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) orada hem hac, hem de umreye (kırân haccına) niyetlendi ve bu şekilde Mekke'ye girdi. Ashâbından yanında kurbanlık getirenler de hacla birlikte umreye niyetlenmişlerdi. Bu hacda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kırân yaptığına yönelik gelen haberlerin tümü bu anlamdadır ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hem umre, hem de hac için telbiye getirdiğini görenler tarafından nakledilmişlerdir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'ye girip tavafını ve sa'yını yaptıktan sonra yanında kurbanlık getirmeyip umre niyetiyle ihrama girenlerin temettü yapıp ihramdan çıkmalarını emretti. Kendisi de yanında kurbanlık getirmeseydi aynısını yapacağını bildirdi. Hatta ashâbından yanında kurbanlık getirmeyenlerden bazıları Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) umre sonrası ihramdan çıkmadığını gördüklerinde onlar da ihramdan çıkmak istememiş, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söz konusu emri vermesine ve Âişe'nin yanına öfkelenmiş bir şekilde girmesine sebep olmuşlardır. Terviye günü umreciler de ihrama girdiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sadece hac için telbiye getirerek Mina'ya gitti. Zira başlarda niyetlendiği umresi Mekke'ye girdikten ve Kâbe'yi tavaf edip Safâ ile Merve arasında sa'yettikten sonra tamamlanmıştı. İbn Ömer ve Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ifrâd haccı

yaptığını anlatırken Mekke'den Mina'ya giderken yaptığını söylemişlerdir. Dolayısıyla bu haberler arasında herhangi bir çelişki ve tutarsızlık bulunmamaktadır.

Yüce Allah kendisine yaklaştıracak amellerde bulunmada bizleri muvaffak kılsın. Bizleri sahih sünnetlere yönelik boyun eğmeye ve onları kabul etmeye yaklaştırsın. Hakikatlerini anlamaya muvaffak olamadığımız durumlarda değersiz görüşlere ve ters yüz edilmiş kıyaslamalara dayanarak onları tenkit edip kusurlu bulmak yerine kusuru kendi nefislerinde görenlerden eylesin. Kendisinden bir şeyler isteneceklerin en hayırlısı O'dur.

بَابُ، التَّمَتُّعُ

Bâb: Temettü (Haccı)

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالتَّمَتُّعِ لِمَنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَاسْتِحْبَابِهِ، وَإِيثَارِهِ عَلَى الْقِرَانِ وَالْإِفْرَادِ مَعًا

Hacda Temettünün Emredilmesi, Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edilip Müstehab Görülmesi

٣٩٢٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، حَدَّثَنَا حَيْوَةُ، وَذَكَرَ أَبُو يَعْلَى آخَرَ مَعَهُ، قَالَا: سَمِعْنَا يَزِيدَ بْنَ أَبِي حَبِيبٍ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبُو عِمْرَانَ، أَنَّهُ حَجَّ مَعَ مَوَالِيهِ، قَالَ: فَأَتَيْتُ أُمَّ سَلَمَةَ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، فَقُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، إِنِّي لَمْ أَحُجَّ قَطُّ فَبِأَيِّهِمَا أَبْدَأُ بِالْعُمْرَةِ، أَمْ بِالْحَجِّ، قَالَتِ: ابْدَأْ بِأَيِّهِمَا شِئْتَ، قَالَ: ثُمَّ أَتَيْتُ صَفِيَّةَ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، فَسَأَلْتُهَا، فَقَالَتْ لِي مِثْلَ مَا قَالَتْ، قَالَ: ثُمَّ جِئْتُ أُمَّ سَلَمَةَ، فَأَخْبَرْتُهَا بِقَوْلِ صَفِيَّةَ، فَقَالَتْ لِي أُمُّ سَلَمَةَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «يَا آلَ مُحَمَّدٍ مَنْ حَجَّ مِنْكُمْ فَلْيُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فِي حَجَّةٍ». [١: ٧٨]

3920- Ebû İmrân, azatlıları ile hac yapmak istedi. Diyor ki: Müminlerin annesi Ümmü Seleme'nin yanına gidip: "Ey müminlerin annesi! Ben hiç hac yapmadım. Hangisiyle başlayayım, hacla mı, umreyle mi?" diye sorunca o: "Hangisiyle dilersen onunla başla" dedi. Daha sonra müminlerin annesi Safiyye'nin de yanına varıp aynı şeyi sorunca o da Ümmü Seleme gibi cevap verdi. Sonra Ümmü Seleme'ye tekrar gidip Safiyye'nin söylediğini haber verince bana dedi ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Muhammed ailesi! İçinizden haccedecek olanlar haccın içinde umreye telbiye getirsin"** buyurduğunu işittim.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2469); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/317; Bak

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: أَبُو عِمْرَانَ هَذَا اسْمُهُ أَسْلَمُ أَبُو عِمْرَانَ مِنْ ثِقَاتِ أَهْلِ مِصْرَ

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Ebû İmrân'ın adı Eslem olup Mısır halkından güvenilir bir ravidir.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ اسْتِحْبَابَ التَّمَتُّعِ لِمَنْ قَصَدَ الْبَيْتَ الْعَتِيقَ، وَإِيثَارَهُ عَلَى الْقِرَانِ وَالْإِفْرَادِ

Beyt-i Atik'i Kastedenler İçin Hacda Temettünün Müstehab Görüldüğü ve Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edildiğine Delâlet Eden Haber

٣٩٢١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَطَاءٌ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: أَهْلَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْحَجِّ خَالِصًا، لَا نَخْلِطُ بِغَيْرِهِ، فَقَدِمْنَا مَكَّةَ لِأَرْبَعِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، فَلَمَّا طُفْنَا بِالْبَيْتِ، وَسَعَيْنَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَأَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ نَجْعَلَهَا عُمْرَةً، وَأَنْ نَحِلَّ إِلَى النِّسَاءِ، فَقُلْنَا بَيْنَنَا: لَيْسَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ عَرَفَةَ إِلَّا خَمْسٌ، فَنَخْرُجُ إِلَيْهَا، وَمَذَاكِيرُنَا تَقْطُرُ مَنِيًّا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنِّي لَأَبَرُّكُمْ وَأَصْدَقُكُمْ، وَلَوْلَا الْهَدْيُ لَأَحْلَلْتُ»، فَقَامَ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَمْتِعَتُنَا هَذِهِ لِعَامِنَا هَذَا أَمْ لِلْأَبَدِ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «بَلْ لِلْأَبَدِ» [٣:٦٥]

3921- Câbir b. Abdillah anlatıyor: Biz Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte sadece hac niyetiyle ihrama girdik, umreyi hacca karıştırmadık. Sonra Zilhicce ayının dördüncü gecesi Mekke'ye vardık. Biz Kâbe'yi tavaf edip Safa ile Merve arasında sa'y yapınca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) haccımızı umreye çevirmemizi ve ihramdan çıkıp kadınlarımıza yaklaşabilmemizi emretti. Bunun üzerine biz kendi aramızda: "Bizim ile Arefe (günü ya da Arafat) arasında beş gün var. Biz kadınlarımızdan bile yararlanmış olarak Arafat'a çıkacağız (Bu nasıl olur?)" diye (hayretle) konuştuk. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kuşkusuz ben sizin en fazla hayra düşkünü ve Allah'a karşı en doğru olanıyım. Yanımda (getirdiğim) kurbanlık olmasaydı ben de ihramdan çıkacaktım"** buyurdu. Bunun üzerine Surakâ b. Mâlik kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Umreyi bu şekilde hac ile beraber yapmamız sadece bu yıl için mi geçerli, yoksa sonsuza kadar böyle mi devam

---

hadis no: 3791, 3922.

edecek?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sonsuza kadar böyle devam edecek"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى اسْتِحْبَابِ إِهْلَالِ الْمَرْءِ بِالتَّمَتُّعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، وَالْإِيثَارِ عَلَى الْقِرَانِ وَالْإِفْرَادِ مَعًا

Kişinin Hacca Kadar Umreden Faydalanmasının Müstehab Olduğuna ve Bunun Kırân Haccı İle İfrâd Haccına Tercih Edildiğine Delâlet Eden Haber

٣٩٢٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَيْوَةُ، قَالَ: سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ أَبِي حَبِيبٍ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبُو عِمْرَانَ، أَنَّهُ حَجَّ مَعَ مَوَالِيهِ، قَالَ: فَأَتَيْتُ أُمَّ سَلَمَةَ، فَقُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي لَمْ أَحُجَّ قَطُّ، فَبِأَيِّهِمَا أَبْدَأُ، بِالْحَجِّ أَمْ بِالْعُمْرَةِ فَقَالَتْ: إِنْ شِئْتَ فَاعْتَمِرْ قَبْلَ أَنْ تَحُجَّ، وَإِنْ شِئْتَ بَعْدَ أَنْ تَحُجَّ، فَذَهَبْتُ إِلَى صَفِيَّةَ، فَقَالَتْ لِي مِثْلَ ذَلِكَ، فَرَجَعْتُ إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ، فَأَخْبَرْتُهَا بِقَوْلِ صَفِيَّةَ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «يَا آلَ مُحَمَّدٍ مَنْ حَجَّ مِنْكُمْ فَلْيُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فِي حَجٍّ». [٥:١١]

3922- Ebû İmrân et-Tuceybî anlatıyor: Kendisi, (bir defasında) köleleriyle birlikte hac yapmıştı. Diyor ki: Ben, Ümmü Seleme'nin yanına vardım ve: "Ey müminlerin annesi! Doğrusu ben, şimdiye kadar hiç hac yapmadım. İlk önce hangisiyle; (yani) hac ile mi, yoksa umre ile mi başlayayım?" dedim. Ümmü Seleme: "Dilersen hac yapmadan önce umre yap. Dilersen de hac yaptıktan sonra umre yap!" dedi. Bunun üzerine (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in diğer hanımı) Safiyye'nin yanına gittim. (Ona da bu meseleyi sordum.) O da bana (Ümmü Seleme'nin söylediği) sözün aynısını söyledi. Bunun üzerine Ümmü Seleme'nin yanına geri döndüm. Ona, Safiyye'nin (bana söylediği) sözü haber verdim. Ümmü Seleme: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i: **«Ey Muhammed'in ev halkı! Sizden her kim hac yaparsa umreyi hacla birlikte yapma (kıran haccı) niyetiyle ihrama girsin!»** buyurduğunu işittim" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1566); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ebû Dâvûd 1787; İbn Mâce 2980; Bak hadis no: 3791, 3919.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3920.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَتَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، إِذَا قَصَدَ الْبَيْتَ الْعَتِيقَ

Beyt-i Atîk'e Kasdeden Kişinin Umreyi Hacca Katarak Temettü Yapmasının Mubahlığı

٣٩٢٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ بِعَسْقَلَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَوْفَلٍ: أَنَّهُ سَمِعَ الضَّحَّاكَ بْنَ قَيْسٍ فِي حَجَّةِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ يَقُولُ: «لَا يَفْتِي بِالتَّمَتُّعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ إِلَّا مَنْ جَهِلَ أَمْرَ اللَّهِ ﷻ»، فَقَالَ لَهُ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ: «بِئْسَ مَا قُلْتُ يَا ابْنَ أَخِي، فَوَاللَّهِ لَقَدْ فَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَفَعَلْنَاهُ مَعَهُ». [٤:١]

3923- Muhammed b. Abdillah b. Nevfel anlatıyor: Kendisi, Muaviye b. Ebî Süfyân'ın hac (emirliği) sırasında Dahhâk b. Kays'ın: "Temettü haccına ancak Yüce Allah'ın emrini bilmeyen kimse fetva verir!" dediğini işitti. Bunun üzerine Sa'd b. Ebi Vakkâs, ona: "Ne kötü söz söyledin, ey kardeşimin oğlu! Allah'ın adına yemin ederim ki, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (temettü haccı) yaptı ve biz de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'le birlikte temettü haccını yaptık!" dedi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَمَرَ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ الْهَدْيُ بِكُلِّ الْإِحْلَالِ لَا بِالْبَعْضِ مِنْهُ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Yanında Kurbanlık Getirmeyenlere Kısmî Değil Tümüyle İhramdan Çıkmayı Emretmiş Olması

٣٩٢٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مُهِلِّينَ بِالْحَجِّ، فَقَدِمْنَا مَكَّةَ، فَطُفْنَا بِالْبَيْتِ، وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ قَامَ فِينَا النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: «مَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ سَاقَ هَدْيًا فَلْيَحْلِلْ وَلْيَجْعَلْهَا عُمْرَةً»، فَقُلْنَا: حِلٌّ مِنْ ذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟، قَالَ: «الْحِلُّ كُلُّهُ»، فَوَاقَعْنَا النِّسَاءَ، وَلَبِسْنَا، وَتَطَيَّبْنَا بِالطِّيبِ، فَقَالَ أُنَاسٌ: مَا هَذَا الْأَمْرُ، نَأْتِي عَرَفَةَ، وَأُيُورُنَا تَقْطُرُ مَنِيًّا؟، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَامَ فِينَا كَالْمُغْضَبِ، فَقَالَ: «وَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ أَنِّي أَتْقَاكُمْ، وَلَوْ عَلِمْتُ أَنَّكُمْ تَقُولُونَ هَذَا مَا سُقْتُ الْهَدْيَ، فَاسْمَحُوا بِمَا تُؤْمَرُونَ بِهِ»، فَقَامَ سُرَاقَةُ

---

[1] Elbânî: Zayıf; Şuayb: Ravileri Muhammed b. Abdillah b. Nevfel hariç Sahih ricâlidir. Müslim 1225; Darimî 2/35, 2/36, 3939.

بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عُمْرَتُنَا هَذِهِ الَّتِي أَمَرْتَنَا بِهَا أَلِعَامِنَا هَذَا أَمْ لِلْأَبَدِ؟، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «بَلْ لِلْأَبَدِ». [٣:٦٥]

3924- Câbir der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte sadece hac için ihrama girip Mekke'ye doğru yola çıktık Kâbe'yi tavaf ettik, Safâ ile Merve arasında sa'yımızı yaptık. Sonrasında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)aramızda ayağa kalkarak: **"Yanında sevk ettiği kurban bulunmayanlar ihramdan çıksan ve haccını umreye çevirsin"** buyurdu. Biz: "Nasıl ihramdan çıkalım, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorduğumuzda, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Tamamen ihramdan çıkın"** buyurdu. Bunun üzerine kadınlarımızla birlikte olduk, giysilerimizi giydik ve kokular süründük. İnsanlardan bazıları: "Arefe gününe ya da Arafat'a geldiğimiz halde ve organlarımız meni damlatırken bu nasıl oluyor?" dediler. Bu konuşmalar kulağına gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) öfkeli bir şekilde aramızda kalkıp şöyle buyurdu: **"Böyle söyleyeceğinizi bilseydim kurbanlık sevk etmezdim. Size emredilene karşı hoşgörülü olun."** Bunun üzerine Surâka b. Mâlik b. Cu'şum: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu şekildeki umremiz sadece bu yıl için mi geçerli, yoksa sonsuza kadar böyle mi devam edecek?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sonsuza kadar böyle devam edecek"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ أَمَرَهُمْ ﷺ بِالْإِحْلَالِ وَلَمْ يَحِلَّ هُوَ بِنَفْسِهِ

Kendisi İhramdan Çıkmadığı Halde Onlara İhramdan Çıkmalarını Emretme Nedeni

٣٩٢٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنْ حَفْصَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: مَا شَأْنُ النَّاسِ، حَلُّوا وَلَمْ تَحِلَّ أَنْتَ مِنْ عُمْرَتِكَ؟، فَقَالَ: «إِنِّي لَبَّدْتُ رَأْسِي، وَقَلَّدْتُ هَدْيِي، فَلَا أَحِلُّ حَتَّى أَنْحَرَ». [٣:٦٥]

3925- Hafsa bildiriyor: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem): "İnsanlara ne oluyor, ihramdan çıktılar? Neden sen umre ihramından çıkmıyorsun?" diye sorduğumda: **"Çünkü saçlarımı (dağılmaması için bal ile) birbirine yapıştırdım ve kurbanlara gerdanlık taktım. Kurbanları kesene kadar ihramdan çıkamam"** karşılığını verdi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 3919.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1585); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/394; Ahmed 6/283; Buhârî 1566; Müslim 1229; Ebû Dâvûd 1806;

ذِكْرُ أَمْرِ الْمُصْطَفَى ﷺ أَصْحَابَهُ الَّذِينَ أَحَلُّوا بِالْعُمْرَةِ، وَلَمْ يَسُوقُوا هَدْيًا أَنْ يَحِلُّوا

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Göndermeyen Ashâbını (Haclarını) Umreye Çevirip İhramdan Çıkmalarını Emretmesi

٣٩٢٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حِبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِحَجٍّ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ وَأَهْدَى، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، فَلَمْ يُهْدِ فَلْيَحِلَّ، وَمَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ فَأَهْدَى، فَلَا يَحِلَّ، وَمَنْ أَهَلَّ بِحَجٍّ، فَلْيُتِمَّ حَجَّهُ»، قَالَتْ عَائِشَةُ: وَكُنْتُ مِمَّنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ. [١١:٥]

3926- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Vedâ haccına çıktığımız zaman kimimiz hac için ihrama girdi. Kimimiz umre için ihrama girdi ve yanında kurbanlık da getirdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Umre için ihrama girip de yanında kurbanlık getirmeyen umre sonrası ihramdan çıksın. Umre için ihrama girip de yanında kurbanlık getirenler ise umre sonrası ihramdan çıkmasınlar. Hac için ihrama girenler ise haclarını tamamlasınlar"** buyurdu. Ben de umre için ihrama girenlerdendim.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَمَرَ بِإِدْخَالِ الْحَجِّ عَلَى الْعُمْرَةِ مَنْ أَهَلَّ بِهَا، وَمَنْ سَاقَ الْهَدْيَ قَبْلَ ذَلِكَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Sevkedip Her İkisi İçin de Telbiye Getirenlerin Haclarını Umreleri İçine Katmalarını Emretmesi

٣٩٢٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ، وَلَمْ أَكُنْ سُقْتُ الْهَدْيَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ مِنْكُمْ قَدْ سَاقَ هَدْيًا فَلْيُهِلَّ بِحَجٍّ مَعَ عُمْرَتِهِ، ثُمَّ لَا يَحِلَّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا»، قَالَتْ: فَحِضْتُ لَيْلَةَ عَرَفَةَ، فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَصْنَعُ فِي حَجَّتِي قَالَ:

Nesâî 5/136; İbn Mâce 3046.

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3912, 3917.

«امْتَشِطِي، وَدَعِي الْعُمْرَةَ وَأَهِلِّي بِالْحَجِّ»، قَالَتْ: فَحَجَجْتُ، فَبَعَثَ مَعِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، فَأَعْمَرَنِي مَكَانَ عُمْرَتِي الَّتِي تَرَكْتُهَا. [٥:١١]

3927- Hz. Âişe der ki: Veda haccını yaptığı yıl Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile yola çıktık ve ben umre için ihrama girdim. Ancak yanımda kurbanlık getirmemiştim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanında kurbanlığı olanlar umre ile birlikte hacca da niyetlenerek ihrama girsinler ve ikisini bitirmeden de ihramdan çıkmasınlar"** buyurdu. Fakat (Mekke'ye girmeden önce) hayız oldum. Arefe gecesi: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben umre için ihrama girmiştim, haccımı nasıl yapacağım?" diye sorduğumda, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Saçlarını çöz ve tara. Umrenden de vazgeç ve hac için ihrama gir"** buyurdu. Haccımı bitirdikten sonra da Abdurrahman b. Ebî Bekr ile birlikte beni Ten'îm'e gönderdi. Oradan yarıda bıraktığım umrenin yerine bir umre yaptırdı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْإِحْلَالَ، إِنَّمَا أُبِيحَ لِمَنْ لَمْ يَسُقِ الْهَدْيَ مَعَهُ فِي الِابْتِدَاءِ

Başlangıçta Kurbanlık Sevketmeyenlerin İhramdan Çıkmalarının Mubah Kılınması

٣٩٢٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَخِي عَمْرَةَ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِخَمْسٍ بَقِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، «فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ كَانَ طَافَ بِالْبَيْتِ أَنْ يَحِلَّ إِلَّا أَنْ يَكُونَ سَاقَ هَدْيًا»، قَالَتْ: وَأَتَيْنَا بِلَحْمِ بَقَرٍ، فَقُلْتُ: مَا هَذَا؟، قَالُوا: «ذَبَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَزْوَاجِهِ». [٤:١]

3928- Hz. Âişe der ki: Zilkâde ayının bitimine beş gün kala Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile yola çıktığımızda sadece hac için çıktığımızı düşünüyorduk. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kâbe'yi tavaf eden ve kurbanlığı olmayanlar umreye niyet etsin"** buyurdu. Bana sığır eti getirilince: "Bu nedir?" diye sordu. Bana: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları adına kurban kesti" karşılığını verdiler.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/335; Ahmed 6/245; Buhârî 1561; Müslim 1211, 113; Ebû Dâvûd 1783; Nesâî 5/146; Bak hadis no: 3792, 3928.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3928, 3792.

ذِكْرُ وَصْفِ مَا يَعْمَلُ الْمُتَمَتِّعُ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ عِنْدَ دُخُولِ مَكَّةَ

Mekke'ye Girişte Umresini Haccına Katarak Temettü Yapan Kimse Ne Yapar?

٣٩٢٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ عُمَرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهَا، سَمِعَتْ عَائِشَةَ تَقُولُ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِخَمْسِ لَيَالٍ بَقِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، لَا نَرَى إِلَّا أَنَّهُ الْحَجُّ، فَلَمَّا دَنَوْنَا مِنْ مَكَّةَ، «أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ، إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ، وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، أَنْ يَحِلَّ»، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَدَخَلَ عَلَيْنَا يَوْمَ النَّحْرِ بِلَحْمِ بَقَرٍ، فَقُلْتُ: مَا هَذَا؟ قَالَ: «نَحَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَزْوَاجِهِ» قَالَ يَحْيَى: فَذَكَرْتُ هَذَا الْحَدِيثَ لِلْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، فَقَالَ: أَتَتْكَ وَاللَّهِ بِالْحَدِيثِ عَلَى وَجْهِهِ [١:٤]

3929- Hz. Âişe der ki: Zilkâde ayının bitimine beş gün kala Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile yola çıktığımızda sadece hac için çıktığımızı düşünüyorduk. Mekke'ye yaklaştığımızda Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanında kurbanlık getirmeyenlerin Kâbe'yi tavaf ettikten ve Safâ ile Merve arasında sa'y ettikten sonra ihramdan çıkmalarını söyledi. Kurban gününde bize sığır eti getirildi. "Bu ne?" diye sorduğumda: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), hanımları adına kestiği kurbanın eti" dediler.

Yahya (b. Saîd) dedi ki: Bu hadisi Kâsım b. Muhammed'e anlattığımda; "Amra, hadisi sana olduğu gibi söylemiş" dedi.[1]

بَابٌ، مَا جَاءَ فِي حَجِّ النَّبِيِّ ﷺ وَاعْتِمَارِهِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haccı ve Umreleri

٣٩٣٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ حُمَيْدٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «لَبَّيْكَ عُمْرَةً وَحَجًّا». [١١:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1156; Sahîh Ebî Dâvud 1536); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/393; Buhârî 1709; Müslim 1211/125; Nesâî 5/178; İbn Mâce 2981; Bak hadis no: 3792.

3930- Enes b. Mâlik'in bildiriyor kendisi, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hac ile umreye birlikte telbiye getirdiğini işitmiştir.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُصَرِّحِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ كَانَ قَارِنًا فِي حَجَّتِهِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Kıran Haccı Yaptığını Bildiren Haber

٣٩٣١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَشْعَثُ، أَنَّ الْحَسَنَ حَدَّثَهُمْ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَرَنَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، وَقَرَنَ الْقَوْمُ مَعَهُ». [١١:٥]

3931- Ebû Saîd el-Hudrî der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hac ile umreyi birleştirdi. Beraberindeki topluluk da (hac ile umreyi) birleştirdi."[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَا وَصَفْنَا كَانَ مِنَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Haccı Olarak Anlatılanların Vedâ Haccı Olması

٣٩٣٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ بِبَيْتِ الْمَقْدِسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، وَعُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: إِنَّا عِنْدَ ثَنِيَّاتِ نَاقَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ الْمَسْجِدِ، فَلَمَّا اسْتَوَتْ بِهِ قَالَ: «لَبَّيْكَ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ مَعًا» - وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ -. [١١:٥]

3932- Enes b. Mâlik der ki: Ben, Mescid'in yanında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in dişi devesinin dört ayağı üzere yere çöktüğünde oradaydım. Deve, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i yerden kaldırdığında: **"Hacca ve umreye birlikte[3] lebbeyk!"** buyurdu. Bu olay, Veda Haccı sırasında meydana gelmişti.[4]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1575); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/282; Müslim 1251; Ebû Dâvûd 1795; Tirmizî 821; Nesâî 5/150; İbn Mâce 2968.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1556); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Nesâî 5/126.

[3] Yani kıran haccına.

[4] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1575); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/225; İbn Mâce 2917.

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يُحْكِمْ صِنَاعَةَ الْحَدِيثِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Hadiste Derinliği Olmayana Önceki Enes b. Mâlik Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٩٣٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَبَّيْكَ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ» قَالَ حُمَيْدٌ: حَدَّثَنِي بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيُّ، أَنَّهُ ذَكَرَ حَدِيثَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، لِابْنِ عُمَرَ، فَقَالَ: وَهِلَ أَنَسٌ أَفْرَدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْحَجَّ، قَالَ: فَذَكَرْتُ قَوْلَ ابْنِ عُمَرَ لِأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، فَقَالَ: مَا يَحْسَبُ ابْنُ عُمَرَ إِلَّا أَنَّا صِبْيَانًا . [١١:٥]

3933- Enes der ki: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Lebbeyk! Bi-umretin ve-haccetin"** buyurarak hem umre, hem de hac için telbiye getirdiğini işittim."

Humeyd dedi ki: Bekr b. Abdillah el-Müzenî'nin bana bildirdiğine göre kendisi Enes b. Mâlik'in bu hadisini İbn Ömer'e zikretmiş; İbn Ömer de: "Enes yanılıyor, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ifrad haccı yaptı" demiştir. Daha sonra İbn Ömer'in bu sözünü Enes b. Mâlik'e zikrettiğimde ise: "İbn Ömer bizi hâlâ çocuk zannediyor" demiştir.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٩٣٤ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ الْحَجَبِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَفْرَدَ الْحَجَّ». [١١:٥]

3934- Hz. Âişe bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sadece hac için telbiye getirdi/ ihrama girdi."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/99, 3/100; Müslim 1232/185; Nesâî 5/150.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1558); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Muvattâ 1/335; Ebû Dâvûd 1777; Tirmizî 820; İbn Mâce 2964; Darimî 2/35; Bak hadis no: 3935.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ

Bu Hadisi Abdurrahman b. el-Kâsım'dan Rivayette Mâlik'In Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩٣٥ - أَخْبَرَنَا حَاجِبُ بْنُ أَرْكِينَ بِدِمَشْقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَفْرَدَ الْحَجَّ». [١١:٥]

3935- Hz. Âişe bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sadece hac için telbiye getirdi/ ihrama girdi."[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذِهِ اللَّفْظَةَ تَفَرَّدَ بِهَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ

Bu Lafzı Rivayette Kâsım b. Muhammed'in Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩٣٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَفْرَدَ الْحَجَّ». [١١:٥]

3936- Hz. Âişe bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sadece hac için telbiye getirdi/ ihrama girdi."[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَالِثٍ أَوْهَمَ عَالِمًا مِنَ النَّاسِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِلْخَبَرَيْنِ الْأَوَّلَيْنِ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا

İnsanlardan Bir Âlime Önceki İki Hadise Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Üçüncü Haber

٣٩٣٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أُسَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، قَالَ: حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ دُرَيْكٍ، أَنَّ مُطَرِّفًا عَادَ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ، فَقَالَ لَهُ: إِنِّي مُحَدِّثُكَ حَدِيثًا، فَإِنْ بَرِئْتُ مِنْ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 3934, 3936.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/335; İbn Mâce 2965; Bak hadis no: 3934.

وَجَعِي، فَلَا تُحَدِّثْ بِهِ، وَلَوْ مَضَيْتُ لَشَأْنِي، فَحَدِّثْ بِهِ، إِنْ بَدَا لَكَ: «إِنَّا اسْتَمْتَعْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ لَمْ يَنْهَنَا عَنْهُ حَتَّى مَاتَ ﷺ، رَأَى رَجُلٌ رَأْيَهُ». [١١:٥]

3937- Hâlid b. Dureyk'in bildirdiğine göre Mutarrif b. Abdillah, hastalığı sırasında İmrân b. Husayn'ı ziyarete gitti. İmrân ona dedi ki: "Sana bir şey anlatayım da şayet bu hastalığımdan iyileşirsem bunu kimseye söyleme. Ancak ölürsem istediğine anlatırsın. Bil ki Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hac ile umreyi bir arada yaptı. Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem) sonradan bu yönde bir yasaklaması olmadı. Ancak biri çıktı ve kendi görüşüne göre bu konuda bir şeyler söyledi."[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الِاسْتِمْتَاعِ الَّذِي ذَكَرَهُ خَالِدُ بْنُ دُرَيْكٍ فِي هَذَا الْخَبَرِ

Hâlid b. Dureyk'in Üstteki Hadiste Sözünü Ettiği Temettünün Vasfı

٣٩٣٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَيَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ، عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: قَالَ لِي عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ: أَلَا أُحَدِّثُكَ حَدِيثًا لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَكَ بِهِ: «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جَمَعَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، وَلَمْ يَنْهَ عَنْهُ، وَلَمْ يَنْزِلْ فِيهِ، وَلَمْ يُحَرِّمْهُ، وَكَانَ يُسَلِّمُ عَلَيَّ، فَلَمَّا اكْتَوَيْتُ ذَهَبَ، أَوْ رُفِعَ عَنِّي، فَلَمَّا تَرَكْتُهُ رَجَعَ إِلَيَّ». [١١:٥]

3938- Mutarrif der ki: İmrân b. Husayn bana şöyle dedi: "Sana bir şey anlatayım da belki Allah bunu senin faydana kılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hac ile umreyi bir arada yaptı ve vefat edene dek bu yönde bir yasaklaması olmadı. Bunu yasaklayan âyet de nazil olmadı. Yine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana uğrar selam verirdi. Ancak dağlandığımda uğramaz oldu. Dağlanmayı bıraktığımda yine uğramaya başladı."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/427; Buhârî 1571; Müslim 1226/167; Nesâî 5/149; İbn Mâce 2977; Darimî 2/35.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَالِثٍ يُصَرِّحُ بِاسْتِعْمَالِ الْمُصْطَفَى ﷺ الْفِعْلَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikredilen Fiili Yaptığını Bildiren Üçüncü Haber

٣٩٣٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ، وَالضَّحَّاكَ بْنَ قَيْسٍ، عَامَ حَجَّ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، «وَهُمَا يَذْكُرَانِ التَّمَتُّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَقَالَ الضَّحَّاكُ: لَا يَصْنَعُ ذَلِكَ إِلَّا مَنْ جَهِلَ أَمْرَ اللَّهِ، فَقَالَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ: بِئْسَ مَا قُلْتَ يَا ابْنَ أَخِي، فَقَالَ الضَّحَّاكُ: كَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَدْ نَهَى عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَ سَعْدٌ: » وَقَدْ صَنَعَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَصَنَعْنَاهَا مَعَهُ «. [٥:١١]

3939- Muhammed b. Abdillah b. el-Hâris b. Nevfel b. Abdilmuttalib bildiriyor: Muâviye b. Ebî Süfyân'ın hac yaptığı yıl Sa'd b. Ebî Vakkâs ile Dahhâk b. Kays'ın hacda temettü konusunu konuştuklarını işittim. Dahhâk: "Böyle bir şeyi (hacda temettüyü) ancak Allah'ın emirlerini bilmeyenler yapar" deyince, Sa'd: "Yeğenim! Ne kötü bir söz söyledin öyle!" karşılığını verdi. Dahhâk: "Ama Ömer b. el-Hattâb böylesi bir şeyi yasakladı" deyince, Sa'd: "Öyle ama Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) böyle bir şeyi yaptı, biz de onunla bunu yaptık" karşılığını verdi.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا كَانَ يَنْهَى عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنِ التَّمَتُّعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ

Hz. Ömer'in Umreyi Haccın İçine Katarak Temettü Yapılmasını Yasaklama Nedeni

٣٩٤٠ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا، مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا نَضْرَةَ، يُحَدِّثُ قَالَ: كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَأْمُرُنَا بِالْمُتْعَةِ، وَكَانَ ابْنُ الزُّبَيْرِ يَنْهَى عَنْهَا، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِجَابِرٍ، فَقَالَ: عَلَى يَدِي دَارَ الْحَدِيثُ: تَمَتَّعْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا كَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ كَانَ يَحِلُّ لِنَبِيِّهِ

---

[1] Elbânî: Zayıf; Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Muvattâ 1/344; Ahmed 1/174; Tirmizî 823; Nesâî 5/152; Bak hadis no: 3923.

ﷺ مَا شَاءَ لَنَا شَاءَ، وَإِنَّ الْقُرْآنَ قَدْ نَزَلَ مَنَازِلَهُ، فَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ، وَأَبِتُّوا نِكَاحَ هَذِهِ النِّسَاءِ، فَلَا أُوتَى بِرَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً إِلَى أَجَلٍ إِلَّا رَجَمْتُهُ بِالْحِجَارَةِ». [١١:٥]

3940- Ebû Nadre anlatıyor: İbn Abbâs temettüyü emrederken İbnü'z-Zübeyr yasaklardı. Bunu Câbir b. Abdillah'a söylediğimde şu karşılığı verdi: "Bu olay önümde cereyan etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında temettü yaptık. Ömer halife olduğu zaman dedi ki: "Yüce Allah, Peygamber'ine (sallallahu aleyhi vesellem) istediği şeyi istediği gibi helal ediyordu. Kur'ân da kendisine indi. Yüce Allah için siz haccınızı ve umrenizi emrettiği şekilde eda edin. Diğer taraftan şu kadınları bu şekilde (mut'a) nikâhlamayı da bırakın! Belli bir süreliğine bir kadını nikâhlayan kişi bana gelirse onu taş ile recmederim!"[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ لَمْ يَكُنْ مُتَمَتِّعًا فِي حَجَّتِهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Haccında Temettü Yapmadığına Delalet Eden Haber

٣٩٤١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، وَوَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ قَالَا: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُتَيْبَةَ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ، عَنْ ذَكْوَانَ مَوْلَى عَائِشَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيَّ لِأَرْبَعِ لَيَالٍ خَلَوْنَ، أَوْ خَمْسٍ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ فِي حَجَّتِهِ، وَهُوَ غَضْبَانُ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَغْضَبَكَ أَدْخَلَهُ اللَّهُ النَّارَ، فَقَالَ ﷺ: «أَمَا شَعَرْتِ أَنِّي أَمَرْتُهُمْ بِأَمْرٍ، وَهُمْ يَتَرَدَّدُونَ فِيهِ، وَلَوْ كُنْتُ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا سُقْتُ الْهَدْيَ، وَلَا اشْتَرَيْتُهُ حَتَّى أَحِلُّ كَمَا حَلُّوا». [١١:٥]

3941- Hz. Âişe der ki: (Hac için) Zilhicce ayının dördüncü veya beşinci gününde Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) geldik. Bir gün Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) öfkeli bir şekilde yanıma girdi. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Seni kızdıran kimse Allah onu cehenneme soksun!" dediğimde: **"Görmüyor musun? Bir emir verdim, ama yapmakta tereddüt ediyorlar. Eğer şimdi yaptığım bu işi yeniden yapacak olsaydım yanımda kurbanlık getirmez, onları buradan satın alırdım ve (umre sonrası) onlar gibi ihramdan çıkardım"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1217.

[2] Elbânî: Sahih (Haccetu'n-Nebî s. 60); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1211/130; Bak hadis no: 3910, 3942.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فِي قَوْلِهِ ﷺ: «وَلَوْ كُنْتُ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا سُقْتُ الْهَدْيَ حَتَّى أَحِلَّ» أَبْيَنُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ مُتَمَتِّعًا فِي حَجَّتِهِ، إِذْ لَوْ كَانَ مُتَمَتِّعًا لَأَحَلَّ كَمَا حَلُّوا، وَلَمْ يَتَلَهَّفْ عَلَى مَا فَاتَهُ مِنْ ذَلِكَ حَيْثُ سَاقَ الْهَدْيَ وَأَمَّا الْأَخْبَارُ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا قَبْلَ التَّمَتُّعِ فَإِنَّهَا مِمَّا نَقُولُ فِي كُتُبِنَا: إِنَّ الْعَرَبَ تُنْسَبُ الْفِعْلَ إِلَى الْآمِرِ، كَمَا تَنْسِبَهُ إِلَى الْفَاعِلِ، فَلَمَّا أَذِنَ لَهُمْ ﷺ فِي التَّمَتُّعِ، وَقَالَ: «مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ وَلَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيَ فَلْيَحِلَّ»، كَانَ فِيهِ إِبَاحَةُ التَّمَتُّعِ لِمَنْ شَاءَ، فَنُسِبَ هَذَا الْفِعْلُ إِلَى الْمُصْطَفَى ﷺ عَلَى سَبِيلِ الْأَمْرِ بِهِ، لَا أَنَّهُ ﷺ، كَانَ مُتَمَتِّعًا، وَلِذَلِكَ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ لِلصُّبَيِّ ابْنِ مَعْبَدٍ، حَيْثُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ أَهَلَّ بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، فَقَالَ: هُدِيتَ لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ ﷺ. [١١:٥]

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), "Eğer şimdi yaptığım bu işi yeniden yapacak olsaydım yanımda kurbanlık getirmez, onları buradan satın alırdım ve (umre sonrası) onlar gibi ihramdan çıkardım" buyurması hacda temettü yapmadığının en büyük delilidir. Çünkü temettü yapmış olsaydı diğerleri gibi umre sonrası ihramdan çıkar, yanında kurbanlık getirmiş olmasına hayıflanmazdı. Temettüye yönelik daha önce zikrettiğimiz haberlere gelince, diğer kitaplarımızda da dediğimiz gibi Araplar bir fiili faile nispet ettikleri gibi bazen bu fiili emredene nispet ederler. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) umrecilerin temettü yapmasına izin verip: "Umreye niyetlenip de yanında kurbanlık getirmeyenler ihramdan çıksın" buyurması, isteyenlerin temettü yapmasının mubah olduğunu göstermektedir. Bunu emreden Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) olduğu için de bu fiil ona nispet edilmiştir. Yoksa Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kendisi temettü yapmış değildir. Bundan dolayıdır ki Ömer b. el-Hattâb, hem hac hem de umre için ihrama girdiğini söyleyen Subay b. Ma'bed'e: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetine uymuşsun" demiştir.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ لَمْ يَكُنْ مُتَمَتِّعًا فِي حَجَّتِهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Haccında Temettü Yapmadığını Bildiren İkinci Haber

٣٩٤٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: خَرَجْنَا مُوَافِينَ لِهِلَالِ ذِي الْحِجَّةِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «مَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ أَنْ يُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فَلْيُهِلَّ، فَإِنِّي لَوْلَا أَنِّي أَهْدَيْتُ لَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ»، فَأَهَلَّ بِهِ بَعْضُ أَصْحَابِهِ بِحَجَّةٍ، وَبَعْضُهُمْ بِعُمْرَةٍ، قَالَتْ: وَكُنْتُ

فِيمَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ فَأَدْرَكَنِي يَوْمُ عَرَفَةَ، وَأَنَا حَائِضٌ، لَمْ أَحِلَّ مِنْ عُمْرَتِي، فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «دَعِي عُمْرَتَكِ، وَانْقُضِي رَأْسَكِ وَامْتَشِطِي وَأَهِلِّي بِالْحَجِّ»، قَالَتْ: فَفَعَلْتُ حَتَّى إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْحَصْبَةِ، أَرْسَلَ مَعَهَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، فَأَرْدَفَهَا، فَخَرَجَتْ إِلَى التَّنْعِيمِ، فَأَهَلَّتْ بِعُمْرَةٍ مَكَانَ عُمْرَتِهَا، فَطَافَتْ بِالْبَيْتِ، وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَقَضَى اللَّهُ حَجَّهَا وَعُمْرَتَهَا، وَلَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ صَوْمٌ، وَلَا هَدْيٌ، وَلَا صَدَقَةٌ. [١١:٥]

3942- Hz. Âişe der ki: Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte Zilhicce'nin hilali gereğince hac için yola çıktık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Umre için ihrama girmek isteyenler girsin. Ben de eğer kurbanlıkları getirmemiş olsaydım umre için ihrama girerdim"** buyurunca kimi umre için, kimi de hac için ihrama girdi. Ben de umre için ihrama girenlerdendim. Fakat Arefe günü geldiği zaman ben hayız oldum. Ancak umre ihramından çıkmadım. Durumumdan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yakındığımda: **"Umrenden vazgeç, saçlarını çöz ve tara. Sonra da hac için ihrama gir"** buyurdu. Öyle de yaptım. Muhassab'da konakladığı gece (kardeşim) Abdurrahman b. Ebî Bekr'i benimle birlikte Ten'îm'e gönderdi.

Ravi der ki: "Abdurrahman, Âişe'yi bineğinin arkasına bindirdi ve onu Ten'îm'e çıkardı. Âişe vazgeçtiği umre yerine yeniden bir umre için ihrama girdi. Beyt'i tavaf edip Safa ile Merve arasında sa'y yaptı. Bu şekilde de Allah ona hem hac, hem de umre nasip etti. Bozduğu için de ne oruç, ne kurban, ne sadaka de gerekti."[1]

ذِكْرُ وَصْفِ حَجَّةِ الْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Hac

٣٩٤٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وهَيْبُ بْنُ خَالِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: أَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تِسْعًا بِالْمَدِينَةِ، لَمْ يَحُجَّ، ثُمَّ أَذَّنَ فِي النَّاسِ بِالْخُرُوجِ، فَلَمَّا جَاءَ ذَا الْحُلَيْفَةِ صَلَّى بِذِي الْحُلَيْفَةِ، وَوَلَدَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ مُحَمَّدَ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «اغْتَسِلِي، وَاسْتَثْفِرِي بِثَوْبٍ وَأَهِلِّي»، قَالَ: فَفَعَلَتْ، فَلَمَّا اطْمَأَنَّ صَدْرُ رَاحِلَةِ رَسُولِ اللَّهِ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1211/116; Bak hadis no: 3792.

ﷺ عَلَى ظَهْرِ الْبَيْدَاءِ، أَهَلَّ وَأَهْلَلْنَا، لَا نَعْرِفُ إِلَّا الْحَجَّ، وَلَهُ خَرَجْنَا، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِنَا، وَالْقُرْآنُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ، وَهُوَ يَعْرِفُ تَأْوِيلَهُ، وَإِنَّمَا يَفْعَلُ مَا أُمِرَ بِهِ «قَالَ جَابِرٌ: فَنَظَرْتُ بَيْنَ يَدَيَّ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي مَدَّ بَصَرِي، وَالنَّاسُ مُشَاةٌ وَرُكْبَانٌ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُلَبِّي: » لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ «، فَلَمَّا قَدِمْنَا مَكَّةَ، بَدَأَ فَاسْتَلَمَ الرُّكْنَ، ثُمَّ سَعَى ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ، وَمَشَى أَرْبَعًا، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ طَوَافِهِ انْطَلَقَ إِلَى الْمَقَامِ، فَقَالَ: » قَالَ اللَّهُ: ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ «، فَصَلَّى خَلْفَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ انْطَلَقَ إِلَى الرُّكْنِ فَاسْتَلَمَهُ، ثُمَّ انْطَلَقَ إِلَى الصَّفَا، فَقَالَ: » نَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ ، فَرَقِيَ عَلَى الصَّفَا حَتَّى بَدَا لَهُ الْبَيْتُ، فَكَبَّرَ ثَلَاثًا، وَقَالَ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهَ وَحْدَهُ، لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» ثَلَاثًا، ثُمَّ دَعَا، ثُمَّ هَبَطَ مِنَ الصَّفَا، فَمَشَى حَتَّى إِذَا تَصَوَّبَتْ قَدَمَاهُ فِي بَطْنِ الْمَسِيلِ سَعَى حَتَّى إِذَا صَعِدَتْ قَدَمَاهُ مِنْ بَطْنِ الْمَسِيلِ، مَشَى إِلَى الْمَرْوَةِ، فَرَقِيَ عَلَى الْمَرْوَةِ حَتَّى بَدَا لَهُ الْبَيْتُ، فَقَالَ مِثْلَ مَا قَالَ عَلَى الصَّفَا، فَطَافَ سَبْعًا، وَقَالَ: «مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَحِلَّ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيُقِمْ عَلَى إِحْرَامِهِ، فَإِنِّي لَوْلَا أَنَّ مَعِيَ هَدْيًا لَتَحَلَّلْتُ، وَلَوْ أَنِّي اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ لَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ» قَالَ: وَقَدِمَ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ : «بِأَيِّ شَيْءٍ أَهْلَلْتَ يَا عَلِيُّ؟ «، قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُهِلُّ بِمَا أَهَلَّ بِهِ رَسُولُكَ، قَالَ: «فَإِنَّ مَعِيَ هَدْيًا، فَلَا تَحِلَّ»، قَالَ عَلِيٌّ: فَدَخَلْتُ عَلَى فَاطِمَةَ وَقَدِ اكْتَحَلَتْ، وَلَبِسَتْ ثِيَابَ صِبْغٍ، فَقُلْتُ: مَنْ أَمَرَكِ بِهَذَا؟، فَقَالَتْ لِي: أَمَرَنِي أَبِي ﷺ ، قَالَ: فَكَانَ عَلِيٌّ يَقُولُ بِالْعِرَاقِ: فَانْطَلَقْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مُحَرِّشًا عَلَى فَاطِمَةَ مُسْتَثْبِتًا فِي الَّذِي، قَالَتْ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «صَدَقَتْ، أَنَا أَمَرْتُهَا»، قَالَ: وَنَحَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِائَةَ بَدَنَةٍ مِنْ ذَلِكَ بِيَدِهِ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ، وَنَحَرَ عَلِيٌّ مَا غَبَرَ، ثُمَّ أَخَذَ مِنْ كُلِّ بَدَنَةٍ قِطْعَةً فَطَبَخَ جَمِيعًا، فَأَكَلَا مِنَ اللَّحْمِ، وَشَرِبَا مِنَ الْمَرَقِ، فَقَالَ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ: أَلِعَامِنَا هَذَا أَمْ لِلْأَبَدِ؟، قَالَ: «لَا بَلْ لِلْأَبَدِ، دَخَلَتِ الْعُمْرَةُ فِي الْحَجِّ» وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ [٢١:١]

3943- Câbir b. Abdillah der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'de dokuz sene haccetmeden kaldı. Sonra insanların içinde hac için çıkılacağını duyurdu. Zulhuleyfe'ye gelince namaz kıldı. (Yolda) Esmâ bint Umeys, Muhammed b. Ebî Bekr'i doğurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e haber yollanınca: **"Guslet, (kan**

akmasını önleyecek şekilde) sağlamca bez ve sargı sar, sonra da ihrama niyet et" buyurdu. Dediğini yaptı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in içi rahat edince bineğiyle Beydâ'nın sırtına gelince telbiye getirdi, biz de telbiye getirdik. Hac için yola çıktığımızı biliyorduk. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) önümüzdeydi, Kur'ân ona iniyordu, onun tevilini de biliyordu. Çünkü o, ancak kendisine emredileni yapmaktaydı. Câbir dedi ki: Önüme, arkama, sağıma ve soluma görebildiğim kadar baktım. İnsanların kimi yaya, kimi de binekli idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Lebbeyk Allahumme lebbeyk! Lebbeyk! Lâ şerîke leke lebbeyk! İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke vel-mülk! Lâ şerîke lek!"** şeklinde telbiye getirmeye başladı. Mekke'ye geldiğimizde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Hacer-i Esved'i selamladı. Sonra üç şavt hızlı bir şekilde, dört şavt da normal bir hızla Kâbe'yi tavaf etti. Tavaf sonrası Makam-ı İbrâhim'e gidip ***"İbrâhim'in makamında namazgâh edinin"*** (Bakara 125) âyetini okudu ve orada iki rekât namaz kıldı. Namaz sonrası rükne gidip onu istilâm etti.

Sonra Safâ'ya gitti. **"Yüce Allah'ın başladığı yerden (Safâ'dan) başlıyorum!"** buyurdu ve ***"Safâ ve Merve, Allah'ın işaretlerindendir"*** (Bakara 158) âyetini okudu. Safâ'ya çıkıp oradan Kâbe görününce üç defa tekbir getirip: **"Allah'tan başka ilah yoktur. Tektir ve ortaksızdır. Mülk de, hamd da O'nundur. Dirilten de öldüren de O'dur. Tüm hayırlar elindedir. O, her şeye kâdirdir"** demeye başladı. Arada da dua ediyordu. Sonra Safâ'dan indi. Vadinin içine geldiğinde hızlı bir şekilde yürümeye başladı. Vadiden çıktığında da normal yürüyüşle yürüdü. Merve'ye gelince üzerine çıktı. Oradan da Kâbe'ye doğru bakıp Safâ'da söylediklerinin aynısını söyledi. Yedinci defa (tavaf sonu) Merve'deyken: **"Ey insanlar! Eğer şimdi yaptığım bu işi yeniden yapacak olsaydım kurban getirmez ve bunu da (hac yerine) umre yapardım. Yanında kurbanı olmayan ihramdan çıksın ve bunu umreye çevirsin"** buyurdu.

O sırada Hz. Ali, Yemen'den geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Neye niyetlendin, ey Ali?"** diye sorunca, Ali: "Allahım! Resûlünün niyet ettiği şeye niyetlendim" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yanımda kurbanlığım var, ihramdan çıkma"** dedi.

Ali dedi ki: Fâtıma'nın yanına girdiğimde renkli elbiseler giymiş ve sürme çekmiş olduğunu gördüm. "Bunu sana kim emretti?" diye sorduğumda Fâtıma: "Babam böyle yapmamı söyledi" dedi.

Hz. Ali, Irak'tayken bu durumu şöyle anlatırdı: "Fâtıma'yı bu yaptığı şeyden dolayı kınamak ve babasının adına söylediği şeyi sormak için Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğru söylemiş! Ona ben bunu emrettim!"** karşılığını verdi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yüz

deve kurban etti ki bunlardan altmış üç tanesini bizzat eliyle boğazladı ve geri kalanları ise Hz. Ali boğazladı. Sonra her deveden bir parça alıp tümünü bir kazanda pişirdi. İkisi de etinden yediler ve etin suyundan içtiler.

Surâka b. Mâlik b. Cu'şum kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu sadece bu yıl için mi geçerli, yoksa sonsuza kadar böyle mi olacak?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) parmaklarını birbirine geçirdi ve: **"Hayır! Sonsuza kadar böyledir. Hac umreye bu şekilde girmiştir"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: الْعِلَّةُ فِي نَحْرِ الْمُصْطَفَى ﷺ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ بَدَنَةً بِيَدِهِ دُونَ مَا وَرَاءَ هَذَا الْعَدَدِ أَنَّ لَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ كَانَتْ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ سَنَةً، وَنَحَرَ لِكُلِّ سَنَةٍ مِنْ سِنِيهِ بَدَنَةً بِيَدِهِ، وَأَمَرَ عَلِيًّا بِالْبَاقِي، فَنَحَرَهَا

Ebû Hâtim der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kurban olarak özellikle 63 deve kesmesinin sebebi o zaman 63 yaşında olmasıdır. Her bir yıl için kendi eliyle bir deveyi kesmiş, kalanları da Ali'nin kesmesini söylemiştir."

ذِكْرُ وَصْفِ حَجَّةِ الْمُصْطَفَى ﷺ الَّذِي، أَمَرَنَا اللَّهُ جَلَّ وَعَلَا بِاتِّبَاعِهِ، وَاتِّبَاعِ مَا جَاءَ بِهِ

Kendisine ve Getirdiklerine Uymamızı Yüce Allah'ın Emrettiği Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Hac

٣٩٤٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، وَأَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، فَسَأَلَ عَنِ الْقَوْمِ حَتَّى انْتَهَى إِلَيَّ، فَقُلْتُ أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى رَأْسِي، فَنَزَعَ زِرِّيَ الْأَعْلَى، ثُمَّ نَزَعَ زِرِّيَ الْأَسْفَلَ، ثُمَّ وَضَعَ كَفَّهُ بَيْنَ ثَدْيَيَّ، وَأَنَا غُلَامٌ يَوْمَئِذٍ شَابٌّ، فَقَالَ: مَرْحَبًا يَا ابْنَ أَخِي سَلْ عَمَّا شِئْتَ، فَسَأَلْتُهُ وَهُوَ أَعْمَى، وَجَاءَ وَقْتُ الصَّلَاةِ، فَقَامَ فِي نِسَاجَةٍ مُلْتَحِفٍ بِهَا، كُلَّمَا وَضَعَهَا عَلَى مَنْكِبَيْهِ رَجَعَ طَرَفَاهَا إِلَيْهِ مِنْ صِغَرِهَا، وَرِدَاؤُهُ إِلَى جَنْبِهِ عَلَى الْمِشْجَبِ، فَصَلَّى بِنَا، فَقُلْتُ: أَخْبِرْنِي عَنْ حَجَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ بِيَدِهِ وَعَقَدَ تِسْعًا، وَقَالَ: «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَكَثَ تِسْعَ سِنِينَ لَمْ يَحُجَّ، ثُمَّ أَذَّنَ فِي النَّاسِ فِي الْعَاشِرِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَاجٌّ، فَقَدِمَ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1663); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3813, 3791, 3944, 4018, 4020.

الْمَدِينَةِ بَشَرٌ كَثِيرٌ، كُلُّهُمْ يَلْتَمِسُ أَنْ يَأْتَمَّ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَيَعْمَلَ مِثْلَ عَمَلِهِ، فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى أَتَيْنَا ذَا الْحُلَيْفَةِ، فَوَلَدَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ مُحَمَّدَ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ كَيْفَ أَصْنَعُ، فَقَالَ: « اغْتَسِلِي، وَاسْتَثْفِرِي بِثَوْبٍ، وَأَحْرِمِي »، فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الْمَسْجِدِ، ثُمَّ رَكِبَ الْقَصْوَاءَ حَتَّى إِذَا اسْتَوَتْ بِهِ نَاقَتُهُ عَلَى الْبَيْدَاءِ، نَظَرْتُ إِلَى مَدِّ بَصَرِي بَيْنَ يَدَيْهِ مِنْ رَاكِبٍ وَمَاشٍ، وَعَنْ يَمِينِهِ مِثْلُ ذَلِكَ، وَعَنْ يَسَارِهِ مِثْلُ ذَلِكَ، وَمِنْ خَلْفِهِ مِثْلُ ذَلِكَ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِنَا، وَعَلَيْهِ يَنْزِلُ الْقُرْآنُ، وَهُوَ يَعْرِفُ تَأْوِيلَهُ، وَمَا عَمِلَ بِهِ مِنْ شَيْءٍ عَمِلْنَا بِهِ، فَأَهَلَّ بِالتَّوْحِيدِ: « لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ »، وَأَهَلَّ النَّاسُ بِهَذَا الَّذِي يُهِلُّونَ بِهِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْهُ شَيْئًا، وَلَزِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَلْبِيَتَهُ , قَالَ جَابِرٌ: لَسْنَا نَنْوِي إِلَّا الْحَجَّ، لَسْنَا نَعْرِفُ الْعُمْرَةَ حَتَّى أَتَيْنَا الْبَيْتَ مَعَهُ، اسْتَلَمَ الرُّكْنَ فَرَمَلَ ثَلَاثًا، وَمَشَى أَرْبَعًا، ثُمَّ تَقَدَّمَ إِلَى مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ، فَقَرَأَ ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ فَجَعَلَ الْمَقَامَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْبَيْتِ، فَكَانَ أَبِي يَقُولُ: - وَلَا أَعْلَمُهُ ذَكَرَهُ إِلَّا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ - إِنَّهُ كَانَ يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى الرُّكْنِ فَاسْتَلَمَهُ، ثُمَّ خَرَجَ مِنَ الْبَابِ إِلَى الصَّفَا، فَلَمَّا دَنَا مِنَ الصَّفَا قَرَأَ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ « أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ »، فَبَدَأَ بِالصَّفَا، فَرَقِيَ عَلَيْهِ حَتَّى رَأَى الْبَيْتَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، وَوَحَّدَ اللَّهَ، وَكَبَّرَهُ، وَقَالَ: « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، نَجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ »، ثُمَّ دَعَا بَيْنَ ذَلِكَ، قَالَ مِثْلَ هَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ نَزَلَ إِلَى الْمَرْوَةِ حَتَّى انْصَبَّتْ قَدَمَاهُ إِلَى بَطْنِ الْوَادِي، سَعَى، حَتَّى إِذَا صَعِدَ مَشَى حَتَّى أَتَى الْمَرْوَةَ، فَفَعَلَ عَلَى الْمَرْوَةِ كَمَا فَعَلَ عَلَى الصَّفَا، حَتَّى إِذَا كَانَ آخِرَ طَوَافِهِ عَلَى الْمَرْوَةِ قَالَ: « لَوْ أَنِّي اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ لَمْ أَسُقِ الْهَدْيَ، وَجَعَلْتُهَا عُمْرَةً، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ لَيْسَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَحِلَّ وَلْيَجْعَلْهَا عُمْرَةً »، فَقَامَ سُرَاقَةُ بْنُ جُعْشُمٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلِعَامِنَا هَذَا أَمْ لِلْأَبَدِ؟، قَالَ: فَشَبَّكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَصَابِعَهُ وَاحِدَةً فِي الْأُخْرَى، وَقَالَ: « دَخَلَتِ الْعُمْرَةُ فِي الْحَجِّ مَرَّتَيْنِ، لَا بَلْ لِأَبَدِ الْأَبَدِ، لَا بَلْ لِأَبَدِ الْأَبَدِ »، وَقَدِمَ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ بِبُدْنِ النَّبِيِّ ﷺ ، فَوَجَدَ فَاطِمَةَ مِمَّنْ قَدْ حَلَّ، وَلَبِسَتْ ثِيَابَ صِبْغٍ، وَاكْتَحَلَتْ، فَأَنْكَرَ ذَلِكَ عَلَيْهَا، فَقَالَتْ: أَبِي أَمَرَنِي بِهَذَا، قَالَ: فَكَانَ عَلِيٌّ يَقُولُ بِالْعِرَاقِ، فَذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مُحَرِّشًا عَلَى فَاطِمَةَ لِلَّذِي صَنَعَتْ وَأَخْبَرْتُهُ أَنِّي

أَنْكَرْتُ ذَلِكَ عَلَيْهَا، فَقَالَ ﷺ : » صَدَقَتْ، مَا قُلْتَ حِينَ فَرَضْتَ الْحَجَّ «قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُهِلُّ بِمَا أَهَلَّ بِهِ رَسُولُكَ، قَالَ: » فَإِنَّ مَعِي الْهَدْيَ، فَلَا تَحِلَّ «، قَالَ: فَكَانَ جَمَاعَةُ الْهَدْيِ الَّذِي قَدِمَ بِهِ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ وَالَّذِي أَتَى بِهِ النَّبِيُّ ﷺ مِائَةً، قَالَ: فَحَلَّ النَّاسُ كُلُّهُمْ، وَقَصَّرُوا إِلَّا النَّبِيَّ ﷺ وَمَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ. فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ، تَوَجَّهُوا إِلَى مِنًى، فَأَهَلُّوا بِالْحَجِّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَصَلَّى بِهَا الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ وَالصُّبْحَ، ثُمَّ مَكَثَ قَلِيلًا حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَأَمَرَ بِقُبَّةٍ مِنْ شَعَرٍ فَضُرِبَتْ لَهُ بِنَمِرَةَ، فَسَارَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَلَا تَشُكُّ قُرَيْشٌ إِلَّا أَنَّهُ وَاقِفٌ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ كَمَا كَانَتْ قُرَيْشٌ تَصْنَعُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَأَجَازَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى أَتَى عَرَفَةَ، فَوَجَدَ الْقُبَّةَ، قَدْ ضُرِبَتْ لَهُ بِنَمِرَةَ، فَنَزَلَ بِهَا، حَتَّى إِذَا زَاغَتِ الشَّمْسُ أَمَرَ بِالْقَصْوَاءِ، فَرُحِلَتْ لَهُ، فَأَتَى بَطْنَ الْوَادِي، يَخْطُبُ النَّاسَ، ثُمَّ قَالَ ﷺ : » إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ تَحْتَ قَدَمَيَّ مَوْضُوعٌ، وَدِمَاءُ الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعَةٌ، وَإِنَّ أَوَّلَ دَمٍ أَضَعُ مِنْ دِمَائِنَا دَمُ ابْنِ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ، وَكَانَ مُسْتَرْضَعًا فِي بَنِي لَيْثٍ، فَقَتَلَتْهُ هُذَيْلٌ، وَرِبَا الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ، وَأَوَّلُ رِبًا أَضَعُ رِبَا الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَإِنَّهُ مَوْضُوعٌ كُلُّهُ، فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ، فَإِنَّكُمْ أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانِ اللَّهِ، وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ، وَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ أَنْ لَا يُوطِئْنَ فُرُشَكُمْ أَحَدًا تَكْرَهُونَهُ، فَإِنْ فَعَلْنَ ذَلِكَ فَاضْرِبُوهُنَّ ضَرْبًا غَيْرَ مُبَرِّحٍ، وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَقَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ إِنِ اعْتَصَمْتُمْ بِهِ: كِتَابَ اللَّهِ. وَأَنْتُمْ تُسْأَلُونَ عَنِّي فَمَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ «، قَالُوا: نَشْهَدُ أَنْ قَدْ بَلَّغْتَ وَأَدَّيْتَ وَنَصَحْتَ، فَقَالَ ﷺ بِأُصْبُعِهِ السَّبَّابَةِ، يَرْفَعُهَا إِلَى السَّمَاءِ وَيَنْكُتُهَا إِلَى النَّاسِ: » اللَّهُمَّ اشْهَدْ «- ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - ثُمَّ أَذَّنَ، ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى الظُّهْرَ، ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى الْعَصْرَ، وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا، ثُمَّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى أَتَى الْمَوْقِفَ فَجَعَلَ بَاطِنَ نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ إِلَى الصَّخَرَاتِ، وَجَعَلَ حَبْلَ الْمُشَاةِ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفًا حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وَذَهَبَتِ الصُّفْرَةُ قَلِيلًا، وَغَابَ الْقُرْصُ، أَرْدَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أُسَامَةَ خَلْفَهُ، وَدَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَقَدْ شَنَقَ لِلْقَصْوَاءِ الزِّمَامَ، حَتَّى إِنَّ رَأْسَهَا لَيُصِيبُ مَوْرِكَ رَحْلِهِ، وَيَقُولُ بِيَدِهِ الْيُمْنَى: » أَيُّهَا النَّاسُ السَّكِينَةَ السَّكِينَةَ «كُلَّمَا أَتَى حَبْلًا مِنَ الْحِبَالِ أَرْخَى لَهَا قَلِيلًا حَتَّى تَصْعَدَ، حَتَّى أَتَى الْمُزْدَلِفَةَ فَصَلَّى بِهَا الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ، وَلَمْ يُسَبِّحْ بَيْنَهُمَا شَيْئًا، ثُمَّ اضْطَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى طَلَعَ الْفَجْرُ،

فَصَلَّى الْفَجْرَ، حَتَّى تَبَيَّنَ لَهُ الصُّبْحُ بِأَذَانٍ وَإِقَامَةٍ، ثُمَّ رَكِبَ الْقَصْوَاءَ حَتَّى أَتَى الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، فَدَعَاهُ وَكَبَّرَهُ وَهَلَّلَهُ وَوَحَّدَهُ، فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفًا حَتَّى أَسْفَرَ جِدًّا، دَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَأَرْدَفَ الْفَضْلُ بْنُ الْعَبَّاسِ وَكَانَ رَجُلًا حَسَنَ الشَّعْرِ أَبْيَضَ وَسِيمًا، فَلَمَّا دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرَّتْ ظُعُنٌ يَجْرِينَ، فَطَفِقَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهِنَّ، فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَهُ عَلَى وَجْهِ الْفَضْلِ، فَحَوَّلَ الْفَضْلُ وَجْهَهُ مِنَ الشِّقِّ الْآخَرِ، فَحَوَّلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَهُ إِلَى الشِّقِّ الْآخَرِ عَلَى وَجْهِ الْفَضْلِ، فَصَرَفَ وَجْهَهُ مِنَ الشِّقِّ الْآخَرِ حَتَّى أَتَى مُحَسِّرًا، فَحَرَّكَ قَلِيلًا، ثُمَّ سَلَكَ الطَّرِيقَ الْوُسْطَى الَّتِي تَخْرُجُ إِلَى الْجَمْرَةِ الْكُبْرَى، حَتَّى أَتَى الْجَمْرَةَ فَرَمَاهَا بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ، يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ مِنْهَا مِثْلَ حَصَا الْخَذْفِ، رَمَى مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى الْمَنْحَرِ، فَنَحَرَ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ بِيَدِهِ، ثُمَّ أَعْطَى عَلِيًّا، رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَنَحَرَ مَا غَبَرَ مِنْهَا، وَأَشْرَكَهُ فِي هَدْيِهِ، وَأَمَرَ مِنْ كُلِّ بَدَنَةٍ بِبَضْعَةٍ، فَجُعِلَتْ فِي قِدْرٍ، فَطُبِخَتْ، فَأَكَلَا مِنْ لَحْمِهَا، وَشَرِبَا مِنْ مَرَقِهَا، ثُمَّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَأَفَاضَ إِلَى الْبَيْتِ فَصَلَّى بِمَكَّةَ الظُّهْرَ، فَأَتَى بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَسْتَقُونَ عَلَى زَمْزَمَ، فَقَالَ: « انْزِعُوا يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَوْلَا أَنْ يَغْلِبَكُمُ النَّاسُ عَلَى سِقَايَتِكُمْ لَنَزَعْتُ مَعَكُمْ »، فَنَاوَلُوهُ دَلْوًا، فَشَرِبَ مِنْهُ لَفْظُ الْخَبَرِ لِأَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ. [٢:٥]

3944- Câfer b. Muhammed (b. Ali b. el-Hüseyin), babasından nakleder: Câbir b. Abdillah'ın yanına gittik. Girdiğimizde gelenlerin kim olduğunu sordu. Sıra bana gelince: "Muhammed b. Ali b. el-Hüseyn b. Ali b.Ebî Tâlib'im" dedim. Bunun üzerine elini başıma doğru uzattı. Sonra en üstteki düğmemi, sonra da bir alttaki düğmeyi çözdü. Sonra da avucunu iki memem arasına koydu. O zamanlar genç bir çocuktum. Dedi ki: "Hoş geldin, merhaba ey kardeşimin oğlu! İstediğini sor."

O zamanlar kendisi kördü. Ona sorularımı sordum. Namaz vakti geldi. Dokumalı bir elbiseye sarınmış bir şekilde namaza kalktı. Elbisenin küçüklüğünden bir tarafını omzuna atsa iki ucu tekrar geriye gidiyordu. Bizlere namazı kıldırdı, cübbesi de yan tarafında askıda asılıydı. Bize namaz kıldırdı. Ona: "Bana Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) haccından bahset" dediğimde parmaklarıyla dokuz işareti yaptı ve başladı anlatmaya:

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tam dokuz sene haccetmeden bekledi. Onuncu yılda ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) haccedecek diye insanlara duyurusunu yaptı. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) uymak ve onun yaptığını yapmak için Medine'ye birçok insan geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yola koyuldu; biz de onunla yola çıktık. Zu'l-Huleyfe'ye vardığımızda Esmâ binti Umeys,

Muhammed b. Ebî Bekr'i doğurdu. Ne yapacağı konusunda da Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) haber gönderdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Yıkan, pamuk koyup sıkıca sar; sonra da ihrama gir"** buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mescid'de namazı kıldırdı; sonra Kasvâ denilen devesine bindi. Devesi onunla Beydâ'ya doğru yönelince sağında ve solunda, önünde ve arkasında yayan veya binekli bir şekilde göz alabildiğince insan olduğunu gördüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) aramızda gidiyordu. Kur'ân ona indiği için manasını en iyi kendi biliyordu. O bir şey yaptığı zaman biz de aynısını yapardık.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tevhidi ifade eden kelimelerle şöyle telbiye getirdi: **"Lebbeyk Allahumme lebbeyk! Lebbeyk! Lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke vel-mülk. Lâ şerîke lek!"** İnsanlar da aynı şekilde bu telbiye ile telbiye getirmeye başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu söylediklerine hiçbir itiraz da bulunmadı ve kendi telbiyesine de devam etti. Bizim niyetimiz hacdan başka bir şey değildi ve umreyi de bilmiyorduk. Onunla birlikte Beyt'e (Kâbe'ye) geldiğimizde Rükn'ü selamladı. Üç defa hızlı bir şekilde, dört defa da normal bir hızla Kâbe'yi tavaf etti. Sonra Makam-ı İbrâhim'e gidip *"İbrâhim'in makamında namazgâh edinin"* (Bakara 125) âyetini okudu ve Makam'ı, Kâbe ile kendi arasına aldı.

Babam (Muhammed b. Ali) derdi ki: "(Câbir'in) Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) (tavaftan sonra Makam'da kıldığı) iki rekâtta İhlâs ile Kâfirûn sûrelerini okumuştur (dediğini biliyorum)." Sonra Kâbe'ye dönüp Rükn'ü selamladı. Sonra Safâ kapısından çıkıp doğruca Safâ'ya gitti. Safâ'ya vardığında: *"Safâ ve Merve Allah'ın işaretlerindendir"* (Bakara 158) âyetini okudu ve: **"Yüce Allah'ın başladığı yerden başlıyorum!"** diyerek Safâ'dan başladı. Kâbe'yi görecek şekilde yukarıya (Safâ tepesine) çıktı; kıbleye döndü, tevhid etti, tekbir getirdi ve şöyle dedi: **"Lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerîke leh. Lehu'l-mülkü ve lehu'l-hamdu ve huve alâ külli şey'in kadîr (=Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur. Birdir, ortağı yoktur. Mülk de, hamd da O'nundur. O, her şeye gücü yetendir). Lâ ilâhe illallahu vahdehu. Enceze va'dehu. Ve nasere abdehu. Ve hezemel-ehzâbe vahdehu (=Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur ve Bir'dir. Sözünü yerine getirmiş, kuluna yardım etmiş ve orduları tek başına yenmiştir.)"** Sonra ikisi arasında dua etti. Bunu üç defa tekrarladı. Sonra Merve'ye indi. Vadinin içine geldiğinde hızlı bir şekilde yürümeye başladı. Vadiden çıktığında ise normal yürüyüşle yürüdü. Merve'ye gelince Safâ'da yaptığının aynısını yaptı. Tavafın sonunu Merve'de yaptı ve buyurdu ki: **"Eğer arkamda bıraktığım iş tekrar karşıma çıksaydı kurban getirmez ve bunu da**

(hac yerine) umre yapardım. Yanında kurbanı olmayan ihramdan çıksın ve bunu umreye çevirsin."

Surâka b. Cu'şum kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu sadece bu yıl için mi geçerli yoksa sonsuza kadar böyle mi olacak?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) parmaklarını birbirine geçirdi ve iki defa: **"Hac umreye bu şekilde girmiştir. Bu sonsuza kadar öyledir! Sonsuza kadar öyledir!"** buyurdu. Ali, Yemen'den Hz. Peygambere (sallallahu aleyhi vesellem) develerle geldi. Geldiğinde Fâtıma'yı ihramdan çıkmış, renkli elbiseler giymiş ve sürme çekmiş kadınlar arasında buldu. Bu durumuna karşı çıkınca Fâtıma: "Babam söyledi" dedi. Ali, Irak'tayken bu durumu şöyle anlatırdı: "Fâtıma'yı bu yaptığı şeyden dolayı azarlamak ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adına söylediği şeyi sormak için Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim. Onun bu durumunu beğenmediğimi aktardım. Buyurdu ki: **"Doğru söylemiş! Sen hacca niyetlenirken ne dedin?"** "Allahım! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) niyetlendiğine ben de niyetlendim" dediğimde: **"Yanımda kurban var, ihramdan çıkma"** buyurdu.

Hz. Ali'nin Yemen'den getirdiği kurbanlar ile Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'den getirdiği kurbanların sayısı yüzü buluyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ve yanında kurban olanların dışındaki herkes ihramdan çıkıp tıraş oldu. Terviye günü Minâ'ya yöneldiklerinde hacca niyet ettiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bineğine binip Minâ'ya gitti. Orada öğle, ikindi, akşam, yatsı ve sabah namazlarını kıldırdı. Biraz daha orada kalıp Güneş'in doğmasını bekledi. Sonra kendisine kıldan bir çadır kurulmasını istedi. Nemire'de çadırı kuruldu. Sonra yola koyuldu. Kureyş onun Müzdelife'de Meş'ar-i Haram'da durduğunda şüphe etmiyordu; zira Cahiliye devrinde de öyle yapıyorlardı. Fakat Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Arafat'a kadar geldi ve çadırının Nemire'de kurulu olduğunu gördü. Orada konakladı. Güneş tepe noktasını aştığında devesi Kasvâ'nın hazırlanmasını emretti. Ona binip vadinin içine kadar geldi ve orada insanlara şöyle hutbe verdi: **"Bu gününüzün, bu ayınızın, bu beldenizin haramlığı gibi kanlarınız ve mallarınız da birbirinize haramdır! Bilin ki Cahiliye'den kalma olan her şey şu ayaklarımın altındadır! Cahiliye'den kalma kan davaları da kalkmıştır ve ayaklarımın altındadır! İlk kaldırdığım ve bize ait olan kan davası da İbn Rabîa b. el-Hâris'in kan davasıdır. O, Sa'd oğullarında süt anada bırakılmıştı ve Huzeyl kabilesi onu öldürmüştü. Cahiliye'den kalma faiz de kaldırılmıştır! İlk kaldırdığım faiz ise bizim Abbâs b. Abdilmuttalib'in ribâsıdır! Bunun hepsi kaldırılmıştır! Kadınlar konusunda Yüce Allah'tan sakının! Onları Allah'ın emaneti olarak aldınız, ferclerini de Allah'ın adıyla helal kıldınız! Sizin onların üzerinde olan haklarınız, sevmediğiniz kimselere yataklarınızı**

çiğnetmemeleridir ki böyle yaparlarsa onlara yaralamadan vurun! Onların da sizin üzerinde olan hakları, yedirip içirmek ve güzelce giydirmektir! Size Allah'ın Kitabı'nı bırakıyorum ki ona sarıldıktan sonra asla sapmazsınız! Size benden sorulacak, ne diyorsunuz?" Oradakiler dediler ki: "Şahadet ederiz ki tebliğ ettin, görevini ifa ettin ve öğütler verdin!"

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şahadet parmağını önce göğe, sonra da insanlara çevirerek: **"Allahım, şahit ol! Allahım, şahit ol! Allahım, şahit ol!"** buyurdu. Sonra (Bilâl) ezan okuyup kamet getirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) öğle namazını kıldırdı. Sonra bir daha kamet getirdi, Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) ikindi namazını kıldırdı ve öğle ile ikindi farz namazı arasında bir şey kılmadı. Sonra Kasvâ'ya binip vakfe yerine geldi. Devesi Kasvâ'nın karnını kayalara verip, yayaların toplandığı yeri de önüne alıp kıbleye karşı durdu. Bu vakfesi Güneş'in sarılığı gidip az bir batana dek sürdü. Tam olarak battığında ise Usâme'yi terkisine bindirip devesini sürdü. Yularını öyle sıkı bir şekilde çekiyordu ki Kasvâ'nın başı neredeyse semerinin altındaki deriye değiyordu. Sağ eliyle de: **"Sakin olun ey insanlar! Sakin olun ey insanlar!"** diye işaret ediyordu. Kum tepeciklerinden birine geldikçe düze çıkabilmesi için hayvanının dizginini biraz gevşetiyordu. Bu şekilde Müzdelife'ye geldi. Bir ezan ve iki kametle akşam ve yatsı namazını cemederek kıldırdı. Aralarında nafile namaz kılmadı. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) tan yeri ağarıncaya kadar uyudu. Sabah aydınlanınca da sabah namazını kıldı. Sabah namazını bir ezan ve bir kametle kıldırdı. Sonra Kasvâ'ya binip Meş'ar-i Haram'a geldi ve üzerine çıktı. Kıbleye dönüp Yüce Allah'a hamdetti, tekbir getirdi ve tehlil ile tevhidde bulundu. Ortalık iyice ağarıncaya kadar vakfede durdu. Güneş doğmadan önce de yola koyuldu, bu sefer terkisine Fadl b. Abbâs'ı aldı. Fadl güzel saçlı, beyaz tenli ve güzel yüzlü idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yola koyulunca yanından koşarak bir takım kadınlar geçti, Fadl da onlara bakmaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle Fadl'ın yüzünü kapattı; ama Fadl bu kez diğer taraftan bakmaya başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) o taraftan yüzünü kapatmaya çalışırken bu kez Fadl bu taraftan bakmaya başladı. Bu şekilde de Muhassir'e kadar geldiler. Devesini biraz daha hızlandırdı ve seni büyük cemreye (Şeytan'a) çıkaracak olan yola girdi. Sonra ağacın yanındaki cemreye vardı. Orada yedi tane küçük taş attı ve her bir taşı atarken tekbir getirdi. Bunlar küçük çakıl taşları gibiydi ve onları vadinin içinden attı. Sonra kesim yerine giderek kendi eliyle altmış üç tane deve kesti. Geriye kalan develeri Ali'ye kestirerek kurbanlarına onu ortak etti. Sonra her deveden bir

parça et getirilmesini emretti ve bir tencereye konularak pişirildi. İkisi de develerin etinden yediler ve suyundan içtiler.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) devesine binip Beyt'e gitti. Öğle namazını Mekke'de kıldı. Sonra Zemzem sâkiliği yapan Abdulmuttalib oğullarının yanına vardı. Buyurdu ki: **"Ey Abdülmuttalib oğulları! Suyu çekiniz! Suyu çıkarmanız konusunda insanların size galebe çalacağından endişe etmesem ben de sizinle beraber çekerdim."** Ona bir kova su verdiler, Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) içti.

Hadisin lafzı, İbn Ebî Şeybe'ye aittir.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: « هَذَا النَّوْعُ لَوِ اسْتَقْصَيْنَاهُ لَدَخَلَ فِيهِ ثُلُثُ السُّنَنِ، وَفِيمَا أَوْمَأْنَا إِلَيْهِ مِنَ الْأَشْيَاءِ الَّتِي فُرِضَتْ عَلَى الْمُصْطَفَى ﷺ وَعَلَى أُمَّتِهِ جَمِيعًا مِنَ الْوُضُوءِ وَالتَّيَمُّمِ وَالِاغْتِسَالِ مِنَ الْجَنَابَةِ وَالصَّلَاةِ وَالْحَجِّ وَمَا أَشْبَهَ هَذِهِ الْأَشْيَاءَ مَا فِيهَا غَنِيَّةٌ عَنِ الْإِمْعَانِ وَالْإِكْثَارِ فِيهَا لِمَنْ وَفَّقَهُ اللَّهُ لِلصَّوَابِ، وَهُدَاهُ لِسُلُوكِ الرَّشَادِ »

Ebû Hâtim der ki: "Bu tür bir hadisi her yönüyle incelememiz halinde sünnetlerin üçte birini içereceğini görürüz. Allah tarafından düşünce ve yaşamda doğruya ve reşada ulaşması muvaffak kılınanlar için daha önce zikrettiğimiz ve hem Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), hem de ümmetinden olanlara farz kılınan abdest, teyemmüm, gusül, namaz, hac ve benzeri şeyler böylesi bir incelemeyi gerektirmeyecek zengin bir içeriğe sahiptir."

ذِكْرُ وَصْفِ اعْتِمَارِ الْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptığı Umreler

٣٩٤٥ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ السَّخْتِيَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَعُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ جَالِسٌ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ، وَإِذَا النَّاسُ يُصَلُّونَ فِي الْمَسْجِدِ صَلَاةَ الضُّحَى، قَالَ: فَسَأَلْنَاهُ عَنْ صَلَاتِهِمْ، فَقَالَ: بِدْعَةٌ، ثُمَّ قَالَ اعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَرْبَعًا، إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ فَكَرِهْنَا أَنْ نُكَذِّبَهُ، أَوْ نَرُدَّ عَلَيْهِ، وَسَمِعْنَا اسْتِنَانَ عَائِشَةَ فِي الْحُجْرَةِ، فَقَالَ عُرْوَةُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ أَلَا تَسْمَعِينَ مَا يَقُولُ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ؟، قَالَتْ: مَا يَقُولُ؟، قَالَ: يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1218; Bak hadis no: 3943, 3791, 3813.

ﷺ اعْتَمَرَ أَرْبَعَ عُمَرٍ، إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ، فَقَالَتْ: «يَرْحَمُ اللَّهُ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، مَا اعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عُمْرَةً، إِلَّا وَهُوَ شَاهِدٌ، وَمَا اعْتَمَرَ فِي رَجَبٍ قَطُّ». [١٥:٥]

3945- Mücâhid der ki: Urve b. ez-Zübeyr ile birlikte Mescid'e girdiğimizde İbn Ömer'in Hz. Âişe'nin odasının duvarına yaslanmış oturduğunu gördük. Bazıları da Mescid'de kuşluk namazı kılıyorlardı. İbn Ömer'e kıldıkları bu namazı sorduğumuzda: "Bidattır" dedi. Sonra İbn Ömer: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), biri Receb ayında olmak üzere dört defa umre yaptı" dedi. Böyle deyince onu yalanlamak ya da sözünü reddetmek istemedik. Bir ara müminlerin annesi Âişe'nin misvak sesini işittiğimizde, Urve: "Anneciğim! Ebû Abdirrahman'ın ne dediğini duydun mu?" dedi. Hz. Âişe: "Ne diyor?" diye sorunca, Urve: "Biri Receb ayında olmak üzere Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dört defa umre yaptığını söylüyor" karşılığını verdi. Bunun üzerine Hz. Âişe: "Allah, Ebû Abdirrahman'a merhamet etsin. Oysa Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bütün umrelerinde kendisi de bulunmuştur ve Recep ayında umre yapmış değildir" dedi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فِي قَوْلِ ابْنِ عُمَرَ: اعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَرْبَعَ عُمَرٍ إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ، أَبْيَنُ الْبَيَانِ أَنَّ الْخَيِّرَ الْمُتْقِنَ الْفَاضِلَ قَدْ يَنْسَى بَعْضَ مَا يَسْمَعُ مِنَ السُّنَنِ أَوْ يَشْهَدُهَا، لِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ مَا اعْتَمَرَ إِلَّا أَرْبَعَ عُمَرٍ، الْأُولَى عُمْرَةُ الْقَضَاءِ سَنَةَ الْقَابِلِ مِنْ عَامِ الْحُدَيْبِيَةِ، وَكَانَ ذَلِكَ فِي رَمَضَانَ، ثُمَّ الْعُمْرَةُ الثَّانِيَةُ حَيْثُ فَتَحَ مَكَّةَ، وَكَانَ فَتْحُ مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ، ثُمَّ خَرَجَ مِنْهَا ﷺ قَبْلَ هَوَازِنَ، وَكَانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كَانَ، فَلَمَّا رَجَعَ وَبَلَغَ الْجِعْرَانَةَ، قَسَّمَ الْغَنَائِمَ بِهَا وَاعْتَمَرَ مِنْهَا إِلَى مَكَّةَ، وَذَلِكَ فِي شَوَّالٍ، وَاعْتَمَرَ الْعُمْرَةَ الرَّابِعَةَ فِي حَجَّتِهِ وَذَلِكَ فِي ذِي الْحِجَّةِ سَنَةَ عَشْرَةٍ مِنَ الْهِجْرَةِ

Ebû Hâtim der ki: İbn Ömer'in, "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), biri Receb ayında olmak üzere dört defa umre yaptı" sözü hayırlı, dakik ve faziletli birinin de işittiği veya şahit olduğu sünnetlerden bazılarını unutabileceğine en açık delillerdendir. Çünkü dediği gibi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sadece dört umre yapmıştır. Ancak bunlardan birincisi, Hudeybiye'den bir yıl sonra kaza umresi olarak bilinen umredir ve Ramazan ayında yapılmıştır. İkincisi Mekke'nin fethinde yaptığı umredir ki bu fetih Ramazan ayında gerçekleşmiştir. Sonrasında

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1738); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/155; Buhârî 4253; Müslim 1255/220; Ebû Dâvûd 1992; Tirmizî 936; İbn Mâce 2998.

Mekke'den çıkıp Hevâzin'e doğru gitmiş ve malum şeyler olmuştur. Dönüşte Ci'râne'ye ulaştığında orada elde edilen ganimetleri taksim etmiş ve oradan umreye niyetlenip Mekke'ye gitmiştir. Bu da Şevvâl ayında olmuştur. Dördüncü umresini de haccında yapmıştır. Bu da hicri onuncu yılın Zilhicce ayında olmuştur.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ لَمْ يَعْتَمِرْ إِلَّا ثَلَاثَ عُمَرٍ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yalnızca Üç Umre Yaptığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩٤٦ - أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْجَنَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الشَّافِعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعَطَّارُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «اعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ أَرْبَعَ عُمَرٍ، عُمْرَةَ الْحُدَيْبِيَةِ، وَعُمْرَةَ الْقَضَاءِ مِنْ قَابِلٍ، وَعُمْرَةَ الْجِعْرَانَةِ، وَعُمْرَتَهُ الَّتِي مَعَ حَجَّتِهِ» [١:٤]

3946- Abdullah b. Abbâs der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) dört defa umre yapmıştır: Hudeybiye umresi, bir yıl sonra yapılan Kaza umresi, Ci'rane umresi ve (Veda) haccı sırasında yaptığı umre.[1]

بَابٌ، مَا يُبَاحُ لِلْمُحْرِمِ، وَمَا لَا يُبَاحُ

İhramlıya Mubah Olan ve Olmayan Şeyler

٣٩٤٧ - أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُبَارَكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْعِجْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنْ إِسْرَائِيلَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: «كَانُوا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا أَحْرَمُوا أَتَوُا الْبَيْتَ مِنْ ظَهْرِهِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا، وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى﴾ [٢:٢٧]

3947- Berâ der ki: Cahiliye döneminde ihrama girdikleri zaman evlerine kapıdan değil, arkasından girerlerdi. Bunun üzerine, ***"Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir; iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin"*** (Bakara 189) âyeti nazil oldu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1739); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ebû Dâvûd 1993; Tirmizî 816; İbn Mâce 3003; Darimî 2/51.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 4512; Müslim 3026.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ أَنْ يَغْسِلَ رَأْسَهُ فِي إِحْرَامِهِ

İhramlının Başını Yıkamasının Mubahlığı

٣٩٤٨ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُنَيْنٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ، وَالْمِسْوَرَ بْنَ مَخْرَمَةَ اخْتَلَفَا بِالْأَبْوَاءِ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ: يَغْسِلُ الْمُحْرِمُ رَأْسَهُ، وَقَالَ الْمِسْوَرُ: لَا يَغْسِلُ الْمُحْرِمُ رَأْسَهُ، فَأَرْسَلَنِي إِلَى أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ، أَسْأَلُهُ عَنْ ذَلِكَ، فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ بَيْنَ الْقَرْنَيْنِ، وَهُوَ يَسْتَتِرُ بِثَوْبٍ، قَالَ: فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَنْ هَذَا فَقُلْتُ: أَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُنَيْنٍ، أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ ابْنُ عَبَّاسٍ، أَسْأَلُكَ كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَغْسِلُ رَأْسَهُ، وَهُوَ مُحْرِمٌ قَالَ: فَوَضَعَ أَبُو أَيُّوبَ يَدَهُ عَلَى الثَّوْبِ وَطَأْطَأَهُ حَتَّى بَدَا لِي رَأْسُهُ، ثُمَّ قَالَ لِإِنْسَانٍ يَصُبُّ عَلَيْهِ: اصْبُبْ، فَصَبَّ عَلَى رَأْسِهِ، ثُمَّ حَرَّكَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ، فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ، ثُمَّ قَالَ: «هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَفْعَلُهُ». [١:٤]

3948- İbrâhîm b. Abdillah b. Huneyn, babasından bildiriyor: İbn Abbâs ile Misver b. Mahreme, Ebvâ'dayken ihramlının başını yıkaması konusunda ihtilafa düştüler. İbn Abbâs: "İhramlı olan kişi başını yıkayabilir" derken, Misver: "İhramda olan kişi başını yıkayamaz" diyordu. Bunun üzerine İbn Abbâs bu konuyu sormak için beni Ebû Eyyûb el-Ensârî'ye gönderdi. Ebû Eyyûb'un yanına vardığımda kendisini, kuyunun iki direği arasına çekilmiş bir giysinin ardında yıkanırken buldum. Selam verdiğimde: "Kim o?" diye sordu. "Ben. Abdullah b. Huneyn'im! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ihramda iken başını nasıl yıkadığını sormam için İbn Abbâs beni sana gönderdi" karşılığını verdim.

Bunun üzerine Ebû Eyyûb önüne çekilen giysinin üzerine elini koyup biraz indirdi. Bu şekilde başını görebildim. Sonra birine: "Su dök!" dedi. Dediği kişi onun başına su dökünce Ebû Eyyûb başını elleriyle önden ve arkadan yıkadı. Sonra da: "Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem) bu şekilde yaptığını gördüm" dedi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1613; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/323; Ahmed 5/418; Buhârî 1840; Müslim 1205; Ebû Dâvûd 1840; Nesâî 5/128, 5/129; İbn Mâce 2934; Darimî 2/30.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ عِنْدَ إِرَادَتِهِ الْجَمْرَةَ أَنْ يَسْتَتِرَ مِنَ الْحَرِّ

Cemreleri Taşlamak İsteyen İhramlının Kendini Sıcaktan Koruması

٣٩٤٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحُصَيْنِ، أَنَّ أُمَّ الْحُصَيْنِ حَدَّثَتْهُ قَالَتْ: «حَجَجْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ حَجَّةَ الْوَدَاعِ، فَرَأَيْتُ أُسَامَةَ وَبِلَالًا، أَحَدُهُمَا آخِذٌ بِخِطَامِ نَاقَةِ النَّبِيِّ ﷺ ، وَالْآخَرُ رَافِعٌ ثَوْبَهُ يَسْتُرُهُ مِنَ الْحَرِّ، حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ» [١:٤]

3949- Yahya b. el-Husayn, ninesi Ümmü'l-Husayn'dan bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile Vedâ haccına katıldım. Hac sırasında Usâme b. Zeyd ve Bilâl'dan birisi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) devesinin yularından tutup çekerken diğeri sıcaklardan korumak için giysisini kaldırıp Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gölge yapıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Akabe cemresini taşlayana kadar da bu şekilde yaptılar."[1]

ذِكْرُ جَوَازِ احْتِجَامِ الْمَرْءِ الْمُحْرِمِ لِعِلَّةٍ تَعْتَرِضُهُ

İhramlının Bir Rahatsızlık Nedeniyle Kan Aldırmasının Caizliği

٣٩٥٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ احْتَجَمَ، وَهُوَ مُحْرِمٌ مِنْ أَذًى كَانَ بِرَأْسِهِ». [١٠:٥]

3950- İbn Abbâs bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlı iken başındaki bir rahatsızlıktan dolayı kan aldırdı."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1609); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/402; Müslim 1298, 312; Ebû Dâvûd 1834.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1611); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/236, 1/241; Buhârî 5700; Ebû Dâvûd 1836; Bak hadis no: 3951.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ أَنْ يَحْتَجِمَ لِعِلَّةٍ تَحْدُثُ بِهِ مَا لَمْ يَقْطَعْ شَعَرًا

İhramlının Bir Hastalık Nedeniyle Kıllarını Kesmeden Kan Aldırmasının Mubahlığı

٣٩٥١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ طَاوُسٍ، وَعَطَاءٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ احْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ» [١:٤]

3951- İbn Abbâs bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlı iken kan aldırdı."[1]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي احْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ بُدْنِهِ فِي إِحْرَامِهِ

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in İhramlı İken Vücudundan Kan Aldırdığı Yer

٣٩٥٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ احْتَجَمَ، وَهُوَ مُحْرِمٌ عَلَى ظَهْرِ الْقَدَمِ مِنْ وَجَعٍ كَانَ بِهِ» [١:٤]

3952- Enes bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ayağındaki bir ağrıdan dolayı ihramlı iken ayağının üst kısmından kan aldırdı."[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ هَذَا الْفِعْلَ كَانَ مِنَ الْمُصْطَفَى ﷺ غَيْرَ مَرَّةٍ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Fiili Birden Fazla Kez Yaptırdığına Delalet Eden Haber

٣٩٥٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَثْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلْقَمَةُ بْنُ أَبِي عَلْقَمَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجَ يُحَدِّثُ أَنَّهُ، سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ بُحَيْنَةَ يَقُولُ: «احْتَجَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِلَحْيِ جَمَلٍ مِنْ طَرِيقِ مَكَّةَ، وَهُوَ مُحْرِمٌ فِي وَسَطِ رَأْسِهِ» [١:٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1610); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/221; Buhârî 1835; Müslim 1202/87; Ebû Dâvûd 1835

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1611); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/164; Ebû Dâvûd 1837; Nesâî 5/194.

3953- Abdullah b. Buhayne der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke yolunda Lahy-i Cemel denilen yerde ihramlı iken başının üst tarafından kan aldırdı."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ مُدَاوَاةَ عَيْنَيْهِ إِذَا رَمِدَتْ

Gözlerinden Rahatsız Olan İhramlının Tedavi Olmasının Mubahlığı

٣٩٥٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الطَّالَقَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ، عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، أَخْبَرَهُ، عَنْ عُثْمَانَ، عَنْ نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ «أَنَّ الْمُحْرِمَ إِذَا اشْتَكَى عَيْنَهُ ضَمَّدَهَا بِالصَّبِرِ». [١٦:٤]

3954- Osmân b. Affân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Gözlerinden rahatsız olan ihramlı bir kişi, sabr (denilen ilacı) sürsün."**[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِعَنْ لُبْسِ الْمُحْرِمِ أَجْنَاسًا مِنَ الثِّيَابِ الْمَعْلُومَةِ

İhramlının Belli Bazı Giysi Türlerini Giymesinin Yasaklanışı

٣٩٥٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا نَلْبَسُ مِنَ الثِّيَابِ إِذَا أَحْرَمْنَا قَالَ: «لَا تَلْبَسُوا الْقُمُصَ، وَلَا السَّرَاوِيلَاتِ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ إِلَّا أَنْ يَكُونَ لَيْسَ لَهُ نَعْلَانِ، فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلَا تَلْبَسُوا مِنَ الثِّيَابِ شَيْئًا مَسَّهُ الزَّعْفَرَانُ وَالْوَرْسُ». [٤:٢]

3955- İbn Ömer bildiriyor: Adamın biri Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "İhrama gireceğimiz zaman ne giyelim?" diye seslenince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Gömlek, şalvar, sarık ve pelerin giymeyin. Yine mest giymeyin, ama kişi ayakkabı bulamazsa mesti topuklardan daha aşağıda kalacak şekilde kesip giyebilir. Aynı şekilde üzerinde vers veya zafirân olan giysiler de giymeyin."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 5/345; Buhârî 1836; Müslim 1203; Nesâî 5/194; İbn Mâce 3481; Darimî 2/37.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1612); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/65; Müslim 1204; Ebû Dâvûd 1838; Tirmizî 952.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/54; Nesâî 5/132.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ لُبْسِ الْمُحْرِمِ الْمَصْبُوغَ مِنَ الثِّيَابِ

İhramlının Boyanmış Gİysİlerİ Gİymesİnİn Yasaklanışı

٣٩٥٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَلْبَسَ الْمُحْرِمُ ثَوْبًا مَصْبُوغًا بِزَعْفَرَانٍ أَوْ وَرْسٍ» [٤:٢]

3956- Abdullah b. Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlının vers veya zafirânla boyanmış giysi giymesini yasakladı.[1]

٣٩٥٧ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنِ الْحَكَمِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: وَقَصَتْ بِرَجُلٍ مُحْرِمٍ نَاقَتُهُ فَقَتَلَتْهُ، فَأُتِيَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «اغْسِلُوهُ، وَكَفِّنُوهُ، وَلَا تُغَطُّوا رَأْسَهُ، وَلَا تُقَرِّبُوهُ طِيبًا، فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يُهِلُّ» [٢٧:٢]

3957- İbn Abbâs der ki: İhramlı bir adamı devesi üzerinden atıp öldürünce. adamı Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürdüler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Bunu yıkayıp kefenleyin. Başını örtmeyin ve koku sürmeyin. Çünkü o, tehlil getirerek diriltilecektir."**[2]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أَمَرَ بِهَذَا الْأَمْرِ

Bu Emrin Veriliş Nedeni

٣٩٥٨ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ عَمْرَو بْنَ دِينَارٍ حَدَّثَهُ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَجُلًا صَرَعَهُ بَعِيرُهُ فَوَقَصَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَلْبِسُوهُ ثَوْبَيْنِ، وَاغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَلَا تُغَطُّوا رَأْسَهُ، فَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُلَبِّي». [٢٧:٢]

3959- İbn Abbâs bildiriyor: İhramlı bir adamı devesi üzerinden düşürünce Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bunu iki giysiyle kefenleyin, su ve sidr ile yıkayıp**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (el-Ahkâm 43; el-İrvâ' 1/165); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/266; Buhârî 1839; Müslim 1206; Ebû Dâvûd 3241, 3239; Nesâî 5/196; Bak hadis no: 3958, 3959, 3960.

başını kapatmayın. Çünkü Yüce Allah onu kıyamet günü telbiye getirerek diriltecektir" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ «أَلْبِسُوهُ ثَوْبَيْنِ» أَرَادَ بِهِ الثَّوْبَيْنِ اللَّذَيْنِ كَانَ قَدْ أَحْرَمَ فِيهِمَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Bunu İki Giysiyle Kefenleyin" Sözü ile Üzerindeki İki İhram Giysisini Kastetmesi

٣٩٥٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ، وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ أَبِي بِشْرٍ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي وَحْشِيَّةَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَجُلًا كَانَ مُحْرِمًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَوَقَصَتْهُ نَاقَتُهُ فَمَاتَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْهِ، وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ، وَلَا تُمِسُّوهُ طِيبًا، فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا». [٢٧:٢]

3959- İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber bulunan ihramlı bir kişiyi devesi düşürünce öldü. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu su ve sidr ile yıkayın. İki (ihram) giysileri ile kefenleyin, başını örtmeyin ve koku sürmeyin. Zira o, kıyamet gününde telbiye getirerek diriltilecektir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَغْطِيَةِ وَجْهِ الْمُحْرِمِ وَرَأْسِهِ مَعًا، عِنْدَ تَكْفِينِهِ إِذَا مَاتَ

Öldüğünde İhramlının Kefenlenirken Yüzüyle Başının Örtülmesinin Yasaklanışı

٣٩٦٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُصْعَبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْرُوقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَاسٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ عَلَى نَاقَةٍ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَأَوْقَصَتْهُ فَمَاتَ، «فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُغَسَّلَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَأَنْ يُكَفَّنَ فِي ثَوْبَيْهِ، وَلَا يَمَسَّ طِيبًا، وَلَا يُخَمَّرَ وَجْهُهُ وَرَأْسُهُ». [٢٧:٢]

3960- İbn Abbâs bildiriyor: İhramlı bir kişi bir deve üzerinde Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Ancak devesi onu düşürüp öldü. Bunun üzerine

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/220, 1/221; Buhârî 1268; Müslim 1206; Ebû Dâvûd 3238; Tirmizî 951; Nesâî 5/197; İbn Mâce 3084; Bak hadis no: 3957.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/215; Buhârî 1851; Müslim 1206/99; Nesâî 5/195; Bak hadis no: 3957.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) su ve sidr ile yıkanmasını, ihramıyla kefenlenmesini, koku sürülmemesini ve yüzüyle başının örtülmemesini emretti.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمُحْرِمِ اجْتِنَابُهُ مِنْ قَتْلِ صَيْدٍ مِنَ الدَّوَابِّ وَغَيْرِهَا

İhramlının Avlamaktan Kaçınması Gereken Hayvanlar

٣٩٦١ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنِ ابْنِ عَوْنٍ وَيَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، وَعُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سُئِلَ: مَا يَقْتُلُ الْمُحْرِمُ؟، قَالَ: «الْفَأْرَةَ، وَالْحِدَأَةَ، وَالْكَلْبَ الْعَقُورَ، وَالْغُرَابَ الْأَبْقَعَ». [٣:٦٥]

3961- İbn Ömer bildiriyor: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem): "İhramda olan kişi hangi hayvanları öldürebilir?" diye sorulunca: **"Fare, çaylak, saldırgan köpek ve ala kargayı öldürebilir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ قَتْلَ الضَّرَّارَاتِ مِنَ الدَّوَابِّ

İhramlıya Öldürmesi Mubah Kılınan Zararlı Hayvanlar

٣٩٦٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ مَوْلَى ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ، سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خَمْسٌ مَنْ قَتَلَهُنَّ، وَهُوَ حَرَامٌ، فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ، فِيهِنَّ الْعَقْرَبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ، وَالْغُرَابُ وَالْحِدَأَةُ». [١٠:٤]

3962- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Beş hayvan vardır ki her kim ihramlı bulunduğu halde bunları öldürürse hiçbir günahı yoktur. Bunlar: Akreb, fare, saldırgan köpek, karga ve çaylaklardır."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/287; Nesâî 5/196; İbn Mâce 3084; Bak hadis no: 3957.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1619); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/356; Ahmed 2/3; Buhârî 1826; Müslim 1199; İbn Mâce 3088; Darimî 2/36.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1619); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/356; Ahmed 2/138; Buhârî 1826; Müslim 1199/79; Ebû Dâvûd 1846; Nesâî 5/190.

ذِكْرُ إِبَاحَةِ إِطْلَاقِ اسْمِ الْفِسْقِ عَلَى غَيْرِ أَوْلَادِ آدَمَ وَالشَّيَاطِينَ

Fısk (Zararlı) İbaresinin Âdem Evladı ile Şeytanlar Dışındakiler İçin Kullanılmasının Mubahlığı

٣٩٦٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو الطَّاهِرِ بْنُ السَّرْحِ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، وَيُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْوَزَغُ فُوَيْسِقٌ»

3963- Hz. Âişe der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Alaca keler zararlıdır"** buyurdu.[1]

وَهَذَا غَرِيبٌ: قَالَهُ الشَّيْخُ

Ebû Hâtim der ki: Bu hadis ğarîb (tek kanallı)dır.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اصْطِيَادَ الْمُحْرِمِ الضَّبُعَ صَيْدٌ وَفِيهِ جَزَاءٌ

İhramlının Sırtlan Avlamasının Kefaret Gerektirmesi

٣٩٦٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حِبَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ جَرِيرِ بْنِ حَازِمٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ يَقُولُ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمَّارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: «سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، عَنِ الضَّبُعِ، فَقَالَ: هِيَ صَيْدٌ، وَفِيهَا كَبْشٌ». [٦٥:٣]

3964- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e, (ihramlının) sırtlan(ı avlayıp avlayamayacağı) soruldu. O da: **"O, bir av (hayvanı)dır. Onu avlayan ihramlıya (kefaret olarak) bir koç (kurban etme cezası) vardır!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3572); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. İbn Mâce 3230.

[2] Elbânî: Sahih (Mişkât 2703; el-İrvâ' 1050); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ebû Dâvûd 3801; İbn Mâce 3085; Darimî 2/74; Bak hadis no: 3965.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ

Bu Hadisi Rivayette Cerîr b. Hâzım'ın Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩٦٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: سَأَلْتُ عَنِ الضَّبُعِ أَآكُلُهُ؟، قَالَ: نَعَمْ، - يَعْنِي فَقُلْتُ أَصَيْدٌ هُوَ -، قَالَ: نَعَمْ، فَقُلْتُ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «نَعَمْ». [٣:٦٥]

3965- Abdurrahman b. Abdillah b. Ebî Ammâr der ki: Câbir b. Abdillah'a: "Sırtlan etini yiyebilir miyim?" diye sorduğumda: "Evet" dedi. Ona: "Sırtlan av hayvanı mıdır?" diye sorduğumda: "Evet!" dedi. Ona: "Bunu Resûlullah'tan (sallallahu alayhi vesellem) naklen mi söylüyorsun?" diye sorduğumda: "Evet!" dedi.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ أَكْلِ الْمُحْرِمِ لَحْمَ صَيْدِ الْبَرِّ إِذَا تَعَرَّى عَنْ مَعُونَتِهِ عَلَيْهِ

İhramlının, Avlanmasına Her Hangi Bir Şekilde Yardımcı Olmadığı Avın Etinden Yemesinin Mubahlığı

٣٩٦٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: كَانَ أَبُو قَتَادَةَ فِي قَوْمٍ مُحْرِمِينَ، وَهُوَ حَلَالٌ، فَعَرَضَ لِأَصْحَابِهِ حِمَارٌ وَحْشِيٌّ، فَلَمْ يُؤْذِنُوهُ حَتَّى أَبْصَرَهُ وَهُوَ جَالِسٌ، فَاخْتَلَسَ مِنْ بَعْضِهِمْ سَوْطًا، فَحَمَلَ عَلَيْهِ فَصَرَعَهُ، فَأَتَاهُمْ بِهِ، فَأَكَلُوا وَحَمَلُوا مَعَهُمْ، فَأَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَسَأَلُوهُ؟، فَقَالَ: «هَلْ أَشَارَ إِلَيْهِ إِنْسَانٌ مِنْكُمْ؟»، قَالُوا: لَا، قَالَ: «فَكُلُوهُ». [٤:٣]

3966- Abdullah b. Ebî Katâde anlatıyor: İhramlı olmayan Ebû Katâde, ihramlı bir topluluk ile beraberken karşılarına bir yaban eşeği çıkınca onu ürkütmediler. Oturmakta olan Ebû Katâde onu görünce bir adamdan bir kırbaç alıp eşeğe saldırarak onu devirdi ve ihramlı topluluğa getirdi. Onlar da onu yediler ve etinden alıp yanlarında Peygamber (sallallahu alayhi vesellem)'e götürdüler. Ona durumu sorduklarında: "Sizden kimse (Ebû Katâde'ye göstermek için)

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1050); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/318; Tirmizî 851; İbn Mâce 3236; Darimî 2/74; Bak hadis no: 3964.

eşeğe bir şeyle işaret etti mi?" diye sordu. Onlar: "Hayır" cevabını verince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yiyebilirsiniz"** buyurdu.[1]

٣٩٦٧ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي مُزَاحِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ، عَنِ الزُّبَيْدِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ، أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِمَارَ وَحْشِيٍّ بِالْأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، قَالَ: فَرَدَّهُ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيَّ، فَلَمَّا عَرَفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِي قَالَ: «لَيْسَ بِنَا رَدٌّ عَلَيْكَ، وَلَكِنَّا حُرُمٌ». [٢:٨٥]

3967- İbn Abbâs'ın, Sa'b b. Cessâme'den bildirdiğine göre Sa'b, Ebvâ ya da Veddân'da iken Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir yabani eşek hediye edince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bunu kabul etmedi. Bu benim ağırıma gitti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benim yüzümdeki hoşnutsuzluğu anlayınca: **"Bunu sana iade etmezdik, ancak ihramlıyız"** buyurdu.[2]

٣٩٦٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ بِخَبَرٍ غَرِيبٍ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قُلْتُ: لِزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ: أَمَا عَلِمْتَ «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أُهْدِيَ لَهُ عُضْوُ صَيْدٍ، وَهُوَ مُحْرِمٌ، فَرَدَّهُ؟، قَالَ: نَعَمْ» [٣:٤٠]

3968- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Ben: Zeyd b. Erkam'a: "Biliyor musun? Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e av etinden bir parça ikram edilmişti de ihramlı olduğu için kabul etmemişti!" dedi. O da: "Evet (doğrudur)" dedi.[3]

ذِكْرُ اسْمِ الْمُهْدِيِّ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ الصَّيْدَ الَّذِي رَدَّهُ عَلَيْهِ

Avladığı Eti Hediye Ettiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Geri Çevirdiği Kimsenin Adı

٣٩٦٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ اللَّيْثِيِّ، أَنَّهُ أَهْدَى

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1028; Sahîh Ebî Dâvud 1623); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/351; Ahmed 5/190; Buhârî 1821; Müslim 1196/64; Tirmizî 848; Nesâî 5/185, 5/186; İbn Mâce 3093; Darimî 2/38.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 136, 3969.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1622); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/367, 4/374; Müslim 1195; Ebû Dâvûd 1850; Nesâî 5/184.

لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِمَارًا وَحْشِيًّا وَهُوَ بِالْأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا فِي وَجْهِي، قَالَ: «إِنَّا لَمْ نَرُدَّهُ عَلَيْكَ إِلَّا أَنَّا حُرُمٌ». [٣:٤٠]

3969- İbn Abbâs'ın Sa'b b. Cessâme el-Leysî'den bildirdiğine göre kendisi. Ebvâ'da veya Veddân'da Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yabani bir eşek hediye etmek istedi, ancak Allah Resûlü geri (sallallahu aleyhi vesellem) çevirdi. Bundan dolayı Sa'b'ın yüzündeki hoşnutsuzluğu görünce: **"Senin hediyeni geri çevirecek değiliz, ama ihramlıyız"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يَحْكُمْ صِنَاعَةَ الْحَدِيثِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Hadiste Derinliği Olmayana, Önceki Ubeydillah b. Abdillah Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٩٧٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى الْقَطَّانِ، عَنْ شُعْبَةَ، حَدَّثَنِي الْحَكَمُ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ الصَّعْبَ بْنَ جَثَّامَةَ، «أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَجُزَ حِمَارِ وَحْشٍ بِقُدَيْدٍ وَكَانَ مُحْرِمًا، فَرَدَّهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ». [٣:٤٠]

3970- İbn Abbâs bildiriyor: "Sa'b b. Cessâme, ihramda olan Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) Kudeyd'de yabani eşek budu hediye etmek isteyince Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) almayı kabul etmedi."[2]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا رَدَّ ﷺ لَحْمَ الصَّيْدِ عَلَى الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Sa'b b. Cessâme'nin Avladığı Hayvanın Etini Geri Çevirmesinin Nedeni

٣٩٧١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْإِسْكَنْدَرَانِيُّ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو، عَنِ الْمُطَّلِبِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «صَيْدُ الْبَرِّ حَلَالٌ مَا لَمْ تَصِيدُوهُ، أَوْ يُصَادْ لَكُمْ». [٣:٤٠]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/353; Buhârî 1825; Müslim 1193; Bak hadis no: 136, 3967.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/230; Müslim 1194/54; Nesâî 5/185.

3971- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işittim: **"Kendiniz avlamadığınız veya sizin için avlanmadığı takdirde, ihramlı iken size kara avı(nın eti) helâldir."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يَحْكُمْ صِنَاعَةَ الْأَخْبَارِ وَلَا تَفَقَّهَ فِي صَحِيحِ الْآثَارِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِخَبَرِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ

Hadislerden Hüküm Çıkarma ve Sahih Haberler Konusunda Derin Bilgisi Olmayana Önceki Sa'b b. Cessâme Hadisine Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٣٩٧٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّيْمِيِّ، أَنَّهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، فَأُهْدِيَ لَهُ لَحْمُ صَيْدٍ، وَهُمْ مُحْرِمُونَ، وَهُوَ رَاقِدٌ، فَأَبَيْنَا أَنْ نَأْكُلَهُ، حَتَّى إِذَا اسْتَيْقَظَ قُلْنَا: صَيْدٌ أُهْدِيَ لَكَ، فَقَالَ: مَا شَأْنُكُمْ لَمْ تَأْكُلُوا؟، قَالُوا: انْتَظَرْنَا حَتَّى نَنْظُرَ مَا تَقُولُ فِيهِ، قَالَ: «أَكَلْنَا مِثْلَ هَذَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، كُلُوا، فَأَكَلُوا، وَأَكَلَ». [٣:٤٠]

3972- Abdurrahman b. Osmân et-Teymî der ki: İhramlı bir şekilde Talha b. Ubeydillah ile birlikteydik. Talha uykudayken ona hediye olarak av eti getirildi. Onu yemekten çekindik. Talha uyandığında: "Bu av (eti) sana hediye edildi" dedik. "Neden yemediniz?" diye sorduğunda: "Senin ne diyeceğini görene kadar bekledik" karşılığını verdiler. Bunun üzerine: "Biz de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte ihramlıyken yemiştik, yiyiniz!" dedi. Onunla beraber diğerleri de yediler.[2]

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîf Ebî Dâvud 320); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ebû Dâvûd 1851; Tirmizî 846; Nesâî 5/187.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3973.

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ عَالِمًا مِنَ النَّاسِ أَنَّ ابْنَ الْمُنْكَدِرِ لَمْ يَسْمَعْ هَذَا الْخَبَرَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّيْمِيِّ

İnsanlardan Bir Âlime İbnü'l-Münkedir'in Bu Hadisi Abdurrahman b. Osmân et-Teymî'den İşitmediği İzlenimi Veren Haber

٣٩٧٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ التَّيْمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كُنَّا مَعَ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، فِي الْحَجِّ، وَنَحْنُ مُحْرِمُونَ، فَأُهْدِيَ لَنَا طَائِرٌ، وَطَلْحَةُ نَائِمٌ، فَمِنَّا مَنْ أَكَلَ، وَمِنَّا مَنْ تَوَرَّعَ، فَلَمْ يَأْكُلْهُ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ طَلْحَةُ ذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ فَوَفَّقَ مَنْ أَكَلَهُ، وَقَالَ: «أَكَلْنَاهُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ». [٣:٤٠]

3973- Abdurrahman (b. Osmân) anlatıyor: Talha b. Ubeydillah ile hacda beraberdik. Hepimiz ihramlıydık. Bize bir kuş hediye edildi. O esnada Talha uyuyordu. Kuşun etinden kimimiz yedi, kimimiz yemedi. Talha uyanınca yaptıklarını ona anlattılar. Yiyenlerin yaptığını doğru buldu ve: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber biz de yedik" dedi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: لَسْتُ أُنْكِرُ أَنْ يَكُونَ ابْنُ الْمُنْكَدِرِ سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّيْمِيِّ، وَسَمِعَهُ مِنَ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أَبِيهِ، فَمَرَّةً رَوَى عَنْ مُعَاذٍ وَأُخْرَى عَنْ أَبِيهِ

Ebû Hâtim der ki: İbnü'l-Münkedir'in bu hadisi hem Abdurrahman b. Osmân et-Teymî'den ve hem de onun oğlundan işitmişliğini yadsımam. Çünkü o, bazen Muâz'dan, bazen de doğrudan babasından rivayet etmiştir.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُحْرِمَ لَهُ أَكْلُ مَا أُهْدِيَ لَهُ مِنَ الصَّيْدِ، مَا لَمْ يَكُنْ بِأَمْرِهِ أَوْ بِإِشَارَتِهِ

İhramlının Avlanmasında Emir Verip Göstermediği Avın Etinden Yiyebileceği Hakkında

٣٩٧٤ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ الْبَلْخِيُّ، حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي مُزَاحِمٍ، حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: كَانَ أَبُو قَتَادَةَ فِي نَاسٍ مُحْرِمِينَ، وَأَبُو قَتَادَةَ حِلٌّ، فَأَبْصَرَ الْقَوْمُ حِمَارَ وَحْشٍ، فَلَمْ يُؤْذِنُوهُ حَتَّى أَبْصَرَهُ أَبُو قَتَادَةَ، فَقَعَدَ عَلَى ظَهْرِ فَرَسٍ، وَاخْتَلَسَ مِنْ بَعْضِهِمْ سَوْطًا، فَحَمَلَ عَلَى الْحِمَارِ فَصَرَعَهُ، فَأَتَاهُمْ بِهِ، فَأَكَلُوهُ،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/162; Müslim 1197; Nesâî 5/182; Darimî 2/39; Bak hadis no: 3972.

وَحَمَلُوا، فَلَقُوا رَسُولَ اللَّهِ، فَسَأَلُوهُ عَمَّا صَنَعَ أَبُو قَتَادَةَ، فَقَالَ ﷺ: «هَلْ أَشَارَ إِلَيْهِ إِنْسَانٌ مِنْكُمْ بِشَيْءٍ أَوْ أَمَرَهُ؟»، قَالُوا: لَا، قَالَ: «فَكُلُوهُ». [٣:٤٠]

3974- Abdullah b. Ebî Katâde'nin bildirdiğine göre Ebû Katâde, ihramlı bir grupla beraberken kendisi ihrama girmemişti. Bu sırada oradakiler yabani bir eşek görünce Ebû Katâde onu görene dek haber vermediler. Ancak onu gören Ebû Katâde, bir atın sırtına atlayıp birinin sopasını gizlice alarak eşeğe saldırıp yere serdi ve onu sahabeye getirdi. Onlar da hem etinden yediler, hem bu etlerden yanlarına aldılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile karşılaşınca da ona Ebû Katâde'nin yaptığı şeyin hükmünü sordular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizden biri buna işaret etti mi veya (yakalaması için) emretti mi?"** diye sorunca, sahabe: "Hayır ey Allah'ın Resûlü!" cevabını verdiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman yiyiniz"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمُحْرِمِ أَكْلَ لَحْمِ الصَّيْدِ إِذَا لَمْ يَكُنْ أَعَانَ عَلَيْهِ بِشَيْءٍ

İhramlının Avlanmasında Hiçbir Şekilde Yardımı Olmadığı Avın Etinden Yemesinin Mubahlığı

٣٩٧٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي النَّضْرِ مَوْلَى عُمَرَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ التَّيْمِيِّ، عَنْ نَافِعٍ مَوْلَى أَبِي قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ، أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَتَّى إِذَا كَانَ بِبَعْضِ طَرِيقِ مَكَّةَ، تَخَلَّفَ مَعَ أَصْحَابٍ لَهُ مُحْرِمِينَ وَهُوَ غَيْرُ مُحْرِمٍ، فَرَأَى حِمَارًا وَحْشِيًّا، فَاسْتَوَى عَلَى فَرَسِهِ، وَسَأَلَ أَصْحَابَهُ أَنْ يُنَاوِلُوهُ سَوْطَهُ، فَأَبَوْا، فَسَأَلَهُمْ رُمْحَهُ، فَأَبَوْا فَأَخَذَهُ، ثُمَّ شَدَّ عَلَى الْحِمَارِ فَقَتَلَهُ، فَأَكَلَ مِنْهُ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، وَأَبَى بَعْضُهُمْ، فَلَمَّا أَدْرَكُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَأَلُوهُ عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّمَا هِيَ طُعْمَةٌ أَطْعَمَكُمُوهَا اللَّهُ». [٤:٢٣]

3975- Ebû Katâde el-Ensârî'nin azatlısı Nâfi' bildiriyor: Ebû Katâde, (hac için giden) Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) birlikteydi. Mekke'ye giden yolun bir yerinde ihramda olan birkaç arkadaşıyla birlikte diğer müslümanlardan geride kaldılar. Kendisi ise ihramlı değildi. Giderken yabani bir eşek görünce atına atladı ve arkadaşlarından kamçısını vermelerini istedi. Ancak vermeye yanaşmadılar. Mızrağını isteyince yine vermediler. Bunun üzerine mızrağını kendisi alıp yabani eşeğin peşine düştü ve onu avlayıp öldürdü. Hz.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3966.

Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından bazıları bu yabani eşeğin etinden yerken, bazıları yemediler. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) yetiştiklerinde bu durumu ona sordular. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu, Allah'ın size ikram ettiği bir rızıktır"** buyurdu.[1]

٣٩٧٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ بِتُسْتَرَ، وَمُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ بِالْبَصْرَةِ - شَيْخَانِ حَافِظَانِ - قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْعُقَيْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ عِيَاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَبَا قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيَّ عَلَى الصَّدَقَةِ، وَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ مُحْرِمُونَ، حَتَّى نَزَلُوا بِعُسْفَانَ ثَنِيَّةِ الْغَزَّالِ، فَإِذَا هُمْ بِحِمَارٍ وَحْشِيٍّ، فَجَاءَ أَبُو قَتَادَةَ، وَهُوَ حِلٌّ فَنَكَّسُوا رُءُوسَهُمْ كَرَاهِيَةَ أَنْ يُحِدُّوا أَبْصَارَهُمْ فَيَفْطَنَ، فَرَآهُ فَرَكِبَ فَرَسَهُ، وَأَخَذَ الرُّمْحَ، فَسَقَطَ مِنْهُ السَّوْطُ، فَقَالَ: نَاوِلْنِيهِ، فَقُلْنَا: لَا نُعِينُكَ عَلَيْهِ بِشَيْءٍ، فَحَمَلَ عَلَيْهِ فَعَقَرَهُ، قَالَ: ثُمَّ جَعَلُوا يَشْوُونَ مِنْهُ، ثُمَّ قَالُوا: رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِنَا - وَكَانَ تَقَدَّمَهُمْ - فَأَتَوْهُ، فَسَأَلُوهُ، فَلَمْ يَرَ بِهِ بَأْسًا - وَأَظُنُّهُ قَالَ: «مَعَكُمْ مِنْهُ شَيْءٌ»، - شَكَّ عُبَيْدُ اللَّهِ -. [٢٥:٤]

3976- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Hudeybiye yılı) Ebû Katâde'yi zekat toplamak üzere gönderdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile sahabileri de ihramlı olarak yola çıktılar. Usfân'daki Gazâl tepesinde konakladılar. Derken kafiledeki insanlar, bir yaban eşeği gördüler. Bu sırada Ebû Katâde çıkageldi. O, ihramsız idi. Gözlerini dikip Ebû Katâde'nin anlamasını hoş görmediklerinde dolayı başlarını hafifçe öne eğdiler. Bu esnada Ebû Katâde o avı gördü, hemen atına bindi ve mızrağı aldı. Derken (acele etmesinden dolayı) kamçıyı yere düşürdü. Ebû Katâde: "Onu bana uzatıverin!" dedi. Biz de:- "(Hayır,) bu av işiyle ilgili herhangi bir şeyde sana yardımcı olamayız!" dedik. Bunun üzerine Ebû Katâde yaban eşeğine doğru hamle yaptı, onu (vurup) boğazladı. Sonra kafiledekiler onu pişirmeye başladılar. Sonra da: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) önümüzde (gitmektedir)!" dediler. Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kafilenin önlerinde gitmekte idi. Derken O'na ulaşıp meseleyi O'na sordular. Resûlullah (sallallahu alayhi vesellem) bunda bir sakınca görmedi. Sanırım

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/350; Ahmed 5/301; Buhârî 2914; Müslim 1196/57; Ebû Dâvûd 1852; Tirmizî 847; Nesâî 5/182; Bak hadis no: 3966.

(sonra) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Beraberinizde ondan bir şeyler kaldı mı?"** diye sordu. –Ubeydullah bu ifadeden emin değildir–.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَكَلَ مِنْ لَحْمِ الْحِمَارِ الْوَحْشِيِّ الَّذِي عَقَرَهُ أَبُو قَتَادَةَ فِي ذَلِكَ السَّفَرِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yolculuk Esnasında Ebû Katâde'nin Kestiği Yabani Eşeğin Etinden Yemesi

٣٩٧٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ الْكِنْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَحْرَمَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ غَيْرِي، فَرَأَيْنَا حِمَارَ وَحْشٍ، فَأَسْرَجْتُ وَأَلْجَمْتُ، ثُمَّ رَكِبْتُ، وَأَخَذْتُ الرُّمْحَ، وَنَسِيتُ السَّوْطَ، فَسَأَلْتُهُمْ أَنْ يُنَاوِلُونِيهِ فَأَبَوْا، فَنَزَلْتُ فَأَخَذْتُ سَوْطِي، ثُمَّ ضَرَبْتُ الْحِمَارَ فَعَقَرْتُهُ، فَأَكَلَ مِنْهُ بَعْضُ الْقَوْمِ، وَتَرَكَ بَعْضٌ، فَلَمَّا أَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «قَدْ أَصَابَ الَّذِينَ أَكَلُوا، هَلْ مَعَكُمْ مِنْهُ شَيْءٌ»، قَالَ: قُلْنَا: نَعَمْ هَذِهِ رِجْلٌ، فَأَكَلَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. [٢٥:٤]

3977- Ebû Katâde anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte çıktım. Müslümanların tamamı ihramlıydı, ancak ben ihramlı değildim. Bir ara yabani bir eşek gördük. Ben ayakkabımı tamir etmekle meşguldüm. Atıma kalkıp eyerledim ve üzerine bindim. Mızrağı almış, kamçımı almayı ise unutmuştum. Arkadaşlarıma kamçıyı vermelerini istediysem de vermediler. Ben de atımdan inip kamçıyı aldım ve yabani eşeğe vurup onu boğazladım. Topluluktan bazıları ondan yemeye başladılar. Ancak bazıları yemediler. Yanına geldiklerinde Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yiyenler iyi yapmışlar. Yanınızda ondan bir şey var mı?"** diye sorunca: "Evet, şu but var" dedik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ondan yedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1623); Şuayb: Hadis sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi; Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 5406; Müslim 1196/63; Bak hadis no: 3966.

بَابُ الْكَفَّارَةِ

Bâb: Kefaret (Fidye)

٣٩٧٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ يُوسُفَ بِنَسَا، قَالَ: حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، قَالَ: مَرَّ بِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَنَا أُوقِدُ تَحْتَ قِدْرٍ لِي، وَالْقَمْلُ يَتَهَافَتُ مِنْ رَأْسِي، فَقَالَ ﷺ: «أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّ رَأْسِكَ؟»، قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «انْسُكْ نَسِيكَةً، أَوْ صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوِ اطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ». [٤:٢٩]

3978- Ka'b b. Ucre der ki: (İhramlıyken) bana ait bir kazanın altını yaktığım sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma geldi. Başım da o kadar bitliydi ki bitler başımdan iniyordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Başındaki bitler sana eziyet veriyor mu?"** diye sorunca: "Evet!" dedim. Bunun üzerine: **"Bir kurban kes veya üç gün oruç tut veya altı miskini doyur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَلَا أَنْزَلَ آيَةَ الْفِدْيَةِ حَيْثُ أَمَرَ ﷺ كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ بِالْفِدْيَةِ

Yüce Allah'ın İndirdiği Fidye Âyetine Dayanarak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ka'b b. Ucre'ye Fidye Vermesini Emretmesi

٣٩٧٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِهِ، وَهُوَ بِالْحُدَيْبِيَةِ، فَقَالَ لَهُ: «أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّ رَأْسِكَ؟» فَقُلْتُ: نَعَمْ، فَأَمَرَنِي أَنْ أَحْلِقَ، قَالَ: وَلَمْ يُبَيِّنْ هُمْ أَنَّهُمْ يَحْلِقُونَ بِهَا، وَهُمْ عَلَى طَمَعٍ أَنْ يَدْخُلُوا مَكَّةَ، قَالَ: فَنَزَلَتْ آيَةُ الْفِدْيَةِ، «وَأَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ أَصُومَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمَ فَرَقًا بَيْنَ سِتَّةِ مَسَاكِينَ، أَوْ أَذْبَحَ شَاةً». [٤:٢٩]

3979- Ka'b b. Ucre bildiriyor: Hudeybiye'deyken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onun yanından geçti. Ona: **"Başındaki bitler sana rahatsızlık vermiyor mu?"** diye sordu. "Evet!" dediğimde saçlarımı kesmemi emretti. Ancak oradayken

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1624); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/241; Müslim 1201; Tirmizî 2974; Bak hadis no: 3986, 3987, 3979, 3980, 3981, 3982, 3983, 3984, 3985.

müslümanlar sonradan tıraş emrinin verileceğini bilmiyorlardı, zira Mekke'ye gireceğimizi düşünüyorduk. Sonrasında Allah fidye hakkındaki âyeti indirdi. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) saçlarımı kesmeme karşılık fidye olarak; üç gün oruç tutmamı veya bir farak'lık bir yiyeceği altı miskin arasında paylaştırmamı veya kurban olarak bir koyun kesmemi emretti.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَمَرَ كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ بِالْكَفَّارَةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا بَعْدَ حَلْقِهِ رَأْسَهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Zikredilen Kefaret Emrini Ka'b b. Ucre'ye Başını Tıraş Ettikten Sonra Vermesi

٣٩٨٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، قَالَ: مَرَّ بِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْحُدَيْبِيَةِ، وَأَنَا أُوقِدُ تَحْتَ قِدْرٍ لِي، أَوْ تَحْتَ بُرْمَةٍ لِي، وَالْقَمْلُ يَتَهَافَتُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: «أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّكَ يَا كَعْبُ؟»، قُلْتُ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «فَاحْلِقْ رَأْسَكَ وَانْسُكْ نَسِيكَةً، أَوْ صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ فَرَقًا بَيْنَ سِتَّةِ مَسَاكِينَ». [٢٩:٤]

3980- Ka'b b. Ucre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hudeybiye'deyken yanıma uğradı. O sırada bana ait bir kazanın altını yakıyordum. Başımdaki bitlerin yüzüme döküldüğünü görünce bana: **"Başındaki bitler seni rahatsız mı ediyor, ey Ka'b?"** diye sordu. "Evet!" dediğimde, bana: **"O zaman başını tıraş et ve bir kurban kes veya üç gün oruç tut veya bir farak yiyeceği altı yoksul arasında dağıt"** buyurdu.[2]

٣٩٨١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ فِي عَقِبِهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: «اذْبَحْ شَاةً». [٢٩:٤]

3981- Bu hadis başka bir kanalla da "Veya kurban olarak bir koyun kes" lafzıyla rivayet olunmuştur.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/242; Buhârî 1817; Bak hadis no: 3978.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1201/83; Tirmizî 953; Bak hadis no: 3978.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/243; Buhârî 5665; Müslim 1201/83;

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ مُخَيَّرٌ فِي الِافْتِدَاءِ بِمَا تَيَسَّرَ عَلَيْهِ مِنْ هَذِهِ الْأَشْيَاءِ الثَّلَاثِ

Kişinin Üç Kefaret Şıkkından Kolayına Gelen Birisini Seçmekte Muhayyer Olması

٣٩٨٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عَوْنٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، قَالَ: دَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: «يَا كَعْبُ بْنَ عُجْرَةَ أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّ رَأْسِكَ؟»، قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «فَأَمَرَنِي بِصِيَامٍ، أَوْ صَدَقَةٍ، أَوْ نُسُكٍ أَيُّهَا تَيَسَّرَ». [٤:٢٩]

3982- Ka'b b. Ucra der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni yanına çağırdığında: **"Ey Ka'b b. Ucre! Bitlerin sana eziyet veriyor mu?"** diye sordu. Ben: "Evet" deyince bana oruç tutmak veya sadaka vermek ya da kurban kesmekten kolayıma geleni yapmamı emretti. [1]

٣٩٨٣ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ قَالَ: سَمِعْتُ مُجَاهِدًا يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، قَالَ: أَتَى عَلِيٌّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ زَمَنَ الْحُدَيْبِيَةِ، وَأَنَا أُوقِدُ تَحْتَ بُرْمَةٍ لِي، وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: «أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّ رَأْسِكَ؟»، قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: «فَاحْلِقْ، وَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ، أَوِ انْسُكْ شَاةً» قَالَ أَيُّوبُ: فَلَا أَدْرِي بِأَيِّ ذَلِكَ بَدَأَ. [٤٠:١]

3983- Ka'b b. Ucre der ki: Hudeybiye zamanında (ihramlıyken) kazanın altını yaktığım sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma geldi. Başım da o kadar bitliydi ki bitler yüzüme iniyordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Başındaki bitler sana eziyet veriyor mu?"** diye sorunca: "Evet!" dedim. Bunun üzerine: **"Saçlarını kes. Sonra üç gün oruç tut veya altı miskini doyur veya bir kurban kes"** buyurdu.

Eyyûb der ki: "Mücâhid bunu rivayet ederken oruç, miskin doyurma ve kurban konusunda önce hangisinden başladığını bilmiyorum."[2]

Tirmizî 953; Bak hadis no: 3978.

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1201/81; Bak hadis no: 3978.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/417; Ahmed 4/242; Buhârî 419; Müslim 1201/80; Ebû Dâvûd 1857; Tirmizî 953; Nesâî 5/194; İbn Mâce 3080; Bak hadis no: 3978.

ذِكْرُ وَصْفِ الْقَدْرِ الَّذِي يُطْعِمُ لِكُلِّ مِسْكِينٍ فِي الْكَفَّارَةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا

Zikri Geçen Miskin Doyurma Kefaretinin Miktarı

٣٩٨٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، قَالَ: أَتَى عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَمَنَ الْحُدَيْبِيَةِ، وَأَنَا كَثِيرُ الشَّعْرِ، فَقَالَ: «كَأَنَّ هَوَامَّ رَأْسِكَ تُؤْذِيكَ؟ » فَقُلْتُ: أَجَلْ، قَالَ: «فَاحْلِقْهُ، وَاذْبَحْ شَاةً نَسِيكَةً، أَوْ صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ تَصَدَّقْ بِثَلَاثَةِ آصُعٍ تَمْرٍ بَيْنَ سِتَّةِ مَسَاكِينَ». [٤:٢٩]

3984- Ka'b b. Ucre der ki: Hudeybiye zamanında (ihramlıyken) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma geldi. Saçlarım gürdü. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Başındaki bitler sana eziyet veriyor mu?"** diye sorunca: "Evet!" dedim. Bunun üzerine: **"Saçlarını kes. Sonra bir kurban kes veya üç gün oruç tut veya üç sâ hurmayla altı miskini doyur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٣٩٨٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصْبَهَانِيِّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ، قَالَ: قَعَدْتُ إِلَى كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ فِي الْمَسْجِدِ فَسَأَلْتُهُ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ ﴿فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ﴾، فَقَالَ كَعْبٌ: فِيَّ نَزَلَتْ، كَانَ بِي أَذًى مِنْ رَأْسِي، فَحُمِلْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ ﷺ: «مَا كِدْتُ أَرَى الْجَهْدَ بَلَغَ مِنْكَ مَا أَرَى، أَتَجِدُ شَاةً»، قُلْتُ: لَا، قَالَ: فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿، «فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ﴾ فَالصَّوْمُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ، وَالصَّدَقَةُ عَلَى كُلِّ مِسْكِينٍ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ طَعَامٍ، وَالنُّسُكُ شَاةٌ». [٤:٢٩]

3985- Abdullah b. Ma'kil der ki: Mescid'de Ka'b b. Ucre'nin yanında oturdum ve ona: *"Sizden her kim hasta olursa yahut başından bir rahatsızlığı varsa, oruç veya sadaka veya kurban olmak üzere fidye gerekir"* (Bakara 196) âyetini sordum. Ka'b şöyle dedi: "Bu âyet benim

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1624); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3978.

hakkımda nazil oldu. Başımdan bir rahatsızlığım vardı. Beni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) taşıyıp götürdüklerinde bitler saçlarımdan yüzüme dökülüyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) beni bu şekilde görünce: **"Bunun seni bu duruma düşüreceğini tahmin etmemiştim"** buyurdu ve: **"Kurban olarak koyun bulabilir misin?"** diye sordu. "Hayır!" dediğimde ***"Sizden her kim hasta olursa yahut başından bir rahatsızlığı varsa, oruç veya sadaka veya kurban olmak üzere fidye gerekir"*** (Bakara 196) âyeti nazil oldu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ya üç gün oruç tutarsın veya her birine yarımşar sâ' (hurma) vermek suretiyle (altı) miskini doyurursun ya da bir koyun kesersin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ قَدْرِ الْإِطْعَامِ الَّذِي يُطْعِمُ الْمَسَاكِينَ السِّتَّةَ فِي الْفِدْيَةِ

Fidye Olarak Altı Miskinin Doyurulduğu Miktar

٣٩٨٦ - أَخْبَرَنَا شَبَابُ بْنُ صَالِحٍ بِوَاسِطٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَالِدٌ، عَنْ خَالِدٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِهِ زَمَنَ الْحُدَيْبِيَةِ، فَقَالَ: «قَدْ آذَاكَ هَوَامُّ رَأْسِكَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «احْلِقْ ثُمَّ اذْبَحْ شَاةً نُسُكًا، أَوْ صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ ثَلَاثَةَ آصُعٍ مِنْ تَمْرٍ عَلَى سِتَّةِ مَسَاكِينَ». [٤٠:١]

3986- Ka'b b. Ucre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hudeybiye'deyken yanıma uğradı ve: "Başındaki bitler seni rahatsız mı ediyor?" diye sordu. "Evet!" dediğimde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"O zaman başını tıraş et ve bir kurbanlık koyun kes veya üç gün oruç tut veya üç sâ' hurmayı altı yoksul arasında dağıt"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/231); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/242; Buhârî 1816; Müslim 1201/85; Tirmizî 2973; Bak hadis no: 3978.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/241; Müslim 1201/84; Ebû Dâvûd 1856; Bak hadis no: 3978.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْحُكْمَ لِكَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ وَمَنْ كَانَتْ حَالَتُهُ حَالَتَهُ فِيهِ سَوَاءٌ

Ka'b b. Ucre İçin Verilen Bu Hükmün Durumu Onunkiyle Aynı Olan Herkes İçin Geçerli Olması

٣٩٨٧ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَوْضِيُّ، عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصْبَهَانِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَعْقِلٍ قَالَ: قَعَدْتُ إِلَى كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ فَسَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ ﷻ، ﴿فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ﴾ قَالَ: حُمِلْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: «مَا كُنْتُ أَرَى الْجَهْدَ قَدْ بَلَغَ بِكَ مَا أَرَى، أَتَجِدُ شَاةً» قُلْتُ: لَا، قَالَ: «فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ لِكُلِّ مِسْكِينٍ نِصْفُ صَاعٍ» قَالَ: فَنَزَلَتْ فِي خَاصَّةً، وَهِيَ لَكُمْ عَامَّةً». [١:٤٠]

3987- Abdullah b. Ma'kil der ki: Ka'b b. Ucre'nin yanında oturdum ve ona: *"Sizden her kim hasta olursa yahut başından bir rahatsızlığı varsa, oruç veya sadaka veya kurban olmak üzere fidye gerekir"* (Bakara 196) âyetini sordum. Ka'b şöyle dedi: "Beni Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) taşıyıp götürdüklerinde bitler saçlarımdan yüzüme dökülüyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) beni bu şekilde görünce: **"Bunun seni bu duruma düşüreceğini tahmin etmemiştim"** buyurdu ve: **"Kurban olarak koyun bulabilir misin?"** diye sordu. "Hayır!" dediğimde: **"Ya üç gün oruç tutarsın veya her birine yarımşar sâ' (hurma) vermek suretiyle altı miskini doyurursun"** buyurdu. Bu âyet, özel olarak benim hakkımda nazil oldu, ama hepiniz için geçerlidir.[1]

بَابُ الْحَجِّ وَالِاعْتِمَارِ عَنِ الْغَيْرِ

Bâb: Başkası Adına Yapılan Hac ve Umre

٣٩٨٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ سَعِيدٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ عَزْرَةَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: لَبَّيْكَ عَنْ شُبْرُمَةَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ شُبْرُمَةُ» قَالَ: أَخٌ لِي أَوْ قَرَابَةٌ، قَالَ: «هَلْ حَجَجْتَ قَطُّ» قَالَ: لَا، قَالَ: «فَاجْعَلْ هَذِهِ عَنْ نَفْسِكَ ثُمَّ احْجُجْ عَنْ شُبْرُمَةَ». [١:٤٧]

3988- Abdullah b. Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (bir gün): "Şübrüme yerine lebbeyk!" diyen bir adamı işitti. Bunun üzerine Resûlullah

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Bak hadis no: 3978.

(sallallahu aleyhi vesellem): **"Şübrüme kim?"** buyurdu. Adam: "Benim erkek kardeşim!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen sadece (kendi yerine) hac yaptın mı?"** diye sordu. Adam: "Hayır!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O halde (ilk önce) kendi yerine hac yap, sonra da Şübrüme yerine hac yap!"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ : «فَاجْعَلْ هَذِهِ عَنْ نَفْسِكَ» أَرَادَ بِهِ الْإِعْلَامَ بِنَفْيِ جَوَازِ الْحَجِّ عَنِ الْغَيْرِ إِذَا لَمْ يَحُجَّ عَنْ نَفْسِهِ، وَقَوْلُهُ: «ثُمَّ احْجُجْ عَنْ شُبْرُمَةَ» أَمْرُ إِبَاحَةٍ لَا حَتْمٍ.

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O halde (ilk önce) kendi yerine hac yap"* sözüyle; kendi yerine hac yapmayan kimsenin başkası yerine hac yapmasının caiz olmadığını bildirmeyi kastetmiştir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "sonra da Şübrüme yerine hac yap" sözüyle emir murad edilmeyip mubahlık kasdedilmiştir.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْحَجِّ عَنْ مَنْ وَجَبَ عَلَيْهِ فَرِيضَةُ اللهِ فِيهِ وَهُوَ غَيْرُ مُسْتَطِيعٍ لِلرُّكُوبِ عَلَى الرَّاحِلَةِ

Üzerinde Hac Farizası Olduğu Halde Devenin Üzerine Binemeyecek Kimsenin Adına Hac Yapılmasının Emredilmesi

٣٩٨٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ الْفَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَجَاءَتْهُ امْرَأَةٌ مِنْ خَثْعَمَ تَسْتَفْتِيهِ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشِّقِّ الْآخَرِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَثْبُتَ عَلَى الرَّاحِلَةِ أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: «نَعَمْ»، وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ. [١: ٧٠]

3989- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bineğinin arkasına Fadl b. Abbâs'ı bindirmişti. Has'amlı bir kadın fetva istemek üzere geldi. Fadl ile kadın birbirlerine bakmaya başlayınca da Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) Fadl'ın yüzünü tutup başka bir yöne çevirdi. Kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın kullarına farz kıldığı hac ibadeti babam yaşlıyken ve bineğe binemeyecek durumdayken geldi. Onun yerine ben haccedebilir miyim?" diye sorunca, Allah

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1589; Mişkât 2529. Ebû Dâvûd 1811; İbn Mâce 2903.

Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet, edebilirsin"** buyurdu. Bu olay, Veda haccında vaki olmuştur.[1]

ذِكْرُ تَمْثِيلِ الْمُصْطَفَى ﷺ الْحَجَّ عَلَى مَنْ وَجَبَتْ عَلَيْهِ بِالدَّيْنِ إِذَا كَانَ عَلَيْهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Üzerinde Hac Farizası Bulunan Kimseyi Borçluya Benzetmesi

٣٩٩٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ سُلَيْمَانَ بْنَ يَسَارٍ عَنِ امْرَأَةٍ أَرَادَتْ أَنْ تَعْتِقَ عَنْ أُمِّهَا قَالَ سُلَيْمَانُ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي دَخَلَ فِي الْإِسْلَامِ وَهُوَ شَيْخٌ كَبِيرٌ، فَإِنْ أَنَا شَدَدْتُهُ عَلَى رَاحِلَتِي خَشِيتُ أَنْ أَقْتُلَهُ، وَإِنْ لَمْ أَشُدَّهُ لَمْ يَثْبُتْ عَلَيْهَا، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ عَلَى أَبِيكَ دَيْنٌ فَقَضَيْتَهُ عَنْهُ أَكَانَ يُجْزِئُ عَنْهُ» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَاحْجُجْ عَنْ أَبِيكَ». [١: ٧٠]

3990- Yahya b. Ebî İshâk der ki: Bir adam Süleymân b. Yesâr'a annesi adına köle azat etmek isteyen bir kadın hakkında sorunca Süleymân şu karşılığı verdi: Abdullah b. Abbâs bana şunu haber verdi: Adamın biri Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Babam yaşlı biriyken müslüman oldu. Onu bineğin üzerine sıkıca bağlamış olsam o şekilde öleceğinden korkuyorum. Bağlamasam bineğin üzerinde duramaz. Onun adına ben haccedebilir miyim?" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şayet babanın bir borcunu sen ödesen geçerli olmaz mıydı?"** diye sorunca, adam: "Evet, olurdu" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman babanın adına sen haccet"** buyurdu.[2]

فِي هَذَا الْخَبَرِ دَلِيلٌ عَلَى رُخَصِ الْمُقَايَسَاتِ.

Ebû Hâtim der ki: "Bu hadis mukayese yapmaya izin verildiğine dair bir delildir."

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1587); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/359; Ahmed 1/346; Buhârî 1513; Müslim 1334; Ebû Dâvûd 1809; Tirmizî 928; Nesâî 5/118; Darimî 2/39; Bak hadis no: 3995, 3996.

[2] Elbânî: Sahih; bir adamın sorması şâzdır, mahfûz olanı soranın kadın olmasıdır; (el-İrvâ' 993); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/212; Nesâî 5/118; Darimî 2/40; Bak hadis no: 3994.

ذِكْرُ الْأَمْرِ عَمَّنْ لَا يَسْتَطِيعُ رُكُوبَ الرَّاحِلَةِ إِذْ فَرْضُهَا كَفَرْضِ الْحَجِّ سَوَاءٌ

Bineğe Binemeyecek Kişi Adına Hac Yapmanın Emredilmesi ve Bunu Yapmanın Hac Gibi Farz Olması

٣٩٩١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ سَالِمٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أَوْسٍ، عَنْ أَبِي رَزِينٍ الْعُقَيْلِيِّ أَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي شَيْخٌ كَبِيرٌ لَا يَسْتَطِيعُ الْحَجَّ، وَالْعُمْرَةَ، وَالظَّعْنَ، فَقَالَ: «حُجَّ عَنْ أَبِيكَ وَاعْتَمِرْ» [٧٠:١]

3991- Ebû Rezîn el-Ukaylî bildiriyor: Kendisi, (bir gün) Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e sorup: "Ey Allah'ın Resûlü! Doğrusu benim babam, yaşlı ve ihtiyar bir kimsedir. Hac ve umre yapmaya ve yolculuğa çıkmaya gücü yetmiyor. (Onun yerine hac ve umreyi yapabilir miyim)?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Evet,) babanın yerine hac ve umre yap!"** dedi[1]

«أَبُو رَزِينٍ لَقِيطُ بْنُ عَامِرٍ»

Ebû Hâtim der ki: Ebû Rezîn, Lakît b. Âmir'dir.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ حَجِّ الرَّجُلِ عَنِ الْمُتَوَفَّى الَّذِي كَانَ الْفَرْضُ عَلَيْهِ وَاجِبًا

Üzerinde Hac Farizası Bulunurken Ölen Kimsenin Adına Hac Yapmanın Caizliği

٣٩٩٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا حَكِيمُ بْنُ سَيْفٍ الرَّقِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: إِنَّ أَبِي مَاتَ وَلَمْ يَحُجَّ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: «أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ عَلَى أَبِيكَ دَيْنٌ أَكُنْتَ قَاضِيَهُ» قَالَ: نَعَمْ قَالَ: «حُجَّ عَنْ أَبِيكَ» [٦٥:٣]

3992- İbn Abbâs bildiriyor: Bir adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! (sallallahu aleyhi vesellem) babam hac vazifesini yapmadan vefat etti. Ben babamın yerine hac edebilir miyim?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Babanın borcu olsaydı, sen bu borcu öder miydin?"** dedi. Adam: "Evet" karşılığını verince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O halde baban adına haccet"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1588; Mişkât 2528); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/10, 4/11; Ebû Dâvûd 1810; Tirmizî 930; Nesâî 5/117; İbn Mâce 2906.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3047; Şuayb: İsnâdı hasendir.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَحُجَّ عَنِ الْمَيِّتِ الَّذِي مَاتَ قَبْلَ أَنْ يَحُجَّ عَنْ نَفْسِهِ إِذَا كَانَ الْحَاجُّ عَنْهُ قَدْ حَجَّ عَنْ نَفْسِهِ

Kendisi İçin Hac Yapmış Olan Kimsenin, Hac Yapmadan Ölen Birisi Adına Hac Yapmasının Mubahlığı

٣٩٩٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ أَبِي بِشْرٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: إِنَّ أُخْتِي مَاتَتْ وَلَمْ تَحُجَّ، أَفَأَحُجُّ عَنْهَا فَقَالَ ﷺ: «أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ عَلَيْهَا دَيْنٌ فَقَضَيْتَهُ، فَاللَّهُ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ». [٤:٢٨]

3993- İbn Abbâs anlatıyor: Bir adam Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Kız kardeşim haccedemeden öldü. Onun adına haccedeyim mi?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adama: **"Söyle bakalım, onun üzerinde borç olsaydı da sen ödeseydin? (Borcu ödenmiş olmaz mıydı) Allah, (kendisine ödenmesi gereken) borcun ödenmesine en layık olandır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ الْحَجِّ عَمَّنْ لَا يَسْتَطِيعُ الْحَجَّ عَنْ نَفْسِهِ عَنْ كِبَرِ سِنٍّ بِهِ

Yaşlılığından Dolayı Hac Yapamayan Kimse Adına Hac Yapmanın Caizliği

٣٩٩٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي شَيْخٌ كَبِيرٌ، لَا يَسْتَطِيعُ الْحَجَّ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: «نَعَمْ، حُجَّ مَكَانَ أَبِيكَ». [٣:٦٥]

3994- İbn Abbâs der ki: Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek "Ey Allah'ın Resûlü! Babam çok yaşlıdır, hac yolculuğuna dayanamaz. Onun yerine ben haccedebilir miyim?" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Olur, babanın yerine hac yap"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/345; Buhârî 6699; Nesâî 6/116.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Nesâî 5/118; Bak hadis no: 3990, 3997.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ إِذَا حَطَمَهُ السِّنُّ حَتَّى لَمْ يَقْدِرْ يَسْتَمْسِكْ عَلَى الرَّاحِلَةِ وَفَرْضُ الْحَجِّ قَدْ لَزِمَهُ أَنْ يَحُجَّ عَنْهُ وَهُوَ فِي الْأَحْيَاءِ

Haccetmesi Farz Olup da Binek Üzerinde Duramayacak Kadar Yaşlanan Kişinin Henüz Hayattayken Kendi Adına Başkasını Hacca Göndermesinin Mubahlığı

٣٩٩٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ قَالَ: قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ خَثْعَمَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ فِي الْحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا، لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَسْتَوِيَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، فَهَلْ أَقْضِي عَنْهُ، أَوْ أَحُجُّ عَنْهُ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ»

3995- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Has'amlı bir kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Yüce Allah'ın farz kıldığı hac ibadeti babam yaşlıyken ve bineğin üzerine binemeyecek durumdayken geldi. Onun yerine bu farzı ben kaza edebilir miyim ya da onun adına ben haccedebilir miyim?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet, edebilirsin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ حَجِّ الْمَرْأَةِ عَنِ الرَّجُلِ ضِدَّ قَوْلِ مَنْ كَرِهَهُ

Mekruh Görenlerin Aksine Kadının Erkek Adına Hac Yapmasının Mubahlığı

٣٩٩٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ الْفَضْلُ بْنُ الْعَبَّاسِ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَجَاءَتْهُ امْرَأَةٌ مِنْ خَثْعَمَ تَسْتَفْتِيهِ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا، وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشِّقِّ الْآخَرِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَثْبُتَ عَلَى الرَّاحِلَةِ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: «نَعَمْ» وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ [٤:٣٦]

3996- İbn Abbâs der ki: Vedâ haccında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bineğinin arkasına Fadl b. Abbâs'ı bindirmişti. Has'amlı bir kadın fetva istemek üzere geldi. Fadl ile kadın birbirlerine bakmaya başlayınca da Allah Resûlü

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1854; Nesâî 5/116; İbn Mâce 2907; Bak hadis no: 3989.

(sallallahu aleyhi vesellem) Fadl'ın yüzünü tutup başka bir yöne çevirdi. Kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın farz kıldığı hac ibadeti babam yaşlıyken ve bineğin üzerinde duramayacak haldeyken geldi. Onun yerine ben haccedebilir miyim?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet, edebilirsin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنْ هَذَا الْخَبَرِ تَفَرَّدَ بِهِ سُلَيْمَانُ بْنُ يَسَارٍ

Bu Hadisi Rivayette Süleymân b. Yesâr'ın Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٣٩٩٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ هِشَامٍ الْبَزَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي شَيْخٌ كَبِيرٌ لَا يَسْتَطِيعُ الْحَجَّ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ فَحُجَّ عَنْ أَبِيكَ». [٤:٣٦]

3997- İbn Abbâs der ki: Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek "Ey Allah'ın Resûlü! Babam çok yaşlıdır, hac yolculuğuna dayanamaz. Onun yerine ben haccedebilir miyim?" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Olur, babanın yerine hac yap"** buyurdu.[2]

بَابُ الْإِحْصَارِ

Bâb: İhsâr (Hac ve Umre İçin Engel Çıkması)

ذِكْرُ وَصْفِ مَا يَعْمَلُ الْمُحْرِمُ إِذَا خَافَ الصَّدَّ عَنِ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

Beyt-i Atîk'ten Engel Olunan İhramlı Ne Yapmalıdır?

٣٩٩٨ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنْ نَافِعٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ أَرَادَ الْحَجَّ عَامَ نَزَلَ الْحَجَّاجُ بِابْنِ الزُّبَيْرِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ النَّاسَ كَائِنٌ فِيهِمْ قِتَالٌ، وَإِنَّا نَخَافُ أَنْ يَصُدُّوكَ، فَقَالَ: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ إِذًا أَصْنَعُ كَمَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، «إِنِّي أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ أَوْجَبْتُ عُمْرَةً، ثُمَّ خَرَجَ حَتَّى إِذَا كَانَ بِظَاهِرِ الْبَيْدَاءِ، قَالَ: مَا شَأْنُ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ إِلَّا شَأْنٌ وَاحِدٌ، أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ أَوْجَبْتُ حَجًّا مَعَ عُمْرَتِي،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 3989.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 3047). Bak hadis no: 3990, 3994.

وَأَهْدَى هَدْيًا اشْتَرَاهُ بِقُدَيْدٍ، فَانْطَلَقَ يُهِلُّ بِهِمَا جَمِيعًا، حَتَّى قَدِمَ مَكَّةَ فَطَافَ بِالْبَيْتِ، وَبِالصَّفَا، وَالْمَرْوَةِ، وَلَمْ يَزِدْ عَلَى ذَلِكَ، وَلَمْ يَنْحَرْ، وَلَمْ يَحْلِقْ، وَلَمْ يَقْصُرْ، وَلَمْ يَحِلَّ مِنْ شَيْءٍ أَحْرَمَ مِنْهُ حَتَّى كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ نَحَرَ، وَحَلَقَ، ثُمَّ رَأَى أَنْ قَدْ قَضَى طَوَافَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ بِطَوَافِ الْأَوَّلِ، وَقَالَ: كَذَلِكَ فَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ». [٥:٨]

3998- Nâfi bildiriyor: Haccâc, İbnu'z-Zübeyr'i kuşattığı sene, İbn Ömer hac yapmak istedi. İbn Ömer'e: "İnsanlar savaşıyorlar, seni geri çevirmelerinden korkarız" denince, ***"Allah'ın Resûlünde sizin için güzel örnekler vardır."*** (Ahzâb 21) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ne yapmışsa bizde onu yaparız, umre yapacağıma sizi şahit tutuyorum" karşılığını verdi. Sonra yola çıkıp Beydâ sırtlarına gelince: "Hac ve umre aynı şeydir. Umreyle beraber hacda yapacağım" dedi. Kudeyd denilen yerden satın aldığı kurbanı Mekke'ye gönderdikten sonra hac ve umre için niyet edip Mekke'ye geldi. Kâbe'yi tavaf edip, Safâ ile Merve arasında sa'yettikten sonra başka bir şey yapmadı. Kurban bayramına kadar, ne kurban kesti, ne saçlarını kazıdı ve kısalttı, ne de ihramlıya haram olan bir şeyi yaptı. Kurban günü kurban kesti ve saçlarını kazıdı." Gördüğüm kadarıyla hac ve umre tavafını ilk tavafında yaptı. İbn Ömer der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) böyle yapmıştı."[1]

بَابُ الْهَدْيِ

Bâb: Hacıların Kestiği Kurban

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَاجِّ بَعْثَ الْهَدْيِ وَسَوْقَهَا مِنَ الْمَدِينَةِ

Hacının Medine'den Kurbanlık Sevketmesinin Mubahlığı

٣٩٩٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُمْ كَانُوا حَاضِرِينَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ، «يَبْعَثُ بِالْهَدْيِ، فَمَنْ شَاءَ مِنَّا أَحْرَمَ، وَمَنْ شَاءَ تَرَكَ». [٤:٥٠]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/360; Buhârî 1640; Müslim 182; Nesâî 5/158.

3999- Câbir bildiriyor: "Onlar Medine'deyken Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hacılarla kurbanlık gönderdiği zaman, içimizden dileyenler ihrama girer, dileyenler de girmezdi."[1]

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ الْإِشْعَارِ لِمَنْ سَاقَ الْهَدْيَ إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ اقْتِدَاءً بِالْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Uyarak Kişinin Beyt-i Atîk'e Gönderdiği Kurbanlığı İşaretlemesinin Müstehaplığı

٤٠٠٠ - أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِي بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي حَسَّانَ الْأَعْرَجِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ «أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ، لَمَّا أَتَى ذَا الْحُلَيْفَةِ أَشْعَرَ الْهَدْيَ فِي جَانِبِ السَّنَامِ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ أَمَاطَ الدَّمَ، وَقَلَّدَهُ نَعْلَيْنِ، ثُمَّ رَكِبَ رَاحِلَتَهُ، فَلَمَّا اسْتَوَتْ بِهِ الْبَيْدَاءُ، أَحْرَمَ وَأَهَلَّ بِالْحَجِّ». [٢١:١]

4000- İbn Abbâs bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Zul-Huleyfe'ye geldiği zaman kurbanlık devesini hörgücünün sağ tarafından biraz çizip işaretledi. Kanı silip temizledikten sonra da boynuna iki nalın astı. Sonra devesine bindi. Bineği Beydâ'ya ulaştığında ihrama girdi ve hac için telbiye getirdi."[2]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْحَاجِّ إِذَا سَاقَ الْهَدْيَ أَنْ يُشْعِرَهَا وَيُقَلِّدَهَا نَعْلَيْنِ

Hacının Gönderdiği Kurbanlığı (Hörgücünden Kan Akıtmak Suretiyle) İşaretleyip (Boynuna) İki Pabuç Bağlamasının Müstehaplığı

٤٠٠١ - أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِي، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي حَسَّانَ الْأَعْرَجِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ «أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ لَمَّا أَتَى ذَا الْحُلَيْفَةِ أَشْعَرَ الْهَدْيَ فِي جَانِبِ السَّنَامِ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ أَمَاطَ الدَّمَ، وَقَلَّدَهُ نَعْلَيْنِ، ثُمَّ رَكِبَ رَاحِلَتَهُ ﷺ، فَلَمَّا اسْتَوَتْ بِهِ الْبَيْدَاءُ أَحْرَمَ وَأَهَلَّ بِالْحَجِّ». [٤:٥]

4001- İbn Abbâs bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Zul-Huleyfe'ye geldiği zaman kurbanlık devesini hörgücünün sağ tarafından biraz çizip işaretledi. Kanı silip temizledikten sonra da boynuna iki nalın astı. Sonra

---

[1] Elbânî: İsnâdı sahihtir; Şuayb: Hadis sahihtir. Nesâî 5/174.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1538); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/344; Müslim 1243; Tirmizî 906; Nesâî 5/172; İbn Mâce 3097; Bak hadis no: 4001, 4002.

devesine bindi. Bineği onu Beydâ'ya ulaştırdığında ihrama girdi ve hac için telbiye getirdi."[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنْ قَتَادَةَ لَمْ يَسْمَعْ هَذَا الْخَبَرِ مِنْ أَبِي حَسَّانَ

Bu Hadisi Katâde'nin Ebû Hassân'dan İşitmediğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٠٠٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا حَسَّانَ يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «صَلَّى الظُّهْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، ثُمَّ دَعَا بِبَدَنَةٍ فَأَشْعَرَهَا مِنْ صَفْحَةِ سَنَامِهَا الْأَيْمَنِ، ثُمَّ سَلَتَ الدَّمَ عَنْهَا، وَقَلَّدَهَا نَعْلَيْنِ، ثُمَّ أُتِيَ بِرَاحِلَتِهِ، فَلَمَّا قَعَدَ عَلَيْهَا وَاسْتَوَتْ بِهِ الْبَيْدَاءُ، أَهَلَّ». [٤:٥]

4002- Abdullah b. Abbâs der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zul-Huleyfe'de öğle namazını kıldıktan sonra kurbanlık devesini getirtti. Hörgücünün sağ tarafından biraz çizip işaretledi. Kanı silip temizledikten sonra da boynuna iki nalın astı. Sonra bineği getirilip bindi. Bineği Beydâ'ya ulaştığında hac için telbiyeye başladı."[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ السُّنَّةَ فِي الْإِشْعَارِ لِلْهَدْيِ مَا رَوَاهَا إِلَّا أَبُو حَسَّانَ الْأَعْرَجُ

Kurbanlık Hayvanın İşaretlenmesi Sünnetini Sadece Ebû Hassân el-A'rec'in Rivayet Ettiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٠٠٣ - أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِي قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَفْلَحُ بْنُ حُمَيْدٍ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «أَشْعَرَ»

4003- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (kurbanlık develerini) işaretledi.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4000.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/216, 1/254; Müslim 1243; Ebû Dâvûd 1752; Nesâî 5/170; Darimî 2/65; Bak hadis no: 4001.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1538); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1696; Müslim 1321/362; Ebû Dâvûd 1757; Nesâî 5/170; İbn Mâce 3098.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالِاشْتِرَاكِ لِلْجَمَاعَةِ فِي الْبَدَنَةِ تُنْحَرُ

Kesilecek Devede Ortaklığın Emredilmesi

٤٠٠٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: نَحَرْنَا يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ سَبْعِينَ بَدَنَةً، الْبَدَنَةُ عَنْ سَبْعَةٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَشْتَرِكُ النَّفَرُ فِي الْهَدْيِ». [١:٧٠]

4004- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Biz, Hudeybiye günü yetmiş bedene kestik. Bir bedeneye, yedi kişi ortak oldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hedy kurbanında topluluk ortak olsun!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ جَوَازِ اشْتِرَاكِ النَّفَرِ فِي الْبَقَرَةِ الْوَاحِدَةِ فِي الْحَجِّ

Hacda Bir İnekte Ortaklık Yapmanın Caizliği

٤٠٠٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ: إِنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ الْقَاسِمِ، حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ يُخْبِرُ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حُجَّاجًا حَتَّى قَدِمْنَا سَرِفَ، فَحِضْتُ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: «مَا لَكِ» فَقُلْتُ: لَيْتَنِي لَمْ أَحُجَّ الْعَامَ، قَالَ: «مَا لَكِ» قُلْتُ: حِضْتُ، قَالَ: «هَذَا شَيْءٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَاصْنَعِي كَمَا يَصْنَعُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ، فَلَمَّا قَدِمْنَا مَكَّةَ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: » اجْعَلُوهَا عُمْرَةً «فَفَعَلُوا، فَمَنْ لَمْ يَسُقْ هَدْيًا حَلَّ، وَسَاقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ، وَنَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ مِنْ أَهْلِ الْيَسَارِ، فَلَمْ يَحِلُّوا، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ، ذَبَحَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ الْبَقَرَ، وَطَهُرْتُ، فَطُفْتُ بِالْبَيْتِ، وَسَعَيْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِمِنًى، فَلَمَّا نَفَرْنَا أَرْسَلَنِي مَعَ أَخِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ مِنَ الْمُحَصَّبِ، فَقَالَ: » أَرْدِفْ أُخْتَكَ، فَأَعْمِرْهَا مِنَ التَّنْعِيمِ، فَأَرْدَفَنِي، فَأَهْلَلْتُ مِنَ التَّنْعِيمِ فَطُفْتُ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَيْهِ فَصَدَرْنَا «. [٥:٢٧]

4005- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte hac için yola çıktık. Serif'e ulaştığımızda hayız oldum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma girdiğinde ben ağlıyordum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Neyin var?"** diye

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2498); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/292; Müslim 1318/351; Ebû Dâvûd 2807; Nesâî 7/222; Darimî 2/78; Bak hadis no: 4006.

sorunca: "Keşke hac için gelmeseydim" dedim. **"Neden?"** deyince de: "Hayız oldum" dedim. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu (hayız) Allah'ın, Âdem'in kızlarına takdir ettiği bir durumdur. Sen Kâbe'yi tavaf dışında hacının yaptığı şeylerin hepsini yerine getir"** buyurdu. Mekke'ye girdiğimiz zaman da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bunu (haccınızı) umreye çevirin"** buyurdu. Dediği gibi yaptılar. **"Yanında kurbanı bulunmayanlardan haccını umreye çevirmek isteyenler çevirsin"** buyurdu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr, Ömer ve ashâbdan varlıklı olanlar kurbanlık sevk ettikleri için ihramdan çıkmadılar. Kurban bayramı günü olduğunda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları adına da sığırlar kesti. Ben de temizlenince Kâbe'yi tavaf edip sa'y yaptım. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına Mina'ya döndüm. Dönüş başladığında beni kardeşim Abdurrahman b. Ebî Bekr ile Muhassab'dan gönderdi ve: "Kız kardeşini terkine alıp ona Ten'îm'den umre yaptır" dedi. O da beni terkisine aldı. Ten'îm'de umre için telbiye getirdim, Beyt'i tavaf ettim ve sonra O'nun yanına döndüğümde dönüş için yola çıktık.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ اشْتِرَاكِ الْجَمَاعَةِ فِي الْبَدَنَةِ وَالْبَقَرَةِ بِنَحْرٍ

Topluluğun Deve ve İnekte Ortaklık Yapmasının Mubahlığı

٤٠٠٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُ قَالَ: «نَحَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْحُدَيْبِيَةِ الْبَقَرَةَ عَنْ سَبْعَةٍ وَالْبَدَنَةَ عَنْ سَبْعَةٍ». [٥٠:٤]

4006- Câbir der ki: "Hudeybiye yılında deveyi ve sığırı yedi kişi adına kurban etmiştik."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3834.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2500); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/486; Müslim 1318/350; Ebû Dâvûd 2809; Tirmizî 904; İbn Mâce 3132; Darimî 2/78; Bak hadis no: 4004.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِإِبَاحَةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Mubahlığın Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤٠٠٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ الرَّيَّانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ، عَنْ عِلْبَاءِ بْنِ أَحْمَرَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَحَضَرَ النَّحْرُ، فَاشْتَرَكْنَا فِي الْبَقَرَةِ سَبْعَةً، وَفِي الْبَعِيرِ سَبْعَةً أَوْ عَشَرَةً». [٤:٥٠]

4007- İbn Abbâs der ki: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte yolculuğa çıkmıştık. Kurban zamanı gelince bir sığırı yedi kişi, yine bir deveyi yedi kişi ortaklaşa kestik."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَذْبَحَ بَقَرَةً عَنْ سَبْعَةِ أَنْفُسٍ فَمَا دُونَهَا

Kişinin Yedi ya da Daha Az Kişi Adına Kurban Kesmesinin Mubahlığı

٤٠٠٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ سَمَاعَةَ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: «ذَبَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ بَقَرَةً» [٤:١]

4008- Ebû Hureyre der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları adına bir sığır kesti."[2]

ذِكْرُ جَوَازِ بَعْثِ الْمَرْءِ هَدْيَهُ إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ لِيُنْحَرَ بِهَا وَإِنْ لَمْ يَكُنْ بِحَاجٍّ وَلَا مُعْتَمِرٍ

Henüz Hacı ve Umreci Olmadan Önce Kişinin Kurbanlığını Kesilmek Üzere Beyt-i Atîk'e Göndermesi

٤٠٠٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، وَعَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «يَهْدِي مِنَ الْمَدِينَةِ، فَأَفْتِلُ قَلَائِدَ هَدْيِهِ، ثُمَّ لَا يَجْتَنِبُ شَيْئًا مِمَّا يَجْتَنِبُ الْمُحْرِمُ». [٥:٨]

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu'l-Mişkât 1469); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/275; Tirmizî 905; Nesâî 7/22; İbn Mâce 3131.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1536); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ebû Dâvûd 1751; İbn Mâce 3133; Bak hadis no: 3834.

4009- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'den kurbanlık develerini gönderirdi. Bunlara takılacak gerdanlıkları da ben örerdim. Bu süre zarfında da ihramlı olan kişiye haram olan şeyleri kendine de haram saymazdı."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ كَانَ يَفْعَلُ مَا وَصَفْنَا، وَهُوَ مُقِيمٌ بِالْمَدِينَةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Anlatıldığı Şekilde Bunu Medine'de İken Yapmış Olması

٤٠١٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: «إِنْ كُنْتُ لَأَفْتِلُ قَلَائِدَ هَدْيِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، يَهْدِي، ثُمَّ يَبْعَثُ بِالْهَدْيِ، وَهُوَ مُقِيمٌ عِنْدَنَا بِالْمَدِينَةِ، ثُمَّ لَا يُحْرِمُ، وَلَا يَجْتَنِبُ شَيْئًا مِمَّا يَجْتَنِبُهُ الْمُحْرِمُ». [٨:٥]

4010- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kurbanlıklarının gerdanlıklarını örerdim ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'de yanımızda ikâmet edip bu kurbanlıkları gönderir, sonra (Medine'de iken) ihrama girmez ve ihramlının kaçındığı hiçbir şeyden kaçınmazdı."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَهْدِيَ إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ، وَهُوَ مُقِيمٌ بِبَلَدِهِ حَلٌّ غَيْرَ مُحْرِمٍ

Kişinin İhramlı Değilken ve Başka Bir Beldedeyken Beyt-i Atîk'e Kurbanlık Göndermesinin Mubahlığı

٤٠١١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مَنْصُورٍ، وَالْأَعْمَشُ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كُنْتُ أَفْتِلُ قَلَائِدَ الْغَنَمِ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَيَبْعَثُ بِهَا، وَيَمْكُثُ حَلَالًا» [١:٤]

4011- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye göndereceği kurbanlık develerin gerdanlıklarını ben örerdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1541); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/340; Ahmed 6/78, 6/85, Buhârî 1698; Müslim 1321, 359; Ebû Dâvûd 1758; Tirmizî 908; Nesâî 5/171; İbn Mâce 3094; Bak hadis no: 4010, 4012, 4013.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1541); Şuayb: Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1321, 360, 4006.

bunları gönderdikten sonra yanımızda kalır ve helal olan hiçbir şeyden uzak durmazdı (ihrama girmezdi)."[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ بَاعِثَ الْهَدْيِ وَمُقَلِّدَهُ عَلَيْهِ الْإِحْرَامُ إِنْ عَزَمَ أَوْ لَمْ يُعْزِمْ عَلَى الْحَجِّ

Kurbanlık Gönderip Onlara Gerdanlık Takanların Hacca Niyetlense de, Niyetlenmese de İhrama Girmesi Gerektiğini İddia Edenlerin Kavlini Çürüten Haber

٤٠١٢ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كُنْتُ أَفْتِلُ قَلَائِدَ هَدْيِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَيَبْعَثُ بِهَا، ثُمَّ لَا يَجْتَنِبُ شَيْئًا مِمَّا يَجْتَنِبُهُ الْمُحْرِمُ». [٥:٣٠]

4012- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kurbanlık olarak gönderdiği develere takılacak gerdanlıkları ben örerdim. Bu kurbanlıkları gönderdikten sonra da ihramda olan kişinin uzak durduğu şeylerden uzak durmazdı."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِمَنْ قَلَّدَ الْهَدْيَ أَنْ لَا يَجْتَنِبَ شَيْئًا مِمَّا يَجْتَنِبُهُ الْمُحْرِمُ حِينَ يَحْرُمُ

Kurbanlığına Pabuç Takan Kimsenin İhramlının Kaçındığı Şeylerden Kaçınmamasının Mubahlığı

٤٠١٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، وَعُمْرَةَ أَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَهْدِي مِنَ الْمَدِينَةِ فَأَفْتِلُ قَلَائِدَ هَدْيِهِ، ثُمَّ لَا يَجْتَنِبُ شَيْئًا مِمَّا يَجْتَنِبُهُ الْمُحْرِمُ» [٤:١]

4013- Hz. Âişe der ki: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kurbanlıklarını Medine'den gönderirdi. Kurbanlıklarının gerdanlıklarını ben örerdim. Kurbanlıklarını gönderdikten sonra ihramlı bir kimsenin sakındığı hiç bir şeyden sakınmazdı."[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 1703; Müslim 1321/365; Tirmizî 909; Nesâî 5/173; İbn Mâce 3095; Bak hadis no: 4009.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 6/36; Müslim 1321/360; Nesâî 5/175; Bak hadis no: 4009.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4009.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِرُكُوبِ الْبَدَنَةِ الْمُقَلَّدَةِ عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ

Boynuna Pabuç Takılmış Kurbanlık Deveye İhtiyaç Halinde Binmenin Emredilmesi

٤٠١٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: بَيْنَمَا رَجُلٌ يَسُوقُ بَدَنَةً مُقَلَّدَةً، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ارْكَبْهَا»، قَالَ: بَدَنَةٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «ارْكَبْهَا وَيْلَكَ». [١:٧٠]

4014- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adamın birinin kurbanlık devesini sürdüğünü gördü. Devenin boynuna da pabuçlar asılmıştı. Adama: **"Ona binsene!"** buyurunca, adam: "Ama bu deve kurbanlık" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bir daha ona: **"Ona bin! Yazık sana!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْأَمْرَ إِنَّمَا أُبِيحَ اسْتِعْمَالُهُ بِالْمَعْرُوفِ إِلَى أَنْ يَسْتَغْنِيَ عَنْهُ بِظَهْرٍ يَجِدُهُ

Maruf Ölçülerde Bunu Yapmanın Başka Bir Binek Buluncaya Kadar Mubah Olduğuna Delâlet Eden Haber

٤٠١٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ارْكَبُوا الْهَدْيَ بِالْمَعْرُوفِ حَتَّى تَجِدُوا ظَهْرًا». [١:٧٠]

4015- Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"(Mekke'de kesilmek üzere yola çıkarılan) hedy kurbanına iyilikle (incitmeden) binin. Bir başka sırt (binek) bulunca da inin."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1544); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/377; Ahmed 2/312; Buhârî 1689; Müslim 1322/372; Ebû Dâvûd 1760; Nesâî 5/176; İbn Mâce 3103; Bak hadis no: 4016.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1545); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/317; Müslim 1324/375; Ebû Dâvûd 1761; Nesâî 5/177; Bak hadis no: 4017.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِسَائِقِ الْبُدْنِ، إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ أَنْ يَرْكَبَهَا إِنْ شَاءَ

Kurbanlık Develerini Beyt-i Atîk'e Sevkeden Kişinin Dilerse Devesine Binmesinin Mubahlığı

٤٠١٦ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ بِطَرَسُوسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى الْبَلْخِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عُثْمَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ ﷺ رَجُلًا يَسُوقُ بَدَنَةً، قَالَ: «ارْكَبْهَا»، قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «ارْكَبْهَا» قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «ارْكَبْهَا» قَالَ فِي الثَّالِثَةِ وَالرَّابِعَةِ: «ارْكَبْهَا وَيْلَكَ». [٤:٣٤]

4016- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adamın birinin kurbanlık devesini sürdüğünü görünce: **"Ona bin!"** buyurdu. Adam: "Ama bu deve kurbanlık, ey Allah'ın Resûlü" deyince, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yine: **"Ona bin!"** buyurdu. Adam bir daha: "Ama bu deve kurbanlık, ey Allah'ın Resûlü" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) üçüncü ve dördüncüde de: **"Yazık sana! Ona bin!"** karşılığını verdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ سَائِقَ الْبُدْنِ إِنَّمَا أُبِيحَ لَهُ رُكُوبُهَا إِلَى أَنْ يَجِدَ ظَهْرًا غَيْرَهُ

Kurbanlık Devesini Sevkeden Kimseye Binecek Başkasını Bulana Dek O Deveye Binmesinin Mubah Kılınması

٤٠١٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ارْكَبُوا الْهَدْيَ بِالْمَعْرُوفِ حَتَّى تَجِدُوا ظَهْرًا». [٤:٣٤]

4017- Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Yük taşıyan başka hayvan buluncaya dek hedy kurbanına bin(ebilirsin)."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/245, 2/464, 4014.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4015.

ذِكْرُ وَصْفِ مَا نَحَرَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْهَدْيِ فِي حَجَّتِهِ

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Haccında Kurbanlıklarını Kesmesi

٤٠١٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرٍ: «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَاقَ مَعَهُ مِائَةَ بَدَنَةٍ، فَلَمَّا انْصَرَفَ إِلَى الْمَنْحَرِ نَحَرَ ثَلَاثًا وَسِتِّينَ بِيَدِهِ، ثُمَّ أَعْطَى عَلِيًّا فَنَحَرَ مَا غَبَرَ مِنْهَا». [١:٤]

4018- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) haccını anlatırken şöyle dedi: "Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) birlikte yüz kurbanlık deve getirmişti. Sonra kurban kesim yerine gitti ve altmış üç deveyi bizzat kendi elleriyle keserken, kalanları da Hz. Ali'ye kesmesi için verdi."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ نَحَرَ مِنْ بُدْنِهِ عِنْدَ دُخُولِهِ مَكَّةَ سَبْعًا بِهَا، وَأَخَّرَ نَحْرَ الْبَاقِيَةِ إِلَى مِنًى

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Kurbanlık Develerinden Yedisini Mekke'ye Girişte, Kalanları İse Mina'da Kesmesi

٤٠١٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ، حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسٍ: «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا قَدِمَ مَكَّةَ أَمَرَهُمْ أَنْ يَحِلُّوا إِلَّا مَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ، قَالَ: وَنَحَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدِهِ سَبْعَ بَدَنَاتٍ قِيَامًا» [١:٤]

4019- Enes b. Mâlik bildiriyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Mekke'ye vardığında beraberinde hedy kurbanı olan kimseler hariç herkesin ihramdan çıkmasını emretti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ayakta oldukları halde yedi deveyi kendi eliyle kesti.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ebû Dâvûd 1905; İbn Mâce 3074, Bak hadis no: 3943.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1576); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 1551; Ebû Dâvûd 1796.

ذِكْرُ مَا فَعَلَ الْمُصْطَفَى ﷺ بِبُدُنِهِ الْمَنْحُورَةِ عِنْدَ إِرَادَتِهِ أَكْلَ بَعْضِهَا

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) Kestiği Develerinden Yemek İstediğinde Ne Yaptı?

٤٠٢٠ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ الْبَلْخِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرٍ «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِالْهَدْيِ مِنْ كُلِّ جَزُورٍ بَضْعَةٍ، فَجُعِلَتْ فِي قِدْرٍ، فَأَكَلُوا مِنَ اللَّحْمِ وَحَسَوْا مِنَ الْمَرَقِ» [٤:١]

4020- Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kurban ettiği her deveden bir parça etin alınmasını emretti. (Toplanan) etler bir kazana konulup pişirildi. Sonra onlar etten yediler ve et suyundan içtiler.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ نَحَرَ هَدْيَهُ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِهَا كُلِّهَا

Kurbanlığını Kesen Kimseye Tamamını Tasadduk Etmesinin Emredilmesi

٤٠٢١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلَّانَ بِأَذَنَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الزِّمَّانِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ، حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ، وَابْنُ أَبِي نَجِيحٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ مَعَهُ بِهَدْيِهِ، وَأَمَرَهُ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِلُحُومِهَا وَجُلُودِهَا» وَأَجِلَّتِهَا « [٧٨:١].

4021- Hz. Ali bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) benimle birlikte kurbanlık develeri döndürdü. Bu kurbanların etlerini, derilerini ve palanlarını da sadaka olarak dağıtmamı emretti."[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ لَا يُعْطَى الْجَازِرُ مِنَ الْهَدْيِ عَلَى أُجْرَتِهِ شَيْئًا

Kurbanlıkları Kesen Kasaba Bir Ücret Ödenmemesi Hakkında

٤٠٢٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ الْبَحْرَانِيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، أَخْبَرَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُسْلِمٍ، أَنَّ مُجَاهِدًا أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. İbn Mâce 3158; Bak hadis no: 3943.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1161; Sahîh Ebî Dâvud 1552); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/79, 1/123; Buhârî 1716; Müslim 1317/348; Ebû Dâvûd 1769; İbn Mâce 3099; Darimî 2/74; Bak hadis no: 4022.

أَبِي لَيْلَى، أَخْبَرَهُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «أَمَرَهُ أَنْ يُقِيمَ عَلَى بُدُنِهِ، وَأَمَرَهُ أَنْ يُقَسِّمَ بُدْنَهُ كُلَّهَا لُحُومَهَا، وَجُلُودَهَا، وَجِلَالَهَا لِلْمَسَاكِينِ، وَلَا يُعْطِي فِي جِزَارَتِهَا مِنْهَا شَيْئًا». [٧٨:١]

4022- Hz. Ali bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona kurbanlıkların başında durmasını, bu kurbanların etlerini, derilerini ve palanlarını da sadaka olarak miskinlere dağıtmasını emretti. Ayrıca bunları kesen kişiye de ücret olarak onlardan (et, deri ve palanlarından) bir şey vermemesini söyledi."[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ سَاقَ الْبُدْنَ وَأَرَادَتْ أَنْ تَعْطَبَ أَنْ يَنْحَرَهَا، ثُمَّ يَجْعَلَهَا لِلْوَارِدِ وَالصَّادِرِ

Ölmek Üzere Olan Kurbanlık Devenin Kesilmesi ve Etinin Gelip Geçenlere Dağıtılmasının Emredilmesi

٤٠٢٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَازِمٍ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ نَاجِيَةَ الْخُزَاعِيِّ وَكَانَ صَاحِبَ بُدْنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَصْنَعُ بِمَا عَطِبَ مِنَ الْبُدْنِ قَالَ: «انْحَرْهَا، ثُمَّ أَلْقِ نَعْلَهَا فِي دَمِهَا، ثُمَّ خَلِّ بَيْنَهَا وَبَيْنَ النَّاسِ، فَلْيَأْكُلُوهَا». [٧٨:١]

4023- Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in kurbanlık develerine refâkat eden-Nâciye el-Huzâî nakleder: Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Kurbanlık develerinden ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalana ne yapayım?" dedim. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu boğazla, sonra da (boynuna takılı) ayakkabıyı kanına batır, (sonra da onu hörgücünün üstüne vur,) sonra da onunla insanlar arasından çekil ki insanlar onun etinden yesinler!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1161; Sahîh Ebî Dâvud 1552); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/123; Buhârî 1717; Müslim 1317/349; İbn Mâce 3157; Darimî 2/74; Bak hadis no: 4021.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/380; Ahmed 4/334; Ebû Dâvûd 1762; Tirmizî 910; İbn Mâce 3106.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَكْلِ سَائِرِ الْبُدْنِ إِذَا زَحَفَتْ عَلَيْهِ مِنْهَا إِذَا نَحْرِهَا

Yürümekte Zorlanan ve Kesilen Kurbanlık Devenin Etinden Kesenlerin Yemesinin Yasaklanması

٤٠٢٤ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعُمَرِيُّ بِالْمَوْصِلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُعَلَّى بْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ، عَنْ مُوسَى بْنِ سَلَمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْأَسْلَمِيَّ، وَبَعَثَ مَعَهُ ثَمَانَ عَشْرَةَ بَدَنَةً، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ أُزْحِفَ عَلَيَّ مِنْهَا شَيْءٌ قَالَ: «انْحَرْهَا، ثُمَّ اصْبغْ نَعْلَهَا فِي دَمِهَا، ثُمَّ اضْرِبْ بِهِ صَفْحَتَهَا، وَلَا تَأْكُلُ مِنْهَا أَنْتَ، وَلَا أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ رُفْقَتِكَ». [٤:٢]

4024- İbn Abbâs der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) on sekiz deveyi kurbanlık olarak Mekke'ye bir adamla gönderdi. Onları götürecek adam yola çıkmadan önce Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "İçlerinden yürümekten aciz kalanları ne yapayım?" diye sordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onları kes, boyunlarındaki pabuçları kanlarına bulayıp hörgücüne vur. Ama etinden ne sen, ne de yanındakiler yemesin"** buyurdu."[1]

ذِكْرُ الإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ أَكْلِ سَائِقِ الْبُدْنِ الْمَنْحُورَةِ وَأَهْلُ رُفْقَتِهِ كَذَلِكَ

Yolda Kesilen Kurbanlık Develerin Etinden Onları Götüren İle Yanındakilerin Yemesinin Caiz Olmaması

٤٠٢٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ سَلَمَةَ قَالَ انْطَلَقْتُ أَنَا وَسِنَانٌ مُعْتَمِرَيْنِ ، قَالَ: فَانْطَلَقَ سِنَانٌ مَعَهُ بِبَدَنَةٍ يَسُوقُهَا فَأُزْحِفَتْ عَلَيْهِ بِالطَّرِيقِ فقال لَئِنْ قَدِمْنا البلَدَ لَأَسْتَحْفِيَنَّ عَنْ ذَلِكَ قَالَ: فَأَصْبَحْتُ فَلَمَّا نَزَلْنَا الْبَطْحَاءَ قَالَ انْطَلَقْ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَانْطَلَقْنَا فَذَكَرَ لَهُ شَأْنَ بَدَنَتِهِ فَقَالَ عَلَى الْخَبِيرِ سَقَطْتَ بَعَثَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِستَّ عَشْرَةَ بَدَنَةً مَعَ رَجُلٍ وَأَمَرَهُ فِيهَا فَمَضَى، ثُمَّ رَجَعَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ أَصْنَعُ بِمَا يُبْدِعُ عَلَيَّ مِنْهَا قَالَ انْحَرْهَا، ثُمَّ اصْبغْ نَعْلَهَا فِي دَمِهَا، ثُمَّ اجْعَلْهُ عَلَى صَفْحَتِهَا، وَلاَ تَأْكُلْ مِنْهَا أَنْتَ، وَلاَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ رُفْقَتِكَ. [٦٥:٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1547); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/244; Müslim 1325; Ebû Dâvûd 1763; Bak hadis no: 4025.

4025- Mûsâ b. Seleme el-Huzelî anlatıyor: Ben ve Sinân b. Seleme ikimiz birlikte umre yapmak niyetiyle yola çıktık. Sinân kurbanlık bir deve götürmüştü. Yolda giderken kurbanlık deve yorgun düşüp yola devam edemez hale gelince Sinân, bunun hükmünü bilemediği için ona nasıl muâmele edeceğini bilemedi. "Eğer şehre varırsak bunun hükmünü araştırıp soracağım" diye yemin etti. Bir kuşluk vaktinde yolumuza devam edip Bathâ'da konakladığımız vakit, Sinân'a: "Haydi İbn Abbâs'a gidelim ve meseleyi soralım" dedim. İbn Abbâs'a kurbanlık devesinin durumunu anlattı. İbn Abbâs şu karşılığı verdi:

Bu konuyu tam bilenine rast geldin. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bir adamın gözetiminde on altı kurbanlık deve yolladı ve onu kurbanları konusunda yetkili kılıp onları Mekke'de kesmesi için vekil tayin etti. Adam gittikten bir süre sonra geri döndü ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Huysuzlaşıp beni aciz bırakan develerle ne yapayım?" diye sordu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Böylesi develeri kes, boynuna işaret olarak asılan terlikleri kanına batır ve bu kanı hayvanın yüzüne sür. Ancak ne sen, ne de seninle bulunanlar onun etinden yemeyin"** karşılığını verdi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1325; Ebû Dâvûd 1763; İbn Mâce 3105; Bak hadis no: 4024.

كِتَابُ النِّكَاحِ

NİKAH KİTABI

٤٠٢٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ بِالرَّقَّةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَكِيمُ بْنُ سَيْفٍ الرَّقِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ: بَيْنَا أَنَا وَابْنُ مَسْعُودٍ نَمْشِي بِالْمَدِينَةِ، قَالَ: فَلَقِيَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ، فَأَخَذَ بِيَدِهِ قَالَ: فَقَامَا وَتَنَحَّيْتُ عَنْهُمَا، فَلَمَّا رَأَى عَبْدُ اللَّهِ أَنْ لَيْسَ لَهُ حَاجَةٌ يَسِرُّهَا، قَالَ: ادْنُ عَلْقَمَةُ، قَالَ: فَانْتَهَيْتُ إِلَيْهِ، وَهُوَ يَقُولُ: أَلَا نُزَوِّجُكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ جَارِيَةً لَعَلَّهَا أَنْ تُذَكِّرَكَ مَا فَاتَكَ؟ قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: لَئِنْ قُلْتَ ذَلِكَ، فَإِنَّا قَدْ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، شَبَابًا، فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَصُمْ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ»، وَهُوَ الْإِخْصَاءُ. [١٦:١]

4026- Alkame b. Kays der ki: Abdullah b. Mes'ûd ile birlikte Medine'de yürümekteydim. Osmân b. Affân onunla karşılaştı, elinde tuttu ve birlikte kalkınca ben çekildim. Ona gizli bir söylemeyeceğini fark edince bana: "Yaklaş Alkame!" dedi. Onun yanına vardığımda Osmân, ona: "Ey Ebu Abdirrahman! Seni genç bir hanımla evlendirsek, olur ki sana geçen zamanından gençliğinin bir kısmını hatırlatır" dedi. Bunun üzerine Abdullah şu karşılığı verdi: "Sen böyle söylüyorsun; ama bizler gençler iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize: **«İçinizden imkanı olanlar evlensin. Zira evlilik gözü haramdan korur ve kişiyi iffetli kılar. Ancak evlenmeye imkanı olmayanlar oruç tutsun, zira oruç da kişinin şehevi arzularını kırar»** buyurmuştu."[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «الْأَمْرُ بِالتَّزْوِيجِ فِي هَذَا الْخَبَرِ وَسَبَبُهُ اسْتِطَاعَةُ الْبَاءَةِ، وَعِلَّتُهُ غَضُّ الْبَصَرِ وَتَحْصِينُ الْفَرْجِ، وَالْأَمْرُ الثَّانِي هُوَ الصَّوْمُ عِنْدَ عُدْمِ السَّبَبِ، وَهُوَ الْبَاءَةُ، وَالْعِلَّةُ الْأُخْرَى هُوَ قَطْعُ الشَّهْوَةِ»

Ebû Hâtim der ki: "Hadiste ilk emir evlenmeye yöneliktir. Sebebi evlenme imkanına sahip olmak, amacı da gözü haramdan koruyup iffetli kalmaktır. İkinci

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1785); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 1/378, 1/447; Buhârî 1905; Müslim 1400/1, 1400/2; Ebû Dâvûd 2046; Tirmizî 1081; Nesâî 6/57; İbn Mâce 1845; Darimî 2/132.

emir de, oruç tutmaya yöneliktir. Bunun da sebebi evlenme imkanına sahip olamamak, amacı da şehveti kırmaktır."

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ التَّبَتُّلِ إِذْ تبتُّل هَذِهِ الْأُمَّةِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Tebettülün Yasaklanması, Bu Ümmetin Tebettülünün de Allah Yolunda Cihad Olması

٤٠٢٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ أَخْبَرَهُ، قَالَ: «أَرَادَ عُثْمَانُ بْنُ مَظْعُونٍ أَنْ يَتَبَتَّلَ، فَنَهَاهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْهُ» قَالَ سَعْدٌ: «فَلَوْ أَجَازَ لَهُ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَاخْتَصَيْنَا». [٣:٢]

4027- Sa'd b. Ebî Vakkâs der ki: "Osman b. Maz'ûn kadınlardan uzak durup bekâr kalmak (tebettül) istedi. Ancak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu bundan yasakladı." Sa'd ekledi: "Şayet bu yönde ona izin verseydi biz de kendimizi hadım edecektik."[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا نَهَى عَنِ التَّبَتُّلِ

Tebettülün (Evlenmeme Düşüncesinin) Yasaklanış Nedeni

٤٠٢٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسحَاق الثَّقَفِيّ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ خَلِيفَةَ، عَنْ حَفْص بن أَخِي أَنَس بن مَالِكٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْمُر بِالباءَةِ، وَيَنْهَى عَنِ التَّبَتُّلِ نَهْياً شَدِيداً، وَيَقُولُ: «تَزَوَّجُوا الوَدُودَ الوَلُودَ، فَإِنِّي مُكَاثِرٌ الأَنبِياءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [٣:٢]

4028- Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmeyi emreder ve bekar kalıp evlenmemeyi ise şiddetli bir şekilde yasaklayarak: "**Çok doğurgan ve (kocalarına karşı) çok sevecen kadınlarla evlenin. Çünkü ben, kıyamet günü (diğer) peygamberlere karşı çokluğunuzla iftihar edeceğim!**" buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/175; Buhârî 5073; Müslim 1402; Tirmizî 1083; Nesâî 6/58; İbn Mâce 1848.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (Âdâbu'z-zifâf 89; Mişkât 3091; el-İrvâ' 1784); Şuayb: Hadis sahih liğayrihidir. Ahmed 3/158.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ قَوْلَهُ جَلَّ ثَنَاؤُهُ ﴿ذَلِكَ أَدْنَى أَلَّا تَعُولُوا﴾ أَرَادَ بِهِ كَثْرَةَ الْعِيَالِ

Yüce Allah'ın "ذَلِكَ أَدْنَى أَلَّا تَعُولُوا"[1] Buyruğundaki "تَعُولُوا" İfadesinin Fazla Çoluk Çocuk Sahibi Olma Anlamında Olduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٠٢٩ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبٍ، عَنْ عُمَرَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ الْعُمَرِيِّ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي قَوْلِهِ: ﴿ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ لَا تَعُولُوا﴾، قَالَ: «أَنْ لَا تَجُورُوا» [٣:٦٦]

4029- Hz. Âişe, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): *"Doğru yoldan sapmamanız için en uygunu budur"*[2] âyeti hakkında: **"Zulmetmemeniz için"** buyurdu.[3]

ذِكْرُ مَعُونَةِ اللَّهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ الْقَاصِدَ فِي نِكَاحِهِ الْعَفَافَ، وَالنَّاوِيَ فِي كِتَابَتِهِ الْأَدَاءَ

İffetini Korumak Niyetiyle Evlenmek İsteyen ile Ödeme Niyetiyle Mükâtebe Yapan Kimseye Yüce Allah'ın Yardımı

٤٠٣٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عَجْلَانَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «ثَلَاثَةٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعِينَهُمْ: الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالنَّاكِحُ يُرِيدُ أَنْ يَسْتَعِفَّ، وَالْمُكَاتَبُ يُرِيدُ الْأَدَاءَ» [٢:١]

4030- Ebû Hureyre, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Şu üç kişiye Allah'ın yardım etmesi haktır: Allah yolunda cihad edene, iffetini korumak için nikâhlanan kişiye ve borcunu ödemek isteyen mükâtebeli köleye."**[4]

---

[1] Nisa Sur. 3

[2] Nisa Sur. 3

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3222).

[4] Elbânî: Hasen (Ğâyetu'l-merâm 210); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/251, 2/437; Tirmizî 1655; Nesâî 6/61; İbn Mâce 2518.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ الصَّالِحَةَ لِلْمُؤْمِنِ خَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا

Saliha Kadının Mümin Erkek İçin En Hayırlı Dünya Metâı Sayılması

٤٠٣١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عِيسَى الْبِسْطَامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، حَدَّثَنَا حَيْوَةُ - وَذَكَرَ ابْنُ خُزَيْمَةَ آخَرَ مَعَهُ - قَالَا: حَدَّثَنَا شُرَحْبِيلُ بْنُ شَرِيكٍ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ: «إِنَّ الدُّنْيَا كُلَّهَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ» [٣:٦٦]

4031- Abdullah b. Amr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Dünyanın hepsi metâ(eşya)dır. Dünyanın en hayırlı eşyası (varlığı) ise saliha kadındır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنِ الْأَشْيَاءِ الَّتِي هِيَ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ فِي الدُّنْيَا

Kişinin Dünya Saadetinden Sayılan Şeyler

٤٠٣٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِنْدٍ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَرْبَعٌ مِنَ السَّعَادَةِ: الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ، وَالْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ، وَالْجَارُ الصَّالِحُ، وَالْمَرْكَبُ الْهَنِيءُ، وَأَرْبَعٌ مِنَ الشَّقَاوَةِ: الْجَارُ السُّوءُ، وَالْمَرْأَةُ السُّوءُ، وَالْمَسْكَنُ الضِّيقُ، وَالْمَرْكَبُ السُّوءُ» [٣:٦٦]

4032- Sa'd b. Ebi Vakkâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"(Şu) dört şey (insanın) saadetindendir: Saliha kadın, geniş ev, salih komşu ve uygun bir binek. (Şu) dört şey de (insanın) talihsizliğindendir: Kötü komşu, kötü kadın, dar bir ev ve kötü binek."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu'd-daîfe 5177 altında); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/168; Müslim 1467; Nesâî 6/69.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 282); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/168.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ فِي أَشْيَاءَ مَعْلُومَةٍ يُوجَدُ الشُّؤْمُ وَالْبَرَكَةُ مَعًا

Beraberinde Uğursuzluk ve Bereketin Bulunduğu Şeyler

٤٠٣٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيِّ بْنِ بَحْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ، فَفِي الرَّبْعِ، وَالْفَرَسِ، وَالْمَرْأَةِ» يَعْنِي: الشُّؤْمَ. [٣:٦٦]

4033- Câbir b. Abdillah der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şayet uğursuzluk diye bir şey olsaydı ev, at ve kadında olurdu"** buyurduğunu işittim.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ وَصْفِ خَيْرِ النِّسَاءِ لِلْمُتَزَوِّجِ مِنَ الرِّجَالِ

Evlenen Erkekler İçin En Hayırlı Sayılan Kadınlar

٤٠٣٤ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى، عَنْ رَجَاءِ بْنِ الْحَارِثِ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خَيْرُهُنَّ أَيْسَرُهُنَّ صَدَاقًا». [٣:٦٦]

4034- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kadınların en hayırlıları, mehri en hafif olanlarıdır."**[2]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ عِنْدَ التَّزْوِيجِ أَنْ يَطْلُبَ الدِّينَ دُونَ الْمَالِ فِي الْعَقْدِ عَلَى وَلَدِهِ أَوْ عَلَى نَفْسِهِ

Kişinin Evlenirken ya da Çocuklarını Evlendirirken Mal Yerine Dindarlığa İtibar Etmesinin Müstehablığı

٤٠٣٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ، عَنْ كِنَانَةَ بْنِ نُعَيْمٍ الْعَدَوِيِّ، عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ: أَنَّ جُلَيْبِيبًا كَانَ امْرَأً مِنَ الْأَنْصَارِ، وَكَانَ يَدْخُلُ عَلَى النِّسَاءِ، وَيَتَحَدَّثُ إِلَيْهِنَّ، قَالَ أَبُو بَرْزَةَ:

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 2227; Nesâî 6/220.

[2] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 3584); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 4/422, 4/425; Müslim 2472.

فَقُلْتُ لِامْرَأَتِي: لَا يَدْخُلَنَّ عَلَيْكُمْ جُلَيْبِيبٌ، قَالَ: فَكَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ ﷺ إِذَا كَانَ لِأَحَدِهِمْ أَيِّمٌ لَمْ يُزَوِّجْهَا حَتَّى يَعْلَمَ أَلِرَسُولِ ﷺ فِيهَا حَاجَةٌ أَمْ لَا؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ لِرَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ: «يَا فُلَانُ زَوِّجْنِي ابْنَتَكَ»، قَالَ: نَعَمْ وَنُعْمَى عَيْنٍ، قَالَ: «إِنِّي لَسْتُ لِنَفْسِي أُرِيدُهَا»، قَالَ: فَلِمَنْ؟، قَالَ: «لِجُلَيْبِيبٍ»، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ حَتَّى أَسْتَأْمِرَ أُمَّهَا، فَأَتَاهَا، فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَخْطُبُ ابْنَتَكِ، قَالَتْ: نَعَمْ وَنُعْمَى عَيْنٍ، قَالَ: إِنَّهُ لَيْسَتْ لِنَفْسِهِ يُرِيدُهَا، قَالَتْ: فَلِمَنْ يُرِيدُهَا؟، قَالَ: لِجُلَيْبِيبٍ، قَالَتْ: حَلْقَى أَلِجُلَيْبِيبٍ؟، قَالَتْ: لَا لَعَمْرُ اللَّهِ، لَا أُزَوِّجُ جُلَيْبِيبًا، فَلَمَّا قَامَ أَبُوهَا لِيَأْتِيَ النَّبِيَّ ﷺ، قَالَتِ الْفَتَاةُ مِنْ خِدْرِهَا لِأُمِّهَا: مَنْ خَطَبَنِي إِلَيْكُمَا قَالَا: رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ: أَتَرُدُّونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَمْرَهُ ادْفَعُونِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَإِنَّهُ لَنْ يُضَيِّعَنِي، فَذَهَبَ أَبُوهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: شَأْنُكَ بِهَا، فَزَوَّجَهَا جُلَيْبِيبًا قَالَ حَمَّادٌ: قَالَ إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ: هَلْ تَدْرِي مَا دَعَا لَهَا بِهِ قَالَ: وَمَا دَعَا لَهَا بِهِ؟ قَالَ: «اللَّهُمَّ صُبَّ الْخَيْرَ عَلَيْهِمَا صَبًّا، وَلَا تَجْعَلْ عَيْشَهُمَا كَدًّا» قَالَ ثَابِتٌ: فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ، فَبَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي غَزَاةٍ، قَالَ: «تَفْقِدُونَ مِنْ أَحَدٍ؟ »، قَالُوا: لَا، قَالَ: «لَكِنِّي أَفْقِدُ جُلَيْبِيبًا، فَاطْلُبُوهُ فِي الْقَتْلَى»، فَوَجَدُوهُ إِلَى جَنْبِ سَبْعَةٍ، قَدْ قَتَلَهُمْ، ثُمَّ قَتَلُوهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَقَتَلَ سَبْعَةً، ثُمَّ قَتَلُوهُ ؟ هَذَا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ»، يَقُولُهَا سَبْعًا، فَوَضَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى سَاعِدَيْهِ، مَا لَهُ سَرِيرٌ إِلَّا سَاعِدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، حَتَّى وَضَعَهُ فِي قَبْرِهِ، قَالَ ثَابِتٌ: وَمَا كَانَ فِي الْأَنْصَارِ أَيِّمٌ أَنْفَقَ مِنْهَا [٥:٩]

4035- Ebû Berze el-Eslemî anlatıyor: Culeybîb, Ensâr'dan biriydi. O (örtünme emrinden önce) kadınların yanına girer ve onlara nasihatte bulunurdu. Ben hanımıma: "Culeybîb yanınıza girmesin" dedim. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbı, yanlarında evlendirecekleri kız varsa Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ona ihtiyacı olup olmadığını sormadan evlendirmezlerdi. Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ensâr'dan bir adama: **"Ey filan! Bana kızını nikahla"** buyurunca, adam: "(Başım) gözüm üstüne" diye karşılık verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu kendime istemiyorum"** deyince, adam: "Peki, kime istiyorsun?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Culeybîb'e"** cevabını verdiğinde: "Ey Allah'ın Resûlü! Kızın annesinin de görüşünü alayım" dedi ve hanımının yanına varıp: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kızını istiyor" dedi. Hanımı da: "(Başım) gözüm üstüne" diye karşılık verdi. Adam: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu kendine istemiyor" deyince, kadın: "Kime istiyor?" diye sordu. Adam: "Culeybîb'e

istiyor" cevabını verince: "Nesli tükenesi Culeybîb'e mi? Hayır, vallahi onu Culeybîb ile evlendirmem" dedi. Kızın babası kalkıp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gideceği sırada kız perdesinin arkasından annesine: "Beni sizden kim istedi?" diye sordu. Anne ve babası: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) istedi" deyince: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) isteğine karşı mı geleceksiniz? Beni ona veriniz, o benim kötülüğümü istemez" dedi. Bunun üzerine kızın babası Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gitti ve: "Dilediğin gibi yap" deyip onu Culeybîb ile evlendirdi.

Hammâd der ki: İshâk b. Abdillah b. Ebî Talha: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ona ne dua ettiğini biliyor musun?" diye sorunca: "Ona ne dua etti?" dedim. İshâk: **"Allahım! Onların üzerlerine hayrı döktükçe dök ve geçimlerini zor eyleme"** diye dua etti" karşılığını verdi.

Sâbit anlatmaya devam eder: Kızı Culeybîb ile evlendirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gün bir gazvede iken: **"Kaybolan kimse var mı?"** deyince: "Hayır yok" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Fakat ben Culeybîb'i göremiyorum. Onu ölülerin arasında arayın"** buyurdu. Onu, öldürmüş olduğu yedi kişinin yanında ölü olarak buldular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O yedi kişiyi öldürdükten sonra mı öldürüldü?"** dedikten sonra, yedi defa da: **"O bendendir, ben de ondanım"** buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu kolları üzerine aldı. O mezara konulana kadar Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kollarından başka bir tabutu olmadı. Ensâr içinde onun karısı kadar da infakta (hayırda) bulunan başka bir kadın yoktu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمُتَزَوِّجِ أَنْ يَقْصِدَ ذَوَاتَ الدِّينِ مِنَ النِّسَاءِ

Evlenecek Erkeğe Dindar Kadınla Evlenmeyi Amaçlamasının Emredilmesi

٤٠٣٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِجَمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَعَلَيْكَ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ».

[٦٧:١]

---

[1] Elbânî: Sahih (Ahkâmu'l-cenâiz s. 73); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

4036- Ebû Hureyre bildiriyor: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadın ancak dört şey için nikahlanır: Güzelliği için, soyu için, malı için ve dindarlığı için. Sen dindar olanı seç ki, elin bereket bulsun"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُتَزَوِّجَ إِنَّمَا أُمِرَ أَنْ يَقْصِدَ مِنَ النِّسَاءِ ذَوَاتَ الدِّينِ وَالْخُلُقِ

Evlenecek Olana Dindar ve İyi Huylu Kadınla Evlenmeyi Amaçlamasının Emredilmesi

٤٠٣٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ النَّسَوِيُّ، حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى، وَهُوَ الْفِطْرِيُّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ إِسْحَاقَ، عَنْ عَمَّتِهِ قَالَتْ: حَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى مَالِهَا، وَتُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى جَمَالِهَا، وَتُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى دِينِهَا، خُذْ ذَاتَ الدِّينِ، وَالْخُلُقِ تَرِبَتْ يَمِينُكَ» عَمَّتُهُ زَيْنَبُ بِنْتُ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ. [٦٧:١]

4037- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kadınla; malı için, güzelliği için ve din(ine olan bağlılığ)ı için evlenilir. Sen (bunlardan) dinine bağlı olanını ve güzel ahlâklı olanını elde et ki, rahat edesin."**[2]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنَ التَّفَقُّدِ فِي أَسْبَابِ مَنْ يُرِيدُ أَنْ يَتَزَوَّجَ بِهَا مِنَ النِّسَاءِ

Kişinin Kadınlardan Evlenmek İstediğini Ararken Bazı Şeylere Dikkat Etmesi Gerektiği Hakkında

٤٠٣٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا خَلَّادُ بْنُ أَسْلَمَ، حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَتَزَوَّجُ فِي الْأَنْصَارِ قَالَ: «إِنَّ فِي أَعْيُنِهِمْ شَيْئًا». [٦٥:٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1783; Ğâyetu'l-merâm 222; Sahîh Ebî Dâvud 1786); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/428; Buhârî 5090; Müslim 1466; Ebû Dâvûd 2047; Nesâî 6/68; İbn Mâce 1858; Darimî 2/133.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 307); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/80.

4038- Enes b. Mâlik der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ey Allah'ın Resûlü! Ensarla evlensen olmaz mı?" diye soruldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Ensâr'ın gözlerinde bir şey (şaşılık) olur!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَذْكُرَ الَّتِي يُرِيدُ أَنْ يَخْطُبَهَا لِإِخْوَانِهِ قَبْلَ أَنْ يَخْطُبَهَا إِلَى وَلِيِّهَا

Kişinin Bir Kadını Velisinden İstemeden Önce Bu İsteğini Kardeşlerine Zikretmesinin Mubahlığı

٤٠٣٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: تَأَيَّمَتْ حَفْصَةُ بِنْتُ عُمَرَ مِنْ خُنَيْسِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا وَتُوُفِّيَ بِالْمَدِينَةِ، قَالَ عُمَرُ: فَلَقِيتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ، فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ حَفْصَةَ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، فَقَالَ: سَأَنْظُرُ فِي ذَلِكَ، قَالَ: فَلَبِثْتُ لَيَالِيَ، فَلَقِيَنِي، فَقَالَ: مَا أُرِيدُ النِّكَاحَ يَوْمِي هَذَا، قَالَ عُمَرُ: فَلَقِيتُ أَبَا بَكْرٍ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، قَالَ: فَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا، فَكُنْتُ أَوْجَدَ عَلَيْهِ مِنِّي عَلَى عُثْمَانَ، فَلَبِثْتُ لَيَالِيَ، فَخَطَبَهَا إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَأَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ، فَلَقِيَنِي أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَ: لَعَلَّكَ وَجَدْتَ فِي نَفْسِكَ حِينَ عَرَضْتَ عَلَيَّ حَفْصَةَ، فَلَمْ أَرْجِعْ إِلَيْكَ شَيْئًا قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَإِنَّهُ «لَمْ يَمْنَعْنِي أَنْ أَرْجِعَ إِلَيْكَ شَيْئًا لَمَّا عَرَضْتَ عَلَيَّ، إِلَّا أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَذْكُرُهَا، وَلَمْ أَكُنْ أُفْشِي سِرَّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَلَوْ تَرَكَهَا لَنَكَحْتُهَا». [١٢:٣]

4039- Hz. Ömer der ki: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından olan ve Bedir savaşına katılan Huneys b. Huzâfe es-Sehmî Medine'de vefat edip Hafsa dul kaldı. Osmân b. Affân'la karşılaştığımda ona Hafsa'yı teklif edip: "İstiyorsan Ömer'in kızı Hafsa'yı seninle evlendireyim" dedim. "Bunu düşüneyim" karşılığını verdi. Birkaç gün geçtikten sonra onunla karşılaştığımda bana: "Bugünlerde evlenmeyi düşünmüyorum" cevabını verdi. Ebû Bekr ile karşılaştığımda: "İstersen Ömer'in kızı Hafsa'yı sana vereyim" dedim. Ama Ebû Bekr sustu ve bana bu konuda herhangi bir karşılık vermedi. Bu hareketinden dolayı ona Osmân'a kızdığımdan daha fazla kızdım. Birkaç gün geçtikten sonra onu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) istedi ve Hafsa'yı onunla evlendirdim.

---

[1] **Elbânî: Hasen (es-Silsiletu's-sahîha 95); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Nesâî 6/69.**

Sonra Ebû Bekr beni gördüğünde: "Bana Hafsa'yı teklif edip de sana bir şey demediğim için sanırım bana kızmıştın değil mi?" dedi. "Evet!" karşılığını verdim. Bunun üzerine bana: "Sana bu konuda herhangi bir cevap vermeme engel olan şey, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) bir ara onu (isteyeceğine dair) anmasıydı. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bu konudaki sırrını ifşa edecek değildim, ama eğer onunla evlenmeseydi ben evlenirdim" dedi.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِكِتْمَانِ الْخِطْبَةِ، وَاسْتِعْمَالِ دُعَاءِ الِاسْتِخَارَةِ بَعْدَ الْوُضُوءِ، وَالصَّلَاةِ، وَالتَّحْمِيدِ، وَالتَّمْجِيدِ لِلَّهِ ﷻ عِنْدَهَا

Dünürcü Olmayı Gizli Tutup (Öncelikle) Abdest Alıp Namaz Kılmak Yanında Allah'a Hamd ve Temcîdden Sonra İstihâre Duası Yapmanın Emredilmesi

٤٠٤٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي حَيْوَةُ أَنَّ الْوَلِيدَ بْنَ أَبِي الْوَلِيدِ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَيُّوبَ بْنَ خَالِدِ بْنِ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيَّ، حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ أَبِي أَيُّوبَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اكْتُمِ الْخِطْبَةَ، ثُمَّ تَوَضَّأْ فَأَحْسِنْ وُضُوءَكَ، ثُمَّ صَلِّ مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكَ، ثُمَّ احْمَدْ رَبَّكَ وَمَجِّدْهُ، ثُمَّ قُلْ: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، فَإِنْ رَأَيْتَ فِي فُلَانَةٍ - وَتُسَمِّيهَا بِاسْمِهَا - خَيْرًا لِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي فَاقْدُرْهَا لِي، وَإِنْ كَانَ غَيْرُهَا خَيْرًا لِي مِنْهَا فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي فَاقْضِ لِي ذَلِكَ». [٢:١]

4040- Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Birisine dünürcü olmayı (ilk önce içinde) gizli tut, sonra abdest al, abdestini de güzel yap, sonra Allah'ın sana takdir ettiği kadar namaz kıl. Sonra Rabbine hamd et, şerefini yücelt, sonra da: «Allahumme inneke takdiru ve lâ akdiru, ve ta'lemu ve lâ a'lemu, ve ente allâmu'l-ğuyûb. Fe-in raeyte fî fülânetin hayran lî fî dînî ve dünyâye ve âhiretî fe'kdirhâ lî, ve in kâne ğayruhâ hayran lî minhâ fî dînî ve dünyâye ve âhiretî fe'kdı lî zâlike» (=Allahım! Senin (her şeye) gücün yeter, benim ise (hiç bir şeye) gücüm yetmez. Sen (her şeyi) bilirsin, ben ise (hiç bir şeyi) bilmem. Doğrusu sen gayb âlemini en iyi bilensin. Eğer -ismini belirtmek suretiyle- filanca kadın hakkında benim dinim, dünyam ve âhiretim için bir hayır görürsen, onu bana**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/12; Buhârî 5129; Nesâî 6/77, 6/78.

takdir et. Eğer bunun dışında benim dinim, dünyam ve ahiretim için bir hayır varsa o zaman benim için ona hükmet! diye dua et."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِمَنْ أَرَادَ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا قَبْلَ الْعَقْدِ

Evlenme Akdinden Önce Talib Olunan Kadına Bakmanın Mubahlığı

٤٠٤١ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ أَنْ يَتَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «انْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّ فِي أَعْيُنِ الْأَنْصَارِ شَيْئًا» يَعْنِي صِغَرًا [٤:٦]

4041- Ebû Hureyre der ki: Ensâr'dan bir adam bir kadına talib oldu. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ona iyice bak. Zira Ensâr'lı kadınların gözlerinde bir şeyler olur"** buyurdu. – yani gözleri küçüktü–[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْخَاطِبِ الْمَرْأَةَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا قَبْلَ الْعَقْدِ

Kadına Talib Olanın Evlenme Akdinden Önce Ona Bakmasının Mubahlığı

٤٠٤٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَازِمٍ، عَنْ سَهْلِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ، عَنْ عَمِّهِ سُلَيْمَانِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ، قَالَ: رَأَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ مَسْلَمَةَ يُطَارِدُ ابْنَةَ الضَّحَّاكِ عَلَى إِنْجَارٍ مِنْ أَنَاجِيرِ الْمَدِينَةِ يُبْصِرُهَا، فَقُلْتُ لَهُ: أَتَفْعَلُ هَذَا وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؟ قَالَ: نَعَمْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ، فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا» [١٦:٤]

4042- Süleyman b. Ebî Hasme anlatıyor: Ben, Muhammed b. Mesleme'yi, Medine'nin meydanlarından birinde (evlenmek için) baktığı Dahhâk'ın kızı (Buseyne'yi) izlerken gördüm. Ona: "Sen, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in sahabisi olduğun halde mi bunu yapıyorsun" diye çıkıştım. O da: "Evet, ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i: **«Allah bir kimsenin kalbine bir kadınla evlenmeyi attığı zaman o kadına bakmasında bir sakınca yoktur!»** diye buyurduğunu işittim" dedi.[3]

---

[1] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 2875). Ahmed 5/423.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 95); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/299; Müslim 1424/74; Nesâî 6/77; Bak hadis no: 4044.

[3] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 98); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 3/493;

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْءِ إِذَا أَرَادَ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا قَبْلَ الْعَقْدِ

Kadına Talib Olan Kişiye Evlenme Akdinden Önce Ona Bakmasının Emredilmesi

٤٠٤٣ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ أَنَّ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ خَطَبَ امْرَأَةً، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يُؤْدَمَ بَيْنَكُمَا». [١:٩٥]

4043- Enes b. Mâlik der ki: Muğîre b. Şu'be bir kadınla evlenmek istedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Git de o kadına bak! Çünkü kadına bakman, (evlendiğinizde) aranızda sevginin devam etmesi için daha uygundur!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أَمَرَ ﷺ بِهَذَا الْأَمْرِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Bu Emri Verme Nedeni

٤٠٤٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَذَكَرَ لَهُ نِكَاحَ امْرَأَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ: «انْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّ فِي أَعْيُنِ الْأَنْصَارِ شَيْئًا». [١:٩٥]

4044- Ebû Hureyre der ki: Adamın biri geldi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelerek Ensâr'dan bir kadınla nikahlandığını söyledi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadına iyice bak, zira Ensârlıların gözlerinde bir şeyler olur"** buyurdu.[2]

İbn Mâce 1864.

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 96); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/244, 4/245; Tirmizî 1087; Nesâî 6/69, 6/70; Tirmizî 1/1087.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4041.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ إِذَا أَرَادَ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ وَهِيَ فِي عِدَّتِهَا أَنْ يُعَرِّضَ لَهَا وَلَا يُصَرِّحُ

İddette Bulunan Kadına Talib Olacak Kişinin Bu İsteğini Ona Açıkça Değil de İmayla Bildirmesinin Mubahlığı

٤٠٤٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِفَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ: «اذْهَبِي إِلَى أُمِّ شَرِيكٍ وَلَا تُفَوِّتِينَا بِنَفْسِكِ». [٥:٤]

4045- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma binti Kays'a: **"Ümmü Şerîk'in evine git. (İddetini orada tamamla.) Kendinden dolayı bizi sıkıntıya sokma!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ خِطْبَةِ الْمَرْءِ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، أَوْ أَنْ يَسْتَامَ عَلَى سَوْمِهِ

Kişinin (Din) Kardeşinin Talib Olduğu Kadına Talib Olmasının ya da Kardeşinin Pazarlığı Üzerine Pazarlık Yapmasının Yasaklanışı

٤٠٤٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ زَيْدٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عَاصِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرَاهِيجَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَسْتَامُ الرَّجُلُ عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ، وَلَا يَخْطُبُ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، وَلَا تَسْأَلُ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَكْتَفِئَ مَا فِي صَحْفَتِهَا» [٨١:٢]

4046- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Hiç kimse kardeşinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasın. Hiç kimse kardeşinin talip olduğu kadına talip olmasın. Hiçbir kadın da, kız kardeşinin çanağındakini boşaltmak için onun boşanmasını istemesin (yani yerine geçmek için bir adamdan karısını boşamasını istemesin)."**[2]

قَالَ الشَّيْخُ: ابْنُ زَيْدٍ هَذَا مِنْ أَهْلِ الْمَزَارِ بَصْرِيٌّ ثِقَةٌ

Ebû Hâtim der ki: "Buradaki İbn Zeyd, Mezâr halkında Basralı güvenilir bir ravidir."

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 6/208); Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1298; Sahîh Ebî Dâvud 1814); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Muvattâ 2/523; Ahmed 2/462; Buhârî 5144; Müslim 1413/51; Ebû Dâvûd 2080; Tirmizî 1134; Nesâî 6/73; İbn Mâce 2172; Bak hadis no: 4048, 4050, 4068, 4069, 4070.

٤٠٤٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَخْطُبْ أَحَدُكُمْ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ». [١٢:٢]

4047- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizden birisi (din) kardeşinin talip olduğu kadına talip olmasın"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا إِخْبَارٌ دُونَ النَّهْيِ

Bu (Hadisin) Yasaklama Yerine Haber Verme Niteliği Taşıdığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٠٤٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ «نَهَى أَنْ يَسْتَامَ الرَّجُلُ عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ، أَوْ يَخْطُبَ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ». [١٢:٢]

4048- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir kimsenin müslüman kardeşinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasını ve onun talip olduğu kadına talip olmasını yasaklamıştır.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ هَذَا الزَّجْرَ إِنَّمَا زَجَرَ إِذَا رَكَنَ أَحَدُهُمَا إِلَى صَاحِبِهِ، وَهُوَ الْعِلَّةُ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا

Bu Yasaklamanın Taraflardan Birinin Diğerine Meyletmesi Durumunda Geçerli Olacağına Delâlet Eden Haber —ki bizim de belirttiğimiz sebep budur —

٤٠٤٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ مَوْلَى الْأَسْوَدِ بْنِ سُفْيَانَ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ أَنَّ أَبَا عَمْرِو بْنَ حَفْصٍ طَلَّقَهَا الْبَتَّةَ، وَهُوَ غَائِبٌ بِالشَّامِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا وَكِيلُهُ بِشَعِيرٍ، فَسَخِطَتْهُ، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا لَكِ عَلَيْنَا مِنْ شَيْءٍ، فَجَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ،

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1815); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/523; Ahmed 2/142; Buhârî 5142; Müslim 1412/50; Ebû Dâvûd 2081; Tirmizî 1292; Nesâî 6/71; Bak hadis no: 4051.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1814); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/529; Müslim 1413/55; Bak hadis no: 4046.

فَقَالَ: «لَيْسَ لَكِ عَلَيْهِ نَفَقَةٌ»، وَأَمَرَهَا أَنْ تَعْتَدَّ فِي بَيْتِ أُمِّ شَرِيكٍ، ثُمَّ قَالَ: «تِلْكَ امْرَأَةٌ يَغْشَاهَا أَصْحَابِي، فَاعْتَدِّي عِنْدَ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّهُ رَجُلٌ أَعْمَى، فَإِذَا حَلَلْتِ فَآذِنِينِي»، قَالَتْ: فَلَمَّا حَلَلْتُ ذَكَرْتُ لَهُ أَنَّ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ وَأَبَا جَهْمٍ خَطَبَانِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمَّا أَبُو جَهْمٍ فَلَا يَضَعُ عَصَاهُ عَنْ عَاتِقِهِ، وَأَمَّا مُعَاوِيَةُ فَصُعْلُوكٌ لَا مَالَ لَهُ، انْكِحِي أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ»، قَالَتْ: فَكَرِهْتُهُ، ثُمَّ قَالَ: «انْكِحِي أُسَامَةَ» فَنَكَحْتُهُ، فَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا، وَاغْتَبَطْتُ بِهِ. [١٢:٢]

4049- Ebû Seleme b. Abdirrahman anlatıyor: Ebû Amr b. Hafs, karısı Fâtıma binti Kays'ı gıyabında kesin bir şekilde boşadı ve vekili aracılığıyla ona bir miktar arpa gönderdi. Fâtıma verilen arpayı az bulup vekile müracaat etti. Ancak vekil ona: "Vallahi senin bizden alacağın bir şey yoktur" karşılığını verdi. Fâtıma, Allah Resûlüne (sallallahu aleyhi vesellem) gelip durumu anlatınca, kendisine: **"Nafaka olarak ondan bir alacağın yok"** buyurdu ve iddetini Ümmü Şerîk'in evinde tamamlamasını istedi. Ancak sonrasında: **"Ümmü Şerîk, ashabımın yanına çokça gittiği biridir. Sen, İbn Ümmü Mektûm'un yanında iddetini tamamla. O kör biridir ve yanında örtünme bakımından rahat olabilirsin. İddetin bitince de bana haber ver"** buyurdu. Fâtıma, iddeti bittiğinde Allah Resûlüne (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve Muâviye b. Ebî Süfyân ile Ebû Cehm'in kendisini istediğini zikretti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ebû Cehm, sopasını elinden bırakmaz. Mûaviye ise avare biridir ve kendi malı yoktur. Bana sorarsan Usâme ile evlen"** buyurdu. Bunun üzerine Fâtıma Usâme ile evlendi. Yüce Allah da bu evliliğiyle ona hayırlar getirdi ve gıpta edilen biri oldu.[1]

ذِكْرُ إِحْدَى الْحَالَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَدْ أُبِيحَ هَذَا الْفِعْلُ الْمَزْجُورُ عَنْهُ فِيهِمَا

Söz Konusu Yasağın Mubah Olacağı İki Durum

٤٠٥٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو كَثِيرٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَسْتَامُ الرَّجُلُ عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ حَتَّى يَشْتَرِيَ أَوْ يَتْرُكَ، وَلَا يَخْطُبُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ حَتَّى يَنْكِحَ أَوْ يَذَرَ». [١٢:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/208/1804); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/580; Ahmed 6/412; Müslim 1480/36; Ebû Dâvûd 2284; Tirmizî 1180; Nesâî 6/75; Darimî 2/135.

4050- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hiç kimse müslüman kardeşinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasın, ta ki satın alana ya da vazgeçene kadar. Ayrıca onun talip olduğu kadına talip olmasın, ta ki evlenene ya da vazgeçinceye kadar"** buyurmuştur.[1]

أَبُو كَثِيرٍ: «اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أُذَيْنَةَ»

Ebû Kesîr'in adı Yezîd b. Abdirrahman b. Uzeyne'dir.

ذِكْرُ الْحَالَةِ الثَّانِيَةِ الَّتِي أُبِيحَ اسْتِعْمَالُ هَذَا الْفِعْلِ الْمَزْجُورِ عَنْهُ فِيهِمَا

Söz Konusu Yasağın Mubah Olacağı Üçüncü Durum

٤٠٥١ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ، قَالَ: أَنْبَأَنَا صَخْرُ بْنُ جُوَيْرِيَةَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «لَا يَخْطُبُ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ حَتَّى يَتْرُكَ الْخَاطِبُ الْأَوَّلُ، أَوْ يَأْذَنَ لَهُ فَيَخْطُبُ». [١٢:٢]

4051- İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Hiç kimse kardeşinin talip olduğu bir kadına talip olmasın. Ancak ilk talib olan kadından vazgeçer veya izin verirse bu durumda talip olabilir."**[2]

ذِكْرُ مَا يُقَالُ لِلْمُتَزَوِّجِ إِذَا تَزَوَّجَ أَوْ عَزَمَ عَلَى الْعَقْدِ عَلَيْهِ

Evlenecek Olana ya da Evlenme Akdi Yapana Ne Denir?

٤٠٥٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ مَرْزُوقٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الدَّرَاوَرْدِيُّ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَتَزَوَّجَ، قَالَ لَهُ: «بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ». [١٢:٥]

4052- Ebû Hureyre bildiriyor: Bir kişi evlenmek istediğinde Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Bârekallâhu leke ve bâreke aleyke" (=Allah sana bereket ihsan eylesin ve sana (bu evliliği) bereketli kılsın)** " diye dua ederdi[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4046.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Bak hadis no: 4047.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1850); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/381; Ebû Dâvûd 1230; Tirmizî 1091; İbn Mâce 1905; Darimî 2/134.

ذِكْرُ تَضْعِيفِ الْأَجْرِ لِمَنْ تَزَوَّجَ بِجَارِيَتِهِ بَعْدَ حُسْنِ تَأْدِيبِهَا وَعِتْقِهَا، وَلِمَنْ أَسْلَمَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ

Güzelce Terbiye Ettiği Cariyesiyle Evlenen ile Ehl-i Kitabdan Müslüman Olanın Sevabının Katlanışı

٤٠٥٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حِبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ حَيٍّ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ خُرَاسَانَ قَالَ لِلشَّعْبِيِّ: إِنَّا نَقُولُ عِنْدَنَا: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَعْتَقَ أُمَّ وَلَدِهِ، ثُمَّ تَزَوَّجَهَا، فَهُوَ كَالرَّاكِبِ هَدْيَهُ، قَالَ الشَّعْبِيُّ: أَخْبَرَنِي أَبُو بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا أَدَّبَ الرَّجُلُ أَمَتَهُ، وَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا، وَعَلَّمَهَا فَأَحْسَنَ تَعْلِيمَهَا، ثُمَّ أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا، كَانَ لَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا آمَنَ الرَّجُلُ بِعِيسَى، ثُمَّ آمَنَ بِي، فَلَهُ أَجْرَانِ، وَالْعَبْدُ إِذَا اتَّقَى رَبَّهُ وَأَطَاعَ مَوَالِيَهُ فَلَهُ أَجْرَانِ». [٢:١]

4053- Sâlih b. Hayy bildiriyor: Horasan halkından bir adam Şa'bî'ye: "Bizler ümmü veledini azat edip onunla evlenen kişinin kurbanlık devesine binen kişi gibi olduğunu söylüyoruz" dedi. Şa'bî şu karşılığı verdi: "Ebû Burde'nin, Ebû Mûsa el-Eş'arî'den bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Kişi cariyesini güzelce terbiye eder, güzelce ilim öğretir, sonra azad eder de evlenirse ona iki ecir vardır. Eğer Hz. İsa'ya iman ettikten sonra bana da iman ederse, ona iki ecir vardır. Köle Rabbinden sakınırsa ve efendilerine itaat ederse ona iki ecir vardır."**[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ أَنْ يُزَوِّجَ بِالْمُكَاتَبَةِ إِذَا جَعَلَ صَدَاقَهَا أَدَاءَ مَا كُوتِبَتْ عَلَيْهِ

Mükâtebe Bedelini Mehri Kılarak Yöneticinin Mükatebeli Cariye İle Evlenmesinin Mubahlığı

٤٠٥٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْحَاقَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا سَبَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَبَايَا بَنِي الْمُصْطَلِقِ، وَقَعَتْ جُوَيْرِيَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ فِي السَّهْمِ لِثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ الشَّمَّاسِ أَوْ لِابْنِ عَمِّهِ، فَكَاتَبَتْ عَلَى

---

[1] Elbânî: Sahih (er-Ravdu'n-nadîr 1033; el-İrvâ' 1825; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 97; Müslim 154; Ebû Dâvûd 2053; Tirmizî 1116; Nesâî 6/115; İbn Mâce 1956; Darimî 2/154.

نَفْسِهَا، وَكَانَتِ امْرَأَةً حُلْوَةً مُلَاحَةً، لَا يَكَادُ يَرَاهَا أَحَدٌ إِلَّا أَخَذَتْ بِنَفْسِهِ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، تَسْتَعِينُهُ فِي كِتَابَتِهَا، فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ وَقَفَتْ عَلَى بَابِ الْحُجْرَةِ فَرَأَيْتُهَا كَرِهْتُهَا وَعَرَفْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَيَرَى مِنْهَا مِثْلَ مَا رَأَيْتُ فَقَالَتْ جُوَيْرِيَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ كَانَ مِنَ الْأَمْرِ مَا قَدْ عَرَفْتَ، فَكَاتَبْتُ نَفْسِي، فَجِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَسْتَعِينُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَوَ مَا هُوَ خَيْرٌ مِنْ ذَلِكَ؟ » فَقَالَتْ: وَمَا هُوَ؟ قَالَ: «أَتَزَوَّجُكِ وَأَقْضِيَ عَنْكِ كِتَابَتَكِ» فَقَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: «قَدْ فَعَلْتُ» قَالَتْ: فَبَلَغَ الْمُسْلِمِينَ ذَلِكَ قَالُوا: أَصْهَارُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَرْسَلُوا مَا كَانَ فِي أَيْدِيهِمْ مِنْ سَبَايَا بَنِي الْمُصْطَلِقِ، قَالَتْ: فَلَقَدْ عُتِقَ بِتَزْوِيجِهِ مِائَةُ أَهْلِ بَيْتٍ مِنْ بَنِي الْمُصْطَلِقِ، قَالَتْ: فَمَا أَعْلَمُ امْرَأَةً كَانَتْ أَعْظَمَ بَرَكَةً عَلَى قَوْمِهَا مِنْهَا » [٤:١١]

4054- Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hicretin 5. yılında gerçekleşen) Mustalıkoğulları/Mureysi' Gazvesinde esirler elde ettiğinde, (esirler içerisinde kabile reisinin kızı) Cüveyriye binti'l-Hâris, Sâbit b. Kays b. eş-Şemmâs'ın veya onun bir amcasının oğlunun hissesine düşmüştü. Cüveyriye, kendisiyle ilgili olarak (onunla hürriyetine kavuşması hususunda) yazılı sözleşme yapmıştı. Cüveyriye, sempatik ve güzel bir kadındı. Hiç kimse yok ki, onu görüp de gönlünü kaptırmasın. Cüveyriye, yaptığı yazılı sözleşmede kendisine (maddi) yardım istemek üzere Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Allah'a yemin ederim ki, odanın kapısında durduğunda görür görmez ondan hoşlanmadım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in de, onu benim gördüğüm gibi göreceğini anladım. Cüveyriye: "Ey Allah'ın Resûlü! Durum(um), senin bildiğin üzere. Ben, kendim hususunda (hürriyete kavuşmak için) yazılı sözleşme yaptım. Bundan dolayı da Allah'ın Resûlü'nden yardım istemeye geldim!" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Sana) bundan daha hayırlısını (söylesem kabul eder misin)?"** buyurdu. Cüveyriye: "Nedir o?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Senin yerine yaptığın yazılı sözleşmenin bedelini ödeyeyim ve seninle evleneyim!"** buyurdu. Cüveyriye: "Olur (kabul ettim)!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben de bu işi yaptım!"** buyurdu. Bu durum Müslümanlara ulaşınca, onlar: "(Bu esirler, artık) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hısımları olmuşlardır!" dediler ve ellerinde bulunan Mustalıkoğulları esirlerini serbest bıraktılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Cüveyriye ile evlenmesi sayesinde Mustalık oğullarından şu şu kadar ev halkı hürriyete kavuşmuş oldu. Kendi kavmine Cüveyriye'den bereket bakımından daha büyük (faydası dokunan) bir kadın görmedik.[1]

---

[1] **Elbânî: Hasen (Tahrîcu Fıkhi's-sîre); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 6/277; Ebû**

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جُوَيْرِيَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Cuveyriye Bintu'l-Hâris İle Evlenme Nedeni

٤٠٥٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ إِسْحَاقَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا سَبَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَبَايَا بَنِي الْمُصْطَلِقِ، وَقَعَتْ جُوَيْرِيَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ فِي سَهْمِ لِثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ أَوْ لِابْنِ عَمِّهِ، فَكَاتَبَتْ عَلَى نَفْسِهَا، وَكَانَتِ امْرَأَةً حُلْوَةً لَا يَكَادُ يَرَاهَا أَحَدٌ إِلَّا أَخَذَتْ بِنَفْسِهِ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ تَسْتَعِينُهُ فِي كِتَابَتِهَا، فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ وَقَفَتْ عَلَى بَابِ الْحُجْرَةِ فَرَأَيْتُهَا كَرِهْتُهَا وَعَرَفْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سَيَرَى مِنْهَا مَا رَأَيْتُ، فَقَالَتْ جُوَيْرِيَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَانَ مِنَ الْأَمْرِ مَا قَدْ عَرَفْتَ فَكَاتَبْتُ عَلَى نَفْسِي، فَجِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَسْتَعِينُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَوَ مَا هُوَ خَيْرٌ مِنْ ذَلِكَ؟» فَقَالَتْ: وَمَا هُوَ؟ فَقَالَ: «أَتَزَوَّجُكِ وَأَقْضِي عَنْكِ كِتَابَتَكِ»، فَقَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: «قَدْ فَعَلْتُ»، فَلَمَّا بَلَغَ الْمُسْلِمِينَ ذَلِكَ قَالُوا: أَصْهَارُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَرْسَلُوا مَا كَانَ فِي أَيْدِيهِمْ مِنْ سَبَايَا بَنِي الْمُصْطَلِقِ، فَلَقَدْ عُتِقَ بِتَزْوِيجِهِ مِائَةُ أَهْلِ بَيْتٍ مِنْ بَنِي الْمُصْطَلِقِ، قَالَتْ: «فَمَا أَعْلَمُ امْرَأَةً كَانَتْ أَعْظَمَ بَرَكَةً عَلَى قَوْمِهَا مِنْهَا». [٩:٥]

4055- Müminlerin annesi Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mustalik oğullarının esirlerini taksim ettiği zaman Cüveyriye binti'l-Hâris, Sâbit b. Kays b. Şemmâs'ın veya amcası oğlunun hissesine düşmüştü. O da kendisiyle mukâtebe yapmıştı. Cüveyriye onu gören herkesin isteyeceği bir güzellikte idi. Cüveyriye mukâtebe bedelini ödemede yardım istemek üzere Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gitti. Vallahi onu odamın kapısında gördüğüm zaman ondan hoşlanmadım ve Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem), benim gördüğüm güzelliği göreceğini anladım. O içeri girip şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Bildiğin şeyler başıma geldi ve kendimi kurtarmak için mukâtebe yaptım. Mukâtebe bedeli için de Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) yardım istemeye geldim." Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sana bundan daha hayırlısını söylesem ne dersin?"** buyurunca, Cüveyriye: "O nedir ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Senin mukâtebe bedelini öderim ve seninle evlenirim"** buyurdu. Cüveyriye: "Olur" dedi. Resûlullah ta (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman ben**

Dâvûd 3931; Bak hadis no: 4055.

de öyle yapacağım" buyurdu. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem), Cüveyriye binti'l-Hâris ile evlendiği haberi yayılınca insanlar: "Bunlar, Hz. Peygamber'in (eşi tarafından) hısımlarıdır" diyerek ellerindeki Mustalik oğullarının esirlerini azat etmeye başladılar. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Cüveyriye ile evlenmesinde Mustalik oğullarından yüz kişi azat edildi. Kavmi için ondan daha bereketli bir kadın tanımıyorum. [1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَزْوِيجِ الرَّجُلِ مِنَ النِّسَاءِ مَنْ لَا تَلِدُ

Erkeklerin Kısır Kadınlarla Evlenmesinin Yasaklanışı

٤٠٥٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُكْرَمِ بْنِ خَالِدٍ الْبِرْتِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُسْتَلِمُ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ امْرَأَةً ذَاتَ حَسَبٍ وَجَمَالٍ، وَلَكِنَّهَا لَا تَلِدُ أَفَأَتَزَوَّجُهَا؟ فَنَهَاهُ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ، فَقَالَ مِثْلَ ذَلِكَ: فَنَهَاهُ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ مِثْلَ ذَلِكَ: فَقَالَ ﷺ: «تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمْ». [٤٣:٢]

4056- Ma'kil b. Yesâr der ki: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, (evlenmek için) soylu ve güzel bir kadın buldum, fakat o kadın (kısır olduğundan) çocuk doğurmuyor. Onunla evlenebilir miyim?" diye sordu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona bunu yasakladı. Sonra adam, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e ikinci defa geldi ve ona aynı şeyleri söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine ona yasakladı. Sonra adam üçüncü defa Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yine gelerek aynı şeyi söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"(Kocalarına karşı) çok sevecen ve doğurgan kadınlarla evleniniz. Çünkü ben, (kıyamet günü diğer peygamberlere karşı) sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 6/277; Ebû Dâvûd 3931; Bak hadis no: 4055.

[2] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1789); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Nesâî 6/65, 6/66; Bak hadis no: 4057.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَتَزَوَّجَ الْمَرْءُ مِنَ النِّسَاءِ مَنْ لَا تَلِدُ

Kişinin Kısır Kadınlarla Evlenmesinin Yasaklanışı

٤٠٥٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا الْمُسْتَلِمُ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ امْرَأَةً ذَاتَ جَمَالٍ، وَإِنَّهَا لَا تَلِدُ، قَالَ: أَأَتَزَوَّجُهَا؟ فَنَهَاهُ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ، فَنَهَاهُ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ، فَنَهَاهُ، وَقَالَ: «تَزَوَّجِ الْوَدُودَ الْوَلُودَ، فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمْ». [٣:٢]

4057- Ma'kil b. Yesâr anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, (evlenmek için) güzel ve soylu bir kadın buldum, fakat o kadın (kısır olduğundan) çocuk doğurmuyor. Onunla evlenebilir miyim?" diye sordu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona bunu yasakladı. Sonra adam, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e ikinci defa geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona (bunu yine) yasakladı. Sonra adam üçüncü defa Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yine geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona (bunu yine) yasakladı ve: **"Çok doğurgan ve (kocalarına karşı) çok sevecen kadınlarla evleniniz. Çünkü ben, (kıyamet günü diğer peygamberlere karşı) sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ تَزْوِيجِ الْمَرْءِ الْمَرْأَةَ فِي شَوَّالٍ ضِدَّ قَوْلِ مَنْ كَرِهَهُ

Mekruh Görenin Aksine Kişinin Kadınla Şevvâl'de Evlenmesinin Mubahlığı

٤٠٥٨ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، «تَزَوَّجَهَا فِي شَوَّالٍ، وَبَنَى بِهَا فِي شَوَّالٍ، فَأَيُّ نِسَائِهِ كَانَ أَحْظَى عِنْدَهُ». [١:٤]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1789); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ebû Dâvûd 2050; Bak hadis no: 4056.

4058- Urve dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Âişe ile Şevvâl ayında evlendi ve yine bir Şevvâl ayında onunla gerdeğe girdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları içerisinde ondan daha şanslı kim olabilir?.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ الْإِمَامِ أَنْ يَخْطُبَ إِلَى مَنْ أَحَبَّ عَلَى مَنْ أَحَبَّ مِنْ رَعِيَّتِهِ

Yöneticinin Tebasından Birbirine Uygun Gördüğü Kişileri Evlendirmesinin Mubahlığı

٤٠٥٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، عَلَى جُلَيْبِيبٍ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَى أَبِيهَا قَالَ: حَتَّى أَسْتَأْمِرَ أُمَّهَا، قَالَ: فَنَعَمْ إِذًا، فَذَهَبَ إِلَى امْرَأَتِهِ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهَا، فَقَالَتْ: لَا هَا اللَّهِ إِذًا، وَقَدْ مَنَعْنَاهَا فُلَانًا وَفُلَانًا، قَالَ: وَالْجَارِيَةُ فِي سِتْرِهَا تَسْمَعُ، فَقَالَتِ الْجَارِيَةُ: أَتَرُدُّونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَمْرَهُ إِنْ كَانَ قَدْ رَضِيَهُ لَكُمْ فَأَنْكِحُوهُ، قَالَ: فَكَأَنَّهَا حَلَّتْ عَنْ أَبَوَيْهَا، فَقَالَا: صَدَقْتِ، فَذَهَبَ أَبُوهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: إِنْ رَضِيَتْهُ لَنَا رَضِينَاهُ، فَقَالَ: "إِنِّي أَرْضَاهُ" فَزَوَّجَهَا، فَفَزِعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ، وَخَرَجَتِ امْرَأَةُ جُلَيْبِيبٍ فِيهَا، فَوَجَدَتْ زَوْجَهَا وَقَدْ قُتِلَ، وَتَحْتَهُ قَتْلَى مِنَ الْمُشْرِكِينَ، قَدْ قَتَلَهُمْ قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: فَمَا رَأَيْتُ بِالْمَدِينَةِ ثَيِّبًا أَنْفَقَ مِنْهَا [٤:١١]

4059- Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Culeybîb'e Ensâr'dan bir kadını istedi. Kızın babası: "Annesinin de görüşünü alayım" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Olur al"** dedi. Adam karısına gidip durumu anlatınca: "Vallahi olmaz! Onu falan istedi, filan istedi vermedik" cevabını verdi. Perdesinin arkasından konuşulanları işiten kız: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) emrini geri mi çevireceksiniz? Eğer Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu size münasip gördüyse onunla nikahı kıyın" dedi. Sanki anne ve babasının üzerinden sorumluluğu kaldırmıştı. Babası: "Doğru söyledin" dedi ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gidip: "Onu bize münasip görüyorsan biz de kabul ettik" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Münasip görüyorum"** buyurdu ve kızı Culeybîb ile evlendirdi. Medine ahalisi (savaştakilere) yardıma gidince, Culeybîb'in hanımı da gitti ve kocasının öldürülmüş olduğunu gördü. Altında da öldürdüğü

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/54; Müslim 1423; Tirmizî 1093; Nesâî 6/70; İbn Mâce 1990; Darimî 2/145.

müşrikler vardı. Medine'de ondan daha fazla infakta bulunan dul bir kadın görmüş değilim.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمُتَزَوِّجِ بِالْوَلِيمَةِ وَلَوْ بِشَاةٍ

Yeni Evlenen Kimseye Bir Koyun İle Bile Olsa Düğün Yemeği Vermesinin Emredilmesi

٤٠٦٠ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَا: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَبِهِ أَثَرُ صُفْرَةٍ، فَسَأَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ تَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «كَمْ سُقْتَ إِلَيْهَا» قَالَ: زِنَةُ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ». [١:٦٧]

4060- Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Abdurrahmân b. Avf, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına üzerinde safran lekesiyle gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona bunun sebebini sordu. Abdurrahmân Ensâr'dan bir kadınla evlendiğini söyleyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ona ne kadar mehir verdin?"** diye sordu. Abdurrahmân: "Bir çekirdek ağırlığında altın" cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir koyun da olsa düğün yemeği ver"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ أَمْرُ نَدْبٍ لَا حَتْمٍ

Bu Emrin Buyruk Değil Çağrı Niteliği Taşıdığına Delalet Eden Haber

٤٠٦١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى الْبَلْخِيُّ، وَابْنُ أَبِي عُمَرَ الْعَدَنِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ وَائِلِ بْنِ دَاوُدَ، عَنِ ابْنِهِ بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ ، «أَوْلَمَ عَلَى صَفِيَّةَ بِسَوِيقٍ وَتَمْرٍ». [١:٦٧]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/136.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1923); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/545; Ahmed 3/190; Buhârî 5153; Müslim 1427/81; Tirmizî 1933; Nesâî 6/119; Bak hadis no: 4096.

4061- Enes b. Mâlik der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (düğün münasebetiyle hanımı) Safiyye için (düğün yemeği olarak) bir kavut ve kuru hurma ziyafeti verdi."[1]

ذِكْرُ مَا أَوْلَمَ بِهِ ﷺ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ حِينَ بَنَى بِهَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Zeyneb binti Cahş İle Gerdeğe Girmeden Verdiği Düğün Yemeği

٤٠٦٢ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى، عَنْ حُمَيْدٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: «أَوْلَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَأَشْبَعَ الْمُسْلِمِينَ خُبْزًا، وَلَحْمًا، كَمَا كَانَ يَصْنَعُ إِذَا تَزَوَّجَ، فَأَتَى حُجَرَ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِنَّ وَيَدْعُونَ لَهُ، ثُمَّ رَجَعَ وَأَنَا مَعَهُ، فَلَمَّا انْتَهَيْنَا إِلَى الْبَيْتِ إِذَا رَجُلَانِ يَذْكُرَانِ بَيْنَهُمَا الْحَدِيثَ فِي نَاحِيَةِ الْبَيْتِ، فَلَمَّا أَبْصَرَهُمَا وَلَّى رَاجِعًا وَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ الْحِجَابِ». [١٠:٥]

4062- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), düğün ziyafeti verdi. Müslümanlar ete ve ekmeğe doymuştu. Ziyafetten sonra çıkıp, her evliliğinin sabahı yaptığı gibi sırayla diğer eşlerini ziyaret edip onlarla selamlaştı, onlar da kendisine dua ettiler. Sonra evine geri döndü. Ben de kendisiyle birlikteydim. Eve vardığında evin bir kenarında iki kişinin sohbet ettiğini gördü ve tekrar dışarı yöneldi. Sonra da Hicab âyeti indirildi.[2]

ذِكْرُ اسْتِعْمَالِ الْمُصْطَفَى ﷺ الْحَيْسَ عِنْدَ تَزْوِيجِهِ صَفِيَّةَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye İle Evlendiğinde İkram Ettiği Hays Yemeği

٤٠٦٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ مَيْسَرَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ شُعَيْبِ بْنِ الْحَبْحَابِ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «أَعْتَقَ صَفِيَّةَ، وَجَعَلَ عِتْقَهَا صَدَاقَهَا، وَأَوْلَمَ عَلَيْهَا بِحَيْسٍ». [٦:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih (Muhtasaru'ş-Şemâil 99/150); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 3/110; Ebû Dâvûd 3744; Tirmizî 1095; İbn Mâce 1909; Bak hadis no: 4064.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3148); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/98; Buhârî 5154; Müslim 1428/87; Tirmizî 3219.

4063- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye'yi azad edip onunla evlendi. Mehir olarak ona hürriyetini verip düğün ziyafetini de çekirdeksiz hurma, yağ, keş ve undan yapılmış yemekle yaptı.[1]

ذِكْرُ الشَّيْءِ الَّذِي اتُّخِذَ مِنْهُ الْحَيْسَ عِنْدَ تَزْوِيجِ الْمُصْطَفَى ﷺ صَفِيَّةَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye İle Evlendiğinde İkram Ettiği Hays Yemeğinin Malzemeleri

٤٠٦٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ الطَّائِيُّ بِمَنْبِجَ، وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ بِطَرَسُوسَ شَيْخَانِ عَابِدَانِ فَاضِلَانِ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى الْبَلْخِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ وَائِلِ بْنِ دَاوُدَ، عَنِ ابْنِهِ بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «أَوْلَمَ عَلَى صَفِيَّةَ بِسَوِيقٍ وَتَمْرٍ». [٦:٥]

4064- Enes b. Mâlik bildiriyor: "Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), Safiyye'nin düğün ziyafetini buğday unundan yapılmış un çorbası (sevîk) ve hurma ile yaptı."[2]

ذِكْرُ وَصْفِ تَزْوِيجِ الْمُصْطَفَى ﷺ أُمَّ سَلَمَةَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmü Seleme İle Evlenmesi

٤٠٦٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، أَخْبَرَنِي حَبِيبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ أَنَّ عَبْدَ الْحَمِيدِ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي عُمَرَ، وَالْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هِشَامٍ، أَخْبَرَاهُ أَنَّهُمَا سَمِعَا أَبَا بَكْرِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ يُخْبِرُ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ أَخْبَرَتْهُ، أَنَّهَا لَمَّا قَدِمَتِ الْمَدِينَةَ أَخْبَرَتْهُمْ أَنَّهَا بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ، فَكَذَّبُوهَا، وَجَعَلُوا يَقُولُونَ: مَا أَكْذَبَ الْغَرَائِبَ، ثُمَّ أَنْشَأَ نَاسٌ مِنْهُمُ الْحَجَّ، فَقَالُوا: تَكْتُبِينَ إِلَى أَهْلِكِ، فَكَتَبَتْ مَعَهُمْ، فَرَجَعُوا إِلَى الْمَدِينَةِ فَصَدَّقُوهَا، فَازْدَادَتْ عَلَيْهِمْ كَرَامَةً، فَقَالَتْ: لَمَّا وَضَعْتُ زَيْنَبَ، جَاءَنِي النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُنِي، فَقُلْتُ: مَثَلِي لَا يُنْكَحُ، أَمَا أَنَّا، فَلَا وَلَدَ فِيَّ، وَأَنَا غَيُورٌ ذَاتُ عِيَالٍ، قَالَ ﷺ: «أَنَا أَكْبَرُ مِنْكِ، وَأَمَّا الْغَيْرَةُ فَيُذْهِبُهَا اللَّهُ، وَأَمَّا الْعِيَالُ فَإِلَى

---

[1] Elbânî: Sahih (Âdâbu'z-zifâf 70-71); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/181; Buhârî 5169; Müslim 1365/85; Nesâî 6/114, 6/115; İbn Mâce 1957; Darimî 2/152; Bak hadis no: 4091.

[2] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 4061.

اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ»، فَتَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، وَقَالَ: «إِنِّي آتِيكُمُ اللَّيْلَةَ» قَالَتْ: فَأَخْرَجْتُ حَبَّاتٍ مِنْ شَعِيرٍ كَانَتْ فِي جَرَّتِي، وَأَخْرَجْتُ شَحْمًا فَعَصَدْتُ لَهُ، قَالَ: فَبَاتَ ثُمَّ أَصْبَحَ، فَقَالَ حِينَ أَصْبَحَ: «إِنَّ بِكِ عَلَى أَهْلِكِ كَرَامَةً إِنْ شِئْتِ سَبَّعْتُ لَكِ وَإِنَّ أُسَبِّعْ لَكِ أُسَبِّعُ لِنِسَائِي». [١٥:٣]

4065- Ebû Bekr b. Abdirrahman b. el-Hâris b. Hişâm bildiriyor: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) eşi Ümmü Seleme Medine'ye geldiğinde Ebû Umeyye b. el-Muğîre'nin kızı olduğunu söyledi, ancak Medineliler onu yalanladılar ve: "Şu yabancılar ne kadar da yalancı oluyor!" dediler. Bir zaman sonra hac için gitmek istediklerinde ona: "Ailene bir şeyler yazacak mısın?" dediler. Ümmü Seleme de bir şeyler yazıp onlarla gönderdi. Hacılar geri Medine'ye döndüklerinde doğru söylemiş olduğunu söylediler ve yanlarında değeri daha çok arttı.

Ümmü Seleme dedi ki: (Ebû Seleme'den olan) Zeyneb'i doğurduğumda Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana gelip eş olarak bana talib oldu. Ben: "Benim yaşımdakiler artık evlenmiyorlar, çocuk yapacak durumum da kalmadı. Üstelik kıskanç ve çocukları olan biriyim" dediğimde, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yaşça ben senden büyüğüm. Kıskançlığın varsa, Allah bu kıskançlığını giderir. Çocukları olan bir kadınım demene gelince, sorumlulukları Allah'a ve Resûlüne aittir"** karşılığını verdi. (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla evlendi)

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu gece size gelirim"** buyurdu. Bunun üzerine Ümmü Seleme testide bulunan birazcık arpayı çıkardı, biraz da yağ katıp yemek yaptı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) o gece Ümmü Seleme'nin yanında kaldı. Sabah olunca da ona: **"Yanımdaki değerin değişmiş değil. İstersen yanında kalacağım günleri yediye tamamlayayım. Ama senin yanında yedi gün kalırsam diğer hanımlarımla da yedi gün kalırım"** buyurdu.[1]

٤٠٦٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَعْلِنُوا النِّكَاحَ». [٨١:١]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2019; Şuayb: İsnâdı hasendir. Muvattâ 2/529; Ahmed 6/307; Müslim 1460/41; Ebû Dâvûd 2122; İbn Mâce 1917; Darimî 2/144; Bak hadis no: 2949.

4066- Abdullah b. ez-Zübeyr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Nikahı ilan ediniz."**[1]

قَالَ الشَّيْخُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: مَعْنَاهُ: «أَعْلِنُوا بِشَاهِدَيْنِ عِدْلَيْنِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu "Adil olan iki şahitle ilan edin" demektir.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْإِنْكَاحِ إِلَى الْحَجَّامِينَ وَاسْتِعْمَالِ ذَلِكَ مِنْهُمْ

Hacamatçı Olan Kişilere Kız Vermek ve Onlardan Kız Almak

٤٠٦٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا أَسَدُ بْنُ مُوسَى، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَا بَنِي بَيَاضَةَ أَنْكِحُوا أَبَا هِنْدٍ، وَانْكِحُوا إِلَيْهِ» وَكَانَ حَجَّامًا. [٧٠:١]

4067- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Beyâda oğulları! Ebû Hind'e**[2] **kız verin. Ondan da kız alın"** buyurdu. Ebû Hind, hacamatçıydı.[3]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ سُؤَالِ الْمَرْأَةِ الرَّجُلَ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَكْتَفِئَ مَا فِي صَحْفَتِهَا

Kadının Yerine Geçmek İçin Adamdan Karısını Boşamasını İstemesinin Yasaklanışı

٤٠٦٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصَّنْعَانِيُّ بِمَكَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الطُّفَاوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا، وَلَا عَلَى خَالَتِهَا، وَلَا تَسْأَلُ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَكْتَفِئَ مَا فِي صَحْفَتِهَا، فَإِنَّ لَهَا مَا كُتِبَ لَهَا». [٧:٢]

4068- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kadınla halası veya teyzesi üzerine evlenilemez. Hiçbir kadın da yerine geçmek için bir adamdan karısını boşamasını istemesin. Zira kendisi için Allah'ın takdir ettiğinden başkası yoktur"** buyurdu.[4]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-Âdâb 193; Mişkât 3125; el-İrvâ' 1993); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 4/5; Tirmizî 1088; Nesâî 6/127.

[2] Ebû Hind, Beyada oğullarının azatlı kölesi idi.

[3] Elbânî: Hasen (es-Silsiletu's-sahîha 2446; Sahîh Ebî Dâvud 1832). Ebû Dâvûd 2102.

[4] Elbânî: Sahih; Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/432; Buhârî 5110;

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا وَقَعَ فِي خَلَدِهَا بَعْضُ مَا ذَكَرْتُ لَهَا، أَنْ تَنْكِحَ دُونَ سُؤَالِهَا طَلَاقَ أُخْتِهَا

Kadının Aklına Söz Konusu Şey Gelse Dahi Kumasının Boşanmasını İstemedikten Sonra Kişiyle Evlenebilmesi

٤٠٦٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تَسْأَلِ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَسْتَفْرِغَ مَا فِي صَحْفَتِهَا وَلْتُنْكَحَ، فَإِنَّ لَهَا مَا قُدِّرَ لَهَا». [٧:٢]

4069- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir kadın da yerine geçmek için bir adamdan karısını boşamasını istemesin. Zira ona ancak Allah'ın takdir ettiği vardır."**[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا زَجَرَ عَنْ هَذَا الْفِعْلِ

Bu Fiilin Yasaklanış Nedeni

٤٠٧٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو كَثِيرٍ السُّحَيْمِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَسْأَلِ الْمَرْأَةُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَسْتَفْرِغَ مَا فِي صَحْفَتِهَا، فَإِنَّ الْمُسْلِمَةَ أُخْتُ الْمُسْلِمَةِ». [٧:٢]

4070- Ebû Hureyre der ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir kadın yerine geçmek için bir adamdan karısını boşamasını istemesin. Çünkü (boşamasını istediği kadın da) kendisi gibi müslüman kardeşidir."**[2]

Müslim 1408/38; Ebû Dâvûd 2066; Tirmizî 1125; Nesâî 6/98; İbn Mâce 1929; Bak hadis no: 4046, 4113, 4115, 4117, 4118, 4069, 4070.

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1891); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/900; Ahmed 2/238; Buhârî 6601; Müslim 1413/51; Ebû Dâvûd 2176; Nesâî 6/71; Bak hadis no: 4046, 4069.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2805); Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/311; Bak hadis no: 4046, 4068, 4069.

بَابُ الْوَلِيِّ

Bâb: (Nikahta) Veli

٤٠٧١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ الْحَسَنِ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ، قَالَ: كَانَتْ أُخْتُهُ تَحْتَ رَجُلٍ فَطَلَّقَهَا، ثُمَّ خَلَّى عَنْهَا حَتَّى انْقَضَتْ عِدَّتُهَا، ثُمَّ قَرَّبَ يَخْطُبُهَا، فَحَمِيَ مَعْقِلٌ مِنْ ذَلِكَ، وَقَالَ: خَلَّى عَنْهَا، وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهَا، فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ﴾ [٢:٥]

4071- Hasan(-ı Basrî) bildiriyor: Ma'kil b. Yesâr'ın kız kardeşi bir adamla evliydi ve adam onu boşadı. Kadının iddeti bitene kadar kadından uzak dururken iddet bittikten sonra tekrar ona talip oldu. Ancak Ma'kil b. Yesâr bu duruma çok öfkelendi ve: "Ondan uzak dur!" diyerek böylesi bir evliliğe karşı çıkıp aralarını ayırdı. Hâlbuki kocası iddeti içinde iken ona dönmeye muktedir idi. Yüce Allah *"Boşanan kadınlar bekleme sürelerini bitirdikten sonra, kocalarıyla güzellikle anlaştıkları taktirde o kadınların tekrar evlenmelerine engel olmayın"* (Bakar 232) âyetini indirdi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أُضْمِرَ فِي هَذَا الْخَبَرِ، فَتَزَوَّجَتْ زَوْجًا آخَرَ»

Ebû Hâtim der ki: "Hadis, üç talakla boşanan kadının kocasına dönmesine engel olunmaması için başka biriyle evlenip boşanması gerektiği hükmünü de içermektedir."

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ أَنْ يُزَوِّجَ الْمَرْأَةَ الَّتِي لَا يَكُونُ لَهَا وَلِيٌّ غَيْرُهُ مَنْ رَضِيَتْ مِنَ الرِّجَالِ، وَإِنْ لَمْ يَفْرِضِ الصَّدَاقَ فِي وَقْتِ الْعَقْدِ

İmamın Velisi Olmayan Bir Kadını Rızası Dâhilinde, Nikah Akdi Sırasında Mehir Belirlenmemiş Olsa Dahi Biriyle Evlendirmesinin Mubahlığı

٤٠٧٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ بِحَرَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ الْحَرَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ مَرْثَدِ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1820); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 5331; Ebû Dâvûd 2087; Tirmizî 2981.

بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْيَزَنِيُّ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خَيْرُ النِّكَاحِ أَيْسَرُهُ، وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِرَجُلٍ: «أَتَرْضَى أَنْ أُزَوِّجَكَ فُلَانَةَ» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ لَهَا: أَتَرْضَيْنَ أَنْ أُزَوِّجَكِ فُلَانًا» قَالَتْ: نَعَمْ، فَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَلَمْ يَفْرِضْ صَدَاقًا، فَدَخَلَ بِهَا، فَلَمْ يُعْطِهَا شَيْئًا، فَلَمَّا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ زَوَّجَنِي فُلَانَةَ، وَلَمْ أَعْطِهَا شَيْئًا، وَقَدْ أُعْطِيتُهَا سَهْمِي مِنْ خَيْبَرَ، فَكَانَ لَهُ سَهْمٌ بِخَيْبَرَ فَأَخَذَتْهُ فَبَاعَتْهُ فَبَلَغَ مِائَةَ أَلْفٍ». [٤:١١]

4072- Ukbe b. Âmir anlatıyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"En hayırlı nikâh, en kolay olanıdır!"** buyurdu. Yine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bir adama: "**Seni filanca kadınla evlendirmeme razı olur musun?**" diye sordu. Adam: "Evet!" dedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), o kadına: **"Seni filanca erkekle evlendirmeme razı olur musun?"** diye sordu. Kadın: "Evet!" dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadını, (o adamla) evlendirdi ve bir mehir belirtmedi. Adam, kadınla (mehirsiz olarak) gerdeğe girdi. Kadına hiçbir mehir vermedi. Adam ölürken (karısını kast ederek): "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni filanca kadınla evlendirdi. (Evlenirken) ona hiçbir mehir vermedim. Ben, Hayber'den payıma düşen hissemi ona mehir olarak verdim!" dedi.

Kadın da orayı aldı. (Kocasının ölümünden sonra orayı) sattı, (değeri) yüz bin dirhem gümüşe ulaştı.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُزَوِّجَ الْوَلِيُّ الْمَرْأَةَ بِغَيْرِ صَدَاقِ عَدْلٍ يَكُونُ بَيْنَهُمَا

Velinin Benzerlerine Verilen Mehri İstemeden Bir Kadını Evlendirmesinin Yasaklanması

٤٠٧٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ﴾ قَالَتْ: «يَا ابْنَ أُخْتِي هَذِهِ الْيَتِيمَةُ تَكُونُ فِي حِجْرِ وَلِيِّهَا تُشَارِكُهُ فِي مَالِهِ، فَيُعْجِبُهُ مَالُهَا، وَجَمَالُهَا فَيُرِيدُ وَلِيُّهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا بِغَيْرِ أَنْ يُقْسِطَ فِي صَدَاقِهَا فَيُعْطِيَهَا مِثْلَ مَا يُعْطِيهَا غَيْرُهُ، فَنُهُوا أَنْ يَنْكِحُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يُقْسِطُوا لَهُنَّ مَهْرًا أَعْلَى سُنَّتِهِنَّ مِنَ الصَّدَاقِ، وَأُمِرُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا طَابَ لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ سِوَاهُنَّ»

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1842); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ebû Dâvûd 2117.

قَالَ عُرْوَةُ: قَالَتْ عَائِشَةُ: ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ اسْتَفْتَوْا بَعْدَ هَذِهِ الْآيَةِ فِيهِمْ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿يَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ﴾، قَالَتْ: «وَالَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ أَنَّهُ يُتْلَى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ الْآيَةَ الْأُولَى الَّتِي قَالَ فِيهَا: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ﴾»، قَالَتْ عَائِشَةُ: «وَقَالَ اللَّهُ فِي الْآيَةِ الْأُخْرَى رَغْبَةَ أَحَدِكُمْ عَنْ يَتِيمَتِهِ الَّتِي فِي حِجْرِهِ حِينَ تَكُونُ قَلِيلَةَ الْمَالِ وَالْجَمَالِ، فَنُهُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا رَغِبُوا فِي مَالِهَا وَجَمَالِهَا مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا بِالْقِسْطِ مِنْ أَجْلِ رَغْبَتِهِمْ عَنْهُنَّ». [٥:٢]

4073- Urve b. ez-Zübeyr bildiriyor: Hz. Aişe'ye: ***"Eğer yetimlerin haklarını gözetemeyeceğinizden korkarsanız, size helal olan diğer kadınlardan iki, üç ve dörde kadar evlenebilirsiniz"*** (Nisâ Sur. 3) âyetinin açıklamasını sorduğumda şöyle dedi: "Yeğenim! Bu yetim kız, velisinin himayesinde ve malında da ortak iken kızın malı ve güzelliği velisinin hoşuna gider. Ancak onunla evlenirken mehrinde adil davranmaz ve başkasının kıza verebileceği mehrin aynısını vermekten kaçınır. İşte bu âyetle mehirlerini en yüksek düzeyde vermek suretiyle adaleti sağlamaları dışında onlarla evlenmeleri yasaklanmış, ancak başka kadınlardan istedikleriyle evlenebilecekleri buyrulmuştur.

Urve dedi ki: Aişe şunları söyledi: Sonra insanlar bu âyetin inişinden sonra kadınlar hakkında fetva istediler. Bunun üzerine Allah şu âyetleri indirdi: ***"Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: Onlar hakkında fetvayı Allah size açıklıyor. Kendileri için farz kılınıp takdir edilen mehir ve mirası vermeyip nikâhlamak istediğiniz sorumluluğunuz altındaki yetim kadınlar ile kimsesiz çocuklar..."*** (Nisâ 127)

Aişe dedi ki: Allah'ın Kitab'da onlara okunduğunu zikrettiği ilk âyettir ki Allah bu âyette şöyle buyurur: ***"Eğer yetimler hakkında adalet göstermemekten korkarsanız size helal olan başka kadınlardan alın."*** Aişe dedi ki: "Allah diğer âyette: ***«Onları nikâh etmek istemezseniz»*** buyurmasına gelince; Bu sizden birinizin terbiyesi altında bulunan yetim kızın malı ve güzelliği az olduğu zaman ona rağbet göstermemesidir. Böylece veliler bunlara rağbet göstermedikleri için malına ve güzelliğine rağbet ettikleri yetim kızları nikâhlamaktan yasaklandılar. Ancak adil davranırlarsa bu müstesnadır."[1]

---

[1] **Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1804); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 5064;**

ذِكْرُ بُطْلَانِ النِّكَاحِ الَّذِي نُكِحَ بِغَيْرِ وَلِيٍّ

Veli Olmadan Yapılan Nikahın Geçersiz Sayılması

٤٠٧٤ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلِ بْنِ عَبْدِ الْأَعْلَى، حَدَّثَنَا يَعْلَى بْنُ عُبَيْدٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ نُكِحَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ وَلِيِّهَا، فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ - مَرَّتَيْنِ - وَلَهَا مَا أَعْطَاهَا بِمَا أَصَابَ مِنْهَا، فَإِنْ كَانَتْ بَيْنَهُمَا خُصُومَةٌ فَذَاكَ إِلَى السُّلْطَانِ، وَالسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَّ لَهُ». [٣:٤٣]

4074- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Herhangi bir kadın, velisinin izni olmaksızın evlenirse onun nikâhı geçersizdir, onun nikâhı geçersizdir. (Veliden izinsiz yapılan nikâhtan sonra erkek kadınla cinsel temasta bulunmuşsa,) onunla temasta bulunmuş olması sebebiyle kadına verdiği mehir, kadının hakkıdır. Eğer kadın ile erkek arasında bir sorun ortaya çıkarsa bunu sultana/devlet başkanına götürürler. Çünkü sultan/devlet başkanı, velisi olmayan kimsenin velisidir."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «هَذَا خَبَرٌ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يَحْكُمْ صِنَاعَةَ الْحَدِيثِ، أَنَّهُ مُنْقَطِعٌ أَوْ لَا أَصْلَ لَهُ بِحِكَايَةِ حَكَاهَا ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ فِي عَقِبِ هَذَا الْخَبَرِ، قَالَ: ثُمَّ لَقِيتُ الزُّهْرِيَّ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَلَمْ يَعْرِفْهُ وَلَيْسَ هَذَا مِمَّا يَهِيَ الْخَبَرُ بِمِثْلِهِ، وَذَلِكَ أَنَّ الْخَبَّرَ الْفَاضِلَ الْمُتْقِنَ الضَّابِطَ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ قَدْ يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ ثُمَّ يَنْسَاهُ، وَإِذَا سُئِلَ عَنْهُ لَمْ يَعْرِفْهُ فَلَيْسَ بِنِسْيَانِهِ الشَّيْءَ الَّذِي حَدَّثَ بِهِ بِدَالٍّ عَلَى بُطْلَانِ أَصْلِ الْخَبَرِ، وَالْمُصْطَفَى ﷺ خَيْرُ الْبَشَرِ صَلَّى فَسَهَا، فَقِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَصُرَتِ الصَّلَاةُ أَمْ نَسِيتَ؟ فَقَالَ: «كُلُّ ذَلِكَ لَمْ يَكُنْ» فَلَمَّا جَازَ عَلَى مَنِ اصْطَفَاهُ اللَّهُ لِرِسَالَتِهِ، وَعَصَمَهُ مِنْ بَيْنِ خَلْقِهِ، النِّسْيَانُ فِي أَعَمِّ الْأُمُورِ لِلْمُسْلِمِينَ الَّذِي هُوَ الصَّلَاةُ حَتَّى نَسِيَ، فَلَمَّا اسْتَثْبَتُوهُ أَنْكَرَ ذَلِكَ، وَلَمْ يَكُنْ نِسْيَانُهُ بِدَالٍ عَلَى بُطْلَانِ الْحُكْمِ الَّذِي نَسِيَهُ كَانَ مَنْ بَعْدِ الْمُصْطَفَى ﷺ مِنْ أُمَّتِهِ الَّذِينَ لَمْ يَكُونُوا مَعْصُومِينَ جَوَازُ النِّسْيَانِ عَلَيْهِمْ أَجْوَزُ، وَلَا يَجُوزُ مَعَ وُجُودِهِ أَنْ يَكُونَ فِيهِ دَلِيلٌ عَلَى بُطْلَانِ الشَّيْءِ الَّذِي صَحَّ عَنْهُمْ قَبْلَ نِسْيَانِهِمْ ذَلِكَ»

Müslim 3018/6; Ebû Dâvûd 2068; Nesâî 6/115, 6/116.

[1] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1817); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 6/47, 6/165; Ebû Dâvûd 2083; Tirmizî 1102; İbn Mâce 1879; Darimî 2/137; Bak hadis no: 4075; Bak hadis no: 2249.

Ebû Hâtim der ki: Bazı rivayetlerde bu hadisin sonunda İbn Uleyye'nin İbn Cureyc'ten naklen yaptığı ekleme, hadis ilminde yetkin olmayan kişilerce bu hadisin munkatı' olduğunun ya da aslının bulunmadığının söylenmesine sebep olmuştur. Zira söz konusu haberde ravinin dediğine göre sonradan Zührî ile karşılaştığında ona bu hadisi sormuş, Zührî de bu hadisi anımsamadığını söylemiştir. Oysa bir hadis böylesi bir sebepten dolayı yok sayılamaz. Zira âlimlerden faziletli ve dakik olanlar bile bazen bir hadisi nakledip sonradan bu hadisi unutabilir. Zamanında naklettiği hadis kendisine sorulduğunda da hatırlamadığını ve böylesi bir hadisi bilmediğini söyleyebilir. Ancak daha önce naklettiği bir şeyi sonradan unutmuş olması hadisin batıl olduğunu ve aslının bulunmadığını göstermez. İnsanların en hayırlısı olan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bile namaz kılarken unutmuş, ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Namaz mı kısaldı, yoksa unuttun mu?" diye sorulunca da: "İkisi de olmadı" karşılığını vermiştir. Yüce Allah'ın risalet için seçtiği ve insanlar arasında kendisini masum kıldığı kişi bile Müslümanların genelini ilgilendiren namaz gibi bir konuda unutmaya maruz kalmışken ümmetinden masum olmayanların unutabilmesi evlâ olacaktır. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) unutması hatırlatılınca unutmadığını ifade etmişti. Ancak unutması nasıl unuttuğu şeyin batıl olduğunu göstermiyorsa aynı şekilde diğerlerinin önce söylediği daha sonra ise unuttukları bir şeyin batıl olduğu ve aslının bulunmadığı söylenemez.

ذِكْرُ نَفْيِ إِجَازَةِ عَقْدِ النِّكَاحِ بِغَيْرِ وَلِيٍّ وَشَاهِدَيْ عَدْلٍ

Veli ve İki Adil Şahit Olmadan Yapılan Nikah Akdinin Caiz Olmayışı

٤٠٧٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ مِنْ أَصْلِ كِتَابِهِ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ، حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ وَشَاهِدَيْ عَدْلٍ، وَمَا كَانَ مِنْ نِكَاحٍ عَلَى غَيْرِ ذَلِكَ، فَهُوَ بَاطِلٌ، فَإِنْ تَشَاجَرُوا فَالسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَّ لَهُ». [٧٨:١]

4075- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Nikâh, ancak bir veli ve adil iki şahidle gerçekleşir. Bundan başka türlü olan herhangi bir nikâh batıldır. Eğer (kadının velileri) anlaşmazlığa düşerlerse sultan/devlet başkanı, velisi olmayan kimsenin velisidir."**[1]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1817); Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 4074.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «لَمْ يَقُلْ أَحَدٌ فِي خَبَرِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى، عَنِ الزُّهْرِيِّ هَذَا» وَشَاهِدَيْ عَدْلٍ «إِلَّا ثَلَاثَةُ أَنْفُسٍ سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى الْأُمَوِيُّ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ الْحَجَبِيُّ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْحَارِثِ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ يُونُسَ الرَّقِّيُّ عَنْ عِيسَى بْنِ يُونُسَ، وَلَا يَصِحُّ فِي ذِكْرِ الشَّاهِدَيْنِ غَيْرَ هَذَا الْخَبَرِ»

Ebû Hâtim der ki: "İbn Cüreyc — Süleymân b. Mûsa — Zührî" kanalıyla gelen bu haberde geçen "iki adil şahit" ifadesini yalnızca üç kişi: Saîd b. Yahya el-Umevî, Hafs b. Ğıyâs'tan; Abdullah b. Abdilvehhâb el-Hacebî, Hâlid b. el-Hâris'ten; Abdurrahman b. Yûnus er-Rakkî, İsa b.Yûnus'tan aktarmıştır. İki şahit ibaresi sadece bu hadiste geçmektedir.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُزَوِّجَ النِّسَاءَ إِلَّا الْأَوْلِيَاءُ الَّذِينَ جَعَلَ اللَّهُ ﷻ عُقْدَةَ النِّكَاحِ إِلَيْهِمْ دُونَهُنَّ

Evlendirme Yetkisi Elinde Olan Veliler Dışındaki Velilerin Kadınları Evlendirmesinin Yasaklanması

٤٠٧٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا هِلَالُ بْنُ بِشْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَتَّابٍ الدَّلَّالُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْخَزَّازُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ» [٢:٨١]

أَبُو عَامِرٍ: «صَالِحُ بْنُ رُسْتُمَ»

4076- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Nikâh, ancak bir veli ile gerçekleşir."**

Ebû Âmir, Sâlih b. Rustum'dur.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (Sahîh Ebî Dâvud 1818); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 1/250; İbn Mâce 1880.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْوَلَايَةَ فِي الْإِنْكَاحِ إِنَّمَا هِيَ لِلْأَوْلِيَاءِ دُونَ النِّسَاءِ

Nikahta Velayetin Kadınlar Dışındaki Velilere Yönelik Olması

٤٠٧٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ الْجُوزْجَانِيُّ، حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ الرَّقِّيُّ، عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُعَاوِيَةَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ». [٣:٤١]

4077- Ebû Burde'nin, babasından (Ebû Mûsa'dan) bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Velisiz nikâh olmaz"** buyurmuştur."[1]

ذِكْرُ نَفْيِ إِجَازَةِ عَقْدِ النِّسَاءِ النِّكَاحَ عَلَى أَنْفُسِهِنَّ بِأَنْفُسِهِنَّ دُونَ الْأَوْلِيَاءِ

Kadınların Veli Olmadan Kendilerini Evlendirmelerinin Caiz Olmayışı

٤٠٧٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ الرَّيَّانِيُّ، وَمُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، وَالْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَاهَكَ، قَالُوا: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ السَّعْدِيُّ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ» [٣:٤٣]

4078- Ebû Mûsa el-Eş'arî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Nikah, ancak bir veli ile gerçekleşir."**[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْأَوْلِيَاءِ مِنَ اسْتِئْمَارِ النِّسَاءِ أَنْفُسِهِنَّ إِذَا أَرَادُوا عَقْدَ النِّكَاحِ عَلَيْهِنَّ

Kadınları Evlendirmek İsteyen Velilerin Onların Görüşünü Almasının Gerekliliği

٤٠٧٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا مُصْعَبُ بْنُ الْمِقْدَامِ، حَدَّثَنَا زَائِدَةُ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تُسْتَأْمَرُ الْيَتِيمَةُ فِي نَفْسِهَا، فَإِنْ سَكَتَتْ فَهُوَ رِضَاهَا، وَإِنْ أَبَتْ فَلَا جَوَازَ عَلَيْهَا». [٣:١٠]

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ebû Dâvûd 2085; Tirmizî 1101; İbn Mâce 1881; Bak hadis no: 4078, 4083, 4090.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi. Tirmizî 1101; Darimî 2/137; Bak hadis no: 4077.

4079- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Yetim kız (evlendirilirken) gönlündeki şey hususunda (kendisine) danışılır. Eğer susarsa bu onun (bu evliliğe) razı olması demektir. Eğer kabul etmezse (onu zorlamak) caiz olmaz."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِاسْتِئْمَارِ النِّسَاءِ فِي أَبْضَاعِهِنَّ عِنْدَ الْعَقْدِ عَلَيْهِنَّ

Evlenme Akdi Yapılacağında Kadınların Muvafakatlarını Almanın Emredilmesi

٤٠٨٠ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ ذَكْوَانَ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اسْتَأْمِرُوا النِّسَاءَ فِي أَبْضَاعِهِنَّ» قِيلَ: إِنَّ الْبِكْرَ تَسْتَحْيِي، قَالَ: «سُكُوتُهَا إِقْرَارُهَا» [١:٧٨]

4080- Hz. Aişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadınları evlendirirken muvafakatlarını alın"** buyurdu. Kendisine: "Bakire kız (bu konuda) konuşmaya utanır" denilince: **"Onun susması, izin anlamına gelir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَائِشَةَ هِيَ الَّتِي سَأَلَتِ الْمُصْطَفَى ﷺ عَنْ هَذَا الْحُكْمِ

Bu Hükmü Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Soranın Hz. Âişe Oluşu Hakkında

٤٠٨١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: وَحَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ، حَدَّثَنِي أَبُو عَمْرٍو ذَكْوَانُ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا سَأَلَتِ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْبِكْرِ تُخْطَبُ فَقَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: تُسْتَأْمَرُ النِّسَاءُ فِي أَبْضَاعِهِنَّ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الْبِكْرُ تَسْتَحِي فَتَسْكُتُ، قَالَ: «سُكُوتُهَا إِقْرَارُهَا» [١:٧٨]

4081- Hz. Âişe der ki: Hz. Peygamber'e. (sallallahu aleyhi vesellem) evlenmek isteyen bekar kızı sorduğumda: **"Evlilik konusunda kadınların fikri alınır"** buyurunca; "Ama bekar kızlar mahcûbiyetten susuyor" dediğimde ise de: **"Onun onayı da bu susmasıdır"** karşılığını verdi[3]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1825); Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 398; Sahîh Ebî Dâvud 1826); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 398; Sahîh Ebî Dâvud 1826); Şuayb: Buhârî ve

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْإِقْرَارَ الَّذِي وَصَفْنَا إِنَّمَا هُوَ الرِّضَى بِمَا سُئِلَتْ

Vasfedilen İkrarın, Kendisine Sorulduğu Zaman Rıza Göstermek Olduğu Hakkında

٤٠٨٢ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهِبٍ، حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ أَبِي عَمْرٍو مَوْلَى عَائِشَةَ، أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ الْبِكْرَ تَسْتَحِي، فَقَالَ ﷺ: «رِضَاهَا صَمْتُهَا». [٧٨:١]

4082- Hz. Âişe, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Bakire utanır" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun razı olması susmasıdır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَقْدَ النِّسَاءِ إِلَى الْأَوْلِيَاءِ عَلَيْهِنَّ دُونَهُنَّ، وَإِنَّ الْإِذْنَ لِلْأَيِّمِ مِنْهُنَّ عِنْدَ ذَلِكَ

Nikahta Velayetin Bekar Kızlara Yönelik Olması, Dul Kadınların İse İzinlerinin Alınması

٤٠٨٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ». [٧٨:١]

4083- Ebû Mûsa el-Eş'arî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Nikah, ancak bir veli ile gerçekleşir."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ أَبُو بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى مَرْفُوعًا، فَمَرَّةً كَانَ يُحَدِّثُ بِهِ عَنْ أَبِيهِ مُسْنِدًا، وَمَرَّةً يُرْسِلُهُ، وَسَمِعَهُ أَبُو إِسْحَاقَ مِنْ أَبِي بُرْدَةَ مُرْسَلًا وَمُسْنَدًا مَعًا، فَمَرَّةً كَانَ يُحَدِّثُ بِهِ مَرْفُوعًا وَتَارَةً مُرْسَلًا، فَالْخَبَرُ صَحِيحٌ مُرْسَلًا وَمُسْنَدًا مَعًا لَا شَكَّ، وَلَا ارْتِيَابَ فِي صِحَّتِهِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi Ebû Burde, Ebû Mûsa'dan merfû olarak işitmiştir. Ancak hadisi aktarırken bazen babasından müsned olarak, bazen de kendisi mürsel olarak rivayet etmiştir. Aynı şekilde Ebû İshâk ta bunu Ebû Bürde'den hem mürsel, hem de müsned olarak işitmiş; sonra da bazen merfû olarak, bazen de

---

Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 398; Sahîh Ebî Dâvud 1826); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4077.

mürsel olarak aktarmıştır. Haberin, mürsel ve müsned olarak sahih olduğuna şüphe yoktur.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الثَّيِّبَ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا عِنْدَ اسْتِئْمَارِهَا فِي الْإِذْنِ عَلَيْهَا

Evlenme Konusunda Dul Kadının Rızasının Velinin Kararından Öncelikli Olması

٤٠٨٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْأَيِّمُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا، وَالْبِكْرُ تُسْتَأْذَنُ، وَإِذْنُهَا صُمَاتُهَا». [٧٨:١]

4084- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Dul kadın kendini evlendirme konusunda velisinden daha fazla hak sahibidir. Bâkire kızdan ise evlendirileceği zaman izin istenir. Susması da izni sayılır."**[1]

ذِكْرُ نَفْيِ جَوَازِ عَقْدِ الْوَلِيِّ نِكَاحَ الْبَالِغَةِ عَلَيْهَا إِلَّا بِاسْتِئْمَارِهَا

Velinin Baliğ Olmuş Kıza Sormadan Evlenme Akdi Yapmasının Caiz Olmayışı

٤٠٨٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَامِرِ بْنِ زُرَارَةَ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تُسْتَأْمَرُ الْيَتِيمَةُ فِي نَفْسِهَا، فَإِنْ سَكَتَتْ فَقَدْ أَذِنَتْ، وَإِنْ أَبَتْ لَمْ تُكْرَهْ». [٤٣:٣]

4085- Ebû Mûsa el-Eş'arî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Yetim kız (evlendirilirken) gönlündeki şey hususunda (kendisine) danışılır. Eğer susarsa izin vermiş demektir. Eğer kabul etmezse zorlanmaz."**[2]

٤٠٨٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى فِي عَقِبِهِ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَامِرٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ مِثْلَهُ. [٤٣:٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1828); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 656; el-İrvâ' 6/233); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

4086- Yukarıdaki hadisin aynısı Ebû Hureyre'nin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den rivayetiyle de aktarılmıştır.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «مَعْنَى هَذَا الْخَبَرِ أَنَّ الْيَتِيمَةَ تُسْتَأْمَرُ قَبْلَ إِرَادَةِ عَقْدِ النِّكَاحِ عَلَيْهَا لِمَنْ تَخْتَارُ مِنَ الْأَزْوَاجِ مَنْ شَاءَتْ، فَإِذَا سَكَتَتْ فَقَدْ أَذِنَتْ فِي عَقْدِ النِّكَاحِ عَلَيْهَا»

Ebû Hâtim der ki: "Bu hadis, evlendirilmek istenilen yetim kızın talipler arasında istediğini seçebileceğini, bu yönde görüşü sorulunca susmasının evlenmeye razı olduğu anlamına geldiğini göstermektedir."

٤٠٨٧ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْأَيِّمُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا، وَالْبِكْرُ تُسْتَأْذَنُ فِي نَفْسِهَا، وَإِذْنُهَا صُمَاتُهَا». [٣:٤١]

4087- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Dul kadın kendini evlendirme konusunda velisinden daha fazla hak sahibidir. Bâkire kızdan ise evlendirileceği zaman izin istenir. Susması da izni sayılır."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ: «الْأَيِّمُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا أَرَادَ بِهِ: أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا بِأَنْ تَخْتَارَ مِنَ الْأَزْوَاجِ مَنْ شَاءَتْ، فَتَقُولُ: أَرْضَى فُلَانًا، وَلَا أَرْضَى فُلَانًا، لَا أَنَّ عَقْدَ النِّكَاحِ إِلَيْهِنَّ دُونَ الْأَوْلِيَاءِ»

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), "Dul kadın kendini evlendirme konusunda velisinden daha fazla hak sahibidir" sözü, evlenme konusunda dul kadının tercihinin velinin tercihinden daha öncelikli olduğu, dul kadının talipler arasında istediği kişiyi seçebileceği, "Filanı kabul ediyorum" ya da "Filanı kabul etmiyorum" diyebileceği anlamına gelmektedir. Yoksa bundan kasıt, veli olmadan dul kadınların nikah akdini kendilerinin yapabileceği değildir.

---

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususların Doğruluğunu Belirten İkinci Haber

٤٠٨٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ زِيَادِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الثَّيِّبُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا، وَالْبِكْرُ يَسْتَأْمِرُهَا أَبُوهَا فِي نَفْسِهَا، وَإِذْنُهَا صُمَاتُهَا». [٣:٤١]

4088- İbn Abbâs der ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Dul kadın kendi kararını vermede velisinden daha fazla hak sahibidir. Yetim kızın ise bu konudaki fikrini babası sorar. Susması da kabul etmesi anlamındadır."**[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ

Bu Hadisi Abdullah b. el-Fadl'ın Nâfi b. Cübeyr b. Mut'im'den Rivayette Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٠٨٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا حِبَّانُ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ مَعْمَرٍ، حَدَّثَنِي صَالِحُ بْنُ كَيْسَانَ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «لَيْسَ لِوَلِيٍّ مَعَ الثَّيِّبِ أَمْرٌ، وَالْيَتِيمَةُ تُسْتَأْمَرُ، وَصَمْتُهَا إِقْرَارُهَا». [٣:٤١]

4089- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Dul kadınların evliliğinde velinin bir hükmü yoktur. Yetim kıza ise danışılır. Onun susması, kabul etmesi demektir."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ: «لَيْسَ لِلْوَلِيِّ مَعَ الثَّيِّبِ أَمْرٌ»، يُبَيِّنُ لَكَ صِحَّةَ مَا ذَهَبْنَا إِلَيْهِ، أَنَّ الرِّضَا وَالِاخْتِيَارَ إِلَى النِّسَاءِ، وَالْعَقْدُ إِلَى الْأَوْلِيَاءِ لِنَفْيِهِ ﷺ عَنِ الْوَلِيِّ انْفِرَادَ الْأَمْرِ دُونَهَا إِذَا كَانَتْ ثَيِّبًا، لِأَنَّ لَهَا الْخِيَارَ فِي بِضْعِهَا، وَالرِّضَا بِمَا يُعْقَدُ عَلَيْهَا، وَقَوْلُهُ ﷺ: «الْيَتِيمَةُ تُسْتَأْمَرُ» أَرَادَ بِهِ تُسْتَرْضَى فِيمَنْ عُزِمَ لَهُ عَلَى الْعَقْدِ عَلَيْهَا، فَإِنْ صَمَتَتْ فَهُوَ إِقْرَارُهَا، ثُمَّ يَتَرَبَّصُ بِالْعَقْدِ إِلَى الْبُلُوغِ، لِأَنَّهَا وَإِنْ صَمَتَتْ وَأَذِنَتْ، لَيْسَ لَهَا أَمْرٌ وَلَا إِذْنٌ، إِذِ الْأَمْرُ وَالْإِذْنُ لَا يَكُونُ إِلَّا لِلْبَالِغَةِ»

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1830); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

Ebû Hâtim der ki: "Dul kadının evliliğinde velinin bir hükmü yoktur" sözü bu yönde yaptığımız yorumun doğruluğunu göstermektedir. O da eşi seçme konusunda kararın kadına, nikah akdini yapmanın ise veliye düştüğüdür. Zira Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) burada kararı veliye değil dul olan kadına bırakmıştır. Dul kadın talipleri arasında istediğini seçip onunla evlenmeyi kabul edebilir. "Yetim kıza ise danışılır" sözünden kasıt da, evlendirilmek istenilen kişi konusunda gönlünün ve rızasının alınmasıdır. Bu yönde sorulan soruya susup cevap vermemesi böylesi bir evliliği kabul ettiği anlamına gelmektedir. Bu durumda da nikah akdini yapmak için buluğa ermesi beklenir. Zira böylesi bir kız soru karşısında susup razı olduğunu gösterse de bunun geçerli olabilmesi için buluğa ermesi gerekmektedir.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى صِحَّةِ مَا ذَهَبْنَا إِلَيْهِ فِي الْجَمْعِ بَيْنَ هَذِهِ الْأَخْبَارِ

Bu Hadisleri Bir Araya Getirerek Yaptığımız Yorumun Doğruluğuna Delâlet Eden Haber

٤٠٩٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حِجْرٍ السَّعْدِيُّ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ» [٣:٤١]

4090- Ebû Mûsa der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Veli olmadan nikah da olmaz"** buyurmuştur.[1]

بَابُ الصَّدَاقِ

Bâb: Mehir

٤٠٩١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ قَتَادَةَ وَعَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ، عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «أَعْتَقَ صَفِيَّةَ، وَجَعَلَ عِتْقَهَا صَدَاقَهَا». [٥:٦]

4091- Enes'in bildirdiğine göre Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), Safiyye'yi azad etmiş ve azad edilmesini mehri saymıştır.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 4077.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1825); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/165; Müslim 1365/85; Ebû Dâvûd 2054; Tirmizî 1115; Nesâî 6/114; Darimî 2/154; Bak hadis no: 4063.

٤٠٩٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ أَبِي الْخَيْرِ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ يُوَفَّى بِهِ مَا اسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ». [٥:٦]

4092- Ukbe b. Âmir bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yerine getirilmeye en lâyık olan şart, cinsel organları helâl kılmak üzere kabul ettiğiniz şartlardır"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «أَبُو الْخَيْرِ: مَرْثَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْيَزَنِيُّ»

Ebû Hâtim der ki: "Ebu'l-Hayr, Mersed b. Abdillah el-Yezenî'dir."

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ جَوَازَ الْمَهْرِ لِلنِّسَاءِ يَكُونُ عَلَى أَقَلَّ مِنْ عَشَرَةٍ

Kadınlara Verilecek Mehrin Ondan Aşağı Olmaması

٤٠٩٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جَاءَتْهُ امْرَأَةٌ فَقَالَتْ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي قَدْ وَهَبْتُ نَفْسِي لَكَ، فَقَامَتْ طَوِيلًا، فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ زَوِّجْنِيهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكَ حَاجَةٌ بِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «هَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ تُصْدِقُهَا إِيَّاهُ» فَقَالَ: مَا عِنْدِي إِلَّا إِزَارِي هَذَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ أَعْطَيْتَهُ إِيَّاهَا جَلَسْتَ لَا إِزَارَ لَكَ، فَالْتَمِسْ شَيْئًا»، فَقَالَ: مَا أَجِدُ، قَالَ: «فَالْتَمِسْ فَلَمْ يَجِدْ شَيْئًا»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «هَلْ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْءٌ» قَالَ: نَعَمْ، سُورَةُ كَذَا، وَسُورَةُ كَذَا، لِسُوَرٍ سَمَّاهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَدْ زَوَّجْتُكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ». [٥:٢٣]

4093- Sehl b. Sa'd anlatıyor: Kadının biri Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben kendimi sana hibe ettim" dedi ve uzun bir müddet ayakta bekledi. Adamın biri kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer senin ona ihtiyacın yoksa onu benimle evlendir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), adama: "Yanında (mehir verecek) bir şey var mı?" diye sordu. Adam: "Yanımda bu izarımdan başka bir şey yok" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Eğer ona izarını verecek olursan sen de izarsız oturup kalırsın. Verebileceğin başka bir**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1856); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/150; Buhârî 5151; Müslim 1418; Ebû Dâvûd 2139; Tirmizî 1127; Nesâî 6/92, 2/93; İbn Mâce 1954; Darimî 2/143.

şeyin var mı bir bak" buyurdu. Adam: "Bir şey bulamadım" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Demirden de olsa bir yüzük bulmaya bak"** buyurdu. Adam arayıp bir şey bulamayınca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kur'ân'dan ezberinde bir şey var mı?"** diye sordu. Adam sûrelerin isimlerini söyleyerek: "Evet, filan sûre ve filan sûre var" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kur'ân'dan ezber bildiğine karşılık seni onunla evlendirdim"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ كَرَاهِيَةِ الْإِكْثَارِ فِي الصَّدَاقِ بَيْنَ الرَّجُلِ وَامْرَأَتِهِ

Erkekle Karısı Arasındaki Mehrin Miktarını Artırmanın Mekruhluğu

٤٠٩٤ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى السَّخْتِيَانِيُّ بِجَرْجَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ الْقُطَيْعِيُّ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْفَزَارِيُّ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ كَيْسَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: إِنِّي تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً، فَقَالَ: «كَمْ أَصْدَقْتَهَا» فَقَالَ: أَرْبَعَ أَوَاقٍ، فَقَالَ ﷺ: «أَرْبَعَ أَوَاقٍ كَأَنَّمَا تَنْحِتُونَ الْفِضَّةَ مِنْ عَرَضِ هَذَا الْجَبَلِ». [٢:٧٩]

4094- Ebû Hureyre bildiriyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ben bir kadınla evlendim" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadına ne kadar mehir verdin?"** diye sordu. Adam: "Dört ukiyye[2] verdim!" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Dört ukiyye mi? Sanki şu dağın yamacında gümüş yontuyorsunuz?!"** buyurdu.[3]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ تَسْهِيلَ الْأَمْرِ، وَقِلَّةَ الصَّدَاقِ مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ

İşin Kolaylığı ile Mehrin Azlığının Kadının Uğurundan Sayılması

٤٠٩٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جِبْرِيلَ الشَّهْرَزُورِيُّ بِطَرَسُوسَ، حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1838; el-İrvâ' 6/345/1245); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/526; Ahmed 5/336; Buhârî 2310; Ebû Dâvûd 2111; Tirmizî 1114; Nesâî 6/113; İbn Mâce 1889.

[2] 1 ukiyye, 40 dirhem gümüştür.

[3] Elbânî: Sahih (Müşkiletu'l-fakr 48/85); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1424/75.

اللَّهِ ﷺ : «مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ تَسْهِيلُ أَمْرِهَا، وَقِلَّةُ صَدَاقِهَا» قَالَ عُرْوَةُ: وَأَنَا أَقُولُ مِنْ عِنْدِي: وَمِنْ شُؤْمِهَا تَعْسِيرُ أَمْرِهَا، وَكَثْرَةُ صَدَاقِهَا». [٦٦:٣]

4095- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana: **"Durumunu kolaylaştırması ve mehrinin az olması, kadının bereketindendir!"** buyurdu.

(Hadisin ravisi) Urve der ki: Ben, kendi kendime diyorum ki: "Durumunun zorlaşması ve mehrinin çok olması, kadının uğursuzluğundandır."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَجْعَلَ صَدَاقَ امْرَأَتِهِ ذَهَبًا

Kişinin Karısına Mehir Olarak Altın Vermesinin Mubahlığı

٤٠٩٦ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: لَقِيَ النَّبِيُّ ﷺ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ، وَبِهِ وَضَرٌ مِنْ خَلُوقٍ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ : «مَهْيَمْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ» قَالَ: تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، قَالَ: «كَمْ أَصْدَقْتَهَا» قَالَ: وَزْنَ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : «أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ» قَالَ أَنَسٌ: فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ قَسَمَ لِكُلِّ امْرَأَةٍ مِنْ نِسَائِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ مِائَةَ أَلْفٍ. [٥٠:٤]

4096- Enes der ki: Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), üzerinde safran kokusu olan Abdurrahman b. Avf ile karşılaşınca: **"Hayırdır! Neler oldu Ey Abdurrahmân?"** diye sordu. Abdurrahman: "Ensar'dan bir kadınla evlendim" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ona ne kadar mehir verdin?"** diye sorunca ise Abdurrahman: "Bir nevât altın!" cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir oğlakla bile olsa ziyafet ver"** buyurdu. Enes der ki: "Abdurrahman'ın, vefatından sonra hanımlarından her birine yüz bin dirhem düştüğünü gördüm."[2]

---

[1] Elbânî: Hasen (el-İrvâ' 6/350); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 6/77, 6/91.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1836); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/165, 3/227; Buhârî 5155; Müslim 1427/79; Ebû Dâvûd 2109; Tirmizî 1094; İbn Mâce 1907; Darimî 2/143; Bak hadis no: 4060.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَجْعَلَ صَدَاقَ امْرَأَتِهِ أَرْبَعَ مِائَةِ دِرْهَمٍ

Kişinin Karısına Dört Yüz Dirhem Mehir Vermesinin Mubahlığı

٤٠٩٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ قَيْسٍ الْفَرَّاءُ، عَنْ مُوسَى بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ «صَدَاقُنَا إِذْ كَانَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَشْرَ أَوَاقٍ» [٥:٤]

4097- Ebû Hureyre der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içimizde olduğu halde (kadınlara verdiğimiz) mehrimiz, on ukiyye idi."[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْحُكْمِ فِي الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا حَيْثُ لَمْ يَفْرِضْ لَهَا الصَّدَاقَ فِي الْعَقْدِ وَلَمْ يَدْخُلْ

Nikah Akdinde Mehri Belirlenmeyen ve Kendisiyle Gerdeğe Girilmemiş Kocası Ölen Kadının Hükmü

٤٠٩٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ فِرَاسٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ فِي رَجُلٍ تَزَوَّجَ وَلَمْ يَدْخُلْ بِهَا، وَلَمْ يَفْرِضْ، فَقَالَ: لَهَا الصَّدَاقُ كَامِلًا، وَعَلَيْهَا الْعِدَّةُ، وَلَهَا الْمِيرَاثُ، قَالَ مَعْقِلُ بْنُ سِنَانٍ: «شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَضَى بِهِ فِي بِرْوَعَ بِنْتِ وَاشِقٍ» [٥:٣٦]

4098- Abdullah b. Mes'ûd, hiçbir mehir tayin etmeden evlenen, ancak onunla gerdeğe girmeyen bir adam hakkında şöyle demiştir: "O kadının tam mehir alma hakkı vardır, iddet beklemesi gerekir. Miras alma hakkı vardır." Ma'kıl b. Sinân dedi ki: Ben Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Berva' binti Vâşık hakkında böyle hüküm verirken işittim.[2]

٤٠٩٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ فِي عَقِبِهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَلْقَمَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، بِمِثْلِهِ. [٥:٣٦]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Nesâî 6/117.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1839; Mişkât 3207); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ebû Dâvûd 2114; Nesâî 6/122; İbn Mâce 1891.

4099- Bu hadis başka bir kanalla da Alkame'nin Abdullah (b. Mes'ûd)'dan rivayetiyle de aktarılmıştır.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ نَفَى تَصْحِيحَ هَذِهِ السُّنَّةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا مِنْ جِهَةِ النَّقْلِ

Bu Sünnetin Nakil Yönünden Sahih Olmadığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٠٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُصْعَبُ بْنُ الْمِقْدَامِ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَائِدَةُ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَلْقَمَةَ، وَالْأَسْوَدُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَجُلًا أَتَاهُ، فَسَأَلَهُ عَنْ رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً، فَمَاتَ عَنْهَا، وَلَمْ يَدْخُلْ بِهَا، وَلَمْ يَفْرِضْ لَهَا، فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا وَرَدَّدَهُمْ شَهْرًا، ثُمَّ قَالَ: أَقُولُ بِرَأْيِي، فَإِنْ كَانَ صَوَابًا فَمِنَ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَطَأً فَمِنْ قِبَلِي، أَرَى لَهَا صَدَاقَ نِسَائِهَا، لَا وَكْسَ، وَلَا شَطَطَ، وَعَلَيْهَا الْعِدَّةُ، وَلَهَا الْمِيرَاثُ، فَقَامَ فُلَانٌ الْأَشْجَعِيُّ، وَقَالَ: «قَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي بِرْوَعَ بِنْتِ وَاشِقٍ بِمِثْلِ» ذَلِكَ، قَالَ: فَفَرِحَ عَبْدُ اللَّهِ بِذَلِكَ، وَكَبَّرَ. [٥:٣٦]

4100- Alkame der ki: Bir adam Abdullah (b. Mes'ûd)'a gelerek bir kadınla mehir belirmeden evlenen, kadınla ilişkiye girmeden de ölen kişi konusunda sordu. Ona bir şey söylemedi ve bir ay boyunca bu yöndeki fetvaları geri çevirdi. Sonra Abdullah (b. Mes'ûd) sonunda onlara: "Bu konuda kendi görüşüme göre fetva vereceğim. Doğru ise bu, Yüce Allah'tandır. Vereceğim fetva yanlış ise bendedir. Bana göre kadına ne az, ne de fazla olmamak kaydıyla benzeri kadınların mehri kadarı verilir. Bunun yanında iddet bekler ve kocasına da varis olur" dedi. Bunun üzerine Fulân el-Eşcaî kalkıp dedi ki: "Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) Berva' binti Vâşık konusunda bu şekilde hüküm verdi" deyince Abdullah bu duruma çok sevindi ve tekbir getirdi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1839; Mişkât 3207); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/480; Ebû Dâvûd 2115; Tirmizî 1145; Nesâî 6/122; İbn Mâce 1891; Bak hadis no: 4098; Bak hadis no: 4100, 4101.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1841); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Nesâî 6/121; Bak hadis no: 4098.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ الْإِمَامَ مِنَ الْأَئِمَّةِ لَا يَجُوزُ لَهُ أَنْ يُخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ مِنْ أَحْكَامِ الدِّينِ الَّذِي لَابُدَّ لِلْمُسْلِمِينَ مِنْهُ

Her Bir Yöneticinin Müslümanların Öğrenmesi Gereken Bir Konuyu Bilmesi Gerektiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٠١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حِجْرٍ السَّعْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ عَلْقَمَةَ أَنَّ قَوْمًا أَتَوْا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ، فَقَالُوا: جِئْنَاكَ لِنَسْأَلَكَ عَنْ رَجُلٍ تَزَوَّجَ مِنَّا، وَلَمْ يَفْرِضْ صَدَاقًا، وَلَمْ يُجَامِعْهَا اللَّهُ حَتَّى مَاتَ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: مَا سُئِلْتُ عَنْ شَيْءٍ مُنْذُ فَارَقْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ هَذِهِ، فَأْتُوا غَيْرِي، فَاخْتَلَفُوا إِلَيْهِ شَهْرًا، ثُمَّ قَالُوا لَهُ فِي آخِرِ ذَلِكَ: مَنْ نَسْأَلُ إِنْ لَمْ نَسْأَلْكَ، وَأَنْتَ أُخَيَّةُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فِي هَذِهِ الْبَلْدَةِ، وَلَا نَجِدُ غَيْرَكَ، فَقَالَ: ابْنُ مَسْعُودٍ: سَأَقُولُ فِيهَا بِجَهْدِ رَأْيِي، إِنْ كَانَ صَوَابًا فَمِنَ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَطَأً فَمِنِّي، وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْهُ بَرِيءٌ، أَرَى أَنْ يُفْرَضَ لَهَا كَصَدَاقِ نِسَائِهَا، وَلَا وَكْسَ، وَلَا شَطَطَ، وَلَهَا الْمِيرَاثُ، وَعَلَيْهَا الْعِدَّةُ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، وَذَلِكَ بِحَضْرَةِ نَاسٍ مِنْ أَشْجَعَ، فَقَامَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ: مَعْقِلُ بْنُ سِنَانٍ الْأَشْجَعِيُّ، فَقَالَ: «أَشْهَدُ أَنَّكَ قَضَيْتَ بِمِثْلِ الَّذِي قَضَى بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي امْرَأَةٍ مِنَّا، يُقَالُ لَهَا: بِرْوَعُ بِنْتُ وَاشِقٍ، فَمَا رُئِيَ عَبْدُ اللَّهِ فَرِحَ بِشَيْءٍ بَعْدَ الْإِسْلَامِ كَفَرْحِهِ بِهَذِهِ الْقِصَّةِ» [٥:٣٦]

4101- Alkame anlatıyor: Bir topluluk, Abdullah b. Mes'ûd'a gelerek: "Biz, sana; bir mehir tespit etmeden evlenen ve Allah o ikisine gerdeğe girme imkanı tanımadan vefat eden bizden bir adamın durumunu sormaya geldik!" dediler. Abdullah b. Mes'ûd: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den ayrıldığımdan beri bana bundan daha zor bir soru sorulmadı. Benden başkasına gidin!" dedi.

Fakat o insanlar bir ay boyunca (bu meseleyi sormak için) Abdullah b. Mes'ûd'un yanına gelip gittiler. Bunun sonunda ona: "Sen bu memlekette yaşayan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabının en büyüklerindensin. Sana sormazsak kime soralım? Senden başkasını bulamıyoruz!" dediler. O zaman Abdullah b. Mes'ûd: "Bu konuda kendi görüşümü söyleyeceğim. Eğer isabet edersem ve doğruyu söylemişsem bu, hiçbir ortağı olmayan Allah'tandır. Hata etmiş isem bu hata, benimdir ve şeytandandır. Allah ve Resûlü, bu hatadan uzaktır. Bu konuda görüşüm şudur: Kadına kendi kavmindeki kadınlara verilen kadar bir mehir verilmeli, ne az ve ne de çok olmalı. Kadın kocasının mirasından almalı ve dört ay on gün iddet beklemelidir!" dedi.

(Hadisin ravisi der ki:) Bu konuşma Eşca' kabilesinden bir grup insanın yanında yapılmıştı. Bunun üzerine Ma'kil b. Sinân el-Eşcaî adında bir adam ayağa kalkıp: "Ben, senin; bizden Berva binti Vâşık adındaki bir kadın hakkında da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hükmettiği gibi hüküm verdiğine şahitlik ederim!" dedi.

Abdullah b. Mes'ûd'un (kendi görüşünün isabetli oluşuna) İslam'a girdiği sıradaki sevinmesi hariç o günkü kadar sevindiği asla görülmedi.[1]

بَابُ ثُبُوتِ النَّسَبِ وَمَا جَاءَ فِي الْقَائِفِ

Bâb: Nesebin Tesbiti ve Kâif Hakkında

٤١٠٢ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا لَيْثٌ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَأَسَارِيرُ وَجْهِهِ تَبْرُقُ، فَقَالَ: «أَلَمْ تَرَيْ إِلَى مُجَزِّزٍ أَبْصَرَ آنِفًا زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ، وَأُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، فَقَالَ: إِنَّ بَعْضَ هَذِهِ الْأَقْدَامِ لِمَنْ بَعْضٍ». [٣:٦٣]

4102- Hz. Aişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gün neşesi yüzüne yansımış bir şekilde yanıma girdi ve: "Gördün mü! Az önce Mucezziz (el-Mudlicî) Usâme b. Zeyd ile Zeyd b. Hârise'yi gördü ve: **«Bu ayaklar birbirlerinden meydana gelmişlerdir»** dedi" buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مُجَزِّزًا الْمُدْلِجِيَّ كَانَ قَائِفًا

Mucezziz el-Mudlicî'nin Kâif Olması Hakkında

٤١٠٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَسْرُورًا فَرِحًا بِمَا قَالَ مُجَزِّزٌ الْمُدْلِجِيُّ، وَنَظَرَ إِلَى أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ مُضْطَجِعًا مَعَ أَبِيهِ، فَقَالَ: «هَذِهِ الْأَقْدَامُ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ، وَكَانَ مُجَزِّزٌ قَائِفًا». [٣:٦٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/358). Nesâî 6/122, 6/123; Bak hadis no: 4098.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1961); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/82; Buhârî 6770; Müslim 1459; Ebû Dâvûd 2268; Tirmizî 2129; Nesâî 6/184; Bak hadis no: 7017.

4103- Hz. Aişe der ki: (Bir gün) Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), Mucezziz el-Müdlicî'nin söylediklerinden dolayı neşeli ve sevinçli bir şekilde yanıma girdi ve dedi ki: Usâme b. Zeyd babası ile uzanmıştı. el-Müdlicî ayaklarını görünce: "Bu ayaklar birbirlerinden meydana gelmişlerdir" dedi." Mucezziz kâif[1] idi.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِيجَابِ إِلْحَاقِ الْوَلَدِ مَنْ لَهُ الْفِرَاشُ إِذَا أَمْكَنَ وُجُودُهُ وَلَمْ يَسْتَحِلْ كَوْنُهُ

Olması İçin Herhangi Bir Engel Yoksa Çocuğun Doğduğu Yatağın Sahibine Nispet Edilmesinin Gerekliliği

٤١٠٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ الْمِصِّيصِيُّ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مُغِيرَةَ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ» [٣:١٠]

4104- Abdullah b. Mes'ûd'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Çocuk, (doğduğu) yatağa aittir. Zina edene ise (nesebine alabilme konusunda) mahrumiyet vardır."**[3]

٤١٠٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ عُتْبَةُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ عَهِدَ إِلَى أَخِيهِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، أَنَّ ابْنَ وَلِيدَةِ زَمْعَةَ مِنِّي، فَاقْبِضْهُ إِلَيْكَ، قَالَتْ: فَلَمَّا كَانَ عَامُ الْفَتْحِ، أَخَذَهُ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، فَقَالَ ابْنُ أَخِي قَدْ كَانَ عَهِدَ إِلَيَّ فِيهِ، فَقَامَ إِلَيْهِ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ فَقَالَ: أَخِي وَابْنُ وَلِيدَةِ أَبِي وُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ، فَأَتَيَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخِي كَانَ عَهِدَ إِلَيَّ فِيهِ، وَقَالَ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ: أَخِي وَابْنُ وَلِيدَةِ أَبِي وُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «هُوَ لَكَ يَا عَبْدُ بْنَ زَمْعَةَ، الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ» ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ: «احْتَجِبِي مِنْهُ» لِمَا رَأَى مِنْ شَبَهِهِ بِعُتْبَةَ، فَمَا رَآهَا حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ. [١:٧٧]

4105- Hz. Âişe şöyle dedi: Utbe b. Ebî Vakkâs, kardeşi Sa'd b. Ebî Vakkâs'a vasiyet edip: "Zem'a'nın cariyesinin oğlu bendendir. Bu çocuğu al" dedi. Fetih yılı Sa'd b. Ebî Vakkâs çocuğu alıp: "Bu, kardeşimin oğludur. Onunla ilgili bana

---

[1] Kâif, iki kişinin fizyolojik yapıları ve organları arasındaki benzerliklerden hareketle aralarında kan bağı (nesep) bulunduğunu tesbit eden kişidir.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1459.

[3] Elbânî: Sahih liğayrihi (Sahîh Ebî Dâvud 1966); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Nesâî 6/181.

vasiyette bulunmuştu" deyince Abd b. Zem'a kalkıp: "Bu, benim kardeşim ve babamın cariyesinin oğludur, onun döşeğinde dünyaya gelmiştir" karşılığını verdi.

İkisi de bu meseleyi Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sevk ettiler ve Sa'd: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu, kardeşimin oğludur. Kardeşim bunu bana vasiyet etmişti" dedi. Abd b. Zem'a ise: "Bu, benim kardeşimdir ve babamın cariyesinin oğludur. Onun da döşeğinde dünyaya gelmiştir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu senindir ey Abd b. Zem'a"** dedikten sonra: **"Çocuk doğduğu döşeğe aittir. Zinakara ise mahrumiyet vardır"** buyurdu. Sonra, çocuk Utbe'ye benzediği için hanımı Sevde bint Zem'a'ya: **"Ondan hicab arkasında gizlen"** buyurdu. Çocuk, bundan sonra vefat edene kadar Sevde'yi görmedi.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْحُكْمَ بِالتَّشْبِيهِ مِمَّا وَصَفْنَا غَيْرُ جَائِزٍ إِذَا كَانَ الْفِرَاشُ مَعْدُومًا

Yatağın Olmadığı Durumlarda Sadece Söz Konusu Benzerlik Üzerinden Neseb Belirlemenin Caiz Olmadığına Delâlet Eden Haber

٤١٠٦ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ، حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي فَزَارَةَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّ امْرَأَتِي وَضَعَتْ غُلَامًا أَسْوَدَ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَمَا أَلْوَانُهَا» قَالَ: حُمْرٌ، قَالَ: «هَلْ فِيهَا مِنْ أَوْرَقَ» قَالَ: إِنَّ فِيهَا وُرْقًا، قَالَ: «فَأَنَّى أَتَاهُ ذَلِكَ» قَالَ: عَسَى أَنْ يَكُونَ نَزَعَهُ عِرْقٌ، قَالَ: «وَهَذَا عَسَى أَنْ يَكُونَ نَزَعَهُ عِرْقٌ». [١:٧٧]

4106- Ebû Hureyre bildiriyor: Fezâre oğullarından bir adam Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Karım siyah tenli bir çocuk doğurdu" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) adama: **"Develerin var mı?"** diye sorunca, adam: "Evet, var" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ne renkte?"** diye sorunca, adam: "Kırmızı" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"İçlerinde alacalı var mı?"** diye sorunca, adam: "Evet, içlerinde alacalı bir deve var" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Peki, sence bu nasıl olmuştur?"** diye sorunca, adam: "Sanırım soyundan bir damara çekmiş" dedi. Bunun

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (Sahîh Ebî Dâvud 1966); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Muvattâ 2/739; Ahmed 2/246, 2/247, 6/37; Buhârî 2053; Müslim 1457; Ebû Dâvûd 2273; Nesâî 6/180; İbn Mâce 2004.

üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Belki bu çocuk da soyundan bir damara çekmiştir"** buyurdu.[1]

٤١٠٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي فَزَارَةَ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: إِنَّ امْرَأَتِي وَلَدَتْ غُلَامًا أَسْوَدَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَمَا أَلْوَانُهَا» قَالَ: حُمْرٌ، قَالَ: «فَهَلْ فِيهَا مِنْ أَوْرَقٍ» فَقَالَ: إِنَّ فِيهَا لَوُرْقًا، قَالَ: «فَأَنَّى تَرَاهُ ذَلِكَ» فَقَالَ: «عَسَى أَنْ يَكُونَ نَزَعَهُ عِرْقٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : «وَهَذَا عَسَى أَنْ يَكُونَ نَزَعَهُ عِرْقٌ»«حَدَّثَنَاهُ عَبْدُ اللَّهِ مَرَّةً أُخْرَى، وَقَالَ: إِنَّ أَمَتِي وَلَدَتْ. [٢:٧٠]

4107- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Fezâra kabilesinden bir adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Hanımım siyah bir çocuk doğurdu" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Develerin var mı?"** diye sorunca adam: "Evet" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Renkleri nasıldır?"** diye sorunca, adam: "Kızıl" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İçerisinde boz develer var mı?"** diye sorunca, adam: "Evet, boz develer de vardır" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sence bu renk onlara nereden geldi?"** diye sorunca, adam: "Soydan bir damar çekmiştir" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Belki oğlun da soydan bir damar çekmiştir"** buyurdu.

Abdullah (b. Muhammed el-Ezdî), başka bir zaman bu hadisi rivayet ederken "Cariyem çocuk doğurdu" ibaresiyle aktardı. [2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ : « هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ «ثُمَّ تَعْقِيبُهُ هَذِهِ اللَّفْظَةَ بِقَوْلِ: « فَمَا أَلْوَانُهَا «لَفْظَةُ اسْتِخْبَارٍ عَنْ هَذَا الشَّيْءِ مُرَادُهَا الزَّجْرُ عَنِ اسْتِعْمَالِ الْمَرْءِ فِي فِرَاشِهِ بِوَسْوَسَةِ الشَّيْطَانِ إِيَّاهُ، أَوْ بِتَبَايُنِ الصُّورَتَيْنِ عِنْدَ وُجُودِ الشَّخْصِ مِنَ الشَّخْصِ الْمُقَدَّمِ، مَا عَسَى أَنْ يَأْثَمَ فِي اسْتِعْمَالِهِ«

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) adama "Develerin var mı?" deyip ardından da "Renkleri nasıldır?" diye sorması, çocuğun aidiyetine yönelik şeytanın vesveselerine itibar etmeyi ya da sadece aradaki benzerlik

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1956); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4107.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1956); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/239; Buhârî 5305; Müslim 1500; Ebû Dâvûd 2260; Tirmizî 2128; Nesâî 6/178, 6/179; İbn Mâce 2002; Bak hadis no: 4106.

üzerinden çocuğun birinden olduğunu iddia etmeyi yasaklamaya ve bunu yapanın günaha girebileceğini bildirmeye yöneliktir.

ذِكْرُ نَفْيِ دُخُولِ الْجَنَّةِ عَنِ الْمَرْأَةِ الدَّاخِلَةِ عَلَى قَوْمٍ بِوَلَدٍ لَيْسَ مِنْهُمْ

Bir Kavme Kendilerinden Olmayan (Gayrımeşru) Çocuğunu Sokan Kadının Cennete Giremeyeceği Hakkında

٤١٠٨ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنِ ابْنِ الْهَادِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: حِينَ أُنْزِلَتْ آيَةُ الْمُلَاعَنَةِ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ أَدْخَلَتْ عَلَى قَوْمٍ مَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ فَلَيْسَتْ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ، وَلَنْ يُدْخِلَهَا اللَّهُ جَنَّتَهُ، وَأَيُّمَا رَجُلٍ جَحَدَ وَلَدَهُ، وَهُوَ يَنْظُرُ إِلَيْهِ احْتَجَبَ اللَّهُ مِنْهُ، وَفَضَحَهُ عَلَى رُءُوسِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ» [٢:١٠٩]

4108- Ebû Hureyre, lânetleşme ayeti indirildiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işitmiştir: **"Bir kadın, bir topluluğun içine, kendilerinden olmayan (gayrı meşru şekilde elde ettiği) bir çocuğu sokacak olursa onun Allah'(ın dini) ile hiçbir alakası yoktur. Allah o kadını cennetine de sokmaz. Bir erkek de göz göre göre kendi çocuğunu bilerek inkar ederse kıyamet gününde Allah onu kendisinden uzaklaştırır ve önceki (ümmetler) ile sonraki (ümmetlerin) içinde kendini kepaze eder."**[1]

بَابُ حُرْمَةِ الْمُنَاكَحَةِ

Bâb: Evlilikle Ortaya Çıkan Haramlar

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الرَّضَاعَةَ يَحْرُمُ مِنْهَا مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوِلَادَةِ سَوَاءٌ

Kan Bağının Haram Kıldığı Şeyi Süt Bağının da Haram Kılması

٤١٠٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: جَاءَ عَمِّي مِنَ الرَّضَاعَةَ فَاسْتَأْذَنَ عَلَيَّ، فَأَبَيْتُ أَنْ آذَنَ لَهُ حَتَّى أَسْأَلَ النَّبِيَّ ﷺ، قَالَتْ: فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَسَأَلْتُهُ، فَقَالَ: «إِنَّهُ عَمُّكِ،

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîf Ebî Dâvud 389); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 2/26; Ebû Dâvûd 2263; İbn Mâce 2743; Darimî 2/153.

فَأَذَنِي لَهُ» فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا أَرْضَعَتْنِي الْمَرْأَةُ، وَلَمْ يُرْضِعْنِي الرَّجُلُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعَةِ مَنْ يَحْرُمُ مِنَ الْوِلَادَةِ». [١:٨٢]

4109- Hz. Âişe dedi ki: Süt amcam gelip yanıma girmek için izin isteyince Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sormadan izin vermedim. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldiğinde ona sordum, bana: **"O amcandır. Ona izin ver"** buyurdu. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Beni adam değil, kadın emzirdi" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğum sebebiyle haram olan, süt emme sebebiyle de haram olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ تَزْوِيجِ الْمَرْءِ أُخْتَهُ مِنَ الرَّضَاعِ

Kişinin Süt Kızkardeşiyle Evlenmesinin Caiz Olmayışı

٤١١٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ شَبِيبٍ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ لَكَ فِي دُرَّةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ، قَالَ: «أَصْنَعُ بِهَا مَاذَا» قَالَتْ تَنْكِحُهَا، قَالَ: «وَهَلْ تَحِلُّ لِي» قَالَتْ: وَاللَّهِ لَقَدْ أُخْبِرْتُ أَنَّكَ تَخْطِبُ زَيْنَبَ بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ زَيْنَبَ تَحْرُمُ عَلَيَّ، وَإِنَّهَا فِي حِجْرِي، وَأَرْضَعَتْنِي وَإِيَّاهَا ثُوَيْبَةُ، فَلَا تَعْرِضْنَ عَلَيَّ بَنَاتِكُنَّ، وَلَا أَخَوَاتِكُنَّ، وَلَا عَمَّاتِكُنَّ، وَلَا خَالَاتِكُنَّ، وَلَا أُمَّهَاتِكُنَّ». [٣:١٠]

4110- Ümmü Habîbe der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyân'ın kızı Durre'yi ister misin?" dediğimde: **"Ne yapayım?"** karşılığını verdi. Ben: "Onu nikâhlarsın" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O bana helal değildir"** buyurdu. Ben: "Senin Ümmü Seleme'nin kızı Zeyneb'e talib olduğun haberi verildi" dediğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Zeyneb, benim himayem altında olmasa dahi yine bana helal olmaz. Onunla beni Suveybe emzirmiştir. (Evlenmek için) bana kızlarınızı, kız kardeşlerinizi, halalarınızı, teyzelerinizi ve annelerinizi teklif etmeyin."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1793; Sahîh Ebî Dâvud 1796); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/601, 2/602; Buhârî 5239; Bak hadis no: 4219.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1795); Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/291; Buhârî 5106; Müslim 1449/15; Ebû Dâvûd 2056; Nesâî 6/96; İbn Mâce 1939; Bak hadis no: 4111.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ نِكَاحِ الْمَرْءِ بِنْتَ أَخِيهِ مِنَ الرَّضَاعِ

Kişinin Süt Yeğeniyle Evlenmesinin Caiz Olmayışı

٤١١١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ انْكِحْ بِنْتَ أَبِي سُفْيَانَ - لِأُخْتِهَا - فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «وَتُحِبِّينَ ذَلِكَ» قَالَتْ: نَعَمْ وَأَحَبُّ مَنْ يُشَارِكُنِي فِي خَيْرٍ أُخْتِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَحِلُّ» قَالَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ لَقَدْ حُدِّثْنَا أَنَّكَ تُنْكِحُ دُرَّةَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: «ابْنَةَ أَبِي سَلَمَةَ ؟» فَقَالَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ: نَعَمْ، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ أَنَّهَا لَمْ تَكُنْ رَبِيبَتِي فِي حِجْرِي، مَا حَلَّتْ لِي، إِنَّهَا ابْنَةُ أَخِي مِنَ الرَّضَاعَةِ، أَرْضَعَتْنِي وَأَبَا سَلَمَةَ: ثُوَيْبَةُ، فَلَا تَعْرِضْنَ عَلَيَّ بَنَاتِكُنَّ وَلَا أَخَوَاتِكُنَّ» [٦٥:٣]

4111- Zeyneb binti Ebî Seleme bildiriyor: Ümmü Habîbe, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Kız kardeşim binti Ebî Süfyân ile evlen" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen bunu gerçekten ister miydin?"** karşılığını verdi. Ümmü Habîbe: "Tabi ki, zaten tek eşin ben değilim. Hayırlı bir şeyde kız kardeşimin de bana ortak olmasını isterim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ama böylesi bir evlilik helal değildir"** buyurdu. Ümmü Habîbe: "Vallahi ey Allah'ın Resûlü! Ebû Seleme'nin kızı Durre ile evleneceğini aramızda konuşuyoruz" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ebû Seleme'nin kızı mı?"** diye sordu. Ümmü Habîbe: "Evet" deyince. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Üvey kızım ve himayemde olmasaydı yine bana helal olmazdı. Zira o benim süt kuzenimdir. Ebû Seleme ile beni Süveybiye emzirmişti. Bunun için kızlarınızı ve kız kardeşlerinizi evlenmek için bana teklif etmeyin"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1795); Şuayb: Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/291, 6/428; Buhârî 5101; Müslim 1449/16; Nesâî 6/94, 6/5; İbn Mâce 1939; Bak hadis no: 4110.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَزَوُّجِ الْمَرْءِ امْرَأَةَ أَبِيهِ، أَوْ وَطْئِهِ جَارِيَتَهُ الَّتِي هِيَ فِي فِرَاشِهِ

Kişinin Analığıyla Evlenmesinin ya da Babasının Odalığı Olan Cariyeyle İlişkiye Girmesinin Yasaklanması

٤١١٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ، عَنِ السُّدِّيِّ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ، عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: لَقِيتُ خَالِي أَبَا بُرْدَةَ، وَمَعَهُ الرَّايَةُ، فَقُلْتُ: إِلَى أَيْنَ فَقَالَ: «أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةَ أَبِيهِ، أَنْ أَقْتُلَهُ، أَوْ أَضْرِبَ عُنُقَهُ». [٢:٥٤]

4112- Berâ der ki: Bir gün dayım Ebû Burde'yi elinde sancakla gördüm. Ona: "Nereye gidiyorsun?" diye sorduğumda: "Adamın biri analığıyla evlenmiş. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) onu öldürmem (veya boynunu vurmam) için beni gönderdi" dedi.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ الْجَمْعِ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَعَمَّتِهَا، وَبَيْنَ الْمَرْأَةِ وَخَالَتِهَا

Kadınla Birlikte Onun Halası ve Teyzesini Aynı Nikah Altına Almanın Yasaklanışı

٤١١٣ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يُجْمَعُ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَعَمَّتِهَا، وَلَا بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَخَالَتِهَا». [٢:٨١]

4113- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kadınla halası veya bir kadınla teyzesi bir nikâh altında tutulamaz"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/121); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/295; Ebû Dâvûd 4457; Tirmizî 1362; Nesâî 6/109; İbn Mâce 2607.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1882); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/532; Ahmed 2/462; Buhârî 5109; Müslim 1408/33; Nesâî 6/96; Bak hadis no: 4068, 4115, 4117, 4118.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ تُنْكَحَ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا، أَوْ عَلَى خَالَتِهَا

Kadını Onun Halası ve Teyzesi Üzerine Nikahlamanın Yasaklanışı

٤١١٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ سُلَيْمَانَ، عَنْ عَامِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرًا يَقُولُ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُنْكَحَ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا، أَوْ عَلَى خَالَتِهَا». [٣:٢]

4114- Câbir der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadının halası veya teyzesi üzerine kuma olarak getirilmesini yasakladı."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُرَادَ مِنْ هَذَا الزَّجْرِ الْجَمْعُ بَيْنَهُمَا، لَا تَزَوُّجُ إِحْدَاهُمَا بَعْدَ مَوْتِ الْأُخْرَى

Bu Yasaklama ile Biri Öldükten Sonra Diğeriyle Evlenmenin Değil İkisini Aynı Anda Nikah Altına Almanın Kastedilmesi

٤١١٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يُجْمَعُ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَعَمَّتِهَا، وَلَا بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَخَالَتِهَا». [٣:٢]

4115- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kadınla halası veya bir kadınla teyzesi bir nikâh altında tutulamaz"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا زُجِرَ عَنْ هَذَا الْفِعْلِ

Bu Fiilin Yasaklanış Nedeni

٤١١٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُكْرَمِ بْنِ خَالِدٍ الْبِرْتِيُّ بِبَغْدَادَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ، قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ: قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَرِيزٍ أَنَّ عِكْرِمَةَ حَدَّثَهُ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُزَوَّجَ الْمَرْأَةُ عَلَى الْعَمَّةِ، وَالْخَالَةِ، قَالَ: إِنَّكُنَّ إِذَا فَعَلْتُنَّ ذَلِكَ قَطَعْتُنَّ أَرْحَامَكُنَّ». [٣:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/290); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/338, 3/382; Buhârî 5108; Nesâî 6/98.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1882); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4113, 4068.

4116- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadının, halası ve teyzesi üzerine evlendirilmesini yasakladı ve: **"Sizler, bunu yaptığınızda akrabalık bağlarını kesinlikle kopartmış olursunuz!"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَبُو حَرِيزٍ: اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحُسَيْنِ قَاضِي سِجِسْتَانَ، وَأَبُو حَرِيزٍ مَوْلَى الزُّهْرِيِّ ضَعِيفٌ وَاهِيٌ، اسْمُهُ سُلَيْمٌ وَجَمِيعًا يَرْوِيَانِ عَنِ الزُّهْرِيِّ»

Ebû Hâtim der ki: Ebû Harîz'in adı, Abdullah b. el-Hüseyn olup Sicistan kadısıdır. Zührî'nin azatlısı olan Ebû Harîz ise oldukça zayıf bir ravi olup adı, Süleym'dir. Her ikisi de Zührî'den rivayet ettiler.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَزْوِيجِ الْعَمَّةِ عَلَى ابْنَةَ أَخِيهَا، وَالْخَالَةِ عَلَى بِنْتِ أُخْتِهَا

Hala İle Kardeşinin Kızı ve Teyze İle Kızkardeşinin Kızı Üzerine Nikahlanmanın Yasaklanışı

٤١١٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، وَأَبُو مُوسَى، قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الشَّعْبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا، وَلَا الْعَمَّةُ عَلَى بِنْتِ أَخِيهَا، وَلَا تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَلَى خَالَتِهَا، وَلَا الْخَالَةُ عَلَى بِنْتِ أُخْتِهَا». [٣:٢]

4117- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Bir kadın halasının üzerine kuma olarak getirilemez. Hala da erkek kardeşinin kızı üzerine kuma olarak getirilemez. Bir kadın teyzesinin üzerine kuma olarak getirilemez. Teyze de kız kardeşinin kızı üzerine kuma getirilemez."**[2]

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîf Ebî Dâvud 352); Şuayb: Hadis hasendir. Ahmed 1/372; Ebû Dâvûd 2067; Tirmizî 1125.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1802); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/426; Ebû Dâvûd 2065; Tirmizî 1126; Nesâî 6/98; Bak hadis no: 4068, 4113.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ تُنْكَحَ الصُّغْرَى بِمَا ذَكَرْنَا عَلَى الْكُبْرَى مِنْهُنَّ، أَوِ الْكُبْرَى عَلَى الصُّغْرَى مِنْهُنَّ

Hem Büyüklerin Üzerine Küçüklerle, Hem de Küçüklerin Üzerine Büyüklerle Evlenmenin Yasaklanışı

٤١١٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الْوَاسِطِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ دَاوُدَ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُنْكَحَ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا، وَعَلَى خَالَتِهَا، وَعَلَى بِنْتِ أَخِيهَا، وَعَلَى بِنْتِ أُخْتِهَا، وَنَهَى أَنْ تُنْكَحَ الْكُبْرَى عَلَى الصُّغْرَى، وَالصُّغْرَى عَلَى الْكُبْرَى» [٢:٣]

4118- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir kadının halasının üzerine ve teyzesinin üzerine kuma olarak getirilmesini yasaklamıştır. Ayrıca karısının erkek kardeşinin ve kız kardeşinin kızı üzerine kuma olarak getirilmesini yasaklamıştır. Büyüklerin küçükler üzerine, küçüklerin de büyükler üzerine kuma olarak getirilmesini yasaklamıştır."[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَزْوِيجِ الْمُطَلَّقَةِ الْبَائِنَةِ بَعْدَ تَزْوِيجِهَا زَوْجًا آخَرَ الزَّوْجَ الْأَوَّلَ قَبْلَ أَنْ يَذُوقَ عُسَيْلَتَهَا الزَّوْجُ الثَّانِي

Evlenip Onunla İlişkiye Bâin Talakla Boşanan ve Başka Biriyle Girmeden Ayrılan Kadını İlk Kocasıyla Evlendirmenin Yasaklanması

٤١١٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ رَجُلٍ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ الْبَتَّةَ، فَتَزَوَّجَتْ زَوْجًا، فَطَلَّقَهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا، أَتَرْجِعُ إِلَى زَوْجِهَا الْأَوَّلِ قَالَ: «لَا حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَهَا مَا ذَاقَ صَاحِبُهَا». [٢:٤٠]

4119- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hanımını kesin olarak (üç talakla) boşadıktan sonra, başka bir adam bu kadınla evlenip, onunla gerdeğe girmeden boşaması durumunda ilk adamın durumu: "Bu kadın ilk kocasına dönebilir mi?" diye soruldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayır, birinci**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1802); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4068, 4113.

kocasının balcağızını tattığı gibi ikinci kocası da balcağızını tatmadıktan (ilişkiye girmedikten) sonra ilk kocasına dönemez" buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِم: عُمُومُ الْخَطَّابِ فِي الْكِتَابِ «﴿فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ﴾ وَأَبَاحَ اللَّهُ ﷻ لِلزَّوْجِ الْأَوَّلِ أَنْ يَتَزَوَّجَ بِهَا بَعْدَ أَنْ تَزَوَّجَهَا زَوْجٌ آخَرَ، وَفَسَّرَتْهُ السُّنَّةُ: أَنَّهَا لَا تَحِلُّ لِلزَّوْجِ الْأَوَّلِ حَتَّى يَكُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الزَّوْجِ الثَّانِي وَطْءٌ بِذَوَاقِ الْعُسَيْلَةِ، ثُمَّ تَبِينُ عَنْهُ بِطَلَاقٍ أَوْ وَفَاةٍ، ثُمَّ تَحِلُّ حِينَئِذٍ لِلزَّوْجِ الْأَوَّلِ». [٢:٤٠]

Ebû Hâtim der ki: Yüce Allah, **"Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz"** (Bakara 230) buyurmuş ve ilk kocasından üçüncü defa boşanan bir kadının başka biriyle evlenip boşandıktan sonra ilk kocasına dönmesini mubah kılmıştır. Âyette genel olarak gelen hükmü Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sünnet açıklamıştır. Buna göre kadının böylesi bir durumda ilk kocasına helal olabilmesi için boşandığı kocasıyla ilişkiye girmiş olması gerekmektedir. İkinci kocası onu boşar ya da vefat ederse bu durumda kadının ilk kocasıyla tekrardan evlenebilmesi helal olur.

٤١٢٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ قَحْطَبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَجَاءٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي رَجُلٍ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ تَزَوَّجَتْ زَوْجًا غَيْرَهُ، فَطَلَّقَهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا، ثُمَّ أَرَادَ الْأَوَّلُ أَنْ يَتَزَوَّجَهَا، قَالَ: «لَا حَتَّى يَذُوقَ الْآخَرُ عُسَيْلَتَهَا، وَتَذُوقَ عُسَيْلَتَهُ» [٢:٩٩]

4120- Hz. Âişe bildiriyor: Bir erkek, karısını üç talakla boşadı. Akabinde o kadınla başka birisi evlendi. Sonra o ikinci erkek kadınla gerdeğe girmeden önce kadını boşadı. Bu kez kadının ilk kocası kadınla tekrar evlenmek istedi. Bu durum Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e sorulduğunda: **"Olmaz, sonuncu koca kadının balcağızından ilk kocanın tattığını tatmadıkça bu olmaz"** buyurdu.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِم: «قَالَ اللَّهُ ﷻ ﴿فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ﴾ فَأَبَاحَ اللَّهُ لَهَا أَنْ تَنْكِحَ الزَّوْجَ الْأَوَّلَ بَعْدَ أَنْ نَكَحَهَا الزَّوْجُ الثَّانِي، وَأَبَانَ الْمُصْطَفَى ﷺ مُرَادَ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/298); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 2/531; Bak hadis no: 4120.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/298); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/193; Buhârî 5261; Müslim 1433/115; Bak hadis no: 4119.

اللَّهِ ﷺ مِنْ قَوْلِهِ ﴿حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ﴾ إِذْ هُوَ الْمُبَيِّنُ لِمُجْمَلِ الْخِطَابِ فِي الْكِتَابِ، إِذِ الْمُرَادُ مِنْ قَوْلِهِ ﴿حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ﴾ الْوَطْءُ دُونَ عُقْدَةِ النِّكَاحِ»

Ebû Hâtim der ki: Yüce Allah, **"Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz"** (Bakara 230) buyurmuş ve bu durumda olan bir kadının ancak başka bir adamla evlenip boşandıktan sonra ilk kocasıyla evlenmesini mubah kılmıştır. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem), âyette zikredilen kadının başka bir erkekle evlenmesinin nasıl olacağını beyan edip âyette mücmel olarak gelen ifadeyi açıklamıştır. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) açıklamasına göre de **"Bir başka erkekle evlenmedikçe"** (Bakara 230) buyruğundan kasıt, sadece nikah akdinin yapılması değil, bunun yanında cinsel ilişkiye girilmesidir.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الزَّجْرَ زَجْرُ حَتْمٍ، لَا زَجْرُ نَدْبٍ

Bu Yöndeki Yasağın Mendubiyet Değil, Farziyet Bildirmesi

٤١٢١ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ رِفَاعَةَ الْقُرَظِيِّ، عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الزُّبَيْرِ: أَنَّ رِفَاعَةَ بْنَ سَمَوْأَلٍ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ تَمِيمَةَ بِنْتَ وَهْبٍ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، ثَلَاثًا، فَنَكَحَهَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الزُّبَيْرِ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَمَسَّهَا، فَفَارَقَهَا، فَأَرَادَ رِفَاعَةُ أَنْ يَنْكِحَهَا - وَهُوَ زَوْجُهَا الْأَوَّلُ الَّذِي كَانَ طَلَّقَهَا - فَذَكَرَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَنَهَاهُ أَنْ يَتَزَوَّجَهَا، وَقَالَ: «لَا تَحِلُّ لَكَ حَتَّى تَذُوقَ الْعُسَيْلَةَ». [٩٩:٢]

4121- Zübeyr b. Abdirrahman b. ez-Zübeyr'in bildirdiğine göre Rifâa b. Semev'el, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında hanımı Temîme binti Vehb'i üç talakla boşayınca, Abdurrahman b. ez-Zübeyr onunla evlendi. Ancak (hastalanıp cinsel iktidarını kaybedince) onunla ilişkiye giremedi ve ona dokunmadan boşadı. Abdurrahman'dan önceki kocası olan Rifâa onunla tekrar evlenmek isteyince, bu durumu Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) zikretti. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Rifâa'nın onunla evlenmesini yasaklayıp: **"Evlendiği kocasının balcağızından tatmadıkça sana helal olmaz"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/300). Muvattâ 2/531.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ تَزْوِيجِ الْمَرْءِ امْرَأَتَهُ الْمُطَلَّقَةَ قَبْلَ أَنْ تَذُوقَ عُسَيْلَةَ غَيْرِهِ وَإِنِ انْقَضَتْ عِدَّتُهَا

İkinci Kocasıyla Boşanıp İddeti Bitmiş Olsa Dahi Onunla İlişkiye Girmemiş Olduktan Sonra Birinci Kocanın Onunla Evlenmesin Caiz Olmaması

٤١٢٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ رَجُلٍ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ، فَتَزَوَّجَتْ زَوْجًا غَيْرَهُ، فَدَخَلَ بِهَا، ثُمَّ طَلَّقَهَا قَبْلَ أَنْ يُوَاقِعَهَا، أَتَحِلُّ لِلْأَوَّلِ؟ , قَالَ: «لَا حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَهَا، وَتَذُوقَ عُسَيْلَتَهُ». [٣:٦٥]

4122- Hz. Aişe der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), kocası tarafından üç talâkla boşanan bir kadının başka biriyle evlenmesi, ikinci kocasının onunla henüz ilişkiye girmeden boşaması durumunda ilk kocasıyla evlenmesinin helal olup olamayacağı sorulunca: **"İkinci kocası kadının, kadın da ikinci kocasının balcağızını tatmadıktan (ilişkiye girmedikten) sonra ilk kocasına dönemez"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَخْطُبَ الْمَرْءُ النِّسَاءَ وَهُوَ مُحْرِمٌ

Kişinin İhramlıyken Kadınlara Dünürcü Olmasının Yasaklanışı

٤١٢٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ مَوْلَى ابْنِ عُمَرَ، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ أَحَدِ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَنْ عُمَرَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ أَرْسَلَ إِلَى أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، وَأَبَانُ يَوْمَئِذٍ أَمِيرُ الْحَاجِّ، وَهُمَا مُحْرِمَانِ: إِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أُنْكِحَ طَلْحَةَ بْنَ عُمَرَ ابْنَةَ شَيْبَةَ بْنِ جُبَيْرٍ، فَأَرَدْتُ أَنْ تَحْضُرَ ذَلِكَ، فَأَنْكَرَ ذَلِكَ عَلَيْهِ أَبَانُ بْنُ عُثْمَانَ، وَقَالَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يَخْطُبُ، وَلَا يُنْكِحُ». [٢:٩٣]

4123- Abduddâr oğullarının mensubu Nubeyh b. Vehb'in bildirdiğine göre Ömer b. Ubeydillah, o günlerde hac emiri olan Ebân b. Osmân'a birini gönderdi

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1999; el-İrvâ' 6/298); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/42; Buhârî 2639; Müslim 1433/111; Ebû Dâvûd 1309; Tirmizî 1118; Nesâî 6/146; İbn Mâce 1932; Darimî 2/161, 2/162.

ve: "Ben Talha b. Ömer'i Şeybe b. Cübeyr'in kızıyla evlendirmek istiyorum, senin de nikahta hazır bulunmanı istiyorum" dedi. Ebân bu isteği uygun görmedi ve: "Ben babam Osmân b. Affan'ı «Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlı bir kimse ne evlenebilir, ne de evlendirebilir» derken işittim" cevabını verdi.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرِ مَا رَوَاهُ عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ إِلَّا نَافِعٌ

Bu Hadisi Nubeyh b. Vehb'den Sadece Nâfi'nin Rivayet Ettiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٢٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ بْنِ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، عَنْ عُثْمَانَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يُنْكِحُ، وَلَا يَخْطُبُ، وَلَا يُخْطَبُ عَلَيْهِ» [٢:٩٣]

4124- Osmân b. Affân'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İhramlı kimse evlenemez, (bir başkasını) evlendiremez, dünürlük yapamaz ve kendisi için dünürlük yapılmaz."**[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِدَفْعِ قَوْلِ الْقَائِلِ الَّذِي بِهِ دَفْعُ الْخَبَرِ

Önceki İddia Sahibini Çürüten İkinci Haber

٤١٢٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الصَّبَّاحِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبَّادٍ يَحْيَى بْنُ عَبَّادٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْأَعْلَى، وَعَبْدُ الْجَبَّارِ ابْنَا نُبَيْهِ بْنُ وَهْبٍ، عَنْ أَبِيهِمَا نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ، عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يُنْكِحُ، وَلَا يَخْطُبُ». [٢:٩٣]

4125- Osmân b. Affân'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İhramlı kimse evlenemez, (bir başkasını) evlendiremez, dünürlük yapamaz."**[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1037; Sahîh Ebî Dâvud 1614); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 1/348; Ahmed 1/57; Müslim 1409; Ebû Dâvûd 1841; Tirmizî 840; Nesâî 5/192; İbn Mâce 1966; Darimî 2/37, 2/38; Bak hadis no: 4139.

[2] Elbânî: Münker olan "kendisi için dünürlük yapılmaz" ibaresi hariç sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1615 altında; el-İrvâ' 4/226); Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 4125, 4126, 4127, 4128.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَالِثٍ يَدْحِضُ تَأْوِيلَ هَذَا الْمُتَأَوِّلِ لِهَذَا الْخَبَرِ

Bu Haberi Tevil Edeni Çürüten Üçüncü Haber

٤١٢٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْمَرٍ أَرَادَ أَنْ يَنْكِحَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، فَأَرْسَلَ إِلَى أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، فَقَالَ أَبَانُ: إِنَّ عُثْمَانَ حَدَّثَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْمُحْرِمُ لَا يَنْكِحُ، وَلَا يَخْطُبُ، وَلَا يُنْكِحُ». [٢:٩٣]

4126- Hz. Osmân'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İhramlı kimse evlenemez, dünürlük yapamaz ve (bir başkasını) evlendiremez."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ أَيُّوبُ بْنُ مُوسَى، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ نَفْسِهِ، وَسَمِعَهُ أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ عَنْ نَافِعٍ، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ، فَالطَّرِيقَانِ جَمِيعًا مَحْفُوظَانِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi Eyyûb b. Mûsa, bizzat Nubeyh b. Vehb'den işitmiştir. Bunu da Eyyûb es-Sahtiyânî, Nâfi kanalıyla Nubeyh b. Vehb'den dinlemiştir ki iki tarik te mahfûzdur.

ذِكْرُ خَبَرٍ رَابِعٍ يَدْفَعُ قَوْلَ هَذَا الْمُتَأَوِّلِ الدَّاخِلِ فِيمَا لَيْسَ مِنْ صِنَاعَتِهِ

Kendi Alanı Olmadığı Halde Böylesi Bir Tevile Kalkışanın Kavlini Çürüten Haber

٤١٢٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ وَكَتَبْتُهُ مِنْ أَصْلِهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ تَمَّامٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي مَيْمُونُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مُسْلِمِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ مَخْرَمَةَ بْنِ بُكَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ نُبَيْهَ بْنَ وَهْبٍ يَقُولُ: قَالَ أَبَانُ بْنُ عُثْمَانَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يُنْكِحُ». [٢:٩٣]

4127- Osmân b. Affân der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İhramlı kimse evlenemez ve (bir başkasını) evlendiremez."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 4124.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/69; Müslim 1409/44; Nesâî 6/192; Darimî 2/141; Bak hadis no: 4124.

[3] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 4124.

٤١٢٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مَسْعُودٍ أَحْمَدُ بْنُ الْفُرَاتِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ أَيُّوبَ هُوَ السَّخْتِيَانِيُّ، عَنْ نَافِعٍ، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ، عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ وَلَا يُنْكِحُ». [٢:٩٣]

4128- Osmân b. Affân der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İhramlı kimse evlenemez ve (bir başkasını) evlendiremez."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ عَالَمًا مِنَ النَّاسِ أَنَّهُ يُضَادُّ الْأَخْبَارَ الَّتِي تَقَدَّمَ ذِكْرُنَا لَهَا

İnsanlardan Bir Âlime Önceki Hadislere Zıt Olduğu İzlenimi Veren Haber

٤١٢٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو الْبَاهِلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ». [٢:٩٣]

4129- İbn Abbâs bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlıyken Meymûne ile evlendi."[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُ ابْنِ عَبَّاسٍ: «تَزَوَّجَ النَّبِيُّ ﷺ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ»، أَرَادَ بِهِ دَاخِلَ الْحَرَمِ، لَا أَنَّهُ كَانَ مُحْرِمًا فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ، كَمَا تَسْتَعْمِلُ الْعَرَبُ ذَلِكَ فِي لُغَتِهَا، فَتَقُولُ لِمَنْ دَخَلَ النَّجْدَ: أَنْجَدَ، وَلِمَنْ دَخَلَ الظُّلْمَةَ: أَظْلَمَ، وَلِمَنْ دَخَلَ تِهَامَةَ: أَتْهَمَ، أَرَادَ أَنَّهُ كَانَ دَاخِلَ الْحَرَمِ، لَا أَنَّهُ كَانَ مُحْرِمًا بِنَفْسِهِ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ، وَالدَّلِيلُ عَلَى صِحَّةِ هَذَا التَّأْوِيلِ الْأَخْبَارُ الَّتِي قَدَّمْنَا، وَالْخَبَرُ الْفَاصِلُ بَيْنَهُمَا الَّذِي يَرْدُفُهُ»

Ebû Hâtim der ki: İbn Abbâs'ın "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlıyken Meymûne ile evlendi" sözünden kasıt, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) o sırada gerçekten ihramda olduğu değil, Harem bölgesi içinde bulunduğudur. Arapların bu tür kullanımları bulunmaktadır. Örneğin Necd bölgesine giren biri için "Encede", karanlık bölgeye giren kişi için "Azlame", Tihâme'ye giren kişi için de "Ethame" derler. Burada da Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ihramda değil

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 3124.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1617); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/245; Buhârî 4258, 4259; Ebû Dâvûd 1844; Tirmizî 842; Nesâî 5/191.

Harem bölgesi içinde olduğu kastedilmiştir. Daha önce zikrettiğimiz rivayetler bu yorumumuzu doğrulamaktadır. Bir sonraki rivayet ise bunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُمَا حَلَالَانِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne ile Her İkisi de İhramlı Değilken Evlendiğl Hakkında

٤١٣٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، وَخَلَفُ بْنُ هِشَامٍ الْبَزَّارُ قَالَا: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَطَرٌ الْوَرَّاقُ، عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ حَلَالًا، وَبَنَى بِهَا حَلَالًا، وَكُنْتُ الرَّسُولَ بَيْنَهُمَا». [٢:٩٣]

4130- Ebû Râfi bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hicretin 7. yılında umre için yola çıktığında) Meymûne ile ihramsız olduğu halde evlendi. Onunla ihramsızken gerdeğe girdi. Bu sırada ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Meymûne arasında elçilik görevi yapıyordum.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ أَوْهَمَ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْعِلْمِ أَنَّ نِكَاحَ الْمُحْرِمِ، وَإِنْكَاحَهُ جَائِزٌ

İlimde Derinliği Olmayana İhramlının Evlenmesi ve Evlendirmesinin Caiz Olduğu İzlenimi Veren Haber

٤١٣١ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ يَحْيَى الْقَطَّانِ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ، وَهُوَ مُحْرِمٌ» [٥:١١]

4131- İbn Abbâs bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ihramdayken Meymûne ile evlendi."[2]

---

[1] Elbânî: Zayıf; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Muvattâ 1/348; Ahmed 6/392, 6/393; Tirmizî 841; Darimî 2/38; Bak hadis no: 4135.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 1/221, 1/228; Buhârî 5114; Müslim 1410/46; Tirmizî 844; Nesâî 5/191; İbn Mâce 1965; Darimî 2/37.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimizin Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤١٣٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ النِّيلِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنِ الْمُغِيرَةِ، عَنْ أَبِي الضُّحَى، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعْضَ نِسَائِهِ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَاحْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ». [٥:١١]

4132- Aişe der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarından biriyle ihramda iken evlendi. İhramda iken de kan aldırdı."[1]

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي تَزَوَّجَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِيهِ مَيْمُونَةَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Evlendiği Zaman

٤١٣٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الطُّوسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي نَجِيحٍ، وَأَبَانُ بْنُ صَالِحٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، وَمُجَاهِدُ بْنُ جَبْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ فِي عُمْرَةِ الْقَضَاءِ». [٥:١١]

4133- İbn Abbâs bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kaza umresinde ihramlı iken Meymûne ile evlendi."[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنْ تَزَوَّجَ الْمُصْطَفَى ﷺ مَيْمُونَةَ كَانَ وَهُوَ حَلَالٌ لَا حَرَامٌ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Evlendiğinde İhramlı Olmadığı Hakkında

٤١٣٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا فَزَارَةَ يُحَدِّثُ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ، عَنْ مَيْمُونَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «تَزَوَّجَهَا حَلَالًا، وَبَنَى بِهَا حَلَالًا، وَمَاتَتْ بِسَرِفَ، فَدَفَنَّاهَا فِي الظُّلَّةِ الَّتِي بَنَى بِهَا فِيهَا، فَنَزَلْتُ فِي قَبْرِهَا أَنَا وَابْنُ عَبَّاسٍ، فَلَمَّا وَضَعْنَاهَا فِي اللَّحْدِ مَالَ رَأْسُهَا، وَأَخَذْتُ رِدَائِي

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (el-İrvâ' 4/227); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/227; Sahîh Ebî Dâvud 1617; er-Ravdu'n-nadîr 467); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Buhârî 1837; Nesâî 5/192.

فَوَضَعْتُهُ تَحْتَ رَأْسِهَا، فَاجْتَذَبَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ، فَأَلْقَاهُ، وَكَانَتْ حَلَقَتْ فِي الْحَجِّ رَأْسَهَا، فَكَانَ رَأْسُهَا مُحَمَّمًا». [١١:٥]

4134- Yezîd b. el-Asam bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Meymûne ile hem evlendiğinde, hem de gerdeğe girdiğinde ihramda değildi. Meymûne Serif'te vefat edince Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) onunla gerdeğe girdiği gölgelikte gömdük. Onu gömerken mezarına benle İbn Abbâs girdik. Lahdi yerleştirdiğimizde başı yana kaydı. Bunun üzerine ridâmı (üstlüğümü) alıp onun başının altına yerleştirdim. İbn Abbâs ise onu oradan çekip attı. Hacda iken başını tıraş ettiği için (kömür gibi) kararmıştı."[1]

ذِكْرُ شَهَادَةِ الرَّسُولِ الَّذِي كَانَ بَيْنَ الْمُصْطَفَى ﷺ وَبَيْنَ مَيْمُونَةَ حَيْثُ تَزَوَّجَ بِهَا، أَنَّهُ ﷺ ، كَانَ حَلَالًا حِينَئِذٍ لَا مُحْرِمًا

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) İle Meymûne Arasında Elçilik Yapanın Evlendiğinde O'nun İhramlı Olmadığına Şahitlik Etmesi

٤١٣٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ حَدَّثَنَا، حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ مَطَرٍ الْوَرَّاقِ، عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ حَلَالٌ، وَبَنَى بِهَا وَهُوَ حَلَالٌ، وَكُنْتُ الرَّسُولَ بَيْنَهُمَا» [١١:٥]

4135- Ebû Râfi bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Meymûne ile ihramsız olduğu halde evlendi. Onunla ihramsızken gerdeğe girdi. Bu sırada ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Meymûne arasında elçilik görevi yapıyordum.[2]

ذِكْرُ شَهَادَةِ مَيْمُونَةَ عَلَى أَنَّ هَذَا الْفِعْلَ كَانَ مِنَ الْمُصْطَفَى ﷺ ، بِهَا وَهُوَ حَلَالٌ لَا حَرَامٌ

Evlendiklerinde Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) İhramlı Olmadığına Meymûne'nin Şahitlik Etmesi

٤١٣٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو فَزَارَةَ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ قَالَ: حَدَّثَتْنَا مَيْمُونَةُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «تَزَوَّجَهَا وَهُوَ حَلَالٌ». [١١:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 6/333; Tirmizî 845.

[2] Elbânî: Zayıf; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Bak hadis no: 4130.

4136- Meymûne'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla ihramlı değil iken evlenmiştir.[1]

ذِكْرُ الْمَوْضِعِ الَّذِي بَنَى بِهَا ﷺ حَيْثُ تَزَوَّجَهَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Evlendiğinde Gerdeğe Girdiği Yer

٤١٣٧ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْفُرَاتِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ، عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ، عَنْ مَيْمُونَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «تَزَوَّجَهَا بِسَرِفَ، وَهُمَا حَلَالَانِ». [٥:١١]

4127- Meymûne'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onunla her ikisi de ihramlı değil iken Serif'te evlenmiştir.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ تَزَوُّجَ الْمُصْطَفَى ﷺ مَيْمُونَةَ كَانَ ذَلِكَ بَعْدَ انْصِرَافِهَا مِنْ عُمْرَةِ الْقَضَاءِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne İle Kaza Umresinden Dönüşte Evlendiği Hakkında

٤١٣٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ الْحَضْرَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ، عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ، عَنْ مَيْمُونَةَ قَالَتْ: «تَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، بِسَرِفَ، وَهُمَا حَلَالَانِ، بَعْدَمَا رَجَعَا مِنْ مَكَّةَ». [٥:١١]

4138- Meymûne der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benimle her ikimiz de ihramlı değil iken Mekke'ye dönüşte Serif'te evlendi.[3]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُصَرِّحِ بِنَفْيِ جَوَازِ نِكَاحِ الْمُحْرِمِ وَإِنْكَاحِهِ

İhramlının Evlenip Evlendiremeyeceğini Belirten Haber

٤١٣٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الزُّهْرِيُّ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ مَوْلَى ابْنِ عُمَرَ، عَنْ نُبَيْهِ بْنِ وَهْبٍ أَخِي بَنِي عَبْدِ الدَّارِ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عُمَرَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1411; İbn Mâce 1964.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1616); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/335; Ebû Dâvûd 1843; Darimî 2/38; Bak hadis no: 4138.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4137.

بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ أَرْسَلَ إِلَى أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ، وَأَبَانُ يَوْمَئِذٍ أَمِيرُ الْحَاجِّ وَهُمَا مُحْرِمَانِ: قَدْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْكِحَ طَلْحَةَ بْنَ عُمَرَ بِنْتَ شَيْبَةَ بْنِ جُبَيْرٍ، وَأَرَدْتُ أَنْ تَحْضُرَ ذَلِكَ، فَأَنْكَرَ ذَلِكَ عَلَيْهِ أَبَانُ بْنُ عُثْمَانَ، وَقَالَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يَخْطُبُ، وَلَا يُنْكِحُ». [٥:١١]

4139- Abduddâr oğullarının mensubu Nubeyh b. Vehb'in bildirdiğine göre Ömer b. Ubeydillah, o günlerde hac emiri olan Ebân b. Osmân'a birini gönderdi –ki ikisi de ihramlı idi– ve: "Ben Talha b. Ömer'i Şeybe b. Cübeyr'in kızıyla evlendirmek istiyorum, senin de nikahta hazır bulunmanı istiyorum" dedi. Ebân bu isteği uygun görmedi ve: "Ben babam Osmân b. Affan'ı «Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlı bir kimse ne evlenebilir, ne dünürlük yapabilir, ne de evlendirebilir» derken işittim" cevabını verdi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «هَذَانِ خَبَرَانِ فِي نِكَاحِ الْمُصْطَفَى ﷺ مَيْمُونَةَ تَضَادَا فِي الظَّاهِرِ، وَعَوَّلَ أَئِمَّتُنَا فِي الْفَصْلِ فِيهِمَا بِأَنْ قَالُوا: إِنَّ خَبَرَ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَهُمْ كَذَلِكَ، قَالَهُ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ، وَخَبَرُ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ يُوَافِقُ خَبَرَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي النَّهْيِ عَنْ نِكَاحِ الْمُحْرِمِ وَإِنْكَاحِهِ، وَهُوَ أَوْلَى بِالْقَبُولِ لِتَأْيِيدِ خَبَرِ عُثْمَانَ إِيَّاهُ، وَالَّذِي عِنْدِي أَنَّ الْخَبَرَ إِذَا صَحَّ عَنِ الْمُصْطَفَى ﷺ ، غَيْرُ جَائِزٍ تَرْكُ اسْتِعْمَالِهِ، إِلَّا أَنْ تَدُلَّ السُّنَّةُ عَلَى إِبَاحَةِ تَرْكِهِ، فَإِنْ جَازَ لِقَائِلٍ أَنْ يَقُولَ: وَهِمَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَمَيْمُونَةُ خَالَتُهُ فِي الْخَبَرِ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ، جَازَ لِقَائِلٍ آخَرَ أَنْ يَقُولَ: وَهِمَ يَزِيدُ بْنُ الْأَصَمِّ فِي خَبَرِهِ لِأَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ أَحْفَظُ وَأَعْلَمُ وَأَفْقَهُ مِنْ مِئَتَيْنِ مِثْلِ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ، وَمَعْنَى خَبَرِ ابْنِ عَبَّاسٍ عِنْدِي حَيْثُ قَالَ: تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، يُرِيدُ بِهِ وَهُوَ دَاخِلَ الْحَرَمِ، لَا أَنَّهُ كَانَ مُحْرِمًا، كَمَا يُقَالُ لِلرَّجُلِ إِذَا دَخَلَ الظُّلْمَةَ: أَظْلَمَ، وَأَنْجَدَ: إِذَا دَخَلَ نَجْدًا، وَأَتْهَمَ إِذَا دَخَلَ تِهَامَةَ، وَإِذَا دَخَلَ الْحَرَمَ: أَحْرَمَ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ بِنَفْسِهِ مُحْرِمًا، وَذَلِكَ أَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ ، عَزَمَ عَلَى الْخُرُوجِ إِلَى مَكَّةَ فِي عُمْرَةِ الْقَضَاءِ فَلَمَّا عَزَمَ عَلَى ذَلِكَ بَعَثَ مِنَ الْمَدِينَةِ أَبَا رَافِعٍ وَرَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَى مَكَّةَ لِيَخْطُبَا مَيْمُونَةَ لَهُ، ثُمَّ خَرَجَ ﷺ وَأَحْرَمَ، فَلَمَّا دَخَلَ مَكَّةَ طَافَ وَسَعَى وَحَلَّ مِنْ عُمْرَتِهِ، وَتَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ حَلَالٌ بَعْدَمَا فَرَغَ مِنْ عُمْرَتِهِ، وَأَقَامَ بِمَكَّةَ ثَلَاثًا، ثُمَّ سَأَلَهُ أَهْلُ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4123.

مَكَّةَ الْخُرُوجَ مِنْهَا، فَخَرَجَ مِنْهَا، فَلَمَّا بَلَغَ سَرِفَ بَنَى بِهَا بِسَرِفَ وَهُمَا حَلَالَانِ، فَحَكَى ابْنُ عَبَّاسٍ نَفْسَ الْعَقْدِ الَّذِي كَانَ بِمَكَّةَ، وَهُوَ دَاخِلَ الْحَرَمِ بِلَفْظِ الْحَرَامِ، وَحَكَى يَزِيدُ بْنُ الْأَصَمِّ الْقِصَّةَ عَلَى وَجْهِهَا، وَأَخْبَرَ أَبُو رَافِعٍ أَنَّهُ ﷺ، تَزَوَّجَهَا وَهُمَا حَلَالَانِ، وَكَانَ الرَّسُولُ بَيْنَهُمَا، وَكَذَلِكَ حَكَتْ مَيْمُونَةُ عَنْ نَفْسِهَا فَدَلَّتْكَ هَذِهِ الْأَشْيَاءُ مَعَ زَجْرِ الْمُصْطَفَى ﷺ عَنْ نِكَاحِ الْمُحْرِمِ وَإِنْكَاحِهِ عَلَى صِحَّةِ مَا أَصَّلْنَا ضِدَّ قَوْلِ مَنْ زَعَمَ أَنَّ أَخْبَارَ الْمُصْطَفَى ﷺ تَتَضَادُّ وَتَتَهَاتَرُ حَيْثُ عَوَّلَ عَلَى الرَّأْيِ الْمَنْحُوسِ وَالْقِيَاسِ الْمَعْكُوسِ»

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne ile evlenmesi konusunda gelen bu iki haber zahirde birbiriyle çelişkili gibi görünmektedir. Hocalarımızın bunu açıklarken dediklerine göre İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne ile ihramlı iken evlendiğini söylemiştir. Aynı şeyi Saîd b. el-Müseyyeb de bildirmiştir. İhramda olan kişinin evlenmesi ya da evlendirmesinin yasaklandığına dair Yezîd b. el-Asam'dan gelen rivayet ise Osmân b. Affân'dan bu yönde gelen rivayete muvafıktır. Osmân b. Affân'ın rivayetini doğruladığı için de kabulü evlâdır.

Bana göre ise bir emrin Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) geldiği sâbit ise terk edilmesinin mubah olduğuna yönelik başka bir sünnet yoksa bu emrin terk edilmesi caiz değildir. Birinin söz konusu haberde İbn Abbâs ve Meymûne yanıldığını söylemesi caiz olabiliyorsa başka birinin de Yezîd b. el-Asam'ın söz konusu rivayetinde yanıldığını söylemesi caiz olur. Zira İbn Abbâs, Yezîd b. el-Asam gibi iki yüz kişiden daha hafız ve daha âlim biridir. O halde İbn Abbâs'ın "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlıyken Meymûne ile evlendi" sözünden kasıt, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) o sırada gerçekten ihramda olduğu değil, Harem bölgesi içinde bulunduğudur. Zira Araplar karanlık bölgeye giren kişi için "Azlame", Necd bölgesine giren biri için "Encede", Tihâme'ye giren kişi için "Ethame" derler. Aynı şekilde Harem bölgesine giren kişi için de ihram giymemiş olsa dahi "Ahreme" denilir.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kaza umresi için Mekke'ye gitmek istediğinde Meymûne'yi kendisine istemeleri için Ebû Râfi' ile Ensâr'dan bir adamı Medine'den Mekke'ye gönderdi. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'den çıktı ve ihrama girdi. Mekke'ye girdiği zaman tavafı ile sa'yını yaptı ve umre için girdiği ihramdan çıktı. Umresini bitirip ihramdan çıktıktan sonra Meymûne ile evlendi. Mekke'de üç gün kaldıktan sonra Mekkeliler oradan çıkmasını isteyince Mekke'den ayrıldı. Serif'e ulaştığında Meymûne ile zifafa girdi ki o zaman her ikisi de ihramda değildi. İbn Abbâs, Mekke'de gerçekleşen bu evliliği aktarırken ihramlı lafzını kullanmış; ancak Harem bölgesinde

gerçekleştiğini söylemek istemiştir. Yezîd b. el-Asam ise olayı olduğu gibi aktarmıştır.

Ebû Râfi' de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Meymûne ile evlendiğinde ikisinin de ihramda olmadığını, ikisi arasındaki aracının da kendisi olduğunu bildirmiştir. Meymûne de bu evliliğini anlatırken aynısını demiştir. Yersiz görüşlere ve çarpık kıyaslamalara dayanarak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) haberleri arasında çelişki ve tutarsızlık bulunduğunu söyleyenlerin aksine Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ihramlının evlenmesi ve evlendirmesine yönelik yasağını da göz önünde bulundurduğumuzda söylediklerimizin sıhhati ortaya çıkmaktadır.

بَابُ نِكَاحُ الْمُتْعَةِ

Bâb: Mut'a Nikahı

٤١٤٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ، وَالْحَسَنَ ابْنَيْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ أَخْبَرَاهُ أَنَّ أَبَاهُمَا أَخْبَرَهُمَا أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ». [٢:١٠٤]

4140- Ali b. Ebî Tâlib der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kadınlarla mut'a evliliği yapmayı yasakladı[1]

٤١٤١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ مَسْعُودٍ يَقُولُ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَيْسَ لَنَا نِسَاءٌ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا نَسْتَخْصِي، فَنَهَانَا عَنْ ذَلِكَ وَأَمَرَنَا أَنْ نَنْكِحَ الْمَرْأَةَ بِالثَّوْبِ، ثُمَّ قَرَأَ عَبْدُ اللَّهِ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ﴾ [١:٣٦]

4141- Kays b. Ebî Hâzım der ki: Abdullah (b. Mes'ûd)'u işittim, dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte yanımızda kadınlar olmadığı halde gazvede bulunuyorduk. Bu sebeple: «Ey Allah'ın Resûlü! Kendimizi hadım edelim mi?» diye sorduğumuzda böyle bir şey yapmamızı yasakladı. Daha sonra

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/317; er-Ravdu'n-nadîr 709); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak ..adıs no: 4145.

bir giysi karşılığında (bir süreliğine) kadınlarla evlenmemizi emretti." Sonra İbn Mes'ûd: ***"Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı tertemiz şeyleri kendinize haram kılmayın"*** (Mâide 87) âyetini okudu.[1]

«قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: » الدَّلِيلُ عَلَى أَنَّ الْمُتْعَةَ كَانَتْ مَحْظُورَةً قَبْلَ أَنْ أُبِيحَ لَهُمُ الِاسْتِمْتَاعُ قَوْلُهُمْ لِلنَّبِيِّ ﷺ : أَلَا نَسْتَخْصِي عِنْدَ عَدَمِ النِّسَاءِ وَلَوْ لَمْ تَكُنْ مَحْظُورَةً لَمْ يَكُنْ لِسُؤَالِهِمْ عَنْ هَذَا مَعْنًى «

Ebû Hâtim der ki: Mubah kılınmadan önce mut'anın yasak olduğunun delili, hanımları yanlarında bulunmadığı için Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Kendimizi hadım edelim mi?" demeleridir. Zira yasak olmasaydı böyle demelerinin bir anlamı olmazdı.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْأَمْرَ بِالتَّمَتُّعِ أَمْرُ رُخْصَةٍ كَانَ مِنَ الْمُصْطَفَى ﷺ لَا أَمْرُ حَتْمٍ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Verdiği Mut'a Emrinin, Buyruk Değil Ruhsat Niteliğinde Olması

٤١٤٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، وَوَكِيعٌ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَلَيْسَ مَعَنَا نِسَاءٌ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا نَسْتَخْصِي؟ «فَنَهَانَا عَنْ ذَلِكَ وَرَخَّصَ لَنَا أَنْ نَنْكِحَ الْمَرْأَةَ بِالثَّوْبِ إِلَى أَجَلٍ ثُمَّ قَرَأَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ [٣٦:١]

4142- Kays b. Ebî Hâzım, Abdullah (b. Mes'ûd)'dan bildiriyor; dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte yanımızda kadınlar olmadığı halde gazvede bulunuyorduk. Bu sebeple: «Ey Allah'ın Resûlü! Kendimizi hadım edelim mi?» diye sorduğumuzda böyle bir şey yapmamızı yasakladı. Daha sonra bir giysi karşılığında bir süreliğine kadınlarla evlenmemizi emretti." Sonra İbn Mes'ûd: ***"Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı tertemiz şeyleri kendinize haram kılmayın"*** (Mâide 87) âyetini okudu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/317; er-Ravdu'n-nadîr 709); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 4615; Müslim 1404; Bak hadis no: 4142.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4141.

ذِكْرُ الْوَقْتِ الَّذِي نَهَى ﷺ عَنِ الْمُتْعَةِ فِيهِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mut'ayı Yasakladığı Vakit

٤١٤٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَالْحَسَنِ ابْنَيْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ أَبِيهِمَا، عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «نَهَى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وَعَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْحُمُرِ الْإِنْسِيَّةِ». [٢:١٠٤]

4143- Ali b. Ebî Tâlib'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber günü mut'a nikahını ve ehli eşek etlerini yemeyi yasakladı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ رَخَّصَ لَهُمْ فِي الْمُتْعَةِ مُدَّةً مَعْلُومَةً بَعْدَ هَذَا الزَّجْرِ الْمُطْلَقِ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Yöndeki Mutlak Yasaklamasından Sonra Belirli Bir Süreliğine Mut'aya Ruhsat Vermesi

٤١٤٤ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْحَوْضِيُّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ سَبْرَةَ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «رَخَّصَ فِي مُتْعَةِ النِّسَاءِ فَأَتَيْتُهُ بَعْدَ ثَلَاثٍ فَإِذَا هُوَ يُحَرِّمُهَا أَشَدَّ التَّحْرِيمِ، وَيَقُولُ فِيهَا أَشَدَّ الْقَوْلِ» [٢:١٠٤]

4144- Rabî' b. Sebre, babasından bildiriyor: "Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) mut'a nikâhı yapılmasına izin verdi. Üç gün sonra Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına vardığımda Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bunu şiddetle haram kıldığını ve bunu yapanları ağır bir şekilde kınadığını gördüm."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/542; Ahmed 1/79; Buhârî 4216; Müslim 1407/29; Tirmizî 1794; Nesâî 6/126; İbn Mâce 1961; Darimî 2/140.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/405.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُتْعَةَ حَرَّمَهَا الْمُصْطَفَى ﷺ يَوْمَ خَيْبَرَ بَعْدَ هَذَا الْأَمْرِ الْمُطْلَقِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Bu Mutlak Emirden Sonra Mut'ayı Kesin Olarak Yasaklaması

٤١٤٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَالْحَسَنِ ابْنَيْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ أَبِيهِمَا، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ «نَهَى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ وَعَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ». [٣٦:١]

4145- Ali b. Ebî Tâlib'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber günü mut'a nikahını ve ehli eşek etlerini yemeyi yasakladı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ أَبَاحَ لَهُمْ فِي الْمُتْعَةِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ يَوْمَ الْفَتْحِ بَعْدَ نَهْيِهِ عَنْهَا يَوْمَ خَيْبَرَ ثُمَّ نَهَى عَنْهَا مَرَّةً ثَانِيَةً

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber Günü Mut'ayı Yasaklamasından Sonra Mekke'nin Fethinde Üç Gün Mubah Kılıp Daha Sonra İkinci Kez Yasaklaması

٤١٤٦ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ سَبْرَةَ الْجُهَنِيِّ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ: «أَذِنَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فِي الْمُتْعَةِ عَامَ الْفَتْحِ، فَانْطَلَقْتُ أَنَا وَرَجُلٌ آخَرُ إِلَى امْرَأَةٍ شَابَّةٍ كَأَنَّهَا بَكْرَةٌ عَيْطَاءُ، لِنَسْتَمْتِعَ بِهَا فَجَلَسْنَا بَيْنَ يَدَيْهَا، وَعَلَيْهِ بُرْدٌ وَعَلَيَّ بُرْدٌ، فَكَلَّمْنَاهَا وَمَهَرْنَاهَا بُرْدَيْنَا، وَكُنْتُ أَشَبَّ مِنْهُ وَكَانَ بُرْدُهُ أَجْوَدَ مِنْ بُرْدِي فَجَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَيَّ مَرَّةً، وَإِلَى بُرْدِهِ مَرَّةً، ثُمَّ اخْتَارَتْنِي فَنَكَحْتُهَا فَأَقَمْتُ مَعَهَا ثَلَاثًا، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْهَا فَفَارَقْتُهَا» [٣٦:١]

4146- Rabî' b. Sebre b. Ma'bed, babasından bildiriyor: Mekke'nin fethi yılında Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), kadınlarla mut'a yapmamıza izin verdi. Bunun üzerine ben ve bir adam boynu uzun ve güzel genç bir kadının yanına gittik. Her ikimiz de böylesi bir nikâhla onunla evlenmeyi teklif ettik. İkimiz de önüne oturduk. Bende bir hırka, arkadaşımda bir hırka vardı. Onunla konuşup hırkalarımızı mehir olarak vereceğimizi söyledik. Ben arkadaşımdan gençtim.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4140.

Ancak arkadaşımın hırkası benim hırkamdan güzel görünüyordu. Kadın bir bana, bir de arkadaşımın hırkasına baktıktan sonra beni arkadaşıma tercih etti. Bu suretle evlendiğim kadınla beraber üç gece kaldım. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), mut'ayı yasaklayınca kadından ayrıldım.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ حَرَّمَ الْمُتْعَةَ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ تَحْرِيمَ الْأَبَدِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Veda Haccında Kıyamet Gününe Dek Ebediyen Mut'a Nikahını Haram Kılması

٤١٤٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْأَحْمَسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سَبْرَةَ الْجُهَنِيُّ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَلَمَّا قَضَيْنَا عُمْرَتَنَا قَالَ لَنَا: «اسْتَمْتِعُوا مِنْ هَذِهِ النِّسَاءِ» قَالَ: وَالِاسْتِمْتَاعُ عِنْدَنَا يَوْمَئِذٍ التَّزْوِيجُ فَعَرَضْنَا بِذَلِكَ النِّسَاءُ أَنْ نَضْرِبَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُنَّ أَجَلًا قَالَ: فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: «افْعَلُوا ذَلِكَ» فَخَرَجْتُ أَنَا وَابْنُ عَمٍّ لِي مَعِي بُرْدَةٌ وَمَعَهُ بُرْدَةٌ وَبُرْدُهُ أَجْوَدُ مِنْ بُرْدِي وَأَنَا أَشَبُّ مِنْهُ فَأَتَيْنَا امْرَأَةً فَعَرَضْنَا ذَلِكَ عَلَيْهَا فَأَعْجَبَهَا شَبَابِي وَأَعْجَبَهَا بُرْدُ ابْنِ عَمِّي فَقَالَتْ: بُرْدٌ كَبُرْدٍ فَتَزَوَّجَتْهَا، وَكَانَ الْأَجَلُ بَيْنِي وَبَيْنَهَا عَشْرًا فَلَبِثْتُ عِنْدَهَا تِلْكَ اللَّيْلَةَ، ثُمَّ أَصْبَحْتُ غَادِيًا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ الْحَجَرِ وَالْبَابِ قَائِمٌ يَخْطُبُ النَّاسَ وَهُوَ يَقُولُ: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ أَذِنْتُ لَكُمْ فِي الِاسْتِمْتَاعِ فِي هَذِهِ النِّسَاءِ، أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ ذَلِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ مِنْهُنَّ شَيْئًا فَلْيُخَلِّ سَبِيلَهُ، وَلَا تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا» [٢:١٠٤]

4147- Rabî' b. Sebre el-Cuhenî, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte çıkmıştık. Umremizi yaptıktan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu kadınlardan faydalanabilirsiniz"** buyurdu. Biz de faydalanmayı evlenme olarak görüyorduk. Kadınlarla evlenmeyi teklif ettik, ama belirli bir süreliğine olmadıktan sonra evlenmeyi kabul etmediler. Durumu Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) anlattığımızda: **"O zaman öyle yapın"** buyurdu.

Bunun üzerine amcaoğullarından biriyle birlikte kadın aramaya çıktık. Her birimizde bir hırka vardı. Onun hırkası benimkinden daha yeniydi, ama ben

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1808); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/404, 2/405; Müslim 1406/24; Ebû Dâvûd 2072; Darimî 2/140.

ondan daha gençtim. Bir kadının yanına girdik ve birimizle evlenmesini teklif ettik. Kadın benim gençliğimi, amcaoğlumun da hırkasını beğendi. Sonunda: "Onun hırkasının yerine bunun hırkasını alırım" dedi ve beni seçti. Bendeki hırka karşılığında onunla on günlüğüne evlendim ve o gece yanında kaldım. Diğer gün sabah Mescid(-i Haram)'a geldiğimizde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kapı ile Hacer-i Esved arasındaydı ve: **"Ey insanlar! Kadınlardan faydalanmanız için sizlere izin vermiştim. Ancak Allah böylesi bir nikahı (mut'ayı) size kıyamete dek haram kıldı. Her kimin yanında böylesi bir kadın varsa onu serbest bıraksın ve ona verdiğinden bir şey geri almasın"** buyuruyordu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الزَّجْرَ عَنِ الْمُتْعَةِ يَوْمَ الْفَتْحِ كَانَ زَجْرَ تَحْرِيمٍ لَا زَجْرَ نَدْبٍ

Fetih Günündeki Yasaklamanın Tahrimi Bir Nitelik Taşıması Hakkında

٤١٤٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةَ، عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ سَبْرَةَ أَنَّ أَبَاهُ «غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: فَخَرَجْتُ أَنَا وَرَجُلٌ مِنْ قَوْمِي لِي عَلَيْهِ فَضْلٌ فِي الْجَمَالِ وَهُوَ قَرِيبٌ مِنَ الدَّمَامَةِ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنَّا بُرْدٌ أَمَا بُرْدِي، فَبُرْدٌ خَلَقٌ وَأَمَّا بُرْدُ ابْنِ عَمِّي فَبُرْدٌ جَدِيدٌ غَضٌّ حَتَّى إِذَا كُنَّا أَسْفَلَ مَكَّةَ أَوْ بِأَعْلَاهَا فَلَقِيَنَا فَتَاةٌ مِثْلُ الْبَكْرَةِ فَقُلْنَا: هَلْ نَسْتَمْتِعُ مِنْكِ قَالَتْ: وَمَاذَا تَبْذُلَانِ فَنَشَرَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بُرْدَهُ فَجَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَى الرَّجُلِ فَإِذَا رَآهَا الرَّجُلُ تَنْظُرُ إِلَيَّ عِطْفِهَا وَقَالَ: بُرْدُ هَذَا خَلَقٌ وَبُرْدِي جَدِيدٌ غَضٌّ فَتَقُولُ: بُرْدُ هَذَا لَا بَأْسَ بِهِ ثُمَّ اسْتَمْتَعْتُ مِنْهَا فَلَمْ نَخْرُجْ حَتَّى حَرَّمَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ» [١:٣٦]

4148- Rabî' b. Sebre, babasından bildiriyor: Mekke'nin fethinde Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) beraber bulundum. Orada on beş, geceleri de sayılırsa otuz gün kaldık. Bu arada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadınlarla mut'a yapmamıza izin verdi. Kabilemden bir adamla (amcamın oğluyla) birlikte kadın aramaya çıktım. Ben ondan daha güzeldim, zira o çirkine yakın bir şeydi. Her birimizde de birer hırka vardı. Ama benim hırkam eski, amcam oğlunun hırkası ise yeni ve güzeldi. Mekke'nin aşağısına veya yukarısına geldiğimizde karşımıza uzun boyunlu dişi deveye benzer bir kız çıktı. Ona: "Birimizin seninle mut'a yapmasına razı olur musun?" dediğimizde: "Karşılığında ne vereceksiniz" diye

---

[1] **Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 381; el-İrvâ' 6/314); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/404; Müslim 1406, 21; İbn Mâce 1962; Darimî 2/140.**

sordu. Bunun üzerine her birimiz kendi hırkasını önüne yaydı. Kadın bizlere bakmaya başladı. Arkadaşım kadının benim hırkama baktığını görünce: "Bunun hırkası eski, oysa benim hırkam yeni ve güzeldir" dedi. Kadın ise: "Bunun hırkası da fena değil" şeklinde karşılık verdi. Bunun üzerine onunla mut'a yapan ben oldum ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) mut'ayı yasaklayana kadar kadından ayrılmadım.[1]

ذِكْرُ الْأَسْبَابِ الَّتِي حَرَّمَتِ الْمُتْعَةَ الَّتِي كَانَتْ مُطْلَقَةً قَبْلَهَا

Daha Önce Yapılan Mut'ayı Haram Kılan Şeyler

٤١٤٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ الْمَقْبُرِيُّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا خَرَجَ نَزَلَ ثَنِيَّةَ الْوَدَاعِ فَرَأَى مَصَابِيحَ، وَسَمِعَ نِسَاءً يَبْكِينَ فَقَالَ: «مَا هَذَا» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ نِسَاءٌ كَانُوا تَمَتَّعُوا مِنْهُنَّ أَزْوَاجُهُنَّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «هَدَمَ - أَوْ قَالَ: حَرَّمَ - الْمُتْعَةَ: النِّكَاحُ، وَالطَّلَاقُ، وَالْعُدَّةُ، وَالْمِيرَاثُ». [١:٣٦]

4149- Ebû Hureyre anlatıyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (bir defasında bir yolculuğa) çıktığında Veda tepesinde konakladı. Derken (yanmakta olan) kandiller gördü ve ağlamakta olan kadınlar işitti. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu da ne böyle?"** diye sordu. Sahabiler: "Ey Allah'ın Resûlü! (Ağlayan bu) kadınlar, kocalarının kendilerinden (mut'a nikâhıyla) istifade ettiği kadınlardır!" dediler. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Nikah, boşama (talak), iddet ve miras; mut'ayı yıkmıştır** -veya haram kılmıştır-" buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُتْعَةَ حَرَّمَهَا الْمُصْطَفَى ﷺ يَوْمَ الْفَتْحِ تَحْرِيمَ الْأَبَدِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Fetih Günü Mut'ayı Kesin Olarak Haram Kılması Hakkında

٤١٥٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ بِحَرَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْدَانٍ الْحَرَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَعْيَنَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْقِلُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1902); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/405; Müslim 1406/20; Nesâî 6/126, 6/127.

[2] Elbânî: Hasen (es-Silsiletu's-sahîha 2402); Şuayb: İsnâdı zayıftır.

بْنِ أَبِي عَبْلَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، قَالَ: حَدَّثَنِي الرَّبِيعُ بْنُ سَبْرَةَ الْجُهَنِيُّ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ الْمُتْعَةِ وَقَالَ: «إِنَّهَا حَرَامٌ مِنْ يَوْمِكُمْ هَذَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ كَانَ أَعْطَى شَيْئًا فَلَا يَأْخُذْهُ». [٣٦:١]

4150- Rabî' b. Sebre el-Cühenî, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Mut'a nikahı) bugünden başlamak suretiyle kıyamete kadar artık haramdır. Onlara bir şeyler vermişseniz (anlaştığınız süre bitmemiş de olsa) artık geri almayın"** buyurdu ve mut'a nikahını yasakladı.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ جَهِلَ صِنَاعَةَ الْحَدِيثِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِلْأَخْبَارِ الَّتِي تَقَدَّمَ ذِكْرُنَا لَهَا

Hadis Konusunda Derinliği Olmayana Önceki Hadislere Aykırı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٤١٥١ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعُمَيْسِ، عَنْ إِيَاسِ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ «رَخَّصَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَامَ أَوْطَاسٍ فِي الْمُتْعَةِ ثَلَاثًا، ثُمَّ نَهَانَا عَنْهَا». [٣٦:١]

4151- Seleme b. el-Ekva: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Evtâs yılında bize mut'a nikâhı için üç gece ruhsat verdi ve sonra bizi ondan men etti" demiştir.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «عَامُ أَوْطَاسٍ وَعَامُ الْفَتْحِ وَاحِدٌ»

Ebû Hâtim der ki: "Evtâs seriyyesi ile Mekke'nin fethi aynı yıl içinde gerçekleşmiştir."

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (es-Silsiletu's-sahîha 381); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1406/22.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1404.

بَابُ الشِّغَارِ

Bâb: Şiğâr (Berdel)

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُجْعَلَ بُضْعَ بَعْضِ النِّسَاءِ صَدَاقًا لِبَعْضِهِنَّ

Bir Kadının Mehrinin Başka Bir Kadının Mehri Yerine Sayılmasının Yasaklanması

٤١٥٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ «نَهَى عَنِ الشِّغَارِ». [٢:٣]

4152- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şiğâr (berdel) türü evlenmeyi yasakladı."[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الشِّغَارِ الَّذِي نُهِيَ عَنِ اسْتِعْمَالِهِ

Yapılması Yasaklanan Şiğarın Vasfı

٤١٥٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ هُرْمُزَ الْأَعْرَجُ أَنَّ عَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنْكَحَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ الْحَكَمِ ابْنَتَهُ وَأَنْكَحَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنَتَهُ وَقَدْ كَانَا جَعَلَاهُ صَدَاقًا فَكَتَبَ مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ وَهُوَ خَلِيفَةٌ إِلَى مَرْوَانَ يَأْمُرُهُ بِالتَّفْرِيقِ بَيْنَهُمَا وَقَالَ فِي كِتَابِهِ: «هَذَا الشِّغَارُ قَدْ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْهُ». [٢:٣]

4153- Abdurrahman b. Hürmüz el-A'rec bildiriyor: Abbâs b. Abdillah b. Abbâs, Abdurrahman b. el-Hakem'i kızıyla evlendirdi. Abdurrahman b. el-Hakem de, Abbâs b. Abdillah b. Abbâs'ı kendi kızıyla evlendirdi. İkisi de bu durumu (birbirlerine) mehir saydılar. Bu sırada devlet başkanı olan Muaviye b. Ebî Süfyân, (valisi olan) Mervân'a o ikisinin arasını ayırmayı emreden bir mektup yazdı. Muaviye, (yazdığı bu) mektupta: "Bu, şiğar nikâhı uygulamasıdır. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şiğar nikâhını yasaklamıştı!" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1809); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/535; Buhârî 5112; Müslim 1415/57; Ebû Dâvûd 2074; Tirmizî 1124; Nesâî 6/112; İbn Mâce 1883; Darimî 2/136.

[2] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1810); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 4/94; Ebû Dâvûd 2075.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُزَوِّجَ الْمَرْءُ ابْنَتَهُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ عَلَى أَنْ يُزَوِّجَهُ إِيَّاهُ ابْنَتَهُ مِنْ غَيْرِ صَدَاقٍ يَكُونُ بَيْنَهُمَا إِلَّا بُضْعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا

Mehir Vermeden Kişinin Kızını Müslüman Kardeşiyle Evlendirip Buna Karşılık Onun Kızıyla Evlenmesinin Yasaklanması

٤١٥٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «لَا شِغَارَ فِي الْإِسْلَامِ». [٢:٨١]

4154- Enes (b. Mâlik)'in bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"İslam'da şiğar (berdel) usulü evlenme yoktur."**[1]

بَابُ نِكَاحِ الْكُفَّارِ

Bâb: Kafirlerin Nikahı

٤١٥٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ أَيُّوبَ يُحَدِّثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ أَبِي وَهْبٍ الْجَيْشَانِيِّ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ فَيْرُوزَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَسْلَمْتُ وَعِنْدِي أُخْتَانِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «طَلِّقْ أَيَّتَهُمَا شِئْتَ». [١:٣٨]

4155- Feyrûz der ki: Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben, nikâhım altında iki kız kardeş olduğu halde Müslüman oldum!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O ikisinden dilediğin herhangi birisini boşa!"** buyurdu.[2]

٤١٥٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ، عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ غَيْلَانَ بْنَ سَلَمَةَ الثَّقَفِيَّ أَسْلَمَ وَتَحْتَهُ عَشْرُ نِسْوَةٍ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اخْتَرْ مِنْهُنَّ أَرْبَعًا»، فَلَمَّا كَانَ فِي عَهْدِ عُمَرَ طَلَّقَ نِسَاءَهُ وَقَسَّمَ مَالَهُ بَيْنَ بَنِيهِ فَبَلَغَ ذَلِكَ عُمَرَ فَلَقِيَهُ، فَقَالَ: إِنِّي أَظُنُّ الشَّيْطَانَ فِيمَا يَسْتَرِقُّ مِنَ السَّمْعِ سَمِعَ بِمَوْتِكَ فَقَذَفَهُ فِي نَفْسِكَ، وَلَعَلَّكَ أَنْ لَا تَمْكُثَ إِلَّا قَلِيلًا وَايْمُ اللَّهِ لَتَرُدَّنَّ نِسَاءَكَ وَلَتَرْجِعَنَّ فِي مَالِكَ أَوْ لَأُوَرِّثُهُنَّ مِنْكَ، وَلَآمُرَنَّ بِقَبْرِكَ فَيُرْجَمُ كَمَا رُجِمَ قَبْرُ أَبِي رِغَالٍ. [١:٣٩]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/306); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Nesâî 6/111; İbn Mâce 1885.

[2] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1940). Ahmed 4/232; Ebû Dâvûd 2243; Tirmizî 1130; İbn Mâce 1951.

4156- Abdullah b. Ömer anlatıyor: Ğaylân b. Seleme es-Sekafî'nin nikâhı altında on kadın olduğu halde müslüman oldu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Onlardan dört tanesini seç!"** buyurdu.

Ğaylân, Ömer b. el-Hattâb'ın halifeliği döneminde hanımlarını boşadı ve malını oğulları arasında paylaştırdı. Onun bu davranışı, Hz. Ömer'e ulaşınca: "Öyle sanıyorum ki, gökten gizlice haber aşıran şeytan, senin ölüm haberini alıp içine atmış. Herhalde sen, çok yaşamayacaksın. Allah'a yemin ederim ki, ya kadınlarına dön(üp onları yeniden nikâhl)ar ve malına onları geri döndürürsün ya da onları ben sana mirasçı kılarım. Ebû Riğal'in[1] kabrinin taşlandığı gibi senin de kabrinin taşlanmasını emrederim!" dedi.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ حَدَّثَ بِهِ مَعْمَرٌ بِالْبَصْرَةِ

Bu Hadisi Ma'mer'in Basra'da Rivayet Ettiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٥٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: أَسْلَمَ غَيْلَانُ الثَّقَفِيُّ وَعِنْدَهُ عَشْرُ نِسْوَةٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمْسِكْ أَرْبَعًا، وَفَارِقْ سَائِرَهُنَّ». [٣٩:١]

4157- Abdullah b. Ömer der ki: Ğaylân es-Sekafî'nin nikâhı altında on kadın vardı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Dört tanesini yanında tut ve diğerlerinden ayrıl!"** buyurdu.[3]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤١٥٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: أَسْلَمَ غَيْلَانُ بْنُ سَلَمَةَ

---

[1] Ebû Riğal, uğursuzluk ve zulüm için verilen bir meseldir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1883); Şuayb: Hadis sahihtir. Muvattâ 2/582; Ahmed 2/14, 2/44; Tirmizî 1128; İbn Mâce 1953; Bak hadis no: 4157.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1883); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Bak hadis no: 4156.

الثَّقَفِيُّ وَعِنْدَهُ عَشْرُ نِسْوَةٍ «فَأَمَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَتَخَيَّرَ مِنْهُنَّ أَرْبَعًا وَيَتْرُكَ سَائِرَهُنَّ». [٣٩:١]

4158- Abdullah b. Ömer anlatıyor: Ğaylân b. Seleme es-Sekafî'nin nikâhı altında on kadın olduğu halde müslüman oldu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona dört tanesini seçmesini ve diğerlerini terk etmesini emretti.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الذِّمِّيَّيْنِ إِذَا أَسْلَمَا يَجِبُ أَنْ يُقَرَّا عَلَى نِكَاحِهِمَا

Azınlık Tebanın Müslüman Olduklarında Nikahlarının Devam Etmesi Hakkında

٤١٥٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ إِسْرَائِيلَ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً أَسْلَمَتْ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَجَاءَ زَوْجُهَا فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ «إِنَّهَا قَدْ كَانَتْ أَسْلَمَتْ مَعِي فَرَدَّهَا عَلَيْهِ». [٣٦:٥]

4159- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Bir kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında Müslüman olmuştu. Derken bu kadının kocası gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Eşim, benimle birlikte Müslüman oldu!" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bu kadını adama geri verdi.[2]

بَابُ مُعَاشَرَةِ الزَّوْجَيْنِ

Bâb: Karıkocanın Geçimi

٤١٦٠ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعُمَرِيُّ بِالْمَوْصِلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تُبَاشِرِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ كَأَنَّهَا تَنْعَتُهَا لِزَوْجِهَا، أَوْ تَصِفُهَا لِرَجُلٍ كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا». [٦:٢]

4160- Abdullah b. Mes'ûd der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Kadın (bir örtü altında) tenini diğer bir kadının tenine dokundurmasın.**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1883); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Bak hadis no: 4156.

[2] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 1918; Daîf Ebî Dâvud 387); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 1/232; Ebû Dâvûd 2238; Tirmizî 1144; İbn Mâce 2008.

Çünkü kadın onu kocasına veya bir erkeğe vasfeder veya güzel niteliklerini över ve o kimse onu görüyormuş gibi (aklı onda) olur."[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤١٦١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تُبَاشِرِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ فَتَصِفُهَا لِزَوْجِهَا حَتَّى كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا». [٦:٢]

4161- Abdullah bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadın (bir örtü altında) tenini diğer bir kadının tenine dokundurmasın. Kadın onu kocasına vasfeder ve kocası onu görüyormuş gibi (aklı onda) olur."**[2]

ذِكْرُ تَعْظِيمِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا حَقَّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ

Yüce Allah'ın Kocanın Karısı Üzerindeki Hakkını Yüceltmesi

٤١٦٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ حَائِطًا مِنْ حَوَائِطِ الْأَنْصَارِ فَإِذَا فِيهِ جَمَلَانِ يَضْرِبَانِ وَيَرْعَدَانِ فَاقْتَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْهُمَا فَوَضَعَا جِرَانَهُمَا بِالْأَرْضِ فَقَالَ مَنْ مَعَهُ سَجَدَ لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ وَلَوْ كَانَ أَحَدٌ يَنْبَغِي أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا لِمَا عَظَّمَ اللَّهُ عَلَيْهَا مِنْ حَقِّهِ. . [٢:١]

4162- Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (bir gün) Ensar'ın bahçelerinden birine girdi. Bir de baktı ki orada birbiriyle vuruşup birbirini ürküten iki deve var. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) o iki deveye doğru yaklaştı. Develer (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i görünce) boyunlarının ön kısmını yere koydular. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'le birlikte olan kişi: "(Develer,) sana secde mi ediyor?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Bir kimsenin (başka) bir**

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1866); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 1/460; Buhârî 5241; Ebû Dâvûd 2150; Tirmizî 2792.

[2] Elbânî: Hasen sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1866); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 1/438, 1/440; Buhârî 5240.

kimseye secde etmesine gerek yoktur. Eğer bir kimsenin (başka) bir kimseye secde etmesi gerekseydi; kadının, kocasına secde etmesini muhakkak ki emrederdim. Çünkü Allah erkeğin hakkını kadına göre daha büyük tutmuştur!" buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِيجَابِ الْجَنَّةِ لِلْمَرْأَةِ إِذَا أَطَاعَتْ زَوْجَهَا مَعَ إِقَامَةِ الْفَرَائِضِ لِلَّهِ ﷻ

Kadının, Allah'a Yönelik Farzları Yerine Getirmekle Birlikte Kocasına İtaat Etmesiyle Cenneti Hak Etmesi

٤١٦٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الْجَوَالِيقِيُّ بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاهِرُ بْنُ نُوحٍ الْأَهْوَازِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو هَمَّامٍ مُحَمَّدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ الْمِنْهَالِ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خُمُسَهَا، وَصَامَتْ شَهْرَهَا، وَحَصَّنَتْ فَرْجَهَا، وَأَطَاعَتْ بَعْلَهَا دَخَلَتْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَتْ». [٢:١]

4163- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kadın beş vakit namazı kıldığında, Ramazan orucunu tuttuğunda, ırzını koruduğu zaman ve kocasına (meşru sınırlar içerisinde) itaat ettiğinde cennetin kapılarının herhangi birinden istediği şekilde girer."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ «تَفَرَّدَ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَلَمَةَ وَمَا رَوَاهُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ إِلَّا هُدْبَةُ بْنُ الْمِنْهَالِ وَهُوَ شَيْخٌ أَهْوَازِيٌّ»

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi Ebû Seleme'den rivayette Abdülmelik b. Umeyr tek kalmıştır. Abdülmelik'ten de sadece Ehvazlı bir şey olan Hudbe b. Hâlid rivayet etti.

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ تَحَمُّلِ الْمَكَارِهِ لِلْمَرْأَةِ عَنْ زَوْجِهَا رَجَاءَ الْإِبْلَاغِ فِي قَضَاءِ حُقُوقِهِ

Haklarını Gereği Gibi İfa Etme Umuduyla Kadının, Kocasının Sıkıntılarını Yüklenmesinin Müstehaplığı

٤١٦٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا رَبِيعَةُ بْنُ عُثْمَانَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حِبَّانَ، عَنْ نَهَارٍ

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 1998); Şuayb: Hadis sahihtir. Tirmizî 1159.

[2] Elbânî: Hasen liğayrihi (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/73); Şuayb: Hadis sahihtir.

الْعَبْدِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِابْنَةٍ لَهُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ ابْنَتِي قَدْ أَبَتْ أَنْ تَتَزَوَّجَ فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: «أَطِيعِي أَبَاكِ» فَقَالَتْ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أَتَزَوَّجُ حَتَّى تُخْبِرَنِي مَا حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ، أَنْ لَوْ كَانَتْ قَرْحَةٌ فَلَحَسَتْهَا مَا أَدَّتْ حَقَّهُ» قَالَتْ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أَتَزَوَّجُ أَبَدًا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لَا تُنْكِحُوهُنَّ إِلَّا بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ». [٢:١]

4164- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Bir adam, kızıyla birlikte Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu, benim kızım. Evlenmeye yanaşmıyor!" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), kıza: **"Babana itaat et!"** dedi. Kız: "Seni hak (din) üzere gönderen Allah'a yemin ederim ki, kocanın, hanımı üzerindeki haklarını bana bildirmedikçe evlenmeyeceğim!" dedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kocanın hanımı üzerindeki hakları, eğer kadının kocasında bir yara olsa karısı da yarayı yalamış olsa yine de kocasının hakkını ödemiş olamaz!"** buyurdu. Kız: "Seni hak (din) üzere gönderen Allah'a yemin ederim ki, ben, asla evlenmeyeceğim!" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadınları, ailelerinin izni olmadığı müddetçe (zorla) evlendirmeyiniz!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ بِإِجَابَةِ الزَّوْجِ عَلَى أَيِّ حَالَةٍ كَانَتْ إِذَا كَانَتْ طَاهِرَةً

(Şer'an) Temiz Olduğunda Kadının Kocasının Cinsel İsteğine Her Durumda Karşılık Vermesinin Emredilmesi

٤١٦٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُلَازِمُ بْنُ عَمْرٍو، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَدْرٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ طَلْقٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: سَمِعْتُ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا دَعَا الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتُجِبْهُ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ». [٨٢:١]

4165- Talk b. Ali der ki: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işittim: **"Bir kişi, hanımını (cinsel) ihtiyaç görmek için çağırdığı zaman tandırın/(ekmek pişirdiği) fırının başında olsa bile ona icabet etsin."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/74); Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1202; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/75); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/22, 4/23; Tirmizî 1160.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ مُوَاقَعَةِ الْمَرْءِ أَهْلَهُ عَلَى أَيِّ حَالٍ أَحَبَّ إِذَا قَصَدَ فِيهِ مَوْضِعَ الْحَرْثِ

İlişki Fercden Olduktan Sonra Kişinin Karısına Dilediği Taraftan Yaklaşmasının Caizliği

٤١٦٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ بِتُسْتَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ رَاشِدٍ يُحَدِّثُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنِ ابْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَتِ الْيَهُودُ: «إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَتَى امْرَأَتَهُ وَهِيَ مُجَبِّيَةٌ جَاءَ وَلَدُهُ أَحْوَلَ فَنَزَلَتْ ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾ إِنْ شَاءَ مُجَبِّيَةً وَإِنْ شَاءَ غَيْرَ مُجَبِّيَةٍ إِذَا كَانَ فِي صِمَامٍ وَاحِدٍ». [٣:٦٤]

4166- Câbir der ki: Yahudiler: "Erkek, karısıyla onu yüzüstü yatırarak ilişkiye girdiği zaman bu ilişkiden doğacak çocuk şaşı olur" derlerdi. Bunun üzerine: ***"Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza istediğiniz gibi gelin"*** (Bakara 223) âyeti nazil oldu. Âyette fercinden (ön tarafından vajinal) olduktan sonra kişinin karısıyla ister yüzüstü yatırarak, isterse başka bir şekilde ilişkiye girebileceği bildirildi.[1]

ذِكْرُ كِتَابَةِ اللهِ جَلَّ وَعَلَا الصَّدَقَةَ لِلْمُسْلِمِ بِمُوَاقَعَةِ أَهْلِهِ

Yüce Allah'ın Eşiyle Cinsel İlişkiye Giren Müslümana Bunu Sadaka Olarak Yazması

٤١٦٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْمَاءَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَاصِلٌ مَوْلَى أَبِي عُيَيْنَةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عَقِيلٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرَ، عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ الدِّيلِيِّ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «فِي بُضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ» قَالُوا: يَا رَسُولَ أَيَأْتِي أَحَدُنَا شَهْوَتَهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهِ أَجْرٌ فَقَالَ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي الْحَرَامِ أَكَانَ عَلَيْهِ فِيهِ وِزْرٌ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ». [٢:١]

4167- Ebû Zer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizden birinizin cinsel ilişkide bulunması bile bir sadakadır"** buyurdu. Ashâb: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizden biri şehvetini giderir de ondan sevap mı elde eder?" deyince: **"Sizce kişi**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-Âdâb 99); Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 4528; Müslim 1435/119; Ebû Dâvûd 2163; Tirmizî 2978; İbn Mâce 1925; Darimî 2/145, 2/146.

şehvetini haramla giderirse günah kazanmış olmaz mı? İşte bu sebeple kişi şehvetini helalden giderdiği zaman sevap kazanmış olur" karşılığını verdi.[1]

«هَذَا خَبَرٌ أَصْلٌ فِي الْمُقَايَسَاتِ فِي الدِّينِ قَالَهُ الشَّيْخُ»

Ebû Hâtim der ki: "Bu hadis dini konularda mukayeseler yapılabileceğinin dayanaklarından biridir."

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ تَأْذَنَ الْمَرْأَةُ لِأَحَدٍ فِي بَيْتِهَا إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا

Kadının Evine Girmek İsteyen Birine Kocasının İzni Olmadan İzin Vermesinin Yasaklanışı

٤١٦٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَأْذَنِ الْمَرْأَةُ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهُوَ شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ». [٧:٢]

4168- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), minberin üzerinde: **"İki zayıf kimse olan yetim ile kadının malından sakınmayı tavsiye ederim!"** derdi.[2]

ذِكْرُ بَعْضِ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ تَخُونُ النِّسَاءُ أَزْوَاجَهُنَّ

Kadınların Kocalarına İhanet Etmelerinin Bir Sebebi

٤١٦٩ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْلَا بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْنَزِ الطَّعَامُ، وَلَمْ يَخْنَزِ اللَّحْمُ، وَلَوْلَا حَوَّاءُ لَمْ تَخُنْ أُنْثَى زَوْجَهَا». [٤:٣]

4169- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"İsrail oğulları olmasaydı (yiyecek saklama adetini çıkarmasalardı) etler kokmaz, yiyecekler bozulmazdı. Havvâ olmasaydı hiçbir kadın kocasına ihanet etmezdi."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 454; Ğâyetu'l-merâm 25-6); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 838.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2004); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1026; Bak hadis no: 4170.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/315; Buhârî 3399; Müslim 1470/63.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الزَّجْرَ عَنِ الشَّيْئَيْنِ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا قَبْلُ إِنَّمَا هُوَ زَجْرُ تَحْرِيمٍ لَا زَجْرَ تَأْدِيبٍ

Zikrettiğimiz Söz Konusu İki Yasağın Âdâba Değil Tahrime Yönelik Yasaklardan Olması

٤١٧٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ، عَنِ ابْنِ الْهَادِ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ الْوَلِيدِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلَا تَأْذَنُ لِرَجُلٍ فِي بَيْتِهَا وَهُوَ لَهُ كَارِهٌ، وَمَا تَصَدَّقَتْ مِنْ صَدَقَةٍ فَلَهُ نِصْفُ صَدَقَتِهَا، وَإِنَّمَا خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ». [٧:٢]

4170- Ebû Hureyre, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle buyururken işitmiştir: **"Bir kadının, yanında kocası varken, onun izni olmaksızın (nafile) oruç tutması helâl olmaz. Yine bir kadın, kocasının hoşlanmadığı bir kimsenin eve girmesine izin veremez. (Kocasının izni olmadan) bir sadaka verirse verdiği bu sadakanın (sevabının) yarısı kocasına aittir. Kadın ancak kaburga kemiğinden yaratılmıştır."**[1]

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ الِاجْتِهَادِ لِلْمَرْأَةِ فِي قَضَاءِ حُقُوقِ زَوْجِهَا بِتَرْكِ الِامْتِنَاعِ عَلَيْهِ فِيمَا أَحَبَّ

Kadının, Kocasının İstediği Şeylerden İmtinâ Etmeyerek Üzerindeki Hakları İfa Etmeye Çalışmasının Müstehablığı

٤١٧١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ يَزِيدَ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنِ الْقَاسِمِ الشَّيْبَانِيِّ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: لَمَّا قَدِمَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ مِنَ الشَّامِ سَجَدَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا هَذَا؟» قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدِمْتُ الشَّامَ فَرَأَيْتُهُمْ يَسْجُدُونَ لِبَطَارِقَتِهِمْ، وَأَسَاقِفَتِهِمْ فَأَرَدْتُ أَنْ أَفْعَلَ ذَلِكَ بِكَ قَالَ: «فَلَا تَفْعَلْ فَإِنِّي لَوْ أَمَرْتُ شَيْئًا أَنْ يَسْجُدَ لِشَيْءٍ لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تُؤَدِّي الْمَرْأَةُ حَقَّ رَبِّهَا حَتَّى تُؤَدِّيَ حَقَّ زَوْجِهَا حَتَّى لَوْ سَأَلَهَا نَفْسَهَا وَهِيَ عَلَى قَتَبٍ لَمْ تَمْنَعْهُ». [٢:١]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/64). Buhârî 5195; Bak hadis no: 3572, 3573, 4180.

4171- Abdullah b. Ebi Evfâ anlatıyor: Muâz b. Cebel, (bir defasında) Şam bölgesinden geldiğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e secde etmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu da ne böyle?"** diye sordu. Muâz b. Cebel: "Ey Allah'ın Resûlü! Şam bölgesine vardım. Orada yaşayan (Hıristiyanların), patriklerine ve piskoposlarına secde ettiklerini gördüm. Ben de bunu sana yapmayı istedim!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Böyle yapma! Eğer ben, bir şeyin (başka) bir şeye secde etmesini emretseydim, muhakkak ki kadının kocasına secde etmesini emrederdim. Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, kadın kocanın hakkını ödeyemez. Öyle ki kocanın hakkını ancak şöyle ödeyebilir: Kadın bir devenin üzerinde olsa ve kocası onunla cinsel ilişkide bulunmak istese kadın onun (bu isteğine) mani olmaz!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ لَعْنِ الْمَلَائِكَةِ الْمَرْأَةَ الَّتِي لَمْ تُجِبْ زَوْجَهَا إِلَى مَا دَعَاهَا إِلَيْهِ

Onu Çağırdığında Kocasına İcabet Etmeyen Kadını Meleklerin Lanetlemesi

٤١٧٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، قَالَ: حَدَّثَنِي زَيْدٌ، عَنْ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا امْرَأَتَهُ فَلَمْ تُجِبْهُ فَبَاتَ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يُصْبِحَ لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ». [٢:١٠٩]

4172- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Erkek, karısını yatağına çağırdığı zaman karısı icabet etmez de kendisi karısına kızgın olarak gecelerse melekler sabaha kadar o kadına lanet ederler."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 7/55); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 4/381; İbn Mâce 1853.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1858); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/439; Buhârî 3237; Müslim 1436/120; Ebû Dâvûd 2141.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ : «فَلَمْ تُجِبْهُ» أَرَادَ بِهِ: إِذَا دَعَاهَا إِلَى فِرَاشِهِ دُونَ أَمْرِهِ إِيَّاهَا لِسَائِرِ الْحَوَائِجِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in İcabet Etmek İfadesiyle Herhangi Bir İhtiyaç Yerine Yatağına Çağırmasını Kastetmesi

٤١٧٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِذَا دَعَا أَحَدُكُمِ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ أَنْ تَجِيءَ لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ». [٢:١٠٩]

4173- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Sizden biriniz, karısını yatağına çağırdığı zaman karısı yüz çevirir de gelmezse melekler sabaha kadar o kadına lanet ederler."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ : «حَتَّى تُصْبِحَ» أَرَادَ بِهِ إِنْ لَمْ تُجِبْهُ فِي بَعْضِ اللَّيْلِ إِلَى مَا رَامَ مِنْهَا

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) "Sabaha Kadar" Sözünün, Gecenin Bir Başka Vaktinde de Olsa Kocanın Çağrısına İcabet Edilmemesi Durumunda Geçerli Olması

٤١٧٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَبِي أَوْفَى، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا كَانَتِ الْمَرْأَةُ هَاجِرَةً لِفِرَاشِ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ». [٢:١٠٩]

4174- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadın geceyi kocasının yatağından ayrı bir yerde geçirdiği zaman yatağa dönene kadar melekler ona lanet ederler"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 5193.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/255; Buhârî 5194; Müslim 1436/120; Darimî 2/149.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ حَقِّ زَوْجَتِهِ عَلَيْهِ

Kişinin Karısına Yönelik Yerine Getirmesi Gereken Haklar

٤١٧٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، عَنْ أَبِي قَزَعَةَ، عَنْ حَكِيمِ بْنِ مُعَاوِيَةَ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: مَا حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى الزَّوْجِ؟ قَالَ: «يُطْعِمُهَا إِذَا طَعِمَ وَيَكْسُوهَا إِذَا اكْتَسَى، ثُمَّ لَا يَضْرِبُ الْوَجْهَ، وَلَا يُقَبِّحُ، وَلَا يَهْجُرُ إِلَّا فِي الْبَيْتِ». [٦٥:٣]

4175- Muâviye b. Hayde bildiriyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: **"Kadının, kocası üzerindeki hakları nelerdir?"** diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yediğinde ona yedirmek ve giydiğinde ise ona giydirmek. Sonra yüzüne tokat vurma, kötüleyip ayıplama, darılıp ayrı yatmaya mecbur kalırsan bu işi sadece evin içinde yap!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مِنْ خِيَارِ النَّاسِ مَنْ كَانَ خَيِّرًا لِامْرَأَتِهِ

İnsanların En Hayırlısının Karısına İyi Davranan Kimse Olduğu Hakkında

٤١٧٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ». [٢:١]

4176- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Müminler içinde imanı en kâmil olanlar, güzel bir ahlâka sahip olanlardır. En hayırlıları da kadınlarına karşı hayırlı olanlardır"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih Sahîh Ebî Dâvud 1859); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/447; Ebû Dâvûd 2142; İbn Mâce 1850.

[2] Elbânî: Hasen sahih (es-Silsiletu's-sahîha 284); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/250, 2/472; Ebû Dâvûd 4682; Tirmizî 1162; Darimî 2/322.

ذِكْرُ اسْتِحْبَابِ الِاقْتِدَاءِ بِالْمُصْطَفَى ﷺ لِلْمَرْءِ فِي الْإِحْسَانِ إِلَى عِيَالِهِ إِذْ كَانَ خَيْرُهُمْ خَيْرَهُمْ لَهُنَّ

Müslümanların En Hayırlıları Ailesine Hayrı En Fazla Dokunan Kişiler İyi Davranma Konusunda Resûlullah'ın Olması Hasebiyle Aileye (sallallahu aleyhi vesellem) Örnek Alınmasının Müstehablığı

٤١٧٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ الْكَلَاعِيُّ بِحِمْصَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ وَيَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ، قَالَا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ، عَنِ الثَّوْرِيِّ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خَيْرُكُمْ خَيْرَكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي، وَإِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَدَعُوهُ». [٢:١]

4177- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"En hayırlınız, ailesine/hanımına karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de ailem/hanımlarım hususunda sizin en hayırlınınızım. (Kendisiyle sohbette bulunduğunuz) bir arkadaşınız/kumanız vefat ettiği zaman onu(n kötülüklerini) sayıp dökmeyin."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْمُدَارَاةِ لِلرَّجُلِ مَعَ امْرَأَتِهِ إِذْ لَا حِيلَةَ لَهُ فِيهَا إِلَّا إِيَّاهَا

Geçim İçin Başka Bir Yol Olmadığı İçin Kişinin Karısını İdare Etmesinin Emredilmesi

٤١٧٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَرْوَزِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَوْفٌ، عَنْ أَبِي رَجَاءٍ، عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ فَإِنْ أَقَمْتَهَا كَسَرْتَهَا فَدَارِهَا تَعِشْ بِهَا». [٩٥:١]

4178- Semure b. Cundub'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kadın, kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Eğer kaburga kemiğini düzelt(mek ist)ersen onu kırarsın. Dolayısıyla onu idare et ki onunla birlikte yaşayabilesin."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 285); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Tirmizî 3895; Darimî 2/159; Bak hadis no: 4186.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/72; el-İrvâ' 7/53); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/8.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ مُدَارَاةِ امْرَأَتِهِ لِيَدُومَ دَوَامُ عَيْشِهِ بِهَا

Onunla Birlikte Yaşamayı Sürdürebilmesi İçin Kişinin Karısını İdare Etmesinin Gerekliliği

٤١٧٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ وَلَنْ تَصْلُحَ لَكَ عَلَى طَرِيقَةٍ، وَإِنِ اسْتَمْتَعْتَ بِهَا اسْتَمْتَعْتَ بِهَا وَبِهَا عِوَجٌ وَإِنَّ تُرِدْ إِقَامَتَهَا تَكْسِرْهَا وَكَسْرُهَا طَلَاقُهَا» [٦٦:٣]

4179- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Kadın eğe kemiğinden yaratılmıştır ve istediğin şekilde doğrultamazsın. Kendi halinde bırakırsan eğriliğiyle birlikte ondan yararlanırsın (onunla yaşarsın). Düzeltmeye kalkarsan da kırarsın. Kırılması da boşanmasıyla olur."**[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِبَاحَةِ اسْتِمْتَاعِ الْمَرْءِ بِالْمَرْأَةِ الَّتِي يُعْرَفُ مِنْهَا اعْوِجَاجٌ

Kusurları Bulunan Kadını Öyle Kabul Edip Ondan Yararlanmanın Mubah Olması

٤١٨٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَجَاءٍ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّمَا مَثَلُ الْمَرْأَةِ كَالضِّلَعِ إِنْ أَرَدْتَ إِقَامَتَهَا كَسَرْتَ، وَإِنَّ تَسْتَمْتِعْ بِهَا تَسْتَمْتِعْ بِهَا، وَفِيهَا عِوَجٌ فَاسْتَمْتِعْ بِهَا عَلَى مَا كَانَ مِنْهَا مِنْ عِوَجٍ». [٦٦:٣]

4180- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Kadın eğe kemiği gibidir. Düzeltmeye kalkarsan kırarsın. Kendi halinde bırakırsan da eğriliğiyle birlikte ondan yararlanırsın. O halde sen eğriliğine rağmen ondan yararlan(mayı sürdür)."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3517); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/449, 2/497, Buhârî 5184; Müslim 1468/59; Tirmizî 1188; Darimî 2/148.

[2] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/428.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ مِنْ مُؤَاكَلَتِهِ عِيَالَهُ وَمُشَارَبَتِهِ إِيَّاهَا دُونَ التَّصَلُّفِ عَلَيْهَا بِالِانْفِرَادِ بِهِ

Kişinin Tek Başına Değil de Eşiyle Birlikte Yiyip İçmesinin Müstehablığı

٤١٨١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَلَّادٍ الْبَاهِلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ، عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «إِنْ كُنْتُ لَآتِي النَّبِيَّ ﷺ بِالْإِنَاءِ فَآخُذُهُ فَأَشْرَبُ مِنْهُ فَيَأْخُذُهُ النَّبِيُّ ﷺ فَيَضَعُ فَاهُ مَوْضِعَ فِيَّ وَإِنْ كُنْتُ لِآخُذُ الْعَرْقَ مِنَ اللَّحْمِ فَآكُلُهُ فَيَأْخُذُهُ فَيَضَعُ فَاهُ مَوْضِعَ فِيَّ فَيَأْكُلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ». [٩:٥]

4181- Hz. Aişe der ki: Ben hayızlı iken Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) su kabı getirirdim ve ben de alıp ondan içerdim. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kabı benden alıp ağzını, ağzımı koymuş olduğum yere koyarak içerdi. Ben etli kemiği alıp dişleyerek yerdim. Sonra kendisi onu benden alıp ağzını, ağzımı koymuş olduğum yere koyarak yerdi.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ طَلَبِ الْمَرْءِ عَثَرَاتِ أَهْلِهِ أَوْ تَقَصُّدِ خِيَانَتِهِمْ

Kişinin, Karısının Kusurlarını Ortaya Çıkarması ya da İhanetini Gözlemesinin Yasaklanması

٤١٨٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَطْرُقَ الْمَرْءُ أَهْلَهُ لَيْلًا، أَوْ يَخُونَهُمْ وَيَلْتَمِسَ عَثَرَاتِهِمْ». [٤٣:٢]

4182- Câbir der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kişinin eşlerinin ihanetini yakalamak ve kusurlarını ortaya çıkarmak için yolculuk dönüşü gece vakti eve girmesini yasakladı.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 1294, 1361.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2480); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/299, 3/302; Buhârî 5243; Müslim 184; Ebû Dâvûd 2776; Tirmizî 2712; Darimî 2/275.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ أَنْ لَا يُحَرِّمَ عَلَيْهِ امْرَأَتَهُ مِنْ غَيْرِ سَبَبٍ يُوجِبُ ذَلِكَ أَوْ شَيْئًا مِنْ أَسْبَابِهَا

Haklı Bir Gerekçe ya da Durum Olmadıktan Sonra Kişinin Karısını Kendine Haram Kılmamasının Müstehablığı

٤١٨٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: زَعَمَ عَطَاءٌ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَيْدَ بْنَ عُمَيْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ تَزْعُمُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَمْكُثُ عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ وَيَشْرَبُ عِنْدَهَا عَسَلًا قَالَتْ: فَتَوَاصَيْتُ أَنَا وَحَفْصَةُ إِنْ دَخَلَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ فَلْتَقُلْ: إِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ الْمَغَافِرِ فَدَخَلَ عَلَى إِحْدَاهُمَا فَقَالَتْ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: «بَلْ شَرِبْتُ عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ عَسَلًا وَلَنْ أَعُودَ لَهُ فَنَزَلَتْ ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ﴾ الْآيَةَ». [٥:٥]

4183- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyneb binti Cahş'ın yanında kalıyor ve bal içiyordu. Ben ve Hafsa, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hangimizin yanına girerse: "Sen meğâfîr (ağaçlardan sızan akıntı, şıra) kokuyorsun. (Meğâfir yedin mi)?" demek üzere anlaştık. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ikisinden birinin yanına girince, anlaştığımız şeyi ona söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayır, ben Cahş kızı Zeyneb'in yanında bal içtim. Bir daha da içmem"** buyurunca, *"Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını arayarak, Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin sen kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir... Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz"* (Tahrim 1) âyetleri nâzil oldu. [1]

ذِكْرُ تَحْرِيمِ اللَّهِ ﷻ الْجَنَّةَ عَلَى السَّائِلَةِ طَلَاقَهَا زَوْجَهَا مِنْ غَيْرِ سَبَبٍ يُوجِبُ ذَلِكَ

Haklı Bir Gerekçe Olmadan Kocasından Kendini Boşamasını İsteyen Kadına Yüce Allah'ın Cenneti Haram Kılması

٤١٨٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ ثَوْبَانَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ سَأَلَتْ زَوْجَهَا طَلَاقَهَا مِنْ غَيْرِ بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ». [١٠٩:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 4912; Müslim 1474.

4184- Sevbân'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Bir kadın, geçerli bir sebep yokken kocasından kendisini boşamasını isterse cennetin kokusu o kadına haramdır."**[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَسْتَعْذِرَ لِصِهْرِهِ مِنَ امْرَأَتِهِ إِذَا كَرِهَ مِنْهَا بَعْضَ الِاخْتِلَافِ

Kişinin Bazı Davranışlarından Hoşlanmadığı Karısını Dünürüne Şikayet Etmesinin Mubahlığı

٤١٨٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ اسْتَعْذَرَ أَبَا بَكْرٍ عَنْ عَائِشَةَ وَلَمْ يَظُنَّ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَنَالَهَا بِالَّذِي نَالَهَا فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ يَدَهُ فَلَطَمَهَا وَصَكَّ فِي صَدْرِهَا فَوَجَدَ مِنْ ذَلِكَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَالَ: «يَا أَبَا بَكْرٍ مَا أَنَا بِمُسْتَعْذِرِكَ مِنْهَا بَعْدَهَا أَبَدًا». [١:٤]

4185- Yahyâ b. Saîd b. el-Âs'ın Âişe'den bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'den yana Ebû Bekr'e şikayette bulundu. Ebû Bekr elini kaldırıp Âişe'ye tokat attı ve göğsünden dürttü ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onun böyle yapacağını tahmin etmemişti. Bu duruma canı sıkılan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ebû Bekr! Bundan sonra asla Aişe'den yana sana şikayette bulunmayacağım"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ ضَرْبِ النِّسَاءِ إِذْ خَيْرُ النَّاسِ خَيْرُهُمْ لِأَهْلِهِ

İnsanların En Hayırlısı Eşine Karşı İyilik Yapan Olduğu İçin Kadınları Dövmenin Yasaklanışı

٤١٨٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الدَّارِمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ يَحْيَى بْنِ ثَوْبَانَ، عَنْ عَمِّهِ عُمَارَةَ بْنِ ثَوْبَانَ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ الرِّجَالَ اسْتَأْذَنُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي ضَرْبِ النِّسَاءِ فَأَذِنَ لَهُمْ فَضَرَبُوهُنَّ فَبَاتَ فَسَمِعَ صَوْتًا عَالِيًا فَقَالَ: «مَا هَذَا» قَالُوا: أَذِنْتَ لِلرِّجَالِ فِي ضَرْبِ النِّسَاءِ فَضَرَبُوهُنَّ فَنَهَاهُمْ وَقَالَ: «خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا مِنْ خَيْرِكُمْ لِأَهْلِي». [٢:٢٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1928); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/277, 5/283; Ebû Dâvûd 2226; Tirmizî 1187; İbn Mâce 2055; Darimî 2/162.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2900); Şuayb: Hadis sahihtir.

4186- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: (Bazı) erkekler, kadınları dövme hususunda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den izin istediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de onlara bu hususta izin verdi. Bunun üzerine (bazı) erkekler hanımlarını dövdüler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gecelemişti. Derken yüksekçe bir bağırtı işitti ve: **"Bu da ne böyle?"** diye sordu. Orada bulunanlar: "Kadınları dövme hususunda (bazı) erkeklere izin vermiştin. Onlar da hanımlarını dövüyorlar!" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) erkeklere (kadınları dövmeyi) yasakladı ve: **"En hayırlınız, ailesine/hanımına karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de ailem/hanımlarım hususunda sizin en hayırlınınızım!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ جَائِزٌ لَهُ أَنْ يُؤَدِّبَ امْرَأَتَهُ بِهِجْرَانِهَا مُدَّةً مَعْلُومَةً

Kişinin Onu Terbiye Amacıyla Karısına Belli Süre İçin Küsmesinin Caizliği

٤١٨٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي ثَوْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمْ أَزَلْ حَرِيصًا عَلَى أَنْ أَسْأَلَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ عَنِ الْمَرْأَتَيْنِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ، اللَّتَيْنِ قَالَ اللَّهُ لَهُمَا ﴿إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا﴾ حَتَّى حَجَّ فَحَجَجْتُ مَعَهُ فَعَدَلَ وَعَدَلْتُ مَعَهُ بِإِدَاوَةٍ فَتَبَرَّزَ، ثُمَّ جَاءَ فَسَكَبْتُ عَلَى يَدَيْهِ مِنَ الْإِدَاوَةِ فَتَوَضَّأَ، فَقُلْتُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَنِ الْمَرْأَتَانِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ اللَّتَانِ قَالَ لَهُمَا اللَّهُ: ﴿إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا﴾، فَقَالَ عُمَرُ: وَاعَجَبًا مِنْكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ هِيَ حَفْصَةُ، وَعَائِشَةُ، ثُمَّ اسْتَقْبَلَ عُمَرُ الْحَدِيثَ، فَقَالَ: «إِنِّي كُنْتُ أَنَا وَجَارٌ لِي مِنَ الْأَنْصَارِ فِي بَنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ وَهُوَ مِنْ عَوَالِي الْمَدِينَةِ وَكُنَّا نَتَنَاوَبُ النُّزُولَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَنْزِلُ يَوْمًا وَأَنْزِلُ يَوْمًا فَإِذَا نَزَلْتُ جِئْتُهُ بِخَبَرِ ذَلِكَ الْيَوْمِ مِنَ الْوَحْيِ وَغَيْرِهِ وَإِذَا نَزَلَ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ وَكُنَّا مَعَاشِرَ قُرَيْشٍ نَغْلِبُ النِّسَاءَ فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَى الْأَنْصَارِ إِذَا قَوْمٌ تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ فَطَفِقَ نِسَاؤُنَا يَأْخُذْنَ مِنْ نِسَاءِ الْأَنْصَارِ فَصَخِبَتْ عَلَيَّ امْرَأَتِي فَرَاجَعَتْنِي، فَأَنْكَرْتُ أَنْ تُرَاجِعَنِي، قَالَتْ: وَلِمَ تُنْكِرُ أَنْ أُرَاجِعَكَ فَوَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَيُرَاجِعْنَهُ، وَإِنَّ إِحْدَاهُنَّ لَتَهْجُرُهُ الْيَوْمَ حَتَّى اللَّيْلِ فَأَفْزَعَنِي ذَلِكَ، فَقُلْتُ: خَابَ مَنْ

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 285; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/72); Şuayb: Hasen liğayrihi. İbn Mâce 1977.

فَعَلَ ذَلِكَ مِنْهُنَّ، ثُمَّ جَمَعْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي فَنَزَلْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ، فَقُلْتُ لَهَا: يَا حَفْصَةُ أَتُغْضِبُ إِحْدَاكُنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَتَهْجُرُهُ الْيَوْمَ حَتَّى اللَّيْلِ، قَالَتْ: نَعَمْ، قُلْتُ: قَدْ خِبْتِ وَخَسِرْتِ أَفَتَأْمَنِينَ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ لِغَضَبِ رَسُولِهِ ﷺ فَتَهْلِكِينَ؟، لَا تَسْتَنْكِرِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَلَا تُرَاجِعِيهِ وَلَا تَهْجُرِيهِ وَسَلِينِي مَا بَدَا لَكِ وَلَا يَغُرَّنَّكِ أَنْ كَانَتْ جَارَتُكِ هِيَ أَضْوَأَ وَأَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ - يُرِيدُ عَائِشَةَ - قَالَ عُمَرُ: وَقَدْ تُحُدِّثْنَا أَنَّ غَسَّانَ تَنْعَلُ الْخَيْلَ لِتَغْزُوَنَا فَنَزَلَ صَاحِبِي الْأَنْصَارِيُّ يَوْمَ نَوْبَتِهِ فَرَجَعَ إِلَيَّ عَشِيًّا فَضَرَبَ بَابِي ضَرْبًا شَدِيدًا فَفَزِعْتُ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: قَدْ حَدَثَ أَمْرٌ عَظِيمٌ، قُلْتُ: مَا هُوَ أَجَاءَتْ غَسَّانُ، قَالَ: لَا بَلْ أَعْظَمُ وَأَطْوَلُ طَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نِسَاءَهُ، قَالَ عُمَرُ: قُلْتُ: خَابَتْ حَفْصَةُ وَخَسِرَتْ قَدْ كُنْتُ أَظُنُّ أَنَّ هَذَا يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ قَالَ، فَجَمَعْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي فَصَلَّيْتُ صَلَاةَ الْفَجْرِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَشْرُبَةً لَهُ اعْتَزَلَ فِيهَا. قَالَ: وَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَإِذَا هِيَ تَبْكِي قُلْتُ: وَمَا يُبْكِيكِ أَلَمْ أَكُنْ أُحَذِّرُكِ هَذَا أَطَلَّقَكُنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَالَتْ: لَا أَدْرِي هَا هُوَ ذَا مُعْتَزِلٌ فِي هَذِهِ الْمَشْرُبَةِ، فَخَرَجْتُ فَجِئْتُ الْمِنْبَرَ فَإِذَا حَوْلَهُ رَهْطٌ يَبْكُونَ فَجَلَسْتُ مَعَهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ فَجِئْتُ الْمَشْرُبَةَ الَّتِي فِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ لِغُلَامٍ أَسْوَدَ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ، قَالَ: فَدَخَلَ الْغُلَامُ فَكَلَّمَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَصَمَتَ فَانْصَرَفْتُ حَتَّى جَلَسْتُ مَعَ الرَّهْطِ الَّذِينَ عِنْدَ الْمِنْبَرِ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ فَجِئْتُ فَقُلْتُ لِلْغُلَامِ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ فَدَخَلَ ثُمَّ رَجَعَ، قَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَصَمَتَ فَلَمَّا أَنْ وَلَّيْتُ مُنْصَرِفًا إِذَا الْغُلَامُ يَدْعُونِي يَقُولُ: قَدْ أَذِنَ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَإِذَا هُوَ مُضْطَجِعٌ عَلَى رِمَالِ حَصِيرٍ قَدْ أَثَّرَ بِجَنْبِهِ مُتَّكِئٌ عَلَى وِسَادَةٍ مِنْ أَدَمٍ حَشْوُهَا لِيفٌ فَسَلَّمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ قُلْتُ وَأَنَا قَائِمٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَطَلَّقْتَ نِسَاءَكَ؟، فَرَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ: » لَا «، فَقُلْتُ: اللَّهُ أَكْبَرُ، يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ رَأَيْتَنِي وَكُنَّا مَعَاشِرَ قُرَيْشٍ نَغْلِبُ نِسَاءَنَا فَلَمَّا أَنْ قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ قَدِمْنَا عَلَى قَوْمٍ تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ فَصَخِبَتْ عَلَيَّ امْرَأَتِي فَإِذَا هِيَ تُرَاجِعُنِي فَأَنْكَرْتُ ذَلِكَ عَلَيْهَا، فَقَالَتْ: أَتُنْكِرُ أَنْ أُرَاجِعَكَ وَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، لَيُرَاجِعْنَهُ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُنَّ الْيَوْمَ حَتَّى اللَّيْلِ قَالَ: قُلْتُ قَدْ خَابَتْ حَفْصَةُ وَخَسِرَتْ أَفَتَأْمَنُ إِحْدَاهُنَّ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا لِغَضَبِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَإِذَا هِيَ قَدْ هَلَكَتْ قَالَ: فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ رَأَيْتَنِي وَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَقُلْتُ: لَا يَغُرَّنَّكِ أَنْ كَانَتْ جَارَتُكِ هِيَ

أَوْسَمُ وَأَحَبُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أُرِيدُ عَائِشَةَ، قَالَ: فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَبَسُّمًا آخَرَ قَالَ: فَجَلَسْتُ حِينَ رَأَيْتُهُ تَبَسَّمَ، قَالَ: فَرَجَعْتُ بَصَرِي فِي بَيْتِهِ فَوَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ فِيهِ شَيْئًا يَرُدُّ الْبَصَرَ غَيْرَ أُهْبَةٍ ثَلَاثَةٍ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُوَسِّعَ عَلَى أُمَّتِكَ فَإِنَّ فَارِسَ، الرُّومَ قَدْ وُسِّعَ عَلَيْهِمْ وَأُعْطُوا الدُّنْيَا وَهُمْ لَا يَعْبُدُونَ اللَّهَ، قَالَ: فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَكَانَ مُتَّكِئًا ثُمَّ قَالَ: « أَفِي شَكٍّ أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ؟ أُولَئِكَ قَوْمٌ عُجِّلَتْ لَهُمْ طَيِّبَاتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا »، قَالَ: فَقُلْتُ: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاعْتَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نِسَاءَهُ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ الْحَدِيثِ وَكَانَ قَالَ: « مَا أَنَا بِدَاخِلٍ عَلَيْهِنَّ شَهْرًا »مِنْ شِدَّةِ مَوْجِدَتِهِ عَلَيْهِنَّ حَتَّى عَاتَبَهُ اللَّهُ فَلَمَّا مَضَتْ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَبَدَأَ بِهَا فَقَالَتْ لَهُ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ قَدْ أَقْسَمْتَ أَنْ لَا تَدْخُلَ عَلَيْنَا شَهْرًا وَإِنَّا أَصْبَحْنَا فِي تِسْعٍ وَعِشْرِينَ لَيْلَةً عَدًّهَا، فَقَالَ: « الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً وَكَانَ الشَّهْرُ تِسْعًا وَعِشْرِينَ لَيْلَةً ». [٥:٩]

4187- Abdullah b. Abbâs anlatıyor: Allah'ın ***"Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, (yerinde olur). Çünkü kalpleriniz sapmıştı"*** (Tahrim 4) âyetinde buyurduğu Peygamber hanımlarından iki hanımın kim olduğu konusunda Ömer'e soru sormaya pek istekliydim. Onunla hac yaptım ve yolun bir bölümünde yoldan başka yere sapınca ben de su kabını alıp peşinden gittim. Abdest bozup dönünce, ben eline su döktüm ve abdest aldı. Kendisine: "Ey müminlerin emiri! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları arasında Yüce Allah'ın haklarında: ***"Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, (yerinde olur). Çünkü kalpleriniz sapmıştı"*** (Tahrim 4) buyurduğu iki hanım kimdir?" dediğimde, Ömer: "Hayret sana ey İbn Abbâs! Bunlar Hafsa ile Âişe'dir" cevabını verip olayı anlatmaya başladı ve şöyle dedi:

Ben ve Ensâr'dan bir komşum, Umeyye b. Zeyd oğullarının mahallesinde oturuyorduk. Orası Medine'nin Avâlî bölgesindeydi. Ensâr'dan bir komşum vardı ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına nöbetleşe iniyorduk. Bir gün o, bir gün de ben iniyordum. Ben indiğim zaman Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelen vahiy ve benzeri şeyleri ona haber veriyordum. O da indiği zaman aynı şeyi yapıyordu. Biz Kureyşliler kadınlarımıza üstün gelmeye çalışırdık. Ensâr'ın yanlarına geldiğimizde buradaki kadınların erkeklere hâkim durumda olduklarını gördük. Derken bizim kadınlarımız Ensar'ın kadınlarından bazı şeyler öğrenmeye başladılar.

Bir gün hanımıma bağırınca, onun bana karşılık verdiğini gördüm ve bu karşılık vermesini yadırgadım. Hanımım: "Bunu neden yadırgıyorsun? Vallahi

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımları bile kendisine karşılık veriyorlar, hatta Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bütün gün hatta geceye kadar kızgın kalmasına sebep oluyorlar" dedi. Bu söylediği şey beni ürküttü ve: "Böyle yapan kadın tamamen zarar ve ziyandadır" dedim. Sonra giysilerimi toplayıp üzerime giyip Hafsa b. Ömer'in yanına girdim ve: "Ey Hafsa! Sizlerden herhangi biriniz Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bütün gün hatta geceye kadar kızgın kalmasına sebep olacak kadar sinirlendiriyor musunuz?" dedim. Hafsa: "Evet" cevabını verince şöyle dedim: "Böyle yapan kaybetmiş ve zarardadır. Siz, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) darılması yüzünden Allah'ın gazabına uğramaktan ve helak olmaktan nasıl emin olabilirsiniz? Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bir şey isteme ve ona karşılık verme. Ona darılıp uzak durma. Bir şey istediğinde bana söyle. Arkadaşının (Âişe'nin) durumu seni aldatmasın. O senden daha güzel ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) daha sevgilidir.»

O sıralarda Ğassânlıların biz Müslümanlarla savaşmak için atlarını nalladıklarından bahsederdik. Ensarlı komşum sıranın kendisinde olduğu bir gün Medine'ye indi ve akşam vakti bana gelip kapımı şiddetli bir şekilde çalarak: "Uyuyor mu?" dedi. Ben korku içinde çıkınca: "Büyük bir hadise oldu" dedi. Ben: "Ğassanlılar mı geldiler?" diye sorunca, komşum: "Bundan daha büyük ve uzun bir hadise. Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarını boşadı" karşılığını verdi. Bunun üzerine kendi kendime: "Hafsa kaybetti ve zarara girdi" dedim. Böyle bir işin olacağını tahmin ediyordum. Elbiselerimi giyip sabah namazını Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber kıldım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (namazdan sonra) meşrubeye (küçük odaya) girdi ve orada yalnız kaldı.

Ben Hafsa'nın yanına girdiğimde onu ağlar vaziyette buldum ve: "Neden ağlıyorsun, ben seni uyarmamış mıydım, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sizi boşadı mı?" diye sordum. Hafsa: "Bilmiyorum. İşte kendisi şu odacıktadır" cevabını verince, çıkıp minberin yanına geldim ve minberin etrafında bir grup insanın ağladığını görüp onlarla biraz oturdum. Sonra içimdeki sıkıntı arttı ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) içinde bulunduğu o odacığa gelerek Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) siyahi kölesine: "Ömer için izin iste" dedim.

Köle içeriye girip Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile konuştuktan sonra çıktı ve: "Senin girmek istediğini bildirdim, ama bir şey söylemedi" dedi. Bunun üzerine gidip minberin yanındaki grupla oturdum. Sonra sıkıntım daha da artınca tekrar Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hizmet eden siyahî köleye geldim ve: "Ömer için izin iste" dedim; köle girip çıktıktan sonra: "Senin girmek istediğini bildirdim, ama bir şey söylemedi" dedi. Tekrar gidip minberin yanındaki grupla oturdum.

Sonra sıkıntım daha da artınca tekrar Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) hizmet eden siyahî köleye geldim ve: "Ömer için izin iste" dedim; köle girip çıktıktan sonra: "Senin girmek istediğini bildirdim, ama bir şey söylemedi" dedi. Ben de arkamı dönüp giderken köle beni çağırdı ve: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sana izin verdi" dedi.

İçeriye girdiğimde Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) kuru bir hasır üzerine uzanıp içi hurma lifi doldurulmuş deriden bir yastığa dayanmış vaziyette buldum ve yan taraflarında hasırın izini gördüm. Ona selam verdikten sonra ayakta durarak: "Ey Allah'ın Resûlü! Hanımlarını boşadın mı?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) semaya bakıp: **"Hayır"** cevabını verince ben dedim ki: "Allahu Ekber! Ey Allah'ın Resûlü! Beni bir görseydin. Biz Kureyş topluluğu olarak kadınlar üzerinde hâkim idik. Sonra Medine'ye kadınların kendilerine hakim olduğu bir topluluğun yanına geldik. Beni bir görseydin. Bir gün hanımıma kızmıştım, onun bana karşılık verdiğini görünce bunu yadırgadım. Bana: «Sana karşılık vermemi neden yadırgıyorsun? Zira Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) eşleri bile kendisine karşılık veriyor, hatta bazıları gün boyu geceye dek ondan uzak duruyorlar» dedi. Dedim ki: «Hafsa zarar etti ve hüsrana uğradı. Onlardan biri Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) öfkesiyle Yüce Allah'ın da öfkelenmeyeceğinden ve bu şekilde helak olmayacağından nasıl emin olabiliyor! Böylesi biri helak olmuş demektir." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buna tebessüm etti. "Ey Allah'ın Resûlü! Beni görseydin, Hafsa'nın yanına girip Âişe'yi kasdederek: «Arkadaşının (Âişe'nin) durumu seni aldatmasın. O senden daha güzel ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) daha sevgilidir» dedim» deyince, Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) yine gülümsedi. Onun gülümsediğini görünce oturdum ve evine göz gezdirdim. Vallahi, odada tabaklanmış üç deri parçasından başka göze çarpan bir şey görmedim ve: "Kendisine ibadet etmemelerine rağmen Bizans ve Perslere dünyayı verdiği gibi ümmetine de bol rızık vermesi için Allah'a dua et» dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) doğrulup oturdu ve: **"Yoksa şüphe mi ediyorsun, ey Hattâb'ın oğlu! O toplumlara iyilikler ve nimetler çabucak bu dünya hayatında kendilerine verilmiştir"** buyurdu. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim için Allah'tan bağışlanma dile" dedim.

Hafsa'nın Hz. Âişe'ye açıkladığı o sözden dolayı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) inzivaya çekilip kadınlarına küsmüş olduğundan dolayı: "Bir ay kadınların yanına girmeyeceğim" demişti. Ancak yirmi dokuz gece geçtikten sonra Yüce Allah'ın (âyet indirerek) uyardığında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ilk önce Hz. Âişe'nin yanına girdi. Hz. Âişe Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Yanımıza bir ay girmemeye yemin etmiştin. Hâlbuki yirmi dokuz gün geçti ben bu günleri tek tek saydım"

deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ay yirmi dokuz gündür"** buyurdu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yemin ettiği ay gerçekten yirmi dokuz gündü."[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ الزُّهْرِيُّ

Bu Hadisi Zührî'nin Rivayette Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٨٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ، عَنْ سِمَاكٍ أَبِي زُمَيْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: لَمَّا اعْتَزَلَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ نِسَاءَهُ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَالنَّاسُ يَنْكُتُونَ بِالْحَصَى وَيَقُولُونَ: طَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نِسَاءَهُ، وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ يُؤْمَرْنَ بِالْحِجَابِ، فَقَالَ عُمَرُ: لَأَعْلَمَنَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ، فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ: يَا بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ لَقَدْ بَلَغَ مِنْ شَأْنِكِ أَنْ تُؤْذِيَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، قَالَتْ: مَالِي وَمَالَكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ عَلَيْكَ بِعَيْبَتِكَ، فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ فَقُلْتُ لَهَا: يَا حَفْصَةُ لَقَدْ بَلَغَ مِنْ شَأْنِكِ أَنْ تُؤْذِيَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَا يُحِبُّكِ وَلَوْلَا أَنَا لَطَلَّقَكِ، فَبَكَتْ أَشَدَّ الْبُكَاءِ فَقُلْتُ: أَيْنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ؟ قَالَتْ: هُوَ فِي خِزَانَتِهِ فِي الْمَشْرُبَةِ فَدَخَلْتُ فَإِذَا أَنَا بِرَبَاحٍ غُلَامٍ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، قَاعِدٍ عَلَى أُسْكُفَّةِ الْمَشْرُبَةِ مُدَلٍّ رِجْلَيْهِ عَلَى نَقِيرٍ مِنْ خَشَبٍ وَهُوَ جِذْعٌ يَرْقَى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَيَنْحَدِرُ فَنَادَيْتُ: يَا رَبَاحُ اسْتَأْذِنْ لِي عِنْدَكَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَنَظَرَ إِلَى الْغُرْفَةِ ثُمَّ نَظَرَ إِلَيَّ فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا، فَقُلْتُ: يَا رَبَاحُ اسْتَأْذِنْ لِي عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَإِنِّي أَظُنُّ رَسُولَ ﷺ ظَنَّ أَنِّي جِئْتُ مِنْ أَجْلِ حَفْصَةَ وَاللَّهِ لَئِنْ أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِضَرْبِ عُنُقِهَا لَأَضْرِبَنَّ عُنُقَهَا وَرَفَعْتُ صَوْتِي فَأَوْمَأَ إِلَيَّ بِيَدِهِ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَهُوَ مُضْطَجِعٌ عَلَى حَصِيرٍ قَالَ: فَجَلَسْتُ فَإِذَا عَلَيْهِ إِزَارٌ لَيْسَ عَلَيْهِ غَيْرُهُ وَإِذَا الْحَصِيرُ قَدْ أَثَّرَ فِي جَنْبِهِ فَنَظَرْتُ بِبَصَرِي فِي خِزَانَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَإِذَا بِقَبْضَةٍ مِنْ شَعِيرٍ نَحْوَ الصَّاعِ وَمِثْلُهَا قَرَظٌ فِي نَاحِيَةِ الْغُرْفَةِ وَإِذَا أَفِيقٌ، قَالَ أَبُو حَفْصٍ: الْأَفِيقُ: الْإِهَابُ الَّذِي قَدْ ذَهَبَ شَعْرُهُ وَلَمْ يُدْبَغْ فَابْتَدَرَتْ عَيْنَايَ، فَقَالَ: «مَا يُبْكِيكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ؟ »، قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَمَا لِي لَا أَبْكِي وَهَذَا الْحَصِيرُ قَدْ أَثَّرَ فِي جَنْبِكَ وَهَذِهِ خِزَانَتُكَ وَلَا أَرَى فِيهَا إِلَّا مَا أَرَى وَذَلِكَ قَيْصَرُ، وَكِسْرَى فِي الثِّمَارِ وَالْأَنْهَارِ وَأَنْتَ رَسُولُ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 89.

اللَّهِ وَصَفْوَتُهُ وَهَذِهِ خِزَانَتُكَ، قَالَ: «يَا ابْنَ الْخَطَّابِ أَلَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ لَنَا الْآخِرَةُ وَلَهُمُ الدُّنْيَا؟»، قُلْتُ: بَلَى فَدَخَلْتُ عَلَيْهِ وَأَنَا أَرَى فِي وَجْهِهِ الْغَضَبَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يَشُقُّ عَلَيْكَ مِنْ شَأْنِ النِّسَاءِ فَإِنْ كُنْتَ طَلَّقْتَهُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَجِبْرِيلَ، وَمِيكَائِيلَ وَأَنَا وَأَبُو بَكْرٍ مَعَكَ وَقَلَّمَا تَكَلَّمْتُ وَأَحْمَدُ اللَّهَ بِكَلَامٍ إِلَّا رَجَوْتُ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ يُصَدِّقُ قَوْلِي وَأُنْزِلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ آيَةُ التَّخْيِيرِ ﴿عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ﴾، ﴿وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ﴾ الْآيَةَ، وَكَانَتْ عَائِشَةُ، وَحَفْصَةُ تُظَاهِرَانِ عَلَى سَائِرِ نِسَاءِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَطَلَّقْتَهُنَّ؟ قَالَ: «لَا»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَنْزِلُ فَأُخْبِرُهُنَّ أَنَّكَ لَمْ تُطَلِّقْهُنَّ؟ قَالَ: «نَعَمْ إِنْ شِئْتَ»، فَلَمْ أَزَلْ أُحَدِّثُهُ حَتَّى تَحَسَّرَ الْغَضَبُ عَنْ وَجْهِهِ وَحَتَّى كَشَّرَ فَضَحِكَ وَكَانَ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ ثَغْرًا، فَنَزَلَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ، وَنَزَلْتُ أَتَشَبَّثُ بِالْجِذْعِ وَنَزَلَ كَمَا يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ مَا يَمَسُّهُ بِيَدِهِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كُنْتَ فِي الْغُرْفَةِ تِسْعًا وَعِشْرِينَ فَقُمْتُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ فَنَادَيْتُ بِأَعْلَى صَوْتِي: لَمْ يُطَلِّقِ النَّبِيُّ ﷺ نِسَاءَهُ وَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ﴾ فَكُنْتُ أَنَا اسْتَنْبَطْتُ ذَلِكَ الْأَمْرَ وَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ التَّخْيِيرِ» [٥:٩]

4188- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Bana Ömer b. el-Hattâb şöyle anlattı: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kadınlarından uzaklaştığında Mescid'e girdim. Baktım insanlar üzüntüden çakıllı yeri eşeliyor ve: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadınlarını boşamış" diyorlar. Bu mesele, kadınlara örtünme emri inmeden önceydi. Ben: "Bu işi bugün öğrenirim" deyip Âişe'nin yanına vararak: "Ey Ebû Bekr'in kızı! Sen bu işi Allah'a ve Resûlüne eziyet edecek dereceye vardırdın mı?" dedim. "Benden sana ne, ey Hattâb'ın oğlu? Sen kendi kabına bak!" deyince Hafsa binti Ömer'in yanına girdim ve ona: "Ey Hafsa! İşi Allah'a ve Resûlüne eziyet verecek dereceye vardırdın mı? Vallahi pek âlâ bilirsin ki, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) seni sevmiyor. Ben olmasam seni mutlaka boşardı" deyince Hafsa hüngür hüngür ağladı. Ben ona: "Resûlullah nerede?" diye sordum. "İşte şu kilerindeki meşrebe denilen yüksek odasında" dedi.

Bunun üzerine oraya vardım. Karşıma Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in kölesi Rebâh çıktı. O meşrebe denilen odanın aşağıdaki eşiğinde iki ayaklarını oyuk bir kütük üzerinde sarkıtmış bir halde duruyordu. Bu kütük, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in merdiven gibi üzerine basarak çıkıp indiği bir hurma ağacı gövdesi idi. Ben: "Ey Rebâh! Yanında bulunan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in huzuruna girmek için bana izin iste!" dedim. Rebâh önce odaya sonra da bana baktı ve bir

şey söylemedi. Ben: "Ey Rebâh! Yanında bulunan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in huzuruna girmek için bana izin iste! Sanırım Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) benim Hafsa için geldiğimi sanıyor. Vallahi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana onun boynunu vurmamı emrederse mutlaka boynunu vururum" dedim. Sesimi de yükselttim. Rebâh, bana gelip yukarı çık diye işaret etti. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdiğimde bir hasırın üzerinde uzanmıştı. Yanında oturdum, üzerinde bir peştamal vardı ve başka da bir şey yoktu. Bundan dolayı hasır, üzerinde iz yapmıştı. Odada göz gezdirdiğimde bir sâ miktarı bir avuç kadar arpa, odanın bir köşesinde bir o kadar (deri tabaklamada kullanılan) karaz (ağacı yaprağı) ve henüz tabaklanmamış asılı bir deri parçası (=efîk) gördüm. –ravi Hafs: "Efîk, kılları giderilmiş ancak tabaklanmamış deridir" dedi– Bunu görünce gözyaşlarımı tutamadım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey İbnu'l-Hattâb! Neden ağlıyorsun?"** diye sorunca: "Ey Allah'ın Resûlü! Niçin ağlamayayım! Baksana hasır yan tarafına iz bırakmış. İşte kilerin hâli! İçinde şu gördüklerimden başka bir şey görmüyorum! Öte yanda Kayser ile Kisrâ meyveler ve ırmaklar içinde yaşıyor. Sen ise Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ve güzidesi olduğun halde işte kilerin!" dedim.

Bana: "Ey İbnu'l-Hattâb! Âhiretin bizim, dünyanın ise onların olmasına razı değil misin?" diye sorunca: "Tabi ki razıyım" dedim.

O'nun yanına girdim gireli yüzünde öfke eseri görüyordum. Nihayet: "Ey Allah'ın Resûlü! Kadınlarının halinden gücüne giden şey nedir? Şayet onları boşadıysan hiç şüphe yok ki, Allah seninle beraberdir. Melekler de, Cibrîl ile Mîkâîl de, ben ve Ebû Bekr de seninleyiz" dedim. Allah'a hamd olsun ki, söylediğim sözü Allah'ın tasdik buyuracağını ummadığım konuşmalarım azdır. Şu âyet (yani) Tahyîr âyeti indi: ***"Eğer o sizi boşarsa Rabbi ona, sizden daha iyi, kendini Allah'a veren, inanan, sebatla itaat eden, tövbe eden, ibadet eden, oruç tutan, dul ve bâkire eşler verebilir"*** (Tahrim 5)

"Ey Peygamber'in eşleri! Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, kaymış olan kalpleriniz düzelmiş olur. Eğer eşinizin aleyhinde yardımlaşarak bir şey yapmağa kalkarsanız, bilin ki Allah onun dostu, bundan başka Cebrail, iyi müminler ve melekler de yardımcısıdır." (Tahrim 4)

Âişe ile Hafsa, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in diğer eşlerine karşı birbirlerini kolluyorlardı. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen onları boşadın mı?" diye sorunca **"Hayır"** buyurdu. "Ey Allah'ın Resûlü! İnerek onlara senin kadınlarını boşamadığını haber vereyim mi?" dedim. **"Evet, istiyorsan (haber ver)"** buyurdu. Öfkesi geçene kadar O'nunla konuşmağa devam ettim. Nihayet dişleri görünecek kadar gülümsedi. O, insanların ağzı en güzellerindendi. Sonra

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (aşağı) indi. Ben de indim. Ama ben kütüğe tutunarak indim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise yerde yürür gibi ona eliyle dokunmadan indi.

"Ey Allah'ın Resûlü! Odada ancak yirmi dokuz gün kaldın" dediğimde O: **"Ay yirmi dokuz gece olur"** buyurdu. Bunun üzerine ben Mescid'in kapısına durarak olanca sesimle: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadınlarını boşamamıştır" diye bağırdım. Bunun üzerine şu âyet indi:

"Onlara güven veya korkuya dair bir haber gelince hemen onu yayarlar; hâlbuki onu, Resûl'e veya aralarında yetki sahibi kimselere götürselerdi, onların arasından işin içyüzünü anlayanlar, onun ne olduğunu bilirlerdi. Allah'ın size lütuf ve rahmeti olmasaydı, pek azınız müstesna, şeytana uyup giderdiniz" (Nisâ 83)

Bu işi ben anlayıp çıkarmıştım; Allah da Tahyîr âyetini indirdi.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ ضَرْبِ النِّسَاءِ إِلَّا عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَى أَدَبِهِنَّ ضَرْبًا غَيْرَ مُبَرِّحٍ

Fazla İncitmeden Terbiye Etmek Amacı Dışında Kadınları Dövmenin Yasaklanışı

٤١٨٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، عَنْ إِيَاسِ بْنِ أَبِي ذُبَابٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَ اللَّهِ» قَالَ: فَذَئِرَ النِّسَاءُ وَسَاءَتْ أَخْلَاقُهُنَّ عَلَى أَزْوَاجِهِنَّ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: ذَئِرَ النِّسَاءُ وَسَاءَتْ أَخْلَاقُهُنَّ عَلَى أَزْوَاجِهِنَّ مُنْذُ نَهَيْتَ عَنْ ضَرْبِهِنَّ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «فَاضْرِبُوا» فَضَرَبَ النَّاسُ نِسَاءَهُمْ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فَأَتَى نِسَاءٌ كَثِيرٌ يَشْتَكِينَ الضَّرْبَ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ، حِينَ أَصْبَحَ: «لَقَدْ طَافَ بِآلِ مُحَمَّدٍ اللَّيْلَةَ سَبْعُونَ امْرَأَةً كُلُّهُنَّ يَشْتَكِينَ الضَّرْبَ وَايْمُ اللَّهِ لَا تَجِدُونَ أُولَئِكَ خِيَارُكُمْ». [٥:٢]

4189- İyâs b. Ebî Zubâb anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'ın kadın kullarını dövmeyiniz!"** buyurdu.

(Bu emirden sonra) kadınlar, kocalarını dinlemez oldular ve kocalarına karşı huysuzlaştılar. Ömer b. el-Hattâb, (Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip): "Kadınları dövmeyi yasakladığınız andan itibaren kadınlar, kocalarını dinlemez

---

[1] Elbânî: İsnâdı hasendir; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1479.

oldular ve kocalarına karşı huysuzlaştılar!" dedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Kadınları dövebilirsiniz!"** buyurdu.

Bunun üzerine (bazı) erkekler o gece kadınlarını dövdüler. Bir çok kadın bu dövme olayını şikayet etmek üzere (Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e) geldiler. Sabah olduğunda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Dövme olayını şikayete gelen yetmiş kadın, geceleyin Muhammed'in ev halkını(n evini) sardı. Allah'a yemin ederim ki, kadınlarını döven kimseleri, sizin en hayırlınız olarak bulamazsınız!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ جَلْدِ الْمَرْءِ امْرَأَتَهُ عِنْدَ إِرَادَتِهِ تَأْدِيبَهَا

Kişinin Terbiye Amacıyla Karısını Kırbaçlamasının/ Dövmesinin Yasaklanışı

٤١٩٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ بِحَرَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ زَيْدٍ الْخَطَّابِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْفِرْيَابِيُّ، عَنِ الثَّوْرِيِّ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَمْعَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عَلَامَ يَجْلِدُ أَحَدُكُمُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ ثُمَّ يُجَامِعُهَا فِي آخِرِ الْيَوْمِ». [٦٢:٢]

4190- Abdullah b. Zem'a der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kişi, günün sonunda belki de onunla birlikte yatacak olmasına rağmen karısını neden döver (kırbaçlar) ki?"** buyurdu.[2]

بَابُ الْعَزْلِ

Bâb: Azil Yapma

٤١٩١ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ بْنُ كَثِيرٍ، عَنْ شُعْبَةَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي الْوَدَّاكِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ: أَصَبْنَا سَبْيًا يَوْمَ خَيْبَرَ فَكُنَّا نُرِيدُ الْفِدَاءَ فَسَأَلْنَا النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْعَزْلِ فَقَالَ: «لَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَفْعَلُوا ذَلِكُمْ فَإِنَّمَا هُوَ الْقَدْرُ» [٥٠:٢]

4191- Ebû Saîd dedi ki: Hayber günü esirler elde ettik. Onlardan fidye almak istediğimizden (gebe kalmalarını istemiyorduk). Peygamber (sallallahu aleyhi

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 3261); Şuayb: Hadis sahihtir. Ebû Dâvûd 2146; İbn Mâce 1985; Darimî 2/147.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2031; Ğâyetu'l-merâm 250); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/17; Buhârî 4942; Müslim 2855; Tirmizî 3343; İbn Mâce 1938; Darimî 2/147.

vesellem), azil yapmak hakkında sorduğumuzda: **"Bunu yapmanızda bir sakınca olmaz. Ancak takdir edilen olacaktır"** buyurdu.[1]

اسْمُ أَبِي الْوَدَّاكِ: «جَبْرُ بْنُ نَوْفٍ قَالَهُ الشَّيْخُ»

Ebû Hâtim der ki: "Ebu'l-Veddâk'ın adı Cebr b. Nevf'tir."

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ هَذَا الْفِعْلَ مَزْجُورٌ عَنْهُ لَا يُبَاحُ اسْتِعْمَالُهُ

Bu Fiilin Yapılmasının Mubah Olmadığı ve Yasaklandığına Delâlet Eden Haber

٤١٩٢ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ حَرْمَلَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ أَبِي هِلَالٍ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَكَ فِي جِمَاعِ زَوْجَتِكَ أَجْرٌ» فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَفِي شَهْوَةٍ يَكُونُ مِنْ أَجْرٍ قَالَ: «نَعَمْ أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ وَلَدٌ قَدْ أَدْرَكَ ثُمَّ مَاتَ أَكُنْتَ مُحْتَسِبَهُ؟» قَالَ: نَعَمْ قَالَ: «أَنْتَ كُنْتَ خَلَقْتَهُ؟» قَالَ: بَلِ اللَّهُ خَلَقَهُ قَالَ: «أَنْتَ كُنْتَ هَدَيْتَهُ؟» قَالَ: بَلِ اللَّهُ هَدَاهُ قَالَ: «أَكُنْتَ تَرْزُقُهُ؟» قَالَ: بَلِ اللَّهُ كَانَ رَزَقَهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَضَعْهُ فِي حَلَالِهِ وَجَنِّبْهُ حَرَامَهُ وَأَقِرَّهُ فَإِنْ شَاءَ اللَّهُ أَحْيَاهُ وَإِنْ شَاءَ أَمَاتَهُ وَلَكَ أَجْرٌ». [٢:٥٠]

4192- Ebû Zer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hanımınla yaptığın cinsel ilişkide bile senin için bir sevab vardır!"** buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ey Allah'ın Resûlü! Şehvette de bir sevab var mıdır?" diye soruldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet, söyler misin, eğer (o cinsel ilişkiden) senin bir çocuğun olsa sonra yetişse ve sonra da vefat etse, bu çocuktan sen (Allah katında) sevab kazanmış olur musun?"** diye sordu. Ebû Zer: "Evet!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu durumda onu sen mi yarattın!"** diye sordu. Ebû Zer: "Bilakis onu Allah yarattı!" diye cevap verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ona sen mi hidayet verdin?"** diye sordu. Ebû Zer: "Bilakis ona Allah hidayet verdi" diye cevap verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ona sen mi rızık verdin?"** diye sordu. Ebû Zer: "Bilakis ona rızık veren Allah'tır" diye cevap verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İşten sen onun helal yoldan gelmesini sağladın, haram yoldan gelmesinden sakındın ve (helal yoldan gelmesi için) uğraştın.**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1462); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/49; Bak hadis no: 4193.

Sonra Allah dilerse onu yaşatır, dilerse öldürür. Senin için ise sevab vardır!" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ ، إِنَّمَا هُوَ الْقَدْرُ أَرَادَ بِهِ أَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَلَا قَدْ قَدَّرَ مَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): "Takdir Edilen Olacaktır" Sözünün "Allah, Kıyamete Dek Olacak Her Şeyi Takdir Etmiştir" Anlamında Olması

٤١٩٣ - أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْمِنْهَالِ الْعَطَّارُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حِبَّانَ، عَنِ ابْنِ مُحَيْرِيزٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ بَعْضَ النَّاسِ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ شَأْنِ الْعَزْلِ وَذَلِكَ فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلِقِ وَكَانُوا أَصَابُوا سَبَايَا وَكَرِهُوا أَنْ يَلِدْنَ مِنْهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَفْعَلُوا فَإِنَّ اللَّهَ قَدَّرَ مَا هُوَ خَالِقٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» [٢:٥٠]

4193- İbn Muhayrîz, Ebû Saîd el-Hudrî'den bildiriyor: İnsanlardan bazıları Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e azil yapmanın hükmünü sordular. Çünkü Mustalik oğulları gazvesinde esir cariyeler ele geçirmişlerdi. Ancak hamile kalmalarını istemiyorlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bunu (azil) yapmanızda bir sakınca yoktur. Allah kıyamet gününe kadar yaratacak olduğu kimseleri muhakkak yazmıştır"** buyurdu.[2]

٤١٩٤ - أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْحَسَنِ الْعَطَّارُ بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ غِيَاثٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: إِنَّ عِنْدِي جَارِيَةً وَأَنَا أَعْزِلُ عَنْهَا فَقَالَ ﷺ : «إِنَّهُ سَيَأْتِيهَا مَا قُدِّرَ لَهَا» ثُمَّ أَتَاهُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ: إِنَّهَا قَدْ حَمَلَتْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَا قَدَّرَ اللَّهُ نَسَمَةً تَخْرُجُ إِلَّا هِيَ كَائِنَةٌ» فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِإِبْرَاهِيمَ فَقَالَ: كَانَ يُقَالُ: لَوْ أَنَّ النُّطْفَةَ الَّتِي قُدِّرَ مِنْهَا الْوَلَدُ وُضِعَتْ عَلَى صَخْرَةٍ لَأَخْرَجَتْ » [٤:٢٣]

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 575); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/168, 5/169.

[2] Elbânî: Sahih Sahîh Ebî Dâvud 1888); Şuayb: Hadis sahihtir. Muvattâ 2/594; Ahmed 3/68; Buhârî 2542; Müslim 1438/125; Ebû Dâvûd 2172; Tirmizî 1138; Nesâî 6/107; Darimî 2/148.

4194- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Ensâr'dan bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim bir cariyem vardır. Ben ona azil yapıyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun için takdir edilmiş olan şey (çocuk) kendisine gelecektir"** buyurdu. Daha sonra bu adam yine geldi ve: "Cariyem hamile kaldı" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Çıkan bir canlı için takdir edilmiş olan şey mutlaka olur"** buyurdu.

Ravi dedi ki: Bu hadisi İbrâhîm(-i Nehaî)'ye zikrettiğimde şöyle dedi: "Kendisinden çocuk oluşması taktir edilen nutfe bir kayanın üzerine de konulsa muhakkak ondan çocuk çıkar."[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ عَزْلِ الْمَرْءِ امْرَأَتَهُ بِإِذْنِهَا أَوْ جَارِيَتَهُ

Kişinin Karısı ya da Cariyesinin İzniyle Ona Azil Yapmasının Mubahlığı

٤١٩٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ، حَدَّثَنَا هِشَامٌ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: «كُنَّا نَعْزِلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ يَنْهَنَا عَنْهُ». [٤:٥٠]

4195- Câbir dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında azil yapardık. Ancak o bunu bize yasaklamadı."[2]

بَابُ الْغِيلَةِ

Bâb: Ğıyle (Emzıren Kadınla İlişkl)

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ إِرْضَاعِ الْمَرْأَةِ وَإِتْيَانِ زَوْجِهَا إِيَّاهَا فِي حَالَتِهَا

Emzirmekte Olan Kadının Bu Durumda İken Kocasıyla İlişki Kurmasının Caizliği

٤١٩٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، عَنْ جُذَامَةَ بِنْتِ وَهْبٍ الْأَسَدِيَّةِ أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1889); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/313; İbn Mâce 89.

[2] Elbânî: Sahih (Âdâbu'z-zifâf 51); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 3/377; Buhârî 5207; Müslim 1440/138; Ebû Dâvûd 2173; Tirmizî 1137.

الْغِيلَةِ حَتَّى ذَكَرْتُ أَنَّ الرُّومَ، وَفَارِسَ يَصْنَعُونَ ذَلِكَ فَلَا يَضُرُّ أَوْلَادَهُمْ» قَالَ مَالِكٌ: وَالْغِيلَةُ: أَنْ يَمَسَّ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَهِيَ تُرْضِعُ. [٣:٦٠]

4196- Cuzâme binti Vehb el-Esediyye der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Emziren kadınla ilişkiye girmeyi (=ğıyle) yasaklamayı düşündüm, ancak Bizans ile Perslerin bunu yaptığını ve bir zarar vermediğini düşününce vazgeçtim."**

Mâlik ekledi: "Ğıyle, erkeğin çocuk emziren kadınla cinsel ilişkiye girmesidir."[1]

بَابُ النَّهْيِ عَنْ إِتْيَانِ النِّسَاءِ فِي أَعْجَازِهِنَّ

Bâb: Kadınlarla Anal İlişkinin Yasaklanışı

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ أَجَازَ إِتْيَانَ النِّسَاءِ فِي غَيْرِ مَوْضِعِ الْحَرْثِ

Kadınlarla Anal İlişkiyi Caiz Görenin Kavlini Çürüten Haber

٤١٩٧ - أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ النَّضْرِ بْنِ عَمْرٍو الْقُرَشِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ غِيَاثٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَتِ الْيَهُودُ: «إِنَّمَا يَكُونُ الْحَوَلُ إِذَا أَتَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ مِنْ خَلْفِهَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾ مِنْ قُدَّامِهَا وَمِنْ خَلْفِهَا وَلَا يَأْتِيهَا إِلَّا فِي الْمَأْتَى». [٤:٢٧]

4197- Câbir b. Abdillah der ki: Yahudiler: "Çocuğun şaşı olarak doğması erkeğin karısına arkadan yaklaşmasından dolayı olur" derlerdi. Bunun üzerine: ***"Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza istediğiniz gibi gelin"*** (Bakara 223) âyeti nazil oldu. Âyette ilişki fercinden (vajinal) olduktan sonra kişinin karısına önden de, arkadan da yaklaşabileceği bildirildi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/607, 2/608; Ahmed 6/361; Müslim 1442/140; Ebû Dâvûd 3882; Tirmizî 2076; Nesâî 6/106, 6/107; İbn Mâce 2011; Darimî 2/146.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1879); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4166.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ إِتْيَانِ النِّسَاءِ فِي أَعْجَازِهِنَّ

Kadınlarla Anal İlişki Kurmanın Yasaklanışı

٤١٩٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي، عَنِ ابْنِ الْهَادِ أَنَّ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ حُصَيْنٍ الْوَائِلِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ هَرَمِيَّ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْوَاقِفِيَّ، حَدَّثَهُ أَنَّ خُزَيْمَةَ بْنَ ثَابِتٍ الْخَطْمِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحِي مِنَ الْحَقِّ لَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَعْجَازِهِنَّ». [٥:٢]

4198- Huzeyme b. Sâbit el-Hatmî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah, hakkı söylemekten utanmaz. O halde kadınlara makatlarından yaklaşmayınız."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤١٩٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الْأَحْوَلُ، عَنْ عِيسَى بْنِ حِطَّانَ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ سَلَّامٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ طَلْقٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ أَحَدِنَا الرُّوَيْحَةُ قَالَ: «إِذَا فَسَا أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ وَلَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَعْجَازِهِنَّ». [٥:٢]

4199- Ali b. Talk bildiriyor: Bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizden birinden gaz çıkar. (Bu durumda ne yapmalıyız?)" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizden birisi yellendiğinde hemen abdest alsın. Ayrıca kadınlara makatlarından yaklaşmayın!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Âdâbu'z-zifâf 29-30); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 5/215; İbn Mâce 1924; Bak hadis no: 4200.

[2] Elbânî: Hasen liğayrihi (Mişkât 314); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 4201.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ: «فِي أَعْجَازِهِنَّ» أَرَادَ بِهِ فِي أَدْبَارِهِنَّ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "A'câz" İbaresiyle Makatları Kastetmesi

٤٢٠٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ أَبِي هِلَالٍ حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَلِيِّ بْنِ السَّائِبِ، حَدَّثَهُ أَنَّ حُصَيْنَ بْنَ مُحْصِنٍ، حَدَّثَهُ أَنَّ هَرَمِيًّا حَدَّثَهُ أَنَّ خُزَيْمَةَ بْنَ ثَابِتٍ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحِي مِنَ الْحَقِّ لَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَدْبَارِهِنَّ». [٥:٢]

4200- Huzeyme b. Sâbit'in bildirdiğine göre kendisi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işitmiştir: **"Allah, hakkı söylemekten utanmaz. O halde kadınlara makatlarından yaklaşmayınız."**[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ إِتْيَانِ الْمَرْءِ أَهْلَهُ فِي غَيْرِ مَوْضِعِ الْحَرْثِ

Kişinin Karısıyla Anal İlişi Kurmasının Yasaklanışı

٤٢٠١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ، عَنْ عِيسَى بْنِ حِطَّانَ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ سَلَّامٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ طَلْقٍ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: إِنَّا نَكُونُ فِي أَرْضِ الْفَلَاةِ فَيَكُونُ مِنَّا الرُّوَيْحَةُ وَفِي الْمَاءِ قِلَّةٌ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِذَا فَسَا أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ، وَلَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَعْجَازِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحِي مِنَ الْحَقِّ». [٤٦:٢]

4201- Ali b. Talk anlatıyor: Bir bedevi, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Doğrusu biz çölde yaşarız. Bizden birisi yelleniyor (abdesti bozuluyor) ve su da az. (Bu durumda bu kişinin ne yapması gerekir?)" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizden birisi yellendiğinde hemen abdest alsın. Ayrıca kadınlar(ınız)a arkalarından yaklaşmayın. Çünkü Allah, hakkı söylemekten çekinmez"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 5/214; Darimî 1/261; Bak hadis no: 4198.

[2] Elbânî: Hasen. Bak hadis no: 4199.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ إِبَاحَةَ إِتْيَانِ الْمَرْءِ أَهْلَهُ فِي غَيْرِ مَوْضِعِ الْحَرْثِ

Kişinin Hanımıyla Anal İlişki Kurmasının Mubah Olduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٢٠٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ الْقُمِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَبِي الْمُغِيرَةِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: هَلَكْتُ قَالَ: «وَمَا أَهْلَكَكَ؟»، قَالَ: حَوَّلْتُ رَحْلِيَ اللَّيْلَةَ، قَالَ: فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ شَيْئًا فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾ يَقُولُ: «أَقْبِلْ وَأَدْبِرْ وَاتَّقِ الدُّبُرَ وَالْحَيْضَةَ». [٦٤:٣]

4202- İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Hz. Ömer, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Helak oldum" deyince, Hz. Peygamber: **"Helak olmana sebep olan şey nedir?"** diye sordu. Hz. Ömer: "Bu gece yolumu değiştirdim" cevabını verince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona herhangi bir cevap vermedi. Bunun üzerine Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şu âyet nazil oldu: *"Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza istediğiniz gibi gelin..."*[1] (Âyet inince Hz. Peygamber): **"İster yüz yüze, ister arkadan yaklaş. Fakat anal ilişkiden ve âdetli iken ondan uzak dur"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ إِتْيَانِ الْمَرْءِ امْرَأَةً فِي غَيْرِ مَوْضِعِ الْحَرْثِ

Kişinin Kadınla Anal İlişki Kurmasının Yasaklanışı

٤٢٠٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الثَّقَفِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ، حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ، عَنْ مَخْرَمَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ، عَنْ كُرَيْبٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى رَجُلٍ أَتَى امْرَأَةً فِي دُبُرِهَا». [٧٦:٢]

4203- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah, kadınla anal ilişkide bulunan erkeğe (kıyamet günü rahmet nazarıyla) bakmaz."**[3]

---

[1] Bakara Sur. 223

[2] Elbânî: Sahih (Âdâbu'z-zifâf 28-29); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 1/297; Tirmizî 2980.

[3] Elbânî: Hasen sahih (Âdâbu'z-zifâf 30); Şuayb: İsnâdı hasendir. Tirmizî 1165; Bak

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «رَفَعَهُ وَكِيعٌ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ»

Ebû Hâtim der ki: "Bunu Vekî, Dahhâk b. Osmân'dan merfû olarak rivayet etti."

ذِكْرُ نَفْيِ نَظَرِ اللهِ جَلَّ وَعَلَا عَلَى الَّذِي نِسَاءَهُ وَجَوَارِيَهُ فِي أَدْبَارِهِنَّ

Yüce Allah'ın Eşleri ve Cariyeleriyle Anal İlişki Kurana Nazar Etmemesi

٤٢٠٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ، عَنْ مَخْرَمَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ، عَنْ كُرَيْبٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «لَا يَنْظُرُ اللهُ إِلَى رَجُلٍ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا». [١٠٩:٢]

4204- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Yüce Allah, karısıyla dübüründen (anal) ilişkiye girene erkeğe (rahmetle) nazar etmez."**[1]

بَابُ الْقَسْمِ

Bâb: (Eşler Arasında) Gün Taksimi

ذِكْرُ مَا كَانَ يَعْدِلُ الْمُصْطَفَى ﷺ فِي الْقِسْمَةِ بَيْنَ نِسَائِهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Eşleri Arasında Gün Taksiminde Adaletli Davranması

٤٢٠٥ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ: أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ يَقْسِمُ بَيْنَ نِسَائِهِ فَيَعْدِلُ، ثُمَّ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ هَذَا فِعْلِي فِيمَا أَمْلِكُ، فَلَا تَلُمْنِي فِيمَا لَا أَمْلِكُ». [٩:٥]

4205- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hanımları arasında günleri) paylaştırır ve (bunda) adil davranırdı. Sonra da: **"Allahım! Bu, benim**

---

hadis no: 4204, 4418.

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 4203.

gücümün yettiği bir uygulamamdır. Gücümün yetmediği hususlarda (elimden gelmeyen taksimden dolayı) beni kınama" diye dua ederdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ إِذَا كَانَ بِنَعْتِ مَا وَصَفْنَا لَهُ أَنْ يَسْتَأْذِنَ إِحْدَاهُنَّ فِي يَوْمِهَا لِلْأُخْرَى مِنْهُنَّ

Zikrettiğimiz Adalete Sahip Kocanın Hanımlarından Birinden Gün Sırasını Başka Birine Devretmesini İstemesinin Caiz Olması

٤٢٠٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ زِيَادٍ الطَّسْتِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ عَبَّادٍ، عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ، عَنْ مُعَاذَةَ الْعَدَوِيَّةِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْتَأْذِنُنَا فِي يَوْمِ الْمَرْأَةِ مِنَّا بَعْدَمَا أُنْزِلَتْ: ﴿تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي﴾ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ»، قَالَتْ مُعَاذَةُ: فَمَا تَقُولِينَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِذَا اسْتَأْذَنَكِ قَالَتْ: أَقُولُ: إِنْ كَانَ ذَاكَ إِلَيَّ لَمْ أُوثِرْ أَحَدًا عَلَى نَفْسِي. [٥:٩]

4206- Hz. Âişe der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), birimizin nöbet günü gelirse, ondan izin isterdi. ***"Bunlardan istediğini bırakır, istediğini yanına alabilirsin. Sırasını geri bırakmış olduklarından da arzu ettiğini yanına almanda sana bir sorumluluk yoktur"*** (Ahzab 51) âyeti nâzil oldu. Muâze der ki: Âişe'ye: "Sen (sıranın sende olduğu zaman) Resûlullah'a ne derdin?" diye sorunca: "Eğer bu iş bana kaldıysa ben kimseyi kendime tercih edemem" derdim" cevabını verdi.[2]

ذِكْرُ وَصْفِ عُقُوبَةِ مَنْ لَمْ يَعْدِلْ بَيْنَ امْرَأَتَيْهِ فِي الدُّنْيَا

Dünyada Karıları Arasında Eşitsizlik Yapanın (Uhrevi) Cezası

٤٢٠٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ قَالَ: حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ، عَنْ أَبِي

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîf Ebî Dâvud 370; el-İrvâ' 2018; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/79); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/144; Ebû Dâvûd 2134; Tirmizî 1140; Nesâî 7/64; İbn Mâce 1971; Darimî 2/144.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1853); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/76; Buhârî 4789; Müslim 1476; Ebû Dâvûd 2136.

هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ، فَمَالَ مَعَ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَحَدُ شِقَّيْهِ سَاقِطٌ». [٢:١٠٩]

4207- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şoyle buyurmaktadır: **"Kimin iki hanımı olur da diğerine karşı birine meylederse o kişi kıyamet günü vücudunun bir tarafı felçli olduğu halde gelir."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْءِ إِذَا تَزَوَّجَ عَلَى امْرَأَتِهِ بِكْرًا أَنْ يَقْسِمَ لَهَا سَبْعًا، أَوْ ثَلَاثًا إِذَا كَانَتْ ثَيِّبًا، ثُمَّ الِاعْتِدَالُ بَيْنَهُمَا فِي الْقِسْمَةِ

Kişinin Evlendiği Kadına Bakire İse İlk Yedi Günü, Dul İse de İlk Üç Günü Ayırmasının, Sonrasında İse Tüm Hanımları Arasında Gün Taksimatını Eşit Bir Şekilde Yapmasının Emredilmesi

٤٢٠٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ مِنْ أَصْلِ كِتَابِهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «سَبْعٌ لِلْبِكْرِ، وَثَلَاثٌ لِلثَّيِّبِ». [١:٩٢]

4208- Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"(Kişinin yeni evlendiği) dul kadın için üç gece ve bakire kız için yedi gece (yanında kalma hakkı) vardır."**[2]

٤٢٠٩ - حَدَّثَنَاهُ ابْنُ خُزَيْمَةَ فِي عَقِبِهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: حَفِظْنَاهُ عَنْ حُمَيْدٍ، عَنْ أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، مِثْلَهُ

4209- Bu hadis başka bir kanalla da Humeyd'in Enes'ten rivayetiyle aktarılmıştır.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2017; Sahîh Ebî Dâvud 1851; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/79); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/471, 2/347; Ebû Dâvûd 2133; Tirmizî 1141; Nesâî 7/63; İbn Mâce 1969; Darimî 2/143.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/88); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 5213; Müslim 1461/44; Ebû Dâvûd 2124; Tirmizî 1139; İbn Mâce 1916; Darimî 2/144.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/88); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/530.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمُتَزَوِّجِ عَلَى الْبِكْرِ، أَوِ الثَّيِّبِ عَلَى وَاحِدَةٍ تَحْتَهُ مِثْلَهَا أَوْ أَكْثَرَ مِنْهَا

Bakire ya da Dul Olarak Önceden Evlendiği Hanımları Bulunan Kişinin Yeni Evlendiği Bakire ya da Dul Kadının Gün Taksimatına Yönelik Yapması Gerekenler

٤٢١٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا تَزَوَّجَهَا أَقَامَ عِنْدَهَا ثَلَاثًا، وَقَالَ: «لَيْسَ بِكِ عَلَى أَهْلِكِ هَوَانٌ، إِنْ شِئْتِ سَبَّعْتُ لَكِ، فَإِنْ سَبَّعْتُ لَكِ سَبَّعْتُ لِنِسَائِي» [١٥:٣]

4210- Ümmü Seleme bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) benimle evlendiği zaman yanımda üç gün kaldı, sonra bana şöyle buyurdu: **"Benim gözümde değerinde herhangi bir azalma yok. İstersen senin yanında kaldığım bu üç günü yediye tamamlayayım. Ama senin yanında yedi gün kalırsam diğer hanımlarımda da yedi gün kalırım."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ هَذَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ الْأَنْصَارِيُّ، وَعَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ هُوَ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ الْقُرَشِيُّ جَمِيعًا مَدَنِيَّانِ»

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Muhammed b. Ebî Bekr, Muhammed b. Ebî Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensârî olup Abdulmelik b. Ebî Bekr ise Abdulmelik b. Ebî Bekr b. Abdirrahman b. el-Hâris b. Hişâm el-Kureşî'dir ve her ikisi de Medinelidir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1846); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/529; Ahmed 6/292; Müslim 1460/41; Ebû Dâvûd 2122; İbn Mâce 1917; Darimî 2/144.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ مُبَاحٌ لَهُ إِذَا كَانَ تَحْتَهُ نِسْوَةٌ جَمَاعَةٌ وَجَعَلَتْ إِحْدَاهُنَّ يَوْمَهَا لِصَاحِبَتِهَا أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ مِنْهُ لِهَذِهِ دُونَ تِلْكَ

Birden Fazla Hanımı Olan ve Hanımlarından Birinin Gün Sırasını Başka Birine Devrettiği Kocanın Bunu Kabul Edip Uygulamasının Mubah Olması

٤٢١١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ امْرَأَةً أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَكُونَ فِي مِسْلَاخِهَا مِنْ سَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ، مِنِ امْرَأَةٍ فِيهَا حِدَّةٌ، فَلَمَّا كَبِرَتْ جَعَلَتْ يَوْمَهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِعَائِشَةَ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَدْ جَعَلْتُ يَوْمِي مِنْكَ لِعَائِشَةَ، قَالَتْ: «وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْسِمُ لِعَائِشَةَ يَوْمَيْنِ يَوْمَهَا، وَيَوْمَ سَوْدَةَ» [٩:٥]

4211- Hz. Âişe der ki: Her ne kadar biraz sert mizaçlı olsa da ben, kendimin Sevde binti Zem'a'nın huyunda olmamı istediğim başka bir kadın görmedim. Sevde yaşlanınca: "Ey Allah'ın Resûlü! Seninle olan günümü Hz. Âişe'ye verdim" diyerek Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) olan gününü bana devretmiştir. Bunun için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana kendi günü ve Sevde'nin günü olmak üzere iki gün ayırırdı.[1]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنَ الْإِقْرَاعِ بَيْنَ النِّسْوَةِ إِذَا كُنَّ عِنْدَهُ وَأَرَادَ سَفَرًا

Kişinin Çıkacağı Yolculukta Yanında Gelecek Olanı Belirlemek İçin Eşlerinin Yanında Aralarında Kura Çekmesinin Gerekmesi

٤٢١٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ، وَعُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، وَعَلْقَمَةُ بْنُ وَقَّاصٍ، وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ، حِينَ قَالَ لَهَا أَهْلُ الْإِفْكِ مَا قَالُوا، فَبَرَّأَهَا اللَّهُ، وَكُلٌّ حَدَّثَنِي بِطَائِفَةٍ مِنَ الْحَدِيثِ، وَبَعْضُهُمْ أَوْعَى لِحَدِيثِهَا مِنْ بَعْضٍ وَأَسَدُّ اقْتِصَاصًا، وَقَدْ وَعَيْتُ مِنْ كُلِّ وَاحِدٍ الْحَدِيثَ الَّذِي حَدَّثَنِي بِهِ، وَبَعْضُهُمْ يُصَدِّقُ بَعْضًا، ذَكَرُوا أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ،

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2020); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 5212; Müslim 1463/47; Ebû Dâvûd 2135; İbn Mâce 1972.

فَأَيَّتُهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَعَهُ، قَالَتْ: فَأَقْرَعَ بَيْنَنَا فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا، فَخَرَجَ سَهْمِي، فَخَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ أُنْزِلَ الْحِجَابُ، فَأَنَا أُحْمَلُ فِي هَوْدَجِي، وَأُنْزَلُ فِيهِ مَسِيرَنَا، حَتَّى إِذَا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ غَزْوَتِهِ تِلْكَ، وَقَفَلَ، وَدَنَوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ آذَنَ بِالرَّحِيلِ لَيْلَةً، فَقُمْتُ حِينَ آذَنُوا فِي الرَّحِيلِ، فَمَشَيْتُ حَتَّى جَاوَزْتُ الْجَيْشَ، فَلَمَّا قَضَيْتُ شَأْنِي، رَجَعْتُ فَلَمَسْتُ صَدْرِي، فَإِذَا عِقْدٌ مِنْ جَزْعِ ظَفَارِ قَدْ وَقَعَ فَرَجَعْتُ، فَالْتَمَسْتُ عِقْدِي، فَحَبَسَنِي ابْتِغَاؤُهُ، وَأَقْبَلَ الرَّهْطُ الَّذِينَ يَرْحَلُونَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَحَمَلُوا هَوْدَجِي وَرَحَلُوهُ عَلَى الْبَعِيرِ الَّذِي كُنْتُ أَرْكَبُ، وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنِّي فِيهِ، قَالَتْ عَائِشَةُ: وَكَانَ النِّسَاءُ إِذْ ذَاكَ خِفَافًا لَمْ يَغْشَهُنَّ اللَّحْمُ، فَرَحَلُوهُ وَرَفَعُوهُ، فَلَمَّا بَعَثُوا وَسَارَ الْجَيْشُ، وَجَدْتُ عِقْدِي بَعْدَمَا اسْتَمَرَّ الْجَيْشُ، فَجِئْتُ مَنَازِلَهُمْ، وَلَيْسَ بِهَا دَاعٍ وَلَا مُجِيبٌ، فَأَقَمْتُ مَنْزِلِي الَّذِي كُنْتُ فِيهِ، فَبَيْنَا أَنَا جَالِسَةٌ غَلَبَتْنِي عَيْنِي فَنِمْتُ، وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ ثُمَّ الذَّكْوَانِيُّ عَرَّسَ فَأَدْلَجَ فَأَصْبَحَ عِنْدَ مَنْزِلِي، فَرَأَى سَوَادَ إِنْسَانٍ، فَعَرَفَنِي حِينَ رَآنِي، وَكَانَ رَآنِي قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ الْحِجَابُ، فَاسْتَيْقَظْتُ بِ اسْتِرْجَاعِهِ حِينَ عَرَفَنِي، فَخَمَّرْتُ وَجْهِي بِجِلْبَابِي، وَاللَّهِ مَا كَلَّمَنِي بِكَلِمَةٍ، وَلَا سَمِعْتُ مِنْهُ كَلِمَةً غَيْرَ اسْتِرْجَاعِهِ حَتَّى أَنَاخَ رَاحِلَتَهُ، فَوَطِئَ عَلَى يَدِهَا، فَرَكِبْتُهُ، ثُمَّ انْطَلَقَ يَقُودُ بِي الرَّاحِلَةَ، حَتَّى أَتَيْنَا الْجَيْشَ بَعْدَمَا نَزَلُوا مُوغِرِينَ فِي نَحْرِ الظَّهِيرَةِ، فَهَلَكَ فِي شَأْنِي مَنْ هَلَكَ، وَكَانَ الَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيِّ بْنِ سَلُولٍ، فَقَدِمْتُ الْمَدِينَةَ، فَاشْتَكَيْتُ حِينَ قَدِمْتُهَا شَهْرًا، وَالنَّاسُ يُفِيضُونَ فِي قَوْلِ أَهْلِ الْإِفْكِ، وَلَا أَشْعُرُ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ وَهُوَ يُرِيبُنِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، لِأَنِّي لَا أَرَى مِنْهُ اللُّطْفَ الَّذِي كُنْتُ أَرَاهُ مِنْهُ حِينَ أَشْتَكِي، إِنَّمَا يَدْخُلُ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَيَقُولُ: «كَيْفَ تِيكُمْ؟ »، فَيُرِيبُنِي ذَلِكَ، وَلَا أَشْعُرُ حَتَّى خَرَجْتُ بَعْدَمَا نَقَهْتُ مِنْ مَرَضِي وَمَعِي أُمُّ مِسْطَحٍ قَبَلَ الْمَنَاصِعِ، وَهِيَ مُتَبَرَّزُنَا، وَلَا نَخْرُجُ إِلَّا لَيْلًا إِلَى لَيْلٍ، وَذَلِكَ أَنَّا نَكْرَهُ أَنْ نَتَّخِذَ الْكُنُفَ قَرِيبًا مِنْ بُيُوتِنَا، وَأَمْرُنَا أَمْرُ الْعَرَبِ الْأُوَلِ فِي التَّبَرُّزِ، وَكُنَّا نَتَأَذَّى بِالْكُنُفِ قُرْبَ بُيُوتِنَا، فَانْطَلَقْتُ وَمَعِي أُمُّ مِسْطَحٍ وَهِيَ بِنْتُ أَبِي رُهْمِ بْنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ، وَأُمُّهَا بِنْتُ صَخْرِ بْنِ عَامِرٍ، خَالَةُ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ، وَابْنُهَا مِسْطَحُ بْنُ أُثَاثَةَ بْنِ عَبَّادِ بْنِ الْمُطَّلِبِ، فَأَقْبَلْنَا حِينَ فَرَغْنَا مِنْ شَأْنِنَا لِنَأْتِيَ الْبَيْتَ، فَعَثَرَتْ أُمُّ مِسْطَحٍ فِي مِرْطِهَا، فَقَالَتْ: تَعِسَ مِسْطَحٌ، فَقُلْتُ لَهَا: بِئْسَ مَا قُلْتِ، أَتَسُبِّينَ رَجُلًا قَدْ شَهِدَ بَدْرًا؟ فَقَالَتْ: أَيْ هَنْتَاهُ، أَوَلَمْ تَسْمَعِي مَا قَالَ؟ قُلْتُ: وَمَا قَالَ؟ فَأَخْبَرَتْنِي بِقَوْلِ أَهْلِ الْإِفْكِ، فَازْدَدْتُ مَرَضًا إِلَى مَرَضِي، وَرَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي،

فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمَ، ثُمَّ قَالَ: «كَيْفَ تِيكُمْ؟»، فَقُلْتُ: أَتَأْذَنُ لِي أَنْ آتِيَ أَبَوَيَّ؟، وَأَنَا حِينَئِذٍ أُرِيدُ أَنْ أَتَيَقَّنَ الْخَبَرَ مِنْ قِبَلِهِمَا، فَأَذِنَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَجِئْتُ أَبَوَيَّ، فَقُلْتُ لِأُمِّي: يَا أُمَّتَاهُ مَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ؟، قَالَتْ: أَيْ بُنَيَّةَ هَوِّنِي عَلَيْكِ فَوَاللَّهِ لَقَلَّ امْرَأَةٌ وَضِيئَةٌ كَانَتْ عِنْدَ رَجُلٍ يُحِبُّهَا، وَلَهَا ضَرَائِرُ، إِلَّا أَكْثَرْنَ عَلَيْهَا، قَالَتْ: فَقُلْتُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، أَوَتَحَدَّثَ النَّاسُ بِذَلِكَ؟ قَالَتْ: فَمَكَثْتُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ، وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ أُصْبِحُ وَأَبْكِي، وَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، وَأُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، وَهُوَ حِينَئِذٍ يُرِيدُ أَنْ يَسْتَشِيرَهُمَا فِي فِرَاقِ أَهْلِهِ، وَذَلِكَ حِينَ اسْتَلْبَثَ الْوَحْيُ، فَأَمَّا أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، فَأَشَارَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالَّذِي يَعْلَمُ مِنْ بَرَاءَةِ أَهْلِهِ وَمَا لَهُ فِي نَفْسِهِ لَهُمْ مِنَ الْوِدِّ، فَقَالَ: هُمْ أَهْلُكَ وَلَا نَعْلَمُ إِلَّا خَيْرًا، وَأَمَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ: لَمْ يُضَيِّقِ اللَّهُ عَلَيْكَ وَالنِّسَاءُ سِوَاهَا كَثِيرٌ، وَإِنْ تَسْأَلِ الْجَارِيَةَ تَصْدُقْكَ، قَالَتْ: فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَرِيرَةَ، فَقَالَ: «أَيْ بَرِيرَةُ هَلْ رَأَيْتِ مِنْ عَائِشَةَ شَيْئًا يُرِيبُكِ؟»، قَالَتْ بَرِيرَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا رَأَيْتُ عَلَيْهَا أَمْرًا قَطُّ أَغْمِصُهُ عَلَيْهَا، أَكْثَرَ مِنْ أَنَّهَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ تَنَامُ عَنْ عَجِينِ أَهْلِهَا فَيَدْخُلُ الدَّاجِنُ فَيَأْكُلُهُ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَعْذَرَ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ ابْنِ سَلُولَ، فَقَالَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ: «يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ، مَنْ يَعْذِرُنِي مِنْ رَجُلٍ بَلَغَ أَذَاهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي؟ فَوَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْ أَهْلِي إِلَّا خَيْرًا، وَلَقَدْ ذَكَرُوا رَجُلًا مَا عَلِمْتُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا، وَمَا كَانَ يَدْخُلُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا مَعِي»، فَقَامَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ الْأَنْصَارِيُّ، فَقَالَ: أَنَا أَعْذِرُكَ مِنْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ كَانَ مِنَ الْأَوْسِ ضَرَبْنَا عُنُقَهُ، وَإِنْ كَانَ مِنَ الْخَزْرَجِ أَمَرْتَنَا فَفَعَلْنَا أَمْرَكَ، فَقَامَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ وَهُوَ سَيِّدُ الْخَزْرَجِ، وَكَانَ رَجُلًا صَالِحًا، وَلَكِنِ احْتَمَلَتْهُ الْحَمِيَّةُ، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا تَقْتُلُهُ، وَلَا تَقْدِرُ عَلَى قَتْلِهِ، فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ وَهُوَ ابْنُ عَمِّ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، فَقَالَ: كَذَبْتَ لَعَمْرُ اللَّهِ لَنَقْتُلَنَّهُ، فَإِنَّكَ مُنَافِقٌ تُجَادِلُ عَنِ الْمُنَافِقِينَ، فَثَارَ الْحَيَّانِ الْأَوْسُ وَالْخَزْرَجُ حَتَّى هَمُّوا أَنْ يَقْتَتِلُوا، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُخَفِّضُهُمْ حَتَّى سَكَتُوا، وَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَبَكَيْتُ يَوْمِي لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ، وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ، وَأَبَوَايَ يَظُنَّانِ أَنَّ الْبُكَاءَ فَالِقٌ كَبِدِي، فَبَيْنَمَا هُمَا جَالِسَانِ عِنْدِي، إِذِ اسْتَأْذَنَتْ عَلَيَّ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَأَذِنْتُ لَهَا، فَجَلَسَتْ مَعِي، فَبَيْنَمَا نَحْنُ عَلَى حَالِنَا ذَلِكَ، إِذْ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَسَلَّمَ ثُمَّ جَلَسَ، وَلَمْ يَكُنْ جَلَسَ قَبْلَ يَوْمِي ذَلِكَ مُذْ كَانَ مِنْ أَمْرِي مَا كَانَ، وَلَبِثَ شَهْرًا لَا يُوحَى إِلَيْهِ، قَالَتْ: فَتَشَهَّدَ ثُمَّ قَالَ: «أَمَّا بَعْدُ، فَقَدْ بَلَغَنِي يَا عَائِشَةُ عَنْكِ كَذَا وَكَذَا، فَإِنْ كُنْتِ بَرِيئَةً فَسَيُبَرِّئُكِ اللَّهُ، وَإِنْ كُنْتِ

أَلْمَمْتِ بِذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرِي اللَّهَ وَتُوبِي، فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا اعْتَرَفَ بِالذَّنْبِ ثُمَّ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ»، فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَقَالَتَهُ، قَلَصَ دَمْعِي حَتَّى مَا أَحِسُّ مِنْهُ بِقَطْرَةٍ، فَقُلْتُ لِأَبِي: أَجِبْ عَنِّي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقُلْتُ لِأُمِّي: أَجِيبِي عَنِّي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَتْ: وَاللَّهِ لَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقُلْتُ وَأَنَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ، لَا أَقْرَأُ كَثِيرًا مِنَ الْقُرْآنِ: إِنِّي وَاللَّهِ لَقَدْ عَرَفْتُ أَنَّكُمْ سَمِعْتُمْ بِذَاكَ حَتَّى اسْتَقَرَّ فِي أَنْفُسِكُمْ وَصَدَّقْتُمْ بِهِ، فَإِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي بَرِيئَةٌ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنِّي بَرِيئَةٌ لَمْ تُصَدِّقُونِي، وَإِنِ اعْتَرَفْتُ لَكُمْ بِأَمْرٍ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنِّي بَرِيئَةٌ لَتُصَدِّقُونِي، وَإِنِّي وَاللَّهِ لَا أَجِدُ مَثَلِي وَمَثَلَكُمْ إِلَّا كَمَا قَالَ أَبُو يُوسُفَ: ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾ ، ثُمَّ تَحَوَّلْتُ فَاضْطَجَعْتُ عَلَى فِرَاشِي وَأَنَا وَاللَّهِ حِينَئِذٍ أَعْلَمُ أَنِّي بَرِيئَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ ﷻ يُبَرِّئُنِي بِبَرَاءَتِي، وَلَكِنْ لَمْ أَظُنَّ أَنَّ اللَّهَ ﷻ يُنَزِّلُ فِي شَأْنِي وَحْيًا يُتْلَى، وَلَشَأْنِي كَانَ أَحْقَرَ فِي نَفْسِي مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللَّهُ ﷻ فِيَّ بِأَمْرٍ يُتْلَى، وَلَكِنْ أَرْجُو أَنْ يَرَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي مَنَامِهِ رُؤْيَا يُبَرِّئُنِي اللَّهُ بِهَا، قَالَتْ: فَوَاللَّهِ مَا رَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَجْلِسَهُ، وَلَا خَرَجَ مِنَ الْبَيْتِ أَحَدٌ، حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ ﷺ ، فَأَخَذَهُ مَا كَانَ يَأْخُذُهُ مِنَ الْبُرَحَاءِ عِنْدَ الْوَحْيِ مِنْ ثِقَلِ الْقَوْلِ الَّذِي أُنْزِلَ عَلَيْهِ، فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، كَانَ أَوَّلُ كَلِمَةٍ تَكَلَّمَ بِهَا، أَنْ قَالَ: «يَا عَائِشَةُ، أَمَا وَاللَّهِ فَقَدْ بَرَّأَكِ اللَّهُ»، فَقَالَتْ لِي أُمِّي: قُومِي إِلَيْهِ، فَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَا أَقُومُ إِلَيْهِ، وَلَا أَحْمَدُ إِلَّا اللَّهَ الَّذِي هُوَ أَنْزَلَ بَرَاءَتِي، فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾، الْعَشْرَ الْآيَاتُ، قَالَتْ: فَأَنْزَلَ اللَّهُ هَذِهِ الْآيَاتِ فِي بَرَاءَتِي، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ يُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحٍ لِقَرَابَتِهِ مِنْهُ وَفَقْرِهِ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَا أُنْفِقُ عَلَيْهِ أَبَدًا بَعْدَ الَّذِي قَالَ لِعَائِشَةَ مَا قَالَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ﴾ ، إِلَى قَوْلِهِ: ﴿أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لِي، فَرَجَعَ إِلَى مِسْطَحٍ بِالنَّفَقَةِ الَّتِي كَانَ يُنْفِقُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَا أَنْزِعُهَا مِنْهُ أَبَدًا، قَالَتْ: وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَأَلَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ عَنْ أَمْرِي مَا عَلِمْتِ وَمَا رَأَيْتِ؟ فَقَالَتْ: أَحْمِي سَمْعِي وَبَصَرِي مَا عَلِمْتُ إِلَّا خَيْرًا، قَالَتْ: وَهِيَ الَّتِي كَانَتْ تُسَامِينِي مِنْ أَزْوَاجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَعَصَمَهَا اللَّهُ بِالْوَرَعِ، وَطَفِقَتْ أُخْتُهَا حَمْنَةُ بِنْتُ جَحْشٍ تُحَارِبُ لَهَا، فَهَلَكَتْ فِيمَنْ هَلَكَ، قَالَ الزُّهْرِيُّ: «فَهَذَا مَا انْتَهَى إِلَيَّ مِنْ أَمْرِ هَؤُلَاءِ الرَّهْطِ» [٥:٩]

4212- Zührî der ki: Saîd İbnu'l-Müseyyeb, Urve b. ez-Zübeyr, Alkame b. Vakkâs ve Ubeydullah b. Abdillah b. Utbe'nin bana bildirdiğine göre iftira edenler, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Hz. Aişe hakkında diyeceklerini dedikleri zaman, Allah Hz. Aişe'yi temize çıkarmıştı. Bu ravilerin hepsi de bu olaydan bir kısımda olsa bir şeyler anlattılar. Bunların bazıları olayı diğerlerinden daha iyi biliyordu. Bu kişilerin rivâyeti daha da sağlam idi. Bu ravilerin Hz. Aişe hakkında anlattıklarını kavradım. Ravilerin anlattıkları birbirini doğruluyordu. Hz. Aişe'nin şöyle anlattığını aktardılar:

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir sefere çıkacağı zaman hanımları arasında kura çekerdi ve kurada hanımlarından kim çıkarsa beraberinde onu götürürdü. Yine bir gazveye gideceği zaman aramızda kura çekti ve kurada ben çıkınca kendisi ile sefere çıktım. Bu sefere, Allah örtünme âyetini indirdikten sonra çıkmıştım. Ben (devenin üzerinde) hevdecimin içinde taşınıyor ve indiriliyordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gazvesini bitirdi ve geri döndük. Geriye dönerken Medine'ye yaklaşınca (istirahat için konaklamıştık). Gece vakti Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yola çıkmak için emir verdi. Emir verdiği zaman kalkıp yürüdüm, hatta ordunun önüne bile geçtim. İhtiyaç giderdikten sonra eşyalarımın yanına geldim. Göğsüme dokundum ve zafâr boncuğundan yapılmış gerdanlığımın kopup düştüğünü gördüm. Geri döndüm ve gerdanlığı aramaya başladım. Onun kaybolması beni orada alıkoymuştu.

Beni hevdecimle taşıyanlar hevdeci deveye yükleyip gitmişlerdi. Beni de hevdecin içinde sanıyorlardı. Kadınlar o zaman etsiz, cılız ve hafif idiler. Yemek yedikleri zaman çok az yerlerdi. Bundan dolayı hevdeci yükledikleri zaman hafifliği dikkatlerini çekmemişti. Ben de küçük yaşta biri idim. Onlar deveyi kaldırıp gitmişlerdi. Ben de gerdanlığımı bulmuştum, ama ordu da bu ara gitmişti. Onların yerlerine vardığımda onlardan ne çağıran, ne de cevap veren vardı. Bunun üzerine ben de yokluğumu hissederler ve geri dönerler zannı ile olduğum yerde kaldım. Ben oturduğum yerde iken uykuma yenildim ve sabaha kadar uyuyakaldım. Safvân b. el-Muattal es-Sülemî ve Zekvân ordunun arkasında geliyorlardı. O, gecenin sonunda bulunduğum yere ulaştı ve uyuyan bir insan karartısı gördü. Bunun üzerine yanıma geldi. Beni örtünmeden önce gördüğü için orada da görünce tanıdı. Beni tanıdıktan sonra onun "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn" demesi ile uyandım ve örtümle yüzümü kapadım. Vallahi istircâ etmesinden başka benimle bir kelime bile konuşmadı.

O devesini getirip çöktürdü ve daha rahat binmem için devenin ön ayağına ayağını koydu. Ben de (ayağına basarak) öylece bindim. O da hayvanı sürmeye başladı. Öğle vakti orduya yetiştik. İşte o zaman hakkımda kötü düşünenler

helak oldu. İftira edenlerin en başta geleni Abdullah b. Ubey b. Selûl idi. Medine'ye geldiğimiz zaman ben bir ay boyunca hasta kaldım. İnsanlar bu iftira olayı hakkında çeşitli şeyler söylüyorlardı, fakat benim bundan haberim yoktu. Eskiden rahatsızlandığım zaman Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) gördüğüm yumuşaklığı şimdi görmediğim için şüpheye düşmüştüm. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanıma giriyordu ve: **"Nasılsın?"** deyip geri gidiyordu. Bu da beni şüphelendiriyordu. Ancak bir kötülük hissetmiyordum.

İyileşmek üzere iken, Ümmü Mistâh ile beraber Menâsi' tarafına dışarı çıktım. Orası bizim abdest bozacak yerimiz idi. Oraya ancak geceden geceye çıkardık. Bu olay tuvaletlerin evlerimizin yakınına getirilmesinden önce idi. Ümmü Mistâh, Ebû Ruhm b. Abdilmuttalib b. Abdimenâf'ın kızı idi. Annesi Ümmü Sahr b. Amir'in annesi ve Ebû Bekr es-Sıddîk'in teyzesidir. Oğlu Mistâh b. Usâse b. Abbâd b. Abdilmuttalib b. Abdimenâf'tır. Ben ve Ebû Ruhm'un kızı ihtiyacımızı giderdikten sonra evimin karşısına geldik. Ümmü Mistâh kendi çarşafına basınca: "Mistâh kahrolsun" dedi. Ben de: "Ne diyorsun? Bedir'de savaşan birine mi sövüyorsun?" deyince: "Onun ne söylediğini duymadın mı? "diye cevap verdi. Ben de: "Ne demiş?" diye sorunca, iftirada bulunanların ne söylediklerini aktardı. Bunun üzerine hastalığım daha da arttı.

Eve döndüğüm zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: **"Nasılsın?"** diye sorunca: "Annem ve babamın yanına gitmeme izin verir misin? Haberi onlar tarafından duymak istiyorum" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana izin verdi ve annemle babamın yanına geldim. Anneme: "Ey anne! İnsanlar hakkımda ne konuşuyor?" diye sorunca, annem: "Sakin ol ey kızım! Vallahi güzel olmasına rağmen kendisini seven bir erkeğin nikahı altında olan ve kumaları da bulunan bir kadın hakkında dedikodu yapılmaması pek azdır" dedi. Ben de: "Sübhânallah! Gerçekten de insanlar böyle mi konuşuyorlar?" deyince: "Evet" karşılığını verdi. Bunun üzerine gece boyunca ağladım. Gece boyu ne gözyaşım dindi, ne de gözlerime uyku girdi. Sabaha kadar hep ağladım.

Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy gelmeyince ailesinden ayrılma olayını istişare etmek için, Ali b. Ebî Tâlib'i ve Usâme b. Zeyd'i çağırdı. Usâme b. Zeyd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ailesinin suçsuzluğunu bildiğini ve onlara karşı sevgisini ima ederek: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz ailen hakkında ancak hayırlı şeyler biliriz" dedi. Hz. Ali ise: "Ey Allah'ın Resûlü! Allah seni darda bırakmaz. Onun gibi başka kadınlar da çoktur. Cariyeye sor, o sana doğru olanı söyler" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Berîre'yi çağırıp: "Ey Berîre! Hz. Aişe hakkında şüphe edeceğin bir şey gördün mü?" diye sorunca, Berîre: "Seni hak olarak gönderene yemin olsun ki! Onda ayıplanacak hiç bir şey görmedim. Ancak

onun yaşı küçük olduğu için ailesine hamur yaparken uyurdu ve evcil hayvanlar hamurundan yerdi" dedi. O gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Abdullah b. Ubey b. Selûl'ü kınadı ve minbere çıkıp: **"Ey Müslümanlar topluluğu! Ailemden dolayı bana eziyet eden kişiye kim haddini bildirecek? Vallahi! Ben ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmem. Zikrettikleri adam hakkında da hayırdan başka bir şey bilmem. O ailemin yanına ancak benimle beraber girerdi"** dedi.

Bunun üzerine Sa'd b. Muâz el-Ensârî kalktı ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben ona haddini bildiririm. Eğer o, Evs kabilesinden ise onun boynunu vururuz. Eğer Hazrec'li kardeşlerimizden ise, bize ne emredersen onu yaparız" dedi. Sonra Hazrec'in lideri olan ve daha önce salih biri olup, ancak Cahiliye taassubu kendisini kaplayan Sa'd b. Ubâde kalktı ve Sa'd b. Muâz'a: "Vallahi onu öldüremeyeceksin. Onu öldürmeye gücün de yetmez" dedi. Useyd b. Hudayr - ki bu, Sa'd b. Muâz'ın amcası çocuğudur- kalktı ve Sa'd b. Ubâde'ye: "Yalan söyledin! Vallahi onu öldüreceğiz. Sen münafıksın ve münafık için mücadele ediyorsun" dedi. Böylece Evs ve Hazrec kabileleri birbirine düştü. Hatta birbirlerine vurmaya kalkıştılar. Resûlullah ta (sallallahu aleyhi vesellem) minberinde duruyordu ve onları sakinleştirmek için uğraşıyordu. Onlar susunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de sustu.

Ben o gün hep ağladım. Gözyaşlarımın dinmediği gibi gözüme uyku da girmemişti. Annem ve babam yanımda sabahladılar. Hatta ağlamaktan ciğerlerimin parçalandığını sandılar. Annem babam yanımda, ben ağlar iken Ensâr'dan bir kadın gelerek yanıma girmek için benden izin istedi. Ben de kendisine izin verince yanıma girdi ve o da benimle ağlamaya başladı. Biz bu durumda iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdi ve selam verip oturdu. Bu iftiralar edildiği zamandan beri Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımda böyle oturmamıştı. Bir ay geçmişti ve benim hakkımda ona bir vahiy gelmemişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) otururken şahadet getirdi ve şöyle dedi: "Derim ki! Ey Aişe! Senin hakkında bana şöyle şöyle denildi. Eğer sen bundan suçsuz isen Allah ta seni suçsuz kılacaktır. Eğer bir suç işlediysen Allah'a istiğfar ve tövbe et. Eğer kul suçunu itiraf eder ve sonra tövbe ederse Allah onun tövbesini kabul eder." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sözlerini bitirince gözyaşlarım kesildi ve gözyaşlarımdan bir damla bile hissetmez oldum. Babama: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediklerine karşı cevap ver" dediğimde, babam: "Vallahi Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellam) ne diyeceğimi bilmiyorum" dedi. Bu sefer anneme: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) dediklerine karşı cevap ver dediğimde ise annem: "Vallahi Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) ne diyeceğimi bilmiyorum" dedi.

Ben de: -Yaşımın küçük olması sebebi ile Kur'ân'dan fazla bir şey bilmiyordum- "Ben, vallahi, sizin bu olayı duyduktan sonra bunun içinize yerleştiğini ve buna inandığınızı biliyorum. Eğer size suçsuz olduğumu söylersem bana inanmayacaksınız. Allah suçsuz olduğumu bilmektedir. Eğer size bir durum üzerine itirafta bulunsam, Allah suçsuz olduğumu biliyor, ama siz bana inanmazsınız. Vallahi, kendime ve size Hz. Yusuf'un babasının: ***«Artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza ancak Allah'tan yardım istenir»*** (Yusuf 18) demesi misalinden başka verebilecek bir misal bulamıyorum" dedim ve gidip yatağıma uzandım.

Vallahi, o an Allah'ın suçsuz olduğumu ve beni temize çıkaracağını biliyordum. Fakat vallahi, ben, Allah'ın benim hakkımda okunacak vahiy indireceğini zannetmiyordum. Bana göre benim durumum Allah'ın konuşturacağı kişiden daha aşağı idi. Fakat Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) suçsuz olduğumu rüyasında görmesini istiyordum. Vallahi, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yerinden kalkmamıştı ve ev halkından da kimse evden dışarı çıkmamıştı ki O'na (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy geldi. Vahiy zamanında Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) bastıran ağırlık üstüne geldi. Gelen vahyin ağırlığından dolayı, kış mevsiminde olmamıza rağmen Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) teri inci taneleri gibi dökülmeye başladı. Vahiy bitip Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) rahatladığı zaman gülümsemeye başladı ve ilk sözü: "Ey Aişe! Sana müjdeler olsun. Allah seni suçsuz kıldı" oldu.

O zaman annem bana: "Kalk ve ona git" dedi. Ben de: "Vallahi ona gitmeyeceğim. Ben ancak berâatımı/suçsuzluğumu indiren Allah'a hamd edeceğim" dedim. Bunun üzerine Yüce Allah: ***"(Peygamber'in eşi hakkında) o yalanı uyduranlar içinizden bir güruhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın, o sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden her birine kazandığı günah karşılığı ceza vardır; içlerinden elebaşılık yapana ise büyük azap vardır"*** (Nur 11) âyeti dahil olmak üzere on âyet indirdi.

Allah bunu suçsuz olduğuma dair indirdiği zaman, Ebû Bekr es-Sıddîk, Mistah'ın akrabası olmasıyla beraber fakir olduğu için ona nafaka verirdi. Ancak: "Vallahi Aişe hakkında öyle şeyler söyledikten sonra Mistah'a artık nafaka vermeyeceğim" dedi. Bunun üzerine Allah: ***"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere vermemek için yemin etmesinler, affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır"*** (Nur 22) âyetini indirdi. Ebû Bekr: "Vallahi, Allah'ın beni bağışlamasını

isterim" dedi. Eskiden nafaka verdiği Mistah'a yine nafaka vermeye başladı ve: "Vallahi, bunu ondan asla kesmeyeceğim" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyneb binti Cahş'a benim durumumu sorup: **"Ne öğrendin veya ne gördün?"** deyince: "Ey Allah'ın Resûlü! Gözlerimi ve kulaklarımı (haramdan) koruyorum. Vallahi, hayırdan başka bir şey öğrenmedim" karşılığını verdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarının içinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için Zeyneb'in benim kadar değeri vardı. Allah onu benim hakkımda şüpheye düşmekten korudu. Kız kardeşi Hamne onunla bu konuda mücadele etti ve helak olanlarla beraber kendisi de helak oldu."

Bu gruptan bize gelen rivayetler bunlardan ibarettir. [1]

---

[1] Elbânî: Sahih "Buhârî ve Müslim"; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/194, 6/197; Buhârî 2661; Müslim 2770/56; Ebû Dâvûd 4735.

كِتَابُ الرَّضَاعِ

SÜT AKRABALIĞI KİTABI

٤٢١٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، وَرَبِيعَةُ بْنُ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «أَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ سَهْلَةَ امْرَأَةَ أَبِي حُذَيْفَةَ أَنْ تُرْضِعَ سَالِمًا مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ حَتَّى تَذْهَبَ غَيْرَةُ أَبِي حُذَيْفَةَ، فَأَرْضَعَتْهُ وَهُوَ رَجُلٌ»، قَالَ رَبِيعَةُ: «فَكَانَتْ رُخْصَةً لِسَالِمٍ». [١:١٥]

4213- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ebû Huzeyfe'nin karısı Sehle'ye, Ebû Huzeyfe'nin kıskançlığı gitsin diye azatlısı Salim'i emzirmesini söyledi. Sehle de yetişkin biri olan Sâlim'i bu şekilde emzirdi.

Rabîa der ki: Bu Sâlim'e has bir ruhsattı.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususun Doğruluğunu Belirten İkinci Haber

٤٢١٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَتْ سَهْلَةُ بِنْتُ سُهَيْلٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ سَالِمًا يُدْعَى لِأَبِي حُذَيْفَةَ وَيَأْوِي مَعَهُ، وَيَدْخُلُ عَلَيَّ فَيَرَانِي فُضُلًا، وَنَحْنُ فِي مَنْزِلٍ ضَيِّقٍ، وَقَالَ اللَّهُ: ﴿ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ﴾، فَقَالَ ﷺ: «أَرْضِعِيهِ تَحْرُمِي عَلَيْهِ». [١:١٥]

4214- Hz. Âişe der ki: Sehle binti Süheyl, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Sâlim, Ebû Huzeyfe'ye nisbet edilerek çağırılıyor ve onun yanında barınıyor. Bazen Sâlim üzerimde rahat giysiler varken de yanıma giriyor ve çok dar bir evimiz var. Oysa Yüce Allah Kitab'ında ***«Evlatlıkları babalarına nisbet edin, bu Allah katında en doğru olandır»***

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/264); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/38, 6/39, 6/201, 6/356; Müslim 1453; Nesâî 6/105; İbn Mâce 1943.

(Ahzâb 5) buyuruyor" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman Sâlim'i emzir! Bu şekilde kendisine haram (mahrem) olursun"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أَرْضَعَتْ سَهْلَةُ سَالِمًا
Sehle'nin Sâlim'i Emzirme Nedeni

٤٢١٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ الطَّائِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ رَضَاعَةِ الْكَبِيرِ، فَقَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، أَنَّ أَبَا حُذَيْفَةَ بْنَ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا، وَكَانَ قَدْ تَبَنَّى سَالِمًا الَّذِي يُقَالُ لَهُ سَالِمٌ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ، كَمَا تَبَنَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ وَأَنْكَحَ أَبُو حُذَيْفَةَ سَالِمًا وَهُوَ يَرَى أَنَّهُ ابْنُهُ ابْنَةَ أَخِيهِ فَاطِمَةَ بِنْتَ الْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَهِيَ يَوْمَئِذٍ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ الْأُوَلِ، وَهِيَ يَوْمَئِذٍ أَفْضَلُ أَيَامَى قُرَيْشٍ، فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ فِي زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ مَا أَنْزَلَ، فَقَالَ: ﴿ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ﴾، رَدَّ كُلُّ وَاحِدٍ مِمَّنْ تَبَنَّى أُولَئِكَ إِلَى أَبِيهِ، فَإِنْ لَمْ يُعْلَمْ أَبُوهُ رُدَّ إِلَى مَوْلَاهُ، فَجَاءَتْ سَهْلَةُ بِنْتُ سُهَيْلٍ وَهِيَ امْرَأَةُ أَبِي حُذَيْفَةَ وَهِيَ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كُنَّا نَرَى سَالِمًا وَلَدًا، وَكَانَ يَدْخُلُ عَلَيَّ، وَلَيْسَ لَنَا إِلَّا بَيْتٌ وَاحِدٌ، فَمَاذَا تَرَى فِي شَأْنِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَرْضِعِيهِ خَمْسَ رَضَعَاتٍ فَيَحْرُمُ بِلَبَنِكِ». فَفَعَلَتْ، وَكَانَتْ تَرَاهُ ابْنًا مِنَ الرَّضَاعَةِ، فَأَخَذَتْ بِذَلِكَ عَائِشَةُ فِيمَنْ كَانَتْ تُحِبُّ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهَا مِنَ الرِّجَالِ، فَكَانَتْ تَأْمُرُ أُخْتَهَا أُمَّ كُلْثُومٍ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ وَبَنَاتِ أَخِيهَا أَنْ يُرْضِعْنَ مَنْ أَحَبَّتْ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهَا مِنَ الرِّجَالِ، وَأَبَى سَائِرُ أَزْوَاجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِنَّ بِتِلْكَ الرَّضَاعَةِ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ، وَقُلْنَ: مَا نَرَى الَّذِي أَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَهْلَةَ بِنْتَ سُهَيْلٍ إِلَّا رُخْصَةً فِي سَالِمٍ وَحْدَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، لَا يَدْخُلُ عَلَيْنَا بِهَذِهِ الرَّضَاعَةِ أَحَدٌ، فَعَلَى هَذَا مِنَ الْخَبَرِ كَانَ رَأْيُ أَزْوَاجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي رَضَاعَةِ الْكَبِيرِ. [١:١٥]

4215- Mâlik'in bildirdiğine göre İbn Şihâb'a yetişkin kişinin emzirilmesi sorulunca şu karşılığı vermiştir: Urve b. ez-Zübeyr'in bana bildirdiğine göre Ebû Huzeyfe b. Utbe b. Rabîa, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından idi. Kendisi

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1499); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

Bedir savaşına katılmış birisiydi ve Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) Zeyd b. Hârise'yi evlatlık edinmesi gibi Sâlim'i evlatlık edinmişti. Bu sebeple Sâlim'e: "Ebû Huzeyfe'nin azatlısı Sâlim" denilirdi. Ebû Huzeyfe, Sâlim'i yeğeni Fâtıma binti'l-Velîd b. Utbe b. Rabîa ile evlendirmişti. Fâtıma ilk hicret edenlerden idi ve zamanının en güzel kızlarından birisiydi. Yüce Allah, Zeyd b. Hârise hakkında: ***"Onları (evlât edindiklerinizi) babalarına nispet ederek çağırın. Allah katında en doğrusu budur. Eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde onları din kardeşleriniz ve görüp gözettiğiniz kimseler olarak kabul edin"*** (Ahzâb 5) âyetini indirince bu evlatlıkları asıl babalarına nispet etmeye başladılar. Babası bilinmeyenler ise kendisini evlat edinen kişiye nispet edilmeye başlandı. Âmir b. Lueyy oğullarından ve Ebû Huzeyfe'nin karısı olan Sehle binti Süheyl Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz Sâlim'i kendi çocuğumuz gibi görüyorduk. Ebû Huzeyfe ile birlikte bizimle aynı evde kalırdı ve bazen üzerimde rahat giysiler varken de yanıma girerdi. Bizim de sadece bir odamız bulunmaktadır (Yüce Allah da bildiğin gibi bu konuda âyet indirdi) ne yapmamızı uygun görürsün?" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu beş defa emzir bu şekilde mahremin olur"** buyurdu. Bunun üzerine Sehle, Sâlim'i beş defa emzirdi. Bundan dolayı Sehle, Sâlim'i sütoğlu olarak görürdü.

Hz. Aişe de erkeklerden yanına girmesini istedikleri için bu fetvayı kullanmıştır. Kardeşi Ümmü Gülsüm ve kardeşi kızları yanlarına girmesini istediği erkekleri ve kızları beş defa emzirmeye başladı. Ancak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) diğer eşleri böylesi bir emzirme ile erkeklerin yanlarına girmesine karşı çıktılar ve Hz. Âişe'ye: "Vallahi bunu Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) diğer insanlar içinden sadece Sâlim'e özel verdiği bir ruhsat olarak görüyoruz. Bundan dolayı böylesi bir emzirme ile kimse bizim yanımıza giremez" dediler.

Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) eşleri yetişkin kişiyi emzirme konusunda bu görüşte idiler.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1499); Şuayb: Hadis sahihtir.Muvattâ 2/605, 2/606; Ahmed 6/255, 6/269; Buhârî 4000; Ebû Dâvûd 2061; Nesâî 6/63, 6/64; Darimî 1/158.

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْءِ مُفَارَقَةُ أَهْلِهِ إِذَا شَهِدَتْ عِنْدَهُ امْرَأَةٌ عَدْلَةٌ أَنَّهَا أَرْضَعَتْهُمَا

Kişinin, Yanında Onu Emzirdiğini Söyleyen Sözüne Güvenilir Bir Kadının Şahitliği İle Karısından Ayrılması

٤٢١٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ هِشَامٍ الْبَزَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ: تَزَوَّجْتُ أُمَّ يَحْيَى بِنْتَ أَبِي إِهَابٍ فَدَخَلَتْ عَلَيْنَا امْرَأَةٌ سَوْدَاءُ، فَذَكَرَتْ أَنَّهَا أَرْضَعَتْنَا جَمِيعًا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: «كَيْفَ بِهَا وَقَدْ قَالَتْ مَا قَالَتْ؟، دَعْهَا عَنْكَ». [٨١:١]

4216- Ukbe b. el-Hâris der ki: Ben Ümmü Yahya binti Ebî İhâb ile evlenmiştim. Siyah bir kadın yanımıza gelip ikimizi birden emzirdiğini ileri sürdü. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e varıp durumu haber verdim. Bunun üzerine: **"Ne biliyorsun? O söylediğini söyledi; artık sen evlendiğin o kadını bırak"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ: «دَعْهَا عَنْكَ»، إِنَّمَا هُوَ نَهْيٌ نَهَاهُ عَنِ الْكَوْنِ مَعَهَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Onu Bırak" Sözüyle, Onunla Beraber Olmayı Yasakladığı Hakkında

٤٢١٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ يُوسُفَ، قَالَ: حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يَزِيدُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ، أَنَّهُ تَزَوَّجَ بِنْتَ أَبِي إِهَابٍ، فَزَعَمَتِ امْرَأَةٌ سَوْدَاءُ أَنَّهَا أَرْضَعَتْهُمَا فَجِئْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَأَعْرَضَ عَنِّي، قَالَ: فَجِئْتُهُ مِنَ الْجَانِبِ الْآخَرِ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهَا كَاذِبَةٌ، قَالَ: «فَكَيْفَ بِهَا وَقَدْ زَعَمَتْ أَنَّهَا أَرْضَعَتْكُمَا»، فَنَهَاهُ عَنْهَا، [٨١:١]

«أَخْبَرَنَاهُ هَذَا الشَّيْخُ فِي وَسَطِ أَحَادِيثِ نَصْرِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ زُرَيْعٍ، عَنْ مَشَايِخِهِ»

4217- İbn Ebî Muleyke'nin bildirdiğine göre Ukbe b. el-Hâris, Ebû İhâb'ın kızı ile evlenmişti. Siyah bir kadın ikisini birden emzirdiğini ileri sürdü. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vasellem)'e varıp durumu haber verdim. Benden yüz çevirdi. Diğer taraftan yanına varıp: "Ey Allah'ın Resûlü! O kadın yalancıdır"

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/7, 383; Buhârî 5104; Ebû Dâvûd 3603, 3604; Tirmizî 1151; Nesâî 6/109.

dedim. Bunun üzerine: **"Ne biliyorsun? O söylediğini söyledi; artık sen evlendiğin o kadını bırak"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عُقْبَةَ فَارَقَهَا، وَتَزَوَّجَتْ آخَرَ غَيْرَهُ، حِينَ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «دَعْهَا عَنْكَ»

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Onu Bırak" Sözünden Sonra Ukbe'nin Eşinden Ayrılıp Başka Kadınla Evlenmesi

٤٢١٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ، أَنَّهُ تَزَوَّجَ ابْنَةً لِأَبِي إِهَابِ بْنِ عَزِيزٍ، فَأَتَتْهُ امْرَأَةٌ، فَقَالَتْ لَهُ: قَدْ أَرْضَعْتُ عُقْبَةَ وَالَّتِي تَزَوَّجَ، فَقَالَ لَهَا عُقْبَةُ: مَا أَعْلَمُ أَنَّكِ أَرْضَعْتِنِي وَلَا أَخْبَرْتِنِي، فَأَرْسَلَ إِلَى آلِ أَبِي إِهَابٍ، فَسَأَلَهُمْ، فَقَالُوا: مَا عَلِمْنَاهَا أَرْضَعَتْ صَاحِبَتَنَا، فَرَكِبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ؟»، فَفَارَقَهَا عُقْبَةُ وَنَكَحَتْ زَوْجًا غَيْرَهُ [٨١:١]

4218- Abdullah b. Ebî Muleyke der ki: Ukbe b. el-Hâris, Ebû İhâb b. Azîz'in kızıyla evlendi. Kadının biri ona gelerek: "Ben hem Ukbe'yi hem de evlendiği kadını emzirmiştim" deyince, Ukbe ona: "Beni emzirdiğini bilmiyorum, bunu daha önce de bana söylemiş değildin" dedi ve Ebû İhâb'ın ailesine haber gönderip bunu sordu. Onlar da: "Kızımızı emzirdiğini bilmiyoruz" dediler. Bunun üzerine Ukbe bineğine binip Medine'de olan Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gitti ve konuyu sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Böyle bir söz varken nasıl yapacaksın?"** buyurunca Ukbe o kadından ayrıldı. Kadın da başka biriyle evlendi.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ الرَّضَاعَ لِلْمُرْضِعَةِ يَكُونُ مِنَ الزَّوْجِ كَمَا هُوَ مِنَ الْمَرْأَةِ، سَوَاءٌ فِي الْإِبَاحَةِ وَالْحَظْرِ مَعًا

Süt Bağının Emziren Kadına Mubah ve Yasak Kıldığı Şeyleri Kocaya da Mubah ve Yasak Kılması

٤٢١٩ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ شَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتِ: اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ أَخُو أَبِي قُعَيْسٍ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2154); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 4/8; Buhârî 2659, 2640; Darimî 2/157, 2/158.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2154); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Buhârî 2640.

بَعْدَمَا ضُرِبَ عَلَيْنَا الْحِجَابُ، فَقُلْتُ: لَا آذَنُ لَكَ حَتَّى يَأْتِيَ النَّبِيُّ ﷺ ، فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ اسْتَأْذَنَتْهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَخَا أَبِي قُعَيْسٍ اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ فَأَبَيْتُ أَنْ آذَنَ لَهُ حَتَّى أَسْتَأْذِنَكَ، وَإِنَّمَا أَرْضَعَتْنِي امْرَأَةُ أَبِي قُعَيْسٍ وَلَمْ يُرْضِعْنِي أَبُو قُعَيْسٍ، فَقَالَ ﷺ : «ائْذَنِي لَهُ فَإِنَّهُ عَمُّكِ» [٦٥:٣]

4219- Hz. Âişe der ki: Ebû Kuays'ın kardeşi hicab (örtünme) emri verildikten sonra gelip yanıma girmek için izin isteyince: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelmeden sana izin vermem" dedim. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldiğinde ondan izin isteyerek: "Ebû Kuays'ın kardeşi yanıma girmek için izin istedi, ancak senden izin almadıkça onu izin vermek istemedim. Beni Ebû Kuays değil, Ebû Kuays'ın karısı emzirdi" dedim. Bana: **"O amcandır. Ona izin ver"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَأْذَنَ لِعَمِّهَا مِنَ الرَّضَاعَةِ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهَا

Kadına, Süt Amcasına Yanına Girmesi İçin İzin Vermesinin Emredilmesi

٤٢٢٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ شَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتِ: اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ أَخُو أَبِي قُعَيْسٍ بَعْدَمَا ضُرِبَ عَلَيْنَا الْحِجَابُ، فَقُلْتُ: لَا آذَنُ لَكَ حَتَّى يَأْتِيَ النَّبِيُّ ﷺ ، فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ اسْتَأْذَنَتْهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَخَا أَبِي قُعَيْسٍ اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ فَأَبَيْتُ أَنْ آذَنَ لَهُ حَتَّى أَسْتَأْذِنَكَ، وَإِنَّمَا أَرْضَعَتْنِي امْرَأَةُ أَبِي قُعَيْسٍ وَلَمْ يُرْضِعْنِي أَبُو قُعَيْسٍ، فَقَالَ: «ائْذَنِي لَهُ فَإِنَّهُ عَمُّكِ» . [٨٢:١]

4220- Hz. Âişe der ki: Ebû Kuays'ın kardeşi hicab (örtünme) emri verildikten sonra gelip yanıma girmek için izin isteyince: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gelmeden sana izin vermem" dedim. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) geldiğinde ondan izin isteyerek: "Ebû Kuays'ın kardeşi yanıma girmek için izin istedi, ancak senden izin almadıkça onu izin vermek istemedim. Beni Ebû

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1796); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/601, 2/602; Ahmed 6/38, 6/194; Buhârî 5239; Müslim 1445/7; Ebû Dâvûd 2057; Tirmizî 1148; Nesâî 6/103; İbn Mâce 1949; Darimî 2/156; Bak hadis no: 4220.

Kuays değil, Ebû Kuays'ın karısı emzirdi" dedim. Bana: **"Ona izin ver. O senin amcandır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ قَدْرِ الرَّضَاعِ الَّذِي يُحَرِّمُ مَنْ أَرْضَعَ فِي السَّنَتَيْنِ الرَّضَاعَ الْمَعْلُومَ

Emzirme Süresi Olan İki Yıl İçinde Haramlığı Ortaya Çıkaran Emme Miktarı

٤٢٢١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «نَزَلَ الْقُرْآنُ بِعَشْرِ رَضَعَاتٍ مَعْلُومَاتٍ يُحَرِّمْنَ، ثُمَّ نُسِخْنَ بِخَمْسٍ رَضَعَاتٍ مَعْلُومَاتٍ، فَتُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُنَّ مِمَّا نَقْرَأُ مِنَ الْقُرْآنِ» [٣:٣١]

4221- Hz. Aişe der ki: "İlk başlarda: «Bilinen on defa emzirmek haramlığı ortaya çıkarır» şeklinde vahiy inmişti. Daha sonra bilinen beş defa emzirme on defa emzirmeyi neshetti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat ettiğinde beş defa emzirme Kur'ân'dan bir bölüm olarak okunuyordu."[2]

٤٢٢٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ، عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ عَائِشَةَ، أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهَا قَالَتْ: «كَانَ فِيمَا أُنْزِلَ مِنَ الْقُرْآنِ عَشْرُ رَضَعَاتٍ مَعْلُومَاتٍ يُحَرِّمْنَ، ثُمَّ نُسِخْنَ بِخَمْسٍ مَعْلُومَاتٍ، فَتُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُنَّ مِمَّا نَقْرَأُ مِنَ الْقُرْآنِ» . [١٠١:١]

4222- Hz. Aişe der ki: Kur'ân'dan inen vahiy arasında: «Bilinen on defa emzirmek haramlığı ortaya çıkarır» şeklinde vahiy inmişti. Daha sonra bilinen beş defa emzirme ile on defa emzirme neshedildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat ettiğinde beş defa emzirme Kur'ân'dan bir bölüm olarak okunuyordu."[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1796); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4219.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1800); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/608; Müslim 1452/24; Ebû Dâvûd 2062; Tirmizî 3/456; Nesâî 6/100; Darimî 2/157; Bak hadis no: 4222.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1800); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4221.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الرَّضَاعَةَ إِذَا كَانَتْ خَمْسُ رَضَعَاتٍ يُحَرِّمُ مِنْهَا مَا يُحَرِّمُ مِنَ النَّسَبِ

Beş Kez Süt Emmenin Kan Bağı Gibi Haram Kıldığı Hakkında

٤٢٢٣ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يُحَرِّمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يُحَرِّمُ مِنَ الْوِلَادَةِ» [٣:٣١]

4223- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kan bağının haram kıldığı şeyleri süt bağı da haram kılar"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الرَّضْعَةَ وَالرَّضْعَتَيْنِ لَا تُحَرِّمَانِ

Bir ya da İki Kez Süt Emmenin Haram Kılmadığına Delalet Eden Haber

٤٢٢٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «لَا يُحَرِّمُ مِنَ الرَّضَاعِ إِلَّا مَا فَتَقَ الْأَمْعَاءَ» [٣:٣١]

4224- Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Süt emmede, sadece bağırsaklara kadar ulaşıp onları aralayacak kadar çok olan emme haram kılar."**[2]

٤٢٢٥ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تُحَرِّمُ الْمَصَّةُ، وَلَا الْمَصَّتَانِ» [٣:٣١]

4225- Abdullah b. ez-Zübeyr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Bir ya da iki defa süt emmek, haram kılmaz."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1794); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/607; Ahmed 6/44; Buhârî 2646; Müslim 1444/1; Ebû Dâvûd 2055; Tirmizî 1147; Nesâî 6/98, 99; Darimî 2/156.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2150; Mişkât 3173); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Tirmizî 1152; İbn Mâce 1946.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1801); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/4, 4/5; Nesâî 6/101.

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يُحْكِمْ صِنَاعَةَ الْأَخْبَارِ، وَلَا تَفَقُّهَ فِي صَحِيحِ الْآثَارِ أَنَّ خَبَرَ هِشَامٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ مُنْقَطِعٌ غَيْرُ مُتَّصِلٍ

Hadislerden Hüküm ve Sahih Kaynaklardan Fıkhî Sonuçlar Çıkarmada Derinliği Olmayana Hişâm'ın (Yukarıdaki) Hadisinin Munkatı Olduğu İzlenimi Veren Haber

٤٢٢٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، بِعَسْكَرِ مُكْرَمٍ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دِينَارٍ الطَّاحِيُّ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَا تُحَرِّمُ الْمَصَّةُ، وَلَا الْمَصَّتَانِ، وَلَا الْإِمْلَاجَةُ، وَلَا الْإِمْلَاجَتَانِ»[٣:٣١]

4226- Zübeyr b. el-Avvâm'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Bir ya da iki defa süt emmek veya bir ya da iki defa emzirme, haram kılmaz."**[1]

٤٢٢٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ فِي عَقِبِهِ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّا الْكُوفِيُّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَرْفَعُهُ، قَالَ: «لَا تُحَرِّمُ الْمَصَّةُ، وَلَا الْمَصَّتَانِ» [٣:٣١]

4227- Hz. Aişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir veya iki defa emme, haramlığı ortaya çıkarmaz"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَالِثٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يُمْعِنِ النَّظَرَ فِي طُرُقِ الْأَخْبَارِ، أَنَّ هَذِهِ الْأَخْبَارَ كُلَّهَا مَعْلُولَةٌ

Hadislerin Kanallarında Derin Bilgisi Olmayana Bu Hadislerin İlletli Olduğu İzlenimi Veren Üçüncü Haber

٤٢٢٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تُحَرِّمُ الرَّضْعَةُ، وَلَا الرَّضْعَتَانِ» [٣:٣١]

4228- Hz. Aişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir veya iki defa emme, haramlığı ortaya çıkarmaz"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih. Tirmizî 1150.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/220); Şuayb: İsnâdı ceyyiddir ve ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 4228.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «لَسْتُ أُنْكِرُ أَنْ يَكُونَ ابْنُ الزُّبَيْرِ سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فَمَرَّةً أَدَّى مَا سَمِعَ، وَأُخْرَى رَوَى عَنْهَا، وَهَذَا شَيْءٌ مُسْتَفِيضٌ فِي الصَّحَابَةِ قَدْ يَسْمَعُ أَحَدُهُمُ الشَّيْءَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ يَسْمَعُهُ بَعْدُ عَمَّنْ هُوَ أَجَلُّ عِنْدَهُ خَطَرًا وَأَعْظَمُ لَدَيْهِ قَدْرًا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، فَمَرَّةً يُؤَدِّي مَا سَمِعَ، وَتَارَةً يَرْوِي عَنْ ذَلِكَ الْأَجَلِ، وَلَا تَكُونُ رِوَايَتُهُ عَمَّنْ فَوْقَهُ، لِذَلِكَ الشَّيْءِ بِدَالٍّ عَلَى بُطْلَانِ سَمَاعِ ذَلِكَ الشَّيْءِ وَهَذَا كَخَبَرِ ابْنِ عُمَرَ فِي سُؤَالِ جِبْرِيلَ فِي الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ، سَمِعَهُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ سَمِعَهُ مِنْ أَبِيهِ، فَأَدَّى مَرَّةً مَا شَاهَدَ، وَأُخْرَى عَنْ عُمَرَ مَا يَسْمَعُهُ مِنْهُ لِعُظْمِ قَدْرِهِ عِنْدَهُ»

Ebû Hâtim der ki: İbnu'z-Zübeyr'in bu haberi Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) işitmiş olduğunu inkâr etmiyorum. Yani bir rivayetinde Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) işitmiş olduğunu naklederken başka bir rivayetinde Hz. Âişe'den işittiğini nakletmiştir. Bu da sahabiler arasında yaygın bir şeydir. Onlardan biri bir şeyi Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) işitir sonra da yanında değerli olan başka birinden işitir. Bu şekilde de söz konusu hadisi bir defa Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) rivayet ederken başka bir defa da işitmiş olduğu diğer kişiden rivayet eder. Yani kişinin ikinci kişiden olan rivayeti bunu Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) işitmediğine delalet etmez. Bu da İbn Ömer'in Cibrîl'in İslam ve iman konusunda sorması hadisinde olduğu gibidir. İbn Ömer bunu bizzat Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) işitmiştir. Sonra da aynı hadisi babasından işitmiştir. Ancak İbn Ömer bunu bazen Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem), bazen de kendisine çok değer verdiği babasından rivayet ederdi.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْقَصْدَ فِي الْأَخْبَارِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا قَبْلُ لَيْسَ أَنَّ مَا وَرَاءَ الرَّضْعَتَيْنِ يُحَرِّمُ، بَلْ خِطَابُ هَذِهِ الْأَخْبَارِ خَرَجَ عَلَى سُؤَالٍ بِعَيْنِهِ جَوَابًا عَنْهُ

Zikrettiğimiz Haberlerin İki Emmeden Sonraki Emmenin Haram Kılacağı Manasında Olmadığı ve Bu Haberlerin Bu Şekilde (Bir veya İki Defa Emme Şeklinde) Sorulmuş Olmasından Dolayı Aynı Şekilde Cevap Verilmiş Olması

٤٢٢٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ هِشَامٍ الْبَزَّارُ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ صَالِحٍ أَبِي الْخَلِيلِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ، عَنْ أُمِّ الْفَضْلِ قَالَتْ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى

---

[1] Elbânî: Sahih Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/95, 6/96; Müslim 1450; Ebû Dâvûd 2063; Tirmizî 1150; Nesâî 6/101; İbn Mâce 1941; Darimî 2/156; Bak hadis no: 4227.

النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً وَتَحْتِي أُخْرَى، فَزَعَمَتِ الْأُولَى أَنَّهَا أَرْضَعَتِ الْحُدْثَى رَضْعَةً أَوْ رَضْعَتَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لَا تُحَرِّمُ الْإِمْلَاجَةُ، وَلَا الْإِمْلَاجَتَانِ» [٣:٣١]

4229- Ümmü'l-Fadl der ki: Bir adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim bir eşim vardı ve üzerine bir kadınla evlendim. Ancak birinci eşim ikinci eşimi bir veya iki defa emzirdiğini söyledi" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir veya iki defa süt emmekle haramlık ortaya çıkmaz"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُذْهِبُ مَذِمَّةَ الرَّضَاعِ عَمَّنْ قَصَرَ بِهِ فِيهِ

(Süt Anneye Verilen Çocuk) Sütten Kesildiğinde Süt Emme Hakkını Giderecek Şey

٤٢٣٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ حَجَّاجِ بْنِ الْحَجَّاجِ الْأَسْلَمِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا يُذْهِبُ عَنِّي مَذِمَّةَ الرَّضَاعِ، قَالَ: «الْغُرَّةُ: الْعَبْدُ وَالْأَمَةِ» [٣:٣١]

4230- Haccâc b. el-Haccâc el-Eslemî'nin bildirdiğine göre babası, (bir gün): "Ey Allah'ın Resûlü! Benden süt emme hakkını ne giderir?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Bir köleyi ve bir cariyeyi azad etmek!"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ ﷺ: «الْعَبْدُ وَالْأَمَةُ»، أَرَادَ بِهِ أَحَدَهُمَا لَا كِلَيْهِمَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Köle ve Cariye" Sözüyle Her İkisini Değil Sadece Birini Kasdettiği Hakkında

٤٢٣١ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ حَجَّاجِ بْنِ حَجَّاجٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا يُذْهِبُ عَنِّي مَذِمَّةَ الرَّضَاعِ، قَالَ: «غُرَّةٌ: عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ» [٣:٣١]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2149); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/340; Müslim 1451/18; Nesâî 6/100, 6/101; İbn Mâce 1940; Darimî 2/157.

[2] Elbânî: Zayıf (Daîfu Ebî Dâvud 351; Mişkât 3173). Ahmed 3/450; Ebû Dâvûd 2064; Tirmizî 1153; Nesâî 6/108; Darimî 2/157; Bak hadis no: 4231.

4231- Haccâc (el-Eslemî) der ki: (Bir gün): "Ey Allah'ın Resûlü! Benden süt emme hakkını ne giderir?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Bir köleyi veya bir cariyeyi azad etmek!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ إِكْرَامُ مَنْ أَرْضَعَتْهُ فِي صِبَاهُ

Kişinin Çocukluğunda Kendisi Emzirmiş Bulunan Kimseye Saygı Göstermesinin Müstehaplığı

٤٢٣٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ الضَّحَّاكِ بْنِ مَخْلَدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ يَحْيَى بْنِ ثَوْبَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَارَةُ بْنُ ثَوْبَانَ، أَنَّ أَبَا الطُّفَيْلِ أَخْبَرَهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ بِالْجِعْرَانَةَ يَقْسِمُ لَحْمًا، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ غُلَامٌ أَحْمِلُ عُضْوَ الْبَعِيرِ، قَالَ: فَأَقْبَلَتِ امْرَأَةٌ بَدَوِيَّةٌ، فَلَمَّا دَنَتْ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ بَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ، فَجَلَسَتْ عَلَيْهِ، فَسَأَلْتُ: مَنْ هَذِهِ؟، قَالُوا: أُمُّهُ الَّتِي أَرْضَعَتْهُ. [٤:٥]

4232- Ebu't-Tufeyl anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Ci'râne'de et taksim ediyordu. Ben de o zamanlar çocuktum ve devenin bir uzvunu taşıyordum. Bedevi bir kadın geldi. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına yetiştiği zaman ona cübbesini serdi ve kadın cübbenin üzerine oturdu. Ben: "Bu kadın kimdir?" dediğimde: "Bu, onun sütannesidir" dediler.[2]

بَابُ النَّفَقَةِ

Bâb: Nafaka

٤٢٣٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عِنْدِي دِينَارٌ، فَمَا أَصْنَعُ بِهِ؟ قَالَ: «أَنْفِقْهُ عَلَى نَفْسِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ فَمَا أَصْنَعُ بِهِ؟، قَالَ: «أَنْفِقْهُ عَلَى أَهْلِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: «أَنْفِقْهُ عَلَى وَلَدِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ فَمَا أَصْنَعُ بِهِ؟، قَالَ: «أَنْفِقْهُ عَلَى خَادِمِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ فَمَا أَصْنَعُ بِهِ؟، قَالَ: «أَنْتَ أَعْلَمُ». [١٥:٤]

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîfu Ebî Dâvud 351; Mişkât 3173). Bak hadis no: 4230.

[2] Elbânî: Zayıf (Mişkât 3175). Ebû Dâvûd 5244.

4233- Ebû Hureyre der ki: Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim yanımda bir dinar var. Onunla ne yapayım?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu kendine harca"** buyurdu. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var. Onunla ne yapayım?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, hanımına harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var. Onunla ne yapayım?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, çocuğuna harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var. Onunla ne yapayım?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, hizmetçine harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var. Onunla ne yapayım?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen (sadaka vereceğin yeri veya kişiyi) daha iyi bilirsin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ نَفَقَةَ الْمَرْءِ عَلَى نَفْسِهِ وَعِيَالِهِ، عِنْدَ عَدَمِ الْيَسَارِ أَفْضَلُ مِنْ صَدَقَةِ التَّطَوُّعِ

Maddi Gücü Olmayan Kişinin Kendisi ve Ailesi İçin Harcama Yapmasının Nafile Sadakadan Faziletli Olduğu Hakkında

٤٢٣٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ خَلِيلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ بَكْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَطَاءُ بْنُ أَبِي رَبَاحٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَعْتَقَ عَبْدًا لَهُ مِنْ بَعْدِهِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ غَيْرُهُ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَبَاعَهُ، وَقَالَ: «أَنْتَ أَحَقُّ بِثَمَنِهِ وَاللَّهُ عَنْهُ غَنِيٌّ». [٧٨:١].

4234- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından bir adam kendi ölümünden sonra geçerli olmak üzere kölesini azat etti ve o köleden başka da bir malı yoktu. Bunu üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (orada bulunanlara) o köleyi (getirmelerini) emretti ve "Sen (bu kölenin) değerin(i almay)a (herkesten) daha müstahaksın. Allah'ın da ona ihtiyacı yoktur" diyerek sattı. [2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ebû Dâvûd 1691; Bak hadis no: 3337, 4235.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ebû Dâvûd 3956; Bak hadis no: 3339.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ نَفَقَةَ الْمَرْءِ عَلَى نَفْسِهِ وَعِيَالِهِ تَكُونُ لَهُ صَدَقَةً

Kişinin Kendisi ve Ailesi İçin Harcama Yapmasının Sadaka Sayıldığı Hakkında

٤٢٣٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَثَّ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الصَّدَقَةِ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عِنْدِي دِينَارٌ، فَقَالَ: «تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى نَفْسِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: «تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى وَلَدِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: «تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى زَوْجَتِكَ»، قَالَ: عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: «تَصَدَّقْ بِهِ عَلَى خَادِمِكَ»، قَالَ عِنْدِي آخَرُ، قَالَ: «أَنْتَ أَبْصَرُ». [٢:١]

4235- Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir gün sahabilerine sadaka vermeyi teşvik etti. Bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim yanımda bir dinar var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu kendine harca"** buyurdu. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, hanımına harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, çocuğuna harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu, hizmetçine harca"** dedi. Adam: "Benim yanımda başka (bir dinar altın) daha var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen (sadaka vereceğin yeri veya kişiyi) daha iyi görürsün"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا الصَّدَقَةَ لِلْمُنْفِقِ عَلَى نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَغَيْرِهِمْ إِذَا كَانَ مَالُهُ مِنْ حَلَالٍ

Yüce Allah'ın, Helal Malından Kendisi ve Ailesi İçin Harcamada Bulunana Bunu Sadaka Olarak Yazması

٤٢٣٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ بِبَيْتِ الْمَقْدِسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ دَرَّاجًا حَدَّثَهُ، أَنَّ أَبَا الْهَيْثَمِ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «أَيُّمَا رَجُلٍ كَسَبَ مَالًا مِنْ حَلَالٍ فَأَطْعَمَ نَفْسَهُ أَوْ كَسَاهَا فَمَنْ دُونَهُ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ فَإِنَّ لَهُ بِهَا زَكَاةً». [٢:١]

---

[1] Elbânî: Hasen; Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 3337, 4233.

4236- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Herhangi bir kimse, helal bir mal kazanır da ondan kendisi yer veya giyer ve onu kendisi dışında Allah'ın yarattığı bir kimseye giydirirse o mal o kimse için bir zekattır/arınmadır."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ كُلَّ مَا يَصْطَنِعُ الْمَرْءُ إِلَى أَهْلِهِ مِنَ الْكِسْوَةِ وَغَيْرِهَا يَكُونُ لَهُ صَدَقَةً

Kişinin Ailesi İçin Yaptığı Giyim ve Benzeri Tüm Harcamaların Sadaka Olarak Sayılması

٤٢٣٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ الْمَكِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ الضَّمْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ قَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ الضَّمْرِيُّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ، قَالَ: مَرَّ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ أَوْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ بِمَرْطٍ فَاسْتَغْلَاهُ، فَمَرَّ بِهِ عَمْرُو بْنُ أُمَيَّةَ فَاشْتَرَاهُ وَكَسَاهُ امْرَأَتَهُ سُخَيْلَةَ بِنْتَ عُبَيْدَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُطَّلِبِ، فَمَرَّ بِهِ عُثْمَانُ أَوْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ، فَقَالَ: مَا فَعَلَ الْمِرْطُ الَّذِي ابْتَعْتَ؟، قَالَ عَمْرٌو: تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَى سُخَيْلَةَ بِنْتِ عُبَيْدَةَ بْنِ الْحَارِثِ، فَقَالَ: أَوَكُلُّ مَا صَنَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ صَدَقَةٌ؟، قَالَ عَمْرٌو: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ ذَلِكَ، فَذُكِرَ مَا قَالَ عَمْرٌو لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ ﷺ: «صَدَقَ عَمْرٌو كُلُّ مَا صَنَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ عَلَيْهِمْ». [٢:١]

4237- Abdullah b. Amr b. Umeyye ed-Damrî anlatıyor: Osmân b. Affân veya Abdurrahman b. Avf, (kadınların dışarıda giydikleri yünden, tiftikten ve ketenden dokunmuş bir giysi türü olan) mırt'a rastladılar ve onu(n fiyatını) pahalı buldular. Amr b. Umeyye o elbiseye uğrayıp onu satın aldı ve hanımı Süheyle binti Ubeyde b. el-Hâris b. el-Muttalib'e giydirdi. Derken Osmân b. Affân veya Abdurrahman b. Avf, Amr b. Umeyye'ye rastlayıp: "Satın aldığın mırt (denilen giysiyi) ne yaptın?" diye sordu. Amr b. Umeyye de: "(Onu eşim) Süheyle'ye tasadduk ettim" dedi. (Osmân b. Affân veya Abdurrahman b. Avf) da: "Ailene yaptığın her şey, bir sadakadır" dedi. Amr b. Umeyye ise: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in de bu sözü söylediğini işittim" dedi. Amr b. Umeyye'nin bu sözü, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e aktarıldı. Bunun üzerine

---

[1] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/12); Şuayb: İsnâdı zayıftır.

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Amr doğru söylemiştir. Ailene yaptığın her şey, onlar için bir sadakadır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللهِ ﷻ لِلْمُسْلِمِ الصَّدَقَةَ بِمَا أَنْفَقَ عَلَى أَهْلِهِ

Yüce Allah'ın Ailesine Harcamada Bulunan Müslümana Bu Yaptığını Sadaka Olarak Yazması

٤٢٣٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا أَنْفَقَ عَلَى أَهْلِهِ كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً». [٢:١]

4238- Ebû Mes'ûd'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Müslüman, ailesine harcamada bulunursa, bu harcadığı kendisi için sadaka olur"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الصَّدَقَةَ إِنَّمَا تَكُونُ لِلْمُنْفِقِ عَلَى أَهْلِهِ إِذَا احْتَسَبَ فِي ذَلِكَ

Ailesine Allah Rızasını Gözeterek Harcamada Bulunan Kimsenin Sadaka Vermiş Sayılacağı Hakkında

٤٢٣٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلَّانَ، بِأَذَنَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا لُوَيْنٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً». [٢:١]

4239- Ebû Mes'ûd'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Müslüman, sevabını Allah'tan bekleyerek ailesine harcamada bulunursa, bu harcadığı kendisi için sadaka olur"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Hasen li-ğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 1024). Ahmed 4/179.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 729, 982); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 729, 982); Şuayb: İsnâdı sahihtir.Ahmed 4/120, 4/122; Buhârî 55; Müslim 1002; Tirmizî 1965; Nesâî 5/69; Darimî 2/284.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُضَيِّعَ الْمَرْءُ مَنْ تَلْزَمُهُ نَفَقَتُهُ مِنْ عِيَالِهِ

Kişinin Bakmakla Yükümlü Olduğu Ailesinin Nafakasını İhmal Etmesinin Yasaklanması

٤٢٤٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ وَهْبِ بْنِ جَابِرٍ الْخَيْوَانِيِّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ» [٢:٧٦]

4240- Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bakmakla yükümlü olduğu kimseleri ihmal etmesi, kişiye günah olarak yeter"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ قَوْلِهِ ﷺ «أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ»

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in "Bakmakla Yükümlü Olduğu" Sözünün Açıklaması

٤٢٤١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ الرَّازِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَرْمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبْجَرَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ، عَنْ خَيْثَمَةَ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو إِذْ جَاءَهُ قَهْرَمَانٌ لَهُ فَدَخَلَ، فَقَالَ: أَعْطَيْتَ الرَّقِيقَ قُوتَهُمْ؟، قَالَ: لَا، قَالَ: فَانْطَلِقْ فَأَعْطِهِمْ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يَحْبِسَ عَمَّا يَمْلِكُ قُوتَهُمْ» [٢:٧٦]

4241- Hayseme der ki: Abdullah b. Amr'ın yanında otururken vekilharcı içeriye girdi. Abdullah ona: "Kölelerin azıklarını verdin mi?" diye sorunca, adam: "Hayır!" karşılığını verdi. Bunun üzerine Abdullah: "Gidip azıklarını ver" dedi ve şöyle devam etti: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **«Mümine, sorumluluğu altında bulunanlara azıklarını vermemesi günah olarak yeter»** buyurduğunu işittim."[2]

---

[1] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1485; Tahrîcu Fıkhi's-sîre 436; el-İrvâ' 894); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/160, 2/194; Ebû Dâvûd 1692; Bak hadis no: 4241.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ'); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 996; Bak hadis no: 4240.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ نَفَقَةَ الْمَرْءِ عَلَى عِيَالِهِ أَفْضَلُ مِنَ النَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Kişinin Ailesi İçin Yaptığı Harcamanın, Allah Yolundaki Harcamadan Daha Faziletli Olduğu Hakkında

٤٢٤٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ ثَوْبَانَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «أَفْضَلُ دِينَارٍ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ، وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»، - قَالَ أَبُو قِلَابَةَ: بَدَأَ بِالْعِيَالِ - ثُمَّ قَالَ: «وَأَيُّ رَجُلٍ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ رَجُلٍ يُنْفِقُ عَلَى عِيَالٍ لَهُ صِغَارٍ يُعِفُّهُمُ اللَّهُ بِهِ وَيُغْنِيهِمُ اللَّهُ بِهِ» . [١٥:٤]

4242- Sevbân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Kişinin infak edebileceği en değerli dinar (para) ailesi için harcadığı dinar ile Allah yolunda binek için harcadığı dinar ve Allah yolunda arkadaşlarına harcadığı dinardır."**

—Ebû Kilâbe der ki: "Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) infak etme işine aileden başlamıştır.— "Küçük yaştaki çocuklarına nafaka temin eden ve bu vesile ile Allah'ın kendilerini geçindirip faydalandırdığı kişiden daha büyük sevabı kim alabilir ki?"[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ نَفَقَةَ الْمَرْءِ عَلَى عِيَالِهِ أَفْضَلُ مِنْ نَفَقَتِهِ عَلَى أَقْرِبَائِهِ

Kişinin Kendi Ailesine Yaptığı Harcamasının, Akrabalarına Yaptığı Harcamadan Daha Faziletli Olduğu Hakkında

٤٢٤٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ الْجُنَيْدِ بِبُسْتَ، حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ، حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنًى، وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ» . [٢:١]

4243- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"En hayırlı sadaka, ihtiyaç dışı olan maldan verilen sadakadır. Veren el, alan elden daha hayırlıdır. Sadaka vermeye de bakımından sorumlu olduğun kimselerden başla."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu'd-daîfe 1380 altında); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/279; Müslim 994; Tirmizî 1966; İbn Mâce 2760; Bak hadis no: 4646.

[2] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 3/316); Şuayb: İsnâdı hasendir. Nesâî 5/62; Bak hadis

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى وَالِي الْيَتِيمِ التَّسْوِيَةَ بَيْنَ مَنْ فِي حِجْرِهِ مِنَ الْأَيْتَامِ، وَبَيْنَ وَلَدِهِ فِي النَّفَقَةِ عَلَيْهِمْ

Kişinin Nafaka Konusunda Himayesi Altındaki Yetimleri ve Kendi (Öz) Çocuğunu Eşit Tutmasının Gerekliliği

٤٢٤٤ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعُمَرِيُّ، بِالْمَوْصِلِ، وَالْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَا: حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِي عَامِرٍ الْخَزَّازِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بِمَا أَضْرِبُ مِنْهُ يَتِيمِي، قَالَ: «بِمَا كُنْتَ ضَارِبًا مِنْهُ وَلَدَكَ غَيْرَ وَاقٍ مَالَكَ بِمَالِهِ، وَلَا مُتَأَثِّلٍ مِنْ مَالِهِ مَالًا» [٣:٦٥]

4244- Câbir der ki: Adamın biri: "Ey Allah'ın Resûlü! Yanımdaki yetime hangi durumda vurabilirim?" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Kendi öz) Çocuğuna vurduğun durumlarda vurabilirsin. Ancak malını onun malı ile koruyamaz ve malıyla mal biriktiremezsin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِعْطَاءِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا السَّاعِيَ عَلَى الْأَرَامِلِ وَالْمَسَاكِينَ مَا يُعْطِي الْمُجَاهِدَ فِي سَبِيلِهِ

Yüce Allah'ın, Dul ve Yoksullar İçin Çabalayan Kimseye Kendi Yolundaki Mücahide Verdiği (Sevabı) Vereceği Hakkında

٤٢٤٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ ثَوْرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ أَبِي الْغَيْثِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»، وَأَحْسِبُهُ قَالَ: «كَالصَّائِمِ لَا يُفْطِرُ، وَكَالْقَائِمِ لَا يَنَامُ». [٢:١]

4245- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Dullara ve miskinlere yardımcı olan kişi, Allah yolunda cihad etmiş gibidir."** Zannedersem şöyle de buyurdu: **"Devamlı oruç tutan ve gece ibadeti yapan gibidir."**[2]

«أَبُو الْغَيْثِ: سَالِمٌ مَوْلَى ابْنِ مُطِيعٍ قَالَهُ الشَّيْخُ»

Ebû Hâtim der ki: Ebu'l-Ğays, İbn Mutî'nin azatlısı Sâlim'dir.

---

no: 3363.

[1] Elbânî: Hasen (er-Ravdu'n-nadîr 249).

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2881); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/361; Buhârî 6007; Müslim 2982; Tirmizî 1969; Nesâî 5/86, 5/87; İbn Mâce 2140.

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللهِ ﷻ الْأَجْرَ لِلْمُنْفِقَةِ عَلَى أَوْلَادِ زَوْجِهَا مِنْ مَالِهَا

Yüce Allah'ın, Kendi Malından Kocasının Çocukları İçin Harcama Yapan Kadına Sevap Yazması Hakkında

٤٢٤٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ، حَدَّثَنِي هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّهَا أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: هَلْ لِي مِنْ أَجْرٍ فِي بَنِي أَبِي سَلَمَةَ؟، فَإِنِّي أُنْفِقُ عَلَيْهِمْ، وَإِنَّمَا هُمْ بَنِيَّ، فَلَسْتُ بِتَارِكَتِهِمْ هَكَذَا وَهَكَذَا تَقُولُ: كَانَ لِي أَجْرٌ أَوْ لَمْ يَكُنْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ لَكِ فِيهِمْ أَجْرٌ مَا أَنْفَقْتِ عَلَيْهِمْ». [٢:١]

4246- Ümmü Seleme der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Ebu Seleme'nin çocuklarına yaptığım harcamalarda benim için sevap var mıdır? Onlara harcama yapıyorum. Onlar da benim kendi çocuklarımdır. Şöyle şöyle muhtaç durumda bırakacak değilim ya! Bunun sevabını alır mıyım, almaz mıyım?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet. Onlara yaptığın harcamanın sevabını alırsın"** cevabını verdi.[1]

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللهِ ﷻ الْأَجْرَ الْجَزِيلَ لِلْمَرْأَةِ إِذَا أَنْفَقَتْ عَلَى زَوْجِهَا وَعِيَالِهَا مِنْ مَالِهَا

Yüce Allah'ın, Kendi Malından Kocasına ve Ailesine Harcama Yapan Kadına Bolca Sevap Yazdığı Hakkında

٤٢٤٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ أَبُو مُحَمَّدٍ الْخَصِيبُ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ هِشَامَ بْنَ عُرْوَةَ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ، عَنْ رَيْطَةَ امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أُمِّ وَلَدِهِ، وَكَانَتِ امْرَأَةً صَنَاعًا، وَلَيْسَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ مَالٌ، وَكَانَتْ تُنْفِقُ عَلَيْهِ وَعَلَى وَلَدِهِ مِنْ ثَمَرَةِ صَنْعَتِهَا، وَقَالَتْ: وَاللَّهِ لَقَدْ شَغَلْتَنِي أَنْتَ وَوَلَدُكَ عَنِ الصَّدَقَةِ، فَمَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَتَصَدَّقَ مَعَكُمْ، فَقَالَ: مَا أُحِبُّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكِ فِي ذَلِكَ أَجْرٌ أَنْ تَفْعَلِي، فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ هُوَ وَهِيَ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي امْرَأَةٌ وَلِيَ صَنْعَةٌ فَأَبِيعُ مِنْهَا، وَلَيْسَ لِي، وَلَا لِزَوْجِي، وَلَا لِوَلَدِي

---

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 6/292, 6/293, 6/310; Buhârî 1467; Müslim 1001.

شَيْءٌ، وَشَغَلُونِي فَلَا أَتَصَدَّقُ، فَهَلْ لِي فِي النَّفَقَةِ عَلَيْهِمْ مِنْ أَجْرٍ؟، فَقَالَ: «لَكِ فِي ذَلِكَ أَجْرُ مَا أَنْفَقْتِ عَلَيْهِمْ، فَأَنْفِقِي عَلَيْهِمْ». [٢:١]

4247- Abdullah b. Mes'ûd'un ümmü veled'i[1] olan hanımı Rayta anlatıyor: Rayta, zanaatkâr bir kadındı. Abdullah b. Mes'ûd'un ise parası yoktu. Rayta, ticaretten kazandığı ile hem Abdullah b. Mes'ûd'a, hem de çocuğuna harcamada bulunuyordu. Rayta: "Allah'a yemin ederim ki, sen ve çocuğun beni sadaka vermekten alıkoydunuz. Sizin (bu durumunuz) sebebiyle sadaka vermeye güç yetiremiyorum" dedi. Abdullah b. Mes'ûd: "Bu hususta senin için bir sevap yoksa o zaman (bize böyle) yapmanı istemiyorum" dedi. Bunun üzerine Abdullah b. Mes'ûd ve Rayta (gidip bu meseleyi) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e sordular. Rayta: "Ey Allah'ın Resûlü! Doğrusu ben, zanaatı olan bir kadınım. (Onların geçimini sağlamak için) bu zanaatın şeyler ürünlerini satıyorum. Fakat benim için, kocam için ve çocuğum için (tasadduk edecek başka) bir şey yok. Bu durum beni (başkalarına sadaka vermekten) alıkoyuyor. Dolayısıyla da sadaka veremiyorum. Onlara harcama yapmamdan dolayı bana bir sevap var mıdır?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu hususta sana onlara harcama yaptığının sevabı vardır. Dolayısıyla da onlara harcama yap"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ يَكُونُ لَهَا بِمَا أَنْفَقَتْ عَلَى زَوْجِهَا وَعِيَالِهَا أَجْرَانِ، أَجْرُ الصَّدَقَةِ، وَأَجْرُ الْقَرَابَةِ

Yüce Allah'ın, Kocasına ve Ailesine Yaptığı Harcamadan Dolayı Sadaka ve Akrabayı Gözetme Olarak İki Sevap Yazması

٤٢٤٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ، عَنْ شَقِيقٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُصْطَلِقِ، عَنِ ابْنِ أَخِي زَيْنَبَ، امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنْ زَيْنَبَ قَالَتْ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ، تَصَدَّقْنَ وَلَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ، فَإِنَّكُنَّ أَكْثَرُ أَهْلِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» قَالَتْ: وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ رَجُلًا خَفِيفَ ذَاتِ الْيَدِ، فَقَالَتْ: سَلْ لِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتُجْزِئُ عَنِّي مِنَ الصَّدَقَةِ النَّفَقَةُ عَلَى

---

[1] Ümmü veled: Efendisinden çocuk doğuran cariye. Bu cariye, efendisinin ölümüyle hür olur.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 3/390); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/503.

زَوْجِي وَأَيْتَامٍ فِي حِجْرِي؟، قَالَتْ: وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَدْ أُلْقِيَتْ عَلَيْهِ الْمَهَابَةُ، فَقَالَ: لَا بَلْ سَلِيهِ أَنْتِ، قَالَتْ: فَانْطَلَقْتُ فَإِذَا عَلَى الْبَابِ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ حَاجَتُهَا حَاجَتِي اسْمُهَا زَيْنَبُ، قَالَتْ: فَخَرَجَ عَلَيْنَا بِلَالٌ، فَقُلْتُ لَهُ: سَلْ لَنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ : أَتُجْزِئُ عَنَّا مِنَ الصَّدَقَةِ النَّفَقَةُ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَأَيْتَامٍ فِي حُجُورِنَا، قَالَتْ: فَدَخَلَ بِلَالٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عَلَى الْبَابِ زَيْنَبُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَيُّ الزَّيَانِبِ؟ »، قَالَ: زَيْنَبُ امْرَأَةُ عَبْدِ اللَّهِ، وَزَيْنَبُ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، تَسْأَلَانِ عَنِ النَّفَقَةِ عَلَى أَزْوَاجِهِمَا وَأَيْتَامٍ فِي حُجُورِهِمَا أَيُجْزِئُ ذَلِكَ عَنْهُمَا مِنَ الصَّدَقَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «نَعَمْ لَهُمَا أَجْرَانِ: أَجْرُ الْقَرَابَةِ، وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ» . [٢:١]

4248- Abdullah (b. Mes'ûd)'un hanımı Zeyneb der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize hitab edip: **"Ey kadınlar topluluğu! Takılarınızdan olsa dahi sadaka verin. Çünkü kıyamet günü cehennemliklerin çoğu sizsiniz"** buyurdu. Kocam Abdullah'ın da maddi durumu iyi değildi. Kendisine: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir sor: Sadakamı kocama ve yanımdaki yetimlere versem olur mu?" dedim. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) heybetinden dolayı ben gidip sormaya çekinmiştim. Abdullah: "Bunu sen gidip sor" deyince, gittiğimde Ensar'dan Zeyneb adında bir kadının da orada olduğunu gördüm. İkimiz de aynı şey için gelmiştik. İçerden Bilâl çıkınca ona: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir sor: "Sadakamızı kocamıza ve yanımızdaki yetimlere versek olur mu" dedik. Bilâl içeri girip: "Kapıda Zeyneb bekliyor" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hangi Zeyneb?"** diye sorunca, Bilâl: "Abdullah b. Mes'ûd'un hanımı Zeyneb ile Ensarlı olan Zeyneb. Kocalarına ve yanlarındaki yetimlere sadaka vermenin hükmünü ve bu yaptıkları harcamanın karşılığını soruyorlar" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onlara, yakınını gözetme ve sadaka verme bakımından iki mükâfat olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللَّهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ الْأَجْرَ بِكُلِّ مَا يُنْفِقُ الْمَرْءُ عَلَى عِيَالِهِ حَتَّى رَفْعِهِ اللُّقْمَةَ إِلَى فِي أَهْلِهِ

Yüce Allah'ın, Ailesine Yaptığı Her Harcama İçin, Hatta Eşinin Ağzına Götürdüğü Lokma Nedeniyle Bile Kişiye Sevap Yazması

٤٢٤٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَامِرُ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ:

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 878, 884); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/363; Buhârî 1466; Müslim 1000; Tirmizî 635, 636; İbn Mâce 1834.

مَرِضْتُ بِمَكَّةَ عَامَ الْفَتْحِ مَرَضًا أَشْفَيْتُ مِنْهُ عَلَى الْمَوْتِ، فَعَادَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَقُلْتُ لَهُ: أَيْ رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي مَالًا كَثِيرًا وَلَيْسَ يَرِثُنِي إِلَّا ابْنَتِي، أَفَأُوصِي بِثُلُثَيْ مَالِي؟ قَالَ: «لَا»، قُلْتُ: الشَّطْرُ؟ قَالَ: «لَا»، قُلْتُ: الثُّلُثُ؟ قَالَ: «الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ، إِنَّكَ إِنْ تَتْرُكَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَتْرُكَهُمْ عَالَةً، يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ، إِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تُرِيدُ بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ عَلَيْهَا، حَتَّى اللُّقْمَةَ تَرْفَعُهَا إِلَى فِي امْرَأَتِكَ»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُخَلَّفُ عَنْ هِجْرَتِي، قَالَ: «إِنَّكَ لَنْ تُخَلَّفَ بَعْدِي فَتَعْمَلَ عَمَلًا تُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ، إِلَّا ازْدَدْتَ بِهِ رِفْعَةً وَدَرَجَةً، وَلَعَلَّكَ أَنْ تُخَلَّفَ بَعْدِي حَتَّى يَنْتَفِعَ أَقْوَامٌ بِكَ، وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ، اللَّهُمَّ امْضِ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ، وَلَا تَرُدَّهُمْ عَلَى أَعْقَابِهِمْ، لَكِنِ الْبَائِسُ سَعْدُ بْنُ خَوْلَةَ يَرْثِي لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ» .

[٢:١]

4249- Âmir b. Sa'd b. Ebî Vakkâs, babasından bildiriyor: Fetih yılı Mekke'de hastalanıp ölecek duruma geldim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni ziyaret edince: "Ey Allah'ın Resûlü! Çok malım var ve kızımdan başka varisim yoktur. Malımın üçte ikisini sadaka vereyim mi?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayır"** cevabını verince ben: "Yarısını" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayır"** cevabını verdi. Ben: "Üçte birini?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Üçte bir, üçte bir de çoktur. Varislerini zengin bırakman, insanlara avuç açacak durumda muhtaç bırakmandan daha hayırlıdır. Allah rızası için harcadığın her nafakaya sevap alırsın. Hatta hanımının ağzına kaldırdığın lokmaya bile."** Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Hicretimden geri mi kalacağım?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Hayır sen benden geri kalmayacaksın. Allah rızası için güzel işler yaparak dereceni yükselteceksin. Umulur ki daha çok yaşayacak, bazılarına (müminlere) fayda, bazılarına da zarar vereceksin. Allahım! Ashâbımın hicretini tamamla ve onları gerisin geriye çevirme. Acınacak durumda olan Sa'd b. Havle'dir."** Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Sa'd b. Havle'nin Mekke'de ölmesine üzülüyordu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2550; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/179; Buhârî 6733; Müslim 1628/5; Tirmizî 2116; Nesâî 6/241, 6/242; İbn Mâce 2708; Bak hadis no: 5994.

ذِكْرُ عَدَمِ إِيجَابِ السُّكْنَى، وَالنَّفَقَةِ لِلْمُطَلَّقَةِ ثَلَاثًا عَلَى زَوْجِهَا

Kocasından Üç Talakla Boşanan Kadının Mesken ve Nafaka Hakkının Olmaması

٤٢٥٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، «أَنَّ زَوْجَهَا طَلَّقَهَا ثَلَاثًا، فَلَمْ يَجْعَلْ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ نَفَقَةً وَلَا سُكْنَى»، قَالَ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِإِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ فَقَالَ: قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: «لَا نَدَعُ كِتَابَ رَبِّنَا وَلَا سُنَّةَ نَبِيِّنَا لِقَوْلِ امْرَأَةٍ، لَهَا النَّفَقَةُ وَالسُّكْنَى» . [٣٦:٥]

4250- Şa'bî bildiriyor: Fâtıma binti Kays'ı kocası üç talakla boşadı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mesken ve nafaka hakkının olmadığını söyledi.

Ravi der ki: Bunu İbrâhîm en-Nehaî'ye zikrettiğimde şöyle dedi: "Ömer b. el-Hattâb: «Bir kadının sözü için Rabbimizin Kitâb'ını ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sünnetini bırakacak değiliz. Bu durumda olan kadının hem nafaka, hem de mesken hakkı vardır» demiştir."[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususu Belirten İkinci Haber

٤٢٥١ - أَخْبَرَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنِ الْمُغِيرَةِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، قَالَ: قَالَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ قَيْسٍ: طَلَّقَنِي زَوْجِي عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا سُكْنَى لَكِ وَلَا نَفَقَةَ» . [٣٦:٥]

4251- Şa'bî, Fâtıma binti Kays'tan naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında kocam beni boşadı. Ancak Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"Konut ve nafaka hakkın yok"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1980); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/412; Müslim 1480/44; Ebû Dâvûd 2288; Darimî 2/165; Bak hadis no: 4251, 4291.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1980); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Tirmizî 1180; İbn Mâce 2036; Bak hadis no: 4250.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ: مَنْ أَوْجَبَ سُكْنَى لِلْمُطَلَّقَةِ ثَلَاثًا عَلَى زَوْجِهَا، وَنَفْيَ إِيجَابِ النَّفَقَةِ لَهَا عَلَيْهِ

Üç Talakla Boşanan Kadına Mesken ve Nafaka Verilmesi Gerektiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٢٥٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ، وَحُصَيْنٌ، وَمُغِيرَةُ، وَمُجَالِدٌ، وَإِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، وَدَاوُدُ، كُلُّهُمْ عَنِ الشَّعْبِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ فَسَأَلْتُهَا عَنْ قَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: طَلَّقَهَا زَوْجُهَا أَلْبَتَّةَ، قَالَتْ: «فَخَاصَمْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي السُّكْنَى وَالنَّفَقَةِ، فَلَمْ يَجْعَلْ لِي سُكْنَى وَلَا نَفَقَةً، وَأَمَرَنِي أَنْ أَعْتَدَّ فِي بَيْتِ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ». [٣٦:٥]

4252- Şa'bî der ki: Fâtıma binti Kays'ın yanına girdim ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), onun hakkında nasıl bir hüküm verdiğini sordum. Fâtıma şöyle dedi: "Kocam beni dönüşsüz bir şekilde üç talâkla boşadı. Mesken ve nafaka hakkı konusunda kocamı Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) şikâyet ettiğimde bana mesken ile nafaka hakkı tanımadı ve iddetimi İbn Ümmü Mektûm'un evinde geçirmemi emretti."[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أَمَرَ ﷺ فَاطِمَةَ بِنْتَ قَيْسٍ أَنْ تَعْتَدَّ فِي بَيْتِ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Fatıma binti Kays'a İbn Ümmi Mektûm'un Yanında İddetini Geçirmesini Emretme Nedeni

٤٢٥٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَتْنِي فَاطِمَةُ بِنْتُ قَيْسٍ، أَنَّ أَبَا عَمْرِو بْنَ حَفْصٍ طَلَّقَهَا ثَلَاثًا، وَأَمَرَ لَهَا بِنَفَقَةٍ، وَاسْتَقَلَّتْهَا، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعَثَهُ نَحْوَ الْيَمَنِ، فَانْطَلَقَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ فِي نَفَرٍ مِنْ بَنِي مَخْزُومٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَهُوَ فِي بَيْتِ مَيْمُونَةَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَبَا عَمْرِو بْنَ حَفْصٍ طَلَّقَ فَاطِمَةَ ثَلَاثًا، فَهَلْ لَهَا نَفَقَةٌ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيْسَ لَهَا نَفَقَةٌ وَلَا سُكْنَى»، فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تَنْتَقِلَ إِلَى أُمِّ شَرِيكٍ، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَيْهَا: أَنَّ أُمَّ شَرِيكٍ يَأْتِيهَا الْمُهَاجِرُونَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1480/42; Tirmizî 3/485.

الْأَوَّلُونَ، فَانْتَقِلِي إِلَى بَيْتِ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّكِ إِنْ وَضَعْتِ خِمَارَكِ لَمْ يَرَكِ، وَأَرْسَلَ إِلَيْهَا لَا تَسْبِقِينِي بِنَفْسِكِ، فَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ [٥:٣٦]

4253- Ebû Seleme anlatıyor: Ebû Amr b. Hafs, Fâtıma'yı üç talak ile boşadı ve ona nafaka tayin ettiyse de o bunu azımsadı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu Yemen taraflarına gönderdi. Bunun üzerine Hâlid b. el-Velîd birkaç kişilik bir grup içinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gitti. Toplu halde, Meymûne'nin evinde iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldiler ve: "Ebû Hafs b. Amr, karısını üç talâk ile boşadı, bu kadın için bir nafaka var mıdır?" diye sordular. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun için nafaka yok, mesken de yok"** buyurdu ve haber gönderip ona Ümmü Şerîk'in yanına taşınmasını emretti. Sonra da ona Ümmü Şerîk'in yanına ilk Muhâcirler gelip gittiği için İbn Ümmi Mektûm'un yanına taşınması için haber yolladı ve: **"Çünkü sen baş örtünü çıkardığın zaman o, seni göremez"** buyurdu. Bunun üzerine Fâtıma, İbn Ümmi Mektûm'un yanına gitti. Fâtıma'ya: "Bana haber vermeden (evlenme konusunda) bir şey yapma" şeklinde haber yolladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu Usâme b. Zeyd ile evlendirdi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ مَا بَعَثَ بِهِ أَبُو عَمْرِو بْنُ حَفْصٍ إِلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ لِنَفَقَتِهَا، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَجِبُ عَلَيْهِ

Gerekmediği Halde Ebû Amr b. Hafs'ın Fatıma binti Kays'a Nafaka Olarak Ne Yolladığı Hakkında

٤٢٥٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ مَهْدِيٍّ، قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي الْجَهْمِ، قَالَ: سَمِعْتُ فَاطِمَةَ بِنْتَ قَيْسٍ تَقُولُ: أَرْسَلَ إِلَيَّ زَوْجِي أَبُو عَمْرِو بْنُ حَفْصِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَيَّاشَ بْنَ أَبِي رَبِيعَةَ بِطَلَاقِي، وَأَرْسَلَ إِلَيَّ بِخَمْسَةِ آصُعٍ مِنْ شَعِيرٍ، وَخَمْسَةِ آصُعٍ مِنْ تَمْرٍ، فَقُلْتُ: مَالِي نَفَقَةٌ إِلَّا هَذَا، وَلَا أَعْتَدُّ فِي مَنْزِلِكُمْ؟ قَالَ: لَا، قَالَتْ: فَشَدَدْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي، ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: «كَمْ طَلَّقَكِ؟»، قُلْتُ: ثَلَاثَةً، قَالَ: «صَدَقَ، لَيْسَ لَكِ نَفَقَةٌ، وَاعْتَدِّي فِي بَيْتِ ابْنِ عَمِّكِ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّهُ ضَرِيرُ الْبَصَرِ، تَلْقِينَ ثَوْبَكِ عِنْدَهُ، فَإِذَا انْقَضَتْ عِدَّتُكِ فَآذِنِينِي»، قَالَتْ: فَخَطَبَنِي خُطَّابٌ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1977); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Muvattâ 2/580, 581; Ahmed 6/412; Müslim 1480/38; Ebû Dâvûd 2285, 2286; Nesâî 6/74.

مِنْهُمْ: مُعَاوِيَةُ وَأَبُو جَهْمٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ مُعَاوِيَةَ خَفِيفُ الْحَاذِ وَأَبُو جَهْمٍ فِيهِ شِدَّةٌ عَلَى النِّسَاءِ، - أَوْ يَضْرِبُ النِّسَاءَ، أَوْ نَحْوَ هَذَا - وَلَكِنْ عَلَيْكِ بِأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ» [٣٦:٥]

4254- Fâtıma binti Kays der ki: Kocam Ebû Amr b. Hafs b. el-Muğîre, Ayyâş b. Ebî Rabîa ile beni boşadığı haberini yolladı. Onunla birlikte beş sâ' arpa veya hurma yolladı. "Nafaka olarak bundan başkası yok mu? O zaman iddetimi sizin evde geçireceğim!" dediğimde, Ayyâş: "Olmaz!" karşılığını verdi. Bunun üzerine giysilerimi giyip Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) geldim ve olanları anlattım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Seni kaç talâkla boşadı?"** diye sorunca: "Üç" dedim. Bunun üzerine: **"O zaman doğru söylemiş! Nafaka hakkın yok! İddetini de amcan oğlu İbn Ümmü Mektûm'un yanında geçir. Zira gözleri görmeyen biridir ve evde dış giysilerini giymeden rahat bir şekilde kalabilirsin. İddetin bitince de bana haber ver"** buyurdu.

İddetim bittiğinde birkaç kişi beni istedi. İçlerinde de Muâviye ile Ebû Cehm de vardı. (Bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) danıştığımda) "Muâviye malı olmayan yoksul biridir. Ebû Cehm ise kadınlara karşı serttir ya da kadınları döven biridir –ya da benzer bir şey söyledi– Sen Usâme b. Zeyd ile evlen" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَأْخُذَ مِنْ مَالِ زَوْجِهَا بِالْمَعْرُوفِ لِتُنْفِقَ عَلَى عِيَالِهِ، إِذَا قَصَّرَ الزَّوْجُ فِي النَّفَقَةِ عَلَيْهِمْ

Kocası Nafakalarını Azalttığı Taktirde Kadına Kocasının Malından Ölçülü Miktarda Ailesi İçin Harcamada Bulunmasının Emredilmesi

٤٢٥٥ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ الْبَلْخِيُّ، حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَتْ هِنْدٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ، وَلَيْسَ لِي إِلَّا مَا يُدْخِلُ عَلَيَّ، قَالَ: «خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَوَلَدَكِ بِالْمَعْرُوفِ». [٧١:١]

4255- Hz. Aişe der ki: Hind, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyân cimri birisidir. Eve getirdiklerinden başka herhangi bir

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/209-10); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/411; Müslim 1480/48; Tirmizî 1135; Nesâî 6/150; İbn Mâce 2035.

malım yok" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Aşırıya kaçmadan sana ve çocuklarına yetecek kadarını alabilirsin"** buyurdu. [1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَأْخُذَ مِنْ مَالِ زَوْجِهَا لِعِيَالِهِ بِالْمَعْرُوفِ مِنْ غَيْرِ عِلْمِهِ

Kadının Kocasının Malından Ölçülü Olarak Onun Haberi Olmadan Ailesine Harcama Yapmasının Mubahlığı

٤٢٥٦ - سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ أَحْمَدَ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْخٍ أَبَا بَكْرٍ، بِوَاسِطَ، يَقُولُ: سَمِعْتُ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَائِشَةَ، يَقُولُ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: جَاءَتْ هِنْدٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَتْ: إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ مُضَيِّقٌ عَلَيَّ، وَعَلَى وَلَدِي، أَفَآخُذُ مِنْ مَالِهِ، وَهُوَ لَا يَشْعُرُ؟، قَالَ: «خُذِي مِنْ مَالِهِ بِالْمَعْرُوفِ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ» .

[٣:٤]

4256- Hz. Âişe der ki: Hind, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ebû Süfyân bana ve çocuklarıma karşı eli sıkıdır. Haberi olmadan malından bir şey almam caiz olur mu?" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Aşırıya kaçmadan sana ve çocuklarına yetecek kadarını onun malından (parasından) alabilirsin"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ جَوَازِ أَخْذِ الْمَرْأَةِ مِنْ مَالِ زَوْجِهَا بِغَيْرِ عِلْمِهِ، تُرِيدُ بِهِ النَّفَقَةَ عَلَى أَوْلَادِهِ وَعِيَالِهِ

Kadının Kocasından Habersiz Onun Malından Alarak Çocukları ve Ailesi İçin Harcamada Bulunmasının Caizliği

٤٢٥٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: جَاءَتْ هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَاللَّهِ مَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَهْلُ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يُذِلَّهُمُ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، وَمَا عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَهْلُ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ الْيَوْمَ أَنْ يُعِزَّهُمُ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، ثُمَّ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ مُمْسِكٌ، فَهَلْ عَلَيَّ مِنْ حَرَجٍ،

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2646); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/39; Buhârî 2211; Müslim 1714/7; Ebû Dâvûd 3532; Nesâî 8/246, 8/247; İbn Mâce 2293; Darimî 2/159; Bak hadis no: 4256.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4255.

أَنْ أُنْفِقَ عَلَى عِيَالِهِ مِنْ مَالِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : «لَا حَرَجَ عَلَيْكِ أَنْ تُنْفِقِي بِالْمَعْرُوفِ عَلَيْهِمْ» [٦٥:٣]

4257- Hz. Aişe der ki: Hind binti Utbe geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Vallahi, şu yeryüzünde Allah'ın en çok senin aileyi zelil kılmasını isterdim. Ancak şimdi yeryüzünde Allah'ın en çok senin aileni aziz kılmasını istiyorum" dedi. Sonra Hind: "Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyân eli sıkı birisidir. İzni olmadan malından ailesine harcama yapmamın bir sakıncası var mı?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Aşırıya kaçmadıktan sonra onlara harcamanda bir sakınca yok"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَأْخُذَ مِنْ مَالِ زَوْجِهَا بِغَيْرِ عِلْمِهِ مِقْدَارَ مَا تُنْفِقُهُ عَلَيْهَا، وَعَلَى وَلَدِهَا، مِنْ غَيْرِ حَرَجٍ يَلْزَمُهَا فِي ذَلِكَ

Kadının, Kocasının Malından Haberi Olmaksızın (Aşırıya Kaçmadan) Kendisine ve Çocuklarına Yetecek Kadarını Almasının Mubah Olması

٤٢٥٨ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: جَاءَتْ هِنْدُ امْرَأَةُ أَبِي سُفْيَانَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ، فَقَالَتْ: إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ أَنْ أُصِيبَ مِنْ مَالِهِ فَأُنْفِقَ عَلَيَّ وَعَلَى وَلَدِي؟، فَقَالَ لَهَا نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ : «لَا حَرَجَ عَلَيْكِ أَنْ تَأْخُذِي مِنْ مَالِ أَبِي سُفْيَانَ فَتُنْفِقِيهِ عَلَيْكِ وَعَلَى وَلَدِكِ، بِالْمَعْرُوفِ» . [٢٨:٤]

4258- Hz. Âişe der ki: Ebû Süfyân'ın karısı Hind, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ebû Süfyân cimri bir adamdır. Onun malından alıp kendim ve çocuklarım için harcamada bulunmamda bir sakınca var mıdır?" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Aşırıya kaçmadan sana ve çocuklarına yetecek kadarını Ebû Süfyân'ın malından (parasından) alabilirsin"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 6/225; Buhârî 2460; Müslim 1714/8; Ebû Dâvûd 3533; Bak hadis no: 4258.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Bak hadis no: 4257.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِبَاحَةِ أَخْذِ الْمَرْءِ مِنْ مَالِ وَلَدِهِ حَسْبَ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ مِنْ غَيْرِ أَمْرِهِ

Kişinin İhtiyacı Kadar Çocuğunun Malından Onun Haberi Olmadan Almasının Mubahlığı

٤٢٥٩ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ: كَانَ فِي حُجْرِ عَمَّةٍ لِي ابْنٌ لَهَا يَتِيمٌ، وَكَانَ يَكْسِبُ، فَكَانَتْ تَحْرَجُ أَنْ تَأْكُلَ مِنْ كَسْبِهِ، فَسَأَلَتْ عَنْ ذَلِكَ عَائِشَةَ، فَقَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ أَطْيَبَ مَا أَكَلَ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِهِ، وَإِنَّ وَلَدَ الرَّجُلِ مِنْ كَسْبِهِ» [٦٥:٣]

4259- Umâre b. Umeyr bildiriyor: Halamın bakımı altında, kazanç sağlayan yetim bir oğlan çocuğu vardı. Halam, onun kazancından yemek çıkarırdı. (Bir gün) halam, bu durumu, Hz. Âişe'ye sordu. Âişe de dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi): **"Kişinin yediği şeylerin en güzeli, kendi kazancıdır. Kişinin çocuğu da, kendi kazancındandır!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ إِسْنَادَ هَذَا الْخَبَرِ مُنْقَطِعٌ لَيْسَ بِمُتَّصِلٍ

Bu Hadisin İsnâdının Muttasıl Olmayıp Munkatı Olduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٢٦٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ الْمُنْتَصِرِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ الْأَزْرَقُ، عَنْ شَرِيكٍ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «أَطْيَبُ مَا أَكَلَ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِهِ، وَإِنَّ وَلَدَهُ مِنْ كَسْبِهِ» [٦٥:٣]

4260- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kişinin yediği şeylerin en güzeli, kendi kazancıdır. Kişinin çocuğu da, kendi kazancındandır."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 2770; el-İrvâ' 1626); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 6/31, 6/127; Buhârî 1/407; Ebû Dâvûd 3538; Tirmizî 1358; Nesâî 7/240; İbn Mâce 2290.

[2] Elbânî: Sahih (Mişkât 2770; el-İrvâ' 1626). Ahmed 6/220; Nesâî 7/241.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ ذِكْرَ الْأَسْوَدِ فِي هَذَا الْخَبَرِ، وَهِمَ فِيهِ شَرِيكٌ

Şerîk'in Bu Hadisin İsnâdında Yanılarak Esved'i Zikrettiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٢٦١ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ أَطْيَبَ مَا أَكَلَ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِهِ، وَوَلَدُهُ مِنْ كَسْبِهِ»[٣:٦٥]

4261- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kişinin yediği şeylerin en güzeli, kendi kazancıdır. Kişinin çocuğu da, kendi kazancındandır."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ مَنْ لَمْ يُحْكِمْ صِنَاعَةَ الْعِلْمِ أَنَّ مَالَ الِابْنِ يَكُونُ لِلْأَبِ

İlimde Derinliği Olmayan Kimseye Oğlun Malının Babaya Ait Olduğu İzlenimi Veren Haber

٤٢٦٢ - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّاجِرُ بِمَرْوَ، حَدَّثَنَا حُصَيْنُ بْنُ الْمُثَنَّى الْمَرْوَزِيُّ، حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَيْسَانَ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَجُلًا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُخَاصِمُ أَبَاهُ فِي دَيْنٍ لَهُ عَلَيْهِ، فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ: «أَنْتَ وَمَالُكَ لِأَبِيكَ» [٣:٤٢]

4262- Hz. Âişe bildiriyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardı. Bu adam, kendisinin alacağı bir borç hususunda babasıyla münakaşa ediyordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen ve malın, babana aitsiniz!"** buyurdu.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «مَعْنَاهُ أَنَّهُ ﷺ زَجَرَ عَنْ مُعَامَلَتِهِ أَبَاهُ بِمَا يُعَامِلُ بِهِ الْأَجْنَبِيِّينَ، وَأَمَرَ بِبِرِّهِ، وَالرِّفْقِ بِهِ فِي الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ مَعًا، إِلَى أَنْ يَصِلَ إِلَيْهِ مَالُهُ، فَقَالَ لَهُ: «أَنْتَ، وَمَالُكَ لِأَبِيكَ» لَا أَنَّ مَالَ الِابْنِ يَمْلِكُهُ أَبُوهُ فِي حَيَاتِهِ عِنْ غَيْرِ طَيْبِ نَفْسٍ مِنَ الِابْنِ بِهِ

Ebû Hâtim der ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) adamı, babasına yabancılar gibi muamele etmesinden dolayı azarlamıştır. Bu sebeple de ona

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 2770; el-İrvâ' 1626); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 6/42; İbn Mâce 2137.

[2] Elbânî: Sahih li-ğayrihi; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Bak hadis no: 410.

babasına iyilik yapmasını, ona karşı kavli ve fiili olarak yumuşak davranmasını emrederek: *"Sen ve malın, babana aitsiniz!"* buyurmuştur. Ancak bu, oğul hayatta iken gönül hoşluğu olmadığı halde malının babasının tasarrufu altında olduğu mânâsında değildir.

كِتَابُ الطَّلَاقِ

TALAK KİTABI

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُطَلِّقَ امْرَأَتَهُ أَنْ يُطَلِّقَهَا فِي طُهْرِهَا لَا فِي حَيْضِهَا

Karısını Boşamak İsteyene, Onu Hayızlı İken Değil de Temiz İken Boşamasının Emredilmesi

٤٢٦٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ حَدَّثَهُ، أَنَّهُ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ تَطْلِيقَةً وَهِيَ حَائِضٌ، فَاسْتَفْتَى عُمَرُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ، فَقَالَ: «مُرْ عَبْدَ اللَّهِ فَلْيُرَاجِعْهَا، ثُمَّ لِيُمْسِكْهَا حَتَّى تَطْهُرَ مِنْ حَيْضَتِهَا هَذِهِ، فَإِذَا حَاضَتْ حَيْضَةً أُخْرَى فَطَهُرَتْ، فَإِنْ شَاءَ فَلْيُطَلِّقْهَا قَبْلَ أَنْ يُجَامِعَهَا، وَإِنْ شَاءَ فَلْيُمْسِكْهَا» . [٧٨:١]

4263- Nâfi' bildiriyor: Abdullah b. Ömer hayızlı iken karısını bir talâkla boşadı. Babası Hz. Ömer gidip bunun hükmünü Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) sorup "Abdullah, hayızlı olan karısını bir talakla boşadı" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona şöyle buyurdu: **"Abdullah'a söyle, karısını geri döndürsün. Hayızından temizlendikten sonra bir daha hayız olmasını ve ondan da temizlenmesini beklesin. Temizlendikten sonra boşayacaksa onunla ilişkiye girmeden boşasın. Yanında tutmak isterse de tutabilir."**[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُطَلِّقَ الْمَرْءُ امْرَأَتَهُ فِي حَيْضِهَا دُونَ طُهْرِهَا

Karısını Boşayan Kişinin Onu Temizken Değil de Hayızlı İken Boşamasının Yasaklanışı

٤٢٦٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ أَبِي بِشْرٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: طَلَّقْتُ امْرَأَتِي وَهِيَ حَائِضٌ، «فَرَدَّ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَلِكَ حَتَّى طَلَّقْتُهَا وَهِيَ طَاهِرٌ» [٤٩:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1892); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/576; Ahmed 2/54; Buhârî 5251; Müslim 1471/2; Ebû Dâvûd 2179; Tirmizî 1176; Nesâî 6/137; İbn Mâce 2019; Darimî 2/160.

4264- İbn Ömer der ki: Karımı hayızlı iken boşadım. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ise onu (hayızlıktan) temiz iken boşamam için onu bana geri döndürdü.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُطَلِّقَ الْمَرْءُ النِّسَاءَ وَيَرْتَجِعْهُنَّ حَتَّى يَكْثُرَ ذَلِكَ مِنْهُ

Kişinin Çok Kere Kadınlardan Boşanıp Tekrar Kendine Döndürmesinin Yasaklanışı

٤٢٦٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا بَالُ أَحَدِكُمْ يَلْعَبُ بِحُدُودِ اللَّهِ يَقُولُ: قَدْ طَلَّقْتُ، قَدْ رَاجَعْتُ؟!» [٦٢:٢]

4265- Ebû Mûsa el-Eş'arî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Sizden birisine ne oluyor da, Allah'ın kanunlarıyla oynayıp (da hanımına): «Seni boşadım. Sana dönüş yaptım!» diyor."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْكِنَايَاتِ فِي الطَّلَاقِ إِنْ أُرِيدَ بِهَا الطَّلَاقَ كَانَ طَلَاقًا عَلَى حَسَبِ نِيَّةِ الْمَرْءِ فِيهِ

Boşayan Kişinin Kullandığı Talak Kinayelerinin Kendi Niyetine Bağlı Olduğuna Delalet Eden Haber

٤٢٦٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: سَأَلْتُ الزُّهْرِيَّ: أَيُّ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ اسْتَعَاذَتْ مِنْهُ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ بِنْتَ الْجَوْنِ لَمَّا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَدَنَا مِنْهَا، قَالَتْ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عُذْتِ بِعَظِيمٍ، الْحَقِي بِأَهْلِكِ»، قَالَ الزُّهْرِيُّ: «الْحَقِي بِأَهْلِكِ تَطْلِيقَةً». [٩:٥]

4266- Evzaî der ki: Zührî'ye: "Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) eşlerinden hangisi kendisinden Allah'a sığınmıştı?" diye sorduğumda şu karşılığı verdi: Urve b. ez-Zübeyr'in bana bildirdiğine göre Hz. Âişe şöyle demiştir: "Cevn el-Kilâbiyye'nin kızı, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) huzuruna (nikahlandıktan sonra) getirilip Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona yaklaştığında: **«Senden Yüce**

---

[1] **Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/127); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Nesâî 6/141.**

[2] **Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 4431). İbn Mâce 2017.**

Allah'a sığınırım!» dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **«Sen büyük olan Allah'a sığındın, ailenin yanına geri dön!»** buyurdu."

Zührî ekledi: "Ailenin yanına geri dön" sözü bir talaktır."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ تَخْيِيرَ الْمَرْءِ امْرَأَتَهُ بَيْنَ فِرَاقِهِ، أَوِ الْكَوْنِ مَعَهُ إِذَا اخْتَارَتْ نَفْسُهُ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ طَلَاقًا

Kişinin Karısını Ayrılmak ya da Yanında Kalmak Arasında Muhayyer Bırakması; Kalmayı Seçtiğinde Bu Durumun Talak Sayılmaması

٤٢٦٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ بِحِرَّانَ، حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ، حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي الضُّحَى، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ، وَعَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «خَيَّرَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَاخْتَرْنَاهُ» فَهَلْ كَانَ ذَلِكَ طَلَاقًا؟ . [٣٦:٥]

4267- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizleri (eşlerini gitme veya kalma konusunda) muhayyer bırakınca O'nunla kalmayı tercih ettik. Peki, o zaman bu talâk olarak mı sayılmıştı?"[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَائِشَةَ لَمَّا خَيَّرَهَا الْمُصْطَفَى ﷺ اخْتَارَتِ اللَّهَ جَلَّ وَعَلَا وَصَفِيَّهُ ﷺ

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) Muhayyer Bıraktığında Hz. Âişe'nin Allah'ı ve Onun Seçkin Kulunu (sallallahu aleyhi vesellem) Tercih Etmesi

٤٢٦٨ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي ثَوْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمْ أَزَلْ حَرِيصًا أَنْ أَسْأَلَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ عَنِ الْمَرْأَتَيْنِ اللَّتَيْنِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ ، قَالَ اللَّهُ: ﴿إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا﴾ ، حَتَّى حَجَّ عُمَرُ فَحَجَجْتُ مَعَهُ، فَلَمَّا كَانَ فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ عَدَلَ لِيَتَوَضَّأَ، وَعَدَلْتُ مَعَهُ بِالْإِدَاوَةِ، فَتَبَرَّزَ، ثُمَّ أَتَانِي، فَسَكَبْتُ عَلَى يَدَيْهِ فَتَوَضَّأَ، فَقُلْتُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، مَنِ الْمَرْأَتَانِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ اللَّتَانِ قَالَ اللَّهُ: ﴿إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2064); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Buhârî 5254; Nesâî 6/150; İbn Mâce 2050.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1913; Tahrîcu Fıkhi's-sîre 449); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/173; Buhârî 5263; Müslim 1477/24; Tirmizî 1179; Nesâî 6/56; Darimî 2/162.

قُلُوبُكُمَا﴾ ، فَقَالَ عُمَرُ: وَاعَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ، ثُمَّ قَالَ: هِيَ عَائِشَةُ، وَحَفْصَةُ، ثُمَّ أَنْشَأَ يَسُوقُ الْحَدِيثَ، فَقَالَ: كُنَّا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ قَوْمًا نَغْلِبُ النِّسَاءَ، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَجَدْنَاهُمْ قَوْمًا تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ، فَطَفِقَ نِسَاؤُنَا يَتَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَائِهِمْ، وَكَانَ مَنْزِلِي فِي بَنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ فِي الْعَوَالِي، قَالَ: فَتَغَضَّبْتُ يَوْمًا عَلَى امْرَأَتِي، فَإِذَا هِيَ تُرَاجِعُنِي، فَأَنْكَرْتُ أَنْ تُرَاجِعَنِي، فَقَالَتْ: مَا تُنْكِرُ أَنْ أُرَاجِعَكَ، فَوَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ لَتُرَاجِعْنَهُ، وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُنَّ الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ، قَالَ: فَانْطَلَقْتُ، فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ، فَقُلْتُ: أَتُرَاجِعِينَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، قَالَتْ: نَعَمْ، وَتَهْجُرُهُ إِحْدَانَا الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ، قَالَ: قَدْ قُلْتِ، قَدْ خَابَ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْكُنَّ، وَخَسِرَ، أَفَتَأْمَنُ إِحْدَاكُنَّ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا لِغَضَبِ رَسُولِهِ ﷺ ، فَإِذَا هِيَ قَدْ هَلَكَتْ، لَا تُرَاجِعِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، وَلَا تَسْأَلِيهِ شَيْئًا، وَسَلِينِي مَا بَدَا لَكِ، وَلَا يَغُرَّنَّكِ إِنْ كَانَتْ جَارَتُكِ هِيَ أَوْسَمُ وَأَحَبُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْكِ، - يُرِيدُ عَائِشَةَ - قَالَ: وَكَانَ لِي جَارٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَكُنَّا نَتَنَاوَبُ النُّزُولَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَيَنْزِلُ يَوْمًا، وأَنْزِلُ يَوْمًا، فَيَأْتِينِي بِخَبَرِ الْوَحْيِ وَغَيْرِهِ، وَأَنْزِلُ فَآتِيهِ بِمِثْلِ ذَلِكَ، وَكُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّ غَسَّانَ تُنْعِلُ الْخَيْلَ لِتَغْزُونَا، قَالَ: فَنَزَلَ صَاحِبِي يَوْمًا ثُمَّ أَتَانِي، فَضَرَبَ عَلَى بَابِي، ثُمَّ نَادَانِي، فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: حَدَثَ أَمْرٌ عَظِيمٌ، فَقُلْتُ: مَاذَا؟ أَجَاءَتْ غَسَّانُ؟، قَالَ: بَلْ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ وَأَطْوَلُ، طَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ نِسَاءَهُ، فَقُلْتُ: خَابَتْ حَفْصَةُ وَخَسِرَتْ، قَدْ كُنْتُ أَظُنُّ هَذَا كَائِنًا، فَلَمَّا صَلَّيْتُ الصُّبْحَ شَدَدْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي، ثُمَّ نَزَلْتُ، فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ، فَإِذَا هِيَ تَبْكِي، فَقُلْتُ: أَطَلَّقَكُنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَتْ: لَا أَدْرِي، هُوَ ذَا، هُوَ مُعْتَزِلٌ فِي هَذِهِ الْمَشْرُبَةِ، قَالَ: فَأَتَيْتُ غُلَامًا لَهُ أَسْوَدَ، فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ فَدَخَلَ الْغُلَامُ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ، وَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا، فَانْطَلَقْتُ حَتَّى أَتَيْتُ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا قَوْمٌ حَوْلَ الْمِنْبَرِ جُلُوسٌ يَبْكِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، قَالَ: فَجَلَسْتُ قَلِيلًا، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ، فَأَتَيْتُ الْغُلَامَ، فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ فَدَخَلَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ، فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ، فَصَمَتَ، فَرَجَعْتُ فَجَلَسْتُ إِلَى الْمِنْبَرِ، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ، فَأَتَيْتُ الْغُلَامَ، فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ فَدَخَلَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ، فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَسَكَتَ، فَوَلَّيْتُ مُدْبِرًا، فَإِذَا الْغُلَامُ يَدْعُونِي، وَيَقُولُ: ادْخُلْ فَقَدْ أَذِنَ لَكَ، فَدَخَلْتُ فَسَلَّمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَإِذَا هُوَ مُتَّكِئٌ عَلَى رَمْلِ حَصِيرٍ قَدْ أَثَّرَ بِجَنْبِهِ، فَقُلْتُ: أَطَلَّقْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ نِسَاءَكَ؟ قَالَ: فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَيَّ، وَقَالَ: «لَا»، فَقُلْتُ: اللَّهُ أَكْبَرُ لَوْ رَأَيْتَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكُنَّا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ قَوْمًا نَغْلِبُ النِّسَاءَ، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَجَدْنَا

قَوْمًا تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ، فَطَفِقَ نِسَاؤُنَا يَتَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَائِهِمْ، فَتَغَضَّبْتُ عَلَى امْرَأَتِي يَوْمًا، فَإِذَا هِيَ تُرَاجِعُنِي، فَأَنْكَرْتُ ذَلِكَ عَلَيْهَا، فَقَالَتْ: أَتُنْكِرُ أَنْ أُرَاجِعَكَ، فَوَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ لَيُرَاجِعْنَهُ، وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُنَّ الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ، قَالَ: فَقُلْتُ: قَدْ خَابَ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْهُنَّ، وَخَسِرَتْ، أَتَأْمَنُ إِحْدَاهُنَّ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا لِغَضَبِ رَسُولِهِ ﷺ ، فَإِذَا هِيَ قَدْ هَلَكَتْ، قَالَ: فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ، فَقُلْتُ لَهَا: لَا تُرَاجِعِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، وَلَا تَسْأَلِيهِ شَيْئًا، وَسَلِينِي مَا بَدَا لَكِ، وَلَا يَغُرَّنَّكِ أَنْ كَانَتْ جَارَتُكِ هِيَ أَوْسَمُ، وَأَحَبُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْكِ، قَالَ: فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أُخْرَى، فَقُلْتُ: أَسْتَأْنِسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «نَعَمْ»، فَجَلَسْتُ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فِي الْبَيْتِ، فَوَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ فِيهِ شَيْئًا يَرُدُّ الْبَصَرَ إِلَّا أُهُبًا ثَلَاثَةً، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُوَسِّعَ عَلَى أُمَّتِكَ، فَقَدْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَى فَارِسَ وَالرُّومِ وَهُمْ لَا يَعْبُدُونَهُ، قَالَ: فَاسْتَوَى جَالِسًا، وَقَالَ: «أَفِي شَكٍّ أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ، أُولَئِكَ قَوْمٌ عُجِّلَتْ لَهُمْ طَيِّبَاتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا»، فَقُلْتُ: اسْتَغْفِرْ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَانَ أَقْسَمَ لَا يَدْخُلُ عَلَيْهِنَّ شَهْرًا مِنْ شِدَّةِ مَوْجِدَتِهِ عَلَيْهِنَّ حَتَّى عَاتَبَهُ اللَّهُ. [٥:٩]

4268- İbn Abbâs der ki: Allah'ın, haklarında: ***"Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, kaymış olan kalpleriniz düzelmiş olur"*** (Tahrim 4) buyurduğu Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) bu iki eşinin kim olduğunu Ömer b. el-Hattâb'a sormayı çok istiyordum. Nihayet Ömer hacca gidince ben de onunla birlikte gittim. Yolda Ömer hacet gidermek için diğerlerinden ayrılınca ben de su kabını alıp onunla birlikte ayrıldım. Hacetini görüp dönünce ellerine bu su kabından su döktüm, abdest aldı. Ona: "Ey müminlerin emiri! Allah'ın, haklarında: ***«Eğer ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, kaymış olan kalpleriniz düzelmiş olur»*** (Tahrim 4) buyurduğu Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) iki eşi hangileri?" diye sordum. Ömer: "Hayret sana ey İbn Abbâs! Bu eşleri Âişe ile Hafsa idi" dedi. Böylesi bir şeyi sormamdan hoşlanmadı, ama kimler olduğunu da saklamadı ve şöyle devam etti:

Biz Kureyşliler kadınlarımıza baskındık. Ancak Medine'ye hicret ettiğimizde Ensâr'ın kadınlarının erkeklere baskın olduğunu gördük. Zamanla bizim kadınlarımız onların kadınlarının bu huylarından almaya başladılar. Benim evim Umeyye b. Zeyd oğullarının yanında şehrin dışında bir yerdeydi. Bir gün hanımıma kızmıştım, onun bana karşılık verdiğini görünce bunu yadırgadım. Bana: "Sana karşılık vermemi neden yadırgıyorsun? Zira Hz. Peygamber'in

eşleri bile kendisine karşılık veriyor, hatta bazıları gün boyu kendisiyle konuşmuyorlar" dedi.

Bunun üzerine Hafsa'nın yanına girdim. Ona: "Sen Resûlullah'a karşılık mı veriyorsun?" diye sorduğumda: "Evet!" dedi. "Bazılarınız gün boyu onunla konuşmuyor mu?" diye sorduğumda yine: "Evet" karşılığını verdi. Bunun üzerine: "İçinizden bunu yapanlar zarar ve ziyandadır o zaman! Resûlullah'ın öfkesiyle Allah'ın da size öfkelenmeyeceğinden ve bu şekilde helak olmayacağınızdan nasıl emin olabiliyorsunuz! Resûlullah'a karşılık verme! Ondan bir şey isteme! Bir ihtiyacın olursa benden iste. Komşunun (Âişe'nin) ona böyle davranması sakın seni aldatmasın. Çünkü o, bunu yaparken güzelliğine ve Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) ona olan sevgisine güvenmektedir" dedim.

Ensâr'dan bir komşum vardı. Bu komşumla bir gün kendi, bir gün ben olmak üzere Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına nöbetleşe geliyorduk. O, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gittiği zaman o gün nazil olan vahiy ile diğer haberleri getirir, ben gittiğim zaman da aynı haberleri getirirdim. O sıralarda Ğassânlıların bize karşı savaşmak için atlarını hazırladıklarından bahsedilirdi. Nöbeti sırasında komşum Medine'ye gitti. Yatsı zamanı dönüp kapımı çaldı. Sonra seslenince yanına çıktım. Çıktığımda: "Bu gün çok büyük bir olay oldu!" dedi. Ben: "Ne oldu? Ğassânlılar mı geldi?" diye sorduğumda, bana: "Hayır! Bilakis bundan daha büyük ve daha önemli bir şey! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eşlerini boşadı!" karşılığını verdi. Bunun üzerine ben de: "Hafsa ziyana uğradı ve kaybetti. Bunun böyle olacağını biliyordum!" dedim.

Sabah namazını kıldıktan sonra takılmasın diye giysime iyice sarındım ve Hafsa'nın yanına gittim. Girdiğimde Hafsa ağlıyordu. Ona: "Resûlullah sizleri boşadı mı?" diye sorduğumda: "Bilmiyorum! İşte kendisi orada, yüksek odada yalnız başına kalıyor" karşılığını verdi. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) siyahi olan hizmetçisinin yanına geldim ve: "Geldiğimi haber ver ve girmem için ondan izin iste" dedim. Hizmetçi içeri girdi. Çıktığında: "Geldiğini söyledim, ama bir şey söylemedi" dedi.

Oradan ayrıldım ve (Mescid'de) minberin yanına gittim. Orada içlerinden bazıları ağlaşan bir grupla karşılaştım. Yanlarında biraz oturdum, ama içimdeki sıkıntı beni rahat bırakmadı. Tekrar siyahi hizmetçinin yanına geldim ve: "Geldiğimi haber ver ve girmem için ondan izin iste" dedim. Hizmetçi içeri girdi. Çıktığında yine: "Geldiğini söyledim, ama bir şey söylemedi" dedi. Tekrar minberin yanında oturan o grubun yanına gidip onlarla oturdum. Yine içimdeki sıkıntı beni rahatsız etti. Bir daha gelip hizmetçiye: "Geldiğimi haber ver ve

girmem için ondan izin iste" dedim. Hizmetçi içeri girdi. Çıktığında yine: "Geldiğini söyledim, ama bir şey söylemedi" dedi.

Gitmek için geri döndüğümde hizmetçinin beni çağırdığını gördüm. Geldiğimde hizmetçi bana: "Girmen için izin verdi" dedi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girip selam verdim. Bir hasırın üzerinde uzanmıştı ve hasırın izleri yanlarına çıkmıştı. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Eşlerini boşadın mı?" diye sordum. Başını bana doğru kaldırıp: "Hayır!" karşılığını verince şöyle dedim: "Allahu Ekber! Ey Allah'ın Resûlü! Biz Kureyşliler kadınlarımıza baskındık. Ancak Medine'ye hicret ettiğimizde kadınları erkeklerine baskın çıkan bir topluluk gördük. Zamanla bizim kadınlarımız da onların kadınlarının bu huylarından almaya başladılar. Bir gün hanımıma kızmıştım, onun bana karşılık verdiğini görünce bunu yadırgadım. Bana: «Sana karşılık vermemi neden yadırgıyorsun? Zira Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) eşleri bile kendisine karşılık veriyor, hatta bazıları gün boyu kendisiyle konuşmuyorlar» dedi. Ben de: "Onlardan bunu yapanlar zarar ve ziyandadır o zaman! Resûlullah'ın öfkesiyle Allah'ın da onlara öfkelenmeyeceğinden ve bu şekilde helak olmayacaklarından nasıl emin olabiliyorlar» dedim."

Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) tebessüm ettiğini gördüğümde şöyle devam ettim: "Ey Allah'ın Resûlü! Bunun üzerine Hafsa'nın yanına girdim ve: «Komşunun (Âişe'nin) ona böyle davranması sakın seni aldatmasın. Çünkü o bunu yaparken güzelliğine ve Hz. Peygamber'in ona olan sevgisine güvenmektedir» dedim."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir daha tebessüm edince: "Ey Allah'ın Resûlü! Konuşabilir miyiz?" dedim. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Olur"** karşılığını verince oturdum. Odanın içinde göz gezdirdiğimde vallahi eşya olarak işlenmemiş üç deri parçasından başka gözüme ilişen bir şey olmadı. "Ey Allah'ın Resûlü! Allah'a dua et de ümmetine biraz ferahlık versin. Zira Persler ile Rumlara, Allah'a ibadet etmedikleri halde bolluk ve dünyalık verilmiştir" dediğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yaslandığı yerden kalkıp oturdu ve: **"Ey İbnu'l-Hattâb! Yoksa (âhiret nimetlerinden yana) şüphen mi var? O dediğin kişilere, paylarına düşen güzel şeyler dünyadayken verildi"** buyurdu. Bunun üzerine: "Ey Allah'ın Resûlü! Bunun için bana bağışlanma dile!" dedim.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onlara olan kırgınlığından dolayı bir ay boyunca yanlarına girmeyeceğine yemin etmişti. Fakat Allah ona bu konuda sitem edince daha önce girdi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 449). Ahmed 1/33, 1/34; Buhârî 2468; Müslim

٤٢٦٨ - قَالَ الزُّهْرِيُّ، فَأَخْبَرَنِي عُرْوَةُ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَلَمَّا مَضَى تِسْعٌ وَعِشْرُونَ، دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَدَأَ بِي، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ أَقْسَمْتَ أَنْ لَا تَدْخُلَ عَلَيْنَا شَهْرًا، وَإِنَّكَ دَخَلْتَ تِسْعًا وَعِشْرِينَ أَعُدُّهُنَّ، فَقَالَ ﷺ: «إِنَّ الشَّهْرَ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ»، ثُمَّ قَالَ: «يَا عَائِشَةُ، إِنِّي ذَاكِرٌ لَكِ أَمْرًا فَلَا أُرِيدُ أَنْ تَعْجَلِي فِيهِ حَتَّى تَسْتَأْمِرِي أَبَوَيْكِ»، قَالَتْ: ثُمَّ قَرَأَ عَلَيَّ الْآيَةَ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا وَإِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾، قَالَتْ عَائِشَةُ: قَدْ عَلِمَ وَاللَّهِ أَنَّ أَبَوَيَّ لَمْ يَكُونَا يَأْمُرَانِي بِفِرَاقِهِ، فَقُلْتُ: أَفِي هَذَا أَسْتَأْمِرُ أَبَوَيَّ؟، فَإِنِّي أُرِيدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ. [٥:٩]

4268- Hz. Âişe der ki: (Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yemininden sonra) yirmi dokuz gün geçince ilk olarak yanıma girdi. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Hanımlarının yanına bir ay girmeyeceğine dair yemin etmiştin. Saydığım kadarıyla yirmi dokuz gün geçti" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir ay yirmi dokuz gündür"** buyurup şöyle devam etti: **"Ey Âişe! Sana bir şey söyleyeceğim. Anne babana danışmadan bu konuda bir karar vermekte acele etme"** buyurdu ve: ***"Ey Peygamber! Hanımlarına de ki: "Eğer dünya hayatını ve onun süsünü istiyorsanız, gelin size mut'a vereyim ve sizi güzelce bırakayım. Eğer Allah'ı, Resûlünü ve âhiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki Allah içinizden iyilik yapanlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır"*** (Ahzab 29) âyetlerini okudu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) anne babamın, ondan ayrılmamı emretmeyeceklerini biliyordu. Ben de: "Bu konuda mı anne babama danışacağım? Ben Allah'ı, Resûlünü ve âhiret yurdunu istiyorum" dedim.[1]

1479/34; Tirmizî 3318; Nesâî 4/136, 4/137.

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 449). Ahmed 1/33, 1/34; Buhârî 2468; Müslim 1479/34; Tirmizî 3318; Nesâî 4/136, 4/137.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْأَمَةَ الْمُزَوَّجَةَ إِذَا أُعْتِقَتْ كَانَ لَهَا الْخِيَارُ فِي الْكَوْنِ تَحْتَ زَوْجِهَا الْعَبْدِ أَوْ فِرَاقِهِ

Evli Olan Cariyenin Azat Edildiğinde Köle Olan Kocası İle Kalma ile Ondan Ayrılma Arasında Muhayyer Bırakılması

٤٢٦٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ، وَيَحْيَى بْنُ طَلْحَةَ الْيَرْبُوعِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ فِي بَرِيرَةَ ثَلَاثُ قَضِيَّاتٍ أَرَادَ أَهْلُهَا أَنْ يَبِيعُوهَا وَيَشْتَرِطُوا الْوَلَاءَ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ ، فَقَالَ: «اشْتَرِيهَا وَأَعْتِقِيهَا، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ»، وَعَتَقَتْ، فَخَيَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَاخْتَارَتْ نَفْسَهَا، وَكَانَتْ يُتَصَدَّقُ عَلَيْهَا فَتُهْدِي لَنَا مِنْهُ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ ، فَقَالَ: «كُلُوا فَإِنَّهُ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، وَهُوَ لَكُمْ هَدِيَّةٌ» [٦٥:٣]

4269- Hz. Âişe der ki: Berîre konusunda üç hüküm verilmiştir. Birincisi, sahipleri onu satarken velâ hakkının kendilerinde olma şartını koştu. Bunu Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğimde: **"Onu satın alıp azat et. Velâ hakkı da azat eden kişinin olur"** buyurdu. İkincisi, Berîre azat edilince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu (o zaman hür biri olan kocasının nikahı altında kalmak veya boşanmak arasında) muhayyer bıraktı. Berîre boşanmayı tercih etti. Üçüncüsü de, insanlar Berîre'ye tasaddukta bulunur, o da bize bunlardan hediye ederdi. Bunu Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğimde: **"Bu onun için sadaka, sizin için ise hediyedir, yiyebilirsiniz"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ لِلْجَارِيَةِ إِذَا أُعْتِقَتْ وَهِيَ تَحْتَ عَبْدٍ أَنْ تَخْتَارَ فِرَاقَهُ أَوِ الْكَوْنَ مَعَهُ

Bir Kölenin Nikahı Altında Bulunan ve Azat Edilen Cariyenin Kocasından Ayrılma ve Onunla Beraber Kalma Arasında Muhayyer Olması

٤٢٧٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عُمَرَ بْنِ شَقِيقٍ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «خَيَّرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَرِيرَةَ فَاخْتَارَتْ نَفْسَهَا» . [٣٦:٥]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/45, 6/46; Müslim 1075/172; Bak hadis no: 5093, 137.

4270- İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Berîre'yi kocasından ayrılıp ayrılmamakta muhayyer bıraktı. Berîre kendini/ayrılmayı tercih etti.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجَارِيَةَ إِذَا أُعْتِقَتْ وَهِيَ تَحْتَ عَبْدٍ لَهَا الْخِيَارُ فِي فِرَاقِهِ أَوِ الْكَوْنِ مَعَهُ

Bir Kölenin Nikahı Altında İken Azat Edilen Cariyenin, Kocasından Ayrılma ve Onunla Birliktelik Konusunda Muhayyer Oluşu

٤٢٧١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ النِّيلِيُّ، إِمْلَاءً مِنْ كِتَابِهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا اشْتَرَتْ بَرِيرَةَ، وَاشْتَرَطَ أَهْلُهَا وَلَاءَهَا، فَقَالَ ﷺ: «اعْتِقِيهَا، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْطَى الْوَرِقَ، وَوَلِيَ النِّعْمَةَ»، قَالَتْ: فَأَعْتَقْتُهَا، فَخَيَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: لَوْ أُعْطِيتُ كَذَا وَكَذَا مَا كُنْتُ مَعَهُ، قَالَ الْأَسْوَدُ: «وَكَانَ زَوْجُهَا حُرًّا» [٥:٩]

4271- Esved'in bildirdiğine göre Hz. Âişe Berîre'yi satın almak istedi, ancak efendileri velâ hakkının kendilerinde kalması şartını koştular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen onu azat et, velâ hakkı da gümüşleri verene ve özgürlük nimetine kavuşturana aittir"** buyurdu. Onu alıp azat ettikten sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kocasıyla evli kalıp kalmaması konusunda onu muhayyer bıraktı. Berîre: "Bana şu şu kadar verilse dahi yanında durmam" dedi. Esved ekledi: "Kocası hürdü."[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ زَوْجَ بَرِيرَةَ كَانَ عَبْدًا لَا حُرًّا، وَأَنَّ الْأَسْوَدَ وَاهِمٌ فِي قَوْلِهِ: كَانَ حُرًّا

Berîre'nin Kocasının Köle Değil Hür Olması ve Ravi Esved'in "O Hürdü" Sözüyle Yanıldığı Hakkında

٤٢٧٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَاتَبَتْ بَرِيرَةَ عَلَى نَفْسِهَا بِتِسْعَةِ أَوَاقٍ، فِي كُلِّ سَنَةٍ أُوقِيَّةٌ، فَأَتَتْ عَائِشَةَ تَسْتَعِينُهَا، فَقَالَتْ: لَا، إِلَّا أَنْ يَشَاؤُوا أَنْ أَعُدَّهَا لَهُمْ عَدَّةً وَاحِدَةً، وَيَكُونَ الْوَلَاءُ لِي، فَذَهَبَتْ بَرِيرَةُ، فَكَلَّمَتْ بِذَلِكَ أَهْلَهَا فَأَبَوْا عَلَيْهَا إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لَهُمْ، فَجَاءَتْ إِلَى عَائِشَةَ وَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ ذَلِكَ، فَقَالَتْ لَهَا مَا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Buhârî 5281; Tirmizî 1156.

[2] Elbânî: "Kocasının hür olması" ibaresi hariç sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/186, 6/189; Buhârî 6754; Ebû Dâvûd 2916; Tirmizî 1256; Nesâî 6/163; Darimî 2/169.

قَالَ أَهْلُهَا، فَقَالَتْ: لَاهَا: اللَّهِ إِذًا إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا هَذَا؟»، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ بَرِيرَةَ أَتَتْنِي تَسْتَعِينُنِي عَلَى كِتَابَتِهَا، فَقُلْتُ: لَا إِلَّا أَنْ يَشَاؤُوا أَنْ أَعُدَّهَا لَهُمْ عَدَّةً وَاحِدَةً، وَيَكُونَ الْوَلَاءُ لِي، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِأَهْلِهَا، فَأَبَوْا عَلَيْهَا، إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لَهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ابْتَاعِيهَا وَاشْتَرِطِي لَهُمُ الْوَلَاءَ وَأَعْتِقِيهَا، فَإِنَّ الْوَلَاءَ لِمَنْ أَعْتَقَ». ثُمَّ قَامَ ﷺ فَخَطَبَ النَّاسَ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ يَقُولُونَ: أَعْتِقْ يَا فُلَانُ وَالْوَلَاءُ لِي، كِتَابُ اللَّهِ أَحَقُّ، وَشَرْطُ اللَّهِ أَوْثَقُ، كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ، وَإِنْ كَانَ مِائَةَ شَرْطٍ»، فَخَيَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَوْجَهَا، وَكَانَ عَبْدًا فَاخْتَارَتْ نَفْسَهَا.

قَالَ عُرْوَةُ: «فَلَوْ كَانَ حُرًّا مَا خَيَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ زَوْجِهَا» [٥:٩]

4272- Hz. Âişe anlatıyor: Berîre, her yıl bir ûkiyye (kırk dirhemlik gümüş) vermek üzere dokuz ûkiyye üzerinden efendileriyle mukâtebe yapmıştı. Anlaşma bedelini ödemede yardım istemek üzere Âişe'ye gelince, ona: "Efendilerine söyle! Şayet velâ hakkının benim olmasını kabul ederlerse anlaşma bedelinin hepsini birden öderim" dedi. Berîre gidip efendileriyle bu konuyu konuştu. Ancak, velâ hakkının kendilerinin olmaması halinde bunu kabul etmeyeceklerini söylediler. Durumu anlatmak üzere yanına geldiği sırada Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Berîre, efendilerinin verdiği cevabı ona söyleyince Âişe de: "Vallahi velâ hakkı bende olmadıkça bunu kabul etmem" dedim.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ne oluyor?"** diye sorunca, ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Berîre anlaşma bedelini ödemede yardım istemek üzere bana gelince, ona: «Efendilerine söyle! Şayet velâ hakkının benim olmasını kabul ederlerse, anlaşma bedelinin hepsini birden öderim» dedim. Berîre gidip efendileriyle bu konuyu konuşmuş ama velâ hakkının kendilerinin olmaması halinde bunu kabul etmeyeceklerini söylemişler" dedim. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem): **"Velâ hakkı sende olmak üzere onu satın alıp azat et. Zira velâ hakkı azat eden kişiye aittir"** buyurdu. Ardından Müslümanlara konuşma yapmak üzere kalktı. Yüce Allah'a hamdu senada bulunduktan sonra da: **"Bazılarına ne oluyor da Yüce Allah'ın Kitab'ında yeri olmayan bazı şartları ileri sürüp: «Filan kişiyi azat et, ama velâ hakkı benimdir» diyorlar! Bilin ki bu konuda Allah'ın Kitab'ının hükmü uyulmaya daha layıktır ve onun koştuğu bir şart sizin koşacağınız bir şarttan daha sağlamdır. Yüce Allah'ın Kitab'ında yeri olmayan bir şart, bir değil yüz şart daha olsa geçersizdir!"** buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)

Berîre'yi kocası konusunda da muhayyer bıraktı. Kocası köle olduğu için de Berîre ondan ayrılmayı seçti.

Urve der ki: Berîre'nin kocası (köleydi, zira) hür biri olsaydı, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Berîre'yi ona dönüp dönmeme konusunda muhayyer bırakmazdı.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُصَرِّحِ بِأَنَّ زَوْجَ بَرِيرَةَ كَانَ عَبْدًا لَا حُرًّا

Berîre'nin Kocasının Köle Değil Hür Olduğunu Belirten Haber

٤٢٧٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَالِدٌ، عَنْ خَالِدٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ زَوْجَ بَرِيرَةَ كَانَ عَبْدًا، يُقَالُ لَهُ: مُغِيثٌ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ يَطُوفُ خَلْفَهَا يَبْكِي وَدُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى لِحْيَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْعَبَّاسِ: «يَا عَبَّاسُ، أَلَا تَعْجَبُ مِنْ شِدَّةِ حُبِّ مُغِيثٍ بَرِيرَةَ، وَمِنْ شِدَّةِ بُغْضِ بَرِيرَةَ مُغِيثًا»، فَقَالَ لَهَا ﷺ: «لَوْ رَاجَعْتِيهِ فَإِنَّهُ أَبُو وَلَدِكِ»، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَأْمُرُنِي بِهِ؟ قَالَ ﷺ: «إِنَّمَا أَنَا شَافِعٌ»، قَالَتْ: فَلَا حَاجَةَ لِي فِيهِ [٩:٥]

4273- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Berîre'nin kocası Muğîs adında bir köleydi. Onun gözyaşları sakallarına düşecek şekilde ağlayarak etrafında dolaştığını görür gibiyim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Abbâs'a: **"Muğîs'in Berîre'ye olan sevgisinin büyüklüğüne ve Berîre'nin de Muğîs'e olan nefretinin büyüklüğüne şaşıyor musun?"** buyurup Berîre'ye: **"Onu geri çevirsen, o çocuğunun babasıdır"** buyurdu. Berîre: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu bir emir mi?" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben aracıyım"** karşılığını verdi. Bunun üzerine Berîre: "Ona ihtiyacım yoktur" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/213; Buhârî 2563; Müslim 1504/9; Ebû Dâvûd 2233; Tirmizî 1154; Nesâî 6/164; İbn Mâce 2521; Bak hadis no: 4325.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1933); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 5283; Ebû Dâvûd 2231; Nesâî 8/245, 8/246; İbn Mâce 2075; Darimî 2/169.

بَابُ الرَّجْعَةُ

Bâb: Rıcat (Boşadığını Döndürme)

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ طَلَاقَ الْمَرْءِ امْرَأَتَهُ مَا لَمْ يُصَرِّحْ بِالثَّلَاثِ فِي نِيَّتِهِ يُحْكَمُ لَهُ بِهَا

Kişinin Karısını Üç Kere Olduğunu Belirtmeden Boşaması Durumunda Niyetine Göre Hüküm Verileceğine Delalet Eden Haber

٤٢٧٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ، عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ بْنِ رُكَانَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، أَنَّهُ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ الْبَتَّةَ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: «مَا أَرَدْتَ بِهَا؟»، قَالَ: وَاحِدَةً، قَالَ: «آللَّهِ؟»، قَالَ: آللَّهِ، قَالَ: «هِيَ عَلَى مَا أَرَدْتَ» [٣:٦٥]

4274- Rukâne bildiriyor: Kendisi, hanımını "elbette" (sözünü kullanarak kesin bir şekilde) boşadı. Sonra da Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gel(ip durumu O'na bildir)di. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Bununla (kaç talak ile boşamayı) kast ettin?"** diye sordu. Rukâne: "Bir talak (ile boşamayı kast ettim)" dedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah adına yemin eder misin?"** buyurdu. Rukâne de: "Allah adına yemin ederim ki (onu bir talakla boşadım)" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"O (talak), senin kast ettiğin (niyet) üzeredir!"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «الزُّبَيْرُ بْنُ سَعِيدٍ هَذَا هُوَ الزُّبَيْرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أُمُّهُ: حَمَادَةُ بِنْتُ يَعْقُوبَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، مَاتَ فِي وِلَايَةِ أَبِي جَعْفَرٍ»

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Zübeyr b. Saîd, Zübeyr b. Saîd b. Süleymân b. Nevfel b. el-Hâris b. Abdilmuttalib olup annesi Hamâde binti Yâkûb b. Saîd b. Nevfel b. el-Hâris b. Abdilmuttalib'dir ve Ebû Câfer'in halifeliği döneminde vefat etmiştir.

---

[1] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 2063; Daîf Ebî Dâvud 382); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ebû Dâvûd 2208; Tirmizî 1177; İbn Mâce 2051; Darimî 2/163; Müsned Ebû Ya'lâ 1537.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ طَلَاقَ امْرَأَتِهِ وَرَجْعَتِهَا مَتَى مَا أَحَبَّ

Karısını (Bir Kez) Boşayanın Onu Dilediği Zaman Döndürebileceği Hakkında

٤٢٧٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ ذَرِيحٍ، بِعُكْبَرَا، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَسْرُوقُ بْنُ الْمَرْزُبَانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ صَالِحٍ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ طَلَّقَ حَفْصَةَ، ثُمَّ رَاجَعَهَا» . [١:٤]

4275- Ömer b. el-Hattâb der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Ömer'in kızı) Hafsa'yı boşadı, sonra ona geri döndü."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ رَاجِعَ حَفْصَةَ مِنْ أَجْلِ أَبِيهَا عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Hafsa'yı Babası Ömer b. el-Hattâb'ın Hatırı İçin Geri Döndürdüğü Hakkında

٤٢٧٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: دَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ وَهِيَ تَبْكِي، فَقَالَ: «مَا يُبْكِيكِ، لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ طَلَّقَكِ، إِنَّهُ قَدْ كَانَ طَلَّقَكِ، ثُمَّ رَاجَعَكِ مِنْ أَجْلِي، فَأَيْمُ اللَّهِ لَئِنْ كَانَ طَلَّقَكِ لَا كَلَّمْتُكِ كَلِمَةً أَبَدًا» . [١:٤]

4276- Abdullah b. Ömer der ki: (Babam) Ömer, (bir gün) ağlar vaziyette olan (kızı) Hafsa'nın yanına girdi. Ona: "Seni ağlatan şey nedir? Yoksa Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seni boşadı mı? Seni geçmişte boşamıştı da benim hatırım için sonra sana geri dönmüştü. Allah'a yemin ederim ki, eğer Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seni yine boşamışsa, seninle asla bir kelime bile konuşamaz olayım!" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih "el-İrvâ' 2077; Sahîh Ebî Dâvud 1975); Şuayb: Hadis sahihtir. Ebû Dâvûd 2283; Nesâî 6/213; İbn Mâce 2016; Darimî 2/160, 2/161; Müsned Ebû Ya'lâ 173.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/158); Şuayb: İsnâdı ceyyiddir.

بَابُ الْإِيلَاءِ

Bâb: Îlâ[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يُوَلِّيَ مِنِ امْرَأَتِهِ أَيَّامًا مَعْلُومَةً

Kişinin Gün Belirterek Karısına Îlâ Yapmasının Mubahlığı

٤٢٧٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمُقَابِرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي حُمَيْدٌ الطَّوِيلُ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ: آلَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ نِسَائِهِ، وَكَانَتِ انْفَكَّتْ رِجْلُهُ، فَأَقَامَ فِي مَشْرُبَةٍ تِسْعًا وَعِشْرِينَ، ثُمَّ نَزَلَ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، آلَيْتَ شَهْرًا، قَالَ: «الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ». [١:٤]

4277- Enes der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ayağı çıkmıştı ve hanımlarının yanına girmemeye yemin etmişti. 29 gece yüksekçe bir odada kaldıktan sonra (hanımlarının yanına) indi. Ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Bir ay boyunca hanımlarına yaklaşmamak için yemin etmiştin" denilince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir ay 29 gün de olur"** karşılığını verdi.[2]

ذِكْرُ مَا يَعْمَلُ الْمَرْءِ إِذَا آلَى مِنِ امْرَأَتِهِ بِالْيَمِينِ

Karısına Yeminle Birlikte Îlâ Yapan Ne Yapar?

٤٢٧٨ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ قَزَعَةَ، حَدَّثَنَا مَسْلَمَةُ بْنُ عَلْقَمَةَ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ، عَنْ عَامِرٍ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «آلَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ نِسَائِهِ، فَجَعَلَ الْحَرَامَ حَلَالًا، وَجَعَلَ فِي الْيَمِينِ كَفَّارَةً» [١٠:٥]

4278- Hz. Âişe der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarına yaklaşmamaya yemin etti. Böylelikle helal (olan bir şey)i (kendisine) haram kıldı. Sonra yemininden dolayı kefâret verdi."[3]

---

[1] Sözlükte "yemin etmek" anlamına gelen îlâ kelimesi terim olarak kocanın yemin, adak veya bir şarta bağlamak suretiyle eşiyle cinsel ilişkide bulunmayı kendisine yasaklamasını ifade eder.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/200; Buhârî 5289; Tirmizî 690; Nesâî 6/166, 6/167.

[3] Elbânî: Sahih li-ğayrihi; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Tirmizî 1201; İbn Mâce 2072.

بَابُ الظِّهَارِ

Bâb: Zıhâr[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْحُكْمِ لِلْمُظَاهِرِ مِنِ امْرَأَتِهِ، وَمَا يَلْزَمُهُ عِنْدَ ذَلِكَ مِنَ الْكَفَّارَةِ

Karısına Zıhâr Yapana Kefaret Olarak Ne Hüküm Verlleceği Hakkında

٤٢٧٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنِي مَعْمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْظَلَةَ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَّامٍ، عَنْ خُوَيْلَةَ بِنْتِ ثَعْلَبَةَ، قَالَتْ: فِي وَاللَّهِ وَفِي أَوْسِ بْنِ الصَّامِتِ أَنْزَلَ اللَّهُ ﷻ صَدْرَ سُورَةِ الْمُجَادِلَةِ، قَالَتْ: كُنْتُ عِنْدَهُ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدْ سَاءَ خُلُقُهُ، وَضَجِرَ، قَالَتْ: فَدَخَلَ عَلَيَّ يَوْمًا فَرَاجَعْتُهُ فِي شَيْءٍ، فَغَضِبَ، وَقَالَ: أَنْتِ عَلَيَّ كَظَهْرِ أُمِّي، ثُمَّ خَرَجَ، فَجَلَسَ فِي نَادِي قَوْمِهِ سَاعَةً، ثُمَّ دَخَلَ عَلَيَّ، فَإِذَا هُوَ يُرِيدُنِي عَلَى نَفْسِي، قَالَتْ: قُلْتُ: كَلَّا وَالَّذِي نَفْسُ خُوَيْلَةَ بِيَدِهِ، لَا تَخْلُصُ إِلَيَّ، وَقَدْ قُلْتَ مَا قُلْتَ حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فِينَا بِحُكْمِهِ، قَالَتْ: فَوَاثَبَنِي، فَامْتَنَعْتُ مِنْهُ، فَغَلَبْتُهُ بِمَا تَغْلِبُ بِهِ الْمَرْأَةُ الشَّيْخَ الضَّعِيفَ، فَأَلْقَيْتُهُ تَحْتِي، ثُمَّ خَرَجْتُ إِلَى بَعْضِ جَارَاتِي، فَاسْتَعَرْتُ مِنْهَا ثِيَابًا، ثُمَّ خَرَجْتُ حَتَّى جِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَجَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَذَكَرْتُ لَهُ مَا لَقِيتُ مِنْهُ، فَجَعَلْتُ أَشْكُو إِلَيْهِ مَا أَلْقَى مِنْ سُوءِ خُلُقِهِ، قَالَتْ: فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «يَا خُوَيْلَةُ، ابْنُ عَمِّكِ شَيْخٌ كَبِيرٌ، فَاتَّقِي اللَّهَ فِيهِ»، قَالَتْ: فَوَاللَّهِ مَا بَرِحْتُ حَتَّى نَزَلَ الْقُرْآنُ، فَتَغَشَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا كَانَ يَغْشَاهُ، ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ، فَقَالَ: «يَا خُوَيْلَةُ، قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ ﷻ فِيكِ وَفِي صَاحِبِكِ»، قَالَتْ: ثُمَّ قَرَأَ عَلَيَّ: ﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ﴾، إِلَى قَوْلِهِ: ﴿وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مُرِيهِ فَلْيُعْتِقْ رَقَبَةً»، قَالَتْ: وَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا عِنْدَهُ مَا يَعْتِقُ، قَالَ: «فَلْيَصُمْ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ»، قَالَتْ: فَقُلْتُ: وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ شَيْخٌ كَبِيرٌ، مَا بِهِ مِنْ صِيَامٍ، قَالَ: «فَلْيُطْعِمْ سِتِّينَ مِسْكِينًا وَسْقًا مِنْ تَمْرٍ»، فَقُلْتُ: وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا ذَلِكَ عِنْدَهُ، قَالَتْ: فَقَالَ

---

[1] Zıhâr; kocanın, kendisine haram kılmak maksadıyla karısını veya karısının baş, yüz, sırt gibi bütünü ifade eden bir bölümünü evlenmesi dinen yasak olan yakını (mahrem) bir kadına benzetmesi demektir.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «فَإِنَّا سَنُعِينُهُ بِعَرَقٍ مِنْ تَمْرٍ»، قَالَتْ: فَقُلْتُ: وَأَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ سَأُعِينُهُ بِعَرَقٍ آخَرَ، فَقَالَ: «أَصَبْتِ، وَأَحْسَنْتِ، فَاذْهَبِي فَتَصَدَّقِي بِهِ عَنْهُ، ثُمَّ اسْتَوْصِي بِابْنِ عَمِّكِ خَيْرًا»، قَالَتْ: فَفَعَلْتُ . [٣٦:٥]

4279- Havle binti Sa'lebe anlatıyor: Vallahi, Yüce Allah benim ve (kocam) Evs b. es-Sâmit hakkında Mücadele suresinin baş kısmını indirmiştir. Şöyle ki: Ben, Evs b. es-Sâmit'in (nikahı altında) idim. O, yaşlı ihtiyar bir kimse idi. Huyu kötü(leşmiş) idi. Sinirli bir yapısı vardı. Bir gün yanıma girdi. Bir şey hususunda ondan istekte bulundum. O da kızdı ve (bana zıhar yaparak): "Sen bana anamın sırtı gibisin!" dedi. Sonra çıkıp gitti. Kavminin meclisinde bir saat/müddet oturdu. Sonra yanıma geldi. Bir de baktım ki, o, beni kendisine istiyor. Ben de: "Huveyle'nin canını elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, Allah ve Resûlü bizim hakkımızda hükmünü verinceye kadar sen bana yaklaşamazsın. Çünkü sen, söyleyeceğin sözü söyledin!" dedim. Derken o (yakalamak için) bana doğru harekete geçti, ben de ondan kaçtım. Nihayet bir kadının, güçsüz düşmüş bir yaşlıyı mağlup etmesi gibi ben de onu mağlup ettim ve onu üzerimden attım. Sonra komşularımdan birisinin yanına çıkıp gittim. Ondan ödünç bir elbise aldım. Çıkıp Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. Huzuruna oturdum. Kocamdan maruz kaldıklarımı O'na anlattım. Onun kötü huyundan dolayı uğradığım şeyleri şikayet ederek anlatmaya başladım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de (bana): **"Ey Huveyle! Amcanın oğlu, yaşlı ve ihtiyardır. Onun için Allah'tan kork!"** demeye başladı. Allah'a yemin ederim ki, çok geçmeden (tam bu sırada benim hakkımda) Kur'ân (ayetleri) nazil oldu. Derken (vahiy geldiğinde) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i bürümekte olan şey bürüdü. Sonra rahatladı ve: **"Ey Havle! Allah, senin ve kocan hakkında (ayetler) indirdi!"** buyurdu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana ***"Kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikâyette bulunan kadının sözünü Allah işitmiştir"*** (Mücadele 1. ayetten) ..... ***"Kâfirler için acı bir azap vardır"*** (Mücadele 4. ayetin sonuna kadar) okudu.

Daha sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), (bana): **"Kocana söyle de bir köle azad etsin!"** buyurdu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Onun köle azad edebilecek kadar maddi bir gücü yoktur!" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O halde iki ay peş peşe oruç tutsun!"** buyurdu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! O, yaşlı ve ihtiyardır. Oruç tutacak gücü yoktur!" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi

vesellem): **"O halde altmış miskine bir vesk[1] hurma versin!"** buyurdu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Onun yanında bu da yoktur!" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"O halde biz ona bir sepet hurmayla yardım ederiz!"** buyurdu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben de, ona bir başka sepetle yardım ederim!" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğru olanı yaptın- veya iyi yaptın-. Git, bunu onun adına sadaka olarak ver. Sonra da amcanın oğluna da hayrı tavsiye et!"** buyurdu. Ben de (denileni) yaptım.[2]

بَابُ الْخُلْعِ

Bâb: Hul[3]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلْمَرْأَةِ بِإِعْطَاءِ مَا طَابَتْ نَفْسُهَا بِهِ عَلَى الْخُلْعِ

Kişinin, Anlaşma Gereği Boşanmayı İsteyen Kadına Onu Memnun Edecek Şeyi Vermesinin Emredilmesi

٤٢٨٠ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ عَنْ حَبِيبَةَ بِنْتِ سَهْلٍ الْأَنْصَارِيَّةِ، أَنَّهَا كَانَتْ تَحْتَ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ إِلَى صَلَاةِ الصُّبْحِ، فَوَجَدَ حَبِيبَةَ بِنْتَ سَهْلٍ عَلَى بَابِهِ فِي الْغَلَسِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا شَأْنُكِ؟»، فَقَالَتْ: لَا أَنَا، وَلَا ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ - لِزَوْجِهَا -، فَلَمَّا جَاءَ ثَابِتٌ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «هَذِهِ حَبِيبَةُ بِنْتُ سَهْلٍ، قَدْ ذَكَرَتْ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَذْكُرَ»، قَالَتْ حَبِيبَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كُلُّ مَا أَعْطَانِي عِنْدِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ: «خُذْ مِنْهَا»، فَأَخَذَ مِنْهَا، وَجَلَسَتْ فِي أَهْلِهَا . [٧٨:١]

4280- Habîbe binti Sehl el-Ensâriyye anlatıyor: Kendisi, Sâbit b. Kays b. Şemmâs'ın nikâhı altında idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (bir gün) sabah (namazın)a çıkınca Habîbe'yi alaca karanlıkta kapısının önünde buldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Neyin var?"** diye sordu. Habîbe, (kocası hakkında): "Sâbit b. Kays ile benim evli (kalmamıza imkân) yoktur!" dedi. Sâbit b. Kays gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Bu, Habîbe binti Sehl'dir.**

---

[1] Dirhem-i örfi'ye göre 1 vesk; 195kg'dır.

[2] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 1918; el-İrvâ' 2087); Şuayb: Hadis sahihtir. Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 6/410, 6/411; Ebû Dâvûd 2214.

[3] Hul', fıkıhta kadının belli bir bedel vermesi karşılığında kocanın ayrılmaya razı olması üzerine evlilik bağından kurtulmasını ifade eder.

(Senin hakkında) Allah'ın söylemesini istediği (her şeyi) söyledi!" buyurdu. Habîbe: "Ey Allah'ın Resûlü! (Mehir olarak) verdiklerinin hepsi yanımdadır, (dilerse geri verebilirim)!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de, Sâbit b. Kays'a: **"(Mehir olarak verdiklerini) ondan (geri) al"** buyurdu.

Bunun üzerine Sâbit b. Kays (verdiklerini) ondan geri aldı. Habîbe de (kocasından ayrılarak) ailesinin yanında kaldı.[1]

بَابُ اللِّعَانِ

Bâb: Lîân[2]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ أَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ اللِّعَانِ

Lîân Âyetlerinin Nüzûl Sebebi

٤٢٨١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عَلْقَمَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي مَسْجِدِ الْمَدِينَةِ ذَاتَ لَيْلَةٍ، فَقَالَ رَجُلٌ: أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَجَدَ رَجُلٌ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا، فَإِنْ قَتَلَهُ قَتَلْتُمُوهُ، وَإِنْ سَكَتَ سَكَتَ عَلَى غَيْظٍ، فَوَاللَّهِ لَأَسْأَلَنَّ عَنْهُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا أَصْبَحَ غَدَا عَلَيْهِ، فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: لَوْ وَجَدَ رَجُلٌ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا، فَإِنْ قَتَلَهُ قَتَلْتُمُوهُ، وَإِنْ تَكَلَّمَ جَلَدْتُمُوهُ، وَإِنْ سَكَتَ سَكَتَ عَلَى غَيْظٍ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ افْتَحْ، فَنَزَلَتْ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾، هَؤُلَاءِ الْآيَاتُ فِي اللِّعَانِ، فَجَاءَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَامْرَأَتُهُ فَتَلَاعَنَا، فَشَهِدَ الرَّجُلُ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ، وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ، فَلَمَّا أَخَذَتِ امْرَأَتُهُ لِتَلْتَعِنَ، قَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: «مَهْ»، فَالْتَعَنَتْ، فَلَمَّا أَدْبَرَتْ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «فَلَعَلَّهَا أَنْ تَجِيءَ بِهِ أَسْوَدَ جَعْدًا»، فَجَاءَتْ بِهِ أَسْوَدَ جَعْدًا، قَالَ إِسْحَاقُ: قَالَ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ: قُلْتُ لِجَرِيرٍ: لَمْ يَرْوِ هَذَا عَنِ الْأَعْمَشِ أَحَدٌ غَيْرُكَ، قَالَ: «لَكِنِّي سَمِعْتُهُ مِنْهُ» [٣:٦٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1929); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 2/564; Ahmed 6/433; Ebû Dâvûd 2227, 2228; Nesâî 6/169.

[2] Fıkıh terimi olarak liân, karısının zina ettiğini veya doğan/doğacak çocuğun zina ürünü olduğunu iddia eden kocanın hâkim huzurunda bunu yeminle teyit etmesi, kadının da kocasının yalan söylediğine ve kendisinin mâsum olduğuna aynı tarzda yemin etmesidir.

4281- Abdullah (b. Mes'ûd) anlatıyor: Medine Mescid'inde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile bir gece beraberdik. Bir adam: "Birimiz karısının bir adamla zina ettiğini görüp de adamı öldürse onu öldürürsünüz. Sussa da öfke içinde susar. Vallahi bunu Allah Resûlü'ne soracağım" dedi. Sabah olunca da Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip: "Ey Allah'ın Resûlü! Birimiz karısının bir adamla zina ettiğini görüp de adamı öldürse onu öldürürsünüz. Öldürmeyip bunu dile getirse şahit yetersizliğinden iftirada bulundu diye sopa atarsınız. Sussa da öfke içinde susar" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allahım! Gerçeği ortaya çıkar"** deyip dua etmeye başladı. Bunun üzerine liân konusundaki ***"Karılarına zina isnad edip de kendilerinden başka şahitleri olmayanların şahitliği, kendisinin doğru sözlülerden olduğuna Allah'ı dört defa şahit tutmasıyla olur. Beşincisinde, eğer yalancılardan ise Allah'ın lanetinin kendisine olmasını diler. Kocasının yalancılardan olduğuna dair Allah'ı dört defa şahit getirmesi, beşinci defada da eğer kocası doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabının kendi üzerine olmasını dilemesi, kadından cezayı kaldırır"*** (Nur 6) âyetleri nazil oldu.

O ve hanımı Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip lanetleştiler. Sonrasında adam dört defa doğruyu söylediğine dair Allah adına şahadette bulundu. Beşincisinde de yalan söylüyorsa Allah'ın lanetinin üzerinde olmasını ifade etti. Kadın lanetleşeceği zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Vazgeç!"** dedi, ancak kadın da lanetleşti. Bu kadın arkasını dönüp gidince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Herhalde bu kadın kara, cılız bir çocuk doğurur"** buyurdu. Kısa bir süre sonra kadın kara, cılız bir çocuk dünyaya getirdi.

İshâk bildiriyor: Yahya b. Maîn dedi ki: Cerîr'e "Bu hadisi senden başka A'meş'ten rivayet eden yok" dediğimde "Ancak ben ondan bunu işittim" dedi.[1]

٤٢٨٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ وَجَدْتُ مَعَ امْرَأَتِي رَجُلًا أُمْهِلُهُ حَتَّى آتِيَ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ». [٤:٣٦]

4282- Ebû Hureyre bildiriyor: Sa'd b. Ubâde: "Ey Allah'ın Resûlü! Karımı yabancı bir adamla yakalasam dört şahit getirinceye kadar onlara

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1950); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/421, 1/422; Müslim 1495; Ebû Dâvûd 2253; İbn Mâce 2068.

dokunmayayım mı?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet!"** karşılığını verdi.[1]

٤٢٨٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ رَجُلًا رَأَى مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا يَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ بِهِ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﷻ مَا ذِكْرُ فِي الْقُرْآنِ مِنَ الْمُتَلَاعِنِينَ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَدْ قُضِيَ فِيكَ، وَفِي امْرَأَتِكَ»، قَالَ: فَتَلَاعَنَا وَأَنَا شَاهِدٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ أَمْسِكُهَا فَقَدْ كَذَبْتُ عَلَيْهَا فَفَارَقَهَا، فَكَانَتْ سُنَّةً بَعْدُ أَنْ يُفَرَّقَ بَيْنَ الْمُتَلَاعِنِينَ، فَكَانَتْ حَامِلًا فَأَنْكَرَ حَمْلَهَا، وَكَانَ ابْنُهَا يُدْعَى إِلَيْهَا، ثُمَّ جَرَتِ السُّنَّةُ فِي الْمِيرَاثِ أَنْ يَرِثَهَا وَتَرِثُ مِنْهُ مَا فَرَضَ اللَّهُ لَهَا [٣٦:٥]

4283- Sehl b. Sa'd bildiriyor: Adamın biri Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Kişi karısının yanında bir adam görse onu öldürebilir mi? Buna karşılık siz onu öldürür müsünüz? Ya da bu kişi ne yapabilir?" dedi. Bunun üzerine Yüce Allah onlar hakkında, Kur'ân'da mülâane ile ilgili zikredilen âyetleri indirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adama: **"Yüce Allah senin ve karının hakkında hükmünü verdi"** buyurdu. Ardından adamla karısı mülâane yaptılar. Ben de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında bulunuyordum ve bu olaya şahit oldum. Adam dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben onu nikâhım altında tutacak olursam, onun hakkında yalan söylemiş duruma düşerim" dedi ve karısından ayrıldı. Bu olay sonrasında mülâane yapan karı kocanın ayrılmaları sünnet oldu. Kadın da hamileydi. Ancak kocası çocuğun kendisinden olduğunu kabul etmiyordu. Bundan dolayı doğum sonrası bu erkek çocuk annesine nispet edildi. Yine bu olayın ardından böylesi bir çocuk Yüce Allah'ın farz kıldığı miktarda annesine, annesi de çocuğa varis olmaya başladı.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/737; Ahmed 2/465; Müslim 1498/15; Ebû Dâvûd 4533; Bak hadis no: 4409.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1949; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 4746; Ebû Dâvûd 2252.

ذِكْرُ اسْمِ هَذَا الْمُلَاعِنِ امْرَأَتَهُ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا

Bahsi Geçen ve Karısı İle Mülâane Yapan Kimsenin Adı

٤٢٨٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، أَنَّ سَهْلَ بْنَ سَعْدٍ السَّاعِدِيَّ أَخْبَرَهُ، أَنَّ عُوَيْمِرَ الْعَجْلَانِيَّ جَاءَ إِلَى عَاصِمِ بْنِ عَدِيٍّ الْأَنْصَارِيِّ، فَقَالَ لَهُ: يَا عَاصِمُ، أَرَأَيْتَ لَوَ أَنَّ رَجُلًا وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ؟ سَلْ لِي يَا عَاصِمُ عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: فَسَأَلَ عَاصِمُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، فَكَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تِلْكَ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، حَتَّى كَبُرَ عَلَى عَاصِمٍ مَا سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا رَجَعَ عَاصِمٌ إِلَى أَهْلِهِ، جَاءَهُ عُوَيْمِرٌ، فَقَالَ: يَا عَاصِمُ، مَاذَا قَالَ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟ فَقَالَ عَاصِمٌ لِعُوَيْمِرٍ: لَمْ تَأْتِنِي بِخَيْرٍ، قَدْ كَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمَسْأَلَةَ الَّتِي سَأَلْتُهُ عَنْهَا، فَقَالَ عُوَيْمِرٌ: وَاللَّهِ لَا أَنْتَهِي حَتَّى أَسْأَلَهُ عَنْهَا، فَجَاءَ عُوَيْمِرٌ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَسَطَ النَّاسِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَدْ أُنْزِلَ فِيكَ وَفِي صَاحِبَتِكَ، فَاذْهَبْ فَأْتِ بِهَا»، فَقَالَ سَهْلٌ: فَتَلَاعَنَا وَأَنَا مَعَ النَّاسِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا فَرَغَا مِنْ تَلَاعُنِهِمَا، قَالَ عُوَيْمِرٌ: كَذَبْتُ عَلَيْهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَمْسَكْتُهَا، فَطَلَّقَهَا ثَلَاثًا قَبْلَ أَنْ يَأْمُرَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ [٥:٣٦]

4284- Sehl b. Sa'd es-Sâ'idî anlatıyor: Uveymir el-Aclânî, Âsım b. Adiy el-Ensârî'ye geldi ve ona: "Ey Âsım! Adamın biri karısının yanında başka bir adam görse onu öldürür mü, buna karşılık o da öldürülür mü, ya da ne yapmalıdır? Bunu benim için Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sorsana, ey Âsım" dedi. Âsım da bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sordu. Ancak Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bu tür sorulardan hoşlanmadığı ve bu yönde soru soranı azarladığı için verdiği karşılığı işitmek Âsım'ın gücüne gitti. Âsım evine döndüğü zaman Uveymir yanına geldi ve: "Ey Âsım! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sana ne dedi?" diye sordu. Âsım: "Hayır, bir hayır getiremedim; zira Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine sorduğum soruyu hoş karşılamadı" diye cevap verdi. Uveymir de: "Vallahi bunu ona sormadan bırakmayacağım!" dedi.

Sonra gidip insanların ortasında bulunan Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında durdu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yüce Allah senin ve karın hakkında âyet indirdi. Git ve karını getir"** karşılığını verdi.

Sehl der ki: Sonrasında Uveymir içlerinde benim de bulunduğum bir topluluğun önünde, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) huzurunda karısıyla lanetleşti. Lanetleşmeyi bitirdiklerinde Uveymir: "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer ben onu yine yanımda tutacaksam o zaman onun hakkında yalan söylemiş olacağım" dedi ve

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona (boşaması için) emir vermeden kendisi onu üç talakla boşadı.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤٢٨٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، بِبَيْتِ الْمَقْدِسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، أَنَّ عُوَيْمِرًا الْعَجْلَانِيَّ أَتَى عَاصِمَ بْنَ عَدِيٍّ وَكَانَ سَيِّدُ بَنِي الْعَجْلَانِ، فَقَالَ: كَيْفَ تَقُولُونَ فِي رَجُلٍ وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ فَقَالَ: سَلْ لِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، قَالَ: فَأَتَى عَاصِمٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، رَجُلٌ وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ فَكَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، فَأَتَى عُوَيْمِرًا، فَقَالَ لَهُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَدْ كَرِهَ الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، فَقَالَ عُوَيْمِرٌ: وَاللَّهِ لَا أَنْتَهِي حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ ذَلِكَ، فَأَتَى عُوَيْمِرٌ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ ﷻ فِيكَ وَفِي صَاحِبَتِكَ»، فَأَمَرَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَتَلَاعَنَا بِمَا سَمَّى اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، قَالَ: فَلَاعَنَهَا، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنْ حَبَسْتُهَا فَقَدْ ظَلَمْتُهَا، قَالَ: فَطَلَّقَهَا، وَكَانَتْ سُنَّةٌ لِمَنْ بَعْدَهُمَا مِنَ الْمُتَلَاعِنِينَ، قَالَ: ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «انْظُرُوا فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَسْحَمَ، أَدْعَجَ الْعَيْنَيْنِ، عَظِيمَ الْأَلْيَتَيْنِ، خَدَلَّجَ السَّاقَيْنِ، فَلَا أَحْسِبُ عُوَيْمِرًا إِلَّا قَدْ صَدَقَ عَلَيْهَا، وَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أُحَيْمِرَ كَأَنَّهُ وَحَرَةٌ فَلَا أَحْسِبُ عُوَيْمِرًا إِلَّا وَقَدْ كَذَبَ عَلَيْهَا»، قَالَ فَجَاءَتْ بِهِ عَلَى النَّعْتِ الَّذِي نَعَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ تَصْدِيقِ عُوَيْمِرٍ، قَالَ: فَكَانَ يُنْسَبُ بَعْدُ إِلَى أُمِّهِ [٥:٣٦]

4285- Sehl b. Sa'd bildiriyor: Uveymir, Benî Aclân'ın lideri Âsım b. Adiy'e gidip: "Hanımının yanında başka bir erkek gören kişi hakkında ne dersin. Adam onu öldürse, siz de (kısas olarak) onu öldürür müsünüz ya da bu adam nasıl hareket edecek?" dedi ve: "Bu meseleyi benim için Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) sor" diye ekledi. Âsım Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip: "Ey Allah'ın Resûlü! Hanımının yanında başka bir erkeği gören kişi onu öldürürse siz de (kısas olarak) onu öldürür müsünüz ya da bu adam nasıl hareket edecek?" dedi.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1942); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/566; Ahmed 5/336, 337; Buhârî 5259; Müslim 1492/1; Ebû Dâvûd 2245; Nesâî 6/143; Darimî 2/150.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bu sorudan hoşlanmadı ve onu azarladı. Âsım dönünce Uveymir, Âsım'a sorusuyla ilgili ne yaptığını sorunca. Âsım: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu tür sorulardan hoşlanmadı ve bunu ayıpladı" cevabını verdi. Uveymir: "Vallahi bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sormadıkça durmayacağım" deyip Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Senin ve hanımın hakkında hüküm verilmiştir"** buyurdu ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Allah'ın Kitab'ında tarif ettiği gibi lanetleşmelerini emretti. Uveymir hanımıyla lanetleştikten sonra: "Ey Allah'ın Resûlü! Onu yanımda tutarsam haksızlık etmiş olurum" deyip onu boşadı. Bundan sonra lanetleşecek olanlar böyle yapmaya başladılar.

Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Eğer kadının doğurduğu çocuk siyah iri gözlü, dolgun kalçalı ve kalın bacaklı olursa o zaman Uveymir doğru söylüyor demektir. Fakat kumral ve kertenkele gibi kısa doğurursa Uveymir yalan söylüyor demektir."** Kadın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in tarif ettiği şekilde doğurduğu bebek, Uveymir'in doğru söylediğini gösterir şekilde doğdu. Daha sonra o çocuk annesine nisbet edildi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ اللِّعَانِ الَّذِي يَجِبُ أَنْ يَكُونَ بَيْنَ مَنْ وَصَفْنَا نَعْتَهُمَا مِنَ الزَّوْجِ وَالْمَرْأَةِ

Karı ile Kocası Arasında Yapıldığı Söylenen Lîânın Nasıl Yapılması Gerektiği Hakkında

٤٢٨٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ، قَالَ: سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ يَقُولُ: سُئِلْتُ عَنِ الْمُتَلَاعِنِينَ فِي إِمْرَةِ مُصْعَبٍ، أَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا؟، فَمَا دَرَيْتُ مَا أَقُولُ فِيهِ، فَقُمْتُ مَكَانِي إِلَى مَنْزِلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، وَهُوَ قَائِلٌ، فَاسْتَأْذَنْتُهُ، فَقَالَ الْغُلَامُ: إِنَّهُ قَائِلٌ، فَقُلْتُ: مَا بُدَّ مِنْ أَنْ أَدْخُلَ عَلَيْهِ فَسَمِعَ صَوْتِي، فَعَرَفَهُ، وَقَالَ: أَسَعِيدٌ؟، قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: ادْخُلْ مَا جِئْتَ هَذِهِ السَّاعَةَ إِلَّا لِحَاجَةٍ، فَدَخَلْتُ، وَهُوَ مُفْتَرِشٌ بَرْذَعَةَ رَحْلِهِ مُتَوَسِّدٌ وِسَادَةً حَشْوهَا لِيفٌ، فَقُلْتُ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، الْمُتَلَاعِنَانِ، أَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا، فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، نَعَمْ إِنَّ أَوَّلَ مَنْ سَأَلَ عَنْ ذَلِكَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ، أَتَى النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ أَنَّ أَحَدَنَا رَأَى امْرَأَتَهُ عَلَى فَاحِشَةٍ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ إِنْ تَكَلَّمَ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1944); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 5/330, 5/331; Buhârî 4745; Müslim 1492/2; Ebû Dâvûd 2249; Nesâî 6/170, 6/171; İbn Mâce 2066; Darimî 2/150.

تَكَلَّمَ بِأَمْرٍ عَظِيمٍ، وَإِنْ سَكَتَ سَكَتَ عَلَى مِثْلِ ذَلِكَ، فَلَمْ يُجِبْهُ النَّبِيُّ ﷺ ، فَلَمَّا كَانَ بَعْدُ ذَلِكَ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنَّ الَّذِي سَأَلْتُكَ عَنْهُ قَدِ ابْتُلِيتُ بِهِ، «فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﷻ هَؤُلَاءِ الْآيَاتِ فَدَعَا الرَّجُلَ، فَتَلَاهُنَّ عَلَيْهِ وَوَعَظَهُ وَذَكَّرَهُ، وَأَخْبَرَهُ أَنَّ عَذَابَ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ عَذَابِ الْآخِرَةِ»، فَقَالَ: لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا كَذَبْتُ عَلَيْهَا، «ثُمَّ دَعَا بِالْمَرْأَةِ فَوَعَظَهَا وَذَكَّرَهَا، وَأَخْبَرَهَا أَنَّ عَذَابَ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ عَذَابِ الْآخِرَةِ»، فَقَالَتْ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّهُ لَكَاذِبٌ، «فَبَدَأَ بِالرَّجُلِ، فَشَهِدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ، ثُمَّ ثَنَّى بِالْمَرْأَةِ فَشَهِدَتْ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ، ثُمَّ فَرَّقَ بَيْنَهُمَا» [٥:٣٦]

4286- Saîd b. Cübeyr anlatıyor: Mus'ab b. ez-Zübeyr'in emirliği döneminde bana "Lânetleşen/mülâane yapan iki kişinin araları ayrılır mı?" diye sordular. Ben de ne cevap vereceğimi bilemedim. Derken İbn Ömer'in Mekke'deki evine gittiğimde o öğle uykusunda idi. İzin istedim. Hizmetçi: "Öğle uykusu uyuyor" dedi. Onun yanına girmem gerektiğini söyledim. Bu sırada İbn Ömer benim sesimi duyup: "Saîd mi?" diye sordu. Ben: "Evet" deyince İbn Ömer: "Gir! Vallahi seni ancak bir ihtiyaç bu saatte buraya getirmiş olmalı" dedi. Ben içeriye girdim. İbn Ömer'i bir hayvan çulu üzerine oturmuş ve içi lif dolu olan bir yastığa dayanmış halde buldum. "Ey Ebû Abdirrahman! Lânetleşen çiftin arası ayrılır mı?" diye sordum. İbn Ömer şu karşılığı verdi:

Sübhânallah! Evet. Bunu ilk soran falanın oğlu falandır. O, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Ne dersin? Bizim birisi karısını zina üzerinde bulsa, o koca ne yapacak? Eğer zina fiilinde bulduğunu söylese (dört şahitle ispatı gereken) büyük bir şey iddia etmiş olacak, sussa, yine böyle büyük bir şeye karşı susmuş olacak" dedi.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) susup ona cevap vermedi. Bu sorunun ardından biraz vakit geçince o adam tekrar gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Sana sormuş olduğum iş başıma geldi" dedi. İşte bunun üzerine Allah şu âyetleri indirdi: ***"Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka şahitleri olmayanlara gelince, onların her birinin şahitliği, kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ederek şahitlik etmesi, beşinci defa da, eğer yalan söyleyenlerden ise Allah'ın lânetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir. Kadının, kocasının yalan söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ve şahitlik etmesi, beşinci defa da, eğer (kocası) doğru söyleyenlerden ise***

Allah'ın gazabının kendi üzerine olmasını dilemesi kendisinden cezayı kaldırır." (Nûr 6-9)

Akabinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu âyetleri o zâtı çağırıp yüzüne karşı okudu, ona nasihatlerde bulundu. Dünya azabının, âhiret azabından daha hafif olduğunu ona söyleyerek hatırlatmalarda bulundu. Buna karşılık adam: "Hayır! Seni hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki ben kadına iftira etmiyorum" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sonra kadını çağırdı, ona da nasihatlerde bulundu. Dünya azabının âhiret azabından daha hafif olduğunu ona da söyleyip hatırlatmada bulundu. Fakat kadın: "Hayır! Seni hak (din) ile gönderen Allah'a yemin olsun ki, o muhakkak bir yalancıdır" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (liâna/mülâaneye) erkekten başladı. Önce erkek Allah adına yemin ile kendisinin doğru söyleyenlerden olduğunu dört defa şahadet etti. Beşincide de eğer yalancılardan ise Allâh'ın lânetinin kendi üzerine olmasını söyledi. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ikinci olarak kadını yemin ile lânetleşmeye çağırdı. Kadın da Allah'a yemin ile kocasının muhakkak yalancılardan olduğuna dört defa şahadet etti. Beşincide ise eğer kendisi yalancılardan ise, Allah'ın öfkesinin kendi üzerine olmasını söyledi. Bundan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onların arasını ayırdı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الزَّوْجَيْنِ إِذَا تَلَاعَنَا عَلَى حَسَبِ
مَا وَصَفْنَاهُ لَمْ يَكُنْ لَهُ السَّبِيلُ عَلَيْهَا فِيمَا بَعْدُ مِنْ أَيَّامِهِ

Anlatıldığı Şekilde Aralarında Mülâane Yapılan Karı İle Kocanın Arasındaki İlişkinin Tamamen Koptuğu Hakkında

٤٢٨٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، سَمِعَ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِلْمُتَلَاعِنَيْنِ: «حِسَابُكُمَا عَلَى اللَّهِ أَحَدُكُمَا كَاذِبٌ لَا سَبِيلَ لَكَ عَلَيْهَا» قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَالِي؟ قَالَ: «لَا مَالَ لَكَ، إِنْ كُنْتَ صَدَقْتَ عَلَيْهَا فَهُوَ مَا اسْتَحْلَلْتَ مِنْ فَرْجِهَا، وَإِنْ كُنْتَ كَذَبْتَ عَلَيْهَا فَذَاكَ أَبْعَدُ لَكَ» [٣٦:٥]

4287- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) lanetleşen çifte: **"İçinizden biri yalan söylüyor, ama bunun hesabı artık Allah'a kalmıştır. Sen de artık bu kadınla asla bir araya gelemezsin!"** buyurdu. Adam: "Ey Allah'ın

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1955); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/19; Müslim 1493/4; Tirmizî 1202; Darimî 2/150.

Resûlü! (Mehir olarak kadına verdiğim) mal ne olacak?" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kadından alacağın bir şey yok! Şayet iddianda doğru isen verdiğin mal onunla cinsel birleşmene karşılıktır. Yok, yalan söylüyorsan da bu malı hiç alamazsın!"** karşılığını verdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ وَلَدَ الْمُتَلَاعِنَةِ يَلْحَقُ بِهَا بَعْدَ اللِّعَانِ الْوَاقِعِ بَيْنَهَا وَبَيْنَ زَوْجِهَا دُونَ أَنْ يَلْحَقَ بِزَوْجِهَا

Kadın İle Kocası Arasında Gerçekleşen Mülâane Sonrası İkisinin Çocuğunun Kadının Nesebine Verilmesi

٤٢٨٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ الطَّائِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا لَاعَنَ امْرَأَتَهُ فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَانْتَفَى مِنْ وَلَدِهَا، «فَفَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَهُمَا، وَأَلْحَقَ الْوَلَدَ بِالْمَرْأَةِ» [٥:٣٦]

4288- İbn Ömer bildiriyor: "Adamın biri karısıyla lanetleşti ve adam, lanetleşmeye konu olan çocuğu kabul etmedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onları ayırdı ve çocuğu kadına (annesine) verdi."[2]

بَابُ الْعِدَّةِ

Bâb: İddet[3]

٤٢٨٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ، عَنْ عَقِيلٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، «أَنَّهَا كَانَتْ تَحْتَ أَبِي عَمْرِو بْنِ حَفْصِ بْنِ الْمُغِيرَةِ فَطَلَّقَهَا آخِرَ ثَلَاثِ تَطْلِيقَاتٍ، فَزَعَمَتْ أَنَّهَا جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَفْتَتْ فِي خُرُوجِهَا مِنْ بَيْتِهَا، فَأَمَرَهَا أَنْ تَنْتَقِلَ إِلَى ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ الْأَعْمَى. [٨٢:١]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1953); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/11; Buhârî 5312; Müslim 1493/5; Ebû Dâvûd 2257; Nesâî 6/177.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1955); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/567; Ahmed 2/7, 2/38; Buhârî 5315; Müslim 1494/8; Ebû Dâvûd 2259; Tirmizî 1203; Nesâî 6/178; İbn Mâce 2069; Darimî 2/151.

[3] İddet, İslâm hukukunda, evliliğin herhangi bir sebeple sona ermesi durumunda kadının yeni bir evlilik yapabilmek için beklemek zorunda olduğu süreyi ifade eder.

4289- Ebû Seleme b. Abdirrahman bildiriyor: "Fâtıma binti Kays. Ebû Amr b. Hafs b. el-Muğîre ile evliydi ve kocası son hakkını da kullanarak onu üçüncü defa boşadı. Fâtıma'nın dediğine göre Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelip iddetini kocasının evi dışında bir evde geçirmek için izin istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de kör biri olan İbn Ümmü Mektûm'un evine gitmesini söyledi."[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أُمِرَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ قَيْسٍ بِالِانْتِقَالِ إِلَى بَيْتِ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ

Fatıma Binti Kays'a İbn Ümmi Mektûm'un Evine Taşınması Emrinin Veriliş Nedeni

٤٢٩٠ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ مَوْلَى الْأَسْوَدِ بْنِ سُفْيَانَ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، أَنَّ أَبَا عَمْرِو بْنِ حَفْصٍ طَلَّقَهَا الْبَتَّةَ وَهُوَ غَائِبٌ بِالشَّامِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا وَكِيلَهُ بِشَعِيرٍ، فَسَخِطَتْهُ، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا لَكِ عَلَيْنَا مِنْ شَيْءٍ، فَجَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ لَهَا: «لَيْسَ لَكِ عَلَيْهِ نَفَقَةٌ»، وَأَمَرَهَا أَنْ تَعْتَدَّ فِي بَيْتِ أُمِّ شَرِيكٍ، ثُمَّ قَالَ: «تِلْكَ امْرَأَةٌ يَغْشَاهَا أَصْحَابِي، فَاعْتَدِّي عِنْدَ ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّهُ رَجُلٌ أَعْمَى تَضَعِينَ ثِيَابَكِ حَيْثُ شِئْتِ، فَإِذَا حَلَلْتِ فَآذِنِينِي»، قَالَتْ: فَلَمَّا حَلَلْتُ ذَكَرْتُ لَهُ أَنَّ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ وَأَبَا جَهْمٍ خَطَبَانِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمَّا أَبُو جَهْمٍ فَلَا يَضَعُ عَصَاهُ عَنْ عَاتِقِهِ، وَأَمَّا مُعَاوِيَةُ فَصُعْلُوكٌ لَا مَالَ لَهُ، انْكِحِي أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ»، قَالَتْ: فَكَرِهْتُ، ثُمَّ قَالَ: «انْكِحِي أُسَامَةَ»، فَنَكَحْتُهُ، فَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا وَاغْتَبَطْتُ بِهِ. [٨٢:١]

4290- Ebû Seleme b. Abdirrahman bildiriyor: Ebû Amr b. Hafs, Şam'da iken karısı Fâtıma binti Kays'ı gıyabında üç talakla boşadı. Vekili ile de nafaka olarak Fâtıma'ya biraz arpa yolladı. Fâtıma buna kızınca vekil: "Vallahi bizden alacağın herhangi bir şey yok" dedi. Fâtıma, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip olanları anlatınca: **"Nafaka olarak ondan alacağın bir şey yok"** buyurdu ve iddetini Ümmü Şerîk'in yanında geçirmesini söyledi. Sonra: **"O kadının yanına akşamları ashâbımdan gelip gidenler çok olur. Sen iddetini İbn Ümmi Mektûm'un yanında geçir. Zira gözleri görmeyen biridir ve evde dış giysilerini giymeden rahat bir şekilde kalabilirsin. İddetin bitince de bana haber ver"** buyurdu.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/415; Müslim 1480/40; Ebû Dâvûd 2289.

İddeti bittiğinde Muâviye b. Ebî Süfyân ile Ebû Cehm'in kendisine talip olduğunu söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ebû Cehm sopasını elinden düşürmeyen biridir. Muâviye ise malı olmayan züğürt biridir. Sen Usâme b. Zeyd ile evlen"** buyurdu.

Fâtıma dedi ki: Onunla evlenmek istemedim. Sonra bir daha: **"Usâme ile evlen"** buyurunca Usâme ile evlendim. Onunla evliliğimde Yüce Allah bol hayırlar ihsan etti ve herkes onunla olan bu evliliğime gıpta ile baktı.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ إِثْبَاتِ السُّكْنَى لِلْمَبْتُوتَةِ

Kesin Olarak Boşanmış Kadının Mesken Hakkının Olmadığı Hakkında

٤٢٩١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «الْمُطَلَّقَةُ ثَلَاثًا لَيْسَ لَهَا سُكْنَى، وَلَا نَفَقَةٌ» [٦٦:٣]

4291- Fâtıma binti Kays bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Üç talâkla boşanan kadının, mesken ve nafaka hakkı yoktur"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ وَصْفِ عِدَّةِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا

Kocası Ölmüş Kadının İddetinin Tarifi

٤٢٩٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، عَنْ عَمَّتِهِ زَيْنَبَ بِنْتِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، أَنَّ الْفُرَيْعَةَ بِنْتَ مَالِكِ بْنِ سِنَانٍ، وَهِيَ أُخْتُ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَخْبَرَتْهَا، أَنَّهَا جَاءَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَسْأَلُهُ أَنْ تَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهَا فِي بَنِي خُدْرَةَ، فَإِنَّ زَوْجَهَا خَرَجَ فِي طَلَبِ أَعْبُدٍ لَهُ أَبَقُوا، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِطَرَفِ الْقَدُومِ لَحِقَهُمْ، فَقَتَلُوهُ، فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنْ أَرْجِعَ إِلَى أَهْلِي، فَإِنَّ زَوْجِي لَمْ يَتْرُكْنِي فِي مَنْزِلٍ يَمْلِكُهُ، وَلَا نَفَقَةَ، فَقَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «نَعَمْ»، فَانْصَرَفْتُ حَتَّى إِذَا كُنْتُ فِي الْحُجْرَةِ، أَوْ فِي الْمَسْجِدِ، دَعَانِي، أَوْ أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَدُعِيتُ لَهُ، فَقَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1976); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/580; Ahmed 6/412; Müslim 1480/36; Ebû Dâvûd 2284; Nesâî 6/75, 6/76.

[2] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 4250.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «كَيْفَ قُلْتِ؟»، قَالَتْ: فَرَدَدْتُ عَلَيْهِ الْقِصَّةَ الَّتِي ذَكَرْتُ مِنْ شَأْنِ زَوْجِي، فَقَالَ: «امْكُثِي فِي بَيْتِكِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ»، قَالَتْ: فَاعْتَدَدْتُ فِيهِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، قَالَتْ: فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ أَرْسَلَ إِلَيَّ، فَسَأَلَنِي عَنْ ذَلِكَ فَأَخْبَرْتُهُ، فَاتَّبَعَهُ، وَقَضَى بِهِ . [٨٢:١]

4292- Ebû Saîd el-Hudrî'nin kız kardeşi olan Furey'a binti Mâlik b. Sinân nakleder: Furey'a, (bir gün) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e varıp O'na, Hudre oğulları kabilesindeki ailesinin yanına dönüp dönemeyeceğini sordu. O günlerde kocası, kaçan kölelerini aramaya çıkmış, nihayet Kaddûm taraflarında onlara yetişince köleler onu öldürmüşlerdi.

(Furey'a devamla der ki:) Bunun üzerine ben de, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e; ailemin yanına dönüp dönemeyeceğini sordum. Çünkü kocam bana sahip olduğu bir ev ve nafaka bırakmadı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Olur!"** diye cevap verdi. Ben de çıktım gittim. Odama -veya Mescid'e- varmış idim ki, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni çağırdı -ya da beni(m çağrılmamı) emretti- ve çağrıldım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (bana): **"Nasıl demiştin?"** buyurdu. Ben de, kocamın durumu ile ilgili anlattığım olayı kendisine tekrarladım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Farz olan iddet müddeti tamamlana kadar evinde kal!"** buyurdu. Orada dört ay on gün iddet geçirdim...

Osmân b. Affân, (halife olduğunda) bana adam göndererek benden bunu(n hükmünü) sordu. Ben de ona (durumu) bildirdim. O da bu hükme uydu ve buna göre hüküm verdi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: رَوَى هَذَا الْخَبَرَ الزُّهْرِيُّ، عَنْ مَالِكٍ، «وَالْقَدُومُ: مَوْضِعٌ بِالْحِجَازِ، وَهُوَ الْمَوْضِعُ الَّذِي رُوِيَ فِي بَعْضِ الْأَخْبَارِ: أَنَّ إِبْرَاهِيمَ اخْتَتَنَ بِالْقَدُومِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi Zührî, Mâlik'ten rivayet etti. Kadûm, Hicâz'da bir yerin adı olup ayrıca "Hz. İbrâhîm, Kadûm'da sünnet oldu" hadisinde geçen yerdir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1992; el-İrvâ' 7/206-7; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 2/591; Ahmed 6/370; Ebû Dâvûd 2300; Tirmizî 1204; Nesâî 6/199; İbn Mâce 2031; Darimî 2/168; Bak hadis no: 4293.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالِاعْتِدَادِ لِلْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا فِي الْبَيْتِ الَّذِي جَاءَ فِيهِ نَعْيُهُ

Kocası Ölen Kadına Ölüm Haberini Aldığı Evde İddete Girmesinin Emredilmesi

٤٢٩٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، قَالَ: أَخْبَرَنِي سَعْدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ عَمَّتَهُ زَيْنَبَ، تُحَدِّثُ عَنْ فُرَيْعَةَ، أَنَّ زَوْجَهَا كَانَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ قُرَى الْمَدِينَةِ، وَأَنَّهُ تَبِعَ أَعْلَاجًا، فَقَتَلُوهُ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَذَكَرَتِ الْوَحْشَةَ، وَذَكَرَتْ أَنَّهَا فِي مَنْزِلٍ لَيْسَ لَهَا، وَأَنَّهَا اسْتَأْذَنَتْهُ أَنْ تَأْتِيَ إِخْوَتَهَا بِالْمَدِينَةِ، فَأَذِنَ لَهَا، ثُمَّ أَعَادَهَا، ثُمَّ قَالَ لَهَا: «امْكُثِي فِي بَيْتِكِ الَّذِي جَاءَ فِيهِ نَعْيُهُ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ» [٨٢:١].

4293- Furey'a anlatıyor: Kocası, Medine köylerinden bir köyde yaşamaktaydı. kölelerinin (almak için onların) peşi sıra gitmişti. Derken onu öldürdüler. Bunun üzerine Furey'a, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardı. Yalnız kaldığından yakındı. Sonra da (iddetini tamamlayacak) kendisine ait bir evi olmadığını söyledi. Bundan dolayı da Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den, Medine'deki erkek kardeşlerinin yanına var(ıp orada kal)mak için izin istedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de ona izin verdi. Sonra onu tekrar geri getirtti. Ona: **"(İddetinle ilgili olarak) farz olan iddet müddeti tamamlanana kadar içerisinde feryadı figan yaptığın evinde kal!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ انْقِضَاءَ عِدَّةِ الْحَامِلِ وَضْعُهَا حَمْلَهَا، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ فِي مُدَّةٍ يَسِيرَةٍ

Hamile Kadının İddetinin Süre Kısa da Olsa Doğumla Bittiği Hakkında

٤٢٩٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ الْكَلَاعِيُّ، بِحِمْصَ، قَالَ: حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ عُبَيْدٍ الْمَذْحِجِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ، عَنِ الزُّبَيْدِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُتْبَةَ، كَتَبَ إِلَى عُمَرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَرْقَمِ الزُّهْرِيِّ، أَنِ ادْخُلْ عَلَى سُبَيْعَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ الْأَسْلَمِيَّةِ، فَاسْأَلْهَا عَمَّا أَفْتَاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي حَمْلِهَا، قَالَ: فَدَخَلَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ فَسَأَلَهَا، فَأَخْبَرَتْهُ أَنَّهَا كَانَتْ تَحْتَ سَعْدِ بْنِ خَوْلَةَ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4292.

ﷺ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا، فَتُوُفِّيَ عَنْهَا فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَوَلَدَتْ قَبْلَ أَنْ يَمْضِيَ لَهَا أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٍ مِنْ وَفَاةِ بَعْلِهَا، فَلَمَّا تَعَلَّتْ مِنْ نِفَاسِهَا، دَخَلَ عَلَيْهَا أَبُو السَّنَابِلِ بْنُ بَعْكَكٍ رَجُلٌ مِنْ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ فَرَآهَا مُتَجَمِّلَةً، فَقَالَ لَهَا: لَعَلَّكِ تُرِيدِينَ النِّكَاحَ قَبْلَ أَنْ يَمُرَّ عَلَيْكِ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٍ، قَالَتْ: فَلَمَّا سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ أَبِي السَّنَابِلِ، جِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَحَدَّثْتُهُ، وَاسْتَفْتَيْتُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَدْ حَلَلْتِ حِينَ وَضَعْتِ حَمْلَكِ» [٦٥:٣]

4294- Ubeydullah b. Abdillah b. Utbe bildiriyor: Abdullah b. Utbe, Ömer b. Abdillah b. el-Erkam ez-Zührî'ye bir mektup yazıp, ona Subey'a bintu'l-Hâris el-Eslemiyye'nin yanına gitmesini ve fetva istediği zaman Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) söylemiş olduğu sözü sormasını emretti. Bunun üzerine Ömer b. Abdillah, onun yanına girip meseleyi sordu. Subey'a, kendisine şunları haber verdi:

Kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından olan ve Bedir savaşına katılanlardan Sa'd b. Havle ile evliydi. Bedir savaşına katılmış olanlardan biri olan Sa'd, Veda haccında karısı Subey'a hamileyken öldü. Vefatından dört ay on gün geçmeden Subey'a doğum yaptı. Nifasından temizlendiği zaman da kendisini istemeye gelenlere karşı süslendi. Abduddâr oğullarından biri olan Ebu's-Senâbil b. Ba'kek yanına girdi ve: «Bakıyorum da süslenmişsin! Sanırım evlenmeyi düşünüyorsun. Ama vallahi dört ay on gün geçmedikten sonra evlenemezsin» dedi. Subey'a: «Bunu Ebu's-Senâbil'den işitince Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vardım ve ona durumumu anlatıp hükmünü sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğum yapmakla birlikte iddetin bitti (evlenebilirsin)"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْعِدَّةِ لِلْحَامِلِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا

Kocası Ölen Hamile Kadının İddeti

٤٢٩٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: سُئِلَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ امْرَأَةٍ وَضَعَتْ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِأَرْبَعِينَ لَيْلَةً، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: «آخِرَ الْأَجَلَيْنِ»، قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: فَقُلْتُ: أَمَا قَالَ اللَّهُ: ﴿وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ﴾، قَالَ أَبُو

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1996); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 2/590; Ahmed 6/432; Buhârî 5319; Müslim 1484; Ebû Dâvûd 2306; Nesâî 6/196; İbn Mâce 2028.

هُرَيْرَةَ: «أَنَا مَعَ ابْنِ أَخِي» - يَعْنِي أَبَا سَلَمَةَ - فَأَرْسَلَ ابْنُ عَبَّاسٍ كُرَيْبًا إِلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ، يَسْأَلُهُنَّ، هَلْ سَمِعْتُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي ذَلِكَ سُنَّةً؟، فَأَرْسَلْنَ إِلَيْهِ «أَنَّ سُبَيْعَةَ الْأَسْلَمِيَّةَ وَضَعَتْ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِأَرْبَعِينَ لَيْلَةً، فَزَوَّجَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ» [٣٦:٥]

4295- Ebû Seleme anlatıyor: Abdullah b. Abbâs'a; kocasının ölümünden kırk gece sonra doğum yapan kadının iddet durumu soruldu. Abdullah b. Abbâs, iki iddetten sonuncusunu (beklemesi gerektiğini) söyledi. (Hadisin ravisi) Ebû Seleme der ki: Ben: "Fakat Yüce Allah, ***«Hamile kadınların iddeti, çocuklarını doğurduklarında biter»*** (Talâk, 65/4) buyuruyor!" diye itirazda bulundum. Ebû Hureyre de: "Ben de, kardeşimin oğlu ile -Ebû Seleme'yi kast ediyor- aynı görüşteyim!" dedi. Bunun üzerine Abdullah b. Abbâs, (kölesi) Ebû Kureyb'i, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in hanımlarına: "Sizler, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den bu hususta bir sünnet işittiniz mi?" diye sorması için onlara gönderdi. Onlar da, Abdullah b. Abbâs'a; "Subey'a el-Eslemî, kocasının ölümünden kırk gece sonra doğum yaptı, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de (iddetinin doğumla bitmesi üzerine) onu evlendirdi" diye haber yolladılar.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ عِدَّةِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا وَهِيَ حَامِلٌ

Kocası Ölen Hamile Kadının İddeti

٤٢٩٦ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ وَأَبَا سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ اخْتَلَفَا فِي الْمَرْأَةِ تَنْفَسُ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِلَيَالٍ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: «آخِرَ الْأَجَلَيْنِ»، وَقَالَ أَبُو سَلَمَةَ: إِذَا نُفِسَتْ فَقَدْ حَلَّتْ، قَالَ: فَجَاءَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَقَالَ: أَنَا مَعَ ابْنِ أَخِي - يَعْنِي أَبَا سَلَمَةَ - فَبَعَثُوا كُرَيْبًا مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ، فَجَاءَهُمْ، فَأَخْبَرَهُمْ أَنَّهَا قَالَتْ: وَلَدَتْ سُبَيْعَةُ الْأَسْلَمِيَّةُ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِلَيَالٍ، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ لَهَا: «قَدْ حَلَلْتِ فَانْكِحِي». [٨٢:١]

4296- Süleymân b. Yesâr bildiriyor: İbn Abbâs ile Ebû Seleme kocasının vefatından birkaç gece sonra loğusa olan kadının durumu hakkında ihtilafa düştüler. İbn Abbâs: "Bu kadının iddeti, iki müddetin uzun olanıdır" derken Ebû Seleme ise: "(Doğurmakla) kadın helal olur" diyordu. Bu sırada Ebû Hureyre

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2113); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Buhârî 4909.

geldi ve Ebû Seleme'yi kastederek: "Ben kardeşimin oğlu gibi düşünüyorum" dedi. Bunun üzerine İbn Abbâs'ın azatlısı Kureyb'i, bunu sormak için Ümmu Seleme'ye gönderdiler. Kureyb gidip geldiğinde onlara Ümmü Seleme'nin şöyle dediğini aktardı: "Eslemli olan Subey'a kocasının ölümünden bir kaç gece sonra loğusa oldu. Bunu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) söylediğinde de Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **«Helalsin (iddetin bitmiştir) ve evlenebilirsin»** buyurdu."[1]

ذِكْرُ الْقَدْرِ الَّذِي وَضَعَتْ فِيهِ سُبَيْعَةُ حَمْلَهَا بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا

Kocasının Vefatından Sonra Doğum Yapan Kadının İddet Miktarı

٤٢٩٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ قَيْسٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: سُئِلَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ وَأَبُو هُرَيْرَةَ عَنِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا وَهِيَ حَامِلٌ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: «آخِرُ الْأَجَلَيْنِ»، وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: «إِذَا وَلَدَتْ فَقَدْ حَلَّتْ»، فَدَخَلَ أَبُو سَلَمَةَ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ، فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَتْ: وَلَدَتْ سُبَيْعَةُ الْأَسْلَمِيَّةُ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِنِصْفِ شَهْرٍ، فَخَطَبَهَا رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا شَابٌّ، وَالْآخَرُ كَهْلٌ، فَخَطَّتْ إِلَى الشَّابِّ، فَقَالَ الْكَهْلُ: لَمْ تَحْلُلْ، وَكَانَ أَهْلُهَا غَيَّبًا وَرَجَا إِذَا جَاءَ أَهْلُهَا أَنْ يُؤْثِرُوهُ بِهَا، فَجَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: «قَدْ حَلَلْتِ فَانْكِحِي مَنْ شِئْتِ»

[٨٢:١]

4297- Ebû Seleme b. Abdirrahman der ki: Abdullah b. Abbâs ile Ebû Hureyre'ye kocasının vefatından sonra doğum yapan kadının iddeti ve evlenme durumu sorulunca, İbn Abbâs: "İki iddetten uzun olanını bekledikten sonra evlenebilir" dedi. Ebû Hureyre ise: "Doğumu yapmasıyla iddeti biter ve evlenebilir" dedi. Ebû Seleme de Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Ümmü Seleme'nin yanına girip bunu sordu. Ümmü Seleme şöyle dedi:

Subey'a el-Eslemiyye kocasının ölümünden on beş gün sonra doğum yaptı. Doğum yaptıktan sonra da biri genç, biri de ihtiyar iki kişi evlenmek üzere kendisini istediler. Subey'a da genç olana olumlu cevap verdi. Onu alamayacağını anlayan ihtiyar talibi: "İddeti bitmediği için evlenemez" dedi. Subey'a'nın ailesi orada hazır bulunmadığı için ihtiyar olan kişi onlar geldiklerinde kendisiyle evlenmesi için ikna edebileceklerini düşünmüştü.

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/590; Ahmed 6/314; Müslim 1485; Tirmizî 1194; Nesâî 6/193; Darimî 2/165.**

Bunun üzerine Subey'a, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelip durumu anlattı. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"İddetin bitmiştir, dilediğinle evlenebilirsin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ الْحَامِلِ إِذَا مَاتَ عَنْهَا زَوْجُهَا أَنْ تَتَزَوَّجَ بَعْدَ وَضْعِهَا حَمْلَهَا، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ فِي مُدَّةٍ يَسِيرَةٍ

Hamile İken Kocası Ölen Kadının Doğum Yaptıktan Kısa Bir Süre Sonra da Olsa Evlenmesinin Mubahlığı

٤٢٩٨ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ قَالَ: وَضَعَتْ سُبَيْعَةُ بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِأَيَّامٍ قَلَائِلَ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَاسْتَأْذَنَتْهُ فِي النِّكَاحِ، «فَأَذِنَ لَهَا». [٤:٢٨]

4298- Misver b. Mahreme der ki: "Subey'a (el-Eslemiyye), kocasının ölümünün üzerinden çok fazla gün geçmeden doğum yaptı. Evlenmek için Hz. Peygamber'den (sallallahu aleyhi vesellem) izin istedi. O da ona izin verdi."[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا لَهَا أَنْ تَتَزَوَّجَ بَعْدَ وَضْعِهَا الْحَمْلَ، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ فِي مُدَّةٍ يَسِيرَةٍ

Kocası Öldükten Sonra Doğum Yapan Kadının Kısa Bir Süre Sonra Bile Olsa Evlenebileceği Hakkında

٤٢٩٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ أَبِي السَّنَابِلِ قَالَ: وَضَعَتْ سُبَيْعَةُ حَمْلَهَا بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِثَلَاثَةٍ وَعِشْرِينَ، أَوْ خَمْسَةٍ وَعِشْرِينَ لَيْلَةً، فَلَمَّا وَضَعَتْ تَشَوَّفَتِ الْأَزْوَاجَ، فَعِيبَ ذَلِكَ عَلَيْهَا، فَذُكِرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «وَمَا يَمْنَعُهَا وَقَدِ انْقَضَى أَجَلُهَا» [٣:١٠]

4299- Ebu's-Senâbil bildiriyor: Subey'a, kocası (Sa'd b. Havle)nin vefatından yirmi üç veya yirmi beş gece sonra doğum yaptı. Subey'a doğum yapınca

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/589; Ahmed 6/319; Nesâî 6/191.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/590; Ahmed 4/327; Buhârî 5320; Nesâî 6/190; İbn Mâce 2029.

evlenmeyi arzu etti. Onun (bu zaman diliminde) evlenmek istemesi yadırgandı Bu durum, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlatıldı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun (evlenmesine) engel bir durum yoktur. Çünkü onun iddeti bitmiştir!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ عِدَّةِ أُمِّ الْوَلَدِ إِذَا تُوُفِّيَ عَنْهَا سَيِّدُهَا

Efendisi Ölen Ümmü Veledin İddeti

٤٣٠٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى، عَنْ سَعِيدٍ، عَنْ مَطَرٍ، عَنْ رَجَاءِ بْنِ حَيْوَةَ، عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ ذُؤَيْبٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: لَا تُلْبِسُوا عَلَيْنَا سُنَّةَ نَبِيِّنَا ﷺ: «عِدَّةُ أُمِّ الْوَلَدِ عِدَّةُ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا» [٣٦:٥]

4300- Amr b. el-Âs der ki: "Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in sünneti hususunda bize karışıklık çıkarmayın. Efendisi olan ümmü veled[2] cariyenin iddeti, kocası ölen kadının iddet süresi kadardır."[3]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ ابْنُ أَبِي عَرُوبَةَ، عَنْ قَتَادَةَ، وَمَطَرٌ الْوَرَّاقُ، عَنْ رَجَاءِ بْنِ حَيْوَةَ، فَمَرَّةً يُحَدِّثُ عَنْ هَذَا، وَأُخْرَى عَنْ ذَلِكَ

Ebû Hâtim der ki: Bu hadisi (Saîd) İbn Ebî Arûbe, bazen Kâtâde'den; bazen de Matar el-Verrâk kanalıyla Recâ b. Hayve'den rivayet etti.

فَصْلٌ فِي إِحْدَادِ الْمُعْتَدَّةِ

İddet Bekleyen Kadının Yas Tutması

٤٣٠١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى هَالِكٍ أَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ، فَإِنَّهَا تُحِدُّ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا». [١٢:٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1996); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/304; Tirmizî 1193; Nesâî 6/190; İbn Mâce 2027; Darimî 2/166.

[2] Ümmü Veled: Efendisinden çocuk doğuran cariyeye denir.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1998); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 4/203; Ebû Dâvûd 2308; İbn Mâce 2083.

4301- Atiyye'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının, kocası dışındaki bir ölüden dolayı üç günden daha fazla yas tutması helal değildir."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْإِحْدَادِ لِلْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا

Kadının, Ölen Kocası İçin Üç Ay On Gün Yas Tutmasının Emredilmesi

٤٣٠٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، وَحَفْصَةَ، أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَحُدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثَ لَيَالٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا». [٨٢:١]

4302- Müminlerin anneleri olan Hz. Âişe ile Hafsa bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının, kocası dışında bir ölü için üç günden fazla yas tutması caiz değildir. Ancak kocası ölürse dört ay on gün yas tutar"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ تَحُدَّ الْمَرْأَةُ فَوْقَ الثَّلَاثِ عَلَى أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ خَلَا الزَّوْجِ

Kadının, Kocası Dışında Biri İçin Üç Günden Fazla Yas Tutmasının Yasaklanışı

٤٣٠٣ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَحُدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ» [٦:٣]

4303- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadına, kocası haricinde ölünün arkasından üç günden fazla yas tutması caiz değildir."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2114); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4302, 4303.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/598; Ahmed 6/286; Müslim 1490/63; Nesâî 6/189; İbn Mâce 2086.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/194); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 6/37; Müslim 1491; İbn Mâce 2085; Darimî 2/167; Bak hadis no: 4301.

ذِكْرُ وَصْفِ الْإِحْدَادِ الَّذِي تَسْتَعْمِلُ الْمَرْأَةُ عَلَى زَوْجِهَا
Kadının Ölen Kocası İçin Yas Tutma Şekli

٤٣٠٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ نَافِعٍ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ، أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ بِهَذِهِ الْأَحَادِيثِ الثَّلَاثِ، قَالَتْ زَيْنَبُ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ حَبِيبَةَ حِينَ تُوُفِّيَ أَبُوهَا أَبُو سُفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ، فَدَعَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ بِطِيبٍ فِيهِ صُفْرَةٌ خَلُوقٌ، أَوْ غَيْرُهُ، فَدَهَنَتْ مِنْهُ جَارِيَةً، ثُمَّ مَسَّتْ بِهِ بَطْنَهَا، ثُمَّ قَالَتْ: وَاللَّهِ مَا لِي بِالطِّيبِ مِنْ حَاجَةٍ غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا» وَقَالَتْ زَيْنَبُ: دَخَلْتُ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ حِينَ تُوُفِّيَ أَخُوهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَحْشٍ فَدَعَتْ بِطِيبٍ، فَمَسَّتْ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَتْ: وَاللَّهِ مَا لِي بِالطِّيبِ مِنْ حَاجَةٍ غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثَ لَيَالٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا»

4304- Zeyneb binti Ebî Seleme anlatıyor: Babası Ebû Süfyân b. Harb vefat ettiği zaman Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Ümmü Habîbe'nin yanına girdim. Ümmü Habîbe içinde halûk otu sarısı veya başka bir şey bulunan bir koku istedi. O kokudan cariyeye sürdükten sonra yanaklarına da sürdü ve şöyle dedi: "Vallâhi benim şu anda koku sürünmeye ihtiyacım yoktur. Ancak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadına, ölünün arkasından üç günden fazla yas tutması caiz değildir. Ancak kocası ölürse dört ay on gün yas tutar."**

Yine Zeyneb şöyle dedi: Zeyneb binti Cahş'ın kardeşi Abdullah vefat ettiği zaman yanına girdim. O da koku istedi ve sürünüp şöyle dedi: "Vallahi benim şu anda koku sürünmeye ihtiyacım yoktur. Ancak Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) minberden şöyle buyurduğunu işittim: **«Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadına, ölünün arkasından üç günden fazla yas tutması caiz değildir. Ancak kocası ölürse dört ay on gün yas tutar.»**"[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1990); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/596; Ahmed 6/324, 6/325; Buhârî 5334; Müslim 1486; Ebû Dâvûd 2299; Tirmizî 1195; Nesâî 6/201; İbn Mâce 2084.

٤٣٠٤ - قَالَتْ زَيْنَبُ: وَسَمِعْتُ أُمِّي أُمَّ سَلَمَةَ تَقُولُ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ ابْنَتِي تُوُفِّيَ عَنْهَا زَوْجُهَا وَقَدِ اشْتَكَتْ عَيْنَاهَا فَنُكَحِّلُهَا؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا»، مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، كُلُّ ذَلِكَ يَقُولُ: «لَا، إِنَّمَا هِيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٌ، وَقَدْ كَانَتْ إِحْدَاكُنَّ فِي الْجَاهِلِيَّةِ تَرْمِي بِالْبَعْرَةِ عَلَى رَأْسِ الْحَوْلِ.[قَالَ حُمَيد: فَقُلْتُ لِزَيْنَبَ وَمَا تَرْمِي بِالبَعرَة عَلَى رَأس الحَوْل؟

فَقَالَتْ زَيْنَبُ: كَانَتِ الْمَرْأَةُ إِذَا تُوُفِّيَ عَنْهَا زَوْجُهَا دَخَلَتْ حِفْشًا لَهَا، وَلَبِسَتْ شَرَّ ثِيَابِهَا، وَلَمْ تَمَسَّ طِيبًا وَلَا شَيْئًا حَتَّى تَمُرَّ بِهَا سَنَةٌ، ثُمَّ تُؤْتَى بِدَابَّةٍ - حِمَارٍ، أَوْ شَاةٍ، أَوْ طَائِرٍ - فَتَفْتَضُّ بِهِ، فَقَلَّمَا تَفْتَضُّ بِشَيْءٍ إِلَّا مَاتَ، ثُمَّ تَخْرُجُ فَتُعْطَى بَعْرَةً، فَتَرْمِي، ثُمَّ تُرَاجِعُ - بَعْدُ - مَا شَاءَتْ مِنْ طِيبٍ أَوْ غَيْرِهِ.

سُئِلَ مَالِكٌ: مَا تَفْتَضُّ بِهِ؟ قَالَ تَمْسَحُ بِهِ جِلْدَهَا . [٦:٢]

4304/a- Zeyneb anlatıyor: Ben annem Ümmü Seleme'den şöyle derken işittim: Bir kadın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Kızımın kocası vefat etti. Şimdi de gözleri rahatsızlandı. Bu durumda kızımın gözlerine sürme çeksem olur mu?" diye sorunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hayır!"** buyurdu.

Kadın iki ya da üç kez bu isteğini tekrarladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise her seferinde "Hayır!" diyordu. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kocası ölen kadının iddeti dört ay on gündür. Câhiliye döneminde sizden biriniz (bir sene beklerdi de) senenin başına geldiğinde bir deve tezeği atardı (ve böylece matemden çıkardı)"** buyurdu.

Humeyd bildiriyor: Zeyneb'e: "Bir sene sonra (oradan geçen köpeğe) deve tezeğini atma meselesi ne?" diye sorduğumda şu karşılığı verdi: "(Cahiliye'de) kocası ölen kadın, en kötü elbiselerini giyip kötü bir eve girer ve üzerinden bir sene geçinceye kadar hiçbir koku süremezdi. Sonra ona eşek, koyun ve kuş cinsinden bir hayvan getirilir, ona dokunur ve yıkanırdı (teftaddu) (Tırnaklarının uzunluğundan) temizlenmek için dokunduğu hayvanların çok azı hayatta kalırdı. Sonra çıkar, ona bir tezek verilir; o da tezeği atardı. Bundan sonra da koku ve benzeri şeyler kullanabilirdi."

Mâlik'e: "Teftaddu ne demek?" diye sorulduğu zaman: "Kadının onu cildine sürmesidir" dedi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1990); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْأَةِ فِي الْإِحْدَادِ أَنْ تَمَسَّ الطِّيبَ فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ دُونَ بَعْضٍ

Yas Tutan Kadının Sadece Bazı Vakitlerde Koku Sürünmesinin Mubahlığı

٤٣٠٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا هِشَامٌ، عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ، عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ، فَإِنَّهَا تُحِدُّ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، لَا تَكْتَحِلُ، وَلَا تَلْبَسُ ثَوْبًا مَصْبُوغًا، إِلَّا ثَوْبَ عَصْبٍ، وَلَا تَمَسُّ طِيبًا إِلَّا عِنْدَ أَدْنَى طُهْرِهَا إِذَا اغْتَسَلَتْ مِنْ مَحِيضِهَا نُبْذَةَ قُسْطٍ وَأَظْفَارٍ» [٦:٢]

4305- Ümmü Atiyye der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a ve ahiret gününe inanan kadın kocası dışında hiç bir ölü için üç günden fazla yas tutamaz. Kocası için ise dört ay on gün yas tutar. Bu süre zarfında sürme çekinemez ve boyalı giysiler giymez. Ancak (boyalı Yemen kumaşı olan) asb kumaşından giysiler giyebilir. Yine bu süre zarfında koku sürünemez. Ancak âdetten temizlenmeye yakın kust veya azfâr buhurlarından biraz sürünebilir."**[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ تَلْبَسَ الْمُعْتَدَّةُ الْحُلِيَّ، أَوْ تَخْتَضِبَ

İddet Bekleyen Kadının Ziynet Takınmasının ve Saçlarını Boyamasının Yasaklanışı

٤٣٠٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي بُدَيْلٌ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا لَا تَلْبَسُ الْمُعَصْفَرَ مِنَ الثِّيَابِ، وَلَا الْمُمَشَّقَةَ، وَلَا الْحُلِيَّ، وَلَا تَخْتَضِبُ وَلَا تَكْتَحِلُ» [٦:٢]

4306- Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kocası ölen kadın (iddet beklediği günler boyunca) usfurla ve**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2114); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 5/85; Buhârî 5342; Müslim 118/66; Ebû Dâvûd 2303; Nesâî 6/202; İbn Mâce 2087; Darimî 2/167, 2/168.

kırmızı çamurla boyanmış elbise giyemez. (Altın ve gümüş) ziynet takamaz. Kına yakamaz. Sürme çekemez."[1]

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1995); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/302; Ebû Dâvûd 2304; Nesâî 6/203.

كِتَابُ الْعِتْقِ

KÖLE AZADI KİTABI

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللَّهَ ﷻ يُعْتِقُ مِنَ النَّارِ مَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً، كُلُّ عُضْوٍ مِنْهُ بِعُضْوٍ مِنْهَا

Yüce Allah'ın Azat Edilen Kölenin Her Uzvuna Karşılık Azat Edenin O Uzvunu Cehennemden Azat Etmesi Hakkında

٤٣٠٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَيْرِ بْنِ جَوْصَا أَبُو الْحَسَنِ، بِدِمَشْقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ الْجَوْزَجَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَالِمٍ الْأَشْعَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي عَبْلَةَ، قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا بِأَرِيحَا، فَمَرَّ بِي وَاثِلَةُ بْنُ الْأَسْقَعِ مُتَوَكِّئًا عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الدَّيْلَمِيِّ، فَأَجْلَسَهُ، ثُمَّ جَاءَ إِلَيَّ، فَقَالَ: عَجِبْتُ مِمَّا حَدَّثَنِي بِهِ هَذَا الشَّيْخُ - يَعْنِي وَاثِلَةَ - قُلْتُ: مَا حَدَّثَكَ؟، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، فَأَتَاهُ نَفَرٌ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ صَاحِبًا لَنَا قَدْ أَوْجَبَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَعْتِقُوا عَنْهُ رَقَبَةً، يُعْتِقُ اللَّهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهَا عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ» [١:٢]

«اسْمُ أَبِي عَبْلَةَ: شِمْرُ بْنُ يَقْظَانَ بْنِ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ»

4307- İbrâhîm b. Ebî Able anlatıyor: Ben, (bir gün) Erîha'da oturmakta idim. Derken yanıma Vâsile b. el-Eska uğradı. Bu sırada Vâsile, Abdullah b. ed-Deylemî'ye dayanmış vaziyette idi. Abdullah b. ed-Deylemî, Vâsile'yi oturttu. Sonra da bana yaklaştı ve: "Şu yaşlı Vâsile'nin, bana naklettiği hadise şaşırdım!" dedi. Ben de: "Sana naklettiği şey nedir?" diye sordum. O da şöyle dedi: Biz, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'le birlikte Tebuk Gazvesinde bulunduk. Derken Süleym oğullarından bir topluluk, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına geldiler ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizim bir arkadaşımız, (cehennemi hak edecek) bir amel işledi!" dediler. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de: **"Onun adına bir köle azad ediniz ki, Allah o kölenin her bir azasına karşılık onun bir azasını cehennemden kurtarsın!"** buyurdu.

Ebû Able'nin adı, Şimr b. Yakzân b. Âmir b. Abdillah'tır.[1]

---

[1] **Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 907; Mişkât 3386); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/490; Ebû Dâvud 3964**

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْفَضْلَ إِنَّمَا يَكُونُ إِذَا كَانَتِ الرَّقَبَةُ مُؤْمِنَةً

Bu Faziletin Kölenin Mümin Olması Şartına Bağlı Olduğu Hakkında

٤٣٠٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ صَالِحَ بْنَ عُبَيْدٍ حَدَّثَهُ، أَنَّ نَابِلًا صَاحِبَ الْعَبَاءِ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً أَعْتَقَ اللَّهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهَا عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ» [٢:١]

4308- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kim bir cariye azat ederse, Allah azat edilen köleden her bir uzva karşılık azat edenin bir uzvunu (kıyamet gününde) cehennemden azat eder"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْفَضْلَ إِنَّمَا يَكُونُ إِذَا كَانَ الْمُعْتَقُ وَالْمُعْتَقَةُ جَمِيعًا مُسْلِمَيْنِ

Söz Konusu Faziletin Hem Kölenin, Hem de Azat Edenin Müslüman Olması Şartına Bağlı Olduğu Hakkında

٤٣٠٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَحْمُودِ بْنِ عَدِيٍّ، بِنَسَا، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ زَنْجُوَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَبِي نَجِيحٍ السُّلَمِيِّ قَالَ: حَاصَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الطَّائِفَ، وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَيُّمَا رَجُلٍ مُسْلِمٍ أَعْتَقَ رَجُلًا مُسْلِمًا، فَإِنَّ اللَّهَ ﷻ جَاعِلٌ وِقَاءَ كُلِّ عَظْمٍ مِنْ عِظَامِ مُحَرَّرِهِ عَظْمًا مِنْ عِظَامِهِ مِنَ النَّارِ، وَأَيُّمَا امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ أَعْتَقَتِ امْرَأَةً مُسْلِمَةً، فَإِنَّ اللَّهَ ﷻ جَاعِلٌ وِقَاءَ كُلِّ عَظْمٍ مِنْ عِظَامِ مُحَرَّرِهَا عَظْمًا مِنْ عِظَامِهَا مِنَ النَّارِ» [٢:١]

4309- Ebû Necîh es-Sülemî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Taif'i kuşattı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: **"Herhangi bir müslüman, Müslüman bir kimseyi (köleyi) azad ederse Yüce Allah onun kemiklerinden her bir kemiği kendisini hürriyete kavuşturan kimsenin bir kemiğine (onu) cehennem ateşinden koruyacak bir) muhafız kılar. Herhangi bir Müslüman kadın da, Müslüman bir kadını (cariyeyi) azad ederse Yüce**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1742 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/420; Buhârî 2517; Müslim 1509; Tirmizî 1541

Allah, onun kemiklerinden her bir kemiği kendisini azad eden kadının bir kemiğine cehennem ateşine karşı muhafız kılar."[1]

قَالَ الشَّيْخُ: «أَبُو نَجِيحٍ هُوَ عَمْرُو بْنُ عَبَسَةَ»

Ebû Hâtim der ki: "Ebû Necîh, Amr b. Abese'dir."

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ خَيْرَ الرِّقَابِ وَأَفْضَلَهَا مَا كَانَ ثَمَنُهَا أَعْلَا

Kölelerin En Hayırlı ve Üstününün En Pahalısı Olduğu Hakkında

٤٣١٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي مُرَاوِحٍ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟، قَالَ: «الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ»، قَالَ: قُلْتُ: أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟، قَالَ: «أَنْفَسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا وَأَكْثَرُهَا ثَمَنًا»، قَالَ: قُلْتُ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ أَفْعَلْ، قَالَ: «تُعِينُ ضَعِيفًا أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقَ»، قَالَ: قُلْتُ: أَرَأَيْتَ إِنْ ضَعُفْتُ، قَالَ: «تَكُفُّ شَرَّكَ عَنِ النَّاسِ، فَإِنَّهُ صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ» [٢:١]

4310- Ebû Zer der ki: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Peygamberi! En üstün amel hangisidir?" diye sordum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yüce Allah'a iman ile O'nun yolunda cihad etmektir"** buyurdu. Ben: "Hangi kölelerin azat edilmesi daha faziletlidir, ey Allah'ın Peygamberi?" diye sorunca da: **"Sahibi yanında en değerli ve bedeli en yüksek kölenin azat edilmesidir"** buyurdu. "Böylesi bir köleyi azat etme imkânım olmazsa?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Bir) iş yapan zayıfa yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün"** cevabını verdi. Ben: "Bunu da yapamazsam?" diye sorduğumda da: **"O zaman insanlara zarar vermemeye çalışırsın. Bunu yapman kendi adına verdiğin bir sadaka gibidir"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1756); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/113; Ebû Dâvud 3965

[2] Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. İbn Mâce 2523. Bak hadis no: 152

عِتْقُ الْعَبْدِ الْمُتَزَوِّجِ قَبْلَ زَوْجَتِهِ

Evli Olan Erkek Kölenin Eşinden Önce Azat Edilmesi

٤٣١١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الشَّرْقِيِّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ مَسْعَدَةَ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهَبٍ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهُ كَانَ لَهَا غُلَامٌ وَجَارِيَةٌ زَوْجٌ، فَأَرَادَتْ أَنْ تَعْتِقَهُمَا، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنْ أَعْتَقْتِيهِمَا فَابْدَئِي بِالْغُلَامِ قَبْلَ الْجَارِيَةِ» [٧٨:١]

4311- Hz. Aişe bildiriyor: Aişe'nin evli bir erkek kölesi ile bir cariyesi vardı. Aişe o ikisini de azad etmek istedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona: **"Eğer ikisini de azad edeceksen (azad etme işine) kadın cariyeden önce erkek köleden başla!"** buyurdu.[1]

بَابُ صُحْبَةِ الْمَمَالِيكِ

Bâb: Kölelerle Birliktelik

٤٣١٢ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ عَامِرٍ الْعُقَيْلِيِّ، أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «عُرِضَ عَلَيَّ أَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ: الشَّهِيدُ، وَعَبْدٌ مَمْلُوكٌ أَحْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ وَنَصَحَ لِسَيِّدِهِ، وَعَفِيفٌ مُتَعَفِّفٌ ذُو عِيَالٍ» [٦٧:١]

4312- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Cennete girecek ilk üç kişi bana gösterildi. Onlardan biri şehiddir. Diğeri, Allah'a gereği gibi ibadetini yaparken efendisine karşı olan görevlerini de hakkıyla yerine getiren köledir. Bir diğeri de çoluk çocuk sahibi olmasına rağmen haram olana ve başkalarına el açmayan kişidir."**[2]

٤٣١٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ هُوَ ابْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلَانَ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ:

---

[1] Elbânî: Zayıf (Daîf Ebî Dâvud 386) Ebû Dâvud 2237; İbn Mâce 2532

[2] Elbânî: Zayıf (Mişkât 3832); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 2/425; Tirmizî 1642. Hâkim 4656

«لِلْمَمْلُوكِ طَعَامُهُ، وَكِسْوَتُهُ، وَلَا يُكَلَّفُ إِلَّا مَا يُطِيقُ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ، وَلَا تُعَذِّبُوا عِبَادَ اللَّهِ خَلْقًا أَمْثَالَكُمْ» [١:٦٧]

4313- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kölenin yemesi ve giyinmesi, (efendisine) aittir. Köle ancak güç yetirebileceği şeyle sorumlu kılınır. Eğer onlara ağır iş verirseniz yardımcı olunuz. Sizler gibi Allah'ın kulları olan çalışanlarınıza karşı işkence etmeyiniz."**[1]

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللَّهِ ﷻ الْأَجْرَ لِلْمُسْلِمِ بِتَخْفِيفِهِ عَنِ الْخَادِمِ عَمَلَهُ

Yüce Allah'ın Kölesinin İşini Hafifleten Müslümana Sevap Yazması

٤٣١٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو هَانِئٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ حُرَيْثٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَا خَفَّفْتَ عَنْ خَادِمِكَ مِنْ عَمَلِهِ كَانَ لَكَ أَجْرًا فِي مَوَازِينِكَ» [١:٢]

4314- Amr b. Hureys'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"(Yanında çalışan) işçinden çalıştığından hafiflettiğin işin sevabı, senin terazilerinde yer alır."**[2]

بَابُ إِعْتَاقِ الشَّرِيكِ

Bâb: Ortağın (Köledeki) Hissesini Azat Etmesi

ذِكْرُ الْحُكْمِ فِيمَنْ أَعْتَقَ نَصِيبَهُ بَيْنَ شُرَكَاءَ فِي مَمْلُوكٍ لَهُمْ

Ortak Oldukları Köledeki Hissesini Azat Eden Hakkındaki Hüküm

٤٣١٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَيُّمَا مَمْلُوكٍ كَانَ بَيْنَ شُرَكَاءَ، فَأَعْتَقَ أَحَدُهُمْ نَصِيبَهُ، فَإِنَّهُ يُقَوَّمُ فِي مَالِ الَّذِي أَعْتَقَ قِيمَةَ عَدْلٍ فَيُعْتَقُ إِنْ بَلَغَ ذَلِكَ مَالُهُ» [٣:٤٣]

4315- Abdullah b. Ömer der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Bir köle birkaç kişinin ortak malı olur da bu ortaklardan**

---

[1] Elbânî: Bütün hasendir; ilk bölümü sahihtir (el-İrvâ' 2172 "Müslim"); Şuayb: İsnâdı hasendir. Mâlik 2/980; Ahmed 2/247; Müslim 1662

[2] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 4437); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

biri kendi hissesini azat ederse azat eden kişinin malına bakılır ve kölenin geri kalan bedeline yetiyorsa kölenin tamamı azat edilir."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُعْتِقَ نَصِيبَهُ مِنْ مَمْلُوكِهِ، إِذَا كَانَ مُعْدِمًا كَانَ نَصِيبُهُ الَّذِي أَعْتَقَ جَائِزًا عِتْقُهُ

Ortak Olduğu Köledeki Hissesini Azat Eden Fakir Kimsenin Bu Azatlığının Geçerli Olduğu Hakkında

٤٣١٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَعْتَقَ شِرْكًا لَهُ فِي عَبْدٍ، فَكَانَ لَهُ مَالٌ يَبْلُغُ ثَمَنَ الْعَبْدِ، قُوِّمَ عَلَيْهِ قِيمَةَ الْعَدْلِ، وَأَعْطَى شُرَكَاءَهُ حِصَصَهُمْ، وَأَعْتَقَ عَلَيْهِ الْعَبْدُ، وَإِلَّا فَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ» [٤٣:٣]

4316- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Kişi ortağı olduğu bir köledeki hissesini azat ettiği zaman, şayet kölenin tüm bedelini ödeyecek kadar malı varsa köleye bir değer biçilir ve diğer ortaklara hisselerinin bedelini ödeyerek köle tamamen azat edilir. Şayet malı yoksa hissesi kadarıyla köleyi azat etmiş olur."[2]**

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الشَّرِيكَ إِذَا أَعْتَقَ نَصِيبَهُ، وَالْمُعْتِقُ مُعْدِمٌ لَمْ يَكُنْ عَلَى الْعَبْدِ شَيْءٌ، وَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ

Kişi Ortak Olduğu Köledeki Hissesini Azat Ettiği Zaman Malı Olmayan Kölenin Bir Şey Ödemesi Gerekmemesi ve Azat Edilen Hisse Kadarıyla Hür Sayılması

٤٣١٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُعَافَى الْعَابِدُ، بِصَيْدَا، حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَيْدٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، وَعَنْ عَطَاءٍ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَعْتَقَ عَبْدًا وَلَهُ فِيهِ شَرِيكٌ، وَلَهُ وَفَاءٌ فَهُوَ حُرٌّ، وَيَضْمَنُ

---

[1] Elbânî: Sahih "Müslim"; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Buhârî 2525 muallak; Müslim 1501

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1522 "Buhârî ve Müslim"): Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Mâlik 2/772; Ahmed 2/112; Buhârî 2522; Müslim 1501; Ebû Dâvud 3940; Tirmizî 1346; Nesâî 7/319; İbn Mâce 2528

نَصِيبَ شُرَكَائِهِ بِقِيمَةِ عَدْلٍ لِمَا أَسَاءَ مُشَارَكَتَهُمْ، وَلَيْسَ عَلَى الْعَبْدِ شَيْءٌ»، «أَبُو مُعَيْدٍ هَذَا اسْمُهُ حَفْصُ بْنُ غَيْلَانَ الرُّعَيْنِيُّ مِنْ ثِقَاتِ أَهْلِ الشَّامِ وَفُقَهَائِهِمْ» [٤٣:٣]

4317- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kişi ortakları da bulunduğu bir köledeki kendi payını azat ederse ve kölenin tüm bedelini ödeyecek malı da varsa köle tamamen özgür olur. Kendisi de ortaklığa halel getirdiği için de benzeri kölelerin bedeli üzerinden ortaklarının köle üzerindeki hisselerinin bedelini öder. Böylesi bir durumda kölenin bir şey ödemesi gerekmez."**

Buradaki Ebû Ma'bed'in adı, Hafs b. Ğaylân er-Ruaynî olup, Şam'ın güvenilir ravileri ve fakihlerinden birisidir.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ اسْتِسْعَاءِ الْعَبْدِ فِي نَصِيبِ الْمُعْتِقِ لِفَكِّ رَقَبَتِهِ

Kendi Hissesini Azat Eden Kişinin, Diğer Hisselerin Bedelini Ödeyip Tamamen Hür Olması İçin Köleyi Çalıştırmasının Mubahlığı

٤٣١٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، بِخَبَرٍ غَرِيبٍ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ، وَيَحْيَى بْنُ صُبَيْحٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَيُّمَا عَبْدٌ كَانَ بَيْنَ اثْنَيْنِ فَأَعْتَقَ أَحَدُهُمَا نَصِيبَهُ، فَإِنْ كَانَ مُوسِرًا قُوِّمَ عَلَيْهِ، وَإِنْ كَانَ مُعْسِرًا اسْتُسْعِيَ الْعَبْدُ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ» [٤٣:٣]

4318- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İki kişinin ortak olduğu köleyi ortaklardan biri azat ederse ve malı varsa ortağının da payını ödemekle sorumludur. Ancak yeterli malı yoksa köle köleliğinden kalan kısmın yarısını ödemesi için ağır olmayan işlerde çalıştırılır."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1522 "Buhârî ve Müslim"): Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 5/358 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/255; Buhârî 2492; Müslim 1503; Ebû Dâvud 3938; Tirmizî 1348; İbn Mâce 2527. Bak hadis no:4319

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْعَبْدَ إِنَّمَا يُسْتَسْعَى فِي نَصِيبِهِ الْمُعْتَقِ بَعْدَ أَنْ يُقَوَّمَ ثَمَنُهُ قِيمَةَ عَدْلٍ لَا وَكْسَ فِيهِ، وَلَا شَطَطَ

Azat Edenin Hissesini Ödemesi İçin Ne Düşük, Ne de Aşırı Olmadan Değeri Belirlendikten Sonra Kölenin Çalıştırılması

٤٣١٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَرُوبَةَ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَعْتَقَ شِقْصًا فِي مَمْلُوكٍ فَعَلَيْهِ خَلَاصُهُ فِي مَالِهِ، إِنْ كَانَ لَهُ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ قُوِّمَ الْعَبْدُ قِيمَةَ عَدْلٍ، ثُمَّ يُسْتَسْعَى فِي نَصِيبِ الَّذِي لَمْ يُعْتِقْ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ» [٤٣:٣]

4319- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Kişi ortağı olduğu bir köledeki hissesini azat ettiği zaman şayet malı yeterli ise kölenin kalan kısmını da azat etme sorumluluğunu üstlenir. Ancak yeterli malı yoksa köleye benzerleri gibi bir değer biçilir ve köleliğinden kalan kısmı ödemesi için ağır olmayan işlerde çalıştırılır."**[1]

بَابُ الْعِتْقِ فِي الْمَرَضِ ذِكْرُ مَا يُحْكَمُ لِمَنْ أَعْتَقَ عَبِيدًا لَهُ عِنْدَ مَوْتِهِ لَا مَالَ لَهُ غَيْرُهُمْ

Ölüm Hastalığında Kölesini Azat Eden ve Ondan Başka da Malı Olmayan Hakkında Ne Hüküm Verilir?

٤٣٢٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ زُرَيْعٍ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، «أَنَّ رَجُلًا كَانَ لَهُ سِتَّةُ أَعْبُدٍ، فَأَعْتَقَهُمْ عِنْدَ مَوْتِهِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ غَيْرُهُمْ، فَرُفِعَ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَكَرِهَهُ، وَجَزَّأَهُمْ ثَلَاثَةَ أَجْزَاءٍ، فَأَقْرَعَ بَيْنَهُمْ، فَأَعْتَقَ اثْنَيْنِ، وَأَرَقَّ أَرْبَعَةً» [٣٦:٥]

4320- İmrân b. Husayn bildiriyor: Adamın biri ölümü esnasında altı tane kölesini azat etti. Bu kölelerden başka da malı yoktu. Bu yaptığı Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) ulaştığında Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bu yaptığını hoş karşılamadı. Sonra köleleri üç gruba ayırdı. Kura çekerek, kurada çıkan iki köleyi azat etti ve diğer dördünü köle olarak bıraktı.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 5/358 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Bak hadis no: 4318

[2] Elbânî: Sahih (Ahkâmu'l-cenâiz s. 17); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/428; Nesâî

بَابُ الْكِتَابَةِ

Bâb: Kitâbet (Azatlık Sözleşmesi)

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ كَيْفِيَّةِ الْكِتَابَةِ لِلْمُكَاتَبِ

Mukâtebe İçin Yazılan Sözleşmenin Keyfiyeti Hakkında

٤٣٢١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا نَسْمَعُ مِنْكَ أَحَادِيثَ، أَفَتَأْذَنُ لَنَا أَنْ نَكْتُبَهَا؟ قَالَ: «نَعَمْ».

فَكَانَ أَوَّلُ مَا كَتَبَ كِتَابَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ: «لَا يَجُوزُ شَرْطَانِ فِي بَيْعٍ وَاحِدٍ، وَلَا بَيْعٌ وَسَلَفٌ جَمِيعًا، وَلَا بَيْعُ مَا لَمْ يُضْمَنْ، وَمَنْ كَانَ مُكَاتَبًا عَلَى مِائَةِ دِرْهَمٍ، فَقَضَاهَا إِلَّا عَشَرَةَ دَرَاهِمَ، فَهُوَ عَبْدٌ، أَوْ عَلَى مِائَةِ أُوقِيَّةٍ، فَقَضَاهَا إِلَّا أُوقِيَّةً فَهُوَ عَبْدٌ» [٣:٦٦]

4321- Abdullah b. Amr b. el-Âs anlatıyor: Kendisi: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz, senden hadisler işitiyoruz. Bu hadisleri yazmamıza izin verir misin?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet (yazabilirsiniz)!"** buyurdu.

Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın ilk yazdığı şey; Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Mekkelilere yaz(dır)dığı şu mektup idi: **"Bir satışta iki şart, borç (para) verme şartıyla satış ve garanti edilmeyen malın satılması caiz değildir. Kim (hürriyetini geri almak için efendisiyle) yüz dirhem gümüş (vermek) üzere yazılı sözleşme yapar da on dirhem gümüş hariç (borcunun tamamını) öderse o kişi (yine) köledir. Kim de (hürriyetini geri almak için efendisiyle) yüz ukiyye üzerine (vermek üzere yazılı sözleşme yapar da) bir ukiyye hariç (borcunun tamamını) öderse o kişi (yine) köledir."**[1]

4/64. Bak hadis no: 4542, 5052

[1] Elbânî: Sahih li-ğayrihi (Mişkât 3399); Şuayb: Hadis sahihtir, isnâdı zayıftır. Ahmed 2/163; Ebû Dâvud 3646; Tirmizî 1234; Nesâî 7/288; İbn Mâce 2519; Dârimî 1/125

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُكَاتِبَةَ عَلَيْهَا أَنْ تَحْتَجِبَ عَنْ مُكَاتِبِهَا، إِذَا عَلِمَتْ أَنَّ عِنْدَهُ الْوَفَاءُ لِمَا كُوتِبَ عَلَيْهِ

Kadının Mukatebe Yaptığı ve Bedelini Ödeyebileceğine İnandığı Erkek Kölesine Karşı Örtünmesi

٤٣٢٢ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، حَدَّثَنِي نَبْهَانُ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ كَاتَبَتْهُ فَبَقِيَ مِنْ كِتَابَتِهِ أَلْفَا دِرْهَمٍ، قَالَ نَبْهَانُ: كُنْتُ أَمْسِكُهَا لِكَيْ لَا تَحْتَجِبَ عَنِّي أُمُّ سَلَمَةَ، قَالَ: فَحَجَجْتُ فَرَأَيْتُهَا بِالْبَيْدَاءِ، فَقَالَتْ لِي: مَنْ ذَا؟، فَقُلْتُ: أَنَا أَبُو يَحْيَى، فَقَالَتْ لِي: أَيْ بُنَيَّ، تَدْعُو إِلَيَّ ابْنَ أَخِي مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ، وَتُعْطِي فِي نِكَاحِهِ الَّذِي لِي عَلَيْكَ، وَأَنَا أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ، قَالَ: فَبَكَيْتُ وَصِحْتُ، وَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَا أَدْفَعُهَا إِلَيْهِ أَبَدًا، فَقَالَتْ: أَيْ بُنَيَّ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا كَانَ عِنْدَ مُكَاتَبِ إِحْدَاكُنَّ مَا يَقْضِي عَنْهُ فَاحْتَجِبِي، فَوَاللَّهِ لَا تَرَانِي إِلَّا أَنْ تَرَانِي فِي الْآخِرَةِ» [٣:٤٣]

4322- Ümmü Seleme'nin azatlısı Nebhân anlatıyor: Ümmü Seleme, Nebhân'la (hürriyetine kavuşması hususunda) yazılı sözleşme yapmıştı. Yazılı sözleşme yaptığı miktardan geriye bin dirhem gümüş kalmıştı. Nebhân devamla der ki: Ümmü Seleme bana karşı örtünmemesi için kalan miktarı ödemekten kaçınıyordum. Ümmü Seleme hacca gitmişti. Onu Beyda'da gördüm. Bana: "Kimsin?" diye sordu. Ben de: "Ben, Ebû Yahyâ'yım!" diye cevap verdim. Ümmü Seleme: "Evladım! Bana, erkek kardeşimin oğlu Muhammed b. Abdillah b. Ebi Umeyye'yi çağır, (hürriyetine kavuşman için) benimle yaptığın yazılı sözleşmeyi sana versin. (Böylelikle borcunu kapatmış olursun.) Sana selam gönderiyorum!" dedi. Bunun üzerine hıçkırarak ağladım. Sonra da: "Allah'a yemin ederim ki, kalan miktarı ona asla ödemeyeceğim!" dedim. Ümmü Seleme: "Evladım! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (bize): **«(Ey kadınlar topluluğu!) Sizden birisinin yazılı sözleşme yaptığı kölesinin yanında (size olan borcunu) ödeyeceği miktar varsa o zaman o köleye karşı örtülü olun!»** buyurdu. Allah'a yemin ederim ki, artık beni göremezsin, ancak âhirette görebilirsin!" dedi.[1]

---

[1] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 1769); Şuayb: Hasen sahih. Ahmed 6/289; Ebû Dâvud 3928; Tirmizî 1261; İbn Mâce 2520

بَابُ أُمِّ الْوَلَدِ

Bâb: Ümmü Veled

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ فِي الضَّرُورَةِ بَيْعَ أُمِّ وَلَدِهِ

Kişinin Zorda Kalınca Ümmü Veledini Satmasının Mubahlığı

٤٣٢٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ، أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: «كُنَّا نَبِيعُ سَرَارِينَا أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ، وَالنَّبِيُّ ﷺ حَيٌّ فِينَا، فَلَا يَرَى بِذَلِكَ بَأْسًا» [٤:٥٠]

4323- Câbir b. Abdillah der ki: Biz, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) aramızda olduğu halde çocukları(mızı)n anneleri olan cariyelerimizi satardık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunda herhangi bir sakınca görmezdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ هُوَ الَّذِي نَهَى عَنْ بَيْعِ أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ

Ömer b. el-Hattâb'ın Ümmü Veledlerin Satışını Yasaklaması

٤٣٢٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: «كُنَّا نَبِيعُ أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ، فَلَمَّا كَانَ عُمَرُ نَهَى عَنْ بَيْعِهِنَّ» [٤:٥٠]

4324- Câbir b. Abdillah der ki: Biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Ebû Bekir döneminde çocukları(mızı)n anneleri olan cariyelerimizi satardık. (Ömer dönemine gelince) Ömer bu cariyelerin satımını yasakladı.[2]

بَابُ الْوَلَاءِ

Bâb: Velâ (Hakkı)

٤٣٢٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ الطَّائِيُّ، بِمَنْبِجَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: جَاءَتْنِي بَرِيرَةُ فَقَالَتْ: إِنِّي

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2417); Şuayb: İsnâdı sahihtir. İbn Mâce 2517

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1777); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ebû Dâvud 3954

كَاتَبْتُ أَهْلِي عَلَى تِسْعِ أَوَاقٍ فِي كُلِّ عَامٍ أُوقِيَّةٌ فَأَعِينِينِي، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: إِنْ أَحَبَّ أَهْلُكِ أَنْ أَعُدَّهَا لَهُمْ عَدَدْتُهَا لَهُمْ، وَيَكُونُ لِي وَلَاؤُكِ، فَذَهَبَتْ بَرِيرَةُ إِلَى أَهْلِهَا، فَقَالَتْ لَهُمْ ذَلِكَ، فَأَبَوْا عَلَيْهَا، فَجَاءَتْ مِنْ عِنْدِ أَهْلِهَا وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَالِسٌ، فَقَالَتْ: إِنِّي قَدْ عَرَضْتُ عَلَيْهِمْ ذَلِكَ فَأَبَوْا إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لَهُمْ، فَسَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَسَأَلَهَا، فَأَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خُذِيهَا وَاشْتَرِطِي لَهُمُ الْوَلَاءَ، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ»، قَالَتْ عَائِشَةُ: ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي النَّاسِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَا بَعْدُ، مَا بَالُ رِجَالٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ، مَا كَانَ مِنْ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ، وَإِنْ كَانَ مِائَةَ شَرْطٍ، قَضَاءُ اللَّهِ أَحَقُّ، وَشَرْطُ اللَّهِ أَوْثَقُ، وَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ» [١١٠:١]

4325- Hz. Âişe der ki: Berîre bana gelerek: "Sahiplerimle her yıl bir ûkiyye (360 dirhem gümüş) ödemek üzere dokuz ûkiyye karşılığında mükâtebe (hürriyetime kavuşma) akdi yaptım. Bana yardımcı ol" dedi.

Ben: "Eğer sahiplerin bu bedeli onlar için hazırlamamı ve sen özgürlüğüne kavuştuktan sonra velayetinin (hükmî hısımlığının) bana ait olmasına razı olurlarsa, bu bedeli ben tem seferde öderim" dedim.

Berîre, efendilerine gidip teklifimi söyledi. Onlar bunu kabul etmediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) (Âişe ile) otururken Berîre gelerek bana: "Senin sözlerini efendilerime aktardım. Onlar ancak velâyet hakkımın onlara ait olması şartıyla bunu kabul edeceklerini söylediler" dedi.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) konuşulanları duyunca, Âişe işin içyüzünü ona anlattı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Berîre'yi onlardan satın al ve velâyet hakkı şartını koş. Zira velâyet hakkı sadece azat edene ait olur"** buyurdu.

Ben de onun (sallallahu aleyhi vesellem) dediğini yaptım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazı kıldırdıktan sonra insanlar içinde ayağa kalktı. Allah'a hamdü senada bulunduktan şöyle buyurdu:

"Bir takım kimselere ne oluyor ki Allah'ın Kitab'ında bulunmayan şartları ileri sürüyorlar!? Allah'ın Kitab'ında olmayan bir şart, yüz tane de şart ileri sürülse batıldır. Allah'ın öğrettiği şart da en sağlam ve en güvenilecek şarttır. Velâ (hükmi hısımlık) ancak azat edene aittir."[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1308 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Mâlik 2/780, 781; Buhârî 2168. Bak hadis no: 4275, 4326

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَوْلُهُ ﷺ لِعَائِشَةَ: «اشْتَرِطِي لَهُمُ الْوَلَاءَ» لَفْظَةُ أَمْرٍ مُرَادُهَا نَفْيُ جَوَازِ اسْتِعْمَالِ ذَلِكَ الْفِعْلِ لَوْ فَعَلَتْهُ لَا الْأَمْرُ بِهِ، وَالدَّلِيلُ عَلَى صِحَّةِ هَذَا أَنَّهُ ﷺ فِي عَقِبِ هَذَا الْقَوْلِ قَامَ خَطِيبًا لِلنَّاسِ، وَأَخْبَرَهُمْ أَنَّ الْوَلَاءَ لِمَنْ أَعْتَقَ لَا لِمَنِ اشْتَرَطَ لَهُ، وَنَظِيرُ هَذِهِ اللفظةِ فِي السُّنَنِ «قَوْلُهُ ﷺ لِبَشِيرِ بْنِ سَعْدٍ فِي قِصَّةِ النَّحْلِ: » أَشْهِدْ عَلَى هَذَا غَيْرِي أَرَادَ بِهِ الْإِعْلَامَ أَنَّكَ لَوْ فَعَلْتَ هَذَا الْفِعْلَ لَمْ يَجُزْ لِأَنَّهُ جَوْرٌ، وَلَوْ جَازَ شَهَادَةُ غَيْرِهِ لَجَازَتْ شَهَادَتُهُ، وَلَمْ يَكُنْ جَوْرًا

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'ye "Velâyet hakkı şartını koş" diyerek bunun yapılmasını emretmemiş, böyle yapılamayacağını ve caiz olmadığını belirtmek istemiştir. Bunun doğruluğunun delili de devamında Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği hutbede velâ hakkının bu yönde şart koşana değil, azat edene ait olduğunu söylemesidir. Benzeri bir durum da Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), Beşîr b. Sa'd'a, verdiği hediyeye yönelik: "Bu konuda şahit olarak benden başkasını bul" demesidir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bununla başka bir şahit aramasını değil, böyle yapmasının caiz olmayacağını, zira zulüm olduğunu belirtmek istemiştir. Yoksa başkasının şahitliği yapılanı caiz kılacak ve zulüm olmaktan çıkaracaksa Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şahitliği de onu caiz kılacaktır.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ عَائِشَةَ أَعَانَتْ بَرِيرَةَ فِي كِتَابَتِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ تَكُونَ قَدِ اشْتَرَتْهَا أَوْ أَعْتَقَتْهَا

Satın Almak ya da Azat Etmek Şeklinde Olmaksızın Âişe'nin Berîre'ye Azatlık Anlaşması İçin Maddi Yardımda Bulunduğunu İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٣٢٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ بَرِيرَةَ جَاءَتْ تَسْتَعِينُ عَائِشَةَ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: إِنْ أَحَبَّ أَهْلُكِ أَنْ أَصُبَّ لَهُمْ عَنْكِ صَبَّةً، فَأُعْتِقَكِ فَعَلْتُ، وَيَكُونُ لِي وَلَاؤُكِ، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ بَرِيرَةُ لِأَهْلِهَا، فَقَالُوا: لَا، إِلَّا أَنْ يَكُونَ الْوَلَاءُ لَنَا، قَالَ يَحْيَى: فَزَعَمَتْ عَمْرَةُ أَنَّ عَائِشَةَ ذَكَرَتْ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: » لَا يَمْنَعُكِ ذَلِكَ اشْتَرِيهَا وَأَعْتِقِيهَا، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ [١:١١٠]

4326- Amre binti Abdirrahman bildiriyor: Berîre (mukâtebe bedelini ödemede benden) yardım almak için Hz. Aişe'nin yanına geldi. Hz. Aişe:

"Efendilerin isterlerse taksitlerinin tümünü birden onlara öderim ve seni azat ederim. Velayetin bende olur" dedi. Berîre gidip efendileriyle bu konuyu konuşunca: "Hayır, ancak velâ hakkı bizim kalırsa olur" dediler.

Mâlik'in bildirdiğine göre Yahya şöyle demiştir: Amre, Hz. Aişe'nin bu durumu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) zikrettiğini ve Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu, onu satıp azat etmene engel değil. Velâ hakkı da azat eden kişiye aittir"** buyurduğunu söylemiştir.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: فَهَذَا آخِرُ جَوَامِعِ أَنْوَاعِ الْأَمْرِ عَنِ الْمُصْطَفَى ﷺ ذَكَرْنَاهَا بِفُصُولِهَا وَأَنْوَاعِ تَقَاسِيمِهَا، وَقَدْ بَقِيَ مِنَ الْأَوَامِرِ أَحَادِيثُ بَدَّدْنَاهَا فِي سَائِرِ الْأَقْسَامِ؛ لِأَنَّ تِلْكَ الْمَوَاضِعَ بِهَا أَشْبَهُ، كَمَا بَدَّدْنَا مِنْهَا فِي الْأَوَامِرِ لِلْبُغْيَةِ فِي الْقَصْدِ فِيهَا، وَإِنَّمَا نُمْلِي بَعْدَ هَذَا الْقِسْمَ الثَّانِي الَّذِي هِيَ النَّوَاهِي بِتَفْصِيلِهَا وَتَقْسِيمِهَا عَلَى حَسَبِ مَا أَمْلَيْنَا الْأَوَامِرَ إِنْ قَضَى اللَّهُ ذَلِكَ وَشَاءَهُ، جَعَلَنَا اللَّهُ مِمَّنْ أَغْضَى فِي الْحُكْمِ فِي دِينِ اللَّهِ عَنْ أَهْوَاءِ الْمُتَكَلِّفِينَ، وَلَمْ يُعَرِّجْ فِي النَّوَازِلِ عَلَى آرَاءِ الْمُقَلِّدِينَ مِنَ الْأَهْوَاءِ الْمَعْكُوسَةِ وَالْآرَاءِ الْمَنْحُوسَةِ، إِنَّهُ خَيْرُ مَسْؤُولٍ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) emirlerine yönelik daha önce de çeşitleri ve türlerini zikrettiğimiz son emir türü budur. Kalan emir türlerini de daha uygun olacağı için diğer konular arasında zikrettik. Maksatları göz önünde bulundurularak bazı emir türlerine de diğer konular arasında yer verdik. Bundan sonrasında Yüce Allah da takdir ederse emir türlerinden yasaklara yönelik ikinci kısmı tafsilatlı bir şekilde türleriyle birlikte zikredeceğiz. Yüce Allah bizleri dinin hükümlerinde gereksiz külfete girip hevâlarına göre konuşanlardan, bilmediği konularda dine muhalif ve yanlış görüşlere dayanarak hareket eden bayağı insanlardan uzak tutsun. Kendisinden bir şeyler istenilecek en hayırlı kişi O'dur.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Mâlik 2/781; Buhârî 2564. Bak hadis no: 4325

ذِكْرُ إِيجَابِ دُخُولِ النَّارِ لِلْمُتَوَلِّي غَيْرَ مَوَالِيهِ فِي الدُّنْيَا

Dünyada Kendisini Azat Eden Efendilerinden Başkasını Veli Edinenin Cehenneme Girmeyi Hak Etmesi

٤٣٢٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ صَالِحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي حِصْنٌ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ تَوَلَّى إِلَى غَيْرِ مَوَالِيهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ» [٢:١٠٩]

4327- Hz. Aişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Efendilerinden başkasını veli edinen kimse, cehennemdeki yerine hazırlansın."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «حِصْن هَذَا هُوَ حِصْنُ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ التَّرَاغِمِيُّ مِنْ أَهْلِ دِمَشْقَ جَدُّ سَلَمَةَ بْنِ الْعَيَّارِ لَهُ حَدِيثَانِ غَيْرَ هَذَا»

Ebû Hâtim der ki: "Buradaki Hısn, Dimaşk ahalisinden Hısn b. Abdirrahman et-Terâğimî'dir. Seleme b. el-Ayyâr'ın dedesi olup buradakinin dışında iki hadisi daha vardır."

---

[1] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/88; et-Ta'lîk ale'l-Mevârid 1218; sahih hadislerde "Allah'ın laneti üzerine olsun" şeklindedir; Şuayb: İsnâdı zayıftır.

كِتَابُ الْأَيْمَانِ

YEMİNLER KİTABI

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ حَفْظِ نَفْسِهِ فِي الْأَيْمَانِ وَالشَّهَادَاتِ

Kişinin Yeminlerde ve Şahitliklerde Kendini Korumasının Gerekliliği Hakkında

٤٣٢٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ عُبَيْدَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ؟ قَالَ: «قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ تَبْدُرُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ» [٣: ٦٥]

4328- Abdullah (b. Mes'ûd) dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "İnsanların hangisi en hayırlıdır?" diye soruldu. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Benim asrımdır. Sonra (asır olarak) onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir. Sonra bir topluluk gelir ki, onlardan birinin şahadeti yeminini, yemini de şahadetini geçer"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ حَلْفِ الْإِنْسَانِ بِاللَّهِ جَلَّ وَعَلَا، وَإِنْ لَمْ يُحَلَّفْ إِذَا أَرَادَ بِذَلِكَ تَأْكِيدَ قَوْلِهِ

Kişiden Yemin Etmesi İstenmiş Olmasa da Dediğini Teyit Etmek Açısından Yüce Allah Adına Yemin Etmesinin Mubah Olması

٤٣٢٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اسْتَقْبَلَهُ ذَاتَ يَوْمٍ غِلْمَانٌ، وَإِمَاءٌ، وَعُبَيْدٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ: «وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّكُمْ» [٤: ٥٠]

4329- Enes b. Mâlik bildiriyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisini karşılayan Ensâr'dan çocuk, kadın ve kölelere: **"Vallahi sizleri seviyorum"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 700); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/438; Buhârî 6658; Müslim 2533/211; Tirmizî 3859; İbn Mâce 2362; Bak hadis no: 7178, 7179.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/285; Buhârî 3785; Müslim 2508.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ جَائِزٌ لَهُ أَنْ يَحْلِفَ فِي كَلَامِهِ إِذَا أَرَادَ التَّأْكِيدَ لِقَوْلِهِ الَّذِي يَقُولُهُ

Kişinin Konuşurken Dediğini Teyit Etmek Açısından Yemin Etmesinin Caiz Olduğu Hakkında

٤٣٣٠ - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ، بِبُسْتَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَّادٍ، أَخِي بَنِي فِهْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «وَاللَّهِ مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِصْبَعَهُ فِي الْيَمِّ فَلْيَنْظُرْ بِمَ تَرْجِعُ» [٣:٢٨]

4330- Fihr oğullarına mensup Mustevrid b. Şeddâd der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Vallahi, âhirete göre dünya, sizden birinin şu parmağını denize batırıp çıkarması gibidir. Bu parmak denizden ne kadar su ile geri döner ona baksın."**[1]

ذِكْرُ الِاسْتِحْبَابِ لِلْمَرْءِ إِذَا حَلَفَ أَنْ يَحْلِفَ بِرَبِّ مُحَمَّدٍ ﷺ

Kişinin Yemin Edeceğinde "Muhammed'in Rabbine" Şeklinde Yemin Etmesinin Mubahlığı

٤٣٣١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، بِالصُّغْدِ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبُخَارِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ، حَدَّثَنِي أَخِي، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا يَخْفَى عَلَيَّ حِينَ تَكُونِينَ غَضْبَى، وَحِينَ تَكُونِينَ رَاضِيَةً، إِذَا كُنْتِ غَضْبَى، قُلْتِ: لَا وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ، وَإِذَا كُنْتِ رَاضِيَةً، قُلْتِ: لَا وَرَبِّ مُحَمَّدٍ»، فَقُلْتُ: صَدَقْتَ، إِنَّمَا أَهْجُرُ اسْمَكَ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ نَزَلْتَ وَادِيًا فِيهِ شَجَرٌ كَثِيرٌ قَدْ أُكِلَ مِنْهَا، وَوَجَدْتَ شَجَرَةً لَمْ يُؤْكَلْ مِنْهَا، فِي أَيِّهَا كُنْتَ تَرْتَعُ بَعِيرَكَ؟ قَالَ: «فِي الَّذِي لَمْ يُرْتَعْ فِيهَا»، تُرِيدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمْ يَتَزَوَّجْ بِكْرًا غَيْرَهَا [٣: ٨]

4331- Hz. Âişe der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"Senin benden razı olup öfkeli olduğun bana gizli kalmıyor. Şöyle ki bana kızgın olduğun zaman: «İbrâhîm'in Rabbine andolsun ki hayır!» diyorsun. Benden razı olduğun zaman ise: «Muhammed'in Rabbine andolsun ki hayır!» dersin"** buyurdu.

---

[1] Elbânî: Sahih (er-Ravdu'n-nadîr 852; et-Ta'lîku'r-rağîb 4/102); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/228; Müslim 2858; Tirmizî 2323; İbn Mâce 4108.

Bunun üzerine ben de: "Doğru söyledin. Sadece senin ismini anmıyorum" dedim.

Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! Bir çok ağaçlar bulunan bir vadide konaklasan ve bu vadideki ağaçlardan bir kısmından yenilmiş, bir kısmından da yenilmemiş olduğunu görsen, deveni hangisinden otlatırsın?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kendisinden yenilmemiş olanda"** cevabını verdi. Hz. Âişe bu sözüyle Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kendisinden başka bakireyle nikâhlanmadığını kasdetmiştir.[1]

ذِكْرُ مَا كَانَ يَحْلِفُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ فِي بَعْضِ الْأَحْوَالِ

Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) Bazı Durumlarda Kendisiyle Yemin Ettiği Şey

٤٣٣٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ سَالِمٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانَ يَمِينُ النَّبِيِّ ﷺ الَّتِي يَحْلِفُ عَلَيْهَا: «لَا وَمُقَلِّبِ الْقُلُوبِ» [٥: ١٢]

4332- Abdullah b. Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kalpleri evirip çevirene yemin ederim ki, hayır"** şeklinde yemin ederdi.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ وَصْفِ اللَّغْوِ الَّذِي لَا يُؤَاخِذُ اللَّهُ الْعَبْدَ بِهِ فِي كَلَامِهِ

Kulun Sözlerinde Kendisiyle Sorumlu Tutulmadığı Lağiv

٤٣٣٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَسَّانُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ الصَّائِغِ قَالَ: سَأَلْتُ عَطَاءً عَنِ اللَّغْوِ فِي الْيَمِينِ، فَقَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «هُوَ كَلَامُ الرَّجُلِ: كَلَّا وَاللَّهِ، وَبَلَى وَاللَّهِ» [٣:٦٦]

4333- İbrâhim es-Sâiğ bildiriyor: Ben, Atâ'ya; yemin-i lağv'i(n mahiyetini) sordum. Şu karşılığı verdi: Âişe: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **«Yemin-i lağv;**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3105). Ahmed 6/213; Buhârî 5077; Müslim 2439.

[2] Elbânî: Sahih (Zilâlu'l-cenne 236); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/25, 2/26; Buhârî 6628; Tirmizî 1540; Nesâî 7/2; İbn Mâce 2093; Darimî 2/187.

kişinin: "Hayır vallahi, evet vallahi" şeklinde söylediği sözdür!» buyurdu" dedi.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ الْأَيْمَانَ وَالْعُقُودَ إِذَا اخْتَلَجَتْ بِبَالِ الْمَرْءِ لَا حَرَجَ عَلَيْهِ بِهَا، مَا لَمْ يُسَاعِدْهُ الْفِعْلُ، أَوِ النُّطْقُ

Kişinin Dile Getirmediği veya Eyleme Dökmediği Sürece İçinden Geçirdiği Yemin veya Sözlerden Dolayı Sorumlu Tutulmaması

٤٣٣٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَمَّامٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَنْ كُلِّ شَيْءٍ حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَهَا مَا لَمْ تَتَكَلَّمْ أَوْ تَعْمَلْ بِهِ» [٣:٦٨]

4334- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah, dile getirmedikleri veya bunu eyleme dökmedikleri sürece ümmetimi, içlerinden geçirdikleri şeylerden dolayı hesaba çekmez"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ قَتَادَةُ

Bu Hadisi Rivayette Katâde'nin Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٣٣٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَالِمُ بْنُ نُوحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ عُبَيْدٍ، عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَهَا مَا لَمْ تَنْطِقْ أَوْ تَعْمَلْ بِهِ» [٣:٦٨]

4335- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah, dile getirmedikleri veya bunu eyleme dökmedikleri sürece ümmetimi, içlerinden geçirdikleri şeylerden dolayı hesaba çekmez"** buyurmuştur.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Muvattâ 2/477; Buhârî 6663; Ebû Dâvûd 3254.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1915); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/491; Buhârî 2528; Ebû Dâvûd 2209; Tirmizî 1183; Nesâî 6/156, 6/157; İbn Mâce 2044.

[3] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1915); Şuayb: İsnâdı kavîdir.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْمَرْءَ إِذَا حَلَفَ لَهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ يَنْبَغِي أَنْ يُصَدِّقَهُ عَلَى يَمِينِهِ، وَإِنْ عَلِمَ مِنْهُ ضِدَّهُ

Kişinin Müslüman Kardeşinin Yemin Etmesi Halinde Öyle Olmadığını Bildiği Halde Ona İnanması Gerektiğine Delalet Eden Haber

٤٣٣٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «رَأَى عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَجُلًا سَرَقَ، فَقَالَ عِيسَى: أَسَرَقْتَ؟، قَالَ: كَلَّا وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، فَقَالَ عِيسَى: آمَنْتُ بِاللَّهِ، وَكَذَّبْتُ عَيْنِي» [٤:٣]

4336- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İsa b. Meryem hırsızlık yapan bir adamı görünce: «Hırsızlık mı yaptın?» dedi. Adam: «Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki hayır» karşılığını verince Hz. İsa: «Allah'a iman ettim ve gözümü yalanladım» dedi."**[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْحَالِفَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَحْلِفَ عَلَى شَيْءٍ يَجِبُ أَنْ يُعَقِّبَ يَمِينَهُ الِاسْتِثْنَاءَ

Kişinin Bir Şey Yapmak Üzere Yemin Etmesi Halinde Ardından İstisna Etmesi (İnşallah Demesi) Gerektiğine Delalet Eden Haber

٤٣٣٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «حَلَفَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ لَيَطُوفَنَّ عَلَى مِائَةِ امْرَأَةٍ، كُلُّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ تَحْمِلُ غُلَامًا يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، قَالَ: فَلَمْ تَحْمِلْ مِنْهُنَّ إِلَّا امْرَأَةٌ وَاحِدَةٌ نِصْفَ غُلَامٍ»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ قَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ كَانَ كَمَا قَالَ» [٤:٣]

4337- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Süleymân b. Dâvud, yüz kadını dolaşacağını ve her kadının Allah yolunda cihad edecek bir süvari doğuracağını söyleyerek yemin etti. Kadınlardan sadece biri hamile kaldı ve o da yarısı bulunmayan bir çocuk doğurdu."**

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 5050); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/314; Buhârî 3444; Müslim 2368; Nesâî 8/249; İbn Mâce 2102.

Resûlullah (sallallahu alayhi vesellem) devamla şöyle buyurdu: **"Eğer inşallah deseydi dediği gibi olacaktı (Allah yolunda cihad edecek çocuklar doğacaktı)."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَلِكَ قَدْ لَقَّنَهُ الِاسْتِثْنَاءَ عِنْدَ يَمِينِهِ إِلَّا أَنَّهُ نَسِيَ

Yemin Ederken Krala İstisnada Bulunulması Telkin Edildiği Halde Unutması Hakkında

٤٣٣٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَهِشَامِ بْنِ حُجَيْرٍ، عَنْ طَاوُسٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «حَلَفَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ: لَيَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ بِتِسْعِينَ امْرَأَةً تَلِدُ كُلُّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ غُلَامًا يُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَقَالَ لَهُ صَاحِبُهُ أَوِ الْمَلِكُ: قُلْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ، فَنَسِيَ، وَأَطَافَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ بِتِسْعِينَ امْرَأَةً فَمَا جَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنْهُنَّ إِلَّا وَاحِدَةٌ بِشِقِّ غُلَامٍ»، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ : «لَوْ قَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمْ يَحْنَثْ، وَكَانَ أَدْرَكَ حَاجَتَهُ» [٤:٣]

4338- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Süleyman b. Dâvud: «Bu gece doksan kadını dolaşacağım. Onların her biri hamile kalarak Allah yolunda savaşacak birer oğlan doğuracak» dedi. Arkadaşı ya da kral ona: «İnşaallah de» şeklinde telkinde bulunduysa da o «İnşallah» demeyi unuttu ve o gecede doksan kadını dolaştı. Bunlardan sadece bir tanesi doğum yaptı ve o da yarım bir çocuk doğurdu. Eğer: «İnşallah» deseydi yemini bozulmayacak ve ihtiyacına kavuşmuş olacaktı"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ إِبَاحَةِ الِاسْتِثْنَاءِ لِلْحَالِفِ فِي يَمِينِهِ إِذَا أَعْقَبَهَا إِيَّاهُ

Yemin Eden Kişinin Yeminin Ardından İstisna Etmesinin Mubah Olması

٤٣٣٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ ، قَالَ: «مَنْ حَلَفَ، فَقَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَدِ اسْتَثْنَى» [١٣:٣]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 2/229; Buhârî 3424; Müslim 1654; Nesâî 7/25, 7/26.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Buhârî 6720; Müslim 1654/23.

4339- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemin ederken «inşallah» diyen (yemininde) istisna yapmış olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ

Bu Haberi Rivayette Eyyûb es-Sahtiyânî'nin Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٣٤٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مَثْرُودٍ الْغَافِقِيُّ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَلَفَ فَقَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمْ يَحْنَثْ» [٣:٤٣]

4340- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim yemin eder de «İnşallah/Allah dilerse» derse, yemini bozulmaz."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ مَا رَوَاهُ إِلَّا نَافِعٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ

Bu Haberi Sadece Nâfi'nin İbn Ömer'den Rivayet Ettiğini İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٣٤١ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ الطُّرْسُوسِيُّ، حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ فَقَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَدِ اسْتَثْنَى» [٣:٤٣]

4341- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim yemin eder de «İnşallah/Allah dilerse» derse, o kişi istisna etmiş olur."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 3424; el-İrvâ' 7571); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/10; Ebû Dâvûd 3261; Nesâî 7/25; İbn Mâce 2106; Bak hadis no: 4340.

[2] Elbânî: Sahih (Mişkât 3424; el-İrvâ' 7571); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4339.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2570); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/309; Tirmizî 1532; Nesâî 7/30, 7/31; İbn Mâce 3104.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ مُخَيَّرٌ عِنْدَ اسْتِثْنَائِهِ فِي الْيَمِينِ بَيْنَ أَنْ يَتْرُكَ يَمِينَهُ، أَوْ يَمْضِيَ فِيهَا

Kişinin Yemininde, Terketme ya da Gereğini Yerine Getirme Konusunda İstisna Ederek Muhayyer Olması

٤٣٤٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَلَفَ فَاسْتَثْنَى فَهُوَ بِالْخِيَارِ، إِنْ شَاءَ مَضَى، وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ غَيْرَ حَنِثٍ» [٤٣:٣]

4342- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim yemin eder de (yemininde) istisna yaparsa serbesttir. Dilerse o şeyi yapar ve dilerse yapmaz, yemini bozmuş olmaz."**[1]

ذِكْرُ نَفْيِ الْحِنْثِ عَنْ مَنِ اسْتَثْنَى فِي يَمِينِهِ بَعْدَ سَكْتَةٍ يَسِيرَةٍ

Az Bir Suskunluk Sonrası İstisna Yapanın Yemininin Bozulmadığı Hakkında

٤٣٤٣ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، وَأَبُو يَعْلَى، قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِيُّ، أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ، عَنْ مِسْعَرٍ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَاللَّهِ لَأَغْزُوَنَّ قُرَيْشًا، وَاللَّهِ لَأَغْزُوَنَّ قُرَيْشًا، وَاللَّهِ لَأَغْزُوَنَّ قُرَيْشًا»، ثُمَّ سَكَتَ فَقَالَ: «إِنْ شَاءَ اللَّهُ» [٤٣:٣]

4343- Abdullah b. Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Vallahi Kureyş'le kesinlikle savaşacağım! Vallahi Kureyş'le kesinlikle savaşacağım! Vallahi Kureyş'le kesinlikle savaşacağım!"** buyurdu. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sustu ve: **"İnşaallah/Allah dilerse!"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 3424; el-İrvâ' 2571); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 2/68, 2/127; Ebû Dâvûd 3262; Tirmizî 1531; Nesâî 7/12; İbn Mâce 2105.

[2] Elbânî: Sahih li-ğayrihi; Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ebû Dâvûd 3286.

ذِكْرُ كِتْبَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا الْحَسَنَةَ لِلتَّارِكِ يَمِينَهُ بِأَخْذِ مَا هُوَ خَيْرٌ مِنْهُ

Daha Hayırlısını Yapmak Üzere Yeminini Terkedene Yüce Allah'ın Sevap Yazdığı Hakkında

٤٣٤٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْحَكَمِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ الْأَحْوَلُ، عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى مُلْكِ يَمِينِهِ أَنْ يَضْرِبَهُ، فَكَفَّارَتُهُ تَرْكُهُ، وَمَعَ الْكَفَّارَةِ حَسَنَةٌ» [٤٣:٣]

4344- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi veselem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim kölesine vuracağına dair yemin ederse bunun kefareti, yemininin gereğini yapmamaktır. Kefareti yapmaması, (o kişi için) bir sevaptır."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِتَرْكِ الْيَمِينِ لِلْحَالِفِ إِذَا عَلِمَ تَرْكَهُ خَيْرٌ مِنَ الْمُضِيِّ فِي يَمِينِهِ

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişiye Yeminini Terk Etmesinin Emredilmesi

٤٣٤٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْجُدِّيُّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، عَنْ تَمِيمِ بْنِ طَرَفَةَ الطَّائِيِّ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَلْيَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ، ثُمَّ لِيَتْرُكْ يَمِينَهُ» [٤٣:٣]

4345- Adiy b. Hâtim'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi veselem): **"Yemin edip, başka şeyin daha hayırlı olduğunu gören, hayırlı olan şeyi yapsın ve yaptığı yemini terk etsin"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususun Doğruluğunu Belirten İkinci Haber

٤٣٤٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، عَنْ تَمِيمِ بْنِ طَرَفَةَ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ، أَنَّ رَجُلًا جَاءَهُ،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 4/257; Müslim 1651/16; Nesâî 7/11; İbn Mâce 2108; Darimî 2/186.

فَسَأَلَهُ نَفَقَةً، فَقَالَ: مَا عِنْدِي شَيْءٌ أُعْطِيكَهُ إِلَّا دِرْعِي وَمِغْفَرِي، فَأَكْتُبُ إِلَى أَهْلِي أَنْ تَعْطِيكَهَا، فَلَمْ يَرْضَ، فَحَلَفَ أَنْ لَا يُعْطِيَهُ شَيْئًا، ثُمَّ رَضِيَ الرَّجُلُ، فَقَالَ عَدِيٌّ: لَوْلَا أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ ثُمَّ رَأَى مَا هُوَ أَتْقَى لِلَّهِ مِنْهَا فَلْيَأْتِ التَّقْوَى»، مَا حَنِثْتُ [٤٣:٣]

4346- Temîm b. Tarafe der ki: Bir adam Adiy b. Hâtim'e gelip nafaka (harçlık) istedi. Adiy: "Yanımda bir zırh ve miğferden başka bir şey yoktur. Ben senin için aileme bu konuda yazarım ve istediğin sana verilir" deyince adam razı olmadı. Bunun üzerine Adiy adama kızıp ona bir şey vermemeye yemin etti. Adam razı olunca ise Adiy şöyle dedi: Eğer Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kişi bir şey için yemin eder de sonra Allah için ondan daha makbul bir şey görürse, hemen o makbulü yapsın"** buyurduğunu işitmiş olmasaydım yeminimi bozmazdım.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَالِفَ إِنَّمَا أُمِرَ بِتَرْكِ يَمِينِهِ إِذَا رَأَى ذَلِكَ خَيْرًا لَهُ مَعَ الْكَفَّارَةِ

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişiye Yeminini Terk Etmekle Birlikte Kefaret Vermesinin Emredilmesi

٤٣٤٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، بِالرَّقَّةِ، وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ بِطَرَسُوسَ، قَالَا: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ، حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَلْيَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ وَلْيُكَفِّرْ عَنْ يَمِينِهِ» [٤٣:٣]

4347- Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim bir şey üzerine yemin eder de başka bir şeyi bundan daha hayırlı görürse o kişi daha hayırlı olan şeyi yerine getirsin ve (yaptığı) yemininden dolayı da kefaret versin."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1651/15.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 168); Şuayb: İsnâdı hasen li-ğayrihidir.Ahmed 2/204; Nesâî 7/10; İbn Mâce 2111; Bak hadis no: 4352.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِأَنَّ الْحَالِفَ مَأْمُورٌ بِالْكَفَّارَةِ عِنْدَ تَرْكِهِ الْيَمِينَ إِذَا رَأَى ذَلِكَ خَيْرًا لَهُ مِنَ الْمُضِيِّ فِيهِ

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Terk Edip Kefaret Vermesinin Emredildiğini Açıklayan Başka Bir Haber

٤٣٤٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ، لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُتِيتَهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وُكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُتِيتَهَا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ وَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ وَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ» [٤٣:٣]

4348- Abdurrahman b. Semure der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana şöyle buyurdu: **"Ey Abdurrahman! Yöneticiliğe talip olma! Zira sen isteyerek bu işe gelirsen bu sorumluluğunla baş başa bırakılırsın. Ama sen istemeden bu işe getirilirsen (Allah tarafından) yardım görürsün. Bir konuda yemin eder de aksinin daha hayırlı olduğunu görürsen sana hayırlı gelen şeyi yap ve yemininin kefâretini ver."**[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْمَرْءَ مُبَاحٌ لَهُ أَنْ يَبْدَأَ بِالْكَفَّارَةِ قَبْلَ الْحِنْثِ إِذَا رَأَى تَرْكَ الْيَمِينِ خَيْرًا مِنَ الْمُضِيِّ فِيهِ

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Bozmadan Önce Kefaret Vermesinin Mubah Olduğuna Delalet Eden Haber

٤٣٤٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَلْيُكَفِّرْ عَنْ يَمِينِهِ وَلْيَفْعَلِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ» [٤٣:٣]

4349- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Kim bir yemin edip, başka şeyin daha hayırlı olduğunu görürse,**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 7147; Müslim 1652; Ebû Dâvûd 2929; Tirmizî 1529; Nesâî 8/225; Darimî 2/186; Bak hadis no: 4479, 4480.

yemininin kefâretini ödeyip yemin ettiği şeyi bıraksın ve daha hayırlı olanı yapsın."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْحَالِفِ أَنْ يَحْنَثَ يَمِينَهُ إِذَا رَأَى ذَلِكَ خَيْرًا مِنَ الْمُضِيِّ فِيهِ

Yemin Edip, Başka Şeyin Yeminini Yerine Getirmesinden Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Yeminini Bozmasının Mubahlığı

٤٣٥٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَالِمُ بْنُ نُوحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْجُرَيْرِيُّ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ قَالَ: نَزَلَ عَلَيْنَا أَضْيَافٌ لَنَا، وَكَانَ أَبِي يَتَحَدَّثُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ اللَّيْلِ، فَانْطَلَقَ وَقَالَ: يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ، افْرُغْ مِنْ أَضْيَافِكَ، فَلَمَّا أَمْسَيْتُ جِئْنَا بِقِرَاهُمْ فَأَبَوْا، وَقَالُوا: حَتَّى يَجِيءَ أَبُوكَ مَنْزِلَهُ، فَيَطْعَمُ مَعَنَا، فَقُلْتُ: إِنَّهُ رَجُلٌ حَدِيدٌ، وَإِنَّكُمْ إِنْ لَمْ تَفْعَلُوا خِفْتُ أَنْ يُصِيبَنِي مِنْهُ أَذًى، فَأَبَوْا عَلَيْنَا، فَلَمَّا جَاءَ، قَالَ: قَدْ فَرَغْتُمْ مِنْ أَضْيَافِكُمْ، فَقَالُوا: لَا وَاللَّهِ، فَقَالَ: أَلَمْ آمُرْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ وَتَنَحَّيْتُ، قَالَ: أَقْسَمْتُ عَلَيْكَ إِنْ كُنْتَ تَسْمَعُ صَوْتِي إِلَّا جِئْتَ فَجِئْتُ، فَقُلْتُ: وَاللَّهِ مَا لِي ذَنْبٌ هَؤُلَاءِ أَضْيَافُكَ فَسَلْهُمْ قَدْ أَتَيْتُهُمْ بِقِرَاهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يَطْعَمُوا، حَتَّى تَجِيءَ، فَقَالَ: مَا لَكُمْ لَا تَقْبَلُونَ عَنَّا قِرَاكُمْ؟ وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَاللَّهِ لَا أَطْعَمُهُ اللَّيْلَةَ، قَالُوا: فَوَاللَّهِ لَا نَطْعَمُهُ حَتَّى تَطْعَمَهُ، فَقَالَ: لَمْ أَرَ كَالشَّرِّ مُنْذُ اللَّيْلَةِ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا الْأَوَّلُ فَمِنَ الشَّيْطَانِ فَهَلُمُّوا قِرَاكُمْ فَجِيءَ بِالطَّعَامِ، فَسَمَّى اللَّهَ، وَأَكَلَ، وَأَكَلُوا، فَلَمَّا أَصْبَحَ غَدَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بَرُّوا وَحَنِثْتُ، فَقَالَ: «بَلْ أَنْتَ أَبَرُّهُمْ وَخَيْرُهُمْ» [٤:٢٨]

4350- Abdurrahman b. Ebî Bekr anlatıyor: Yanımıza misafirler geldi. Babam gece vakti Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile konuşurdu. Gelip bana: "Ey Abdurrahman! Abdurrahman! Ben gelinceye kadar misafirlerin hizmetlerinde bulunup yemeklerini vermiş bulunmalısın" dedi. Akşam olunca misafirlerin yemeğini getirdim, ancak yemeyi kabul etmeyip: "Evin babası (sahibi) evine gelip bizimle yemeden olmaz" dediler. Ben: "O sinirli biridir. Eğer yemezseniz bana eziyet etmesinden korkarım" dedim, ama yine kabul etmediler. Babam gelince onlardan önce hiç bir şeye başlamadı ve: "Ziyafetinizi bitirdiniz mi?" diye sordu. Onlar: "Hayır vallahi bitirmedik" cevabını verince: "Abdurrahman'a emretmedim mi?" karşılığını verdi. Ben bir kenara çekildim, babam: "Sana

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2084); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/478; Ahmed 2/361; Müslim 1650/12; Tirmizî 1530.

yemin ediyorum, sesimi işitirsen mutlaka gel" deyince geldim ve: "Vallahi benim bir suçum yok. İşte misafirlerin! Onlara sor. Ken dilerine yemeklerini getirdim, ama onlar sen gelmedikçe yemekten çekindiler" dedim. Babam onlara: "Size ne oldu? Bizden ikramımızı kabul etmiyorsunuz. –Vallahi bu gece bu yemeği tatmam–" deyince, onlar: "Vallahi, sen yemedikçe biz yemeyiz" karşılığını verdiler. Babam şöyle dedi: "Ben bu gece gibi kötü bir gece görmedim. Yazık size! Ne oluyorsunuz da bizden yemeğinizi kabul etmiyorsunuz?" dedi. Sonra şöyle dedi: "Birinciye gelince o (yani yemin) şeytandandır. Yemeğinize gelin!" Yemek getirildi ve Besmele çekerek yemeğe başladı, diğerleri de yediler.

Sabah olunca Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gitti ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Onlar yeminlerinde durdu. Ben yeminimi bozdum" deyip olanları anlattı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Aksine; sen onların en yemininde duranı ve en hayırlısısın"** buyurdu. [1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْمَرْءِ إِذَا حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ أَنْ يَأْتِيَ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْمُضِيِّ فِي يَمِينِهِ دُونَهُ

Kişinin Yemin Etmesi ve Yeminini Yerine Getirmeyip Daha Hayırlısını Yapmasının Müstehap Olması

٤٣٥١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَمِّهِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: أَتَى أَبُو مُوسَى الْأَشْعَرِيُّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَحْمِلُهُ لِنَفَرٍ مِنْ قَوْمِهِ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَا أَحْمِلُهُمْ، فَأُتِيَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِنَهْبٍ مِنْ إِبِلٍ، فَفَرَّقَهَا، فَبَقِيَ مِنْهَا خَمْسُ عَشْرَةَ، فَقَالَ: «أَيْنَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ؟»، قَالَ: هُوَ ذَا هُوَ، فَقَالَ: «خُذْ هَذِهِ فَاحْمِلْ عَلَيْهَا قَوْمَكَ»، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ كُنْتَ قَدْ حَلَفْتَ، قَالَ: «وَإِنْ كُنْتُ حَلَفْتُ» [٥:٩]

4351- İmrân b. Husayn anlatıyor: Ebû Mûsa el-Eş'arî, (bir gün) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına varıp O'ndan kendi kavminden birkaç kişiyi taşımak için bir binek vermesini istedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Vallahi, onları taşıyacak bir şey veremem!"** buyurdu. Derken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ganimet olarak (ele geçirilmiş bir miktar) deve getirildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu develeri dağıttı. Bundan geriye on beş deve kaldı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Ebû Mûsa el-Eş'arî'yi kastederek): **"Abdullah b. Kays nerede?"** diye

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2/76); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/197; Buhârî 6140; Müslim 2057/177.

sordu. Ebû Mûsa: "İşte burada(yım)!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu develeri al, kavmin(den olan kişiler)i bunların üzerinde taşı!"** buyurdu. Ebû Mûsa: "Ey Allah'ın Resûlü! Doğrusu sen, (veremeyeceğine dair) yemin etmiştin!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemin etmiş olsam bile (bundan daha hayırlı bir şey gördüğümde onu yaparım ve yeminimin de kefaretini veririm)!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ الْمُضِيِّ فِي يَمِينِهِ إِذَا رَأَى ذَلِكَ خَيْرًا لَهُ

Yemin Edip, Başka Şeyin Daha Hayırlı Olduğunu Gören Kişinin Hayırlı Gördüğü Şeyi Yapmasının Mubahlığı

٤٣٥٢ - أَخْبَرَنَا الْقَطَّانُ بِالرَّقَّةِ، حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ، حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، فَلْيَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ، وَلْيُكَفِّرْ عَنْ يَمِينِهِ» [٣:٤]

4352- Abdullah b. Amr der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kimse bir şeye yemin eder de başkasını ondan daha hayırlı görürse, yemininden dolayı kefaret versin ve daha hayırlı olan o işi yapsın"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ عِنْدَمَا سَبَقَ مِنْهُ مِنْ يَمِينٍ إِمْضَاءُ مَا رَأَى خَيْرًا لَهُ دُونَ التَّعَرُّجِ عَلَى يَمِينِهِ الَّتِي مَضَتْ

İdarecinin Yemin Etmiş Olması ve Yeminden Daha Hayırlı Olanı Görmesi Halinde Daha Hayırlı Olanı Yapmasının Müstehap Olması

٤٣٥٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ الْبُخَارِيُّ، بِبَغْدَادَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا الطُّفَاوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ لَمْ يَحْنَثْ حَتَّى نَزَلَتْ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ، فَقَالَ ﷺ: «لَا أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ، وَكَفَّرْتُ عَنْ يَمِينِي» [٥ : ٣]

---

[1] Elbânî: İsnâdı sahihtir; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/401; Buhârî 3133; Müslim 1649/9; Ebû Dâvûd 3276; Nesâî 7/9; İbn Mâce 2107; Bak hadis no: 4354.

[2] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 7/168); Şuayb: İsnâdı şahitleriyle hasendir. Bak hadis no: 4347.

4353- Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir şey üzerine yemin ettiğinde yeminin kefareti yerine geldiği müddetçe yemini bozmazdı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben yemin ettiğimde bozmam. Şayet başka bir şeyi bundan daha hayırlı görürsem, daha hayırlı olan şeyi yaparım ve (yaptığım) yeminimden dolayı kefaret veririm!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ بَعْضِ الْأَيْمَانِ الَّتِي كَانَ الْمُصْطَفَى ﷺ يُمْضِي ضِدَّهَا إِذَا سَبَقَتْ مِنْهُ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yemin Edip de Zıddına Amel Ettiği Yeminlerinden Biri

٤٣٥٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو السَّلِيلِ، عَنْ زَهْدَمٍ، عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: كُنَّا مُشَاةً فَأَتَيْنَا نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ نَسْتَحْمِلُهُ، فَقَالَ: «وَاللَّهِ لَا أَحْمِلُكُمُ الْيَوْمَ» أَوْ قَالَ: «وَاللَّهِ لَا أَحْمِلُكُمْ»، قَالَ: فَلَمَّا رَجَعْنَا إِلَى الْمَنْزِلِ، أَوْ قَالَ: حِينَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَنْزِلِ أَتَاهُ قَطِيعٌ مِنْ إِبِلٍ، فَإِذَا قَدْ بَعَثَ إِلَيْنَا بِثَلَاثِ بُقْعِ الذُّرَى، قَالَ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ: أَنَرْكَبُ وَقَدْ حَلَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَأَتَيْنَاهُ فَقُلْنَا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّكَ قَدْ حَلَفْتَ، قَالَ: «إِنِّي وَاللَّهِ مَا أَحْمِلُكُمْ، إِنَّمَا حَمَلَكُمُ اللَّهُ، وَمَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ يَمِينٍ أَحْلِفُ عَلَيْهَا، ثُمَّ أَرَى خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَتَيْتُهَا أَوْ أَتَيْتُهُ» [٥: ٣]

4354- Ebû Mûsa el-Eş'arî der ki: Yürüyerek Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına varıp ondan binmek ve yüklerimizi yüklemek için develer istedik. **"(Sizleri ve ağırlıklarınızı yükleyebileceğim deve yoktur) Vallâhi (bu durumda) ben sizleri yükleyemem"** buyurdu. Konakladığımız yere dönünce Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bizlere kendisine gelen develerden üç ile on yaş arasında bulunan beyaz hörgüçlü olanları yolladı. Bunun üzerine aramızda: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yemin etmişken develere nasıl bineceğiz?" diye konuştuk. Müteakiben Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip: "Ey Allah'ın Peygamberi! Sen (veremem diye) yemin etmiştin (bu nasıl olacak)?" dedik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Vallahi binmeniz için (develeri) ben vermedim, Allah verdi. Ben bir şeye yemin eder de başkasını o yeminden daha hayırlı görürsem hemen o hayırlı şeyi yaparım"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 7/168-9); Şuayb: İsnâdı hasendir. Buhârî 4614.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/166); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/404; Müslim 1649/10; Nesâî 7/9; Bak hadis no: 4351.

ذِكْرُ نَفْيِ جَوَازِ مُضِيِّ الْمَرْءِ فِي أَيْمَانِهِ وَنُذُورِهِ الَّتِي لَا يَمْلِكُهَا، أَوْ يَشُوبُهَا بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ ﷻ

Kişinin Yemininde Sebat Etmesinin, Sahip Olmadığı Bir Şeyi Adak Etmesinin veya Yüce Allah'a İsyan Olan Bir Şeyde Adak Etmesinin Caiz Olmayışı

٤٣٥٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا حَبِيبٌ الْمُعَلِّمُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، أَنَّ أَخَوَيْنِ مِنَ الْأَنْصَارِ كَانَ بَيْنَهُمَا مِيرَاثٌ، فَسَأَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ الْقِسْمَةَ، فَقَالَ: لَئِنْ عُدْتَ تَسْأَلُنِي الْقِسْمَةَ لَمْ أُكَلِّمْكَ أَبَدًا، وَكُلُّ مَالٍ لِي فِي رِتَاجِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: إِنَّ الْكَعْبَةَ لَغَنِيَّةٌ عَنْ مَالِكَ كَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ، وَكَلِّمْ أَخَاكَ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا يَمِينَ عَلَيْكَ، وَلَا نَذْرَ فِي مَعْصِيَةٍ، وَلَا فِي قَطِيعَةِ رَحِمٍ، وَلَا فِيمَا لَا تَمْلِكُ» [٣:٤٣]

4355- Saîd b. el-Müseyyeb bildiriyor: Ensar'dan iki kardeş arasında (ortak) bir miras vardı. Birisi, diğerinden (mirası) taksim etmeyi istedi. Bunun üzerine kardeşi; "Eğer bir daha taksimi istersen bütün malım Kâbe'ye (adak) olsun!" dedi. O zaman Hz. Ömer şöyle dedi: "Kâbe'nin senin malına ihtiyacı yok. Yemininin kefâretini ver ve kardeşinle konuş. Çünkü ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i: **«Rabbine isyanda, sıla-ı rahmi kesmekte ve sahibi olmadığın şeyde; sana yemin(in gereğine sadakat) de yoktur, adak ta yoktur!»** diye buyururken işittim."[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُكْثِرَ الْمَرْءُ مِنَ الْحَلِفِ فِي أَسْبَابِهِ

Kişinin Her Şeyde Çokça Yemin Etmesinin Yasaklanması

٤٣٥٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الشَّعْثَاءِ هُوَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ الْوَاسِطِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ بَشَّارِ بْنِ كِدَامٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّمَا الْحَلِفُ حَنِثٌ أَوْ نَدَمٌ» [٢:٦٢]

4356- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Yemin (sonucu itibarı ile) ancak ya günaha girmektir veya pişmanlık duymaktır."**[2]

---

[1] Elbânî: Zayıf; Şuayb: İsnâdı sahihtir.

[2] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/59; er-Ravdu'n-nadîr 505); Şuayb: İsnâdı zayıftır İbn Mâce 2103.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «لَيْسَ لِبَشَّارٍ حَدِيثٌ مُسْنَدٌ غَيْرُ هَذَا، وَهُوَ أَخُو مِسْعَرِ بْنِ كِدَامٍ، وَأَبُو الشَّعْثَاءِ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ سُلَيْمَانَ وَاسْطِيٌّ ثِقَةٌ»

Ebû Hâtim der ki: Beşşâr'ın bundan başka müsned hadisi yoktur ki o, Mis'ar b. Kidâm'ın kardeşi olup Ebu'ş-Şa'sâ, Ali b. el-Hüseyn b. Süleymân'dır ve Vasıtlı güvenilir bir ravidir.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَحْلِفَ الْمَرْءُ بِغَيْرِ اللَّهِ أَوْ يَكُونَ فِي يَمِينِهِ غَيْرَ بَارٍّ

Yeminini Tutmamanın ve Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmenin Kişiye Yasaklanışı

٤٣٥٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذِ بْنِ مُعَاذٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عَوْفٌ، عَنِ ابْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، وَلَا بِأُمَّهَاتِكُمْ، وَلَا بِالْأَنْدَادِ، وَلَا تَحْلِفُوا إِلَّا بِاللَّهِ، وَلَا تَحْلِفُوا إِلَّا وَأَنْتُمْ صَادِقُونَ» [٢:٢٤]

4357- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Babalarınızla, annelerinizle ve şirk koşulan şeylerle yemin etmeyin. Sadece Allah adıyla yemin edin. Sizler ancak sadık/doğru sözlü kimseler olarak yemin edin."**[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَحْلِفَ الْمَرْءُ بِشَيْءٍ سِوَى اللَّهِ ﷻ

Kişiye Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmesinin Yasaklanışı

٤٣٥٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْجُعْفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ النَّخَعِيِّ، عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ فَحَلَفَ رَجُلٌ بِالْكَعْبَةِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: وَيْحَكَ لَا تَفْعَلْ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ» [٢:٥٤]

4358- Sa'd b. Ubeyde bildiriyor: Ben, (bir defasında) Abdullah b. Ömer'in yanında bulunuyordum. Derken bir adam, Kâbe adına yemin etti. Bunun üzerine Abdullah b. Ömer: "Yazıklar olsun sana! Böyle yapma. Çünkü ben,

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 3418); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ebû Dâvûd 3248; Nesâî 7/5.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i: **«Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse şirk koşmuş olur!»** buyurduğunu işittim" dedi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْءَ مَنْهِيٌّ عَنْ أَنْ يَحْلِفَ بِشَيْءٍ غَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى

Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmesi Yasaklanan Kişi

٤٣٥٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَدْرَكَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ وَهُوَ يَحْلِفُ بِأَبِيهِ، فَقَالَ: «إِنَّ اللَّهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ، أَوْ لِيَسْكُتْ» [٤٣:٣]

4359- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) babasının üzerine yemin eden Hz. Ömer'e yetişip: **"Babalarınız üzerine yemin etmeyiniz. Yemin edecek olan, Allah adına yemin etsin veya sussun"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ مُجَانَبَةِ الْحَلِفِ بِغَيْرِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا

Kişiye Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmekten Kaçınmasının Gerekmesi

٤٣٦٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَدْرَكَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ وَهُوَ يَسِيرُ فِي رَكْبٍ، وَهُوَ يَحْلِفُ بِأَبِيهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ اللَّهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ، أَوْ لِيَصْمُتْ» [٦٨:٣]

4360- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bir binek üzerinde yolculuk yapan ve babasının üzerine yemin eden Hz. Ömer'e yetişip: **"Kuşkusuz Allah, babalarınız üzerine yemin etmenizi yasaklamıştır. Yemin edecek olan, Allah adına yemin etsin veya sussun"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2561; es-Silsiletu's-sahîha 2042); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/125; Ebû Dâvûd 3251; Tirmizî 1535.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2560); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4360, 4361.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2560); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/480; Ahmed 2/11, 2/17; Buhârî 6646; Müslim 1646/3; Ebû Dâvûd 3249; Tirmizî 1534; Nesâî 7/4; İbn Mâce 2094; Darimî 2/185; Bak hadis no: 4359.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَحْلِفَ الْمَرْءُ بِأَبِيهِ، أَوْ بِشَيْءٍ غَيْرِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا

Babası ya da Allah'tan Başka Bir Şeyle Yemin Etmenin Yasaklanışı

٤٣٦١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: أَدْرَكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ وَهُوَ يَحْلِفُ بِأَبِيهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَلْيَحْلِفْ حَالِفٌ بِاللَّهِ، أَوْ لِيَسْكُتْ» [٢:١٠٨]

4361- İbn Ömer der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir grupla giderken babası üzerine yemin eden Ömer b. el-Hattâb'a yetişip: **"Biliniz ki; Allah babalarınız üzerine yemin etmenizi yasakladı. Yemin edecek kişi, ya Allah adına yemin etsin veya sussun"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا زَجَرَ عَنِ الْحَلِفِ بِالْآبَاءِ

Babalar Adına Yemin Etmenin Yasaklanış Nedeni

٤٣٦٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ، أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلَا يَحْلِفُ إِلَّا بِاللَّهِ»، وَكَانَتْ قُرَيْشٌ تَحْلِفُ بِآبَائِهَا، فَقَالَ: «لَا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ» [٢:١٠٨]

4362- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yemin edecek olan kişi, Allah'tan başkası adına yemin etmesin"** buyurdu. Kureyşliler, babalarının üzerine yemin ederlerdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Babalarınız üzerine yemin etmeyiniz"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2560); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1646/4; Bak hadis no: 4359.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/188-9); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/20; Buhârî 3836; Müslim 1646; Nesâî 7/4.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ حَلِفِ الْمَرْءِ بِالْأَمَانَةِ إِذَا أَرَادَ الْقَسَمَ

Kişinin Kasemi Kastederek Emanete (Yani "Vallâhi'l-Emîn" Diyerek) Yemin Etmesinin Yasaklanması

٤٣٦٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ ثَعْلَبَةَ الطَّائِيِّ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ خَبَّبَ زَوْجَةَ امْرِئٍ أَوْ مَمْلُوكَهُ فَلَيْسَ مِنَّا، وَمَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ مِنَّا»، [٢:٦١]

«ابْنُ بُرَيْدَةَ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ بْنِ حُصَيْبٍ»

4363- Bureyde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim kişinin hanımını veya kölesini kışkırtırsa o kimse bizden değildir. Kim de emanet adına yemin ederse o da bizden değildir."**

İbn Bureyde, Abdullah b. Bureyde b. Husayb'dır.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالشَّهَادَةِ مَعَ التَّفْلِ عَنْ يَسَارِهِ، ثَلَاثًا لِمَنْ حَلَفَ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى

Lât ve Uzza'ya Yemin Edene Şahadet Getirdikten Sonra Sol Tarafına Üç Kez Tüflemesinin Emredilmesi

٤٣٦٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ، حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: حَلَفْتُ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَقَالَ أَصْحَابِي: قُلْتَ هُجْرًا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ قَرِيبًا، وَحَلَفْتُ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ اتْفُلْ عَنْ يَسَارِكَ ثَلَاثًا، وَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، وَلَا تَعُدْ» . [١:٦٧]

4364- Sa'd b. Ebi Vakkâs bildiriyor: (Ben daha yeni Müslüman olduğum bir sırada bir şeyden dolayı) Lât ve Uzza adına yemin ediverdim. Arkadaşlarım, (bana): "Kötü bir söz söyledin!" dediler. Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. O'na: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben yakın bir zamanda Müslüman oldum. Lât ve Uzza adına yemin ettim. (Durumum nedir?)" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Üç defa «Lâ ilâhe illallahu vahdehu» (=Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur, tek O vardır) de. Üç defa sol tarafına**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 94, 325); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 5/352; Ebû Dâvûd 3253.

tükür. (İlahi rahmetten) kovulmuş olan şeytandan Allah'a sığın ve bir daha böyle bir şey söyleme!" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالِاسْتِعَاذَةِ بِاللَّهِ ﷻ مِنَ الشَّيْطَانِ لِمَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى

Allah'tan Başkası Adına Yemin Edenin Şeytan'dan Yüce Allah'a Sığınmasının Emredilmesi

٤٣٦٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الطَّالَقَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنْ إِسْرَائِيلَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: حَلَفْتُ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَقَالَ لِي أَصْحَابِي: لَقَدْ قُلْتَ هُجْرًا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَقُلْتُ: إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ حَدِيثًا، وَإِنِّي حَلَفْتُ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ ثَلَاثًا، وَانْفُثْ عَنْ شِمَالِكَ ثَلَاثًا، وَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، وَلَا تَعُدْ». [١٠٤:١]

4365- Mus'ab b. Sa'd b. Ebî Vakkas'ın babasından bildiriyor: Ben Lât ve Uzza adına yemin edince arkadaşlarım: "Kötü bir söz söyledin" dediler. Bunun üzerine Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gidip: "Yeni müslüman olduğum için (bilmeden) Lât ve Uzza adına yemin ettim" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Üç defa «Lâ ilâhe illallah vahdehu» de, sonra sol tarafına üç defa tükürüp Şeytan'dan Allah'a sığın ve bir daha böyle deme."**[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَحْلِفَ الْمَرْءُ بِسَائِرِ الْمِلَلِ سِوَى الْإِسْلَامِ

İslam'dan Başka Bir Din İle Yemin Etmenin Yasaklanışı

٤٣٦٦ - أَخْبَرَنَا شَبَابُ بْنُ صَالِحٍ، بِوَاسِطَ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، عَنْ خَالِدٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ بِمِلَّةٍ سِوَى الْإِسْلَامِ كَاذِبًا مُتَعَمِّدًا فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ عُذِّبَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ» [٥٤:٢]

4366- Sâbit b. ed-Dahhâk'ın bildirdiğine göre Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Her kim İslam'dan başka bir din adına yalan yere kasden**

---

[1] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 8/192); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/183; Nesâî 7/7, 7/8; İbn Mâce 2097; Bak hadis no: 4365.

[2] Elbânî: Zayıf; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4364.

yemin ederse, o kimse dediği gibidir. Kim de kendini bir şeyle (demirden bir aletle) öldürürse, bu kimse de cehennem ateşinde o şeyle azap olunur."[1]

ذِكْرُ التَّغْلِيظِ عَلَى مَنْ حَلَفَ كَاذِبًا بِالْمِلَلِ الَّتِي هِيَ غَيْرُ الْإِسْلَامِ

İslam'dan Başka Din Adına Yalan Yere Yemin Etmenin Ağır Vebali

٤٣٦٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ بِمِلَّةٍ سِوَى الْإِسْلَامِ كَاذِبًا فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ فِي الدُّنْيَا عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» [٣:٥١]

4367- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kim bu minberimin üzerinde günah işlemek üzere yemin ederse kendisini cehennemden oturacağı bir yere hazırlasın."**[2]

ذِكْرُ إِيجَابِ دُخُولِ النَّارِ لِلْحَالِفِ عَلَى مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ كَذِبًا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Minberi Üzerinde (Yalan Yere) Yemin Edenin Cehenneme Girmeyi Hak Ettiği Hakkında

٤٣٦٨ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هَاشِمِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نِسْطَاسٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى مِنْبَرِي هَذَا بِيَمِينِ آثِمَةٍ تَبَوَّأَ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ» [٢:١٠٩]

4368- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şu minberimde yalan yere yemin eden cehennemdeki yerini hazırlamış olur"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/33; Buhârî 1363; Müslim 117/110; Nesâî 7/5; İbn Mâce 2098.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 4/33; Buhârî 6047; Müslim 176/110; Ebû Dâvûd 3257; Tirmizî 1543; Nesâî 7/6.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Muvattâ 2/727; Ahmed 3/244; Ebû Dâvûd 3246; İbn Mâce 2325.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ اسْتِعْمَالِ الْمُحَالَفَةِ الَّتِي كَانَ يَفْعَلُهَا أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ

Cahiliye İnsanlarının Yaptığı Ahitleşmenin Yasaklanışı

٤٣٦٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ الْحَلَبِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مُغِيرَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ شُعْبَةَ بْنِ التَّوْأَمِ، أَنَّ قَيْسَ بْنَ عَاصِمٍ سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْحِلْفِ فَقَالَ: «لَا حِلْفَ فِي الْإِسْلَامِ» [٨١:٢]

4369- Şu'be b. et-Tev'em der ki: Kays b. Âsım, Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) ahitleşmeyi sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"İslam'da ahitleşme yoktur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususun Doğruluğunu Belirten İkinci Haber

٤٣٧٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ حُمَيْدٍ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا حِلْفَ فِي الْإِسْلَامِ، وَمَا كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ لَمْ يَزِدْهُ الْإِسْلَامُ إِلَّا شِدَّةً أَوْ حِدَّةً» [٨١:٢]

4370- İbn Abbâs, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"İslam'da ahitleşme yoktur. Cahiliye zamanında olan ahitleşmeler konusunda ise, İslam bu ahidden daha da sağlamını getirmiştir."**[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ إِنَّمَا زَجَرَهُمْ عَنْ إِنْشَاءِ الْحِلْفِ فِي الْإِسْلَامِ، لَا فَسْخَ مَا كَانُوا عَلَيْهِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Cahiliye Döneminde Yapılan Ahitleşmeleri Feshetmeyip Böyle Bir Şeyin İslam Döneminde Yapılmasını Yasaklamış Olması

٤٣٧١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ ذَرِيحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَسْرُوقُ بْنُ الْمَرْزُبَانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَا حِلْفَ فِي الْإِسْلَامِ، وَأَيُّمَا حِلْفٍ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ لَمْ يَزِدْهُ الْإِسْلَامُ إِلَّا شِدَّةً» [٨١:٢]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 5/61.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/317; Darimî 2/243.

4371- Cubeyr b. Mut'im'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İslam'da (Cahiliye döneminde yapılan) bu tür anlaşmalar artık yoktur. Ancak İslam dini Cahiliye'den kalma eski anlaşmaları (feshetmemiş) sağlamlaştırıp kuvvetlendirmiştir."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ أَوْهَمَ عَالِمًا مِنَ النَّاسِ أَنَّ سَعْدَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ لَمْ يَسْمَعْ هَذَا الْخَبَرَ مِنْ أَبِيهِ

İnsanlardan Bir Âlime, Sa'd b. İbrâhîm'in Bu Haberi Babasından İşitmediği İzlenimi Veren Haber

٤٣٧٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ الْأَزْرَقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَا حِلْفَ فِي الْإِسْلَامِ، وَأَيُّمَا حِلْفٍ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَإِنَّ الْإِسْلَامَ لَمْ يَزِدْهُ إِلَّا شِدَّةً» [٢:٨١]

4372- Cubeyr b. Mut'im'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İslam'da (Cahiliye döneminde yapılan) bu tür anlaşmalar artık yoktur. Ancak İslam dini Cahiliye'den kalma eski anlaşmaları (feshetmemiş) sağlamlaştırıp güçlendirmiştir."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ سَعْدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جُبَيْرٍ، وَسَمِعَهُ مِنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ «فَالْإِسْنَادَانِ مَحْفُوظَانِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu haberi Sa'd b. İbrâhîm, hem babası kanalıyla Cübeyr'den, hem de Nâfi b. Cübeyr kanalıyla babasından dinlemiştir ki iki sened de mahfûzdur.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2597; es-Silsiletu's-sahîha 1900); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/83; Müslim 2530; Ebû Dâvûd 2925; Bak hadis no: 4372.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4371.

ذِكْرُ خَبَرٍ فِيهِ شُهُودِ الْمُصْطَفَى ﷺ حِلْفَ الْمُطَيَّبِينَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mutayyibîn Anlaşmasına Tanık Olduğuna Dair Haber

٤٣٧٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَاقَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «شَهِدْتُ مَعَ عُمُومَتِي حِلْفَ الْمُطَيَّبِينَ فَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِي حُمْرَ النَّعَمِ، وَإِنِّي أَنْكُثُهُ» [٨١:٢]

4373- Abdurrahman b. Avf, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakleder: **Amcalarımla beraber Mutayyibîn antlaşmasında bulundum. Antlaşmanın bozulmasına karşılık kızıl develerimin olmasını istemezdim."**[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا أَوْمَأْنَا إِلَيْهِ

Değindiğimiz Hususun Doğruluğunu Belirten İkinci Haber

٤٣٧٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ مَهْدِيٍّ، حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا شَهِدْتُ مِنْ حِلْفِ قُرَيْشٍ إِلَّا حِلْفَ الْمُطَيَّبِينَ، وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِي حُمْرَ النَّعَمِ، وَإِنِّي كُنْتُ نَقَضْتُهُ»، قَالَ: وَالْمُطَيَّبُونَ: هَاشِمٌ، وَأُمَيَّةُ، وَزَهْرَةُ، وَمَخْزُومٌ. [٩:٣]

4374- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Mutayyibîn antlaşması dışında Kureyş'te hiçbir antlaşmada bulunmadım. Antlaşmanın bozulmasına karşılık kızıl develerimin olmasını istemezdim.** Mutayyibîn anlaşmasında bulunanlar: "Hâşim, Umeyye, Zehra ve Mahzûm (oğulları) dur.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَضْمَرَ فِي هَذَيْنِ الْخَبَرَيْنِ مَنْ يُرِيدُ بِهِ: شَهِدْتُ مِنْ حِلْفِ الْمُطَيَّبِينَ لِأَنَّهُ ﷺ لَمْ يَشْهَدْ حِلْفَ الْمُطَيَّبِينَ، لِأَنَّ حِلْفَ الْمُطَيَّبِينَ كَانَ قَبْلَ مَوْلِدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَإِنَّمَا شَهِدَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/193, 1/190.

[2] Elbânî: Hasen sahih "Hâşim" ismi hariç (es-Silsiletu's-sahîha 1900); Şuayb: Hasene yakın.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِلْفَ الْفُضُولِ، وَهُمْ مِنَ الْمُطَيَّبِينَ، قَدْ ذَكَرْتُ الْكَلَامَ عَلَى هَذَا الْخَبَرِ بِتَفْصِيلٍ فِي كِتَابِ: التَّوْرِيثُ وَالْحُجُبِ»

Ebû Hâtim der ki: Bu iki haberde de: "Mutayyibîn anlaşmasında bulundum" ifadesinin kastedildiğini söyleyenler yanılmıştır. Zira Mutayyibîn antlaşması Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) doğmadan önce yapılmıştı. Ancak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fudûl antlaşmasında bulunmuştur. Bu antlaşmada bulunanlar da Mutayyiblerden idiler. Bu haber konusunda Miras bırakmak ve hacbetmek kitabı içinde geniş açıklamalarda bulunmuştum.

كِتَابُ النُّذُورِ

ADAKLAR KİTABI

٤٣٧٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةَ الْهَمْدَانِيِّ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ النَّذْرِ» [٢:٧٤]

4375- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) adak adamayı yasakladı.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا زَجَرَ عَنِ النَّذْرِ

Adak Adamanın Yasaklanış Nedeni

٤٣٧٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ، عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَنْذِرُوا، فَإِنَّ النَّذْرَ لَا يَرُدُّ مِنَ الْقَدَرِ شَيْئًا، وَإِنَّمَا يُسْتَخْرَجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ» [٢:٧٤]

4376- Ebû Hureyre der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Adak adamayın, çünkü adak kaderi geri çevirmez. Ancak adakla cimri olanın elinden mal çıkarılmış olur."**[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِذِكْرِ الْعِلَّةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا قَبْلُ

Önce Zikredilen Nedeni Açıklayan İkinci Haber

٤٣٧٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةَ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ النَّذْرَ لَا يَرُدُّ شَيْئًا، وَلَكِنْ يُسْتَخْرَجُ مِنَ الْبَخِيلِ» [٢:٧٤]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/208/2585 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb:Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 2/61; Buhârî 6608; Müslim 1629/2; Ebû Dâvud 3287; Nesâî 7/15; İbn Mâce 2122

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/208/2585 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 2/412; Buhârî 6694; Müslim 1640/5; Ebû Dâvud 3288; Tirmizî 1538; Nesâî 7/16; İbn Mâce 3123

4377- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kuşkusuz adak kaderden bir şeyi değiştirmez. Ancak adakla cimri olanın elinden mal çıkarılmış olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ قِلَّةِ الِاشْتِغَالِ بِالنَّذْرِ فِي أَسْبَابِهِ

Kişinin Mümkün Olduğunca Adağı Vesile Kılmamasının Gerekliliği

٤٣٧٨ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحَارِثِ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ إِنَّ ابْنًا لِي كَانَ بِأَرْضِ فَارِسَ فَوَقَعَ بِهَا الطَّاعُونُ، فَنَذَرْتُ إِنِ اللَّهُ نَجَّى لِي ابْنِي أَنْ يَمْشِيَ إِلَى الْكَعْبَةِ، وَإِنَّ ابْنِي قَدِمَ فَمَاتَ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ: أَوْفِ بِنَذْرِكَ، فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: إِنَّمَا نَذَرْتُ أَنْ يَمْشِيَ ابْنِي، وَإِنَّ ابْنِي قَدْ مَاتَ، فَغَضِبَ عَبْدُ اللَّهِ وَقَالَ: أَوَلَمْ تُنْهَوْا عَنِ النَّذْرِ، سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ النَّذْرَ لَا يُقَدِّمُ شَيْئًا، وَلَا يُؤَخِّرُهُ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يَنْزِعُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ»، فَلَمَّا رَأَيْتُ ذَلِكَ قُلْتُ لِلرَّجُلِ: انْطَلِقْ إِلَى سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ فَسَلْهُ، فَانْطَلَقَ إِلَيْهِ فَسَأَلَهُ، ثُمَّ رَجَعَ، فَقُلْتُ: مَاذَا قَالَ لَكَ؟ قَالَ: امْشِ عَنِ ابْنِكَ، قَالَ: أَيُجْزِئُ عَنِّي ذَلِكَ، فَقَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ: «أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ عَلَى ابْنِكَ دَيْنٌ فَقَضَيْتَهُ أَكَانَ يُجْزِئُ عَنْهُ»، قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: فَامْشِ عَنِ ابْنِكَ [٦٦:٣]

4378- Saîd b. el-Hâris der ki: Abdullah b. Ömer b. el-Hattâb'ın yanındayken bir adam geldi ve: "Ey Ebû Abdirrahman! Oğullarımdan biri Pers bölgesindeyken veba baş gösterdi. Yüce Allah'ın oğlumu kurtarması halinde de oğlumun Kâbe'ye kadar yürümesini adadım. Oğlum da geldikten sonra öldü" dedi. Abdullah: "Adağını yerine getir!" karşılığını verdi. Adam: "Ama oğlumun yürümesini adadım! Oğlum da öldü" deyince, Abdullah kızdı ve: "Adak adamamanız söylenmedi mi! Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **«Adak bir şeyi ileri geri götürmez! Yüce Allah adakla sadece cimriden mal çıkarır»** buyurduğunu işittim" dedi.

Bu durumu gördüğümde adama: "Saîd b. el-Müseyyeb'e gidip bunu ona sor" dedim. Adam Saîd'e gidip aynı şeyi sordu. Sonra da yanımıza geldi. Ona: "Saîd sana ne dedi?" diye sorduğumda şöyle dedi: "Oğlumun yerine yürümemi

---

[1] **Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/208/2585 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb:Buhârî'nin şartlarına göre sahih. Ebû Dâvud 3287; Dârimî 2/185**

söyledi. Ona: «Benim yürümem geçerli olur mu?» dediğimde, Saîd: «Oğlunun borcu olsa ve o borcu sen ödesen geçerli olmaz mıydı?» diye sordu. «Tabi ki olurdu» karşılığını verdiğimde, Saîd: «O zaman oğlunun yerine sen yürü» dedi."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ الْوَفَاءَ بِنَذْرٍ تَقَدَّمَ مِنْهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ

Kişinin Cahiliye Döneminde Yaptığı Adağını Yerine Getirmesinin Mubahlığı

٤٣٧٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ نَذَرَ أَنْ يَعْتَكِفَ لَيْلَةً فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَوْفِ بِنَذْرِكَ» [٤:٦]

4379- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Ömer, Cahiliye döneminde, Mescid-i Haram'da bir gece itikâfa girmeyi adamıştı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Adağını yerine getir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Söz Konusu Durumun Doğruluğunu İfade Eden İkinci Haber

٤٣٨٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى الْقَطَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا نَافِعٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ، إِنِّي نَذَرْتُ أَنْ أَعْتَكِفَ لَيْلَةً فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَأَوْفِ بِنَذْرِكَ» [٤:٦]

4380- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Hz. Ömer: "Ey Allah'ın Resûlü! Cahiliye döneminde, Mescid-i Haram'da bir gece itikâfa girmeyi adamıştım" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Adağını yerine getir"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2585); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 2/118; Buhârî 6692; Müslim 1623/17

[2] Elbânî: Sahih (Nesâî 3821 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Buhârî 2042; Müslim 1656/27; İbn Mâce 2129; Dârimî 2/183

[3] Elbânî: Sahih (Nesâî 3821 "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 1/37; Buhârî 2032; Müslim 1656/27; Ebû Dâvud 3325; Tirmizî 1539

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْعِلْمِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِلْخَبَرَيْنِ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا

İlimde Derinliği Olmayanlarca Önceki İki Habere Aykırı Gibi Görünen Bir Haber

٤٣٨١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ قَالَ: لَمَّا قَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ حُنَيْنٍ سَأَلَ عُمَرُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ نَذْرٍ كَانَ نَذَرَهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ اعْتِكَافِ يَوْمٍ، «فَأَمَرَهُ بِهِ»، قَالَ: فَانْطَلَقَ بَيْنَ يَدَيْهِ، قَالَ: فَبَعَثَ مَعِي بِجَارِيَةٍ أَصَابَهَا مِنْ سَبْيِ حُنَيْنٍ، قَالَ: فَجَعَلْتُهَا فِي بُيُوتِ الْأَعْرَابِ حَتَّى نَزَلْتُ، فَإِذَا أَنَا بِسَبْيِ حُنَيْنٍ، فَخَرَجُوا يَسْعَوْنَ يَقُولُونَ: قَدْ أَعْتَقَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ عُمَرُ لِعَبْدِ اللَّهِ: اذْهَبْ فَأَرْسِلْهَا، قَالَ: فَذَهَبْتُ فَأَرْسَلْتُهَا [٤:٦]

4381- İbn Ömer der ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), Huneyn'den geri döndüğü zaman Hz. Ömer kendisine Cahiliye döneminde bir gün itikâfa çekilmeyi adadığını ve ne yapması gerektiğini sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine adağını yerine getirmesini emretti. Bunun üzerine Ömer çekip gitti. Huneyn'de ele geçirdiği bir cariyeyi benimle gönderdi. Konakladığım zaman onu bedevilerden bir kişinin evinde bıraktım. Bir de baktım ki Huneyn'de ele geçirilen esirler çıkmış: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizi azat etti" demekteydi. Bunun üzerine Ömer, Abdullah'a: "Git onu serbest bırak" dedi. Ben de gidip onu serbest bıraktım.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَلْفَاظُ أَخْبَارِ ابْنِ عُمَرَ مُصَرِّحَةٌ، أَنَّ عُمَرَ نَذَرَ اعْتِكَافَ لَيْلَةً إِلَّا هَذَا الْخَبَرَ، فَإِنَّ لَفْظَهُ أَنَّ عُمَرَ نَذَرَ اعْتِكَافَ يَوْمٍ، فَإِنْ صَحَّتْ هَذِهِ اللَّفْظَةُ يُشْبِهُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ يَوْمًا أَرَادَ بِهِ بِلَيْلَتِهِ، وَلَيْلَةً أَرَادَ بِهَا بِيَوْمِهَا، حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَ الْخَبَرَيْنِ تَضَادٌّ»

Ebû Hâtim der ki: Yukarıdaki hariç İbn Ömer'in hadislerinde bir gece itikaf yapmayı adadığı geçmektedir. Yukarıda bir gün itikaf yapmayı adadığı zikredilmiştir. Şayet hadis bu lafızla sahih ise bunu şöyle tevil etmek mümkündür. Üstte geçen gün ibaresiyle gecesiyle birlikte bir gün; gece ibaresiyle de gündüzüyle birlikte bir gece kastedilmiş görünmektedir. Bu durumda bu iki haber arasında bir tezat söz konusu değildir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Kıyâmu Ramadân 34; Sahîh Ebî Dâvud 2836-7); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 2/35; Buhârî 3144; Müslim 1656/28; Nesâî 7/21

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ الرُّكُوبَ إِذَا نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

Kâbe'ye Yürümeyi Adayan Kimsenin Oraya Binekle Gitmesinin Mubahlığı

٤٣٨٢ – أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ اللَّيْثِ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ جَدِّي، عَنِ الْهِقْلِ بْنِ زِيَادٍ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْبَيْلَمَانِيِّ الْمَدَنِيُّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، أَنَّ حُمَيْدًا الطَّوِيلَ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِرَجُلٍ يُهَادَى بَيْنَ اثْنَيْنِ، فَسَأَلَ عَنْهُ، فَقَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ – يَعْنِي إِلَى الْكَعْبَةِ – فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنْ تَعْذِيبِ هَذَا نَفْسَهُ»، وَأَمَرَهُ أَنْ يَرْكَبَ [١:٧٠]

4382- Enes b. Mâlik der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) iki kişi ile koltuklanarak götürülen bir adama rastladı ve ne olduğunu sordu. Sahabe: "Ey Allah'ın Resûlü! Yürüyerek Kâbe'ye gitmeyi adamış" cevabını verince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'ın, bunun kendine eziyet etmesine ihtiyacı yoktur"** buyurup adamın bineğe binmesini emretti.[1]

وَاللَّيْثُ، وَالْهِقْلُ وَالْأَوْزَاعِيُّ كُلُّهُمْ أَقْرَانٌ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْبَيْلَمَانِيِّ ، وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، وَحُمَيْدٌ أَقْرَانٌ، رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ، قَالَهُ الشَّيْخُ رَحِمَهُ اللَّهُ

Ebû Hâtim der ki: Leys, Hıkl ve Evzâî, hepsi akran kimselerdir. Abdurrahman b. el-Beylamânî, Yahya b. Saîd ve Humeyd de birbirleriyle akrandır. Ama birbirlerinden rivayette bulunmuşlardır.

ذِكْرُ إِبَاحَةِ رُكُوبِ النَّاذِرِ الْمَشْيَ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ جَلَّ وَعَلَا

Yüce Allah'ın Beyt'ine Yürümeyi Adayanın Bineğe Binmesinin Mubahlığı

٤٣٨٣ – أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، عَنْ حُمَيْدٍ، عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ ﷺ رَجُلًا يُهَادَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَقَالَ: «مَا لَهُ؟ »، قَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَحُجَّ مَاشِيًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْ مَشْيِ هَذَا فَلْيَرْكَبْ» [٤:٢٨]

---

[1] Elbânî: Sahih "Buhârî ve Müslim"; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 3/271; Tirmizî 1537; Nesâî 7/30

4383- Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) iki kişi arasında götürülen bir adamı görünce: **"Bunun neyi var?"** diye sordu. Ona: "Yürüyerek hacca gitmeyi adamış" cevabını verdiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yüce Allah'ın bu kimsenin bu şekilde yürümesine ihtiyacı yoktur. Ona binmesini söyleyin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ لِلنَّاذِرِ الْحَجَّ مَاشِيًا بِالرُّكُوبِ مَعَ الْكَفَّارَةِ

Hacca Yürüyerek Gitmeyi Adayanın Kefaretini Verip Bineğe Binmesinin Emredilmesi

٤٣٨٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ مَوْلَى آلِ طَلْحَةَ، عَنْ كُرَيْبٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّ أُخْتِي جَعَلَتْ عَلَى نَفْسِهَا أَنْ تَحُجَّ مَاشِيَةً، قَالَ: «فَمُرْهَا فَلْتَرْكَبْ وَلْتُكَفِّرْ» [٦٥:٣]

4384- İbn Abbâs der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir adam gelip: "Kız kardeşim yürüyerek hac yapmayı adadı" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Emret binerek hacca gitsin, sonra (adağının) kefaretini ödesin"** buyurdu.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «يُشْبِهُ أَنْ تَكُونَ هَذِهِ جَعَلَتْ عَلَى نَفْسِهَا أَنْ تَحُجَّ مَاشِيَةً بِالْيَمِينِ، أَوِ النَّذْرِ، لَا كَفَّارَةَ فِيهِ»

Ebû Hâtim der ki: Öyle görünüyor ki bu durum hacca yürüyerek gitmeyi yeminle birlikte adayan kadın için söz konusudur.

---

[1] Elbânî: Sahih "Buhârî ve Müslim"); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 3/114; Buhârî 1865; Müslim 1642; Ebû Dâvud 3301; Tirmizî 1537; Nesâî 7/30

[2] Elbânî: Zayıf (İbn Mâce 2134); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 1/310; Ebû Dâvud 3295; Dârimî 2/183

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِوَفَاءِ نَذْرِ النَّاذِرِ إِذَا نَذَرَ مَا لِلَّهِ فِيهِ طَاعَةٌ

Allah'a İtaate Yönelik Bir Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Emredilmesi

٤٣٨٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، وَأَبُو يَعْلَى، قَالَا: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: بَيْنَمَا النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ إِذْ رَأَى رَجُلًا قَائِمًا فِي الشَّمْسِ، فَسَأَلَ عَنْهُ، فَقَالُوا: هَذَا أَبُو إِسْرَائِيلَ نَذَرَ أَنْ يَقُومَ فِي الشَّمْسِ فَلَا يَقْعُدَ، وَلَا يَسْتَظِلَّ، وَلَا يَتَكَلَّمَ، وَلَا يُفْطِرَ، فَقَالَ: «مُرُوهُ فَلْيَقْعُدْ، وَلْيَسْتَظِلَّ، وَلْيَتَكَلَّمْ، وَلْيَصُمْ، وَلْيُفْطِرْ» [١:٧٨]

4385- İbn Abbâs der ki: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) hutbe verirken adamın birini Güneş'in altında ayakta dururken gördü. Dediler ki: "Bu Ebû İsrâil'dir. Güneşte ayakta durup oturmamayı, gölgelenmemeyi, konuşmamayı ve oruç tutmayı adadı." Bunun üzerine Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **"Ona söyle otursun, gölgelensin, konuşsun ve orucunu da bozsun!"**[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى إِبَاحَةِ قَضَاءِ النَّاذِرِ نَذْرَهُ إِذَا لَمْ يَكُنْ بِمُحَرَّمٍ عَلَيْهِ

Haram Kılınmamış Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Mubahlığına Delalet Eden Haber

٤٣٨٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو تُمَيْلَةَ يَحْيَى بْنُ وَاضِحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ وَاقِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ بَعْضِ مَغَازِيهِ، فَجَاءَتْ جَارِيَةٌ سَوْدَاءُ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي نَذَرْتُ إِنْ رَدَّكَ اللَّهُ سَالِمًا أَنْ أَضْرِبَ عَلَى رَأْسِكَ بِالدُّفِّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنْ نَذَرْتِ فَافْعَلِي، وَإِلَّا فَلَا»، قَالَتْ: إِنِّي كُنْتُ نَذَرْتُ، فَقَعَدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَضَرَبَتْ بِالدُّفِّ [٣:٦٥]

4386- Bureyde anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) gazvelerinden birinden dönmüştü. Derken siyahî bir kadın geldi ve: "Ey Allah'ın Peygamberi! Allah, seni (Medine'ye) sapasağlam geri getirirse ben, senin huzurunda def çalmayı

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/218 "Buhârî güneşte lafzı olmadan); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Mâlik 2/475; Ahmed 4/168; Buhârî 6704; Ebû Dâvud 3300; İbn Mâce 2136

adamıştım. (Bu hususta ne dersin?)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Eğer (böyle bir) adakta bulunduysan o halde (onu) yap. Yoksa yapma!"** buyurdu. (Siyahî kadın devamla) der ki: Ben de adağımı yerine getirdim.

(Hadisin ravisi de der ki:) Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) oturdu. Siyahî kadın da def çaldı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ نَذْرِ الْمَرْءِ فِيمَا لَيْسَ لِلَّهِ فِيهِ رِضًا لَا يَحِلُّ لَهُ الْوَفَاءُ بِهِ

Allah'ın Razı Olmadığı Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Helal Olmadığı Hakkında

٤٣٨٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ الْأَيْلِيِّ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ» [١:٢]

4387- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a itaat etmeyi adayan kimse (adağını yaparak) O'na itaat etsin. Allah'a isyan etmeyi adayan da (adağından vazgeçsin ve) O'na karşı gelmesin."**[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ وَفَاءِ النَّاذِرِ بِنَذْرِهِ إِذَا كَانَ لِلَّهِ فِيهِ مَعْصِيَةٌ

Allah'a İsyan İçeren Bir Hususta Adağı Olanın Bunu Yerine Getirmesinin Yasaklanışı

٤٣٨٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ نَاصِحٍ الْخَلَّالُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ، وَيَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ» [٤:٣]

4388- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a itaat etmeyi adayan kimse (adağını yaparak) O'na itaat**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2261); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 5/356; Ebû Dâvud 3312; Tirmizî 3690

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2261 "Buhârî"); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Mâlik 2/476; Ahmed 6/36, 41; Buhârî 6696; Ebû Dâvud 1526; Nesâî 7/17; İbn Mâce 2126. Bak hadis no: 4388-9, 3890

etsin. Allah'a isyan etmeyi adayan da (adağından vazgeçsin ve) O'na karşı gelmesin."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النَّذْرَ إِذَا كَانَ لِلَّهِ فِيهِ مَعْصِيَةٌ لَيْسَ عَلَى النَّاذِرِ الْوَفَاءُ بِهِ

Allah'a İsyan İçeren Bir Adağı Olanın Bunu Yerine Getiremeyeceği Hakkında

٤٣٨٩ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الزُّهْرِيُّ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ الْأَيْلِيِّ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ» [٧٨:١]

4389- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a itaat etmeyi adayan kimse (adağını yaparak) O'na itaat etsin. Allah'a isyan etmeyi adayan da (adağından vazgeçsin ve) O'na karşı gelmesin."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ طَلْحَةُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ

Üstteki Hadisi Talha b. Abdilmelik'in Rivayette Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٣٩٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ خَلِيلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ» [٧٨:١]

4390- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'a isyan etmeyi adayan (adağından vazgeçsin ve) O'na karşı gelmesin."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/967 "Buhârî") Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 6/208. Bak hadis no: 4387

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/967 "Buhârî") Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Bak hadis no: 4387

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 4/967 "Buhârî") Şuayb: İsnâdı sahihtir.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَفِيَ الْمَرْءِ بِنَذْرِ الْمَعْصِيَةِ، وَمَا لَمْ يَكُنْ مَالِكًا لَهُ فِي وَقْتِ نَذْرِهِ

Kişinin Masiyet İçeren ve Adama Esnasında Malik Olmadığı Bir Şeyde Adak Adamasının Yasaklanışı

٤٣٩١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي الْمُهَلَّبِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ ، قَالَ: «لَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي مَعْصِيَةٍ، وَلَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي مَا لَا يَمْلِكُ الْعَبْدُ، أَوِ ابْنُ آدَمَ» [٢:٨١]

4391- İmrân b. Husayn'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Günah olan bir şeyde yapılan adak ile kişinin -veya:- Âdem oğlunun sahip olmadığı bir şeyi adaması halinde adağın yerine getirilmesi söz konusu olmaz"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ جَوَازِ وَفَاءِ نَذْرِ النَّاذِرِ إِذَا نَذَرَ فِيمَا لَا يَمْلِكُ، أَوْ كَانَ لِلَّهِ فِيهِ مَعْصِيَةٌ

Malik Olmadığı Bir Şey Hakkında ve Masiyet İçeren Bir Hususta Yapılan Adağı Yerine Getirmenin Caiz Olmayışı

٤٣٩٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى زَحْمُوَيْهِ، حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، أَنَّ امْرَأَةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ سَبَاهَا الْمُشْرِكُونَ، وَكَانُوا أَصَابُوا نَاقَةً لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ ذَلِكَ، فَوَجَدَتْ مِنَ الْقَوْمِ غَفْلَةً، فَنَذَرَتْ إِنِ اللَّهُ أَنْجَاهَا عَلَيْهَا أَنْ تَنْحَرَهَا، قَالَ: فَأَنْجَاهَا، وَقَدِمَتِ الْمَدِينَةَ، فَذَهَبَتْ لِتَنْحَرَهَا فَمَنَعَهَا النَّاسُ، وَذُكِرَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «بِئْسَمَا جَزَيْتِيهَا»، ثُمَّ قَالَ: «لَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ لِابْنِ آدَمَ فِي مَعْصِيَةٍ، وَلَا فِيمَا لَا يَمْلِكُ» [٣:١٠]

4392- İmrân b. Husayn anlatıyor: Müslümanlardan bir kadını müşrikler esir almıştı. Diğer taraftan daha önce Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in devesini de ele geçirmişlerdi. Topluluğun gafletinden yararlanan kadın (deve ile kaçıp) kurtuldu. Fakat üzerinde iken Allah onu esaretten kurtarırsa deveyi kurban etmeyi adadı. Böylece Medine'ye geldi. Deveyi kesmeye yeltenince insanlar ona engel oldular.Durum Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlatılınca: **"Ona ne kötü**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu'd-daîfe 6549 "Müslim"); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/430; Müslim 1641; Ebû Dâvud 3316; Nesâî 7/19; İbn Mâce 2124

bir mükâfat vereceksin. Allah'a isyan olan bir şeyde yapılan adak ile kişinin sahip olmadığı bir şeyi adaması halinde adağın ifası olmaz" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِقَضَاءِ نَذْرِ النَّاذِرِ إِذَا مَاتَ قَبْلَ أَنْ يَفِيَ بِنَذْرِهِ

Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Adağın Kaza Edilmesinin Emredilmesi

٤٣٩٣ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ اسْتَفْتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا نَذْرٌ لَمْ تَقْضِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «اقْضِهِ عَنْهَا» [١ : ٧٠]

4393- İbn Abbâs bildiriyor: Sa'd b. Ubâde, Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem): "Annem adağı olduğu halde onu yerine getiremeden öldü" deyip bu konuda fetva isteyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun yerine adağını yerine getir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَقْضِيَ نَذْرَ النَّاذِرَةِ إِذَا مَاتَتْ قَبْلَ قَضَاءِ نَذْرِهَا

Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Kişinin Bu Adağı Kaza Etmesinin Mubahlığı

٤٣٩٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ اسْتَفْتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي نَذْرٍ نَذَرَتْهُ أُمُّهُ ثُمَّ مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تَقْضِيَهُ، فَقَالَ: «اقْضِهِ عَنْهَا» [٤ : ٦]

4394- İbn Abbâs bildiriyor: Sa'd b. Ubâde, Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) adağı olduğu halde onu yerine getiremeden ölen annesi konusunda fetva isteyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun yerine adağını yerine getir"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu'd-daîfe 6549 "Müslim"); Şuayb: Hadis sahihtir. Ravileri güvenilirdir.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala Zevâidi'l-Bezzâr 1347 "Buhârî ve Müslim"; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Mâlik 2/472; Ahmed 1/219; Buhârî 2761; Müslim 1638; Nesâî 6/253

[3] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala Zevâidi'l-Bezzâr 1347 "Buhârî ve Müslim"; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahih. Buhârî 6959; Müslim 1638; Tirmizî 1546;

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ قَضَاءَ نَذْرِ النَّاذِرَةِ إِذَا مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تَفِيَ بِهِ

Adağını Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Kişinin Bunu Kaza Etmesinin Mubahlığı

٤٣٩٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا نَذْرٌ لَمْ تَقْضِهِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «اقْضِهِ عَنْهَا» [٤:٢٨]

4395- İbn Abbâs der ki: Sa'd b. Ubâde, Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Annem adağı olduğu halde onu yerine getiremeden öldü" deyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun yerine adağını yerine getir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ نَذْرَ النَّاذِرَةِ إِذَا مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تَفِيَ بِنَذْرِهَا لِبَعْضِ قَرَابَتِهَا قَضَاءُ ذَلِكَ النَّذْرِ عَنْهَا، وَإِنْ كَانَ النَّذْرُ صَوْمًا

Oruç ta Dahil Adağı Olup ta Yerine Getirmeden Ölen Kimse Adına Bir Akrabasının Bunu Kaza Etmesi Hakkında

٤٣٩٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْدَانَ الْحَرَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنِ الْحَكَمِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَتْ: إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا صَوْمٌ مِنْ نَذْرٍ، فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: «أَكُنْتِ قَاضِيَةً عَنْ أُمِّكِ دَيْنًا لَوْ كَانَ عَلَيْهَا؟»، قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: «فَصُومِي عَنْ أُمِّكِ» [٤:٢٨]

4396- İbn Abbâs bildiriyor: Kadının biri Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Annem adak oruç borcu olduğu halde öldü (onun yerine bunu ben tutabilir miyim?)" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şayet annenin borcu olsaydı sen bu borcu onun yerine öder miydin?"** diye sorunca, kadın: "Tabi ki,

---

Nesâî 7/21; İbn Mâce 2132

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîk ala Zevâidi'l-Bezzâr 1347 "Buhârî ve Müslim"; Şuayb: Müslim'in şartlarına göre sahih. Ahmed 6/7; Müslim 1638; Nesâî 7/21

öderdim" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"O halde onun yerine oruç tut"** buyurdu.[1]

[1] Elbânî: Sahih "Buhârî ve Müslim": Şuayb: İsnâdı hasen li-ğayrihi. Müslim 1148/156. Bak hadis no: 3530, 3570

كِتَابُ الْحُدُودِ

HADLER (ŞER'İ CEZALAR) KİTABI

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ فَضْلِ إِقَامَةِ الْحُدُودِ مِنَ الْأَئِمَّةِ الْعُدُولِ

Adaletli Liderlerin Şer'i Cezaları Uygulamalarının Fazileti

٤٣٩٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِقَامَةُ حَدٍّ بِأَرْضٍ خَيْرٌ لِأَهْلِهَا مِنْ مَطَرِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا» [٣: ٦٦]

4397- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: "**Bir bölgede işlenen bir suçtan dolayı haddi uygulamak, o bölgenin ahalisi için kırk gün yağmur yağmasından daha hayırlıdır.**"[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِإِقَامَةِ الْحُدُودِ فِي الْبِلَادِ إِذْ إِقَامَةُ الْحَدِّ فِي بَلَدٍ يَكُونُ أَعَمَّ نَفْعًا مِنْ أَضْعَافِهِ الْقَطْرُ إِذَا عَمَّتْهُ

Şehirlerde Hadlerin Uygulanmasının Emredilmesi ve Bir Şehirde Had Uygulanmasının O Bölgenin Bütün Halkı İçin Faydalı Olması

٤٣٩٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يَزِيدَ، [عَنْ جَرِيرِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بن عَمْرو] عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «حَدٌّ يُقَامُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ مِنْ مَطَرِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا» [٤: ١١]

4398- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "**Bir bölgede işlenen bir suçtan dolayı haddi uygulamak, o bölgenin ahalisi için kırk gün yağmur yağmasından daha hayırlıdır.**"[2]

---

[1] Elbânî: Hasen li-ğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 231; Mişkât 3588-9); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Nesâî 8/76.

[2] Elbânî: Hasen li-ğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 231; Mişkât 3588-9); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ahmed 2/402; Nesâî 8/75, 8/76; İbn Mâce 2538.

ذِكْرُ إِبَاحَةِ التَّوَقُّفِ فِي إِمْضَاءِ الْحُدُودِ، وَاسْتِئْنَافِ أَسْبَابِهَا بِمَا فِيهِ الِاحْتِيَاطُ لِلرَّعِيَّةِ

İhtiyat Açısından ve Sebeplerini Öğrenmek Açısından Hadler Konusunda Hüküm Vermede Acele Etmemenin Mubahlığı

٤٣٩٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ الصَّامِتِ، ابْنِ عَمِّ أَبِي هُرَيْرَةَ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: جَاءَ الْأَسْلَمِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَشَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ بِالزِّنَى، يَقُولُ: أَتَيْتُ امْرَأَةً حَرَامًا، وَفِي ذَلِكَ يُعْرِضُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى أَقْبَلَ فِي الْخَامِسَةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَهُ: «أَنِكْتَهَا؟»، فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ: «هَلْ غَابَ ذَلِكَ مِنْكَ فِيهَا كَمَا يَغِيبُ الْمِرْوَدُ فِي الْمُكْحُلَةِ وَالرِّشَاءُ فِي الْبِئْرِ؟»، فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ: «فَهَلْ تَدْرِي مَا الزِّنَا؟»، قَالَ: نَعَمْ، أَتَيْتُ مِنْهَا حَرَامًا مِثْلَ مَا يَأْتِي الرَّجُلُ مِنِ امْرَأَتِهِ حَلَالًا، قَالَ: «فَمَا تُرِيدُ بِهَذَا الْقَوْلِ؟»، قَالَ: أُرِيدُ أَنْ تُطَهِّرَنِي، فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُرْجَمَ فَرُجِمَ، فَسَمِعَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِهِ يَقُولُ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ: انْظُرُوا إِلَى هَذَا الَّذِي سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَلَمْ تَدَعْهُ نَفْسُهُ حَتَّى رُجِمَ رَجْمَ الْكَلْبِ، قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْهُمَا، فَمَرَّ بِجِيفَةِ حِمَارٍ شَائِلٍ بِرِجْلِهِ، فَقَالَ: «أَيْنَ فُلَانٌ وَفُلَانٌ؟»، فَقَالَا: نَحْنُ ذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ لَهُمَا: «كُلَا مِنْ جِيفَةِ هَذَا الْحِمَارِ»، فَقَالَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَنْ يَأْكُلُ مِنْ هَذَا؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا نِلْتُمَا مِنْ عِرْضِ هَذَا الرَّجُلِ آنِفًا أَشَدُّ مِنْ أَكْلِ هَذِهِ الْجِيفَةِ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّهُ الْآنَ فِي أَنْهَارِ الْجَنَّةِ» [٤: ١١]

4399- Ebû Hureyre der ki: Eslem kabilesinden bir kişi (Mâiz), Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve dört defa: "Bir kadınla zina ettim" diye kendi aleyhinde şahitlik etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) her defasında kendisinden yüz çevirince, beşinci defa aynı şeyi söyledi. Bunun üzerine Resûlullah kendisine doğru dönüp: **"Onunla ilişkiye girdin mi?"** diye sordu. Eslemli: "Evet" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Erkeklik organın onun organının içinde milin sürme kabında veya kova ipinin kuyuda kaybolması gibi kayboldu mu?"** diye sorunca, Eslemli: "Evet" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Zinanın ne demek olduğunu biliyor musun?"** diye sorunca: "Evet! Kişinin hanımıyla helal yoldan yaptığı bir şeyi ben haram yoldan başkasıyla yaptım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Peki bu sözlerinle ne demek istiyorsun?"** deyince: "Beni temizlemeni

istiyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) recmedilmesi için emir verdi ve recmedildi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashabından iki kişinin bu adam hakkında (menfi) konuştuklarını ve birinin diğerine: "Şuna bakın. Allah ayıbını örtmüş iken nefsi onu bırakmayıp ele verdi ve köpeğin taşlanması gibi taşlandı" dediğini duydu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir süre bu konuda bir şey demedi. Ancak ayakları havaya dikilmiş bir eşek leşinin yanından geçerken: **"Filan kişiyle filan kişi neredeler?"** diye sordu. Adamlar: "Buradayız ey Allah'ın Resûlü!" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu eşek leşinden yiyin"** deyince, adamlar: "Allah seni bağışlasın ey Allah'ın Resûlü! Kim bu eşek leşinden yer?" karşılığını verdiler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Siz bu konuda konuşarak bu eşek leşini yemekten daha kötü bir şey yapmış oldunuz. Nefsim elinde olana yemin olsun ki! O, şimdi Cennet nehirleri içindedir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ رَدَّ مَاعِزَ بْنَ مَالِكٍ فِي الْمِرَارِ الْأَرْبَعِ، وَأَمَرَ بِهِ فَطُرِدَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Mâiz b. Mâlik'i Dört Kez Geri Çevirmesi ve Uzaklaştırılmasını Emretmesi

٤٤٠٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَارِثِ الْبَزَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ الْمَكِّيِّ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمِضْهَاضِ الدَّوْسِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ مَاعِزُ بْنُ مَالِكٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّ الْأَبْعَدَ قَدْ زَنَى، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «وَيْلَكَ وَمَا يُدْرِيكَ مَا الزِّنَى»، ثُمَّ أَمَرَ بِهِ فَطُرِدَ وَأُخْرِجَ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْأَبْعَدَ قَدْ زَنَى، فَقَالَ: «وَيْلَكَ وَمَا يُدْرِيكَ مَا الزِّنَى»، فَطُرِدَ وَأُخْرِجَ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْأَبْعَدَ قَدْ زَنَى، قَالَ: «وَيْلَكَ وَمَا يُدْرِيكَ مَا الزِّنَى»، قَالَ: أَتَيْتُ امْرَأَةً حَرَامًا مِثْلَ مَا يَأْتِي الرَّجُلُ مِنِ امْرَأَتِهِ، فَأَمَرَ بِهِ فَطُرِدَ وَأُخْرِجَ، ثُمَّ أَتَاهُ الرَّابِعَةَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الْأَبْعَدَ قَدْ زَنَى، قَالَ: «وَيْلَكَ وَمَا يُدْرِيكَ مَا الزِّنَى»، قَالَ: «أَدْخَلْتَ وَأَخْرَجْتَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، فَأَمَرَ بِهِ أَنْ يُرْجَمَ، فَلَمَّا وَجَدَ مَسَّ الْحِجَارَةِ تَحَمَّلَ إِلَى شَجَرَةٍ، فَرُجِمَ عِنْدَهَا حَتَّى مَاتَ، فَمَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَعْدَ ذَلِكَ مَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ لِصَاحِبِهِ: وَأَبِيكَ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْخَائِبُ، أَتَى النَّبِيَّ ﷺ مِرَارًا، كُلُّ

---

[1] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 2354; es-Silsiletu'd-daîfe 2957); Şuayb: İsnâdı zayıftır. Ebû Dâvûd 4428.

ذَلِكَ يَرُدَّهُ حَتَّى قُتِلَ كَمَا يَقْتُلُ الْكَلْبُ، فَسَكَتَ عَنْهُمَا النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى مَرَّ بِجِيفَةِ حِمَارٍ شَائِلَةٌ رِجْلُهَا، فَقَالَ: «كُلَا مِنْ هَذَا»، قَالَا: مِنْ جِيفَةِ حِمَارٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «فَالَّذِي نِلْتُمَا مِنْ عِرْضِ أَخِيكُمَا أَكْثَرُ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ ﷺ بِيَدِهِ، إِنَّهُ لَفِي نَهَرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ يَتَقَمَّصُ» [٤: ١١]

4400- Ebû Hureyre bildiriyor: Mâiz b. Mâlik, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldi ve (kendini kastederek): "(Allah'ın rahmetinden) uzak olan şu kişi zina etti" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Zinanın ne olduğunu biliyor musun ki?"** buyurdu ve emriyle Mâiz oradan çıkarılıp uzaklaştırıldı. Sonra ikinci kez geldi ve: "(Allah'ın rahmetinden) uzak olan şu kişi zina etti" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Zinanın ne olduğunu biliyor musun ki?"** buyurdu ve emriyle Mâiz oradan çıkarılıp uzaklaştırıldı. Sonra üçüncü kez geldi ve: "(Allah'ın rahmetinden) uzak olan şu kişi zina etti" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Zinanın ne olduğunu biliyor musun ki?"** buyurunca Mâiz: Evet! Kişinin kendi eşiyle helal bir şekilde ilişkiye girdiği gibi ben onunla haram yoldan ilişkiye girdim" dedi ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in emriyle Mâiz oradan çıkarılıp uzaklaştırıldı. Sonra dördüncü kez geldi ve: "(Allah'ın rahmetinden) uzak olan şu kişi zina etti" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Zinanın ne olduğunu biliyor musun ki? Sokup çıkardın mı?"** diye sorunca Mâiz: "Evet" dedi. Bunun üzerine onun taşlanmasını emretti. Atılan taşlar acıtınca kaçıp bir ağacın altına sığındıysa da orada taşlanarak öldü. Bu olaydan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) oradan geçerken ashâbından bir gurubun içinde biri arkadaşına: "O ne ziyankâr biriymiş. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e defalarca gelip o da onu geri çevirdiği halde köpek gibi öldürüldü" dedi. Bunu işiten Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sustu. Nihayet yürürken bacaklarını havaya dikmiş bir eşek leşine rastladılar. "Bunun etinden yiyin?" buyurduğunda o ikisi: "Eşek leşinden mi, ey Allah'ın Resûlü?" dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: **"Az önce kardeşinizin onuru hakkında kötü konuşmanız bunu yemekten daha ağırdır! Nefsim elinde olana yemin olsun ki o, şu an Cennet nehirlerine dalmaktadır."**[1]

---

[1] Elbânî: Zayıf (el-İrvâ' 2354; es-Silsiletu'd-daîfe 2957); Şuayb: İsnâdı zayıftır.

ذِكْرُ وَصْفِ تَقَمُّصِ مَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ فِي الْجَنَّةِ

Zikredildiği Üzere Mâiz b. Mâlik'in Cennette (Nehre) Dalması

٤٤٠١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا رَجَمَ مَاعِزَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ: «لَقَدْ رَأَيْتُهُ يَتَخَضْخَضُ فِي أَنْهَارِ الْجَنَّةِ» [٤: ١١]

4401- Câbir der ki: Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) Mâiz b. Mâlik'i recmettikten sonra: **"Onu Cennetteki nehirlerde yıkanırken gördüm"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْحُدُودَ يَجِبُ أَنْ تُقَامَ عَلَى مَنْ وَجَبَتْ شَرِيفًا كَانَ أَوْ وَضِيعًا

Soylu Olsun, Sıradan Olsun Hak Eden Herkese Şer'i Cezanın Uygulanması Gerektiğine Delalet Eden Haber

٤٤٠٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، بِعَسْقَلَانَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ قُرَيْشًا أَهَمَّتْهُمْ شَأْنُ الْمَرْأَةِ الْمَخْزُومِيَّةِ الَّتِي سَرَقَتْ، فَقَالُوا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالُوا: وَمَنْ يَجْتَرِئُ عَلَيْهِ إِلَّا أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، حُبُّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَكَلَّمَهُ أُسَامَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَتَشْفَعُ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ»، ثُمَّ قَامَ فَاخْتَطَبَ، فَقَالَ: «إِنَّمَا هَلَكَ الَّذِينَ قَبْلَكُمْ، أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ، وَايْمُ اللَّهِ، لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ ﷺ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا» [٣: ٦]

4402- Âişe'nin bildirdiğine göre Mahzûm oğullarına mensup olan ve hırsızlık eden bir kadının durumu Kureyşlileri üzdü ve (bir kişi): "Kadın için Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) kim konuşur?" deyince: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çok sevdiği Usâme b. Zeyd dışında bu konuda onunla konuşmaya kim cesaret eder?" karşılığını verdiler. Usâme kadın için Resûlullah'la (sallallahu aleyhi vesellem) konuşunca Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Yüce Allah'ın hadlerinden bir had konusunda aracı mı oluyorsun?"** karşılığını verdi. Sonra da kalkıp bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu: **"Sizden öncekiler, içlerinden saygın bir kişi**

---

[1] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 6318); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 4404.

hırsızlık yaptığı zaman bırakıp, zayıf kişi hırsızlık yaptığında da kendisine had uyguladıkları için helak oldular. Yüce Allah'a yemin olsun ki şayet Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık edecek olsa onun da elini keserdim!"[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ الْحُدُودَ تَكُونُ كَفَّارَاتٍ لِأَهْلِهَا

Şer'i Cezaların Suçluların Yaptıklarına Kefaret Olduğu Hakkında

٤٤٠٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْخَلِيلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَمِّهِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ امْرَأَةٌ مِنْ جُهَيْنَةَ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أَصَبْتُ حَدًّا فَأَقِمْهُ عَلَيَّ، فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَلِيَّهَا، فَقَالَ: «أَحْسِنْ إِلَيْهَا حَتَّى تَضَعَ مَا فِي بَطْنِهَا، فَإِذَا وَضَعَتْ فَأْتِنِي بِهَا»، فَلَمَّا وَضَعَتْ أَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَمَرَ بِهَا، فَشُدَّ عَلَيْهَا ثِيَابُهَا، ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَرُجِمَتْ، ثُمَّ صَلَّى عَلَيْهَا، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتُصَلِّي عَلَيْهَا وَقَدْ زَنَتْ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قُسِمَتْ عَلَى سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَوَسِعَتْهُمْ، وَهَلْ وَجَدْتَ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ جَادَتْ بِنَفْسِهَا لِلَّهِ ﷻ» [٣: ٦٥]

4403- İmrân b. Husayn bildiriyor: Cuheyne kabilesinden kadının biri Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben haddi gerektirecek bir suç işledim. Bana haddi uygula" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kadının velisini çağırıp: **"Buna iyi davran ve doğum yaptığı zaman onu bana getir"** dedi. Adam öyle yaptı (ve kadın doğum yaptığında onu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) getirdi). Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) emri üzerine kadın giysilerini üstüne çekti ve yine emri üzerine taşlandı. Sonra da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazını kıldı. Ömer: "Ey Allah'ın Resûlü! Onu taşlattığın halde namazını mı kılıyorsun?" diye sorunca: **"O, öyle bir tövbe etti ki, eğer tövbesi Medine'den yetmiş kişiye bölünse yeterdi. Sen, kendi canını Allah'a ikram edenden daha faziletli birini gördün mü?"** buyurdu. [2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Buhârî 3475; Müslim 1688/8; Tirmizî 1430; Nesâî 8/73; İbn Mâce 2547; Darimî 2/173.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2333); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/429, 4/430; Müslim 1696; Ebû Dâvûd 4441; Tirmizî 1435; Nesâî 4/63, 4/64; İbn Mâce 2555; Darimî 2/180; Bak hadis no: 1441.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «وَهِمَ الْأَوْزَاعِيُّ فِي كُنْيَةِ عَمِّ أَبِي قِلَابَةَ إِذِ الْجَوَادُ يَعْثُرُ، فَقَالَ: عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ عَمِّهِ أَبِي الْمُهَاجِرِ، وَإِنَّمَا هُوَ أَبُو الْمُهَلَّبِ اسْمُهُ: عَمْرُو بْنُ مُعَاوِيَةَ بْنِ زَيْدٍ الْجَرْمِيُّ مِنْ ثِقَاتِ التَّابِعِينَ وَسَادَاتِ أَهْلِ الْبَصْرَةِ»

Ebû Hâtim der ki: Hadis babayiğidi olan Evzâî, burada hata etmiştir. "Ebû Kılâbe, Ebu'l-Muhelleb'den" yerine "Ebû Kılâbe, amcası Ebu'l-Muhâcir'den" demiştir. Ebu'l-Muhelleb'in adı, Amr b. Muâviye b. Zeyd el-Cermî olup tâbiûnun güvenilirlerinden ve Basra halkının efendilerinden biridir.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ إِقَامَةَ الْحُدُودِ تُكَفِّرُ الْجِنَايَاتِ عَنْ مُرْتَكِبِهَا

Şer'i Ceza Olarak Öldürmelerin Suçlulara Kefaret Olduğuna Delalet Eden Haber

٤٤٠٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا رَجَمَ مَاعِزَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ: «لَقَدْ رَأَيْتُهُ يَتَخَضْخَضُ فِي أَنْهَارِ الْجَنَّةِ» [٤: ١١]

4404- Câbir der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyh vesellem) Mâiz b. Mâlik'i taşlattıktan sonra: **"Onu Cennetteki nehirlerde yıkanırken gördüm"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَنْ عُجِّلَ لَهُ الْعُقُوبَةُ بِالْحُدُودِ تَكُونُ إِقَامَتُهَا كَفَّارَةً لَهَا

Kişinin Had (Şer'i Ceza) Gerektirecek Bir Suç İşlemesi ve Kendisine Had Uygulanması Halinde Bu Uygulamanın Suçunun Kefareti Olması

٤٤٠٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّيْرَفِيُّ، بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: أَخَذَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كَمَا أَخَذَ عَلَى النِّسَاءِ مِنَّا، وَقَالَ: «مَنْ أَصَابَ مِنْكُمْ مِنْهُنَّ حَدًّا فَعُجِّلَتْ لَهُ عُقُوبَتُهُ فَهُوَ كَفَّارَتُهُ، وَمَنْ أُخِّرَ عَنْهُ فَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ إِنْ شَاءَ رَحِمَهُ، وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ» [٣: ٦٦]

---

[1] Elbânî: Zayıf (es-Silsiletu'd-daîfe 6318); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 4401.

4405- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bizimle biat ederken hanımlarımızdan almış olduğu sözleri bizden de alarak şöyle buyurdu: **"Sizden biri had (şeri ceza) gerektirecek bir suç işler de ona had uygulanırsa, bu had o suçunun kefâretidir. Eğer uygulanmazsa (suçunun cezası) Allah'a kalmıştır. Dilerse ona merhamet eder dilerse azap verir."**[1]

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْقَتْلِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ ﷺ بِفِرَاقِهِ الْجَمَاعَةَ وَهُمْ جَمِيعٌ

Birlik Halindeki Ümmet-i Muhammed'in Birliğini Bozmak İsteyenin Öldürülme Emri

٤٤٠٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ قَالَ: سَمِعْتُ عَرْفَجَةَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّهَا سَتَكُونُ هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ، فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَهُمْ جَمِيعٌ فَاضْرِبُوهُ بِالسَّيْفِ كَائِنًا مَنْ كَانَ» [١ : ٧٨]

4406- Arfece der ki: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Şüphesiz ilerde bir takım fitne ve fesatlar olacaktır. Bir arada bulunan bu ümmetin birliğini bozmak isteyen kişiyi kim olursa olsun kılıçla öldürün!"**[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ إِبَاحَةِ قَتْلِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ إِذَا ارْتَكَبَ إِحْدَى الْخِصَالِ الثَّلَاثِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا أُبِيحَ دَمُهُ

Kanını Helal Kılacak Hususlardan Birini Yapan Müslüman Kişinin Öldürülmesinin Mubahlığı

٤٤٠٧ - أَخْبَرَنَا حَاجِبُ بْنُ أَرْكِينَ، بِدِمَشْقَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةَ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ، لَا يَحِلُّ دَمُ رَجُلٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2999); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 5/320; Buhârî 18; Müslim 1709/43; Tirmizî 1439; Nesâî 7/141; İbn Mâce 2603; Darimî 2/220.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1452); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/261; Müslim 1852/59; Ebû Dâvûd 4762; Nesâî 7/93.

اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا ثَلَاثَةَ نَفَرٍ: التَّارِكُ لِلْإِسْلَامِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ، وَالثَّيِّبُ الزَّانِي، وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ»، قَالَ الْأَعْمَشُ، فَحَدَّثْتُ بِهِ إِبْرَاهِيمَ، فَحَدَّثَنِي عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ مِثْلَهُ [٣: ١٠]

4407- Abdullah (b. Mes'ûd), Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) naklen: **"Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a andolsun ki, Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şahadet den bir müslümanın kanı kimseye helal olmaz. Ancak İslam dininden çıkıp Müslümanlardan ayrılan kişi, zina eden evli kişi ve haksız yere cana kıyan kişi bunun dışındadır ve kanları helal olur"** buyurduğunu bildirir

A'meş der ki: Bu hadisi İbrâhim'e aktardığımda o da bana Esved vasıtasıyla Hz. Âişe'den benzerini nakletti.[1]

٤٤٠٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةَ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: الثَّيِّبُ الزَّانِي، وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ الْجَمَاعَةَ» [٢: ٣٢]

4408- Abdullah (b. Mes'ûd) der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şahitlik eden bir müslümanın kanı şu üç şeyden birisi dışında helal değildir: Zina eden evli, cana karşılık can ve dinini terk edip cemaatinden ayrılan."**[2]

بَابُ الزِّنَى وَحَدِّهِ

Bâb: Zina ve Şer'i Cezası

٤٤٠٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2196); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/181; Müslim 1676/26; Nesâî 7/90.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/253); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/382; Buhârî 6878; Müslim 1676/25; Ebû Dâvûd 4352; Tirmizî 1402; Nesâî 7/92; İbn Mâce 2534; Darimî 2/218.

رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ وَجَدْتُ مَعَ امْرَأَتِي رَجُلًا أُمْهِلُ حَتَّى آتِيَ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ؟، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ» [٢: ٣٦]

4409- Ebû Hureyre bildiriyor: Sa'd b. Ubâde: "Ey Allah'ın Resûlü! Karımı yabancı bir adamla yakalasam dört şahit getirinceye kadar onlara dokunmayayım mı?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet!"** karşılığını verdi.[1]

ذِكْرُ اسْتِحْقَاقِ الْقَوْمِ عِقَابَ اللَّهِ ﷻ عِنْدَ ظُهُورِ الزِّنَى، وَالرِّبَا فِيهِمْ

Aralarında Zina ve Faiz Zuhur Ettiğinde Topluluğun Yüce Allah'ın Cezalandırmasını Hak Etmesi

٤٤١٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ، عَنْ سِمَاكٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «مَا ظَهَرَ فِي قَوْمٍ الزِّنَى وَالرِّبَا إِلَّا أَحَلُّوا بِأَنْفُسِهِمْ عِقَابَ اللَّهِ جَلَّا وَعَلَا» [٢: ١٠٩]

4410- Abdillah b. Mes'ûd bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir toplulukta faiz ile zina yayıldığı zaman Allah'ın azabını hak etmiş olurlar."**[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُصَرِّحِ بِإِيجَابِ النَّارِ عَلَى السَّارِقِ وَالزَّانِي

Hırsız ve Zaninin Cehennemi Hak Ettiğini Bildiren Haber

٤٤١١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَتَدْرُونَ مَنِ الْمُفْلِسُ؟»، قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِينَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ، وَلَا مَتَاعَ لَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْمُفْلِسُ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاتِهِ وَصِيَامِهِ وَزَكَاتِهِ، وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا، فَيَقْعُدُ فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُعْطِيَ مَا عَلَيْهِ أَخَذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ» [٣: ٢٦]

4411- Ebû Hureyre bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Müflis kimdir biliyor musunuz?"** diye sorunca: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizde müflis parası

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/737; Bak hadis no: 4282.

[2] Elbânî: Hasen li-ğayrih (et-Ta'lîku'r-ragîb 3/51); Şuayb: İsnâdı hasen li-ğayrihidir. Ahmed 1/402.

ve malı olmayan kişiye derler" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Ümmetimden müflis olan kişi, kıyamet gününde namazlarını kılmış, orucunu tutmuş ve zekâtını vermiş bir şekilde gelmesine rağmen şunun onuruna dil uzatmış, şuna iftira atmış, şunun malını yemiş, şunun canına kıymış, şuna vurmuş bir şekilde huzura çıkan kişidir. Oturtulup orada (hakkına girdiği her bir kişi için) şu iyiliklerinden şuna ve bu iyiliklerinden şuna verilir. Haklarını tamamıyla ödemeden iyilikleri biterse karşı tarafın günahlarından alınıp üzerine atılır ve bu şekilde cehennem ateşine atılır."**[1]

ذِكْرُ نَفْيِ الْإِيمَانِ عَنِ الزَّانِي

İmanın Zaniden Uzaklaşması

٤٤١٢ - أَخْبَرَنَا الصُّوفِيُّ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ، أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ ذَكْوَانَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «لَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَالتَّوْبَةُ مَعْرُوضَةٌ بَعْدُ» [٣: ٥٠]

4412- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızlık eden kişi hırsızlık ettiği zaman mümin olarak hırsızlık etmez. Zani zina ettiği zaman mümin olarak zina etmez ve içki içen içki içtiği zaman mümin olarak içki içmez. Buna rağmen tövbe ettiği takdirde tövbe kapısı ona açıktır"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 847); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/303, 2/334; Müslim 2581; Tirmizî 2418.

[2] Elbânî: Sahih (el-Îmân/ İbn Ebî Şeybe s. 13); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Bak hadis no: 186.

ذِكْرُ بُغْضِ اللَّهِ ﷻ الشَّيْخَ الزَّانِي، وَإِنْ كَانَ بُغْضُهُ يَشْمَلُ سَائِرَ الزُّنَاةِ

Nefreti Diğer Zanileri de Kapsamakla Birlikte Yüce Allah'ın (Özellikle) Yaşlı Zaniye Olan Nefreti

٤٤١٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ مَسْعَدَةَ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: الشَّيْخُ الزَّانِي، وَالْإِمَامُ الْكَذَّابُ، وَالْعَائِلُ الْمَزْهُوُّ» [٢: ١٠٩]

4413- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Üç kişi vardır ki, Allah kıyamet günü onlara (rahmet nazarıyla) bakmaz: Zina eden yaşlı kimse, yalan söyleyen devlet başkanı/lider ve büyüklük taslayan fakir."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْوَاجِبَ عَلَى الْمَرْءِ مُجَانَبَةُ مَا نَهَاهُ عَنْهُ بَارِئُهُ ﷻ مِنْ حِفْظِ الْفَرْجِ، وَلَا سِيَّمَا بِالْأَقْرَبِ فَالْأَقْرَبِ

Kişinin Yüce Allah'ın Kendisine Yasak Ettiği Şeylerden Uzak Durarak Özellikle Yakınına ve En Yakınına Karşı Fercini Koruması Gerektiği Hakkında

٤٤١٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَيُّ الذَّنْبِ عِنْدَ اللَّهِ أَكْبَرُ؟، قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ»، قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟، قَالَ: «أَنْ تَزْنِيَ بِحَلِيلَةِ جَارِكَ»، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَصْدِيقَهَا: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴾ [٣: ٦٥]

4414- Abdullah (b. Mes'ûd) der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Hangi günah daha büyüktür?" diye sorulunca: **"Seni yaratmış olmasına rağmen Allah'a şirk koşmandır"** buyurdu. "Sonra hangisidir?" diye sorulunca: **"Komşunun helâlıyla zina etmendir"** buyurdu. Sonra, Allah bunu tasdik edici olarak: *"Onlar, Allah ile beraber başka bir ilâha kulluk etmeyen, haksız yere, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zina etmeyen kimselerdir. Kim bunları yaparsa ağır azaba uğrar"* (Furkân 68) âyetini indirdi.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 4/30). Ahmed 2/433; Müslim 107; Nesâî 5/86.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2337; Sahîh Ebî Dâvud 2000); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ أَوْهَمَ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْعِلْمِ، أَنَّ خَبَرَ الْأَعْمَشِ مُنْقَطِعٌ غَيْرُ مُتَّصِلٍ

İlimsel Açıdan Derinliği Olmayan Kimseye A'meş Hadisinin Muttasıl Olmayıp Munkatı Olduğu İzlenimini Veren Haber

٤٤١٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ أَبِي مَيْسَرَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ : أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ»، قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ، ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: «أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مَخَافَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ»، قُلْتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟، قَالَ: «أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ» [٣: ٦٥]

4415- Abdullah (b. Mes'ûd) der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Hangi günah daha büyüktür?" diye sorunca: **"Seni yaratmış olmasına rağmen Allah'a şirk koşmandır"** buyurdu. "Bu, oldukça büyük günah! Sonra hangisidir?" diye sorunca: **"Seninle yemek yiyecek korkusuyla çocuğunu öldürmendir"** buyurdu. "Sonra hangisidir?" diye sorulunca: **"Komşunun helâlıyla zina etmendir"** buyurdu. [1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: رَوَى هَذَا الْخَبَرَ أَبُو شِهَابٍ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَرَوَاهُ وَكِيعٌ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَرَوَاهُ شُعْبَةُ، عَنْ وَاصِلٍ الْأَحْدَبِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَرَوَاهُ مَنْصُورٌ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَرَوَاهُ جَرِيرٌ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَرَوَاهُ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، عَنِ الْأَعْمَشِ، وَمَنْصُورٌ، وَوَاصِلٌ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَلَسْتُ أُنْكِرُ أَنْ يَكُونَ أَبُو وَائِلٍ، سَمِعَهُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ، وَسَمِعَهُ مِنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ حَتَّى يَكُونَ الطَّرِيقَانِ جَمِيعًا مَحْفُوظَيْنِ

Ebû Hâtim der ki: Bu haberi Ebû Şihâb, A'meş kanalıyla Abdullah'dan rivayet etti. Vekî, A'meş kanalıyla Abdullah'dan rivayet etti. Şu'be, Vâsıl el-Ahdeb'den, o Ebû Vâil'den, o da Abdullah'dan rivayet etti. Mansûr, Ebû Vâil kanalıyla Amr b. Şurahbîl'den, o da Abdullah'dan rivayet etti. Cerîr, A'meş'ten, o Ebû Vâil'den, o da Amr b. Şurahbîl kanalıyla Abdullah'dan rivayet etti. Süfyân es-Sevrî, A'meş +

şartlarına göre sahihtir. Elbânî: Sahih (el-İrvâ' Ahmed 1/380, 1/431; Nesâî 7/90.

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2000); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/434; Buhârî 4477, 6811, 6861, 4761; Müslim 141/86; Tirmizî 3183, 3182; Nesâî 7/90, 7/89.

Mansûr + Vâsil kanalıyla, Amr b. Şurahbîl'den, o da Abdullah'dan rivayet etti. Ebû Vâil'in bunu doğrudan Abdullah'dan ve Amr b. Şurahbîl kanalıyla Abdullah'dan işittiğini yadırgamıyorum. Her iki kanal da mahfûzdur.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ زِنَى الْمَرْءِ بِحَلِيلَةِ جَارِهِ مِنْ أَعْظَمِ الذُّنُوبِ

Kişinin Komşusunun Hanımıyla Zina Etmesinin En Büyük Günahlardan Sayılması

٤٤١٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ»، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟، قَالَ: «أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مَخَافَةَ أَنْ يَأْكُلَ مَعَكَ»، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟، قَالَ: «أَنْ تَزْنِيَ بِحَلِيلَةِ جَارِكَ»، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَصْدِيقَ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ﴾ [٢: ١٠٩]

4416- Abdullah (b. Mes'ûd) anlatıyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) "Ey Allah'ın Resûlü! Allah katında hangi suç en büyüktür?" diye sorduğumda: **"Seni yaratan Allah'a şirk koşmandır"** buyurdu. "Bundan sonra büyük günah nedir?" sorduğumda: **"Yemeğini (malını) seninle yiyip paylaşacağından korktuğun için çocuğunu öldürmendir"** buyurdu. "Bundan sonra büyük günah nedir?" diye sorduğumda ise: **"Komşunun karısıyla zina etmendir"** cevabını verdi ve şu âyeti okudu: *"Yine onlar ki, Allah ile beraber (tuttukları) başka bir tanrıya yalvarmazlar, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar ve zina etmezler. Bunları yapan, günahı (nın cezasını) bulur."* (Furkân 68)[1]

ذِكْرُ لَعْنِ الْمُصْطَفَى ﷺ بِالتِّكْرَارِ عَلَى الْعَامِلِ مَا عَمَلَ قَوْمُ لُوطٍ

Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem)'in, Lut Kavminin Amelini İşlemeyi Sürdüren Kimseye Laneti

٤٤١٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو، قَالَ: حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 6001; Ebû Dâvûd 2310.

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ غَيَّرَ تُخُومَ الْأَرْضِ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ كَمَهَ الْأَعْمَى عَنِ السَّبِيلِ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَّ وَالِدَيْهِ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ عَمِلَ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ» - قَالَهَا ثَلَاثًا فِي عَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ -. [٢: ١٠٩]

عَبْدُ الْمَلِكِ هُوَ أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ

4417- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah, Allah'tan başkası adına hayvan kesen kimseye lanet etsin. Yeryüzünün (tarlanın) sınırlarını değiştiren kimseye Allah lanet etsin. Kör olan kimseyi doğru yolundan döndüren kimseye Allah lanet etsin. Anne-babasına söven kimseye Allah lanet etsin. Kendi efendilerinden başkasını efendi edinen kimseye Allah lanet etsin. Lut kavminin amelini (homoseksüelliği) yapan kimseye Allah lanet etsin."** —Lut kavmi ile ilgili cümleyi üç kez söyledi—

Ravi Abdülmelik, Ebû Âmir el-Akadî'dir.[1]

ذِكْرُ التَّغْلِيظِ عَلَى مَنْ أَتَى رَجُلًا أَوِ امْرَأَةً فِي دُبُرِهِمَا

Erkek Olsun, Kadın Olsun Anal İlişkiye Girmenin Ağır Vebali

٤٤١٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ، عَنْ مَخْرَمَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ، عَنْ كُرَيْبٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى رَجُلٍ أَتَى رَجُلًا أَوِ امْرَأَةً فِي دُبُرِهِمَا» [٢: ١٠٩]

4418- Abdullah b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Allah, erkeğe veya kadına makattan yaklaşan erkeğe (kıyamet günü rahmet nazarıyla) bakmaz."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3462; Ahkâmu'l-cenâiz 261; et-Ta'lîku'r-rağîb 3/198); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/309.

[2] Elbânî: Sahih (el-Âdâb s. 105); Şuayb: Müslim'in şartınca kavi. Bak hadis no: 4203.

ذِكْرُ إِطْلَاقِ اسْمِ الزِّنَى عَلَى الْأَعْضَاءِ إِذَا جَرَى مِنْهَا بَعْضُ شُعَبِ الزِّنَى

Kendilerinden Zinadan Bir Şeyler Hasıl Olması Halinde Uzuvların Zina Niteliğini Taşıması

٤٤١٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ، وَاللِّسَانُ يَزْنِي، وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ، وَالرِّجْلَانِ تَزْنِيَانِ، وَيُحَقِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ» [٣: ٢٣]

4419- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Dil zina eder, eller zina eder, ayaklar da zina eder. Kişinin cinsel organı da ya bunu yerine getirip tamamlar ya da boşa çıkarır."**[1]

ذِكْرُ وَصْفِ زِنَى الْعَيْنِ وَاللِّسَانِ عَلَى ابْنِ آدَمَ

Gözler ve Dil Nasıl Zina Eder?

٤٤٢٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ يَعْنِي عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَشْبَهَ بِاللَّمَمِ مِمَّا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَتَبَ اللَّهُ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَظَّهُ مِنَ الزِّنَى، أَدْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ: فَزِنَى الْعَيْنِ النَّظَرُ، وَزِنَى اللِّسَانِ النُّطْقُ، وَالنَّفْسُ تَتَمَنَّى ذَلِكَ وَتَشْتَهِي، وَيُصَدِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ» [٣: ٢٣]

4420- İbn Abbâs der ki: Ebû Hureyre'nin Allah Resûlü'nden (sallallahu aleyhi vesellem) rivayet ettiği şu söz(deki fiiller)den daha çok küçük günahlara benzeyen bir fiil bilmiyorum: **"Allah, Ademoğluna zinadan payını yazmıştır ve insan bu payına mutlaka bulaşacaktır. Gözlerin zinası (harama) bakmakla, dilin zinası (haram olan şeyleri) konuşmakla olur. Nefis de (zinayı) temenni edip heveslenir. Artık kişinin cinsel organı ya bu isteğe uyup onu yerine getirir ya da bu isteği yerine getirmeyip boşa çıkarır."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 6/198); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/411.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 1868; el-İrvâ' 6/198/1787); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/276; Buhârî 6612; Müslim 2657/20.

ذِكْرُ إِطْلَاقِ اسْمِ الزِّنَى عَلَى الْقَلْبِ إِذَا تَمَنَّى وقُوعَ مَا حُرِّمَ عَلَيْهِ

Kalbin, Haram Olan Şeyi İşlemeyi İçinden Geçirmekle Zina Niteliğini Taşıması

٤٤٢١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كُلُّ بَنِي آدَمَ لَهُ نَصِيبٌ مِنَ الزِّنَى أَدْرَكَهُ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ: فَالْعَيْنُ زِنَاهَا النَّظَرُ، وَاللِّسَانُ زِنَاهُ النُّطْقُ، وَالْقَلْبُ زِنَاهُ التَّمَنِّي، وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ وَيُكَذِّبُ» [٣: ٢٣]

4421- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Her Âdemoğlunun zinadan payı vardır ve insan bu payına mutlaka bulaşacaktır. Gözlerin zinası (harama) bakmakla olur. Dilin zinası da (haram olan şeyleri) konuşmakla olur. Kalp de (zinayı) temenni edip heveslenir. Artık kişinin cinsel organı ya bu isteğe uyup onu yerine getirir ya da bu isteği yerine getirmeyip boşa çıkarır."**[1]

ذِكْرُ إِطْلَاقِ اسْمِ الزِّنَى عَلَى الْيَدِ إِذَا لَمَسَتْ مَا لَا يَحِلُّ لَهَا

Elin Helal Olmayana Dokunmasının Zina Sayılması

٤٤٢٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ نَوْبَانَ الطُّرْسُوسِيُّ، حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْمُرَادِيُّ، حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ، عَنِ اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ، قَالَ: قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَأْثُرُهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «كُلُّ بَنِي آدَمَ أَصَابَ مِنَ الزِّنَى لَا مَحَالَةَ: فَالْعَيْنُ زِنَاؤُهَا النَّظَرُ، وَالْيَدُ زِنَاؤُهَا اللَّمْسُ، وَالنَّفْسُ تَهْوَى يُصَدِّقُهُ أَوْ يُكَذِّبُهُ الْفَرْجُ» [٣: ٢٣]

4422- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Âdem oğlundan her kişinin zinadan bir payı vardır ve insan bu payına mutlaka bulaşacaktır. Gözlerin zinası (harama) bakmakla olur. Elin zinası da (harama dokunup) okşamakla olur. Nefis te (zinayı) temenni edip heveslenir. Artık kişinin cinsel organı ya bu isteğe uyup onu yerine getirir ya da bu isteği yerine getirmeyip boşa çıkarır."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/317.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2804); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

ذِكْرُ وَصْفِ زِنَى الْأُذُنِ، وَالرِّجْلِ فِيمَا يَعْمَلَانِ مِمَّا لَا يَحِلُّ

Kulak ve Ayak Zinasının, Helal Olmayan Bir Şeyi Yapmaları (Bakmak ve Gitmek) ile Olması

٤٤٢٣ - أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ دَاوُدَ بْنِ وَرْدَانَ، بِمِصْرَ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «عَلَى كُلِّ نَفْسِ ابْنِ آدَمَ كَتَبَ حَظَّهُ مِنَ الزِّنَى: الْعَيْنُ زِنَاؤُهَا النَّظَرُ، وَالْأُذُنُ زِنَاؤُهَا السَّمْعُ، وَالْيَدُ زِنَاؤُهَا الْبَطْشُ، وَالرِّجْلُ زِنَاؤُهَا الْمَشْيُ، وَاللِّسَانُ زِنَاؤُهُ الْكَلَامُ، وَالْقَلْبُ يَهْوَى الشَّيْءَ، وَيُصَدِّقُ ذَلِكَ أَوْ يُكَذِّبُهُ الْفَرْجُ» [٣: ٢٣]

4423- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Ademoğlundan her nefse zinadan payı yazılmıştır. Gözlerin zinası (harama) bakmakla olur. Kulakların zinası (haram olan şeyleri) dinlemekle olur. Elin zinası da (haramı) tutmakla olur. Ayakların zinası (zina edilecek yere) yürümekle olur. Dilin zinası da (haram olan şeyleri) konuşmakla olur. Kalp de (zinayı) temenni edip heveslenir. Artık kişinin cinsel organı ya bu isteğe uyup onu yerine getirir ya da bu isteği yerine getirmeyip boşa çıkarır."**[1]

٤٤٢٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ، حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ عُمَارَةَ الْحَنَفِيِّ، عَنْ غُنَيْمِ بْنِ قَيْسٍ، عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فَهِيَ زَانِيَةٌ، وَكُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ» [٣: ٢٣]

4424- Ebû Mûsa el-Eş'arî'nin bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Kadın koku sürünür ve kokusunu fark etsinler diye bir topluluğa uğrarsa o kadın, zinakârdır. Çünkü her göz, zinakârdır."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 6/198; Sahîh Ebî Dâvud 1870; Zilâlu'l-cenne 193); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/379; Müslim 2657/21; Ebû Dâvûd 2154.

[2] Elbânî: Hasen; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 4/418; Ebû Dâvûd 4183; Tirmizî 2786; Nesâî 8/53; Darimî 2/279.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ حُكْمِ الْبِكْرِ، وَالثَّيِّبِ إِذَا زَنَيَا
Zina Eden Bekar ve Evli Kimsenin Hükmü

٤٤٢٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ حِطَّانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيِّ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خُذُوا عَنِّي، خُذُوا عَنِّي، قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا الثَّيِّبُ بِالثَّيِّبِ جَلْدُ مِائَةٍ وَالرَّجْمُ، وَالْبِكْرُ بِالْبِكْرِ جَلْدُ مِائَةٍ وَنَفْيُ سَنَةٍ» [٣: ٦٨]

4425- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Dininizin hükümlerini) benden alın (ve öğrenin), benden alın (ve öğrenin). Muhakkak ki Allah onlara bir yol gösterdi. Evli evli ile ve bekâr bekâr ile zina ettiği zaman, evliye yüz kırbaç vurulur ve recmedilir. Bekâra ise yüz kırbaç vurulur ve bir yıl sürgün edilir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ حُكْمِ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحُرَّةِ الزَّانِيَةِ ثَيِّبًا كَانَتْ أَمْ بِكْرًا
Yüce Allah'ın Evli Olsun, Bekar Olsun Zina Eden Hür Kadın Hakkında Verdiği Hüküm

٤٤٢٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ الدَّوْرَقِيُّ، حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ حِطَّانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيِّ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خُذُوا عَنِّي، قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا الثَّيِّبُ بِالثَّيِّبِ جَلْدُ مِائَةٍ ثُمَّ الرَّجْمُ، وَالْبِكْرُ بِالْبِكْرِ جَلْدُ مِائَةٍ وَيُنْفَيَانِ سَنَةً» [٣: ٤٣]

4426- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Dininizin hükümlerini) benden alın (ve öğrenin). Muhakkak ki Allah onlara bir yol gösterdi. Evli evli ile ve bekâr bekâr ile zina ettiği zaman, evliye yüz kırbaç vurulur ve recmedilir. Bekâra ise yüz kırbaç vurulur ve bir yıl sürgün edilir"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/313; Müslim 1690/12; Ebû Dâvûd 4416; Tirmizî 1434; Darimî 2/181; Bak hadis no: 4443, 4426, 4427.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4425.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَلَى الْبِكْرِ الزَّانِيَةِ الْجَلْدُ دُونَ الرَّجْمِ

Bekar Zani Kadının Recm Yerine Kırbaçlanacağı Hakkında

٤٤٢٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ حِطَّانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «خُذُوا عَنِّي، فَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا الْبِكْرُ بِالْبِكْرِ، وَالثَّيِّبُ بِالثَّيِّبِ الْبِكْرُ تُجْلَدُ وَتُنْفَى، وَالثَّيِّبُ تُجْلَدُ وَتُرْجَمُ» [٥: ٣٦]

4427- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Dininizin hükümlerini) benden alın (ve öğrenin). Muhakkak ki Allah onlara bir yol gösterdi. Evli evli ile ve bekâr bekâr ile zina ettiği zaman, evliye yüz kırbaç vurulur ve recmedilir. Bekâra ise yüz kırbaç vurulur ve bir yıl sürgün edilir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِثْبَاتِ الرَّجْمِ لِمَنْ زَنَى وَهُوَ مِحْصَنٌ

Evli Zaninin Recmedileceği Hakkında

٤٤٢٨ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ، عَنْ زِرٍّ، عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ قَالَ: «كَانَتْ سُورَةُ الْأَحْزَابِ تُوَازِي سُورَةَ الْبَقَرَةِ، فَكَانَ فِيهَا الشَّيْخُ وَالشَّيْخَةُ إِذَا زَنَيَا فَارْجُمُوهُمَا الْبَتَّةَ» [١: ١٠١]

4428- Ubey b. Ka'b dedi ki: "Ahzâb sûresi, (âyet sayısı olarak) Bakara Sûresi'ne denk idi. Onda: ***«Zina eden ihtiyar adamla zina eden ihtiyar kadını Allah'tan bir ceza olarak mutlaka recmediniz»*** şeklinde bir âyet de vardı."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 5/320; Müslim 1690/14; Bak hadis no: 4425.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2913); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالرَّجْمِ لِلْمُحْصِنِينَ إِذَا زَنَيَا قَصْدَ التَّنْكِيلِ بِهِمَا

Zina Eden Evli Kimselerin Taşlanarak Cezalandırılmasının Emredilmesi

٤٤٢٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ، بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ الْأَبَّارُ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ، عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ، قَالَ: لَقِيتُ أُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ، فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ كَانَ يَحُكُّ الْمُعَوِّذَتَيْنِ مِنَ الْمَصَاحِفِ، وَيَقُولُ: إِنَّهُمَا لَيْسَتَا مِنَ الْقُرْآنِ، فَلَا تَجْعَلُوا فِيهِ مَا لَيْسَ مِنْهُ، قَالَ أُبَيٌّ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ لَنَا، فَنَحْنُ نَقُولُ: «كَمْ تَعُدُّونَ سُورَةَ الْأَحْزَابِ مِنْ آيَةٍ؟ »، قَالَ: قُلْتُ: ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ، قَالَ أُبَيٌّ: وَالَّذِي يُحْلَفُ بِهِ، إِنْ كَانَتْ لَتَعْدِلُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ، وَلَقَدْ قَرَأْنَا فِيهَا آيَةَ الرَّجْمِ الشَّيْخُ وَالشَّيْخَةُ فَارْجُمُوهُمَا الْبَتَّةَ نَكَالًا مِنَ اللَّهِ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ [١: ١٠١]

4429- Zirr b. Hubeyş der ki: Ubey b. Ka'b ile karşılaştım ve ona: "İbn Mes'ûd Kur'ân'dan Felak ve Nâs surelerini çıkarırdı. "Bunlar Kur'ân'dan değildir. Kur'ân'dan olmayan şeyi de Kur'ân'dan saymayın derdi" dedim. Ubey: "Bu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) soruldu ve o bize söyledi. Biz de (onun dediğin) söylüyoruz" deyip: "Sizce Ahzâb sûresinin kaç âyeti vardır?" dedi. Ben: "Yetmiş üç âyeti vardır" deyince, Ubey: "Adına yemin edilene yemin olsun ki! Ahzâb sûresinin âyetleri, Bakara sûresinin âyet sayısı kadardı. Onda: ***«Zina eden ihtiyar erkekle ihtiyar kadını ölünceye kadar ibret olmaları için recmediniz. Allah, Azîz ve Hakîm'dir»*** diyen recm âyetini de okuduk" dedi.[1]

ذِكْرُ إِخْفَاءِ أَهْلِ الْكِتَابِ آيَةَ الرَّجْمِ حِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ مَا أَنْزَلَ

Ehl-i Kitabın, (Kutsal Kitaplarında) İnmiş Olan Recm Âyetini Gizlemeleri

٤٤٣٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ، بِمَرْوَ، حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ سَعِيدِ ابْنِ بِنْتِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي جَدِّي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ، حَدَّثَنِي أَبِي، حَدَّثَنِي يَزِيدُ النَّحْوِيُّ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ كَفَرَ بِ الرَّجْمِ فَقَدْ كَفَرَ

---

[1] Elbânî: Sahih. Ahmed 5/132; Buhârî 4976.

بِالرَّحْمَنِ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ: ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ﴾، فَكَانَ مِمَّا أَخْفُوا الرَّجْمَ» [٣: ٦٤]

4430- İbn Abbâs der ki: Recmi inkâr eden kişi, Rahmân (olan Allah)ı inkâr etmiş olur. Çünkü bu konuda Yüce Allah: ***"Ey Kitap ehli! Kitap'tan gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve çoğundan da geçiveren peygamberimiz gelmiştir..."***[1] buyurmuştur. Ehl-i kitabın, kitaptan gizledikleri şeylerden biri de recm âyetiydi.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ نَفَى جَوَازَ الْإِحْصَانِ عَنِ الْمُشْرِكِ بِاللَّهِ ﷻ

Müşrik Olan Evli (Zanilerin) Cezalandırılmayacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٤٣١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الثَّقَفِيُّ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ شُجَاعٍ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَجَمَ يَهُودِيَّيْنِ قَدْ أُحْصِنَا» [٥: ٣٨]

4431- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), zina eden evli iki Yahudiyi taşlatmıştır.[3]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ نَفَى عَنْ أَهْلِ الْكِتَابِ الْإِحْصَانَ

Ehl-i Kitabdan Evli Olanların Cezalandırılmayacağını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٤٣٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، حَدَّثَنَا أَبُو هَمَّامٍ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَجَمَ يَهُودِيَّيْنِ قَدْ أُحْصِنَا» [٣: ٤٣]

4432- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), zina eden evli iki Yahudiyi taşlatmıştır.[4]

---

[1] Mâide Sur. 15

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir.

[3] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 5/93/1253); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/17; Müslim 1699/26; İbn Mâce 2556.

[4] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

٤٤٣٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنِ الشَّيْبَانِيِّ، عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَجَمَ يَهُودِيًّا وَيَهُودِيَّةً» [٥: ٣٨]

4433- İbn Ebî Evfâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Yahudi bir adamla Yahudi bir kadını recmetti.[1]

ذِكْرُ الْعِلَّةِ الَّتِي مِنْ أَجْلِهَا رَجَمَ ﷺ الْيَهُودِيَّيْنِ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Recmettirdiği Zikri Geçen İki Yahudinin Taşlanma Nedeni

٤٤٣٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ الْيَهُودَ، جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ وَامْرَأَةً زَنَيَا، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَاةِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ؟»، فَقَالُوا: نَفْضَحُهُمْ وَيُجْلَدُونَ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَّامٍ: كَذَبْتُمْ إِنَّ فِيهَا لَآيَةَ الرَّجْمِ، فَأَتَوْا بِالتَّوْرَاةِ، فَنَشَرُوهَا، فَوَضَعَ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ، فَقَرَأَ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَّامٍ: ارْفَعْ يَدَكَ، فَرَفَعَ يَدَهُ، فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَقَالُوا: صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَأَمَرَ بِهِمَا ﷺ فَرُجِمَا، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: فَرَأَيْتُ الرَّجُلَ يَحْنِي عَلَى الْمَرْأَةِ يَقِيهَا الْحِجَارَةَ [٥: ٣٨]

4434- Abdullah b. Ömer şöyle demiştir: Yahudiler, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip, kendilerinden olan bir adam ile bir kadının zina ettiğini zikrettiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: **"Tevrât'ta recm konusunda ne var?"** diye sorduğunda onlar: "Onları teşhir eder ve sopa atarız" dediler. Abdullah b. Selâm: "Yalan söylüyorsunuz! Tevrât'ta zinanın cezası olarak recm var" diye çıkışınca, Tevrât'ı getirip açtılar ve bir adam söz konusu yeri okumaya başladı. Adam eliyle recm âyetinin üzerini kapatıp âyetin öncesi ve sonrasını okuyunca Abdullah b. Selâm: "Elini kaldır!" dedi. Adam elini kaldırınca altında recm âyetinin olduğunu gördüler. Bunun üzerine: "Ey Muhammed! Doğru söylüyor! Ceza olarak recm varmış" dediler. Sonrasında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) emrederek Yahudi olan erkek ile kadın recmedildi. Recmedilirken adamın, zina ettiği kadını taşlardan kendi bedeniyle korumaya çalıştığını gördüm.[2]

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 4/355; Buhârî 6813; Müslim 1702.**

[2] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/819; Ahmed 2/7, 73; Buhârî 3635; Müslim 1699/27; Ebû Dâvûd 4446; Tirmizî 1436.**

ذِكْرُ اسْمِ الْوَاضِعِ يَدَهُ مِنَ الْيَهُودِ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ فِي الْقِصَّةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا

Zikredilen Kıssada Parmağını Recm Âyeti Üzerine Koyan Yahudinin İsmi

٤٤٣٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْمَاءَ، حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَجَمَ يَهُودِيَّيْنِ رَجُلًا وَامْرَأَةً زَنَيَا، فَأَتَتْ بِهِمَا الْيَهُودُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالُوا: إِنَّ هَذَيْنِ زَنَيَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَاةِ؟»، قَالُوا: نَفْضَحُهُمَا وَنَجْلِدُهُمَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَذَبْتُمْ وَاللَّهِ إِنَّ فِيهَا آيَةَ الرَّجْمِ فَأَتَوْا بِالتَّوْرَاةِ، فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»، وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَّامٍ: كَذَبْتُمْ وَاللَّهِ إِنَّ فِيهَا آيَةَ الرَّجْمِ، قَالَ: فَأَتَوْا بِالتَّوْرَاةِ فَنَشَرُوهَا، وَجَاءَ رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ يُقَالُ لَهُ: ابْنُ صُورِيَا أَعْوَرُ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ، وَجَعَلَ يَقْرَأُ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَّامٍ: ارْفَعْ يَدَكَ، فَرَفَعَ يَدَهُ فَوَجَدَ آيَةَ الرَّجْمِ، فَقَالَتِ الْيَهُودُ: نَعَمْ يَا مُحَمَّدُ فِيهَا الرَّجْمُ، فَأَمَرَ بِهِمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَرُجِمَا، قَالَ ابْنُ عُمَرَ: «وَأَنَا فِيمَنْ رَجَمَهُمَا يَوْمَئِذٍ» [٥: ٣٨]

4435- İbn Ömer bildiriyor: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Yahudilerden zina etmiş olan erkek ile kadını taşlattı. Yahudiler bu ikisini Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) getirip: "Bu ikisi zina ettiler" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: **"Bu konuda Tevrât'ta ne buldunuz?"** deyince, Yahudiler: "Onları (eşeğe ters bir şekilde bindirilerek çarşılarda gezdirilip) rezil ederiz ve kırbaçlarız" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yalan söylüyorsunuz! Vallahi, onda recmetmek vardır. Eğer doğru söylüyorsanız Tevrat'ı getirin ve okuyun"** buyurdu. Abdullah b. Selâm da: "Yalan söylüyorsunuz! Vallahi, onda recmetmek vardır" dedi. Tevrat'ı getirip açtılar. Yahudilerden İbn Sûriye adlı tek gözü kör bir adam geldi. (Adam okumaya başladı ve) recmetme âyetine gelince elini âyetin üstüne koyarak öncesi ile sonrasını okumaya başladı. Abdullah b. Selâm ona: "Elini kaldır!" dedi. Adam elini kaldırdığında âyet apaçık ortaya çıktı. Yahudiler: "Evet ey Muhammed! Burada recmetmek vardır" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) haddi uygulamalarını emretti ve recmedildiler. İbn Ömer ekledi: "O gün ben de onları taşlayanlar arasında idim.."[1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

ذِكْرُ وَصْفِ مَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ الْمَرْجُومِ فِي حَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Hayatında Recmedilmiş Olan Mâiz b. Mâlik'in Vasfı

٤٤٣٦ - أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْحَسَنِ الْعَطَّارُ، بِالْبَصْرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذِ بْنِ مُعَاذٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ، أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ يُحَدِّثُ، أَنَّهُ شَهِدَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَأُتِيَ بِرَجُلٍ أَشْعَرَ، قَصِيرٍ، ذِي عَضَلَاتٍ، أَقَرَّ بِالزِّنَى فَرَدَّهُ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ أَمَرَ بِهِ فَرُجِمَ، وَقَالَ: «كُلَّمَا نَفَرْنَا غَازِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَتَخَلَّفُ أَحَدُكُمْ لَهُ نَبِيبٌ كَنَبِيبِ التَّيْسِ، يَمْنَحُ إِحْدَاهُنَّ الْكُثَيْبَةَ، أَمَا إِنِّي لَنْ أُوتِيَ بِأَحَدٍ مِنْهُمْ إِلَّا جَعَلْتُهُ نَكَالًا»، وَرُبَّمَا قَالَ سِمَاكٌ: إِلَّا نَكَّلْتُهُ، قَالَ سِمَاكٌ: فَذَكَرْتُهُ لِسَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، فَقَالَ: رَدَّهُ النَّبِيُّ ﷺ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ، قَالَ شُعْبَةُ، وَقَالَ الْحَكَمُ يَنْبَغِي أَنْ يَرُدَّهُ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ، وَقَالَ حَمَّادٌ: مَرَّةً [٤: ١١]

4436- Câbir b. Semure der ki: O, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) kısa boylu, başı kirli ve kaslı olan zina ettiğini kabul eden bir adam getirildiğine şahit oldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu iki defa geri çevirdi. Sonra recmedilmesini emretti ve recmedildi. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Biz Allah yolunda her savaşa gidişimiz de, arkada teke melemesi gibi meleyen birisi kalır. Kadınlardan birine biraz süt verir (ve onunla zina eder). Eğer Allah onlardan birini elime düşürürse onu mutlaka cezalandırırım."**

Simâk der ki: Saîd b. Cübeyr'e bu hadisi aktardığımda: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu dört defa geri çevirdi" dedi. Şu'be dedi ki: Hakem: "Onu dört kez geri çevirmesi uygun düşer" demekle birlikte Hammâd, bir kez geri çevirdiğini söylemiştir.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْإِقْرَارَ بِالزِّنَى يُوجِبُ الرَّجْمَ عَلَى مَنْ أَقَرَّ بِهِ، وَكَانَ مُحْصِنًا

Evli Olup İtiraf Ettiğinde Zaninin Taşlanması Gerekmesi Hakkında

٤٤٣٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، أَنَّهُمَا قَالَا: إِنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَعْرَابِ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْشُدُكَ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/354-5); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 5/103; Müslim 1692/18; Ebû Dâvûd 4427.

اللَّهَ إِلَّا قَضَيْتَ لِي بِكِتَابِ اللَّهِ، فَقَالَ الْخَصْمُ الْآخَرُ وَهُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ: نَعَمْ، اقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللَّهِ، وَأْذَنْ لِي، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قُلْ»، قَالَ: إِنَّ ابْنِي كَانَ عَسِيفًا عَلَى هَذَا، فَزَنَى بِامْرَأَتِهِ، وَإِنِّي أُخْبِرْتُ أَنَّ عَلَى ابْنِي الرَّجْمَ، فَافْتَدَيْتُ مِنْهُ بِمِئَةِ شَاةٍ وَوَلِيدَةٍ، فَسَأَلْتُ أَهْلَ الْعِلْمِ، فَأَخْبَرُونِي أَنَّ عَلَى ابْنِي جَلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، وَأَنَّ عَلَى امْرَأَتِهِ الرَّجْمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ اللَّهِ، الْوَلِيدَةُ وَالْغَنَمُ مَرْدُودٌ عَلَيْكَ، وَعَلَى ابْنِكَ جَلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، اغْدُ يَا أُنَيْسُ إِلَى امْرَأَةِ هَذَا، فَإِنِ اعْتَرَفَتْ فَارْجُمْهَا»، قَالَ: فَغَدَا عَلَيْهَا، فَاعْتَرَفَتْ، فَأَمَرَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَرُجِمَتْ [٥: ٣٦]

4437- Ebû Hureyre ve Zeyd b. Hâlid el-Cühenî şöyle dediler: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bir bedevi gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Allah adına and veriyorum, benim için Allah'ın Kitab'ıyla hüküm ver" deyince, kendisinden daha bilgili olan diğer hasım: "Evet. Aramızda Allah'ın Kitab'ıyla hüküm ver ve bana izin ver (sözümü söyleyeyim)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Söyle"** karşılığını verince adam şöyle dedi: "Oğlum bu adamın yanında işçiydi ve onun hanımıyla zina yapınca bana oğlumun recmedilmesi gerektiği söylendi. Ben de oğlumu kurtarmak için fidye olarak yüz koyun ve bir cariye verdim. Sonra ilim ehline sorduğumda, oğlumun cezasının yüz sopa ve bir yıl sürgün olduğunu, bunun hanımının cezasının ise recmedilmek olduğunu söylediler."

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Nefsim elinde olana yemin ederim ki; aranızda Allah'ın Kitab'ıyla hüküm vereceğim. Cariye ve koyun sana iade edilecektir. Oğlunun cezası ise yüz sopa ve bir yıl sürgündür. Ey Uneys! Yarın sabah bu kadına git. Eğer suçunu itiraf ederse onu recmet."** Ertesi sabah Uneys kadının yanına gitti ve kadın suçunu itiraf edince emriyle recmedildi.[1]

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2322); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Muvattâ 2/822; Buhârî 2724; Müslim 1697; Ebû Dâvûd 4445; Tirmizî 1433; Nesâî 8/240; İbn Mâce 2549.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ تَوَهَّمَ فِي مَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ قِلَّةَ عَقْلٍ، وَعِلْمٍ مِمَّا يَقُولُ فَلِذَلِكَ رَدَّهُ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Mâiz b. Mâlik'in Aklı Kıt Biri ve Ne Dediğini Bilmeyen Biri Olduğunu Düşündüğünden Dolayı Onu Dört Defa Geri Çevirdiğine Delalet Eden Haber

٤٤٣٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ، عَنْ أَبِي نَضْرَةَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ مَاعِزَ بْنَ مَالِكٍ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: إِنِّي أَصَبْتُ فَاحِشَةً، فَرَدَّهُ النَّبِيُّ ﷺ مِرَارًا، قَالَ: فَسَأَلَ قَوْمَهُ: «أَبِهِ بَأْسٌ؟»، فَقِيلَ: مَا بِهِ بَأْسٌ غَيْرَ أَنَّهُ أَتَى أَمْرًا يَرَى أَنَّهُ لَا يُخْرِجُهُ مِنْهُ إِلَّا أَنْ يُقَامَ الْحَدُّ عَلَيْهِ، قَالَ: فَأَمَرَنَا فَانْطَلَقْنَا بِهِ إِلَى بَقِيعِ الْغَرْقَدِ، قَالَ: فَلَمْ نَحْفُرْ لَهُ وَلَمْ نُوثِقْهُ، فَرَمَيْنَاهُ بِخَزَفٍ وَعِظَامٍ وَجَنْدَلٍ، قَالَ: فَاشْتَكَى فَسَعَى، فَاشْتَدَدْنَا خَلْفَهُ، فَأَتَى الْحَرَّةَ فَانْتَصَبَ لَنَا، فَرَمَيْنَاهُ بِجَلَامِيدِهَا حَتَّى سَكَنَ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْعَشِيِّ خَطِيبًا، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَا بَعْدُ، مَا بَالَ أَقْوَامٍ إِذَا غَزَوْنَا تَخَلَّفَ أَحَدُهُمْ فِي عِيَالِنَا لَهُ نَبِيبٌ كَنَبِيبِ التَّيْسِ، أَمَا إِنَّ عَلَيَّ أَنْ لَا أُوتِيَ بِأَحَدٍ فَعَلَ ذَلِكَ إِلَّا نَكَّلْتُ بِهِ»، قَالَ: وَلَمْ يَسُبَّهُ، وَلَمْ يَسْتَغْفِرْ لَهُ [٤: ١١]

4438- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: Mâiz b. Mâlik Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Ben çirkin bir iş yaptım" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) birkaç defa onu geri çevirdi. Sonra da adamın kabilesine: **"Bir kötülüğü var mı?"** diye sordu. "Onun bir kötülüğünü bilmiyoruz, ama bir günah işledi ve cezası uygulanmadan da bundan kurtulamayacağını düşünüyor" dediler. Biz de onu Bakîu'l-Ğarkad'a götürdük. Ne onun için bir çukur kazdık, ne de onu bağladık. Ona kurumuş çamur, kemik ve kiremit parçaları attığımızda acıdığı için kaçmaya başladı. Biz de peşinden koştuk. Harre (volkanik kara) taşlığa geldiğinde ayakta dikilip durdu. Bizde Harre'nin iri taşlarıyla sesi kesilinceye kadar onu taşladık.

Akşam vakti Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) konuşma yapmak üzere kalktı ve Allah'a hamd ve senadan sonra: **"Asıl konuya geleyim; Bazı kimselere ne oluyor ki her savaşa çıkmamızda bizden geride kalıp kadınlara teke gibi meliyor. Böylesi biri bana getirilecek olursa herkese ibret olacak şekilde**

cezalandırırım!" buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mâiz için ne de ona kötü laflar etti, ne de ona bağışlanma diledi.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى الْمُقِرِّ بِالزِّنَى عَلَى نَفْسِهِ إِذَا رَجَعَ بَعْدَ إِقْرَارِهِ يَجِبُ أَنْ يُتْرَكَ وَلَا يُرْجَمُ

Zina İtirafında Bulunup Sonradan Bundan Vazgeçenin Bırakılması ve Taşlanmaması Gerektiğine Delalet Eden Haber

٤٤٣٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ مَاعِزٌ الْأَسْلَمِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: إِنِّي قَدْ زَنَيْتُ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ، ثُمَّ جَاءَهُ مِنْ شِقِّهِ الْآخَرِ، فَقَالَ: إِنِّي قَدْ زَنَيْتُ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ، فَجَاءَهُ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ، فَأَمَرَ بِهِ أَنْ يُرْجَمَ، فَلَمَّا وَجَدَ مَسَّ الْحِجَارَةِ فَرَّ يَشْتَدُّ، فَذَكَرُوا فِرَارَهُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِينَ مَسَّتْهُ الْحِجَارَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَهَلَّا تَرَكْتُمُوهُ» [٤: ١١]

4439- Ebû Hureyre anlatıyor: Mâiz el-Eslemî, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek "Ben zina ettim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisinden yüz çevirdi. Mâiz diğer yanından gelerek yine "Ben zina ettim" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yine ondan yüz çevirdi. Böylece dört defa gidip geldi. Sonunda taşlanma emrini verdi. Taşların acısını duyunca tüm gücüyle kaçtı. Taşların acısıyla kaçtığını Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlattılar. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onu bırakmalıydınız"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ مَاعِزَ بْنَ مَالِكٍ كَانَ مُحْصِنًا حِينَ زَنَى

Mâiz b. Mâlik'in Zina Ettiğinde Evli Olduğu Hakkında

٤٤٤٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ يُونُسَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ،

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/255-6); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/61, 3/62; Müslim 1694/21; Ebû Dâvûd 4431; Darimî 2/178.

[2] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 2322); Şuayb: İsnâdı hasendir. Buhârî 5271; Müslim 1691/16; Tirmizî 1428.

«أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَسْلَمَ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَحَدَّثَهُ أَنَّهُ قَدْ زَنَى، وَشَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ، فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَرُجِمَ، وَكَانَ قَدْ أَحْصَنَ» [٤: ١١]

4440- Câbir b. Abdillah bildiriyor: "Eslem kabilesinden bir adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve zina ettiğini söyledi. Adam kendi aleyhinde dört defa şahadette bulununca Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) emriyle recmedildi. Adam da evliydi."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ الْحَامِلَ إِذَا أَقَرَّتْ عَلَى نَفْسِهَا بِالزِّنَى يَجِبُ أَنْ يُتَرَبَّصَ بِرَجْمِهَا إِلَى أَنْ تَضَعَ حَمْلَهَا

Zina Ettiğini İtiraf Eden Hamile Kadının Taşlanmasının Doğumunu Yapana Kadar Ertelenmesi Gerektiği Hakkında

٤٤٤١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، وَعُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ، قَالَا: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ عَمِّهِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ امْرَأَةٌ مِنْ جُهَيْنَةَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أَصَبْتُ حَدًّا فَأَقِمْهُ عَلَيَّ، قَالَ: فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِوَلِيِّهَا، فَقَالَ: «أَحْسِنْ إِلَيْهَا حَتَّى تَضَعَ مَا فِي بَطْنِهَا، فَإِذَا وَضَعَتْ فَأْتِنِي بِهَا»، فَأَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَمَرَ بِهَا، فَشُدَّتْ عَلَيْهَا ثِيَابُهَا، ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَرُجِمَتْ، ثُمَّ صَلَّى عَلَيْهَا، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتُصَلِّي عَلَيْهَا وَقَدْ زَنَتْ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قُسِمَتْ عَلَى سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَوَسِعَتْهُمْ، وَهَلْ وَجَدْتَ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ جَادَتْ بِنَفْسِهَا لِلَّهِ؟» [٤: ١١]

4441- İmrân b. Husayn bildiriyor: Cuheyne kabilesinden kadının biri Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve: "Zina ettim ve bana şer'i cezayı uygula" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadının velisini çağırdı ve: **"Bu kadına iyi davran. Karnındakini doğurunca bana getir"** buyurdu. Kadın doğum yapınca da geldi. Kadının giysileri açılmasın diye Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) giysilerinin sıkıca bağlanmasını söyledi. Sonra da recmedilmesini emretti. Kadın öldükten sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazını kıldırdı. Ömer b. el-Hattâb: "Ey Allah'ın Resûlü! Zina etmiş olmasına rağmen namazını mı kılıyorsun?" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Andolsun ki kadın öylesine bir tövbe etti**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/353); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 6814; Bak hadis no: 3094.

ki o tövbesi Medine ahalisinden yetmiş kişi arasında taksim edilseydi hepsine yeterdi. Kadının canını kendi isteğiyle feda etmesinden daha üstün bir şey görüyor musun?" karşılığını verdi.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمَرْأَةَ الْحَامِلَ الْمُقِرَّةَ بِالزِّنَى عَلَى نَفْسِهَا ثُمَّ وَلَدَتْ يَجِبُ عَلَى الْإِمَامِ التَّرَبُّصُ بِرَجْمِهَا إِلَى أَنْ تَفْطِمَ وَلَدَهَا

Zina Ettiğini İtiraf Eden Kadının Doğum Yaptığında, Siyasi Otoritenin Onun Taşlanmasını Bebeğini Memeden Kesene Kadar Ertelemesinin Gerekmesi

٤٤٤٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ الْهُذَلِيِّ، عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَتْ: قَدْ أَحْدَثْتُ وَهِيَ حُبْلَى، فَأَمَرَهَا نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ أَنْ تَذْهَبَ حَتَّى تَضَعَ مَا فِي بَطْنِهَا، فَلَمَّا وَضَعَتْ جَاءَتْ، فَأَمَرَهَا أَنْ تَذْهَبَ فَتُرْضِعَهُ حَتَّى تَفْطِمَهُ، فَفَعَلَتْ، ثُمَّ جَاءَتْ فَأَمَرَهَا أَنْ تَدْفَعَ وَلَدَهَا إِلَى أُنَاسٍ، فَفَعَلَتْ، ثُمَّ جَاءَتْ، فَسَأَلَهَا إِلَى مَنْ دَفَعَتْ، فَأَخْبَرَتْ أَنَّهَا دَفَعَتْهُ إِلَى فُلَانٍ، فَأَمَرَهَا أَنْ تَأْخُذَهُ وَتَدْفَعَهُ إِلَى آلِ فُلَانٍ نَاسٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، ثُمَّ إِنَّهَا جَاءَتْ، فَأَمَرَهَا أَنْ تَشُدَّ عَلَيْهَا ثِيَابَهَا، ثُمَّ إِنَّهُ أَمَرَ بِهَا فَرُجِمَتْ، ثُمَّ إِنَّهُ كَفَّنَهَا وَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ دَفَنَهَا، فَقَالَ النَّاسُ: رَجَمَهَا، ثُمَّ كَفَّنَهَا وَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ دَفَنَهَا، فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ مَا يَقُولُ النَّاسُ، فَقَالَ: «لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قُسِمَتْ تَوْبَتُهَا بَيْنَ سَبْعِينَ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَوَسِعَتْهُمْ» [٤: ١١]

4442- Ebû Mûsa el-Eş'arî anlatıyor: Hamile bir kadın Peygamberimize (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ben zina ettim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadına geri dönmesini ve doğum yapana kadar beklemesini emretti. Kadın doğum yaptıktan sonra gelince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine geri dönmesini ve sütten kesilinceye kadar çocuğunu emzirmesini emretti. Kadın, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) buyruğunu yerine getirdikten sonra geri geldi. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem), kadına çocuğunu birilerine vermesini emretti. Kadın bunu da yaptıktan sonra geri geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesallem): **"Çocuğu kime verdin?"** diye sorunca, kadın filan kişiye verdiğini söyledi. Bunun üzerine Hz. Peygamber

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2333); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4403.

(sallallahu aleyhi vesellem) çocuğu geri alıp Ensâr'dan filan aileye vermesini emretti. Kadın (bunu da yaptıktan) sonra gelince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kadının elbiselerini üzerine sıkıca sarmasını emretti. Yine Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) emri üzerine kadın recmedildi. Sonra onu kefenleyip namazını kıldı ve defnetti. İnsanların: "Onu recmetti, kefenledi, namazını kıldı ve defnetti" dediği haberi Peygamberimize (sallallahu aleyhi vesellem) ulaşınca: **"O öyle bir tövbe etti ki, eğer tövbesi Medine ahalisinden yetmiş adama bölünse yeterdi"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ غَيْرَ الْمُتَبَحِّرِ فِي صِنَاعَةِ الْحَدِيثِ أَنَّهُ مُضَادٌّ لِلْأَخْبَارِ الَّتِي تَقَدَّمَ ذِكْرُنَا لَهَا

Hadis İlminde Derinliği Olmayana, Daha Önce Zikredilmiş Olan Hadislere Aykırı İzlenimi Veren Haber

٤٤٤٣ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بَحْرِ بْنِ مُعَاذٍ الْبَزَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ حِطَّانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَخِي بَنِي رَقَاشٍ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُرِبَ لِذَلِكَ، وَتَرَبَّدَ لَهُ وَجْهُهُ، فَأُنْزِلَ عَلَيْهِ ذَاتَ يَوْمٍ، فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْهُ، قَالَ ﷺ: «خُذُوا عَنِّي، قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا الثَّيِّبُ بِالثَّيِّبِ، وَالْبِكْرُ بِالْبِكْرِ، الثَّيِّبُ بِالثَّيِّبِ جَلْدُ مِائَةٍ ثُمَّ رَجْمٌ بِالْحِجَارَةِ، وَالْبِكْرُ بِالْبِكْرِ جَلْدُ مِائَةٍ ثُمَّ نَفْيُ سَنَةٍ» [٤: ١١]

4443- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy indiği sırada durumun ağırlığından dolayı sıkılır ve yüzünün rengi küle dönerdi. Yine bir gün kendisine vahiy indi. Kendine geldiğinde: **"Bunu benden alıp öğrenin! Yüce Allah onlara bir yol gösterdi. Evlinin evli olanla, bekarın da bekar olanla zinasında; evli olanın cezası yüz değnek ile taşlarla recmdir. Bekar olanın cezası ise yüz değnek ile bir yıl sürgündür"** [2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «هَذَا الْخَبَرُ دَالٌّ عَلَى أَنَّ هَذَا الْحُكْمَ كَانَ مِنَ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا عَلَى لِسَانِ صَفِيِّهِ ﷺ فِي أَوَّلِ مَا أَنْزَلَ حُكْمَ الزَّانِيَيْنِ، فَلَمَّا رُفِعَ إِلَيْهِ ﷺ فِي الزِّنَى وَأَقَرَّ مَاعِزُ بْنُ مَالِكٍ وَغَيْرُهُ بِهَا، أَمَرَ ﷺ بِرَجْمِهِمْ وَلَمْ يَجْلِدْهُمْ، فَذَلِكَ مَا وَصَفْتُ عَلَى أَنَّ هَذَا آخِرُ الْأَمْرَيْنِ مِنَ الْمُصْطَفَى ﷺ، وَفِيهِ نَسْخُ الْأَمْرِ بِالْجَلْدِ لِلثَّيِّبَيْنِ وَالِاقْتِصَارُ عَلَى رَجْمِهِمَا»

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (el-İrvâ' 7/366; er-Ravdu'n-nadîr 97); Şuayb: Hadis sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 5/318; Müslim 1690/13; Ebû Dâvûd 4415; İbn Mâce 2550; Bak hadis no: 4425.

Ebû Hâtim der ki: Bu haber zina hükmünün ilk indiği zamanda Yüce Allah'ın seçkin kıldığı Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) dili ile bildirildiği hüküm olduğuna delalet etmektedir. Ancak zina konusu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) çıkarılınca, Mâiz b. Mâlik ve başkası zina ettiği yönünde ikrarda bulununca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara değnek atılmadan recmedilmelerini emretmiştir. Bu da anlattığım gibi Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) bu konuda yaptığı son iki şeydir. Hadis evlinin evli ile zina etmesi halinde değnek atılmasının neshedildiğine ve sadece recmedildiğine delalet etmektedir.

ذِكْرُ إِيجَابِ الْجَلْدِ عَلَى الْأَمَةِ الزَّانِيَةِ لِمَوْلَاهَا وَإِنْ عَادَتْ فِيهِ مِرَارًا

Zina Eden Cariyeyi Bu Fiili Birkaç Kez İşlemesi Durumunda Efendisinin Kırbaçlaması İcab Eder

٤٤٤٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ عَنِ الْأَمَةِ إِذَا زَنَتْ وَلَمْ تُحْصَنْ فَقَالَ: «إِذَا زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا، ثُمَّ بِيعُوهَا وَلَوْ بِضَفِيرٍ» [٣: ٤٣]

4444- Ebû Hureyre ve Zeyd b. Hâlid el-Cühenî bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), evlenmemiş bir cariyenin zina etmesi konusu sorulunca: **"Zina ederse kırbaçlayın. Bir daha zina ederse bir daha kırbaçlayın. Bir daha zina ederse bir daha kırbaçlayın. Bir daha zina etmesi halinde de bir ip karşılığında olsa dahi onu satın"** buyurdu.[1]

بَابُ حَدِّ الشُّرْبِ

Bâb: İçki İçmenin Şer'i Cezası

٤٤٤٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ، وَمَنْ عَادَ فَاجْلِدُوهُ، فَإِنْ عَادَ فَاجْلِدُوهُ، فَإِنْ عَادَ فَاقْتُلُوهُ» [١: ٧٩]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/826; Ahmed 4/117; Buhârî 2153; Müslim 1704/33; Ebû Dâvûd 4469; İbn Mâce 2595; Darimî 2/181.

4445- Ebû Saîd el-Hudrî der ki: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"İçki içen kişiyi kamçılayınız. Tekrar içeni yine kamçılayınız. Tekrar içeni yine kamçılayınız. Bir daha tekrarlayan kişiyi de öldürünüz."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: "الْعِلَّةُ الْمَعْلُومَةُ فِي هَذَا الْخَبَرِ يُشْبِهُ أَنْ تَكُونَ، فَإِنْ عَادَ عَلَى أَنْ لَا يَقْبَلَ تَحْرِيمَ اللَّهِ فَاقْتُلُوهُ"

Ebû Hâtim der ki: Bu haberde bilinen gizli sebep muhtemelen: "Allah'ın bunu haram kıldığını kabul etmeyip bunu bir daha tekrarlayan kişiyi de öldürünüz" şeklindedir.

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُدْحِضِ قَوْلَ مَنْ زَعَمَ أَنَّ هَذَا الْخَبَرَ تَفَرَّدَ بِهِ أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ

Ebû Bekr b. Ebî Ayyâş'ın Bu Hadisi Rivayette Tek Kaldığını İddia Edenin Kavlini Çürüten Haber

٤٤٤٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْخَلِيلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ إِسْحَاقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَرُوبَةَ، عَنْ عَاصِمِ ابْنِ بَهْدَلَةَ، عَنْ ذَكْوَانَ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا شَرِبُوهَا فَاجْلِدُوهُمْ، ثُمَّ إِذَا شَرِبُوهَا فَاجْلِدُوهُمْ، ثُمَّ إِذَا شَرِبُوهَا فَاجْلِدُوهُمْ، ثُمَّ إِذَا شَرِبُوهَا فَاقْتُلُوهُمْ» [٤: ٧٩]

4446- Muâviye b. Ebî Süfyân, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Eğer onu (içkiyi) içerlerse onları kamçılayın. Sonra bir daha onu içerlerse onları yine kamçılayın. Sonra bir daha onu içerlerse onları yine kamçılayın. Sonra bir daha onu içerlerse onları öldürünüz."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: سَمِعَ هَذَا الْخَبَرَ أَبُو صَالِحٍ، عَنْ مُعَاوِيَةَ، وَأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ جَمِيعًا

Ebû Hâtim der ki: Bu haberi Ebû Sâlih, Muâviye İle Ebû Saîd el-Hudrî'den birlikte işitmiştir.

---

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/95, 4/96; Ebû Dâvûd 4482; Tirmizî 1444; İbn Mâce 2573.

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِقَتْلِ مَنْ عَادَ فِي شُرْبِ الْخَمْرِ بَعْدَ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ فَسَكِرَ مِنْهَا

Üç Kereden Sonra Tekrar İçip Sarhoş Olanın Öldürülmesinin Emredilmesi

٤٤٤٧ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ، عَنْ خَالِهِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا سَكِرَ الرَّجُلُ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ الرَّابِعَةَ فَاضْرِبُوا عُنُقَهُ» [٢: ٥٤]

4447- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Kişi içki içerse onu kamçılayın. Bir daha içerse yine kamçılayın. Bir daha içerse yine kamçılayın. Dördüncü defa içerse boynunu vurun.**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «مَعْنَاهُ إِذَا اسْتَحَلَّ شُرْبَهُ وَلَمْ يَقْبَلْ تَحْرِيمَ النَّبِيِّ ﷺ»

Ebû Hâtim der ki: Bu da kişinin içki içmeyi helal sayması ve Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) bunu haram kıldığını kabul etmemesi anlamındadır.

ذِكْرُ وَصْفِ ضَرْبِ الْحَدِّ الَّذِي كَانَ فِي أَيَّامِ الْمُصْطَفَى ﷺ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Döneminde Şer'i Ceza Vurulması

٤٤٤٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، عَنْ يَحْيَى، عَنْ هِشَامٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ جَلَدَ فِي الْحَدِّ بِالْجَرِيدِ وَالنِّعَالِ»، فَلَمَّا كَانَ أَبُو بَكْرٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ جَلَدَ أَرْبَعِينَ، فَلَمَّا كَانَ عُمَرُ دَنَا النَّاسُ مِنَ الرِّيفِ وَالْقُرَى فَذُكِرَ لِأَصْحَابِهِ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: «اجْعَلْهَا كَأَخَفِّ الْحُدُودِ» [٥: ٣٧]

4448- Enes b. Mâlik bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) içki içenlere ceza olarak soyulmuş hurma dalları ve ayakkabılarla vurdu. Ebû Bekr de içki içenlere kırk değnek attı. Ömer halife olup ta insanlar tarım arazilerine ve topraklara çok yaklaştıklarında arkadaşlarına (içki içme cezası konusunda ne düşündüklerin) sordu. Abdurrahman b. Avf: "Bu konuda hadlerin en hafif olanını uygula" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı ceyyiddir. Ahmed 2/291; Ebû Dâvûd 4484; Nesâî 8/314; İbn Mâce 2572.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Ahmed 3/115; Buhârî 6773; Müslim 1706/36; Ebû Dâvûd 4479.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَدَّ الَّذِي وَصَفْنَاهُ كَانَ لِشَارِبِ الْخَمْرِ

Anlatılan Şer'i Cezanın Şarap İçene Uygulandığı Hakkında

٤٤٤٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا هِشَامٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، وَأَبَا بَكْرٍ جَلَدَا فِي الْخَمْرِ بِالْجَرِيدِ وَالنِّعَالِ»، فَلَمَّا قَامَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ دَنَا النَّاسُ مِنَ الرِّيفِ وَالْقُرَى فَاسْتَشَارَ عُمَرُ النَّاسَ فِي جَلْدِ الْخَمْرِ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ: «يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، مَتَى مَا يَشْرَبْهَا يُهَجَّرْ، وَمَتَى مَا يُهَجَّرْ يَقْذِفْ، فَنَرَى أَنْ تَجْعَلَهُ كَأَخَفِّ الْحُدُودِ»، فَكَانَ أَوَّلُ مَنْ جَلَدَ فِي الْخَمْرِ ثَمَانِينَ عُمَرُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ [٥: ٣٦]

4449- Enes bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile Ebû Bekr, şarap içen hakkında hurma dalları ve ayakkabılar ile had vurdurdu. Sonra Ömer halife olup insanlar verimli yerlere ve köylere yayılınca şarabı içenin şeri cezası hususunda halkın ne düşündüğünü sordu. Abdurrahman b. Avf: "Ey Müminlerin emiri! İçki içen kendini kaybedip ne konuştuğunu bilmez. İleri geri konuştuğunda da iftira atar. Bu nedenle onu cezaların en hafifi gibi yapman görüşündeyim" dedi. Enes: "Ömer de seksen değnek had vurdu" dedi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْعِدَّةِ الَّتِي ضَرَبَ الْمُصْطَفَى ﷺ فِي الْخَمْرِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) İçki İçene Uyguladığı Şer'i Cezada Darb Sayısı

٤٤٥٠ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «أُتِيَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَقَدْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَأَمَرَ بِهِ فَضُرِبَ بِنَعْلَيْنِ أَرْبَعِينَ، ثُمَّ أُتِيَ أَبُو بَكْرٍ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَصَنَعَ بِهِ مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ أُتِيَ عُمَرُ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَاسْتَشَارَ النَّاسَ فِي ذَلِكَ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ: » أَخَفَّ الْحُدُودِ ثَمَانِينَ «، فَضَرَبَهُ عُمَرُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثَمَانِينَ [٥: ٣٦]

4450- Enes b. Mâlik der ki: Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) içki içmiş bir adam getirildi ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona ayakkabılarla kırk defa vurdurdu. Sonra Ebû Bekr'e de şarap içmiş bir adam getirilince öyle yaptı. Daha sonra şarap içmiş bir adam Hz. Ömer'e getirilince bu konuyu halkla

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.**

istişare etti. Abdurrahman b. Avf: "Hadlerin en hafifi seksendir" dedi. Bunun üzerine Ömer (içki için had olarak) seksen kırbaç vurulmasını emretti.[1]

بَابُ حَدِّ الْقَذْفِ

Bâb: Zina İftirasının Şer'i Cezası

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْقَاذِفَ امْرَأَتَهُ عِنْدَ عَدَمِ الشُّهُودِ الْأَرْبَعَةِ بِقَذْفِهِ إِيَّاهَا أَوْ تَلَكُّئِهِ عَنِ اللِّعَانِ يَجِبُ عَلَيْهِ الْحَدُّ لِقَذْفِهِ امْرَأَتَهُ

Kişinin Karısına Zina İftirasında Bulunması Halinde Dört Şahidinin Olmaması veya Lanetleşmekten Kaçınması Halinde Kendisine Had Uygulanması Hakkında

٤٤٥١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِي مُسْلِمٍ الْجَرْمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ، عَنِ ابْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: أَوَّلُ لِعَانٍ فِي الْإِسْلَامِ أَنَّ شَرِيكَ بْنَ سَحْمَاءَ أَقْذَفَهُ هِلَالُ بْنُ أُمَيَّةَ بِامْرَأَتِهِ، فَرَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «يَا هِلَالُ، أَرْبَعَةُ شُهُودٍ وَإِلَّا فَحَدٌّ فِي ظَهْرِكَ»، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ أَنِّي صَادِقٌ، وَلَيُنْزِلَنَّ اللَّهُ عَلَيْكَ مَا يُبَرِّئُ ظَهْرِي مِنَ الْجَلْدِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾ ، إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، فَدَعَاهُ النَّبِيُّ ﷺ ، فَقَالَ: «اشْهَدْ بِاللَّهِ إِنَّكَ لَمِنَ الصَّادِقِينَ فِيمَا رَمَيْتَهَا بِهِ مِنَ الزِّنَى»، فَشَهِدَ بِذَلِكَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ، ثُمَّ قَالَ لَهُ فِي الْخَامِسَةِ: «وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ إِنْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ فِيمَا رَمَيْتَهَا بِهِ مِنَ الزِّنَى»، فَفَعَلَ، ثُمَّ دَعَاهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ: «قُومِي اشْهَدِي بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ فِيمَا رَمَاكِ بِهِ مِنَ الزِّنَى»، فَشَهِدَتْ بِذَلِكَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ، ثُمَّ قَالَ لَهَا فِي الْخَامِسَةِ: «وَغَضَبُ اللَّهِ عَلَيْكِ إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ فِيمَا رَمَاكِ بِهِ مِنَ الزِّنَى»، فَلَمَّا كَانَ فِي الرَّابِعَةِ أَوِ الْخَامِسَةِ فَسَكَتَتْ سَكْتَةً حَتَّى ظَنُّوا أَنَّهَا سَتَعْتَرِفُ، ثُمَّ قَالَتْ: لَا أَفْضَحُ قَوْمِي سَائِرَ الْيَوْمِ، فَمَضَتْ عَلَى الْقَوْلِ، فَفَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَهُمَا، وَقَالَ: «انْظُرُوا إِنْ جَاءَتْ بِهِ جَعْدًا حَمْشَ السَّاقَيْنِ فَهُوَ لِشَرِيكِ بْنِ سَحْمَاءَ، وَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَبْيَضَ سَبِطًا قَضِيءَ الْعَيْنَيْنِ فَهُوَ لِهِلَالِ بْنِ أُمَيَّةَ»، فَجَاءَتْ بِهِ آدَمَ جَعْدًا حَمْشَ السَّاقَيْنِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَوْلَا مَا نَزَلَ فِيهِمَا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ لَكَانَ لِي وَلَهَا شَأْنٌ» [٥: ٣٦]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 6773; Müslim 1706/35; Tirmizî 1443; Darimî 2/175.

4451- Enes b. Mâlik der ki: İslam'da gerçekleşen ilk liân hadisesi şöyle oldu: Hilâl b. Umeyye, Şerîk b. es-Sehmâ'nın karısıyla zina ettiğini iddia etti. Olayı Hz Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) aksettirince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: **"Ey Hilâl! Ya bu konuda dört şahit getirirsin ya da sana iftira cezasını uygularım"** karşılığını verdi. Hilâl: "Ey Allah'ın Resûlü! Yemin olsun ki Allah benim doğru söylediğimi biliyor ve sana, beni iftira cezasından kurtaracak bir şey indirecektir" dedi. Çok geçmedi liân hakkındaki şu âyetler nazil oldu: *"Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka şahitleri olmayanlara gelince, onların her birinin şahitliği, kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ederek şahitlik etmesi, beşinci defa da, eğer yalan söyleyenlerden ise Allah'ın lanetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir."* (Nûr 6-9)

Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hilâl'i yanına çağırttı ve: **"Allah'a şahadet ederim ki sen zina suçlamasında bulunduğun konuda doğru sözlülerden birisin"** buyurdu. Hilâl geldiğinde dört defa doğru söylediğine dair şahadette bulundu. Beşincisinde de: "Eğer zina suçlamasında bulunduğum yalancılardan isem Allah'ın laneti üzerime olsun" dedi. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) karısını çağırdı ve: **"Kalk ve onun seni zina ile suçladığında yalancılardan olduğuna dair Allah'ı şahit tut"** buyurdu. Kadın bu şekilde dört şahadet getirdi. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beşincisinde kadına: **"Seni zina ile suçladığında doğru sözlülerden ise Allah'ın gazabı senin üzerine olsun"** buyurdu. Dördüncü ya da beşinci şahadette kadın bir süre sustu ki o zaman kadının bunu itiraf edeceği sanıldı. Ancak kadın: "Kavmimi bugünden sonra rezil edemem" deyip (suçsuzluk) iddiasını sürdürdü.

Sonrasında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ikisinin arasını ayırıp: **"Doğacak çocuğa dikkat edin. Şayet kıvırcık saçlı ve ince bacaklı çocuk doğurursa o, Şerîk b. es-Sehmâ'nındır. Beyaz tenli ve bozuk gözlü biri olarak doğarsa çocuk, Hilâl b. Umeyye'nin demektir"** buyurdu. Kadın karakaşlı, kıvırcık saçlı ve ince bacaklı bir çocuk doğurunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Eğer Yüce Allah'ın (liân hakkındaki) hükmü infaz edilmemiş olsaydı, bu ikisine farklı bir şekilde davranırdım"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: İsnâdı sahihtir; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/142; Müslim 1496; Nesâî 6/172.

بَابُ التَّعْزِيرِ

Bâb: Tazir Cezaları[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْأُمَرَاءِ مِنَ الْجَلْدِ فِي تَأْدِيبِ مَنْ أَسَاءَ مِنَ الرَّعِيَّةِ فِيمَا دُونَ حَدٍّ مِنَ الْحُدُودِ

Valilerin, Sorumlulukları Altında Olanlardan Kötü Davranan Kimselere Onları Terbiye Etmek Babından Kırbaç Vurmasının Gerekliliği Hakkında

٤٤٥٢ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى السَّخْتِيَانِيُّ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ، حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ نِيَارٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا جَلْدَ فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ فِيمَا دُونَ حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ» [٣: ١٠]

4452- Ebû Burde b. Niyâr bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'ın had cezası koyduğu suçlar dışındaki suçlar için on kırbaçtan fazla vurulmaz"** buyurduğunu işittim.[2]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُجْلَدَ فِي غَيْرِ الْحُدُودِ الْمُسْلِمُونَ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ

Had Uygulaması Olanı Dışında Müslümanlara On Kırbaçtan Fazla Vurmanın Yasaklanması

٤٤٥٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ بُكَيْرَ بْنَ الْأَشَجِّ حَدَّثَهُ، قَالَ: بَيْنَمَا أَنَا عِنْدَ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ إِذْ جَاءَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جَابِرٍ، فَحَدَّثَ سُلَيْمَانَ بْنَ يَسَارٍ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا سُلَيْمَانُ، فَقَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جَابِرٍ، أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا بُرْدَةَ بْنَ نِيَارٍ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ إِلَّا فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ» [٢: ٨١]

---

[1] Tazir, fıkıhta Şer'i ceza gerektiren suçlara ve cinayetlerdeki gibi belirli cezası bulunmayan suçlara verilecek, miktarı ve uygulanması yöneticiye veya hâkime bırakılmış cezaları ifade eder.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/45; Buhârî 6848; Ebû Dâvûd 4491; Tirmizî 1463; İbn Mâce 2601; Darimî 2/176.

4453- Ebû Burde b. Niyâr el-Ensârî bildiriyor: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) **"Allah'ın had cezası koyduğu suçlar dışındaki suçlar için on kırbaçtan fazla vurulmaz"** buyurduğunu işittim.[1]

بَابُ حَدِّ السَّرِقَةِ

Bâb: Hırsızlığın Şer'i Cezası

ذِكْرُ نَفْيِ اسْمِ الْإِيمَانِ عَنِ السَّارِقِ وَشَارِبِ الْخَمْرِ فِي وَقْتِ ارْتِكَابِهِمَا الْفِعْلَيْنِ الْمَنْهِيِّ عَنْهُمَا

Hırsız İle İçki İçenin Bu Fiili İşledikleri Sırada Mümin Sayılamayacakları Hakkında

٤٤٥٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، حَدَّثَنَا حَكِيمُ بْنُ سَيْفٍ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَكِنْ أَبْوَابُ التَّوْبَةِ مَعْرُوضَةٌ» [٣: ٥٠]

4454- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızlık eden kişi hırsızlık ettiği zaman mümin olarak hırsızlık etmez. İçki içen içki içtiği zaman mümin olarak içki içmez. Buna rağmen tövbe ettiği takdirde tövbe kapıları ona açıktır"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الْمُفَسِّرِ لِقَوْلِهِ جَلَّ وَعَلَا: ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا﴾

"Hırsızlık Yapan Erkeğin ve Kadının, Her İkisinin de Ellerini ... Kesin"[3] Âyetini Tefsir Eden Haber

٤٤٥٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، وَعَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ فِي رُبُعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا» [١: ٢١]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/45; Buhârî 6850; Müslim 1708; Ebû Dâvûd 4492.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 186.

[3] Maide 38

4455- Hz. Aişe bildiriyor: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızın eli, çeyrek dinar ve daha fazlası için kesilir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ نَفْيِ الْقَطْعِ عَنِ الْمُنْتَهِبِ، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ الشَّيْءُ رُبْعَ دِينَارٍ فَصَاعِدًا

Çaldığı Çeyrek Dinar ve Fazla Değerde Olsa Bile Yağmacı İçin El Kesmenin Söz Konusu Olmadığı Hakkında

٤٤٥٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ إِهَابٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، وَعَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيْسَ عَلَى مُنْتَهِبٍ قَطْعٌ، وَمَنِ انْتَهَبَ نُهْبَةً فَلَيْسَ مِنَّا»، [٢: ٦١]

«أَبُو الزُّبَيْرِ اسْمُهُ: مُحَمَّدُ بْنُ تَدْرُسَ الْمَكِّيُّ»

4456- Ebu'z-Zübeyr ile Amr b. Dînâr'ın bildirdiğine göre, Câbir b. Abdillah sadece yağmacı lafzını zikrederek: **"Yağmacılık yapan bizden değildir"** dedi.

Ebu'z-Zübeyr'in ismi, Muhammed b. Tedrus el-Mekkî'dir.[2]

ذِكْرُ نَفْيِ الْقَطْعِ عَنِ الْمُنْتَهِبِ مَا لَيْسَ لَهُ

Yağmacının Elinin Kesilmeyeceği Hakkında

٤٤٥٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ الْكَلَاعِيُّ الْعَابِدُ، بِحِمْصَ، حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ إِهَابٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، وَعَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَيْسَ عَلَى مُنْتَهِبٍ، وَلَا مُخْتَلِسٍ، وَلَا خَائِنٍ قَطْعٌ» [٣: ٣٣]

4457- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Yağmacının, kapkaççının ve hainin eli kesilmez."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2402); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 6790; Müslim 1684/2; Ebû Dâvûd 4384; Nesâî 8/78; Bak hadis no: 4459, 4460.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (el-İrvâ' 2403); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 3/380; Ebû Dâvûd 4391; Tirmizî 1448; Nesâî 8/88, 8/89; İbn Mâce 2591; Darimî 2/175; Bak hadis no: 4457.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı kavîdir. Bak hadis no: 4456.

٤٤٥٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو عَرُوبَةَ، بِحِرَّانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَيْسَ عَلَى الْمُخْتَلِسِ، وَلَا عَلَى الْخَائِنِ قَطْعٌ» [٣: ٣٣]

4458- Câbir, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Yağmacı, kapkaççı ve hain için el kesme yoktur."**[1]

ذِكْرُ الْعَدَدِ الْمَحْصُورِ الَّذِي اسْتُثْنِيَ مِنْهُ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimizin Dışında Olup Bildirilen Sayı

٤٤٥٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ يَقُولُ: أَخْبَرَتْنِي عَمْرَةُ، عَنْ عَائِشَةَ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقْطَعُ فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا» [٣: ٣٣]

4459- Hz. Aişe bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çeyrek dinar ve daha fazlası için hırsıza kesme cezası uygulardı."[2]

ذِكْرُ الْحَدِّ الَّذِي يُقْطَعُ السَّارِقُ إِذَا سَرَقَ مِثْلَهُ، أَوْ يَقُومُ مَقَامَهُ

Had Uygulaması Olarak Hırsızın Elinin Kesilmesini Gerektirecek Miktar

٤٤٦٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ الْمُرَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، وَعَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا» [٢: ٤٠]

4460- Hz. Aişe bildiriyor: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızın eli, çeyrek dinar ve daha fazlası için kesilir"** buyurdu.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2402); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/36; Buhârî 6789; Müslim 1684/1; Ebû Dâvûd 4383; Tirmizî 1445; Nesâî 8/79; İbn Mâce 2585; Bak hadis no: 4455; Bak hadis no: 4465.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 4455.

ذِكْرُ الْحُكْمِ فِيمَنْ سَرَقَ مِنَ الْحِرْزِ مَا قِيمَتُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمَ

Korunan Bir Yerden Üç Dirhem Değerinde Bir Şey Çalanın Hükmü

٤٤٦١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ السَّخْتِيَانِيُّ، بِدِمَشْقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الدَّارِمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَيُّوبَ، وَإِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ، وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، وَمُوسَى بْنُ عُقْبَةَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «قَطَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي مِجَنٍّ قِيمَتُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمَ» [٥: ٣٦]

4461- İbn Ömer der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) üç dirhem değerindeki bir kalkan (çalan hırsız) için el kesme cezası uyguladı."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْقَطْعَ الَّذِي وَصَفْنَاهُ فِي رُبْعِ دِينَارٍ لَيْسَ بِحَدٍّ لَا يُقْطَعُ فِيمَنْ سَرَقَ أَكْثَرَ مِنْهُ

Daha Önce Zikredilen Çeyrek Dinar İçin El Kesmenin Daha Fazlasını Çalan Kimse İçin Kesme Haddinin Olmadığı Anlamına Gelmemesi

٤٤٦٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَنَّ عَائِشَةَ، زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: «مَا طَالَ عَلَيَّ، وَلَا نَسِيتُ الْقَطْعَ فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا» [٥: ٣٦]

4462- Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Aişe der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"El kesme, ancak dört dirhem ve daha üzeri değerde olan hırsızlıklarda olur"** buyurması üzerinden çok zaman geçmedi ve bu sözünü unutmadım.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/80; Buhârî 6797; Müslim 1686; Ebû Dâvûd 4386; Nesâî 8/77; Darimî 2/173; Bak hadis no: 4463.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/832; Ahmed 6/80, 6/81; Buhârî 6791; Müslim 1684/4; Nesâî 8/79.

ذِكْرُ صَرْفِ الدِّينَارِ الَّذِي كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zamanında Dinarın Sarfı (Bozdurulması)

٤٤٦٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ، قَالَ: عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «قَطَعَ النَّبِيُّ ﷺ فِي مِجَنٍّ قِيمَتُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمَ [١: ٢١]

4463- İbn Ömer bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) üç dirhem değerindeki bir kalkan (çalan hırsız) için el kesme cezası uyguladı."[1]

ذِكْرُ نَفْيِ إِيجَابِ الْقَطْعِ عَنِ السَّارِقِ الَّذِي يَسْرِقُ أَقَلَّ مِنْ رُبْعِ دِينَارٍ

Çeyrek Dinardan Az Değerde Bir Şey Çalan Hırsızdan El Kesme Cezasının Düştüğü Hakkında

٤٤٦٤ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مَخْرَمَةُ بْنُ بُكَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَا تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ إِلَّا فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا»[١: ٢١]

4464- Hz. Âişe, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızın eli, ancak çeyrek dinar ve daha fazla değeri olan şeylerden dolayı kesilir"** buyurduğunu işitmiştir.[2]

٤٤٦٥ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ بِسْطَامٍ، بِالْأُبُلَّةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ مِنْ أَرْبَعَةٍ: يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، وَرُزَيْقٌ، وَسَعْدُ بْنُ سَعِيدٍ، وَالزُّهْرِيُّ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَ الزُّهْرِيُّ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا قَطَعَ إِلَّا فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا»[١: ٩١]

4465- Hz. Âişe, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hırsızın eli, ancak çeyrek dinar ve daha fazla değeri olan şeylerden dolayı kesilir"** buyurduğunu nakletmiştir.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/831; Ahmed 2/64; Buhârî 6795; Müslim 1686/6; Ebû Dâvûd 4385; Tirmizî 1446; Nesâî 8/76; Bak hadis no: 4461.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1684/3; Nesâî 8/81.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Nesâî 8/79; Bak hadis no: 4459.

ذِكْرُ بَعْضِ الْعَدَدِ الْمَحْصُورِ الْمُسْتَثْنَى مِنْ جُمْلَتِهِ الْخَارِجَ حُكْمُهُ مِنْ حُكْمِهِ

Bazı Şeylerin Bu Hükümden İstisna Edilmesi

٤٤٦٦ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي مَعْشَرٍ، بِحِرَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ الْعَطَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ، عَنْ عَمِّهِ وَاسِعِ بْنِ حَبَّانَ، أَنَّ غُلَامًا سَرَقَ وَدِيًّا مِنْ حَائِطٍ، فَرُفِعَ إِلَى مَرْوَانَ، فَأَمَرَ بِقَطْعِهِ، فَقَالَ رَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَا قَطْعَ فِي ثَمَرٍ وَلَا كَثَرٍ» [٢: ٤٠]

4466- Muhammed b. Yahya b. Habbân, amcası Vâsi b. Habbân'dan şöyle nakleder: Kölenin biri bir bahçeden bir hurma fidanı çaldı ve Mervân'ın yanına götürüldü. Mervân kölenin elinin kesilmesini emredince, Râfî b. Hadîc, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ne meyvede, ne de hurma göbeği gibi yenecek ürünlerde el kesme cezası yoktur"** buyurduğunu söyledi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «عُمُومُ الْخِطَابِ فِي الْكِتَابِ قَوْلُهُ جَلَّ اسْمُهُ: ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا﴾، فَأَمَرَ بِقَطْعِ السَّارِقِ إِذَا مَا سَرَقَ، ثُمَّ فَسَّرَتْهُ السُّنَّةُ بِأَنْ لَا قَطْعَ عَلَى سَارِقِ الثَّمَرِ، وَلَا الْكَثَرِ، وَأَنْ لَا قَطْعَ إِلَّا فِي رُبْعِ دِينَارٍ، فَكَانَ الْمُرَادُ مِنَ الْخِطَابِ مِنَ الْكِتَابِ: فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا إِذَا سَرَقَ رُبْعَ دِينَارٍ، وَمَا يَقُومُ مَقَامَهُ سِوَى الثَّمَرِ وَالْكَثَرِ»

Ebû Hâtim der ki: Yüce Allah: **"Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza ve Allah'tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin"** (Mâide 38) buyruğunda hırsızın elinin kesilmesini emretmiştir. Sünnet ise bunu ne meyvede, ne de hurma göbeği gibi yenecek ürünlerde el kesme cezası olmadığı yönünde açıklamıştır. Zira ancak çeyrek dinar ve daha fazlası için el kesilir. Yani âyette kastedilen kişinin çeyrek dinar veya çeyrek dinar değerinde meyve veya hurma göbeği gibi yenecek ürünler çalması halinde elinin kesilmesidir.

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/839; Ebû Dâvûd 4388; Tirmizî 1449; Nesâî 8/87; İbn Mâce 2593; Darimî 2/174.

بَابُ قَطْعِ الطَّرِيقِ

Bâb: Yol Kesme/ Eşkıyalık

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ بَعَثَ فِي طَلَبِ الْعُرَنِيِّينَ قَافَةً يَقْفُو آثَارَهُمْ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Uranileri Yakalatmak İçin Peşlerine İz Sürücü Takması Hakkında

٤٤٦٧ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَدِمَ ثَمَانِيَةُ نَفَرٍ مِنْ عُكْلٍ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاجْتَوَوَا الْمَدِينَةَ، «فَأَمَرَ بِهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَأْتُوا إِبِلَ الصَّدَقَةِ، فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا»، فَفَعَلُوا، فَقَتَلُوا الرَّاعِيَ، وَاسْتَاقُوا الْإِبِلَ، «فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي طَلَبِهِمْ قَافَةً، فَأُتِيَ بِهِمْ، فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ، وَأَرْجُلَهُمْ، وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ، وَتَرَكَهُمْ وَلَمْ يَحْسِمْهُمْ» [٢: ٣٥]

4467- Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Ukl kabilesinden sekiz kişi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelip İslam üzere ona biat ettiler. Medine havası kendilerine ağır geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara zekat develerinin yanına gidip idrarlarından ve sütlerinden içmelerini emretti. Onlar denileni yapıp iyileşince, İslam dinini terk edip develerin çobanlarını öldürdüler ve develeri sürüp gittiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) peşlerinden iyi iz süren birilerini gönderip getirtti. Sonra ellerini ve ayaklarını kestirip, kesilen yerlerin kanı kesilmesin diye yaralarını dağlatmadı. Gözlerini de oydurdu.[1]

ذِكْرُ الْمُدَّةِ الَّتِي رَدَّ الْقَوْمُ الَّذِي ذَكَرْنَاهُمْ فِيهَا إِلَى الْمَدِينَةِ

Zikri Geçen Topluluğun Yakalanıp Medine'ye Getirilme Süresi

٤٤٦٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، بِبُسْتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَهْطًا مِنْ عُكْلٍ، أَوْ قَالَ عُرَيْنَةَ، وَلَا أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ: عُكْلٍ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ، «فَأَمَرَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ بِلِقَاحٍ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَخْرُجُوا فَيَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا»، فَشَرِبُوا حَتَّى إِذَا بَرِؤُوا، قَتَلُوا الرَّاعِيَ وَاسْتَاقُوا النَّعَمَ،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahih. Buhârî 6802; Ebû Dâvûd 4366; Nesâî 7/94; Bak hadis no: 1387, 1389; Bak hadis no: 4468, 4469, 4470, 4471, 4472.

فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ غُدْوَةً فَبَعَثَ الطَّلَبَ فِي أَثَرِهِمْ، فَمَا ارْتَفَعَ النَّهَارُ حَتَّى جِيءَ بِهِمْ، «فَأَمَرَ بِهِمْ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ، وَأَرْجُلَهُمْ، وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ، فَأُلْقُوا بِالْحَرَّةِ يَسْتَسْقُونَ، فَلَا يُسْقَوْنَ»، قَالَ أَبُو قِلَابَةَ: «هَؤُلَاءِ قَوْمٌ سَرَقُوا وَقَتَلُوا وَكَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَحَارَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ» [٢: ٣٥]

4468- Enes b. Mâlik anlatıyor: "Ukl veya Ureyne kabilelerinden bir grup Medine'ye geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sağmal develerin bulunduğu yere gitmelerini ve iyileşene kadar onların sütü ile sidiğinden içmelerini söyledi. Onlar da söz konusu yere gittiler. İyileştiklerinde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çobanını öldürdüler ve develeri sürüp götürdüler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sabah vakitlerinde bunu haber alınca peşlerinden adam gönderdi. Güneş iyice yükseldiğinde de yakalanıp getirildiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onların elleri ve ayaklarını kestirdi. Gözlerine mil çekildi ve Harre'ye atıldılar. Su istemelerine rağmen onlara su verilmedi."

Ebû Kılâbe der ki: "Bunlar hırsızlık yapmış, cana kıymış, iman ettikten sonra küfre dönmüş ve Allah ile Resûl'üne savaş açmışlardı."[1]

ذِكْرُ الْمُدَّةِ الَّتِي جِيءَ فِيهَا بِالْعُرَنِيِّينَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

Uranilerin Yakalanıp Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Getirilme Süresi

٤٤٦٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ حِسَابٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَهْطًا مِنْ بَنِي عُكْلٍ، أَوْ قَالَ: مِنْ عُرَيْنَةَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ فَاجْتَوَوْهَا، «فَأَمَرَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ بِلِقَاحٍ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا، فَشَرِبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا حَتَّى بَرِئُوا»، وَذَهَبَ سَقَمُهُمْ، فَقَتَلُوا رَاعِيَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَطَرَدُوا النَّعَمَ، «فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ، فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ غُدْوَةً، فَمَا ارْتَفَعَ النَّهَارُ حَتَّى جِيءَ بِهِمْ، فَقُطِعَتْ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ، وَسَمَلَ أَعْيُنَهُمْ، وَأُلْقُوا بِالْحَرَّةِ يَسْتَسْقُونَ فَلَا يُسْقَوْنَ»، قَالَ: فَقَالَ أَبُو قِلَابَةَ: «هَؤُلَاءِ قَوْمٌ قَتَلُوا، وَسَرَقُوا، وَكَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ، وَحَارَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ﷺ» [٢: ٣٥]

4469- Enes b. Mâlik anlatıyor: "Ukl veya Ureyne kabilelerinden bir grup Medine'ye geldi. Midelerinden rahatsız olunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sağmal develerin bulunduğu yere gitmelerini ve iyileşene kadar onların sütü ile

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 6805; Ebû Dâvûd 4364; Bak hadis no: 4467; Bak hadis no: 4469.**

sidiğinden içmelerini söyledi. Onlar da söz konusu yere gittiler. İyileştiklerinde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çobanını öldürdüler ve develeri sürüp götürdüler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sabah vakitlerinde bunu haber alınca peşlerinden adam gönderdi. Güneş iyice yükseldiğinde de yakalanıp getirildiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onların elleri ve ayaklarını kestirdi. Gözlerine mil çekildi ve Harre'ye atıldılar. Su istemelerine rağmen onlara su verilmedi."

Ebû Kılâbe der ki: "Bunlar hırsızlık yapmış, cana kıymış, iman ettikten sonra küfre dönmüş ve Allah ile Resûl'üne savaş açmışlardı."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ طَرَحَ الْعُرَنِيِّينَ فِي الشَّمْسِ بَعْدَ تَعْذِيبِهِ إِيَّاهُمْ بِمَا عَذَّبَ حَتَّى مَاتُوا

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Yaptıkları İşkencenin Aynısını Onlara Tatbik Ettikten Sonra Uranileri Güneşin Altında Bırakması

٤٤٧٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَدِينِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ الصَّوَّافُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ مَوْلَى أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، قَالَ: إِيَّايَ حَدَّثَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ، أَنَّ نَفَرًا مِنْ عُكْلٍ ثَمَانِيَةً قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَبَايَعُوهُ عَلَى الْإِسْلَامِ، فَاسْتَوْخَمُوا الْأَرْضَ، وَسَقِمَتْ أَجْسَامُهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَلَا تَخْرُجُونَ مَعَ رَاعِينَا فِي إِبِلِهِ فَتُصِيبُونَ مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا؟»، فَقَالُوا: بَلَى، فَخَرَجُوا فَشَرِبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا، فَصَحُّوا، فَقَتَلُوا رَاعِيَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَطَرَدُوا النَّعَمَ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، فَبَعَثَ فِي آثَارِهِمْ فَجِيءَ بِهِمْ، فَأَمَرَ بِهِمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ، وَأَرْجُلَهُمْ، وَسَمَّرَ أَعْيُنَهُمْ، وَنَبَذَهُمْ فِي الشَّمْسِ حَتَّى مَاتُوا [٢: ٣٥]

4470- Enes b. Malik bildiriyor: Ukl kabilesinden sekiz kişi Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldiler. Ona İslam üzere biat ettiler. Ancak Medine'nin havası onlara ağır geldi ve hastalandılar. Durumu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirdiklerinde: **"Çobanımızla birlikte develerin yanına çıkmaya ne dersiniz? Develerin sütünden içer, (ilaç olarak) idrarlarından faydalanırsınız"** buyurdu. Onlar da: "Olur" dediler. Sonrasında çobanla birlikte çıktılar; develerin sütlerinden ve idrarlarından içip sağlıklarına kavuştular. Ancak sonrasında Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çobanını öldürdüler ve develeri de önlerine katıp

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4467, 4468.**

gittiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) durumdan haberdâr olunca arkalarından adamlar gönderdi. Yakalanıp getirildiler. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) el ve ayaklarını kestirdi, gözlerini oydurdu ve ölene kadar da güneşin altında bıraktı.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْعُرَنِيِّينَ كَفَرُوا بَعْدَ فِعْلِهِمُ الَّذِي فَعَلُوا

Uranilerin Yaptıklarını Yaptıktan Sonra Küfre Girmeleri

٤٤٧١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمُقَابِرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي حُمَيْدٌ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّهُ قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ نَفَرٌ مِنْ عُرَيْنَةَ، فَقَالَ لَهُمْ: «لَوْ خَرَجْتُمْ إِلَى ذَوْدِنَا فَكُنْتُمْ فِيهَا فَشَرِبْتُمْ مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا»، فَفَعَلُوا، فَلَمَّا صَحُّوا قَامُوا إِلَى رَاعِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَتَلُوهُ، وَرَجَعُوا كُفَّارًا، وَاسْتَاقُوا ذَوْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي طَلَبِهِمْ، فَأُتِيَ بِهِمْ، فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ، وَأَرْجُلَهُمْ، وَسَمَّلَ أَعْيُنَهُمْ [٤٠ :٤]

4471- Enes b. Malik bildiriyor: Ureyne kabilesinden bir grup Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) geldiler. (Ancak Medine'nin havası onlara yaramadığı için rahatsız olunca) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara: **"Çıkıp deve sürümüzün yanına varırsanız orada kalın ve onların sütleriyle idrarlarından için"** buyurdu. Dediğini yapıp sağlıklarına kavuşunca Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) çobanını öldürüp İslam dininden çıktılar ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in sürüsünü de aldılar ve gittiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) peşlerinden adamlar gönderdi. Yakalandıklarında el ve ayaklarını kestirdi, gözlerini oydurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ إِنَّمَا قَتَلَ الْعُرَنِيِّينَ لِأَنَّهُمْ كَفَرُوا وَارْتَدُّوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Müslüman Olduktan Sonra Küfre Girdikleri İçin Uranileri Öldürttüğü Hakkında

٤٤٧٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ نَاسًا مِنْ عُكْلٍ وَعُرَيْنَةَ قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَتَكَلَّمُوا بِالْإِسْلَامِ، وَقَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّا كُنَّا أَهْلَ ضَرْعٍ وَلَمْ نَكُنْ أَهْلَ رِيفٍ،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 4193; Müslim 1671/10; Nesâî 7/93, 7/94; Bak hadis no: 1387, 4467.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Nesâî 7/96; Bak hadis no: 1387, 4467.

وَاسْتَوْخَمُوا الْمَدِينَةَ، «فَأَمَرَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِذَوْدٍ وَرَاعٍ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَخْرُجُوا لِيَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا»، فَانْطَلَقُوا حَتَّى إِذَا كَانُوا فِي نَاحِيَةِ الْحَرَّةِ كَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ، وَقَتَلُوا رَاعِيَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَاسْتَاقُوا الذَّوْدَ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ، فَبَعَثَ الطَّلَبَ فِي آثَارِهِمْ، فَأُتِيَ بِهِمْ فَسَمَّرَ أَعْيُنَهُمْ، وَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ، وَأَرْجُلَهُمْ، ثُمَّ تَرَكَهُمْ فِي نَاحِيَةِ الْحَرَّةِ حَتَّى مَاتُوا عَلَى حَالِهِمْ ذَلِكَ [٢: ٣٥]

4472- Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Ukl ve Ureyne kabilelerinden bir grup Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip İslam üzeri konuştular. Sonra: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz hayvanlarımızın sütüyle beslenen bir milletiz. Şehir hayatına alışık değiliz" diyerek Medine havasının kendilerine ağır geldiğini söylediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara bir deve sürüsü ve bir çobanla Medine dışına çıkmalarını ve orada develerin sütlerinden ve idrarlarından içerek tedavi olmalarını emretti. Bunlar denileni yapıp Medine'den çıktılar Harre bölgesine geldiklerinde İslam'ı terk edip küfre girdiler ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in çobanını öldürüp, develeri sürüp götürdüler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) peşlerinden adam gönderip onları getirtti. Ellerini ve ayaklarını kestirip gözlerini oydurdu ve bunları ölünceye dek Harre bölgesinde bu halde öylece bıraktı.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ قَدْ يُوهِمُ عَالِمًا مِنَ النَّاسِ ضِدَّ مَا ذَهَبْنَا إِلَيْهِ

Âlim Olana Bahsi Geçen Hususun Zıddını Vehmettiren Haber

٤٤٧٣ - أَخْبَرَنَا الْقَطَّانُ، بِالرَّقَّةِ، حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَزَّانُ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنِ الْحَسَنِ، قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِعِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ، إِنَّ لِي عَبْدًا، وَإِنِّي نَذَرْتُ لِلَّهِ إِنْ أَصَبْتُهُ لَأَقْطَعَنَّ يَدَهُ، فَقَالَ: لَا تَقْطَعْ يَدَهُ، «فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُومُ فِينَا فَيَأْمُرُنَا بِالصَّدَقَةِ وَيَنْهَانَا عَنِ الْمُثْلَةِ» [٢: ٣٥]

4473- Hasan bildiriyor: Bir adam, İmrân b. Husayn'a: "Benim (kaçmış) bir kölem var; ele geçirirsem elini kesmeyi adadım" dedi. İmrân b. Husayn: "Elini kesme; çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) aramızda ayağa kalkıp bize sadaka vermeyi emretti ve müsle yapmayı yasakladı" dedi.[2]

---

[1] es; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 5727; Nesâî 1/158; Bak hadis no: 1388.

[2] Elbânî: Sahih liğayrihi (Mişkât 3540; el-İrvâ' 2230); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/432; Ebû Dâvûd 2667.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: الْمُثْلَةُ الْمَنْهِيُّ عَنْهَا لَيْسَ الْقَوَدُ الَّذِي أَمَرَ بِهِ، لِأَنَّ أَخْبَارَ الْعُرَنِيِّينَ الْمُرَادُ مِنْهَا كَانَ الْقَوَدَ لَا الْمُثْلَةَ «

Ebû Hâtim der ki: Yasak olan müsle, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in onlara yapılmasını emrettiği kısas değildir. Çünkü Uraniler'e uygulanan ceza, müsle olmayıp kısastır.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُصْطَفَى ﷺ إِنَّمَا سَمَرَ أَعْيُنَ الْعُرَنِيِّينَ لِأَنَّهُمْ سَمَرُوا أَعْيُنَ الرِّعَاءِ

Çobanın Gözlerine Mil Çektikleri İçin Mustafa'nın da (sallallahu aleyhi vesellem) Uranilerin Gözlerine Mil Çektirmesi Hakkında

٤٤٧٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْوَزَّانُ بِجُرْجَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الثَّلْجِ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ غَيْلَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ إِنَّمَا سَمَرَ أَعْيُنَهُمْ لِأَنَّهُمْ سَمَرُوا أَعْيُنَ الرِّعَاءِ» [٢: ٣٥]

4474- Enes b. Mâlik bildiriyor: "Çobanların gözlerine mil çektirmelerinden dolayı Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onların gözlerine mil çektirdi."[1]

بَابُ الرِّدَّةِ

Bâb: Dinden Dönme

ذِكْرُ الْأَمْرِ بِالْقَتْلِ لِمَنْ بَدَّلَ دِينَهُ رَجُلًا كَانَ أَوِ امْرَأَةً إِلَى أَيِّ دِينٍ كَانَ سِوَى الْإِسْلَامِ

İslam'dan Çıkıp Herhangi Bir Dine Giren Erkek ya da Kadının Öldürülmesinin Emredilmesi

٤٤٧٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ» [١: ٧٨]

4475- İbn Abbâs: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **«Kim dinini değiştirirse onu öldürün»** buyurdu" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1671/14; Tirmizî 73; Nesâî 8/100.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/124/2471; es-Silsiletu's-sahîha 478); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/322, 1/323.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikrettiğimiz Hususu Bildiren İkinci Haber

٤٤٧٦ - أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْجَنَدِيُّ، بِمَكَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ زِيَادٍ اللَّحْجِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو قُرَّةَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي إِسْمَاعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ تَرَكَ دِينَهُ أَوْ قَالَ رَجَعَ عَنْ دِينِهِ فَاقْتُلُوهُ، وَلَا تُعَذِّبُوا بِعَذَابِ اللَّهِ أَحَدًا يَعْنِي بِالنَّارِ [١ : ٧٨]

4476- İbn Abbâs dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Dinini terk edeni veya dininden döneni öldürün. Allah'ın azabıyla yakarak kimseyi cezalandırmayın"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ أَنْزَلَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ: ﴿كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ﴾

"İman Etmelerinden Sonra İnkârcılığa Sapan Bir Kavme Allah Nasıl Hidayet Nasip Eder"[2] Âyetinin Nüzul Sebebi

٤٤٧٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْهَمْدَانِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذٍ الْعَقَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «كَانَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ أَسْلَمَ ثُمَّ ارْتَدَّ فَلَحِقَ بِالشِّرْكِ، ثُمَّ نَدِمَ فَأَرْسَلَ إِلَى قَوْمِهِ أَنْ سَلُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: هَلْ لِي مِنْ تَوْبَةٍ؟ قَالَ: فَنَزَلَتْ: ﴿كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ﴾، إِلَى قَوْلِهِ: ﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ قَوْمُهُ فَأَسْلَمَ» [٣: ٦٤]

4477- İbn Abbâs der ki: Ensar'dan bir adam Müslüman olmuştu. Ancak sonradan dinden çıkıp müşriklere katıldı. Sonra yaptığına pişman oldu ve kabilesine haber gönderip: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) sorun tekrar dönmek istesem tövbem kabul görür mü?" dedi. Bunun üzerine şu âyetler nazil oldu: ***"İman etmelerinden, Resûl'ün hak olduğuna şahadet getirmelerinden ve kendilerine apaçık deliller gelmesinden sonra inkârcılığa sapan bir kavme***

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/217; Buhârî 3017; Ebû Dâvûd 4351; Tirmizî 1458; Nesâî 7/104; İbn Mâce 2535; Bak hadis no: 5577.

[2] Âl-i İmrân 86

Allah nasıl hidayet nasip eder? Allah zalimler topluluğunu doğru yola iletmez. İşte onların cezası, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanlığın lânetine uğramalarıdır. Bu lânete ebedî gömülüp gideceklerdir. Onların azapları hafifletilmez; yüzlerine de bakılmaz. Ancak, bundan sonra tövbe edip yola gelenler başka. Çünkü Allah çok bağışlayıcı ve merhametlidir." (Âl-i İmrân 86-89) Ardından kavmi adama haber gönderdi ve gelip Müslüman oldu.[1]

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3066); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Nesâî 7/107.

كِتَابُ السِّيَرِ

SİYER (Yönetim ve Savaş Hukuku) KİTABI

بَابُ فِي الْخِلَافَةِ وَالْإِمَارَةِ

Bâb: Hilafet ve Emirlik (Siyasi Otorite)

٤٤٧٨ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، بِالرَّقَّةِ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنْ عُمَرَ، أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَلَا تَسْتَخْلِفُ؟ فَقَالَ: «إِنْ أَتْرُكْ، فَقَدْ تَرَكَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَإِنْ أَسْتَخْلِفْ فَقَدِ اسْتَخْلَفَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي أَبُو بَكْرٍ» فَأَثْنَى عَلَيْهِ، وَقَالَ: «إِنِّي وَدِدْتُ أَنْ أَتَخَلَّصَ مِنْهَا لَا عَلَيَّ وَلَا لِي» [٤: ١٩]

4478- İbn Ömer der ki: Hz. Ömer'e: "Senden sonra halife tayin etmeyecek misin?" diye sorulunca: "Şayet tayin etmezsem benden daha hayırlı biri olan Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) tayin etmemişti. Halife tayin edersem de benden daha hayırlı biri olan Ebû Bekr de tayin etmişti" karşılığını verdi. Oradakiler Ömer'i övünce: "Bu işten lehime veya aleyhime herhangi bir şey olmadan sıyrılmış olmayı umuyorum" dedi.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ تَرْكِ طَلَبِ الْإِمَارَةِ حَذَرَ قِلَّةِ الْمَعُونَةِ عَلَيْهَا

Manevi Yardımın Azlığından Dolayı Resmi Görev Talebinde Bulunmamamak

٤٤٧٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ السَّعْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَاذَانَ، وَحُمَيْدٌ الطَّوِيلُ، وَيُونُسُ بْنُ عُبَيْدٍ، جَمِيعًا عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ الْقُرَشِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ، لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ،

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2605); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/43; Buhârî 7218; Müslim 1823/11; Ebû Dâvûd 2939; Tirmizî 2225.

فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وُكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا آلَيْتَ عَلَى يَمِينٍ وَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا فَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ وَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ» [٣: ٦٩]

4479- Abdurrahman b. Semure el-Kureşî'nin bildirdiğine göre Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Ey Abdurrahman! Yöneticiliği isteme! Zira sen isteyerek bu işe gelirsen bu sorumluluğunla baş başa bırakılırsın. Ama sen istemeden bu işe getirilirsen (Yüce Allah tarafından) yardım görürsün. Bir konuda yemin eder de aksini daha hayırlı görürsen yemininin kefâretini ver ve sana hayırlı gelen şeyi yap."**[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ سُؤَالِ الْمَرْءِ الْإِمَارَةَ لِئَلَّا يُوكَلَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ سَائِلًا لَهَا

İstekli Olunduğunda Sorumlulukla Başbaşa Kalındığı İçin Resmi Görev Talebinde Bulunmanın Yasaklanışı

٤٤٨٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلَّامٍ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهُ: «يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ، لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وُكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ وَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ وَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ» [٣: ٤٣]

4480- Abdurrahman b. Semure'nin bildirdiğine göre Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Ey Abdurrahman! Yöneticiliği isteme! Zira sen isteyerek bu işe gelirsen bu sorumluluğunla baş başa bırakılırsın. Ama sen istemeden bu işe getirilirsen (Yüce Allah tarafından) yardım görürsün. Bir konuda yemin eder de aksini daha hayırlı görürsen yemininin kefâretini ver ve sana hayırlı gelen şeyi yap."**[2]

٤٤٨١ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، عَنْ بُرَيْدٍ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَا وَرَجُلَانِ مِنْ بَنِي عَمِّي، فَقَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Müslim 1652; Bak hadis no: 4348.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 4348.

أَحَدُ الرَّجُلَيْنِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَمِّرْنَا عَلَى بَعْضِ مَا وَلَّاكَ اللَّهُ، وَقَالَ الْآخَرُ: مِثْلَ ذَلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِنَّا وَاللَّهِ لَا نُوَلِّي عَلَى هَذَا الْعَمَلِ أَحَدًا سَأَلَهُ، وَلَا أَحَدًا حَرَصَ عَلَيْهِ» [٥: ٣٢]

4481- Ebû Mûsa der ki: Amcam oğullarından iki kişiyle Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girince, onlardan biri: "Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın sana verdiği görevlerden birine bizi tayin et" dedi. Diğeri de aynı şeyi söyleyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Vallahi biz bu görevi isteyen ve ona karşı hırslı olan kimseye vermeyiz."**[1]

ذِكْرُ مَا يَكُونُ مُتَعَقِّبُ الْإِمَارَةِ فِي الْقِيَامَةِ إِذَا حَرَصَ عَلَيْهَا فِي الدُّنْيَا

Dünyada Yöneticiliğe Hırslı Olanın Kıyamette Çekeceği

٤٤٨٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ، عَنِ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّكُمْ سَتَحْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ، وَإِنَّهَا سَتَكُونُ نَدَامَةً وَحَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَنِعْمَتِ الْمُرْضِعَةُ، وَبِئْسَتِ الْفَاطِمَةُ» [٣: ٦٩]

4482- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Allah'ın Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Sizler yöneticiliğe çok hırslı olacaksınız! Ancak bu, kıyamet gününde pişmanlığa sebep olacaktır. (O zaman yöneticilik, süt ana gibi görülecektir) Süt verdikçe çok güzel, sütünü kestiğinde ise çok kötü olacaktır."**[2]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَتَمَنَّى الْأُمَرَاءُ أَنَّهُمْ مَا وَلَّوْا مِمَّا وُلُّوا شَيْئًا

Valilerin Bu Görevi Üstlenmemiş Olmayı Temenni Etmeleri

٤٤٨٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، بِحَرَّانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا النُّفَيْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ أَعْيَنَ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ مَوْلَى أَبِي رُهْمٍ الْغِفَارِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «وَيْلٌ لِلْأُمَرَاءِ، لَيَتَمَنَّيَنَّ أَقْوَامٌ أَنَّهُمْ كَانُوا مُعَلَّقِينَ بِذَوَائِبِهِمْ بِالثُّرَيَّا، وَأَنَّهُمْ لَمْ يَكُونُوا وُلُّوا شَيْئًا قَطُّ» [٣: ٦٩]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3092); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 7149; Müslim 1456/14.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2530); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/448; Buhârî 7148; Nesâî 7/162.

4483- Ebû Hureyre, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle bildirir: **"İdarecilerin vay haline! (Kıyamet gününde) onlar (dünyada iken) saçlarından Süreyya yıldızına asılmayı ve hiç kimseye emirlik (idarecilik) yapmamış olmayı temenni edeceklerdir."**[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْأَئِمَّةِ فِي الْقِيَامَةِ إِذَا كَانُوا عُدُولًا فِي الدُّنْيَا

Dünyada İken Adaletli Olan Liderlerin Kıyametteki Durumları

٤٤٨٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، أَنَّ عَمْرَو بْنَ أَوْسٍ أَخْبَرَهُ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَخْبَرَهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «الْمُقْسِطُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ، وَكِلْتَا يَدَيْهِ يَمِينٌ الْمُقْسِطُونَ عَلَى أَهْلِيهِمْ، وَأَوْلَادِهِمْ، وَمَا وَلُّوا» [١ : ٢]

4484- Abdullah b. Amr b. el-Âs, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Âdil olanlar kıyamet gününde Rahmân'ın sağında nurdan minberler üzerinde olacaklardır. (Mamafih) Rahman'ın her iki yanı da sağdır. Bunlar ailelerine, çocuklarına ve sorumluluğu altında olan kişilere âdil davranan kişilerdir."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «هَذَا الْخَبَرُ مِنْ أَلْفَاظِ التَّعَارُفِ أُطْلِقَ لَفْظُهُ عَلَى حَسَبِ مَا يَتَعَارَفُهُ النَّاسُ فِيمَا بَيْنَهُمْ، لَا عَلَى الْحَقِيقَةِ لِعَدَمِ وُقُوفِهِمْ عَلَى الْمُرَادِ مِنْهُ إِلَّا بِهَذَا الْخِطَابِ الْمَذْكُورِ وَالْمُقْسِطُ: الْعَدْلُ، وَالْقَاسِطُ: الْعَادِلُ عَنِ الطَّرِيقِ»

Ebû Hâtim der ki: "Rahmân'ın sağı" ve benzeri ifadeler, insanların anlayabilmeleri için hakiki mânâda değil mecazi olarak kullanılan ifadelerdendir. Zira muhatapları bir konuyu anlamaları için bazen böylesi lafızların kullanılması gerekmektedir. Muksit, adil olan anlamındadır. Kâsit ise yoldan çıkan anlamındadır."

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2620; et-Ta'lîku'r-rağîb 1/279); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/352.

[2] Elbânî: Sahih (Âdâbu'z-zifâf 280); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/160; Müslim 1827; Nesâî 8/221; Bak hadis no: 4485.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ وَصْفِ أَمْكِنَةِ الْأَئِمَّةِ الْعَادِلَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Adaletli Liderlerin Kıyamet Günündeki Mekanları

٤٤٨٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ أَوْسٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْمُقْسِطُونَ عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ، وَكِلْتَا يَدَيْهِ يَمِينٌ الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُّوا» [٣: ٦٧]

4485- Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **Âdil olanlar Rahmân'ın sağında olacaklardır. (Mamafih) Rahman'ın her iki yanı da sağdır. Bunlar da yönetimlerinde ve aileleri ile sorumluluğu altında bulunanlara âdil davrananlardır."**[1]

ذِكْرُ إِظْلَالِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا الْإِمَامَ الْعَادِلَ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ

Allah'ın Adaletli Lideri Kendi Gölgesinden Başka Gölgenin Olmadığı Bir Günde Gölgelemesi

٤٤٨٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: إِمَامٌ عَادِلٌ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ تَعَالَى، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ، وَرَجُلٌ كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسْجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ إِلَى نَفْسِهَا فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ» [١: ٢]

4486- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Yedi kişi vardır ki Yüce Allah onları kendi gölgesinden başka hiçbir gölgenin olmadığı günde kendi gölgesinde gölgelendirir. Bunlardan biri adil yöneticidir. Diğeri Allah'a ibadet ederek büyüyen gençtir. Diğeri yalnız olduğu halde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kişidir. Diğeri kalbi mescide bağlı olan kişidir. Diğeri Allah için birbirlerini sevip bu sevgi üzerine bir araya**

---

[1] Elbânî: Sahih: Şuayb: Hadis sahihtir. Bak hadis no: 4484.

gelen ve bu sevgi üzerine ayrılan iki kişilerdir. Diğeri soylu ve güzel bir kadının kendisini çağırması üzerine: «Ben, Allah'tan korkarım» diyen (ve o kadına yaklaşmayan) kişidir. Bir diğeri de sağ elinin verdiğini sol elinin bile bilemeyeceği kadar gizlice sadaka veren kişidir."[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ لُزُومُ الْعَدْلِ فِي رَعِيَّتِهِ مَعَ الرَّأْفَةِ بِهِمْ وَالشَّفَقَةِ عَلَيْهِمْ

Liderin Acıma ve Şefkatle Birlikte Tebaasına Karşı Adaletli Olmasının Müstehaplığı

٤٤٨٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا فَيَّاضُ بْنُ زُهَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ أَبَا جَهْمِ بْنِ حُذَيْفَةَ مُصَدِّقًا فَلَاجَّهُ رَجُلٌ فِي صَدَقَتِهِ، فَضَرَبَهُ أَبُو جَهْمٍ فَشَجَّهُ، فَأَتَوَا النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالُوا: الْقَوَدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لَكُمْ كَذَا وَكَذَا»، فَلَمْ يَرْضَوْا، فَقَالَ: «لَكُمْ كَذَا وَكَذَا»، فَلَمْ يَرْضَوْا، فَقَالَ: «لَكُمْ كَذَا وَكَذَا» فَرَضُوا، وَقَالَ: «أَرَضِيتُمْ؟»، قَالُوا: نَعَمْ [٥: ٣]

4487- Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre, Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) Ebû Cehm b. Huzeyfe'yi zekâtı toplaması için görevlendirmişti. Adamın biri zekât vermeyip kendisi ile tartışmaya başlayınca, Ebû Cehm adama vurdu ve kafasını yardı. Adamın yakınları Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldiler ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Kısas istiyoruz" dediler. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Diyet olarak) şu ve şu sizin olsun"** buyurdu. Ancak adamlar buna razı olmadılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine: **"Şu ve şu sizin olsun"** buyurdu. Adamlar yine razı olmadılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bir daha: **"Şu ve şu sizin olsun"** buyurunca razı oldular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kabul ettiniz mi?"** deyince: "Evet" karşılığını verdiler.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 887); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/439; Buhârî 6806; Müslim 1031, 91; Tirmizî 2391; Nesâî 8/222; Bak hadis no: 7294.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/232; Ebû Dâvûd 4534; Nesâî 8/35; İbn Mâce 2638.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ لُزُومُ الِاحْتِيَاطِ لِرَعِيَّتِهِ فِي الْأَشْيَاءِ الَّتِي يَخَافُ عَلَيْهِمْ مِنْ مُتَعَقَّبِهَا

Vebalından Korktuğu Şeylerde Siyasi Liderin Tebaasına Karşı İhtiyatlı Olmasının Müstehaplığı

٤٤٨٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ هِيتًا كَانَ يَدْخُلُ عَلَى أَزْوَاجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا يَعُدُّونَهُ مِنْ أُولِي الْإِرْبَةِ، فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يَوْمَئِذٍ يَنْعَتُ امْرَأَةً، وَهُوَ يَقُولُ: إِنَّهَا إِذَا أَقْبَلَتْ أَقْبَلَتْ بِأَرْبَعٍ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ أَدْبَرَتْ بِثَمَانٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَلَا أَرَى هَذَا يَعْلَمُ مَا هَا هُنَا؟ لَا يَدْخُلُ عَلَيْكُمْ» وَأَخْرَجَهُ، فَكَانَ بِالْبَيْدَاءِ يَدْخُلُ كُلَّ يَوْمِ جُمُعَةٍ يَسْتَطْعِمُ [٥: ٣]

4488- Hz. Âişe der ki: Hît, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımlarının yanına girerdi. Onu kadınlara ihtiyacı olmayan erkeklerden sayarlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdiğinde onun: "O kadın (öyle güzel ki) önünü döndüğü zaman dört (harfin)e, arkasını döndüğü zaman ise sekiz (harfin)e benzer" dediğini duydu ve: **"Gördüğüm kadarıyla bu orada ne olduğunu biliyor. Bir daha sizin yanınıza girmesin"** buyurdu. O, önceden Beydâ'da, her cuma günü Resûlullah'ın hanımlarının yanlarına girer ve yemek yerdi.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِأَنَّ مَنْ كَانَ تَحْتَ يَدِهِ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ عَلَيْهِ رِعَايَتُهُ وَالتَّحَفُّظُ عَلَى أَسْبَابِهِ

Kişinin Sorumluluğu Altında Bulunan Müslüman Kardeşini Kollaması ve İhtiyaçlarını Gidermesine Yardımcı Olmasının Gerekliliği

٤٤٨٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ: فَالْأَمِيرُ رَاعٍ عَلَى النَّاسِ وَهُوَ مَسْؤُولٌ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْؤُولٌ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْؤُولَةٌ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْؤُولٌ، أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ» [٣: ١٠]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 6/152; Müslim 2181; Ebû Dâvûd 4109.

4489- İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Hepiniz çobansınız ve hepiniz sorumlusunuz. İdareci halkın çobanıdır ve (onlardan) sorumludur. Erkek ailesinin çobanıdır ve sorumludur. Kadın kocasının evinin çobanıdır ve sorumludur. Köle efendisinin malının çobanıdır ve sorumludur. Bilin ki hepiniz çobansınız ve hepiniz sorumlusunuz."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَلَى كُلِّ رَاعٍ حِفْظَ رَعِيَّتِهِ صَغُرَ فِي نَفْسِهِ أَمْ كَبُرَ

Kişinin Basit de Görse, Zor da Görse Sorumluluğu Altında Olanları Koruyup Gözetmesinin Gerekliliği

٤٤٩٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ: فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ أَهْلِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْؤُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» [٣: ٦٦]

4490- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Hepiniz idarecisiniz ve idare ettiklerinizden sorumlusunuz. Siyasi otorite, insanların idarecisidir ve onlardan sorumludur. Erkek, ailesinin idarecisidir ve onlardan sorumludur. Kadın, kocasının evinin idarecisidir ve bundan sorumludur. Köle, efendisinin malının idarecisidir ve ondan sorumludur. Bilin ki hepiniz idarecisiniz ve hepiniz idare ettiklerinizden sorumlusunuz."**[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْإِمَامَ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ الَّتِي هُوَ عَلَيْهِمْ رَاعٍ

Liderin Başında Bulunduğu Tebaasına Karşı Sorumlu Olması

٤٤٩١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، قَالَ: وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ، أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالْأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2600); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/5; Buhârî 5188; Müslim 1829; Tirmizî 1705.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Buhârî 893; Müslim 1829.

عَلَيْهِمْ وَهُوَ مَسْؤُولٌ عَنْهُمْ، وَالرَّجُلُ رَاعِي أَهْلَ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْؤُولٌ عَنْهُمْ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَلَدِهِ وَهِيَ مَسْؤُولَةٌ عَنْهُمْ، وَعَبْدُ الرَّجُلِ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْؤُولٌ عَنْهُ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» [٥: ٣]

4491- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Hepiniz idarecisiniz ve idare ettiklerinizden sorumlusunuz. Vali (halife), insanların idarecisidir ve onlardan sorumludur. Erkek, ailesinin idarecisidir ve onlardan sorumludur. Kadın, kocasının evinin idarecisidir ve bundan sorumludur. Kişinin kölesi, efendisinin malının idarecisidir ve ondan sorumludur. Bilin ki hepiniz idarecisiniz ve hepiniz idare ettiklerinizden sorumlusunuz."**[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ بِسُؤَالِ اللهِ جَلَّ وَعَلَا كُلَّ مَنِ اسْتَرْعَى رَعِيَّةً عَنْ رَعِيَّتِهِ

Allah'ın, Her Çobana Güttüğü Sürüsünden Hesap Sorması

٤٤٩٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللهَ سَائِلٌ كُلَّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرْعَاهُ أَحَفَظَ أَمْ ضَيَّعَ؟!» [٣: ٧٤]

4492- Enes, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah her çobana, güttüğü sürüyü koruyup korumadığının hesabını soracaktır."**[2]

٤٤٩٣ - أَخْبَرَنَاهُ الْحَسَنُ، فِي عَقِبِهِ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، أَنَّ نَبِيَّ اللهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللهَ سَائِلٌ كُلَّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرْعَاهُ، أَحَفَظَ أَمْ ضَيَّعَ، حَتَّى يَسْأَلَ الرَّجُلَ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ» [٣: ٧٤]

4493- Hasan(-ı Basrî), Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah her çobana, güttüğü sürüyü koruyup korumadığının hesabını soracaktır. Hatta kişiye evindeki ailesinin hesabını bile soracaktır."**[1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Ğâyetu'l-merâm 268); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 992; Ahmed 2/111; Buhârî 7138; Müslim 1829; Ebû Dâvûd 2928.

[2] Elbânî: Hasen (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 474; es-Silsiletu's-sahîha 1636); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir.

ذِكْرُ وَصْفِ الْوَالِي الَّذِي يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ الْخَيْرَ أَوِ الشَّرَّ

Allah'ın Kendisi Hakkında Hayır ya da Şer Murad Ettiği Valinin Vasfı

٤٤٩٤ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مَرْوَانَ الرَّقِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِالْأَمِيرِ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ، إِنْ نَسِيَ ذَكَّرَهُ، وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ سُوءٍ، إِنْ نَسِيَ لَمْ يَذْكُرْهُ، وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعِنْهُ» [٣: ٦٦]

4494- Hz. Âişe, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Yüce Allah, idareci hakkında hayır dilemişse, unuttuğunda kendisini uyaran, hatırladığında ise kendisine yardımcı olan salih birini vezir kılar. Eğer Allah, idareci hakkında bunun dışında bir şey dilemişse, unuttuğunda hatırlatmayan ve hatırladığında ise yardımcı olmayan birini kendisine vezir kılar."**[2]

ذِكْرُ نَفْيِ دُخُولِ الْجَنَّةِ عَنِ الْإِمَامِ الْغَاشِّ لِرَعِيَّتِهِ فِيمَا يَتَقَلَّدُ مِنْ أُمُورِهِمْ

İşlerini Üstlendiği Tebaasına Hıyanet Eden Siyasi Liderin Cennete Giremeyişi

٤٤٩٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَشْهَبِ جَعْفَرُ بْنُ حَيَّانَ الْعُطَارِدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ، قَالَ: عَادَ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ زِيَادٍ مَعْقِلَ بْنَ يَسَارٍ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَقَالَ مَعْقِلٌ: إِنِّي مُحَدِّثُكَ بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، لَوْ عَلِمْتَ أَنَّ لِي حَيَاةً مَا حَدَّثْتُكَ بِهِ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً، يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لِرَعِيَّتِهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ» [٢: ١٠٩]

4495- Hasan(-ı Basrî) der ki: Ölümüne sebep olan hastalığı zamanında Ma'kil b. Yesâr'ın ziyaretine Ubeydullah b. Ziyâd geldi. Ma'kil ona şöyle dedi: "Sana Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) işittiğim bir hadisi rivayet edeceğim ve eğer yaşayacak olduğumu bilseydim bunu sana rivayet etmezdim. Resûlullah'ın

---

[1] Elbânî: Hasen (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 474; es-Silsiletu's-sahîha 1636); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2603; es-Silsiletu's-sahîha 489); Şuayb: Hadis sahihtir. Ebû Dâvûd 2932; Nesâî 7/159.

(sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Yüce Allah'ın bir topluluğa yönetici kıldığı bir kul, öldüğünde, yönettiği kişilere ihanet etmiş bir şekilde ölmüşse Yüce Allah ona Cenneti haram kılar."**[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ تَرْكُ الدُّخُولِ فِي الْأُمُورِ الَّتِي يَتَهَيَّأُ الْقَدْحُ فِيهَا وَإِنْ كَانَتْ تِلْكَ الْأُمُورُ مُبَاحَةً

Siyasi Liderin Mubah Olsa Dahi Tenkit Edilme İhtimali Bulunan Durumlara Girmemesinin Müstehaplığı

٤٤٩٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَالِدٌ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَاقَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ، قَالَ: حَدَّثَتْنِي صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ زَوْجُ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: جِئْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَتَحَدَّثْتُ عِنْدَهُ وَهُوَ عَاكِفٌ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَامَ مَعِي لَيْلَةً مِنَ اللَّيَالِي يَبْلُغُنِي بَيْتِي، فَلَقِيَهُ رَجُلَانِ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَلَمَّا رَأَيَاهُ اسْتَحْيَا فَرَجَعَا، فَقَالَ: «تَعَالَيَا، فَإِنَّهَا صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ»، فَقَالَا: نَعُوذُ بِاللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ، قَالَ: «مَا أَقُولُ لَكُمَا هَذَا إِنْ تَكُونَا تَظُنَّانِ سُوءًا، وَلَكِنْ عَلِمْتُ أَنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مِنَ ابْنِ آدَمَ مَجْرَى الدَّمِ» [٥ : ٣]

4496- Safiyye binti Huyey der ki: İtikafta olan Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) ziyarete gittim ve bir süre sohbet ettik. Beni evime yetiştirmek üzere gecelerden bir gece benimle beraber kalktı. Giderken Ensar'dan iki adamla karşılaştı. Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi vesellem) görünce utanarak oradan uzaklaşmak istediler. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Gelin buraya! O, eşim Safiyye binti Huyey'dir"** buyurunca, onlar: "Allah'a sığınırız! Sübhanallah (seni her türlü çirkinlikten tenzih ederiz)" dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Biliyorum ki Şeytan, insanın içinde kan gibi her yerde dolaşabilir. Sizin de kalplerinize kötü bir şey düşürmesinden çekindim"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu'd-daîfe 2033 altında); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/25; Buhârî 7150; Müslim 142/223; Darimî 2/324.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2133); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Bak hadis no: 3671, 4497.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ إِنَّمَا وَجَّهَ صَفِيَّةَ إِلَى بَيْتِهِ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ، لَا أَنَّهُ خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ لَرَدِّهَا إِلَى الْبَيْتِ

İtikafta Olan Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in Safiyye'yi Mescid'den Çıkarak Evine Götürmek Yerine Sadece Mescid'in Kapısına Kadar Eşlik Etmesi

٤٤٩٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدِ بْنِ مُسَافِرٍ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ، أَنَّ صَفِيَّةَ زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ أَخْبَرَتْهُ، أَنَّهَا جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، ثُمَّ قَامَتْ تَنْطَلِقُ، فَقَامَ مَعَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْلِبُهَا حَتَّى إِذَا بَلَغَ قَرِيبًا مِنْ بَابِ الْمَسْجِدِ، عِنْدَ بَابِ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ مَرَّ بِهِ رَجُلَانِ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَسَلَّمَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، ثُمَّ بُعْدًا، فَقَالَ لَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «عَلَى رِسْلِكُمَا إِنَّمَا هِيَ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ»، فَقَالَا: سُبْحَانَ اللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَبُرَ عَلَيْهِمَا ذَلِكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ الشَّيْطَانَ يَبْلُغُ مِنَ الْإِنْسَانِ مَبْلَغَ الدَّمِ، وَإِنِّي خِفْتُ أَنْ يَقْذِفَ فِي قُلُوبِكُمَا شَيْئًا» [٥ : ٣]

4497- Ali b. Hüseyn bildiriyor: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı Safiyye binti Huyey'in bana bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ramazan ayının son on gününde itikafa girmişti ve kendisi onu ziyarete gitmişti. Bir süre yanında kaldıktan sonra da gitmek üzere kalktı. Resûlullah da (sallallahu aleyhi vesellem) onu geçirmek üzere yanında gitti. Mescid'in kapısının yakınlarında, Ümmü Seleme'nin kapısının bulunduğu yere vardıklarında Ensâr'dan iki adamla karşılaştılar. Bu iki kişi Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) selam verdikten sonra da hemen oradan uzaklaşmak istediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Acele etmenize gerek yok! Yanımdaki (eşim) Safiyye binti Huyey'dir"** buyurunca, onlar: "Ey Allah'ın Resûlü! Sübhanallah (seni her türlü çirkinlikten tenzih ederiz)" dediler. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) böyle demesi de ağırlarına gitti. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şeytan insanın içinde kan gibi her yerde dolaşabilir. Sizin de kalplerinize şüphe düşürmesinden çekindim"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2133); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Buhârî 2038; Bak hadis no: 4496.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ قَسْمُ مَا يَمْلِكُ بَيْنَ رَعِيَّتِهِ وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ الشَّيْءُ يَسِيرًا لَا يَسَعُهُمْ كُلَّهُمْ

Siyasi Liderin Az Olup Hepsine Yetmese de Sahip Olduğu Şeyi Tebaası Arasında Taksim Etmesinin Müstehaplığı

٤٤٩٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّا، قَالَ: حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الْأَحْوَلُ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: «قَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَنَا تَمْرًا فَأَصَابَنِي مِنْهَا خَمْسُ أَوْ أَرْبَعُ تَمَرَاتٍ، قَالَ: فَرَأَيْتُ الْحَشَفَةَ هِيَ أَشَدُّ لِضِرْسِي» قَالَ: فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: «إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ، وَأَعْجَزَ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعَاءِ» [٥ : ٣]

4498- Ebû Hureyre bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) aramızda hurma bölüştürdü. Bana beş ya da dört hurma düştü. Sonra o hurmayı çiğnemekte dişlerimin çok zorlandığına şahit oldum.

Ebû Hureyre dedi ki: **"İnsanların en cimrisi selamı esirgeyen, en aciz kişisi ise dua etmekten aciz olandır."**[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْأَئِمَّةِ اسْتِمَالَةُ قُلُوبِ رَعِيَّتِهِمْ بِإِقْطَاعِ الْأَرَضِينَ لَهُمْ

Siyasi Liderlerin, Tebaalarının Gönüllerini Onlara Arazi Tahsis Ederek Almalarının Müstehaplığı

٤٤٩٩ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ حَفْصٍ الدَّارِمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ قَيْسٍ الْمَأْرِبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ شَرَاحِيلَ، عَنْ سُمَيٍّ بْنِ قَيْسٍ، عَنْ شُمَيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمَدَانِ، عَنْ أَبْيَضَ بْنِ حَمَّالٍ، أَنَّهُ وَفَدَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَقْطَعَهُ فَأَقْطَعَهُ الْمِلْحَ، فَلَمَّا أَدْبَرَ قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَدْرِي مَا أَقْطَعْتَهُ؟ إِنَّمَا أَقْطَعْتَهُ الْمَاءَ الْعِدَّ، قَالَ: فَرَجَعَ فِيهِ، وَقَالَ سَأَلْتُهُ عَمَّا يُحْمَى مِنَ الْأَرَاكِ، فَقَالَ: «مَا لَمْ تَبْلُغْهُ أَخْفَافُ الْإِبِلِ» [٥ : ٣]

4499- Şumeyr b. Abdilmedân der ki: Ebyad b. Hammâl, bir heyetle beraber Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldiğinde, Hz. Peygamber'den kendisine

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 601); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/298; Buhârî 5441; Tirmizî 2474; İbn Mâce 4157.

bir yeri iktâ olarak (işletme hakkı) vermesini isteyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona tuzu (tuz ocağını) verdi.

Ebyad döndüğünde bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Ona ne verdiğini biliyor musun? Bu tuz, devamlı akan su gibidir, (herkes ondan faydalanır)" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), o yeri (bir) kişiye tahsis etmekten vazgeçti. Ebyad b. Hammâl der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) misvak ağaçlarının koruma altına alınan kısmını benim kullanımıma tahsis etmesini istediğimde: **"Develerin ayak basamayacağı yerler senin kullanımındadır"** karşılığını verdi.[1]

٤٥٠٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى،: قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي إِسْرَائِيلَ الْمَرْوَزِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: تَزَوَّجَنِي الزُّبَيْرُ وَمَا لَهُ فِي الْأَرْضِ مَالٌ وَلَا مَمْلُوكٌ، غَيْرُ نَاضِحٍ، وَغَيْرُ فَرَسِهِ، قَالَتْ: فَكُنْتُ أَعْلِفُ فَرَسَهُ، وَأَكْفِيهِ مُؤْنَتَهُ، وَأَسُوسُهُ وَأَدُقُّ النَّوَى لِنَاضِحِهِ، وَأَعْلِفُهُ، وَأَسْتَقِي الْمَاءَ، وَأَخْرُزُ غَرْبَهُ، - قَالَ أَبُو أُسَامَةَ: يَعْنِي الدَّلْوَ - وَأَعْجِنُ وَلَمْ أَكُنْ أَحْسِنُ أَخْبِزُ، فَتَخْبِزُ لِي جَارَاتٌ لِي مِنَ الْأَنْصَارِ، وَكُنَّ نِسْوَةَ صِدْقٍ، وَكُنْتُ أَنْقُلُ النَّوَى مِنْ أَرْضِ الزُّبَيْرِ الَّتِي أَقْطَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رَأْسِي وَهِيَ ثُلُثَا فَرْسَخٍ، قَالَتْ: فَجِئْتُ يَوْمًا وَالنَّوَى عَلَى رَأْسِي، فَلَقِيَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَدَعَانِي، ثُمَّ قَالَ: «إِخْ إِخْ»، لِيَحْمِلَنِي خَلْفَهُ، قَالَتْ: فَاسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَمْشِيَ مَعَ الرِّجَالِ، وَذَكَرْتُ الزُّبَيْرَ وَغَيْرَتَهُ، وَكَانَ أَغْيَرَ النَّاسِ، قَالَ: فَعَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنِّي قَدِ اسْتَحْيَيْتُ فَمَضَى، فَجِئْتُ الزُّبَيْرَ، فَقُلْتُ: لَقِيَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعَلَى رَأْسِي النَّوَى، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَأَنَاخَ لِأَرْكَبَ مَعَهُ، فَاسْتَحْيَيْتُ وَعَرَفْتُ غَيْرَتَكَ، فَقَالَ: وَاللَّهِ لَحَمْلُكِ النَّوَى كَانَ أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ رُكُوبِكِ مَعَهُ، قَالَتْ: حَتَّى أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَ ذَلِكَ بِخَادِمٍ، فَكَفَتْنِي سِيَاسَةَ الْفَرَسِ، فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَتْنِي [٤: ١١]

4500- Esmâ binti Ebî Bekr der ki: Zübeyr benimle evlendiği zaman su çeken bir deve ve bir at dışında, ne malı, ne kölesi vardı. Ben onun atını yemler ve tımarlardım. Su taşıyan devesi içinde çekirdek kırar, onu yemler ve deve ile eve su taşırdım. Aynı zamanda yırtık olan kovasını diker ve hamur yoğururdum, ama ekmek yapmasını bilmezdim. Ensâr'dan olan komşularım ekmeği yaparlardı ve onlar doğru kadınlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zübeyr'e bir bahçe

---

[1] **Elbânî: Hasen liğayrihi (Sahîh Ebî Dâvud 2694). Ebû Dâvûd 3064; Tirmizî 1380; İbn Mâce 2475.**

vermişti. Ben o bahçeden başımın üstünde fersahın üçte ikisi (dört km civarı) kadar bir mesafeye hurma çekirdeği taşıyordum. Yine bir gün başımda hurma taşırken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beraberinde ashâbından bir grupla geldi ve beni arkasına bindirmek için çağırıp (devesine): "Ih ıh!" dedi. Ben erkekler ile beraber gitmekten utandım ve Zübeyr'i ve kıskançlığını hatırladım. O insanların en kıskancıydı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) utandığımı anladı ve bırakıp gıttı. Zübeyr'e geldiğimde: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ashabından bir grup ile başımda hurma taşıyorken geldi ve arkasına binmem için devesini çöktürdü. Ben utanıp binmedim ve senin kıskançlığını hatırladım" dedim. Zübeyr: "Vallâhi başında hurma taşıman benim için onun arkasına binmenden daha zordur" dedi. Bu olaydan sonra (babam) Ebû Bekr bana bir hizmetçi gönderdi. O hizmetçi beni atın tımarından kurtarmış ve sanki beni azat etmişti.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يُسْتَحَبُّ لِلْأَئِمَّةِ تَأَلُّفُ مَنْ رُجِيَ مِنْهُمُ الدِّينُ وَالْإِسْلَامُ

Siyasi Liderlerin Dindar ve Müslüman Olmaları Umulan Kimselerin Gönüllerini Almalarının Müstehaplığı

٤٥٠١ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ قُرَيْشًا حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَأَلَّفَهُمْ»، ثُمَّ قَالَ لَهُمْ: «أَفِيكُمْ أَحَدٌ مِنْ غَيْرِكُمْ؟»، قَالُوا: ابْنُ أُخْتٍ لَنَا، قَالَ: «ابْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ» [٣: ٦٦]

4501- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kureyş, Cahiliye'den yeni çıkmıştır. Ben, (ganimetlerinden bol bol vererek) onların gönlünü almak ve kendilerini İslam'a ısındırmak istedim"** buyurdu. Sonra onlara: **"İçinizde sizlerden olmayan var mı?"** diye sordu. "Hayır, sadece kız kardeşimizin bir oğlu var" dediklerinde Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir kavmin kız kardeşlerinin oğlu da kendilerindendir"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/347; Buhârî 5224; Müslim 2182/34.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 776); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/172; Buhârî 3146; Müslim 1059/133; Tirmizî 3901; Nesâî 5/106.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ بَذْلُ الْمَالِ لِمَنْ يَرْجُو إِسْلَامَهُ

Siyasi Liderin Müslüman Olmasını Umduğu Kimseye Bol Miktarda Mal Vermesinin Müstehaplığı

٤٥٠٢ - سَمِعْتُ أَبَا بَكْرٍ مُحَمَّدَ بْنَ أَحْمَدَ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْخٍ بِوَاسِطَ، يَقُولُ: سَمِعْتُ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَائِشَةَ، يَقُولُ: أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ، «فَأَمَرَ لَهُ بِغَنَمٍ» - ذَكَرَ ابْنُ عَائِشَةَ كَثْرَتَهَا - فَأَتَى الْأَعْرَابِيُّ قَوْمَهُ، وَقَالَ: يَا قَوْمِ أَسْلِمُوا، فَإِنَّ مُحَمَّدًا يُعْطِي عَطَاءَ مَنْ لَا يَخَافُ الْفَقْرَ [٥: ٣]

4502- Enes bildiriyor: Bedevinin biri bir şeyler istemek üzere Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldi. Allah Resûlü de (sallallahu aleyhi vesellem) adama koyun verdi. – Ravi İbn Âişe, ne kadar çok olduğunu zikretti– Bedevi kavminin yanına gitti ve: "Ey kavmim! Siz de gidip Müslüman olun! Zira Muhammed öyle ihsanda bulunuyor ki, kişi artık fakirlikten yana endişe etmeyecek hale geliyor" dedi. [1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ إِعْطَاءَ أَهْلِ الشِّرْكِ الْهَدَايَا إِذَا طَمَعَ فِي إِسْلَامِهِمْ

Siyasi Liderin Müslüman Olmalarını Arzu Ettiği Müşriklere Hediyeler Vermesinin Mubahlığı

٤٥٠٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَفَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ، عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى الْمَازِنِيِّ، عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ تَبُوكَ، حَتَّى جِئْنَا وَادِي الْقُرَى، فَإِذَا امْرَأَةٌ فِي حَدِيقَةٍ لَهَا، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: «اخْرُصُوا»، فَخَرَصَ الْقَوْمُ وَخَرَصَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَشَرَةَ أَوْسُقٍ، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِلْمَرْأَةِ: «أَحْصِي مَا يَخْرُجُ مِنْهَا حَتَّى أَرْجِعَ إِلَيْكِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»، قَالَ: فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى قَدِمَ تَبُوكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «سَتَهُبُّ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَةَ رِيحٌ شَدِيدَةٌ فَلَا يَقُومَنَّ فِيهَا رَجُلٌ، وَمَنْ كَانَ لَهُ بَعِيرٌ فَلْيُوثِقْ عِقَالَهُ»، قَالَ أَبُو حُمَيْدٍ: فَعَقَلْنَاهَا، فَلَمَّا كَانَ مِنَ اللَّيْلِ هَبَّتْ عَلَيْنَا رِيحٌ، فَقَامَ فِيهَا رَجُلٌ فَأَلْقَتْهُ فِي جَبَلِ طَيِّئٍ، ثُمَّ جَاءَهُ مَلَكُ أَيْلَةَ وَأَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ بَغْلَةً بَيْضَاءَ، فَكَسَاهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بُرْدًا، وَكَتَبَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، ثُمَّ أَقْبَلَ وَأَقْبَلْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا وَادِي الْقُرَى، فَقَالَ لِلْمَرْأَةِ: «كَمْ جَاءَ حَدِيقَتُكِ؟»، قَالَتْ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 2312/58.

عَشْرَةُ أَوْسُقٍ، خَرْصَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنِّي مُتَعَجِّلٌ فَمَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَجَّلَ مَعِي فَلْيَفْعَلْ»، قَالَ: فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَخَرَجْنَا مَعَهُ، حَتَّى إِذَا أَوْفَى عَلَى الْمَدِينَةِ، فَقَالَ: «هَذِهِ طَابَةُ»، فَلَمَّا رَأَى أُحُدًا، قَالَ: «هَذَا أُحُدٌ هَذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ، أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورِ الْأَنْصَارِ؟»، قَالُوا: بَلَى، قَالَ: «خَيْرُ دُورِ الْأَنْصَارِ بَنُو النَّجَّارِ، ثُمَّ دَارُ بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ، ثُمَّ دَارُ بَنِي الْحَارِثِ، ثُمَّ دَارُ بَنِي سَاعِدَةَ، وَفِي كُلِّ دُورِ الْأَنْصَارِ خَيْرٌ» [٤ : ١١]

4503- Ebû Humeyd es-Sâidî bildiriyor: Tebûk yılı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte çıkıp Vâdi'l-Kurâ'ya geldiğimiz zaman, bahçesinde olan bir kadınla karşılaştık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bahçedeki hurmanın ne kadar olduğunu tahmin edin"** buyurdu. Biz bir tahmin yaptık. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onu on vesak olarak tahmin etti ve kadına: **"İnşaallah biz sana geri gelene kadar, bahçeden ne kadar mahsûl olduğunu iyi say!"** diye tembih ettı. Yola devam ettik ve Tebûk'e vardık. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu gece üzerinize çok şiddetli bir rüzgâr esecek, içinizden kimse bu rüzgârda kalkıp bir yerlere gitmesin. Kimin de devesi varsa yularından iyice bağlasın"** buyurdu. Biz de develerimizi bağladık. Gece olunca şiddetli bir yel esti ve yerinden kalkan bir adamı Tay dağlarına kadar sürükledi. Sonra Eyle kralı Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelip kendisine beyaz bir katır hediye etti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de ona bir cübbe verdi, halkından denizde olanlar (tüccarlar) için bir emannâme yazdı. Sonra dönüp Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Vâdi'l-Kurâ'ya geldiğimizde kadına: **"Meyvesi ne kadar oldu?"** diye sorunca, kadın: "On vesak-Resûlullah'ın tahmini gibi-"dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben acele edeceğim, içinizden dileyen acele edebilir"** deyip yola çıktı ve biz de onunla gittik. Medine'yi görecek kadar yaklaşınca: **"Bu, Tâbe şehridir"** buyurdu. Uhud'u görünce ise: **"Bu, bizi seven, bizim de kendisini sevdiğimiz bir Uhud'dur. Ensâr'dan en hayırlı ailelerin kimler olduğunu söyleyeyim mi?"** buyurdu. "Söyle ey Allah'ın Resûlü!" dediğimizde: **"Ensâr'ın en hayırlı aileleri Neccâr oğulları, sonra Abduleşhel oğulları, sonra da Sâide oğullarıdır. Ensârlı ailelerin hepsinde de hayırlar vardır"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 271); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 5/424; Buhârî 1481; Müslim 1786/12; Ebû Dâvûd 3079.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ قَبُولُ الْهَدَايَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِذَا طَمَعَ فِي إِسْلَامِهِمْ

Siyasi Liderin Müslüman Olmalarını Arzu Ettiği Müşriklerden Hediyeler Kabul Etmesinin Mubahlığı

٤٥٠٤ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ صَاعِقَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْفَزَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ يَنْطَلِقُ بِصَحِيفَتِي هَذِهِ إِلَى قَيْصَرَ وَلَهُ الْجَنَّةُ؟»، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: وَإِنْ لَمْ أُقْتَلْ؟، قَالَ: «وَإِنْ لَمْ تُقْتَلْ»، فَانْطَلَقَ الرَّجُلُ بِهِ فَوَافَقَ قَيْصَرَ وَهُوَ يَأْتِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ قَدْ جُعِلَ لَهُ بِسَاطٌ لَا يَمْشِي عَلَيْهِ غَيْرُهُ، فَرَمَى بِالْكِتَابِ عَلَى الْبِسَاطِ وَتَنَحَّى، فَلَمَّا انْتَهَى قَيْصَرُ إِلَى الْكِتَابِ أَخَذَهُ، ثُمَّ دَعَا رَأْسَ الْجَاثَلِيقِ، فَأَقْرَأَهُ، فَقَالَ: مَا عِلْمِي فِي هَذَا الْكِتَابِ إِلَّا كَعِلْمِكَ، فَنَادَى قَيْصَرُ: مَنْ صَاحِبُ الْكِتَابِ؟، فَهُوَ آمِنٌ فَجَاءَ الرَّجُلُ، فَقَالَ: إِذَا أَنَا قَدِمْتُ فَأْتِنِي، فَلَمَّا قَدِمَ أَتَاهُ، فَأَمَرَ قَيْصَرُ بِأَبْوَابِ قَصْرِهِ فَغُلِّقَتْ، ثُمَّ أَمَرَ مُنَادِيًا يُنَادِي أَلَا إِنَّ قَيْصَرَ قَدِ اتَّبَعَ مُحَمَّدًا ﷺ وَتَرَكَ النَّصْرَانِيَّةَ، فَأَقْبَلَ جُنْدُهُ وَقَدْ تَسَلَّحُوا حَتَّى أَطَافُوا بِقَصْرِهِ، فَقَالَ لِرَسُولِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: قَدْ تَرَى أَنِّي خَائِفٌ عَلَى مَمْلَكَتِي، ثُمَّ أَمَرَ مُنَادِيًا فَنَادَى: أَلَا إِنَّ قَيْصَرَ قَدْ رَضِيَ عَنْكُمْ، وَإِنَّمَا خَبَرَكُمْ لِيَنْظُرَ كَيْفَ صَبْرُكُمْ عَلَى دِينِكُمْ فَارْجِعُوا، فَانْصَرَفُوا، وَكَتَبَ قَيْصَرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: إِنِّي مُسْلِمٌ وَبَعَثَ إِلَيْهِ بِدَنَانِيرَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ قَرَأَ الْكِتَابَ: «كَذَبَ عَدُوُّ اللَّهِ لَيْسَ بِمُسْلِمٍ وَهُوَ عَلَى النَّصْرَانِيَّةِ»، وَقَسَّمَ الدَّنَانِيرَ [٤: ١١]

4504- Enes b. Mâlik der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kim bu mektubumu Kayser'e götürürse buna karşılık ona Cennet vardır"** buyurdu. Oradakilerden bir adam: "Öldürülmesem de mi?" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Evet! Öldürülmesen de"** karşılığını verdi. Bunun üzerine adam mektubu alıp gitti. Mektubu götüren adam Kayser'i Beyt'ül-Makdis'e (Kudüs'e) giderken gördü. Kayser'e bir halı açılmış ve halıda sadece kendisi yürüyordu. Adam mektubu halının üstüne bırakıp geri çekildi. Kayser mektubun yanına varınca onu aldı ve başpiskoposu çağırıp mektubu okuttu. Başpiskopos: "Bu mektup hakkında sizin bildiğiniz dışında bir şey bilmiyorum" dedi. Kayser: "Bu mektubun sahibi kim? (gelsin) kendisine eman verdim" diye seslenince adam geldi. Kayser: "(Sarayıma) döndüğümde yanıma gel" deyince, adam Kayser saraya geldiğinde kendisi de geldi. Kayser'in emri üzerine sarayının kapıları

kapatıldı. Sonra birine emrederek: "Kayser Muhammed'e tâbi oldu ve Hıristiyanlığı bıraktı" diye seslenmesini istedi. Bunun üzerine Kayser'in askerleri silahlanıp sarayını kuşattılar. Kayser, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) elçisine: "Görüyorsun ki ben krallığım için korkuyorum" dedi. Sonra münadiye: "Kayser sizden razı oldu. Sizin kendi dininize olan bağlılığınızı görmek için böyle yaptı. Şimdi geriye dönün ve dağılın" diye seslenmesini emretti.

Kayser, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ben müslümanım" diye yazdı ve Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) dinarlar gönderdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mektubu okuduğunda: **"Allah'ın düşmanı yalan söylemiş. O müslüman değildir. Hıristiyanlık dini üzerinedir"** buyurdu ve dinarları dağıttı.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ قَبُولُ الْهَدَايَا مِنْ رَعِيَّتِهِ فِي الْأَوْقَاتِ وَبَذْلُ الْأَمْوَالِ لَهُمْ عِنْدَ فَتْحِ اللهِ الدُّنْيَا عَلَيْهِمْ

Siyasi Liderin Yüce Allah'ın Ona Bahşettiği Fetihler Sayesinde Tebaasından Çeşitli Vakitlerde Hediyeler Kabul Etmesinin ve Onlara Bol Bol Mal Dağıtmasının Müstehaplığı

٤٥٠٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، بِالْمَوْصِلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيُّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ الرَّجُلَ كَانَ يَجْعَلُ لِلنَّبِيِّ ﷺ النَّخَلَاتِ مِنْ أَرْضِهِ حَتَّى فُتِحَتْ عَلَيْهِ قُرَيْظَةُ وَالنَّضِيرُ، فَجَعَلَ بَعْدَ ذَلِكَ يَرُدُّ عَلَيْهِ مَا كَانَ أَعْطَاهُ، قَالَ أَنَسٌ: وَإِنَّ أَهْلِي أَمَرُونِي أَنْ آتِيَ النَّبِيَّ ﷺ فَأَسْأَلَهُ مَا كَانَ أَعْطَاهُ أَوْ بَعْضَهُ، وَكَانَ نَبِيُّ اللهِ ﷺ قَدْ أَعْطَاهُ أُمَّ أَيْمَنَ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَأَعْطَانِيهِنَّ، فَجَاءَتْ أُمُّ أَيْمَنَ فَجَعَلَتِ الثَّوْبَ فِي عُنُقِي، وَقَالَتْ: وَاللهِ لَا يُعْطِيكَهُنَّ وَقَدْ أَعْطَانِيهِنَّ، قَالَ نَبِيُّ اللهِ ﷺ: «يَا أُمَّ أَيْمَنَ، اتْرُكِي وَلَكِ كَذَا وَكَذَا»، فَتَقُولُ: كَلَّا وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، حَتَّى أَعْطَاهَا عَشْرَةَ أَمْثَالِهِ - أَوْ قَرِيبًا مِنْ عَشْرَةِ أَمْثَالِهِ - [٣:٥]

4505- Enes b. Mâlik bildiriyor: Ensâr'dan bir takım kimseler bazı hurma ağaçların mahsûlünü Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) tahsis ediyorlardı. Bu uygulama Kurayza ve Nadîr'i fethedinceye kadar sürdü. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) verdikleri hurma ağaçlarını sahiplerine geri veriyordu. Benim ailem de bana Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gitmemi ve ondan vaktiyle Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) vermiş oldukları hurmaları veya bir kısmını geri istememi

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/219; Buhârî 3128; Müslim 1771, 71.**

emrettiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise bizim vaktiyle kendisine verdiğimiz hurma ağaçlarını Ümmü Eymen'e vermişti. Yanına gittiğimde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) o hurma ağaçlarını bana verdi. Tam bu sırada Ümmü Eymen gelip elbiseyi boynuma dolayarak: "Olmaz! Allah'a yemin ederim ki, Peygamber onları bana vermişken size geri vermez" demeye başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: "Ey Ümmü Eymen! Benim şu malım onun yerine senin olsun" diyor, Ümmü Eymen de: "Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, olmaz!" diyordu. Bu durum, sanırım Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ona verdiğinin on katını veya buna yakın bir şey verene kadar devam etti.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ اتِّخَاذُ الْكَاتِبِ لِنَفْسِهِ لِمَا يَقَعُ مِنَ الْحَوَادِثِ وَالْأَسْبَابِ فِي أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ

Siyasi Liderin Müslümanların İşleri İçin Çeşitli Olay ve Durumlar Karşısında Kendisi İçin Katip Edinmesinin Müstehaplığı

٤٥٠٦ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ بْنِ السَّبَّاقِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، قَالَ: أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَقْتَلَ أَهْلِ الْيَمَامَةِ، فَإِذَا عُمَرُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ جَالِسٌ عِنْدَهُ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّ عُمَرَ جَاءَنِي، فَقَالَ: إِنَّ الْقَتْلَ قَدِ اسْتَحَرَّ يَوْمَ الْيَمَامَةِ بِقُرَّاءِ الْقُرْآنِ، وَإِنِّي أَخْشَى أَنْ يَسْتَحِرَّ الْقَتْلُ فِي الْمَوَاطِنِ كُلِّهَا فَيَذْهَبُ مِنَ الْقُرْآنِ كَثِيرٌ، وَإِنِّي أَرَى أَنْ تَأْمُرَ بِجَمْعِ الْقُرْآنِ، قَالَ: قُلْتُ: كَيْفَ أَفْعَلُ شَيْئًا لَمْ يَفْعَلْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ؟، فَقَالَ عُمَرُ: هُوَ وَاللَّهِ خَيْرٌ، فَلَمْ يَزَلْ يُرَاجِعُنِي فِي ذَلِكَ حَتَّى شَرَحَ اللَّهُ صَدْرِي لِلَّذِي شَرَحَ لَهُ صَدْرَ عُمَرَ، وَرَأَيْتُ فِي ذَلِكَ الَّذِي رَأَى»، فَقَالَ لِي أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّكَ شَابٌّ عَاقِلٌ، لَا نَتَّهِمُكَ، وَقَدْ كُنْتَ تَكْتُبُ الْوَحْيَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَتَتَبَّعِ الْقُرْآنَ فَاجْمَعْهُ»، قَالَ زَيْدٌ: فَوَاللَّهِ لَوْ كَلَّفَنِي نَقْلَ جَبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ مَا كَانَ أَثْقَلَ عَلَيَّ مِمَّا أَمَرَنِي بِهِ مِنْ جَمْعِ الْقُرْآنِ، قُلْتُ: فَكَيْفَ تَفْعَلُونَ شَيْئًا لَمْ يَفْعَلْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ: هُوَ وَاللَّهِ خَيْرٌ، فَلَمْ يَزَلْ أَبُو بَكْرٍ يُرَاجِعُنِي حَتَّى شَرَحَ اللَّهُ صَدْرِي لِلَّذِي شَرَحَ لَهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، قَالَ: فَتَتَبَّعْتُ الْقُرْآنَ أَجْمَعُهُ مِنَ الرِّقَاعِ، وَاللِّخَافِ، وَالْعُسُبِ، وَصُدُورِ الرِّجَالِ حَتَّى، وَجَدْتُ آخِرَ سُورَةِ التَّوْبَةِ مَعَ خُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيِّ لَمْ أَجِدْهَا مَعَ أَحَدٍ غَيْرِهِ: ﴿لَقَدْ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/219; Buhârî 3128; Müslim 1771, 71.

جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ﴾، خَاتِمَةُ بَرَاءَةَ، قَالَ: فَكَانَتِ الصُّحُفُ عِنْدَ أَبِي بَكْرٍ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ عِنْدَ عُمَرَ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ عِنْدَ حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ

4506- Zeyd b. Sâbit anlatıyor: Yemâme'de birçok (hafız) kişinin şehit olması üzerine Ebû Bekr beni çağırttı. Gittiğimde yanında Ömer de vardı. Ebû Bekr şöyle söze girdi: "Ömer bana geldi ve: «Yemâme'de birçok hafız öldürüldü. Diğer savaşlarda da hafızların öldürülmesinden ve böylece Kur'ân'ın büyük bir bölümünün yok olmasından çekiniyorum. Emrederek Kurân'ı bir araya toplamanın uygun olacağı görüşündeyim» dedi. Sen akıllı bir gençsin. Senden hiçbir kötü şey görmedik. Resûlullah'ın da (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy katipliğini yapıyordun. Onun için araştırma yaparak Kur'ân'ı bir araya topla!" dedi. Vallahi Ebû Bekr, herhangi bir dağı bir yerden bir yere taşımamı isteseydi bu benim için Kur'ân'ı toplama işinden daha kolay gelirdi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yapmadığı bir şeyi siz nasıl yaparsınız?" diye sorduğumda, Ebû Bekr: "Vallahi hayırlı bir iş olacak!" karşılığını verdi. Ebû Bekr bu şekilde bana devamlı bir ısrar içinde olunca sonunda Yüce Allah benim de gönlümü bu işe yöneltti ve hemen araştırmaya, hurma dalları, deri parçaları ve taşlar üzerine yazılan metinlerle, hafızların ezberlerinde olan âyetleri bir araya toplamaya başladım. Tevbe Sûresinin son âyetleri olan, ***"Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir. Yüz çevirirlerse de ki: Allah bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. Ben sadece O'na güvenip dayanırım. O yüce Arş'ın sahibidir"*** (Tevbe 128-9) âyetlerini Huzeyme veya Ebû Huzeyme'de bulup sûreye yerleştirdim. Kur'ân'ın yazılı olduğu bu sahifeler hayatı boyunca Ebû Bekr'in yanında durdu. Vefat edince Ömer'in yanında kaldılar. Ömer de vefat edince kızı Hafsa'nın yanında kaldılar.[1]

٤٥٠٦ - قَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ: وَحَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ حُذَيْفَةَ قَدِمَ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ وَكَانَ يُغَازِي أَهْلَ الشَّامِ، وَأَهْلَ الْعِرَاقِ، وَفَتَحَ أَرْمِينِيَةَ، وَأَذْرَبِيجَانَ، فَأَفْزَعَ حُذَيْفَةَ اخْتِلَافُهُمْ فِي الْقِرَاءَةِ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَدْرِكْ هَذِهِ الْأُمَّةَ قَبْلَ أَنْ يَخْتَلِفُوا فِي الْكِتَابِ كَمَا اخْتَلَفَ الْيَهُودُ، وَالنَّصَارَى، فَبَعَثَ عُثْمَانُ إِلَى حَفْصَةَ: أَنْ أَرْسِلِي الصُّحُفَ لِنَنْسَخَهَا فِي الْمَصَاحِفِ، ثُمَّ نَرُدُّهَا إِلَيْكِ، فَبَعَثَتْ بِهَا إِلَيْهِ، فَدَعَا زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ، وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ الزُّبَيْرِ،

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/10, 5/188; Buhârî 4986; Tirmizî 3103.

وَسَعِيدَ بْنَ الْعَاصِ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَنْسَخُوا الصُّحُفَ فِي الْمَصَاحِفِ، وَقَالَ لَهُمْ: «مَا اخْتَلَفْتُمْ أَنْتُمْ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ فِي شَيْءٍ فَاكْتُبُوهُ بِلِسَانِ قُرَيْشٍ، فَإِنَّهُ نَزَلَ بِلِسَانِهِمْ»، وَكَتَبَ الصُّحُفَ فِي الْمَصَاحِفِ، وَبَعَثَ إِلَى كُلِّ أُفُقٍ بِمُصْحَفٍ مِمَّا نَسَخُوا، وَأَمَرَ مِمَّا سِوَى ذَلِكَ مِنَ الْقُرْآنِ فِي كُلِّ صَحِيفَةٍ أَوْ مُصْحَفٍ أَنْ يُمْحَى أَوْ يُحْرَقَ

4506- İbrâhîm b. Sa'd'ın İbn Şihâb kanalıyla Enes b. Mâlik'ten bildirdiğine göre Huzeyfe, Osmân b. Affân'a geldi, Osmân, Iraklılarla beraber Şamlıları, Ermenistan ve Azerbaycan'ın fethi için savaşa hazırlıyordu. Huzeyfe, Kur'ân konusunda bazı ihtilaflar görmüş ve Osmân b. Affân'a: "Ey Müminlerin emiri! Yahudi ve Hıristiyanların ihtilaf edip ayrılığa düştükleri gibi bu ümmette Kur'ân konusunda ihtilafa düşmeden yetiş ve yapman gerekenleri yap" dedi. Bunun üzerine Osmân, Hafsa'ya: "Yazılmış tek nüsha olan o mushafı bize gönder çoğaltıp tekrar iade ederiz" diye haber gönderdi. Hafsa mushafı Osmân'a yolladı. Osmân da Zeyd b. Sâbit, Abdullah b. ez-Zübeyr ve Saîd b. el-As'a: "Bu mushaftan mushaflar çoğaltınız" diye talimat verdi. Osmân bu ekibe: "Zeyd b. Sâbit'le ihtilaf ettiğiniz yeri Kureyş lehçesine göre yazınız; çünkü Kur'ân onların lehçesiyle inmiştir" dedi. Sonunda mushafları çoğalttılar. Osmân da çoğaltılan o mushaflardan her birini belli merkezlere gönderdi. Bunun dışındaki sayfalar halindeki Kur'ân âyetinin veya mushafın yok edilmesini veya yakılmasını emretti.

٤٥٠٦ - قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: فَأَخْبَرَنِي خَارِجَةُ بْنُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، أَنَّهُ سَمِعَ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ يَقُولُ: «فَقَدْتُ آيَةً مِنْ سُورَةِ الْأَحْزَابِ حِينَ نَسَخْتُ الْمُصْحَفَ، كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقْرَؤُهَا، فَالْتَمَسْتُهَا فَوَجَدْتُهَا مَعَ خُزَيْمَةَ بْنَ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيِّ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾، فَأَلْحَقْتُهَا فِي سُورَتِهَا فِي الْمُصْحَفِ»

4506- İbn Şihâb der ki: Hârice b. Zeyd, Zeyd b. Sâbit'in şöyle dediğini işitmiştir: Mushafı nesh ederken Ahzâb Sûresinden bir âyeti bulamadım. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bu âyeti okuduğunu işitirdim. Aradım ve onu Huzeyme b. Sâbit el-Ensârî'nin yanında buldum. Bu âyet: ***"İnananlardan, Allah'a verdiği ahdi yerine getiren adamlar vardır. Kimi, bu uğurda canını vermiş, kimi de beklemektedir. Ahidlerini hiç değiştirmemişlerdir"*** (Ahzâb 23) âyetidir. Sonra bu âyeti mushafta sûrenin yerine yerleştirdim.

٤٥٠٦ - قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: اخْتَلَفُوا يَوْمَئِذٍ فِي التَّابُوتِ، فَقَالَ زَيْدٌ: التَّابُوهُ، وَقَالَ ابْنُ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدُ بْنُ الْعَاصِ: التَّابُوتُ، فَرُفِعَ اخْتِلَافُهُمْ إِلَى عُثْمَانَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَقَالَ: «اكْتُبُوهُ التَّابُوتُ، فَإِنَّهُ لِسَانُ قُرَيْشٍ» [٥: ٣]

4506- İbn Şihâb der ki: O gün "Tabut" kelimesinde ihtilafa düştüler. Zeyd b. Sâbit: "Tâbûh" derken, İbnu'z-Zübeyr ve Saîd b. el-As: "Tâbût" diyorlardı. İhtilafları Osmân'a arz edilince: "Tâbût" olarak yazın. Çünkü Kureyş'in lisanına göre böyledir" dedi.

ذِكْرُ الْجَوَازِ لِلْمَرْءِ أَنْ يَتَّخِذَ الْكَاتِبَ لِنَفْسِهِ لِمَا يَعْتَرِضُهُ مِنْ أَحْوَالِ الدِّينِ فِي الْأَسْبَابِ

Kişinin Dini İhtiyaçlar Konusunda Kullanmak Üzere Kendine Katip Edinmesinin Caizliği

٤٥٠٧ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ السَّبَّاقِ، أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ حَدَّثَهُ، قَالَ: أَرْسَلَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِلَيَّ مَقْتَلَ أَهْلِ الْيَمَامَةِ، فَإِذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ عِنْدَهُ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّ عُمَرَ جَاءَنِي فَقَالَ لِي: إِنَّ الْقَتْلَ قَدِ اسْتَحَرَّ بِأَهْلِ الْيَمَامَةِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَإِنِّي أَخْشَى أَنْ يَسْتَحِرَّ الْقَتْلُ فِي الْمَوَاطِنِ فَيَذْهَبُ كَثِيرٌ مِنَ الْقُرْآنِ لَا يُوعَى، وَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَأْمُرَ بِجَمْعِ الْقُرْآنِ، قَالَ: قُلْتُ: كَيْفَ تَفْعَلُ شَيْئًا لَمْ يَفْعَلْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ؟، فَقَالَ عُمَرُ: هُوَ وَاللَّهِ خَيْرٌ، فَلَمْ يَزَلْ يُرَاجِعُنِي بِذَلِكَ حَتَّى شَرَحَ اللَّهُ لِذَلِكَ صَدْرِي وَرَأَيْتُ فِيهِ الَّذِي رَأَى عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ»، وَعُمَرُ جَالِسٌ عِنْدَهُ لَا يَتَكَلَّمُ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّكَ رَجُلٌ شَابٌّ عَاقِلٌ لَا نَتَّهِمُكَ، وَكُنْتَ تَكْتُبُ الْوَحْيَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاتَّبِعِ الْقُرْآنَ فَاجْمَعْهُ»، قَالَ: قَالَ زَيْدٌ: فَوَاللَّهِ لَوْ كَلَّفُونِي نَقْلَ جَبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ مَا كَانَ بِأَثْقَلَ عَلَيَّ مِمَّا أَمَرَنِي بِهِ مِنْ جَمْعِ الْقُرْآنِ، قَالَ: فَقُلْتُ: وَكَيْفَ تَفْعَلُونَ شَيْئًا لَمْ يَفْعَلْهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ: «هُوَ وَاللَّهِ خَيْرٌ»، فَلَمْ يَزَلْ أَبُو بَكْرٍ يُرَاجِعُنِي حَتَّى شَرَحَ اللَّهُ صَدْرِي لِلَّذِي شَرَحَ لَهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، قَالَ: فَقُمْتُ أَتَتَبَّعُ الْقُرْآنَ أَجْمَعُهُ مِنَ الرِّقَاعِ، وَالْأَكْتَافِ، وَالْعُسُبِ، وَصُدُورِ الرِّجَالِ، حَتَّى وَجَدْتُ آخِرَ سُورَةِ التَّوْبَةِ مَعَ خُزَيْمَةَ الْأَنْصَارِيِّ لَمْ أَجِدْهَا مَعَ غَيْرِهِ: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ﴾ ، وَكَانَتِ الصُّحُفُ الَّتِي جَمَعْتُ فِيهَا الْقُرْآنَ عِنْدَ أَبِي بَكْرٍ حَيَاتَهُ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ عِنْدَ عُمَرَ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ، ثُمَّ عِنْدَ حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ

4507- Zeyd b. Sâbit'in bildirdiğine göre Hz. Ebû Bekr, Yemâme olayında Kur'ân hafızlarının öldürülmeleri üzerine kendisini çağırdı. Zeyd gittiğinde Hz. Ömer b. el-Hattâb'ın da orada olduğunu gördü. Hz. Ebû Bekr şöyle dedi: "Ömer bana geldi ve: «Yemâme olayında Kur'ân hafızlarının öldürülmesiyle hadise hayli kızışmış bulunmaktadır. Bütün bölgelerde Kur'ân hafızlarına karşı bu tür olayların olacağından endişe etmekteyim; bu takdirde Kur'ân da yok olup gidecektir. Bence Kur'ân'ın toplanmasını emret» dedi. Ben: «Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yapmadığı bir şeyi ben nasıl yaparım?» deyince, Ömer: «Bu iş vallahi hayırlıdır» karşılığını verdi. Ömer bu konuda konuşmaya devam etti. Neticede Allah, Ömer'in gönlünü açtığı konuda benim gönlümü açtı ve ben de Ömer b. el-Hattâb'ın görüşüne uydum."

Zeyd der ki: Hz. Ömer yanında oturmuş, konuşmuyordu. Ebû Bekr: "Sen gençsin akıllısın, sana güveniyoruz. Sen Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) vahiy kâtiplerinden idin. Kur'ân'ı topla" dedi. Vallahi, dağlardan birini taşımamı isteselerdi, bana emrettiği Kur'ân'ı toplamak işinden daha kolaydı. Ben: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yapmadığı bir şeyi siz nasıl yapacaksınız?" dedim. Ebû Bekir: "Bu iş vallahi hayırlı bir iştir" dedi. Ebû Bekir ve Ömer bu konuda bana müracaata devam ettiler neticede o ikisinin gönlünü açtığı şeye Allah benim gönlümü de açtı. Kur'ân'ı yazılı parçalardan, kürek kemiklerinden, hurma ağacı kabuklarından ve hafızların göğüslerinden araştırmaya başladım. Tevbe sûresinin son âyetlerini Huzeyme b. Sâmit'te buldum. Başkasının yanında bulamadım. Bu âyetler: ***"Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir..."*** (Tevbe 128) âyetleridir. Kur'ân'ın toplamış olduğum yazılı olduğu bu sahifeler hayatı boyunca Ebû Bekr'in yanında durdu. Vefat edince Ömer'in yanında kaldılar. Ömer de vefat edince kızı Hafsa'nın yanında kaldılar.[1]

٤٥٠٧ - قَالَ ابْنُ شِهَابٍ، وَأَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ «أَنَّهُ اجْتَمَعَ لِغَزْوَةِ أَذْرِبِيجَانَ، وَأَرْمِينِيَةَ أَهْلِ الشَّامِ، وَأَهْلِ الْعِرَاقِ، فَتَذَاكَرُوا الْقُرْآنَ، فَاخْتَلَفُوا فِيهِ حَتَّى كَادَ يَكُونُ بَيْنَهُمْ قِتَالٌ، قَالَ: فَرَكِبَ حُذَيْفَةُ بْنُ الْيَمَانِ لَمَّا رَأَى اخْتِلَافَهُمْ فِي الْقُرْآنِ إِلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ، فَقَالَ: إِنَّ النَّاسَ قَدِ اخْتَلَفُوا فِي الْقُرْآنِ، حَتَّى إِنِّي وَاللَّهِ لَأَخْشَى أَنْ يُصِيبَهُمْ مَا أَصَابَ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى مِنَ الِاخْتِلَافِ، فَفَزِعَ لِذَلِكَ عُثْمَانُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَزَعًا شَدِيدًا، وَأَرْسَلَ إِلَى حَفْصَةَ فَاسْتَخْرَجَ الصُّحُفَ الَّتِي كَانَ أَبُو بَكْرٍ أَمَرَ زَيْدًا بِجَمْعِهَا، فَنَسَخَ مِنْهَا الْمَصَاحِفَ، فَبَعَثَ بِهَا إِلَى الْآفَاقِ، ثُمَّ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 1/13; Buhârî 4989.

لَمَّا كَانَ مَرْوَانُ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ أَرْسَلَ إِلَى حَفْصَةَ يَسْأَلُهَا عَنِ الصُّحُفِ لِيُمَزِّقَهَا وَخَشِيَ أَنْ يُخَالِفَ بَعْضُ الْعَامِ بَعْضًا، فَمَنَعَتْهُ إِيَّاهَا»، قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: فَحَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: «لَمَّا تُوُفِّيَتْ حَفْصَةُ أَرْسَلَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بِعَزِيمَةٍ لِيُرْسِلَ بِهَا، فَسَاعَةَ رَجَعُوا مِنْ جَنَازَةِ حَفْصَةَ أَرْسَلَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى مَرْوَانَ فَحَرَّقَهَا مَخَافَةَ أَنْ يَكُونَ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ اخْتِلَافٌ لَمَّا نَسَخَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» [٥ : ٩]

4507- Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre kendisi, Azerbaycan ve Ermenistan gazvesi için Şam ve Irak ahalisiyle bir araya gelmişti.. Kur'ân konusunda aralarında münakaşa çıkmış ve işi neredeyse aralarında çatışmaya dönüşecekmiş. Huzeyfe onların Kur'ân konusundaki bu ihtilaflarını görünce bineğine atlayıp Osmân b. Affân'a gelerek: "Ey Müminlerin emiri! Yahudi ve Hıristiyanların ihtilaf edip ayrılığa düştükleri gibi bu ümmetin de Kur'ân konusunda ihtilafa düşmelerinden korkuyorum" dedi. Hz. Osmân bunu duyunca korkuya kapıldı ve hemen Hafsa binti Ömer'e haber gönderip Ebû Bekr'in emriyle Zeyd'in toplamış olduğu sahifeleri getirtti. "Bize Kur'ân'ın hepsinin toplandığı sayfaları gönder" diye haber saldı. Daha sonra çoğalttırdığı mushafları çeşitli beldelere gönderdi.

Daha sonra Mervân Medine valisi olduğunda birini Hafsa'ya gönderip parçalamak için sayfaları istedi. Mushafların birbirine muhalif olmalarından korktu. Ancak ona vermesine mani oldum.

İbn Şihâb dedi ki: Bana Sâlim b. Ömer bildirdi: Hafsa ölünce bu defa kararlılıkla onları kendisine göndermesi için birini İbn Ömer'e yolladı. Hafsa'nın cenazesinden döndüğü saatte İbn Ömer sayfaları Mervân'a gönderdi. Osmân'ın çoğalttırdığı mushafla ihtilaf halinde olur endişesiyle o sayfaları yaktırdı.

ذِكْرُ احْتِرَازِ الْمُصْطَفَى ﷺ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فِي مَجْلِسِهِ إِذَا دَخَلُوا عَلَيْهِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem), Meclisine Giren Müşriklerden Korunması

٤٥٠٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْخَطِيبُ، حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ آدَمَ بْنِ بِنْتِ أَزْهَرَ السَّمَّانُ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ، حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ ثُمَامَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: «كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ مَنْزِلَةَ صَاحِبِ الشُّرَطِ مِنَ الْأَمِيرِ» [٥ : ٤٦]

4508- Enes b. Mâlik der ki: "Kays b. Sa'd'ın Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaki konumu valinin emniyet amiri gibiydi."[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يُقْصِيَ مِنْ نَفْسِهِ آكِلَ الْبَصَلِ مِنْ رَعِيَّتِهِ إِلَى أَنْ يَذْهَبَ رِيحُهَا

Siyasi Liderin Tebaasından Soğan Yiyenleri Kokusu Gidene Kadar Kendinden Uzaklaştırmasının Müstehaplığı

٤٥٠٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَبَّابٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ عَلَى زَرَّاعَةِ بَصَلٍ هُوَ وَأَصْحَابُهُ، فَنَزَلَ نَاسٌ فَأَكَلُوا مِنْهُ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آخَرُونَ، فَرُحْنَا إِلَيْهِ، فَدَعَا الَّذِينَ لَمْ يَأْكُلُوا الْبَصَلَ، وَأَخَّرَ الْآخَرِينَ حَتَّى ذَهَبَ رِيحُهَا» [٥ : ٣]

4509- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beraberinde ashâbı da olduğu halde bir soğan tarlasına rastladılar. Aralarından bazıları inerek soğandan yerken, diğerleri yemediler. Daha sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardığımızda O, soğan yemeyenleri çağırıp diğerlerini ise kokusu gidinceye dek yanına yaklaştırmadı.[2]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْإِمَامِ أَنْ لَا تَكُونَ هِمَّتُهُ فِي جَمْعِ الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ

Siyasi Liderin Kendisi İçin Dünyayı Toplama Arzusunda Olmaması Gerekmesi

٤٥١٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ الطَّائِفِيُّ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ كَثِيرٍ وَكَانَ يُكْنَى أَبَا هَاشِمٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ لَقِيطِ بْنِ صَبِرَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كُنْتُ فِي وَفْدِ بَنِي الْمُنْتَفِقِ فَبَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِذْ رَفَعَ الرَّاعِي غَنَمَهُ إِلَى الْمُرَاحِ، فَإِذَا سَخْلَةٌ تَيْعَرُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَاذَا وَلَدَتْ؟ »، فَقَالَ الرَّاعِي: بَهْمَةٌ، فَقَالَ: «اذْبَحْ مَكَانَهَا شَاةً»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لَا تَحْسِبَنَّ بِالْخَفْضِ، وَلَمْ يَقُلْ لَا تَحْسَبَنَّ بِالنَّصْبِ، أَنَّا مِنْ أَجْلِكَ ذَبَحْنَاهَا، إِنَّ لَنَا غَنَمًا مِئَةً، فَإِذَا وَلَدَ الرَّاعِي بَهْمَةً ذَبَحْنَا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Buhârî 7155; Tirmizî 3850.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 566; Bak hadis no: 2082.

مَكَانَهَا شَاةً» قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي امْرَأَةً وَفِي لِسَانِهَا شَيْءٌ - يَعْنِي الْبَذَاءَ - قَالَ: «طَلِّقْهَا إِذًا»، فَقَالَ: إِنَّ لَهَا صُحْبَةً، وَلِي مِنْهَا وَلَدٌ، قَالَ: «فَمُرْهَا بِقَوْلٍ فَعِظْهَا لَعَلَّهَا أَنْ تَعْقِلَ، وَلَا تَضْرِبْ ظَعِينَتَكَ كَضَرْبِكَ إِبِلَكَ» قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْبِرْنِي عَنِ الْوُضُوءِ، قَالَ: «إِذَا تَوَضَّأْتَ فَأَسْبِغِ الْوُضُوءَ، وَخَلِّلْ بَيْنَ الْأَصَابِعِ، وَبَالِغْ فِي الِاسْتِنْشَاقِ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا» [٣:٥]

4510- Lakît b. Sabre der ki: Ben Muntefik oğullarının Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gönderdiği heyet içerisindeydim. Biz Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber otururken bir çoban Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in davarlarını ağıla sürüp götürüyor, onların arasındaki yeni doğan bir kuzu da meleyerek gidiyordu. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), o çobana: **"Ne doğurdu?"** diye sorunca: "Bir dişi kuzu" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Öyle ise onun yerine bize bir koyun kes"** buyurdu ve şöyle devam etti: **"Sakın bunu senin için kestiğimizi zannetme! Bizim yüz koyunumuz var artmasını istemiyoruz, ne zaman çoban bir kuzuyu doğurtup gelirse, onun yerine bir koyun kesiyoruz."**

Lakît dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim uzun dilli (ağzı bozuk) bir hanımım var (ne yapmalıyım?)" diye sorunca; **"Öyleyse onu boşa"** buyurdu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Onunla aramızda dostluk var; ondan çocuğum da oldu" dedim. "Öyleyse ona emret" buyurdu. "(Ravi diyor ki emret demekle öğüt ver demek istedi.) **Öğüdüne devam edersen umulur ki aklını başına ayır. Ayrıca karını deveni döver gibi dövme"** buyurdu.

Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Bana abdesti anlatır mısın?" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Abdesti güzelce al, parmakların arasına suyu eriştir. Oruçlu değilsen burnuna suyu iyice çek"** buyurdu. [1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı ceyyiddir Bak hadis no: 1054.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ انْتِهَاكِ الْأُمَرَاءِ فِي أَمْوَالِ الْمُسْلِمِينَ بِمَا لَا يَسَعُهُمْ وَلَا يَحِلُّ لَهُمُ ارْتِكَابُهُ

Yöneticilerin, Müslümanların Mallarını Helal Olmayan Yollarla Haksız Yere Kullanmasının Yasaklanması

٤٥١١ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ، أَنَّ عَائِذَ بْنَ عَمْرٍو وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ، فَقَالَ: أَيْ بُنَيَّ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ شَرَّ الرِّعَاءِ الْحُطَمَةُ، فَإِيَّاكَ أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ»، فَقَالَ: اجْلِسْ، فَإِنَّمَا أَنْتَ مِنْ نُخَالَةِ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ ﷺ، فَقَالَ: هَلْ كَانَتْ لَهُمْ نُخَالَةٌ، إِنَّمَا كَانَتِ النُّخَالَةُ بَعْدَهُمْ، وَفِي غَيْرِهِمْ [٢: ٧٦]

4511- Hasan bildiriyor: Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbından biri olan Âiz b. Amr, Ubeydullah b. Ziyâd'ın yanına girdi ve: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **«En kötü yönetici zorba olan yöneticidir!»** buyurduğunu işittim. Dikkat et de sen de onlardan biri olmayasın!" dedi. Ubeydullah ona: "Otur! Zira sen Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) ashâbı içinde en değersiz olanlardan birisin" diye çıkışınca, Âiz: "Onların içinde değersiz olanlar var mıydı ki? Asıl değersizlik onlardan sonra gelenlerde ve onlardan başkalarındadır" dedi.[1]

ذِكْرُ إِيجَابِ النَّارِ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْهَا لِمَنْ تَقَلَّدَ شَيْئًا مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ، وَانْبَسَطَ فِي أَمْوَالِهِمْ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ

Müslümanların İşlerini Üstlenip İzinleri Olmadan Mallarında Dilediğince Tasarrufta Bulunmanın Cehennemi Hak Ettirmesi

٤٥١٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ حَدَّثَهُ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ كَثِيرِ بْنِ أَفْلَحَ حَدَّثَهُ، أَنَّ عُبَيْدَ سَنُوطَا حَدَّثَهُ، أَنَّهُ، سَمِعَ خَوْلَةَ بِنْتَ قَيْسِ بْنِ قَهْدٍ تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهَا بُورِكَ لَهُ فِيهَا، وَرُبَّ مُتَخَوِّضٍ فِي مَالِ اللَّهِ وَمَالِ رَسُولِهِ لَهُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» [٣: ٦٦]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2884); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/64; Müslim 1830.

4512- Havle binti Kays b. Kahd der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Bu) dünya (malı), hoş ve tatlıdır. Kim gereği şekilde onu elde etmeye çalışırsa kendisi için bereketli kılınır. Kim de Allah ve Peygamber'in (dağıtacağı ganimet) malından canının istediği gibi harcamaya kalkan için kıyamet gününde sadece ateş vardır"** buyurduğunu işittim.[1]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْإِمَامِ أَنْ لَا يَأْخُذَ هَذَا الْمَالَ إِلَّا بِحَقِّهِ كَيْ يُبَارَكَ لَهُ فِيهِ

Siyasi Liderin Bereketli Olması İçin Bu Maldan Hakettiği Kadarını Alması

٤٥١٣ - سَمِعْتُ إِسْحَاقَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ، بِبُسْتَ، يَقُولُ: سَمِعْتُ الْحُسَيْنَ بْنَ الْحَسَنِ الْمَرْوَزِيَّ، يَقُولُ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ عِيَاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مَا أَنْبَتَتِ الْأَرْضُ أَوْ زُهْرَةُ الدُّنْيَا» فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ، قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ، فَأَخَذَهُ عِرْقٌ أَوْ بَهْرٌ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ: «أَيْنَ السَّائِلُ؟»، فَقَالَ: هَا أَنَا ذَا وَلَمْ أُرِدْ إِلَّا خَيْرًا، فَقَالَ: «إِنَّ الْخَيْرَ لَا يَأْتِي إِلَّا بِالْخَيْرِ، وَإِنَّ كُلَّ مَا أَنْبَتَ الرَّبِيعُ يَقْتُلُ حَبَطًا أَوْ يُلِمُّ إِلَّا آكِلَةَ الْخَضِرِ، فَإِنَّهَا أَكَلَتْ، فَلَمَّا اشْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا اسْتَقْبَلَتِ الشَّمْسَ، فَثَلَطَتْ، ثُمَّ بَالَتْ، ثُمَّ عَادَتْ فَأَكَلَتْ، ثُمَّ أَفَاضَتْ فَاجْتَرَّتْ، وَإِنَّ هَذَا الْمَالَ حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ فَمَنْ أَخَذَهُ بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخَذَهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ، وَكَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ، وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى»، قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ زَعَمَ سُفْيَانُ «أَنَّ الْأَعْمَشَ سَأَلَهُ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً» [٥: ٣]

4513- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizin için en çok endişe ettiğim şey, yerin bitirdiği şeyler ve dünya süsleridir"** buyurdu. Bunun üzerine bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Hayır da başımıza kötülükler getirir mi ki?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bir süre sustu. Kendisine vahiy indiğini düşündük. Kendisini bir nefes darlığı tutmuş ve ter kaplamıştı. Kendine gelen Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Soruyu soran nerede?"** diye sorunca, adam: "Buradayım, hayırdan başka bir şey kastetmedim" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Hayır ancak**

---

[1] **Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/364; Buhârî 3118; Tirmizî 2374.**

hayır getirir. Baharla birlikte yetişip yeşeren bazen ölüme yol açar, bazen öldürmese de ölüme yaklaştırır. Ancak otla beslenenler bunun dışındadır, zira onlar doyana kadar yer, doyunca da yemeyi bırakıp güneşe döner, dışkısını ve idrarını yapar. Sonra tekrar döner ve tekrar otlanır. Fakat dünya, tatlı ve çekicidir. Dünya malını hakkıyla alan kimseye o mal bereketli kılınır. Kim de onu haksız yere alırsa ona bereketli kılınmaz. Bu kimse yiyip de doymayan kişiye benzer. Üstteki (veren) el de alan elden hayırlıdır."

Hüseyn b. el-Hasan dedi ki: Süfyân, A'meş'in bu hadisi kırk seneden beri sorduğunu ileri sürdü.[1]

ذِكْرُ تَعَوُّذِ الْمُصْطَفَى ﷺ مِنْ إِمَارَةِ السُّفَهَاءِ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Sefihlerin İdareciliğinden Allah'a Sığınması

٤٥١٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ خُثَيْمٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِكَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ: «يَا كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ، أَعَاذَنَا اللَّهُ مِنْ إِمَارَةِ السُّفَهَاءِ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا إِمَارَةُ السُّفَهَاءِ؟، قَالَ: «أُمَرَاءُ يَكُونُونَ بَعْدِي لَا يَهْتَدُونَ بِهَدْيِي، وَلَا يَسْتَنُّونَ بِسُنَّتِي، فَمَنْ صَدَّقَهُمْ بِكِذْبِهِمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَأُولَئِكَ لَيْسُوا مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُمْ، وَلَا يَرِدُوا عَلَيَّ حَوْضِي، وَمَنْ لَمْ يُصَدِّقْهُمْ بِكِذْبِهِمْ، وَلَمْ يُعِنْهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَهُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ، وَسَيَرِدُونَ عَلَيَّ حَوْضِي، يَا كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ: الصَّوْمُ جُنَّةٌ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ، وَالصَّلَاةُ بُرْهَانٌ -، أَوْ قَالَ: » قُرْبَانٌ - يَا كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ: النَّاسُ غَادِيَانِ فَمُبْتَاعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا، وَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُوبِقُهَا [٣: ٦٩]

4514- Câbir b. Abdillah, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Ey Ka'b b. Ucra! Seni sefihlerin idareciliğinden Allah'a sığındırırım. Bunlar yönetici olacaklardır. Yanlarına girip zulümlerinde onlara yardımcı olan ve yalanlarını onaylayanlar benden değildir, ben de onlardan değilim. Bu kişi (Cennette) Havz'a yanıma gelemeyecektir. Yanlarına girmeyip, zulümlerinde onlara yardımcı olmayan ve yalanlarını onaylamayanlar bendendir ve ben de ondanım. Bu kişi (Cennette) Havz'a**

---

[1] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 3226.

yanıma gelecektir. Ey Ka'b b. Ucra! Namaz Allah'a yaklaşmaktır. Oruç ise günahlara karşı kalkandır. Sadaka, hataları suyun ateşi söndürmesi gibi söndürür (götürür). İnsanlar sabahleyin kalkıp nefisini satar, kimi nefsini satar kurtarır, kimi de onu helâk eder. Ey Ka'b b. Ucra! Haramla beslenen kişi Cennete girmeyecektir."[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَخْذِ الْأُمَرَاءِ وَعُمَّالِهِمْ شَيْئًا مِنْ أَمْوَالِ الْمُسْلِمِينَ، إِلَّا مَا أَحَلَّ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ﷺ أَخَذَهُ عَلَيْهِمْ

Vâlilerin ve Devlet Memurlarının Müslümanların Mallarından Ancak Allah ve Resûlü'nün Helal Kıldığı Şeyleri Almaları

٤٥١٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ غِيَاثٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا حُمَيْدٍ السَّاعِدِيَّ يَقُولُ: اسْتَعْمَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ابْنَ اللُّتْبِيَّةِ عَلَى الصَّدَقَةِ، فَلَمَّا جَاءَ حَاسَبَهُ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: هَذَا لَكُمْ وَهَذِهِ هَدِيَّةٌ أُهْدِيَتْ إِلَيَّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «أَلَا جَلَسْتَ فِي بَيْتِ أَبِيكَ وَأُمِّكَ حَتَّى تَأْتِيَكَ هَدِيَّتُكَ»، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الظُّهْرَ قَامَ فَخَطَبَ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَّا بَعْدُ، مَا بَالُ أَقْوَامٍ نُوَلِّيهِمْ أُمُورًا مِمَّا وَلَّانَا اللَّهُ وَنَسْتَعْمِلُهُمْ عَلَى أُمُورٍ مِمَّا وَلَّانِي اللَّهُ، ثُمَّ يَأْتِي أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: هَذَا لَكُمْ وَهَذِهِ أُهْدِيَتْ إِلَيَّ، أَلَا جَلَسَ فِي بَيْتِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ حَتَّى تَأْتِيَهُ هَدِيَّتُهُ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَأْخُذُ أَحَدٌ مِنْكُمْ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُهُ عَلَى عَاتِقِهِ، فَلَا أَعْرِفَنَّ رَجُلًا يَحْمِلُ عَلَى عُنُقِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَعِيرًا لَهُ رُغَاءٌ، أَوْ بَقَرَةً لَهَا خُوَارٌ، أَوْ شَاةً تَيْعَرُ»، ثُمَّ بَسَطَ يَدَهُ حَتَّى رَأَيْتُ بَيَاضَ إِبْطَيْهِ بَصَرَ عَيْنِي وَسَمِعَ أُذُنِي، ثُمَّ قَالَ: «أَلَا هَلْ بَلَّغْتُ - ثَلَاثًا -»، الشَّهِيدُ عَلَى ذَلِكَ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيُّ يَحُكُّ مَنْكِبِي مَنْكِبَهُ [٢: ٦٢]

4515- Ebû Humeyd es-Sâidî bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sadaka toplama işinde İbnu'l-Lutbiyye'yi görevlendirdi. Hesap vermek için geri Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geldiğinde dedi ki: "Bunlar zekât olarak size düşenler. Bu da bana hediye olarak verilen miktar." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **"Gerçekten doğru söylüyorsan babanın veya annenin evinde otursaydın bu hediye sana verilir miydi?"** Öğle namazını kıldırdıktan sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kalkıp bir hutbe verdi. Yüce Allah'a

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/150; Zilâlu'l-cenne 756); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/321; Bak hadis no: 1723.

hamdü senada bulunduktan sonra şöyle buyurdu: **"Gelelim asıl konuya; sizlerden bir kısım adamları Yüce Allah'ın beni görevlendirmiş olduğu bir işte görevlendiriyorum da biriniz bana gelip diyor ki: «Sizin payınız bu! Bu da bana hediye olarak verildi.» Eğer doğru söylüyorsa babasının ve annesinin evinde oturuyor olsaydı bu hediye ona gelir miydi? Canım elinde bulunana yemin olsun ki; kim ondan hakkı olmadan bir şey alırsa kıyamet günü onu sırtında taşıyarak Yüce Allah'ın huzuruna çıkacaktır. Bu aldığı şey deve ise bu devenin böğürtüsü, inek ise bu ineğin mölemesi, koyun ise de bu koyunun melemesi olacaktır!"** Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) sonra koltuk altı beyazlığı görünecek şekilde kollarını açtı ve gözlerim gördü, kulaklarım işitti; üç defa: **"Tebliğ ettim mi!"** buyurdu. Buna Zeyd b. Sâbit el-Ensârî şahittir. Benim omuzum onun omzuna sürtünüyordu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ الْفَلَاحِ عَنْ أَقْوَامٍ تَكُونُ أُمُورُهُمْ مَنُوطَةً بِالنِّسَاءِ

Yöneticileri Kadınların Olduğu Toplumlar İçin Kurtuluşun Olmaması

٤٥١٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ تَمْلِكُهُمُ امْرَأَةٌ» [٣: ٦٦]

4516- Ebû Bekre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İdareciliğini bir kadının yaptığı kavim, kurtuluşa ermez"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْأُمَرَاءَ وَإِنْ كَانَ فِيهِمْ مَا لَا يُحْمَدُ فَإِنَّ الدِّينَ قَدْ يُؤَيَّدُ بِهِمْ

İstenilmeyen Davranışlar Sergileseler de Dinin Valiler Sayesinde Güçlenmesi

٤٥١٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى بْنِ السُّكَيْنِ، بِوَاسِطَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ زُرَيْقٍ الرَّسْعَنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ خَالِدٍ الصَّنْعَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا رَبَاحُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنْ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2612); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 5/423; Buhârî 6979; Müslim 1832/27; Ebû Dâvûd 2946.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 3456); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 5/47, 5/51; Buhârî 2704; Tirmizî 2262; Nesâî 8/227.

أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيُؤَيِّدَنَّ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ بِقَوْمٍ لَا خَلَاقَ لَهُمْ» [٣: ٦٩]

4517- Enes b. Mâlik, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Yüce Allah bu dini âhiretten nasibi olmayan kimselerle kuvvetlendirecektir."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الرَّجُلَ الَّذِي يُعْرَفُ مِنْهُ الْفُجُورُ قَدْ يُؤَيِّدُ اللَّهُ دِينَهُ بِأَمْثَالِهِ

Kişi Günahkârlıkla Maruf Olsa Bile Allah'ın Onun Gibiler Eliyle Dini Güçlendirmesi

٤٥١٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ، بِتُسْتَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ الرَّبِيعِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ زِرٍّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيُؤَيِّدَنَّ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ» [٣: ٦٦]

4518- Abdullah (b. Mes'ûd), Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Yüce Allah bu dini fâcir kimse ile kuvvetlendirecektir."**[2]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ قَالَ ﷺ هَذَا الْقَوْلَ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Bu Sözü Söyleme Nedeni

٤٥١٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِحُنَيْنٍ، فَقَالَ لِرَجُلٍ مِمَّنْ يُدْعَى بِالْإِسْلَامِ: «هُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ» فَلَمَّا حَضَرَ الْقِتَالُ، قَاتَلَ الرَّجُلُ قِتَالًا شَدِيدًا فَأَصَابَهُ الْجِرَاحُ، فَقِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الرَّجُلُ الَّذِي قُلْتَ إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، قَاتَلَ الْيَوْمَ قِتَالًا شَدِيدًا فَمَاتَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِلَى النَّارِ»، فَكَادَ بَعْضُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَرْتَابَ فَبَيْنَمَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ، إِذْ قِيلَ: لَمْ يَمُتْ وَبِهِ جِرَاحٌ شَدِيدَةٌ، فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلُ اشْتَدَّ بِهِ الْجِرَاحُ، فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَأُخْبِرَ النَّبِيُّ ﷺ بِذَلِكَ، فَقَالَ: «اللَّهُ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنِّي عَبْدُ

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1649); Şuayb: Hadis sahihtir.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1649); Şuayb: Hadis sahih liğayrihidir.

اللَّهِ وَرَسُولُهُ»، ثُمَّ أَمَرَ بِلَالًا فَنَادَى فِي النَّاسِ «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ يُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ» [٣: ٦٦]

4519- Ebû Hureyre der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile birlikte Huneyn'de bulunduk. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), müslüman olduğu iddia edilen yanındaki biri hakkında: **"Bu kişi Cehennem ahalisindendir"** buyurdu. Savaş başladığı zaman bu kişi şiddetli çatışmaya girdi ve ölünce Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Cehenneme girdi"** buyurdu. Bazı insanlar bu konuda neredeyse şüpheye düşecek oldular. Onlar bu halde iken: "O, ölmemiş, ancak derin yaralar almış" denildi. Gece vakti olunca adam yaralarının ağrısına dayanamadı ve kendini öldürdü. Bu durum Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) bildirilince: **"Allahu ekber, Allah'ın kulu ve elçisi olduğuma şahitlik ederim"** dedi. Sonra emri üzerine Bilal insanlar arasında: "Cennete ancak mümin kişiler girer. Allah bu dini fâcir (günahkâr) kişilerle de güçlendirir" diye çağrıda bulunmaya başladı.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يُحَالِفَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ لِيَكُونَ أَجْمَعُ لَهُمْ فِي أَسْبَابِهِمْ

Dirliğin Daha İyi Sağlanması İçin Siyasi Liderin Tebaası Arasında Sözleşmeler Yapmasının Müstehaplığı

٤٥٢٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ «أَنَّهُ حَالَفَ بَيْنَ قُرَيْشٍ وَالْأَنْصَارِ فِي دُورِهِمْ بِالْمَدِينَةِ» [٥: ٣]

4520- Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kureyş ve Ensâr arasında onların (Enes'in evinde) ahitleşme yapmıştır."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1649); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/309; Buhârî 3062; Müslim 111.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/111; Buhârî 2294; Müslim 2529; Ebû Dâvûd 2926.

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ إِذَا رَكِبَ أَنْ يَسِيرَ مَعَهُ النَّاسُ رَجَّالَةً

Siyasi Liderin Binekle Giderken İnsanların Ona Yürüyerek Eşlik Etmelerinin Mubahlığı

٤٥٢١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: «دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي عُمْرَةِ الْقَضَاءِ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ آخِذٌ بِغَرْزِهِ وَهُوَ يَقُولُ:

خَلُّوا بَنِي الْكُفَّارِ عَنْ سَبِيلِهِ ... قَدْ أَنْزَلَ الْقُرْآنُ فِي تَنْزِيلِهِ

بِأَنَّ خَيْرَ الْقَتْلِ فِي سَبِيلِهِ [٥: ٥٠]

4521- Enes b. Mâlik der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Kazâ umresine girdiğinde Abdullah b. Revâha (O'nun bineğinin) üzengisini tutmuş şöyle diyordu:

"Kafirler hak yolundan kaldırılacaktır

Yüce Allah âyetlerinde beyan etti ki:

En hayırlı savaş, yolunda yapılan savaştır."[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ إِذْ مَرَّ فِي طَرِيقِهِ وَعَطَشَ أَنْ يَسْتَسْقِيَ

Siyasi Liderin Yolda Giderken Susadığında Su İstemesinin Mubahlığı

٤٥٢٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنْ هَمَّامٍ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنْ جَوْنِ بْنِ قَتَادَةَ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُحَبِّقِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ عَلَى بَيْتٍ فِي فِنَائِهِ قِرْبَةٌ مُعَلَّقَةٌ فَاسْتَسْقَى، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهَا مَيْتَةٌ، فَقَالَ: «ذَكَاةُ الْأَدِيمِ دِبَاغُهُ» [٥: ٣]

4522- Seleme ibnu'l-Muhabbik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Tebuk Savaşında bir eve vardı, evin avlusunda (deriden yapılmış) asılı bir su tulumu vardı. (Ev halkından tulumdaki) su(dan bir miktar vermelerini) istedi. Ona. "Bu

---

[1] Elbânî: Sahih (Muhtasaru'ş-Şemâil 210); Şuayb: Hadis sahihtir. Tirmizi 2847; Bak hadis no: 5758.

(su tulumunun derisi) bir leş(e ait)tir" denildi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Onun tabaklanmış olması, temizlenmesi (demek)tir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ تَذْكِيرُ نَفْسِهِ الْآخِرَةَ بِزِيَارَةِ الْقُبُورِ فِي بَعْضِ لَيَالِيهِ

Siyasi Liderin Bazı Gecelerde Mezar Ziyareti Yaparak Kendisine Âhireti Hatırlatmasının Müstehaplığı

٤٥٢٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ شَرِيكِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كُلَّمَا كَانَ لَيْلَتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَخْرُجُ آخِرَ اللَّيْلِ إِلَى الْبَقِيعِ فَيَقُولُ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَأَتَانَا وَإِيَّاكُمْ مَا تُوعَدُونَ غَدًا مُؤَجَّلُونَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ» [٥ : ٣]

4523- Hz. Aişe dedi ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bende kaldığı her gecenin sonunda mutlaka Bakî mezarlığına çıkar ve: **"Selâm size ey Müminlerin diyarı! Size yarın verileceği vaad olunan şey verilmiştir. Sizler bekletilmektesiniz. İnşaallah biz de size katılacağız. Allahım! Bakîu'l-Garkad'da yatanlara mağfiret et"** buyururdu.[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «عَطَاءٌ هَذَا هُوَ عَطَاءُ بْنُ يَسَارٍ مَوْلَى مَيْمُونَةَ»

Ebû Hâtim der ki: "Buradaki Atâ, Meymûne'nin azatlısı Atâ b. Yesâr'dır."

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ اسْتِعْمَالُ الْوَعْظِ لِرَعِيَّتِهِ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ لِيَتَقَوَّى بِهِ الْمُنْشَمِرِ فِي الْحَالِ، وَيَبْتَدِئُ فِيهِ الْمَرْوِيُّ فِيهِ

Yapanları Motive Etmesi Yapacakları da Özendirmesi Bakımından Siyasi Liderin Birkaç Günde Bir Tebaasına Nasihatte Bulunmasının Müstehaplığı

٤٥٢٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّهُ كَانَ مِمَّا يُذَكِّرُ النَّاسَ كُلَّ خَمِيسٍ، فَقَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih (Ğâyetu'l-merâm 26); Şuayb: Hadis sahih liğayrihidir. Ahmed 3/476; Ebû Dâvûd 4125; Nesâî 7/173.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih.

رَجُلٌ: وَدِدْتُ أَنَّكَ ذَكَّرْتَنَا كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: «أَمَا إِنَّهُ مَا يَمْنَعُنِي ذَلِكَ إِلَّا مَخَافَةَ أَنْ أُمِلَّكُمْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَتَخَوَّلُنَا بِالْمَوْعِظَةِ بَيْنَ الْأَيَّامِ مَخَافَةَ السَّآمَةِ عَلَيْنَا» [٥ : ٣]

4524- Ebû Vâil der ki: Abdullah b. Mes'ûd her perşembe günü insanlara vaaz verirdi. Adamın biri ona: "Bize her gün vaaz vermeni isterdik" deyince şu karşılığı verdi: "Sırf sizi bıktırmaktan endişe ettiğim için bunu yapmıyorum. Zamanında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizleri bıktırıp usandırmamak için birkaç gün arayla sohbet ederdi."[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يَسْلُكَ الْوُلَاةُ فِي رَعِيَّتِهِمْ بِمَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ﷺ

Vallilerin Tebaalarını Allah ve Resûlü'nün İzin Vermediği Şekilde Yönetmelerinin Yasaklanışı

٤٥٢٥ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، وَالْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَا: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هِشَامٍ الْغَسَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ قَيْسٍ السَّكُونِيِّ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ عَدِيٍّ الْكِنْدِيِّ قَالَ: بَيْنَا أَبُو الدَّرْدَاءِ يَوْمًا يَسِيرُ شَاذًّا مِنَ الْجَيْشِ إِذْ لَقِيَهُ رَجُلَانِ شَاذَانِ مِنَ الْجَيْشِ، فَقَالَ: يَا هَذَانِ، إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ ثَلَاثَةٌ فِي مِثْلِ هَذَا الْمَكَانِ إِلَّا أُمِّرُوا عَلَيْهِمْ، فَلْيَتَأَمَّرْ أَحَدُكُمْ، قَالَا: أَنْتَ يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ، قَالَ: بَلْ أَنْتُمَا، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا مِنْ وَالِي ثَلَاثَةٍ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ مَغْلُولَةً يَمِينُهُ فَكَّهُ عَدْلُهُ، أَوْ غَلَّهُ جَوْرُهُ» [٢: ٤٦]

4525- Adiy b. Adiy el-Kindî der ki: Ebu'd-Derdâ bir gün ordunun dışında giderken yine ordunun dışında giden iki kişi ile karşılaştı ve onlara: "Böylesi bir mekânda üç kişi bulunduğu zaman mutlaka birinin emir olması gerekir. Biriniz emir olsun" dedi. Onlar: "Ey Ebu'd-Derdâ! Sen emir ol" deyince de şöyle karşılık verdi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **«Üç kişiye dahi emir olan kişi, kıyamet gününde elleri bağlı olarak Allah'ın huzuruna çıkar. Artık ya adaleti onu kurtaracaktır ya da zulmü bağlı bırakacaktır»** buyurduğunu işittim."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/427; Buhârî 70; Müslim 2821/83; Tirmizî 2855.

[2] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/140); Şuayb: İsnâdı çok zayıftır.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يَخْتَارَ لِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ وَالتَّوْلِيَةِ عَلَيْهِمْ مَنْ هُوَ أَصْلَحُ لَهَا، وَلَهُمْ دُونَ مَنْ لَا يَصْلُحُ، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ قَرِيبُهُ وَحَمِيمُهُ

Siyasi Liderin Müslümanların İşleri ve İdaresi İçin Yakını ve Dostu Olsalar Dahi Uygun Olmayanları Değil Uygun Olan Kişileri Seçip Görevlendirmesinin Müstehaplığı

٤٥٢٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الشَّرْقِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ الْمُطَّلِبِ بْنَ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ اجْتَمَعَ رَبِيعَةُ بْنُ الْحَارِثِ وَعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَا: وَاللَّهِ لَوْ بَعَثْنَا هَذَيْنِ الْغُلَامَيْنِ، قَالَ: لِي وَلِلْفَضْلِ بْنِ الْعَبَّاسِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَمَّرَهُمَا عَلَى هَذِهِ الصَّدَقَاتِ، فَأَدَّيَا مَا يُؤَدِّي النَّاسُ، وَأَصَابَا مَا يُصِيبُ النَّاسُ مِنَ الْمَنْفَعَةِ، قَالَ: فَبَيْنَمَا هُمَا فِي ذَلِكَ جَاءَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، فَقَالَ: مَاذَا تُرِيدَانِ؟ فَأَخْبَرَاهُ بِالَّذِي أَرَادَا، فَقَالَ: لَا تَفْعَلَا، فَوَاللَّهِ مَا هُوَ بِفَاعِلٍ، فَقَالَا: لِمَ تَصْنَعُ هَذَا، فَمَا هَذَا مِنْكَ إِلَّا نَفَاسَةٌ عَلَيْنَا فَوَاللَّهِ لَقَدْ صَحِبْتَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَنِلْتَ صِهْرَهُ، فَمَا نَفِسْنَا ذَلِكَ عَلَيْكَ، فَقَالَ: أَنَا أَبُو حَسَنٍ أَرْسِلُوهُمَا، ثُمَّ اضْطَجَعَ، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الظُّهْرَ سَبَقْنَاهُ إِلَى الْحُجْرَةِ، فَقُمْنَا عِنْدَهَا حَتَّى مَرَّ بِنَا ﷺ ، فَأَخَذَ بِآذَانِنَا، وَقَالَ: «أَخْرِجَا مَا تُصَرِّرَانِ»، وَدَخَلَ، فَدَخَلْنَا مَعَهُ، وَهُوَ يَوْمَئِذٍ فِي بَيْتِ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، قَالَ: فَكَلَّمْنَاهُ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، جِئْنَاكَ لِتُؤَمِّرَنَا عَلَى هَذِهِ الصَّدَقَاتِ فَنُصِيبُ مَا يُصِيبُ النَّاسُ مِنَ الْمَنْفَعَةِ، وَنُؤَدِّي إِلَيْكَ مَا يُؤَدِّي النَّاسُ، قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى سَقْفِ الْبَيْتِ، حَتَّى أَرَدْنَا أَنْ نُكَلِّمَهُ، قَالَ: فَأَشَارَتْ إِلَيْنَا زَيْنَبُ مِنْ وَرَاءِ حِجَابِهَا كَأَنَّهَا تَنْهَانَا عَنْ كَلَامِهِ، ثُمَّ أَقْبَلَ، فَقَالَ: «أَلَا إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَنْبَغِي لِمُحَمَّدٍ، وَلَا لِآلِ مُحَمَّدٍ، إِنَّمَا هِيَ أَوْسَاخُ النَّاسِ»، ادْعُ لِي مَحْمِيَةَ بْنَ جُزْءٍ - وَكَانَ عَلَى الْعُشُورِ -، وَأَبَا سُفْيَانَ بْنَ الْحَارِثِ «، قَالَ: فَأَتَيَا، فَقَالَ لِمَحْمِيَةَ: » أَنْكِحْ هَذَا الْغُلَامَ ابْنَتَكَ «، لِلْفَضْلِ، فَأَنْكَحَهُ، وَقَالَ لِأَبِي سُفْيَانَ: » أَنْكِحْ هَذَا الْغُلَامَ ابْنَتَكَ «، قَالَ: فَأَنْكَحَنِي، ثُمَّ قَالَ لِمَحْمِيَةَ: » أَصْدِقْ عَنْهُمَا مِنَ الْخُمُسِ « [٥: ٣]

4526- Abdülmuttalib b. Rabîa b. el-Hâris b. Abdilmuttalib bildiriyor: Rabîa b. el-Hâris ve Abbâs b. Abdilmuttalib: "Vallahi, şu iki genci -Beni ve Fadl b. Abbâs'ı kastediyorlar- Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) göndersek ve bunları zekât

toplamakta görevlendirse, diğerlerinin verdiğini onlar da verse, diğerlerinin faydalandığı şeylerden bunlar da faydalansa" dediler. Onlar böyle konuşurken Ali b. Ebî Tâlib gelip: "Ne istiyorsunuz?" diye sordu. İstedikleri şeyi ona söylediklerinde ise Hz. Ali: "Yapmayın. Vallahi Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) istediğinizi yapmaz" dedi. Onlar: "Neden böyle yapıyorsun? Sen bunu bizi kıskandığın için yapıyorsun. Vallahi sen Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber oldun ve damadı olma şerefine nail oldun. Biz seni kıskanmadık" dediler. Bunun üzerine Hz. Ali: "Ben Hasan'ın babasıyım. Onları gönderin" deyıp uzandı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) öğle namazını kılınca biz ondan önce odasının yanına gidip durduk ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanımızdan girene kadar orada bekledik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kulaklarımızdan tutup: **"Sakladığınızı çıkarın"** dedi ve girdi, biz de onunla girdik. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) o sırada Zeyneb binti Cahş'ın evindeydi. Onunla konuşup: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizi zekât toplamakla görevlendir. Böylece insanların faydalandıkları şeylerden biz de faydalanırız. İnsanların sana ödedikleri şeyleri de öderiz" dedik. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) sustu ve başını evin tavanına doğru çevirdi.

Biz onunla konuşmak isterken Zeyneb bize perdenin arkasından işaret ederek konuşmamamızı işaret etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize dönüp: **"Bilin ki, sadaka, Muhammed'e ve ailesine helal değildir. Bu sadakalar (zekâtlar) insanların kiridir. Bana -ganimetlerin beşte birini tahsille görevli- Mahmiyye b. Cez'i ve Ebû Süfyan b. el-Hâris'i çağırın"** buyurdu. Onlar gelince de Mahmiyye'ye: **"Bu genci** –Fadl'ı- **kızınla evlendir"** buyurdu. O da onunla evlendirdi. Ebû Süfyân'a ise: **"Bu genci kızınla evlendir" buyurdu. O da beni evlendirdi. Sonra ise Mahmiyye'ye: "Onlara ganimetin beşte birinden mehir masrafı ver"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يَرْفُقَ بِنِسَاءِ رَعِيَّتِهِ، وَلَا سِيَّمَا مَنْ كَانَتْ ضَعِيفَةَ الْعَقْلِ مِنْهُنَّ

Siyasi Liderin, Tebaasının Kadınlarına, Bilhassa Aklı Kıt Olanlara Karşı Yumuşak Davranmasının Müstehaplığı

٤٥٢٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ امْرَأَةً كَانَ فِي عَقْلِهَا شَيْءٌ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي إِلَيْكَ

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 879); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/166; Müslim 1072; Ebû Dâvûd 2985; Nesâî 5/105, 5/106.

حَاجَةٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «يَا أُمَّ فُلَانٍ، خُذِي أَيَّ الطُّرُقِ شِئْتِ، فَقُومِي فِيهِ حَتَّى أَقُومَ مَعَكِ»، فَخَلَا مَعَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُنَاجِيهَا حَتَّى قَضَتْ حَاجَتَهَا مِنَ النَّبِيِّ ﷺ [٥ : ٣]

4527- Enes b. Mâlik der ki: Aklında biraz (noksanlık) olan bir kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim senden bir isteğim var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ümmü Fulân! Yolun arzu ettiğin tarafında dur"** buyurup kadının ihtiyacını görene kadar onunla durup gizlice konuştu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْأَئِمَّةِ أَنْ يَقِيلُوا عِنْدَ بَعْضِ نِسَاءِ رَعِيَّتِهِمْ إِذَا كُنَّ ذَوَاتِ أَزْوَاجٍ

Siyasi Liderlerin Tebaalarından Kocaları Olan Bazı Kadınların Yanlarında Öğle Uykusu Uyumalarının Mubahlığı

٤٥٢٨ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مَوْلَى ثَقِيفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَوَّارُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَنْبَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ، عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ سُلَيْمٍ فَتَبْسُطُ لَهُ نِطْعًا فَيَقِيلُ عَلَيْهِ، وَتَأْخُذُ مِنْ عَرَقِهِ فَتَجْعَلُهُ فِي طِيبِهَا، وَتَبْسُطُ لَهُ الْخُمْرَةَ فَيُصَلِّي عَلَيْهَا» [٤ : ١١]

4528- Enes b. Mâlik der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Süleym'in yanına girdiği zaman altına deriden bir döşek sererdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bu döşeğin üzerinde öğle uykusu uyurdu. Ümmü Süleym de Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) döşeğe bulaşan terinden alır onu kullandığı kokuya karıştırırdı. Serdiği seccade üzerinde de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) namazını kılardı."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ أَنْ يُرْدِفَ بَعْضَ رَعِيَّتِهِ خَلْفَهُ عَلَى رَاحِلَتِهِ

Siyasi Liderin Tebaasından Birilerini Bineğinde Arkasına Bindirmesinin Mubahlığı

٤٥٢٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْخَلِيلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ سَلَمَةَ بْنَ الْأَكْوَعِ، قَالَ: خَرَجْتُ قَبْلَ أَنْ يُؤَذَّنَ بِالْأَذَانِ، وَكَانَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ تَرْعَى بِذِي قَرَدٍ، فَلَقِيَنِي غُلَامٌ

---

[1] Elbânî: Sahih (Muhtasaru'ş-Şemâil 285); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/285; Buhârî 6072; Müslim 2326; Ebû Dâvûd 4819; İbn Mâce 4177.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/103; Buhârî 6281; Müslim 2332; Nesâî 8/218.

لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، فَقَالَ: أُخِذَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، قُلْتُ: مَنْ أَخَذَهَا؟، قَالَ: غَطَفَانُ، قَالَ: فَصَرَخْتُ، فَقُلْتُ: يَا صَبَاحَاهُ، فَأَسْمَعْتُ مَا بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ، ثُمَّ انْدَفَعْتُ عَلَى وَجْهِي حَتَّى أَدْرَكْتُ الْقَوْمَ، وَقَدْ أَخَذُوا يَسْتَقُونَ مِنَ الْمَاءِ، فَجَعَلْتُ أَرْمِيهِمْ بِالنَّبْلِ، وَكُنْتُ رَامِيًا، وَجَعَلْتُ أَقُولُ:

أَنَا ابْنُ الْأَكْوَعِ وَالْيَوْمُ يَوْمُ الرُّضَّعِ

حَتَّى اسْتَنْقَذْتُ اللِّقَاحَ مِنْهُمْ، وَاسْتَلَبْتُ مِنْهُمْ ثَلَاثِينَ بُرْدَةً، قَالَ: وَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ وَالنَّاسُ، فَقُلْتُ: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، قَدْ حَمَيْتُ الْقَوْمَ الْمَاءَ وَهُمْ عِطَاشٌ، فَابْعَثْ إِلَيْهِمُ السَّاعَةَ، فَقَالَ: «يَا ابْنَ الْأَكْوَعِ، مَلَكْتَ فَأَسْجِحْ، إِنَّهُمُ الْآنَ يُقْرَوْنَ»، قَالَ: ثُمَّ خَرَجْنَا وَأَرْدَفَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى نَاقَتِهِ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ [٤: ١١]

4529- Seleme b. el-Ekva' der ki: Müezzin henüz ilk ezanı okumadan yola koyuldum. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sağmal develeri Zû Kared'de otluyordu. Yolda Abdurrahmân b. Avf'ın bir kölesiyle karşılaştım. Bana: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sağmal develeri alındı!" deyince: "Kim aldı?" diye sordum. "Ğatafânlılar aldı!" deyince üç defa: "Baskın var!" diye seslendim. Sesimi Medine'nin iki kara taşlığı arasında kim varsa hepsine duyurdum. Sonrasında develeri alanların peşlerine düştüm. Develeri sulamak ve su içmek üzere iken onlara yetiştim. Hemen üzerlerine ok atmaya başladım ki iyi bir atıcıydım. Ok atarken de şu yönde şiir okuyordum:

"Ben ki Ekva'ın oğluyum!

Bugün alçakların ölme günüdür!"

Bu şekilde sağmal develeri onlardan kurtardım. Develerle birlikte onlardan otuz tane giysi de ele geçirdim. Sonunda Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) diğer Müslümanlar yetiştiler. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Anam babam sana feda olsun! Pek susamışlar ama su içmelerine fırsat vermedim. İstersen hemen üzerlerine birilerini gönder" dediğimde: **"Ey Ekva'ın oğlu! Onların hakkından geldin, onun için biraz merhametli davran. Şimdi onlar Gatafân'da kavimleri arasında ağırlanmaktadırlar"** karşılığını verdi. Sonrasında yola çıktık ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Medine'ye girene kadar beni devesinde terkine bindirdi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 343); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/48; Buhârî

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ بَذْلُ عَرْضِهِ لِرَعِيَّتِهِ، إِذَا كَانَ فِي ذَلِكَ صَلَاحُ أَحْوَالِهِمْ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا

Tebaanın Din ve Dünya İşlerinin Islahına Yönelik Olduktan Sonra Kendisine Dil Uzatılmasına Siyasi Liderin İzin Vermesinin Müstehaplığı

٤٥٣٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ زَنْجُوَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَيْبَرَ قَالَ الْحَجَّاجُ بْنُ عِلَاطٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي بِمَكَّةَ مَالًا، وَإِنَّ لِي بِهَا أَهْلًا، وَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ آتِيَهُمْ، فَأَنَا فِي حَلٍّ إِنْ أَنَا نِلْتُ مِنْكَ، أَوْ قُلْتُ شَيْئًا، «فَأَذِنَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَقُولَ مَا شَاءَ»، قَالَ: فَأَتَى امْرَأَتَهُ حِينَ قَدِمَ، فَقَالَ: اجْمَعِي لِي مَا كَانَ عِنْدَكِ، فَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَشْتَرِيَ مِنْ غَنَائِمِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَأَصْحَابِهِ، فَإِنَّهُمْ قَدِ اسْتُبِيحُوا وَأُصِيبَتْ أَمْوَالُهُمْ، قَالَ: وَفَشَا ذَلِكَ بِمَكَّةَ، فَأَوْجَعَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَظْهَرَ الْمُشْرِكُونَ فَرَحًا وَسُرُورًا، وَبَلَغَ الْخَبَرُ الْعَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَعَقَرَ فِي مَجْلِسِهِ، وَجَعَلَ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقُومَ، قَالَ مَعْمَرٌ: فَأَخْبَرَنِي الْجَزَرِيُّ، عَنْ مِقْسَمٍ قَالَ: فَأَخَذَ الْعَبَّاسُ ابْنًا لَهُ يُقَالُ لَهُ: قُثَمٌ، وَكَانَ يُشْبِهُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَلْقَى، فَوَضَعَهُ عَلَى صَدْرِهِ وَهُوَ يَقُولُ:

حِبِّي قُثَمْ حِبِّي قُثَمْ ... شَبِيهُ ذِي الْأَنْفِ الْأَشَمْ

نَبِيُّ رَبِّ ذِي النِّعَمْ ... بِرَغْمِ أَنْفِ مَنْ رَغَمْ

قَالَ مَعْمَرٌ، قَالَ ثَابِتٌ، عَنْ أَنَسٍ، ثُمَّ أَرْسَلَ غُلَامًا لَهُ إِلَى الْحَجَّاجِ بْنِ عِلَاطٍ فَقَالَ: وَيْلَكَ مَا جِئْتَ بِهِ، وَمَاذَا تَقُولُ؟، فَمَا وَعَدَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا جِئْتَ بِهِ، قَالَ الْحَجَّاجُ لِغُلَامِهِ: أَقْرِئْ أَبَا الْفَضْلِ السَّلَامَ وَقُلْ لَهُ: فَلْيُخْلِ لِي بَعْضَ بُيُوتِهِ لِآتِيَهُ، فَإِنَّ الْخَبَرَ عَلَى مَا يَسُرُّهُ، فَجَاءَ غُلَامُهُ، فَلَمَّا بَلَغَ الْبَابَ، قَالَ: أَبْشِرْ أَبَا الْفَضْلِ فَوَثَبَ الْعَبَّاسُ فَرَحًا حَتَّى قَبَّلَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ، فَأَخْبَرَهُ مَا قَالَ الْحَجَّاجُ، فَأَعْتَقَهُ، ثُمَّ جَاءَ الْحَجَّاجُ فَأَخْبَرَهُ، «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدِ افْتَتَحَ خَيْبَرَ وَغَنَمَ أَمْوَالَهُمْ، وَجَرَتْ سِهَامُ اللَّهِ فِي أَمْوَالِهِمْ، وَاصْطَفَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ، واتَّخَذَهَا لِنَفْسِهِ، وَخَيَّرَهَا بَيْنَ أَنْ يُعْتِقَهَا فَتَكُونُ زَوْجَتَهُ أَوْ تَلْحَقَ بِأَهْلِهَا، فَاخْتَارَتْ أَنْ يُعْتِقَهَا وَتَكُونُ زَوْجَتَهُ»،

4194; Müslim 1806; Bak hadis no: 7129.

وَلَكِنِّي جِئْتُ لِمَالٍ كَانَ لِي هَا هُنَا أَرَدْتُ أَنْ أَجْمَعَهُ وأَذْهَبَ بِهِ، فَاسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَذِنَ لِي أَنْ أَقُولَ مَا شِئْتُ، فَاخْفِ عَنِّي ثَلَاثًا، ثُمَّ اذْكُرْ مَا بَدَا لَكَ، قَالَ: فَجَمَعَتِ امْرَأَتُهُ مَا كَانَ عِنْدَهَا مِنْ حُلِيٍّ وَمَتَاعٍ جَمَعَتْهُ فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ، ثُمَّ اسْتَمَرَّ بِهِ، فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ثَلَاثٍ أَتَى الْعَبَّاسُ امْرَأَةَ الْحَجَّاجِ، فَقَالَ: مَا فَعَلَ زَوْجُكِ، فَأَخْبَرَتْهُ أَنَّهُ قَدْ ذَهَبَ، وَقَالَتْ: لَا يُخْزِيكَ اللَّهُ أَبَا الْفَضْلِ، لَقَدْ شَقَّ عَلَيْنَا الَّذِي بَلَغَكَ، قَالَ: أَجَلْ لَا يُخْزِينِي اللَّهُ، وَلَمْ يَكُنْ بِحَمْدِ اللَّهِ إِلَّا مَا أَحْبَبْنَاهُ، وَقَدْ أَخْبَرَنِي الْحَجَّاجُ، «أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَتَحَ خَيْبَرَ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ ، وَجَرَتْ فِيهَا سِهَامُ اللَّهِ، وَاصْطَفَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَفِيَّةَ لِنَفْسِهِ»، فَإِنْ كَانَ لَكِ حَاجَةٌ فِي زَوْجِكِ فَالْحَقِي بِهِ، قَالَتْ: أَظُنُّكَ وَاللَّهِ صَادِقًا، قَالَ: فَإِنِّي صَادِقٌ وَالْأَمْرُ عَلَى مَا أَخْبَرْتُكِ، قَالَ: ثُمَّ ذَهَبَ حَتَّى أَتَى مَجَالِسَ قُرَيْشٍ وَهُمْ يَقُولُونَ: لَا يُصِيبُكَ إِلَّا خَيْرٌ أَبَا الْفَضْلِ، قَالَ: لَمْ يُصِبْنِي إِلَّا خَيْرٌ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَقَدْ أَخْبَرَنِي الْحَجَّاجُ، «أَنَّ خَيْبَرَ فَتَحَهَا اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ ، وَجَرَتْ فِيهَا سِهَامُ اللَّهِ، وَاصْطَفَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَفِيَّةَ لِنَفْسِهِ»، وَقَدْ سَأَلَنِي أَنْ أُخْفِيَ عَنْهُ ثَلَاثًا، وَإِنَّمَا جَاءَ لِيَأْخُذَ مَا كَانَ لَهُ ثُمَّ يَذْهَبَ، قَالَ: فَرَدَّ اللَّهُ الْ كَآبَةَ الَّتِي كَانَتْ بِالْمُسْلِمِينَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ، وَخَرَجَ الْمُسْلِمُونَ مَنْ كَانَ دَخَلَ بَيْتَهُ مُكْتَئِبًا حَتَّى أَتَوُا الْعَبَّاسَ، فَأَخْبَرَهُمُ الْخَبَرَ، فَسُرَّ الْمُسْلِمُونَ، وَرَدَّ اللَّهُ مَا كَانَ مِنْ كَآبَةٍ أَوْ غَيْظٍ، أَوْ خِزْيٍ عَلَى الْمُشْرِكِينَ [٥: ٣]

4530- Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber'i fethettiği zaman, Haccâc b. İlât: "Ey Allah'ın Resûlü! Mekke'de malım ve ailem var. Ben onların yanına gitmek istiyorum. Gerektiğinde sana dil uzatır veya kötü konuşursam izin verir misin?" dedi. Resûlullah ta (sallallahu aleyhi vesellem) ona izin verdi. Haccâc, Mekke'deki hanımının yanına vardığında ona: "Benim burada ne kadar malım varsa topla. Muhammed'in ve ashabının ganimetlerinden bir şeyler satın almak istiyorum. Müslümanlar kaçtı ve malları yağmalanıyor" dedi. Bu haberin Mekke'de yayılması üzerine müslümanların üzüldüğü müşriklerin de sevinip neşelendikleri görüldü. Bu durum Abbâs b. Abdilmuttalib'e ulaştığında Mescid'de yerinde yığılıp kaldı ve kalkacak gücü kalmadı. (Ravi) Ma'mer der ki: Cezerî bana Miksam'dan şöyle haber verdi: "Abbâs, sırt üstü uzandı ve Kusem adında, Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) benzeyen oğlunu göğsüne alarak şoyle dedi:

"Sevdiğim Kusem! Kadri yüce olanın benzerisin.

Bütün nimetlerin sahibi Rabbimin Nebîsinin.

İnatçılar bunu istemese, kabul etmese de."

Ma'mer devamında Sâbit'in, Enes'ten şöyle naklettiğin söyledi: (Abbâs) Haccâc b. İlât'a bir köle gönderdi. Köle, Haccâc'a: "Yazık sana. Sen ne ile geldin ve burada ne diyorsun? Allah senin getirdiğin haberlerden daha iyisini vaad etti" deyince, Haccâc köleye: "Fazilet sahibine selamımı iletip ona şöyle de: "Benim için de birkaç beyit söylesin. Haberler onu mutlu edecek şekildedir" dedi. Köle (Enes'in) yanına gelip kapıya ulaştığında: "Müjdeler olsun ey fazilet sahibi!" deyince, Abbâs kalkıp köleyi alnından öptü. Köle Haccâc'ın dediklerini haber verince de Abbâs köleyi azad etti. Sonra Haccâc gelip şöyle haber verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Hayber'i fethetti ve mallarını ganimet olarak aldı. Malları konusunda Allah'ın hükmü icra edildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye binti Huyey'i kendine seçti. Onu azad edip hanımı olması veya ailesine yetişmesi arasında muhayyer bıraktı. O ise, azad edilip Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hanımı olmayı tercih etti. Ben burada olan malım için gelmiştim. Mallarımı toplayıp öyle gitmeyi istedim. Bunun için Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) izin istedim ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana gidip istediğimi söylememe izin verdi. Benim durumumu üç gün kimseye söyleme, sonra dilediğini söyle."

Ravi devamında şöyle dedi: (Haccâc'ın) hanımı, yanındaki takılarını ve ev eşyalarını toplayıp ona verdi. Sonra Haccâc malı alıp gitti. Üç gün sonra Abbâs, Haccâc'ın hanımına geldi ve: "Kocan ne yaptı?" diye sordu. Kadın ona kocasının gittiğini söyleyip: "Ey Ebu'l-Fadl! Allah sana tasa vermesin. Duydukların yüzünden düştüğün duruma üzüldük" dedi. Abbâs: "Allah beni üzüntüye sokmadı ve Allah'a hamd olsun ki istediğimizden başkası olmadı. Haccâc bana şöyle dedi: "Allah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle Hayber'i fethetti ve haklarında Allah'ın hükmü icra edildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye'yi kendine seçti ve **«Eğer kocana ihtiyacın varsa peşinden git»** dedi."

Haccâc'ın hanımı: "Vallahi! Sanırım sen doğru söylüyorsun" dedi. Abbâs: "Ben doğru söylüyorum. Durum da haber verdiğim gibidir" dedi. Sonra Kureyş'in meclisine gitti. Onlar: "Ey Ebu'l-Fadl! Başına hayırdan başka bir şey gelmedi" deyince, Abbâs şöyle dedi: "Allah'a hamd olsun ki, hayırdan başka bir şey olmadı. Haccâc bana şöyle haber verdi: «Allah, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) eli ile Hayber'i fethetti ve Hayberliler hakkında Allah'ın hükmü uygulandı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Safiyye'yi kendine seçti. Bu konuyu üç gün gizlememi istedi. Kendisine ait olan malını alıp geri dönmek için geldiğinde: "Allah Müslümanların üzüntüsünü müşriklerin üstüne koydu." Mekke'deki üzüntülü Müslümanlar çıkıp Abbâs'ın yanına geldiler ve Abbâs kendilerine

olanları anlattı. Bunun üzerine Müslümanlar sevindi. Allah, Müslümanlardaki üzüntüyü, hiddeti ve kaygıyı müşriklerin üstüne nakletti.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ بَذْلُ النَّفْسِ لِلْمِهَنِ الَّتِي مِنْهَا صَلَاحُ أَحْوَالِ رَعِيَّتِهِ

Tebaanın İşlerinin Islahına Yönelik Şeylerde Siyasi Liderin Gayret Göstermesinin Müstehaplığı

٤٥٣١ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: ذَهَبْتُ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ الْأَنْصَارِيِّ حِينَ وُلِدَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي عَبَاءَةٍ، وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَهْنَأُ بَعِيرًا لَهُ، فَقَالَ: «هَلْ مَعَكَ تَمْرٌ؟»، فَقُلْتُ: نَعَمْ، فَنَاوَلْتُهُ تَمَرَاتٍ، فَأَلْقَاهُنَّ فِي فِيهِ فَلَاكَهُنَّ، ثُمَّ فَغَرَفَا الصَّبِيِّ فَمَجَّهُ فِي فِيهِ، فَجَعَلَ الصَّبِيُّ يَتَلَمَّظُهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «حُبُّ الْأَنْصَارِ التَّمْرُ»، وَسَمَّاهُ عَبْدَ اللَّهِ [٥ : ٣]

4531- Enes anlatıyor: Doğduğunda Abdullah b. Ebî Talha el-Ensârî'yı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürdüm. Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) yanına geldiğimde üzerinde bir aba vardı ve devesini yemliyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana: **"Yanında hurma var mı?"** diye sorunca: "Evet!" dedim ve hurmaları ona verdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hurmaları alıp ağzına koydu ve çiğnedi. Çiğneyip iyice ezdikten sonra çocuğun ağzına koydu. Çocuk da ağzına aldığı bu hurmayı emmeye başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu görünce: **"Ensâr hurmayı her şeyden çok seviyor"** buyurdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) adını Abdullah koydu.[2]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يَقُومَ فِي إِصْلَاحِ الظَّهْرِ الَّتِي هِيَ لَهُ أَوْ لِلصَّدَقَةِ بِنَفْسِهِ

Siyasi Liderin Şahsi Malı ya da Zekat Malı Olan Hayvanların Bakımını Bizzat Yapmasının Müstehaplığı

٤٥٣٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زُهَيْرٍ، بِالْأُبُلَّةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنِ ابْنِ عَوْنٍ، عَنْ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا وَلَدَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ قَالَتْ: يَا أَنَسُ،

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 545); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 3/138, 3/139.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/175, 3/212; Müslim 2144/22; Ebû Dâvûd 4951.

انْظُرْ هَذَا الْغُلَامَ فَلَا يُصِيبَنَّ شَيْئًا حَتَّى تَغْدُوَ بِهِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَيُحَنِّكُهُ، قَالَ: فَغَدَوْتُ بِهِ، «فَإِذَا هُوَ ﷺ فِي الْحَائِطِ وَعَلَيْهِ خَمِيصَةٌ، وَهُوَ يَسِمُ الظَّهْرَ الَّذِي قَدِمَ عَلَيْهِ فِي الْفَتْحِ» [٥ : ٣]

4532- Enes der ki: Ümmü Süleym doğum yaptığı zaman bana: "Ey Enes! Çocuğa iyi bak, yarın onu tahnîk yapması için Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) götürünceye kadar başına bir şey gelmesin" dedi. Sabahleyin yanına gittiğimde Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) bahçede gördüm. Üzerinde nakışlı siyah bir giysi vardı ve Fetih sırasında gelen bineklere damga vuruyordu."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ أَنَّ قَوْلَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: وَهُوَ يَسِمُ أَرَادَ بِهِ بِنَفْسِهِ دُونَ أَنْ يَكُونَ هُوَ الْآمِرُ بِهِ

Enes b. Mâlik'in "Damga Vuruyordu" Sözüyle Bunu Başkasına Yaptırmadığını Bizzat Kendisinin Yaptığını Murad Etmesi

٤٥٣٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ لِيُحَنِّكَهُ، فَوَافَيْتُهُ بِيَدِهِ الْمِيسَمُ يَسِمُ إِبِلَ الصَّدَقَةِ» [٥ : ٣]

4533- Enes b. Mâlik der ki: "Abdullah b. Ebî Talha'yı alıp tahnîk yapması (damağına tatlı bir şey sürmesi) için Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gittim. Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) elinde dağlama âleti ile gördüm. Zekat develerine damga vuruyordu."[2]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ إِعْطَاءُ رَعِيَّتِهِ مَا يَأْمُلُونَهُ مِنَ الْأَسْبَابِ الَّتِي بِهَا يَتَبَرَّكُونَ مِنْ نَاحِيَتِهِ

Tebaanın Bereketini Umarak Talep Ettikleri Şeyleri Siyasi Liderin Yapmasının Müstehaplığı

٤٥٣٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَيْرِ بْنِ يُوسُفَ، بِدِمَشْقَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ مَحْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ، قَالَ: عَقَلْتُ مَجَّةً مَجَّهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي وَجْهِي مِنْ دَلْوٍ مُعَلَّقَةٍ فِي دَارِنَا، قَالَ مَحْمُودٌ: فَحَدَّثَنِي عِتْبَانُ بْنُ مَالِكٍ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ بَصَرِي قَدْ سَاءَ، وَإِنَّ الْأَمْطَارَ إِذَا اشْتَدَّتْ سَالَ الْوَادِي فَحَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/106; Buhârî 5470, 5824; Müslim 2119/109.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2309); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 3/284; Buhârî 1502; Müslim 2119/112; Ebû Dâvûd 2563.

بَيْنِي وَبَيْنَ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِي، فَلَوْ صَلَّيْتُ فِي مَنْزِلِي مَكَانًا أَتَّخِذُهُ مُصَلًّى، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «نَعَمْ»، قَالَ: فَغَدَا عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ، فَاسْتَأْذَنَا، فَأَذِنْتُ لَهُمَا، قَالَ: فَمَا جَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى قَالَ: «أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أُصَلِّيَ فِي مَنْزِلِكَ؟»، فَأَشَرْتُ لَهُ إِلَى نَاحِيَةٍ، فَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَصَفَفْنَا خَلْفَهُ، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ، وَحَبَسْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى خَزِيرَةٍ صَنَعْنَاهَا لَهُ [٥: ٣]

4534- Mahmûd b. er-Rabî' der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) bizim evde asılı olan bir kovadan ağzına su alıp yüzüme püskürttüğünü (henuz kuçuk olmama rağmen) hatırlarım. İtbân b. Mâlik de bana şunu anlattı: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): «Ey Allah'ın Resûlü! Artık iyice göremez oldum. Sağanak yağmurlarda vadideki seller kabilemin mescidine gitmeme engel oluyor. Evime gelip bir yerinde namaz kılmanı istiyorum ki, namaz kıldığın yeri kendime namazgâh edineyim» dedim. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **«Olur»** karşılığını verdi. Diğer gün sabah Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanında Ebû Bekr'le geldi. Girmek için izin istediklerinde girmelerine izin verildi. Ancak eve girince oturmadan bana: «Evinin neresinde namaz kılmamı istersin?» diye sordu. Ona bir yeri gösterdiğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ileri geçti, ben ile Ebû Bekr de arkasında saf tuttuk. Bize iki rekat namaz kıldırdı. Namaz sonrası, yaptığımız et çorbasından ikram etmek için onu evimizde beklettik."[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ مَعُونَةُ رَعِيَّتِهِ فِي أَسْبَابِهِمْ بِنَفْسِهِ، وَإِنْ كَانَ مِنَ الْقَوْمِ مَنْ يَكْفِيهِ ذَلِكَ

Siyasi Liderin Yapacak Kimseler Varken Tebaasının Bazı İşlerinde Bizzat Kendisinin de Çalışmasının Müstehaplığı

٤٥٣٥ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ، قَالَ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ، يَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَنْقُلُ مَعَنَا التُّرَابَ يَوْمَ الْأَحْزَابِ، وَقَدْ وَارَى التُّرَابُ بَيَاضَ بَطْنِهِ، وَهُوَ يَقُولُ:

اللَّهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا ... وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِينَةً عَلَيْنَا ... وَثَبِّتِ الْأَقْدَامَ إِنْ لَاقَيْنَا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Müslim 265/33; Bak hadis no: 223.

إِنَّ الْأُلَى قَدْ بَغَوْا عَلَيْنَا وَإِنْ أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا

يَرْفَعُ بِهَا صَوْتَهُ [٥ : ٣]

4535- Berâ b. Azib der ki: Hendek günü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizimle beraber toprak taşıyor, toprak karnının beyazlığını örtmüştü ve şöyle diyordu:

Sen olmasaydın doğru yolu bulamazdık, Allahım

Zekat veremez, namaz kılamazdık, Allahım

Üzerimize iç huzuru indir

Müşriklerle karşılaştığımızda ayaklarımızı yolunda sabit kıl.

Zira onlar üzerimize saldırmışlardır.

Fitne istedikleri zaman da biz onlara karşı koyarız.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu söylerken (sesini yükseltip son kelimeleri) uzatıyordu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ يُغْضِيَ عَنْ هَفَوَاتِ ذَوِي الْهَيْئَاتِ

Siyasi Liderin İyilerden Olan Kimselerin Bazı Kusurlarını Görmezden Gelmesinin Müstehaplığı

٤٥٣٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الذُّهْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ شِهَابٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: أَصَبْتُ شَارِفًا فِي مَغْنَمٍ بَدْرٍ، وَأَعْطَانِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَارِفًا، فَأَنَخْتُهُمَا عَلَى بَابِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ أُرِيدُ أَنْ أَحْمِلَ عَلَيْهِمَا إِذْخِرًا أَبِيعُهُ أَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى وَلِيمَةِ فَاطِمَةَ، وَمَعِي رَجُلٌ مِنْ بَنِي قَيْنُقَاعَ، وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فِي الْبَيْتِ، وَمَعَهُ قَيْنَةٌ تُغَنِّيهِ، فَقَالَتْ:

أَلَا يَا حَمْزُ لِلشُّرُفِ النِّوَاءِ

فَثَارَ إِلَيْهِمَا بِالسَّيْفِ، فَجَبَّ أَسْنِمَتَهُمَا، وَبَقَرَ خَوَاصِرَهُمَا، وَأَخَذَ مِنْ أَكْبَادِهِمَا، - فَقُلْتُ: السَّنَامُ، فَقَالَ: ذَهَبَ بِهِ كُلِّهِ -، قَالَ: فَنَظَرْتُ إِلَى مَنْظَرٍ أَفْظَعَنِي، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَمَعَهُ زَيْدُ بْنُ

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 3242); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/285; Buhârî 2836; Müslim 1803; Darimî 2/221.

حَارِثَةَ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَخَرَجَ وَمَعَهُ زَيْدٌ، فَمَشَيْتُ مَعَهُ حَتَّى قَامَ عَلَى رَأْسِهِ، أَوْ قَالَ: عَلَى رَأْسِ حَمْزَةَ فَتَغَيَّظَ عَلَيْهِ، قَالَ: فَرَفَعَ رَأْسَهُ، وَقَالَ: أَلَسْتُمْ عَبِيدَ آبَائِي؟، قَالَ: «فَرَجَعَ النَّبِيُّ ﷺ يُقَهْقِرُ» [٥: ٣]

4536- Hz. Ali der ki: Bedir savaşında ganimetten bana yaşlı bir deve düşmüştü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana yaşlı bir deve daha verdi. Bir gün bu iki deveyi Ensâr'dan bir adamın evinin önünde çöktürdüm. Satmak için onlara ızhır otu yükleyecektim. Yanımda Fâtıma'nın yemek daveti konusunda bana yardımcı olması için Kaynukâ oğullarından bir adam vardı. Hamza b. Abdilmuttalib de develeri çöktürdüğüm evde içki içiyordu. Bir şarkıcı kadın ona şarkı söylüyor ve şöyle diyordu:

"Ey Hamza! Semiz ve yaşlı develere dikkat et!"

Bir ara Hamza bu iki deveye kılıcıyla saldırdı. Kılıçla hörgüçlerini tamamen kesti, böğürlerini de yarıp ciğerlerinden bir tanesini çıkarıp aldı. Bu manzara beni çileden çıkardı. Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) gelip olanları anlattım. Yanında Zeyd b. Hârise de vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanına Zeyd'i de alıp çıktı ve Hamza'nın yanına girdi. Ben de onlarla birlikte yürüdüm. Başında durup Hamza'ya kızınca, Hamza başını kaldırıp baktı ve: "Siz babamın kölelerinden başka bir şey misiniz!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bunu duyunca gerisin geriye çıktı.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ تَرْكُ عُقُوبَةِ مَنْ أَسَاءَ أَدَبَهُ عَلَيْهِ مِنْ رَعِيَّتِهِ

Siyasi Liderin Tebaasından Kendisine Kötü Davranan Kimseyi Cezalandırmaktan Vazgeçmesinin Müstehaplığı

٤٥٣٧ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سِنَانَ بْنِ أَبِي سِنَانَ الدُّؤَلِيِّ، أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ: غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ غَزْوَةً قِبَلَ نَجْدٍ فَأَدْرَكَتْهُمُ الْقَائِلَةُ يَوْمًا فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِضَاهِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَتَفَرَّقَ النَّاسُ فِي الْعِضَاهِ يَسْتَظِلُّونَ فِي الشَّجَرِ، وَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَحْتَ شَجَرَةٍ، فَعَلَّقَ سَيْفَهُ بِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِرَجُلٍ عِنْدَهُ: «إِنَّ هَذَا اخْتَرَطَ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Ahmed 1/142; Buhârî 2375; Müslim 1979/1; Ebû Dâvûd 2986.

فَاسْتَيْقَظْتُ، وَهُوَ فِي يَدِهِ، فَقَالَ لِي: مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي؟، فَقُلْتُ لَهُ: اللَّهُ، قَالَ: مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي؟، قُلْتُ: اللَّهُ، فَشَامَ السَّيْفَ، وَجَلَسَ فَهُوَ هَذَا جَالِسٌ»، ثُمَّ لَمْ يُعَاقِبْهُ [٥ : ٣]

4537- Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre o, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Necd taraflarına doğru bir gazveye çıkmıştı. Ağaçları çok olan bir vadide iken öğle istirahatı zamanı geldi. Orada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) indi ve insanlar ağaçların gölgelerine dağıldılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir ağacın gölgesine indi ve kılıcını ağaca astı. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanındaki bir adama şöyle anlattı: "Ben uyurken bu adam kılıcımı aldı ve uyandığımda kılıcı kınından çekip: «Seni benden kim kurtaracak?» dedi. Ben de: «Allah» dedim. Adam bir daha: «Seni benden kim kurtaracak?» dedi. Ben yine: «Allah» dedim. Adam bir defa daha: "Seni benden kim kurtaracak" dedi. Ben yine: «Allah» dedim. Bunun üzerine adam kılıcı kınına geri soktu ve oturdu. İşte o, şu oturan kişi." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adama bu yaptığından dolayı bir ceza vermedi.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ لُزُومَ الْمُدَارَاةِ مَعَ رَعِيَّتِهِ، وَإِنْ عَلِمَ مِنْ بَعْضِهِمْ ضِدَّ مَا يُوجِبُ الْحَقُّ مِنْ ذَلِكَ

İçlerinden Bazılarının Hak Etmediğini Bilse Dahi Siyasi Liderin Tebaasına İyi Davranıp Onları İdare Etmesinin Mubahlığı

٤٥٣٨ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ الْمُنْكَدِرِ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، أَنَّهُ سَمِعَ عَائِشَةَ تَقُولُ: اسْتَأْذَنَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَجُلٌ، فَقَالَ: «ائْذَنِي لَهُ، فَبِئْسَ ابْنُ الْعَشِيرَةِ أَوْ بِئْسَ رَجُلُ الْعَشِيرَةِ»، فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ أَلَانَ لَهُ الْقَوْلَ، فَلَمَّا خَرَجَ قُلْتُ: أَيْ رَسُولَ اللَّهِ، قُلْتَ لَهُ الَّذِي قُلْتَ، فَلَمَّا دَخَلَ أَلَنْتَ لَهُ الْقَوْلَ، قَالَ ﷺ: «أَيْ عَائِشَةُ، إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ، أَوْ وَدَعَهُ النَّاسُ اتِّقَاءَ شَرِّهِ» [٥ : ٣]

4538- Hz. Âişe anlatıyor: Bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girmek üzere izin istedi. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu, aşiretin ne kötü oğludur veya aşiretin ne kötü adamıdır"** buyurdu. Adam içeri girince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona yumuşak sözler söyledi. Adam çıktığında: "Ey

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2489); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 3/311; Buhârî 2913; Müslim 1786/13; Bak hadis no: 2882, 2883, 2884.

Allah'ın Resûlü! Adam hakkında söyleyeceğini söyledin. Içeri girdiğinde ona yumuşak sözler rahatlattın". **"Katında konumu insanlar arasında en kötü olan kişi, başkalarının, şerrinden korunmak için kendisini terk ettiği veya yalnız bıraktığı kimsedir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَنْ لَا يَتَكَبَّرَ عَلَى رَعِيَّتِهِ بِتَرْكِ إِجَابَةِ دَعْوَتِهِمْ، وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الدَّاعِي لَهُ شَرِيفًا

Davet Eden Soylu Bir Kimse de Olsa Siyasi Liderin Tebaasından Birinin Davetine Katılmayarak Kibirlenmemesinin Müstehaplığı

٤٥٣٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: إِنَّ خَيَّاطًا دَعَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِطَعَامٍ صَنَعَهُ، قَالَ أَنَسٌ: فَذَهَبْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَرَّبَ إِلَيْهِ خُبْزًا مِنْ شَعِيرٍ، وَمَرَقًا فِيهِ دُبَّاءٌ، وَقَدِيدٌ، قَالَ أَنَسٌ: «فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَتَبَّعُ الدُّبَّاءَ مِنْ حَوَالَيِ الْقَصْعَةِ»، قَالَ: «فَلَمْ أَزَلْ أُحِبُّ الدُّبَّاءَ بَعْدَ ذَلِكَ الْيَوْمَ» [٥: ٣]

4539- Enes b. Mâlik der ki: "Bir terzi yemek yapıp Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) davet edince ben de Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber o yemeğe gittim. Adam Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) arpa emeği ve içinde kurutulmuş kabak ve et olan çorba getirdi. Ben Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) kabağı tasın kenarından araştırdığını gördüm. Artık ondan sonra kabağı sevmekteyim."[2]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ تَخْوِيفَ رَعِيَّتِهِ بِمَا لَيْسَ فِي خَلْدِهِ إِمْضَاؤُهُ

Siyasi Liderin Yapmayı Düşünmediği Şeylerle Tebaasını Korkutmasının Mubahlığı

٤٥٤٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ حَمَّادٍ الْحَضْرَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ عَمْرِو

---

[1] Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Muvattâ 2/903, 2/904; Ahmed 6/38; Buhârî 6054; Müslim 2591/73; Ebû Dâvûd 4791; Tirmizî 1996.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/45); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 1/549, 1/547; Buhârî 2092; Müslim 2041/145; Ebû Dâvûd 3782; Tirmizî 1850; Darimî 2/101; Bak hadis no: 5269.

بْنِ الْعَاصِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَهُ فِي ذَاتِ السَّلَاسِلِ، فَسَأَلَهُ أَصْحَابُهُ أَنْ يُوقِدُوا نَارًا، فَمَنَعَهُمْ، فَكَلَّمُوا أَبَا بَكْرٍ، فَكَلَّمَهُ فِي ذَلِكَ، فَقَالَ: لَا يُوقِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ نَارًا إِلَّا قَذَفْتُهُ فِيهَا، قَالَ: فَلَقُوا الْعَدُوَّ فَهَزَمُوهُمْ، فَأَرَادُوا أَنْ يَتَّبِعُوهُمْ، فَمَنَعَهُمْ، فَلَمَّا انْصَرَفَ ذَلِكَ الْجَيْشُ ذَكَرُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ، وَشَكَوْهُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي كَرِهْتُ أَنْ آذَنَ لَهُمْ أَنْ يُوقِدُوا نَارًا فَيَرَى عَدُوُّهُمْ قِلَّتَهُمْ، وَكَرِهْتُ أَنْ يَتَّبِعُوهُمْ فَيَكُونُ لَهُمْ مَدَدٌ فَيُعْطِفُوا عَلَيْهِمْ، فَحَمِدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَمْرَهُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيْكَ؟ قَالَ: «لِمَ؟» قَالَ: لَأُحِبُّ مَنْ تُحِبُّ، قَالَ: «عَائِشَةُ»، قَالَ: مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَ: «أَبُو بَكْرٍ» [٤: ٥٠]

4540- Kays b. Ebî Hâzım, Amr b. el-Âs'tan nakleder: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu (Amr'ı) Zâtu's-Selâsil gazvesinde komutan tayin etmişti. Arkadaşları ona ateş yakmak istediklerini söylediler. Buna razı olmayınca bu konuda Hz. Ebû Bekr ile görüştüler. Ebû Bekr de bu konuyu kendisiyle görüşünce: "Ateş yakanı ateşin içine atarım" dedi. Sonra düşmanla karşılaştılar ve düşmanı hezimete uğrattılar. Müslümanlar düşmanın ardından gitmek isteyince Amr onları bundan menetti. Düşman ordusu gittiğinde durumu Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) bildirip onu şikâyette bulundular. Bunun üzerine Amr: "Ey Allah'ın Resûlü! Ateş yaktıkları için düşmanların, onların az olduğunu anlamasından, (kaçan) düşmanın da yardımcı kuvvetlerinin olmasından ve bu sebeple Müslümanların peşine düşmelerinden korktum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu durumdan dolayı (Allah'a) hamd etti.

Amr: "Ey Allah'ın Resûlü! Müslümanlardan en fazla kimi seversin?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Niye ki?"** deyince, Amr: "Senin sevdiğini ben de seveceğim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Âişe'dir"** dedi. Amr: "Erkeklerden (kimi seversin?)" deyince de, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ebû Bekr"** karşılığını verdi.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/203; Buhârî 3662; Müslim 2384; Tirmizî 3886; Bak hadis no: 6959, 7062.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلإِمَامِ أَنْ يُعَلِّمَ الْوَفْدَ إِذَا وَفَدَ عَلَيْهِ شُعَبَ الإِسْلَامِ

Siyasi Liderin Kendisine Gelen Heyetlere İslam'ın Şubelerini Öğretmesinin Müstehaplığı

٤٥٤١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ الْعِجْلِيُّ، حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ، حَدَّثَنَا سَعِيدٌ، حَدَّثَنَا قَتَادَةُ، حَدَّثَنَا غَيْرُ وَاحِدٍ مِمَّنْ لَقِيَ الْوَفْدَ، وَذَكَرَ أَبَا نَضْرَةَ أَنَّهُ حَدَّثَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ، لَمَّا قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا حَيٌّ مِنْ رَبِيعَةَ، وَبَيْنَنَا وَبَيْنَكَ كُفَّارُ مُضَرَ، وَإِنَّا لَا نَقْدِرُ عَلَيْكَ إِلَّا فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ، فَمُرْنَا بِأَمْرٍ نَدْعُو لَهُ مَنْ وَرَاءَنَا مِنْ قَوْمِنَا، وَنَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ إِذَا نَحْنُ أَخَذْنَا بِهِ أَوْ عَمِلْنَا، فَقَالَ: «آمُرُكُمْ بِأَرْبَعٍ، وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَتُؤْتُوا الزَّكَاةَ، وَتَصُومُوا رَمَضَانَ، وَتُعْطُوا الْخُمُسَ مِنَ الْمَغْنَمِ، وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنِ الدُّبَّاءِ، وَالْحَنْتَمِ، وَالْمُزَفَّتِ، وَالنَّقِيرِ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا عِلْمُكَ بِالنَّقِيرِ؟، قَالَ: «الْجِذْعُ تَنْقُرُونَهُ وَتُلْقُونَ فِيهِ مِنَ الْقُطَيْعَاءِ، أَوِ التَّمْرِ، ثُمَّ تَصُبُّونَ عَلَيْهِ الْمَاءَ كَيْ يَغْلِيَ، فَإِذَا سَكَنَ شَرِبْتُمُوهُ، فَعَسَى أَحَدُكُمْ أَنْ يَضْرِبَ ابْنَ عَمِّهِ بِالسَّيْفِ»، قَالَ: وَفِي الْقَوْمِ رَجُلٌ بِهِ ضَرْبَةٌ كَذَلِكَ، قَالَ: كُنْتُ أُخَبِّأُهَا حَيَاءً مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، قَالُوا: فَفِيمَ تَأْمُرُنَا أَنْ نَشْرَبَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، قَالَ: «اشْرَبُوا فِي أَسْقِيَةِ الْأَدَمِ الَّتِي تُلَاثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرْضُنَا كَثِيرُ الْجِرْذَانِ لَا يَبْقَى بِهَا أَسْقِيَةُ الْأَدَمِ، قَالَ: «وَإِنْ أَكَلَهَا الْجِرْذَانُ»، مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، ثُمَّ قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ لِأَشَجِّ عَبْدِ الْقَيْسِ: «إِنَّ فِيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمُ، وَالْأَنَاةُ» [٥ : ٣]

4541- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: (Bahreyn taraflarından) Abdulkays kabilesinden bazı insanlar Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizler, Rabîa kabilesinin bir koluyuz. Bizimle senin aranda, Mudar kâfirleri vardır. Bu sebeple de bizler, sana ancak haram aylarda gelmeye güç yetirebiliyoruz. Şimdi bize öyle bir şey emret ki kavmimizden geride bıraktıklarımızı da ona davet edelim, onu yaptığımız ve uyguladığımız takdirde biz de onun sayesinde cennete girelim!" dediler.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Size dört şey emrediyorum ve dört şeyi de size yasaklıyorum. Allah'a kulluk etmenizi ve O'na hiç bir şeyi ortak koşmamanızı, namazı dosdoğru kılmanızı, zekâtı vermenizi, Ramazan orucunu tutmanızı, ganimetlerin beşte birini (hak sahiplerine) vermenizi size emrediyorum. Size (şu dört şeyi de) yasaklıyorum: Dubbâ, hantem, müzeffet**

ve nekîr!" buyurdu. Onlar: "Ey Allah'ın Resûlü! Nekîr hakkında bilgin var mı?" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Hay hay, bir hurma kütüğüdür. Onu oyarsınız, sonra da içine ham veya kuru hurmalardan atarsınız. Sonra da fışkırması için su dökersiniz. Fışkırması geçtiğinde onu içersiniz. Öyle ki sizden biriniz (ondan içip sarhoş olunca da) amcasının oğluna kılıçla vurur!"** buyurdu.

O topluluğun içerisinde bu şekilde yaralanmış bir adam vardı. O kişi: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den utandığımdan dolayı bu yarayı gizliyordum!" dedi. Onlar: "O halde bize içeceğimizi neyle içmemizi emredersin, ey Allah'ın Peygamberi!" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ağızları bağlanan deri su kaplarından içiniz!"** buyurdu.

Onlar: "Ey Allah'ın Resûlü! Memleketimizde büyük fareler çoktur, oralarda deriden yapılma su kapları sağlam kalamaz!" dediler. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ise iki defa veya üç defa: **"Onları, büyük fareler yese de!"** buyurdu.

Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Eşecc Abdülkays'a: **"Hakikaten sende Allah'ın sevdiği iki özellik var: Ağırbaşlılık ve haysiyet!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ تَعْلِيمُ رَعِيَّتِهِ دِينَهُمْ بِالْأَفْعَالِ إِذَا جَهِلُوا

Siyasi Liderin Bilmediklerinde Tebaasına Dinlerini Fiillerle Öğretmesinin Müstehaplığı

٤٥٤٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجُنَيْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي الْمُهَلَّبِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ أَعْتَقَ سِتَّةَ أَعْبُدٍ عِنْدَ مَوْتِهِ، لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ غَيْرُهُمْ، قَالَ: «فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ لَهُ قَوْلًا شَدِيدًا، قَالَ: ثُمَّ دَعَا بِهِمْ فَجَزَّأَهُمْ، ثُمَّ أَقْرَعَ بَيْنَهُمْ فَأَعْتَقَ اثْنَيْنِ، وَأَرَقَّ أَرْبَعَةً» [٥ : ٣]

4542- İmrân b. Husayn bildiriyor: Ensâr'dan bir adam ölüm anında yanında bulunan altı kölesini azat etti. O kölelerden başka hiçbir malı da yoktu. Bu durum Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) ulaşınca ona ağır sözler söyledi. Sonra köleleri yanına çağırdı ve onları gruplara ayırdı. Sonra aralarında kura çekip ikisini azat etti. Diğer dördünü köle olarak bıraktı.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Zilâlu'l-cenne 1/84/190; Mişkât 2/625/5054); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Müslim 18/26.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/426; Müslim 1668/57; Ebû

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ إِذَا عَزَمَ عَلَى إِمْضَاءِ أَمْرٍ مِنَ الْأُمُورِ، فَأَشَارَ عَلَيْهِ مَنْ يَثِقُ بِهِ مِنْ رَعِيَّتِهِ بِضِدِّهِ أَنْ يَتْرُكَ مَا عَزَمَ عَلَيْهِ مِنْ إِمْضَاءِ ذَلِكَ الْأَمْرِ

Bir Şeyi Yapmaya Karar Verip de Tebaasından Güvendiği Birinin Aksinin Daha Doğru Olacağını Söylemesi Halinde Siyasi Liderin Kendi Kararından Vazgeçmesinin Müstehaplığı

٤٥٤٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ الْحَنَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو كَثِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ، قَالَ: كُنَّا قُعُودًا حَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَعَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فِي نَفَرٍ، فَقَامَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ ظَهْرَيْنَا، فَأَبْطَأَ عَلَيْنَا، وَخَشِينَا أَنْ يُقْتَطَعَ دُونَنَا، وَفَزِعْنَا، فَكُنْتُ أَوَّلَ مَنْ فَزِعَ، فَخَرَجْتُ أَبْتَغِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَتَّى أَتَيْتُ حَائِطًا لِلْأَنْصَارِ لِبَنِي النَّجَّارِ، فَدُرْتُ لَهُ هَلْ أَجِدُ لَهُ بَابًا، فَإِذَا رَبِيعٌ يَدْخُلُ فِي جَوْفِ الْحَائِطِ مِنْ خَارِجِهِ، وَالرَّبِيعُ: الْجَدْوَلُ، فَاحْتَفَزْتُ، فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: «أَبُو هُرَيْرَةَ؟» فَقُلْتُ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «مَا جَاءَ بِكَ؟»، قُلْتُ: قُمْتَ بَيْنَ أَظْهُرِنَا، فَأَبْطَأْتَ عَلَيْنَا، فَخَشِينَا أَنْ تُقْتَطَعَ دُونَنَا وَفَزِعْنَا، وَكُنْتُ أَوَّلَ مَنْ فَزِعَ، فَأَتَيْتُ هَذَا الْحَائِطَ، فَاحْتَفَزْتُ كَمَا يَحْتَفِزُ الثَّعْلَبُ، وَهَؤُلَاءِ النَّاسُ وَرَائِي، فَقَالَ: «يَا أَبَا هُرَيْرَةَ» وَأَعْطَانِي نَعْلَيْهِ، وَقَالَ: «اذْهَبْ بِنَعْلَيَّ هَاتَيْنِ فَمَنْ لَقِيتَ مِنْ وَرَاءِ هَذَا الْحَائِطِ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَيْقِنًا بِهَا قَلْبُهُ فَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ»، فَكَانَ أَوَّلُ مَنْ لَقِيتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَا هَاتَانِ النَّعْلَانِ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قُلْتُ: هَاتَانِ نَعْلَا رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، بَعَثَنِي بِهِمَا فَمَنْ لَقِيتُ مِنْ وَرَاءِ هَذَا الْحَائِطِ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَيْقِنًا بِهَا قَلْبُهُ بَشَّرْتُهُ بِالْجَنَّةِ، قَالَ: فَضَرَبَ عُمَرُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ بِيَدِهِ بَيْنَ ثَدْيَيَّ خَرَرْتُ لِاسْتِي، فَقَالَ: ارْجِعْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، فَرَجَعْتُ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ وَأَجْهَشْتُ بِالْبُكَاءِ، وَأَدْرَكَنِي عُمَرُ عَلَى أَثَرِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ: «مَا لَكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟»، قُلْتُ: لَقِيتُ عُمَرَ، فَأَخْبَرْتُهُ بِالَّذِي بَعَثْتَنِي بِهِ، فَضَرَبَنِي بَيْنَ ثَدْيَيَّ ضَرْبَةً خَرَرْتُ لِاسْتِي، فَقَالَ: ارْجِعْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا عُمَرُ، مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا فَعَلْتَ؟»، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، بَعَثْتَ أَبَا هُرَيْرَةَ بِنَعْلَيْكَ: مَنْ لَقِيَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَيْقِنًا

Dâvûd 3958; Tirmizî 1364; Nesâî 8/201; İbn Mâce 2345; Bak hadis no: 4320.

بِهَا قَلْبُهُ يُبَشِّرُهُ بِالْجَنَّةِ؟، قَالَ: «نَعَمْ»، قَالَ: فَلَا تَفْعَلْ، فَإِنِّي أَخْشَى أَنْ يَتَّكِلَ النَّاسُ عَلَيْهَا فَخَلِّهِمْ يَعْمَلُونَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَخَلِّهِمْ» [٥: ٣]

4543- Ebû Hureyre bildiriyor: İçlerinde Ebû Bekr ile Ömer'in de bulunduğu birkaç kişiyle beraber Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında oturuyorduk. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) yanımızdan kalkıp gitti. Gecikince geri yanımıza dönmeyeceğinden korkup ayaklandık. İçlerinde ilk ben telaşa kapılıp, Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) aramaya başladım ve Ensar'dan Necrân oğullarına ait bir bahçenin yanına ulaştım. İçeriye bir giriş yeri bulabilir miyim diye arandım, ama bulamadım. O sırada bir kuyudan çıkan bir suyun akarak duvardan bir yerden bahçenin içine doğru girdiğini gördüm. Tilki gibi o yerden içeriye Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına girdim. Beni görünce: "Ebû Hureyre, sen misin?" diye sorunca, ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Evet, benim" dedim. "Niye geldin?" diye sorduklarında ise şöyle dedim: "Aramızdayken kalkıp gittin, gecikince bir daha geri dönememenden endişelendik ki ilk ben telaşa kapıldım. Bu bahçeye geldim ve bir tilki gibi aranıp içeriye girdim. Diğerleri de peşimdeler." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ebû Hureyre!"** diyerek bana ayakkabılarını vererek: **"(Şahit olarak) bu iki ayakkabımla git ve bahçenin arkasında, kalbiyle inanarak Allah'tan başka ilâh olmadığına şahadet eden kimi görürsen ona cenneti müjdele"** buyurunca çıktım; ilk karşılaştığım kişi Ömer oldu. "Ey Ebû Hureyre! Bu elindeki ayakkabılar ne?" diye sorduğunda dedim ki: "Bunlar Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ayakkabıları, beni onlarla gönderdi ve kalbiyle inanarak Allah'tan başka ilâh olmadığına şahadet eden herkese cenneti müjdelememi söyledi.

Bunun üzerine Ömer göğsüme öyle vurdu ki, darbenin etkisiyle arkama oturdum. Sonra dedi ki: "Ey Ebû Hureyre! Gel beraber geri gidelim." Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) geri döndük, hıçkırarak ağlamaya başladım. Hemen arkamdan da Ömer geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ebû Hureyre! Neyin var?"** diye sorunca "Ömer'le karşılaştım ve bana dediğini ona da aktardım. Bundan dolayı göğsüme öyle bir vurdu ki arkama oturdum" dedim. **"Tamam, sen geri dön!"** buyurduktan sonra Ömer'e: **"Ey Ömer! Bunu neden yaptın?"** diye sordu. Ömer şu karşılığı verdi: "Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Ayakkabılarını vererek Ebû Hureyre'yi gönderip, kalbiyle inanarak Allah'tan başka ilâh olmadığına şahadet eden herkese cenneti müjdelemesini sen mi istedin?" **"Evet"** diye buyurunca Ömer dedi ki: "Bunu yapmasan (iyi olur), zira insanların sadece buna güvenmelerinden endişe ederim. (Bunu

söylemesen de) bırak insanlar amellerini eda etsinler." Bunun uzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Peki, bırakalım amellerini yapsınlar"** buyurdu [1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْإِمَامِ أَنْ يَشْتَغِلَ بِحَوَائِجِ بَعْضِ رَعِيَّتِهِ، وَإِنْ أَدَّاهُ ذَلِكَ إِلَى تَأْخِيرِ الصَّلَاةِ عَنْ أَوَّلِ وَقْتِهَا

Siyasi Liderin Namazını İlk Vaktinden Geciktirmesine Neden Olsa Bile Tebaasından Birisinin İhtiyaçlarıyla İlgilenmesinin Mubahlığı

٤٥٤٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: أُقِيمَتْ صَلَاةُ الْعِشَاءِ، فَقَامَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّ لِي إِلَيْكَ حَاجَةً، فَقَامَ بِنَاجِيَةٍ حَتَّى نَعَسَ الْقَوْمُ - أَوْ بَعْضُ الْقَوْمِ -، «ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى، فَصَلُّوا، وَلَمْ يَذْكُرْ أَنَّهُمْ تَوَضَّؤُوا» [٤: ٥٠]

4544- Enes der ki: "Yatsı namazı için kamet getirilince adamın biri kalktı ve: «Ey Allah'ın Resûlü! Senden bir isteğim var» dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) adamla baş başa konuşmaya başladı. Bu, o kadar uzun sürdü ki cemaat veya cemaatten bazıları uyuklamaya başladı. Sonrasında Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kalktı ve onlara namazı kıldırdı."

Ravi (Sâbit el-Bunânî) bekleme sırasında uyuklayanların abdest aldıklarından söz etmez.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 31.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 198); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/160, 3/268; Müslim 376/126; Ebû Dâvûd 201; Bak hadis no: 2033.

بَابُ بَيْعَةِ الْأَئِمَّةِ وَمَا يُسْتَحَبُّ لَهُمْ

Bâb: Siyasi Liderlere Biat ve Onlara Müstehap Olan Şeyler

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَخْذُ الْبَيْعَةِ مِنَ النَّاسِ عَلَى شَرَائِطَ مَعْلُومَةٍ

Siyasi Liderin Belli Şartlar Üzerinden İnsanlardan Biat Almasının Müstehaplığı

٤٥٤٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسٍ، عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: «بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ» [٥: ٣]

4545- Cerîr b. Abdillah der ki: "Namazı kılmak, zekâtı vermek ve müslümanlara karşı (samimiyetle) nasihatçi olmak şartı ile Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat ettim."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ النُّصْحَ لِكُلِّ مُسْلِمٍ فِي الْبَيْعَةِ الَّتِي وَصَفْنَاهَا كَانَ ذَلِكَ مَعَ الْإِقْرَارِ بِالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ

Söz Konusu Biatta Her Müslümana Nasihatçi Olmanın Emirleri Dinleyip İtaat Etmeyi de Kabulle Birlikte Olması

٤٥٤٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، عَنْ جَرِيرٍ، قَالَ: «بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ، وَالطَّاعَةِ، وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ»، فَكَانَ إِذَا اشْتَرَى شَيْئًا أَوْ بَاعَهُ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ: اعْلَمْ أَنَّ مَا أَخَذْنَا مِنْكَ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا أَعْطَيْنَاكَهُ فَاخْتَرْ [٥: ٣]

4546- Ebû Zür'a der ki: Cerîr: "Verilen emirleri dinleyip itaat etme ve her müslümana karşı dürüst ve nasihatkar olma üzerine Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat ettim" dedi. Bundan dolayı Cerîr birinden bir şey satın aldığı ya da sattığı zaman satışın tamamlanması için adama: "Senden aldığımız şey,

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/365; Buhârî 57; Müslim 97/56; Tirmizî 1925; Nesâî 7/140; Bak hadis no: 4546.

yanımızda sana verdiğimiz şeyden daha iyidir. Satıp satmama konusunda kararını ver" derdi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ اللَّذَيْنِ يُبَايِعُ الْإِمَامُ رَعِيَّتَهُ عَلَيْهِمَا

Tebaasının Siyasi Lidere Onu Dinleyip İtaat Etmek Üzere Biatının Vasfı

٤٥٤٧ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، أَنَّهُ قَالَ: أَخْبَرَنِي عُبَادَةُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ، قَالَ: «بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ، وَالطَّاعَةِ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ، وَالْمَنْشَطِ وَالْمَكْرَهِ، وَأَنْ لَا نُنَازِعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ، وَأَنْ نَقُومَ، أَوْ نَقُولَ بِالْحَقِّ حَيْثُ مَا كُنَّا، لَا نَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةَ لَائِمٍ» [٥: ٣]

4547- Ubâde b. es-Sâmit der ki: "Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem), zorluk ve kolaylıkta, hoşumuza giden ve gitmeyen şeylerde işitmek ve itaat etmek üzere; emir sahipleri ile çekişmeyeceğimize, her nerede olursak olalım muhakkak orada hakkı söyleyeceğimize veya uygulayacağımıza ve Allah yolunda hiç kimsenin kınamasından korkmayacağımıza dair biat ettik."[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ: «سَمِعَ عُبَادَةُ بْنُ الْوَلِيدِ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ

Ebû Hâtim der ki: "Ubâde b. el-Velîd, bunu Ubâde b. es-Sâmit'ten işitmiştir."

ذِكْرُ وَصْفِ السَّبَبِ الَّذِي تَقَعُ الْبَيْعَةُ فِي السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ اللَّذَيْنِ وَصَفْنَاهُمَا

Emirlerl Dinleme ve İtaat Etmeye Yönelik Söz Konusu Biatın Uygulanacağı Durumlar

٤٥٤٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، يَقُولُ لَنَا: » فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ « [٥: ٣]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 3/25); Şuayb: Sahîh'in şartlarına göre sahihtir. Ebû Dâvûd 4945; Nesâî 7/140; Bak hadis no: 4545.

[2] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 2/494; es-Silsiletu's-sahîha 3418); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/445, 2/446; Ahmed 5/316; Buhârî 7199; Nesâî 7/138; Bak hadis no: 4562, 4566.

4548- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme (ve itaat etme) üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[1]

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤٥٤٩ - أَخْبَرَنَا السَّامِيُّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ، أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ، قَالَ: كُنَّا نُبَايِعُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، يَقُولُ لَنَا: «فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ» [٥: ٣]

4549- İbn Ömer der ki: Hz. Peygamber'e (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme (ve itaat etme) üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْبَيْعَةَ إِنَّمَا يَجِبُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْإِمَامِ مِنَ النَّاسِ مِنَ الْأَحْرَارِ مِنْهُمْ دُونَ الْعَبِيدِ

İnsanlardan Siyasi Lidere Kölelerin Değil Hür Olanların Biat Etmesinin Gereği

٤٥٥٠ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ عَبْدًا بَايَعَ النَّبِيَّ ﷺ عَلَى الْهِجْرَةِ، فَأَتَاهُ سَيِّدُهُ يُرِيدُهُ، قَالَ: فَاشْتَرَاهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِعَبْدَيْنِ أَسْوَدَيْنِ، ثُمَّ لَمْ يُبَايِعْ أَحَدًا عَلَى الْهِجْرَةِ حَتَّى يَسْأَلَهُ: «أَعَبْدٌ هُوَ؟» [٥: ٣]

4550- Câbir b. Abdillah bildiriyor: Bir köle hicret konusunda Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelip biat etti. Kölenin efendisi gelip onu geri almak isteyince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) iki siyah köle karşılığında onu satın aldı. Bu

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2606); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/982; Ahmed 2/9; Buhârî 7202; Nesâî 7/152; Bak hadis no: 4557, 4565, 4561.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Müslim 1867; Tirmizî 1593; Nesâî 152.

olaydan sonra da: "Köle misin?" diye sormadan kimseden hicret konusunda biat almadı.[1]

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ أَنْ تَكُونَ بَيْعَةُ الرَّعِيَّةِ إِمَامَهُمْ عَلَيْهِ

Tebaanın Siyasi Liderlerine Biat Etmelerinin Müstehaplığı

٤٥٥١ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الطَّحَّانُ، عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ، قَالَ: «بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ وَأَنَا أَرْفَعُ غُصْنَ الشَّجَرَةِ عَنْ وَجْهِهِ، فَبَايَعْنَاهُ عَلَى أَنْ لَا نَفِرَّ لَمْ نُبَايِعْهُ عَلَى الْمَوْتِ، قُلْنَا لَهُ: كَمْ كُنْتُمْ؟، قَالَ: أَلْفٌ وَأَرْبَعُ مِائَةٍ» [٥: ٣]

4551- Ma'kil b. Yesâr der ki: "Hudeybiye zamanında Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat ettik. Ben de yüzüne değmesin diye ağacın dallarından birini yukarı doğru kaldırmıştım. Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) ölüm üzerine değil, kaçmamak üzere biat ettik."

Ona: "Kaç kişiydiniz?" diye sorduğumda: "1400 kişiydik" dedi.[2]

ذِكْرُ السَّبَبِ الَّذِي عَلَيْهِ تَقَعُ الْبَيْعَةُ مِنَ الرَّعِيَّةِ عَلَى الْأَئِمَّةِ

Tebaanın Siyasi Liderlerine Biat Etmelerinin Nedeni

٤٥٥٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، وَالْحَوْضِيُّ، عَنْ شُعْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُلَقِّنُنَا: «عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِيمَا اسْتَطَعْنَا» [٥: ٣٢]

4552- İbn Ömer der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme ve itaat etme üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/349; Müslim 1602; Ebû Dâvûd 3358; Tirmizî 1239; Nesâî 7/150.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1858/76.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/62, 2/81; Ebû Dâvûd 2940; Bak hadis no: 4548.

ذِكْرُ مَا يُسْتَحَبُّ لِلْإِمَامِ أَخْذُ الْبَيْعَةِ مِنْ نِسَاءِ رَعِيَّتِهِ عَلَى نَفْسِهِ إِذَا أَحَبَّ ذَلِكَ

Siyasi Liderin, Dilerse Tebaasının Kadınlarından Biatlarını Almasının Müstehaplığı

٤٥٥٣ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ، عَنْ أُمَيْمَةَ بِنْتِ رُقَيْقَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي نِسْوَةٍ يُبَايِعْنَهُ، فَقُلْنَ: نُبَايِعُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى أَنْ لَا نُشْرِكَ بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا نَسْرِقَ، وَلَا نَزْنِيَ، وَلَا نَقْتُلَ أَوْلَادَنَا، وَلَا نَأْتِيَ بِبُهْتَانٍ نَفْتَرِيهِ بَيْنَ أَيْدِينَا وَأَرْجُلِنَا، وَلَا نَعْصِيَكَ فِي مَعْرُوفٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فِيمَا اسْتَطَعْتُنَّ وَأَطَقْتُنَّ»، قَالَتْ: فَقُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَرْحَمُ بِنَا مِنْ أَنْفُسِنَا، هَلُمَّ نُبَايِعْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنِّي لَا أُصَافِحُ النِّسَاءَ، إِنَّمَا قَوْلِي لِمِائَةِ امْرَأَةٍ كَقَوْلِي لِامْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ، أَوْ مِثْلَ قَوْلِي لِامْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ» [٥: ٣]

4553- Umeyme binti Rukayka anlatıyor: Ben ve (Ensar'dan) bir grup kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına biat etmek üzere gelmiştik. Kadınlar: "Ey Allah'ın Resûlü! Sana; Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayacağımıza, hırsızlık yapmayacağımıza, zina etmeyeceğimize, çocuklarımızı öldürmeyeceğimize, ellerimiz ile ayaklarımızla uyduracağımız bir yalanla (hiç kimseye) iftira etmeyeceğimize ve (dinin güzel gördüğü) maruf konularda sana karşı gelmeyeceğimiz üzere biat ediyoruz" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Yapabileceğiniz ve güç yetirebileceğiniz hususlarda"** buyurdu.

Umeyme binti Rukayka devamla der ki: Ben: "Allah ve Resûlü bize bizden daha merhametlidir. Haydi (elini uzat da) ey Allah'ın Resûlü! Sana biat edelim" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Doğrusu ben, kadınlarla musafaha ed(erek biat al)mam. Benim yüz kadına söyleyeceğim şeyler, bir kadına söylediğim söz gibidir** -veya bir kadına söylediğim sözün aynısıdır-" buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 529); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/982; Ahmed 6/357; Tirmizî 1597; Nesâî 7/149; İbn Mâce 2874.

ذِكْرُ الْأَسْبَابِ الَّتِي كَانَتْ بَيْعَةُ النِّسَاءِ عَلَى الْمُصْطَفَى ﷺ بِهَا

Kadınların Mustafa'ya (sallallahu aleyhi vesellem) Biat Ettikleri Konular

٤٥٥٤ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي السَّرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ تُبَايِعُ النَّبِيَّ ﷺ، فَأَخَذَ عَلَيْهَا أَنْ «﴿لَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ﴾»، الْآيَةَ، قَالَتْ: فَوَضَعَتْ يَدَهَا عَلَى رَأْسِهَا حَيَاءً، فَأَعْجَبَ النَّبِيَّ ﷺ مَا رَأَى مِنْهَا، فَقَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ: قَرِّي أَيَّتُهَا الْمَرْأَةُ، فَوَاللَّهِ مَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِلَّا عَلَى هَذَا، فَبَايَعَهَا بِالْآيَةِ [٥: ٣٢]

4554- Hz. Aişe der ki: Fatıma binti Utbe b. Rabîa Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) biat etmek için gelince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ***"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek"*** (Mumtehıne 12) üzere biatını kabul etti. Fatıma utancından elini başına koyunca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onun bu haline hayran kaldı Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) hoşuna gitti. Ben de ona: "Ey kadın, kabul et! Allah'a andolsun ki, hepimiz bunun üzerine biat ettik" deyince, Fatıma: "O zaman tamam" dedi ve zikredilen âyet üzere biat etti.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ عِنْدَ بَيْعَةِ الْأُمَرَاءِ وَالْخُلَفَاءِ

Valiler ile Halifelere Biat Edecek Kimsenin Yapması Gerekenler

٤٥٥٥ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مِهْرَانَ السَّبَّاكُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ، قَالَ: حَدَّثَنِي فُرَاتٌ الْقَزَّازُ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ تَسُوسُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ كُلَّمَا مَاتَ نَبِيٌّ قَامَ نَبِيٌّ، وَأَنَّهُ لَيْسَ بَعْدِي نَبِيٌّ»، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا يَكُونُ بَعْدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟، قَالَ: «خُلَفَاءُ وَيَكْثُرُونَ»، قَالَ: فَكَيْفَ تَأْمُرُنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟، قَالَ: «أَدُّوا بَيْعَةَ الْأَوَّلِ فَالْأَوَّلِ، وَأَدُّوا إِلَيْهِمْ مَا لَهُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ سَائِلُهُمْ عَنِ الَّذِي لَكُمْ» [٣: ٦٩]

4555- Ebû Hureyre der ki: Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"İsrail oğullarına peygamberler önderlik yapardı. Bundan dolayı ölen her bir peygamberin ardından başka bir peygamber gönderilirdi. Benden sonra ise peygamber**

---

[1] Elbânî: İsnâdı sahihtir; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/151.

gelmeyecektir" buyurdu. Adamın birisi: "Senden sonra ne olacak, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca da Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Birçok halifeniz olacaktır."** Adam: "Bize ne emredersin, Ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca da: **"Sırayla onlara edeceğiniz biatlara sadık kalın ve Allah'ın onlara tanıdığı hakları siz de onlara tanıyın. Zira Allah yönettikleri kişilerden dolayı onları hesaba çekecektir"** buyurdu.[1]

بَابُ طَاعَةِ الْأَئِمَّةِ

Bâb: Siyasi Liderlere İtaat

٤٥٥٦ - أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ دَاوُدَ بْنِ وَرْدَانَ، بِالْفُسْطَاطِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ أَطَاعَ الْأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي، وَمَنْ عَصَى الْأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي»

4556- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiş olur. Bana karşı gelen, Allah'a karşı gelmiş olur. Başındaki yöneticiye itaat eden bana itaat etmiş olur. Başındaki yöneticiye karşı gelen de bana karşı gelmiş olur."**[2]

ذِكْرُ أَحَدِ التَّخْصِيصَيْنِ الَّذِي يَخُصُّ عُمُومَ الْخِطَابِ الَّذِي فِي خَبَرِ أَبِي هُرَيْرَةَ

Ebû Hureyre Hadisindeki Umumi Hitabı Tahsis Eden Şeylerden Birisi

٤٥٥٧ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، يَقُولُ لَنَا: «فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ» [٣: ٥٥]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 8/127); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/297; Buhârî 3455; Müslim 1842; İbn Mâce 2871.

[2] Elbânî: Sahih (Zilâlu'l-cenne 1065); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/244; Buhârî 2957; Müslim 1835/32; Nesâî 7/154.

4557- İbn Ömer der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme ve itaat etme üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[1]

ذِكْرُ التَّخْصِيصِ الثَّانِي الَّذِي يَخُصُّ عُمُومَ الْخِطَابِ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ قَبْلُ

Daha Önce Zikrı Geçen Umumi Hitabı Tahsis Eden Şeylerden İkincisi

٤٥٥٨ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْحَكَمِ بْنِ ثَوْبَانَ، أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلْقَمَةَ بْنَ مُجَزِّزٍ الْمُدْلِجِيَّ عَلَى بَعْثٍ أَنَا فِيهِمْ، فَخَرَجْنَا حَتَّى إِذَا كُنَّا عَلَى رَأْسِ غَزَاتِنَا أَوْ فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ اسْتَأْذَنَتْهُ طَائِفَةٌ، فَأَذِنَ لَهُمْ، وَأَمَرَ عَلَيْهِمْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ حُذَافَةَ السَّهْمِيَّ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ بَدْرٍ، وَكَانَتْ فِيهِ دُعَابَةٌ، فَكُنْتُ فِيمَنْ رَجَعَ مَعَهُ، فَبَيْنَا نَحْنُ فِي الطَّرِيقِ نَزَلْنَا مَنْزِلًا، وَأَوْقَدَ الْقَوْمُ نَارًا يَصْطَلُونَ بِهَا، أَوْ يَصْنَعُونَ عَلَيْهَا صَنِيعًا لَهُمْ، إِذْ قَالَ لَهُمْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُذَافَةَ: أَلَيْسَ لِي عَلَيْكُمُ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ؟، قَالُوا: بَلَى، قَالَ: فَأَنَا آمُرُكُمْ بِشَيْءٍ أَلَا فَعَلْتُمُوهُ؟، قَالُوا: بَلَى، قَالَ: فَإِنِّي أَعْزِمُ عَلَيْكُمْ بِحَقِّي وَطَاعَتِي إِلَّا تَوَاثَبْتُمْ فِي هَذِهِ النَّارِ، قَالَ: فَقَامَ نَاسٌ حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُمْ وَاثِبُونَ فِيهَا، قَالَ: أَمْسِكُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ، إِنَّمَا كُنْتُ أَضْحَكُ مَعَكُمْ، فَلَمَّا قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ أَمَرَكُمْ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا تُطِيعُوهُ» [٣: ٥٥]

4558- Ebû Saîd el-Hudrî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Alkame b. Maczer el-Mudlicî'yi benim de içinde bulunduğum bir orduya komutan tayin etti. Savaşacağımız yere vardığımızda -veya- yolun bir yerinde iken ordudan ayrılmak üzere bir fırka izin isteyince onlara izin verdi ve Abdullah b. Huzâfe'yı onlara komutan kıldı. Abdullah, Bedir savaşçılarından olup şakacı biri idi. Ben de kendisiyle geri dönenlerin arasında idim. Yolda bir yerde konakladığımızda aydınlanmak veya yemek yapmak için ateş yaktık. Abdullah b. Huzâfe: "Sız benim sözümü işitip itaat etmekle yükümlü değil misiniz?" diye sorunca: "Evet" dediler. Abdullah: "Ben size bir şey emredersem yapmayacak mısınız?" diye sorunca da: "Evet, yapacağız" karşılığını verdiler. Bunun üzerine: "Size bu ateşe girmenizi emrediyorum" dedi. Bu emir üzerine Müslümanlardan bazıları ateşe

---

[1] **Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4548.**

doğru kalktı. Abdullah onların ateşe atlayacağını görünce: "Durun, size şaka yaptım" dedi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına gelip durumu anlattıklarında: **"Size günahı emredene itaat etmeyiniz"** buyurdu.[1]

٤٥٥٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَيْوَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو هَانِئٍ، عَنْ أَبِي عَلِيٍّ عَمْرِو بْنِ مَالِكٍ الْجَنْبِيِّ، عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «ثَلَاثَةٌ لَا يُسْأَلُ عَنْهُمْ: رَجُلٌ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ، وَعَصَى إِمَامَهُ، وَمَاتَ عَاصِيًا، وَأَمَةٌ أَوْ عَبْدٌ أَبَقَ مِنْ سَيِّدِهِ فَمَاتَ، وَامْرَأَةٌ غَابَ زَوْجُهَا وَقَدْ كَفَاهَا مُؤْنَةَ الدُّنْيَا فَخَانَتْهُ بَعْدَهُ، وَثَلَاثَةٌ لَا يُسْأَلُ عَنْهُمْ: رَجُلٌ يُنَازِعُ اللَّهَ رِدَاءَهُ، فَإِنَّ رِدَاءَهُ الْكِبْرُ وَإِزَارَهُ الْعِزُّ، وَرَجُلٌ فِي شَكٍّ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ، وَالْقَانِطُ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ» [٢: ٧٦]

4559- Fadâle b. Ubeyd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Üç kimse vardır ki, sorgusuz cezalandırılır: (İslam) cemaatinden (inanç yönünden) ayrılan kişi. Devlet başkanına isyan eden kimse. Bu kişi, asi olarak ölür. Efendisinden kaçan cariye veya köle. Bu da (asi olarak) ölür.[2] Ayrıca kocası hanımından uzak kalıp ona dünyanın geçimini sağlamış, fakat kocasının yokluğunda ona (çeşitli şekillerde) ihanet eden kadın.**

Yine üç kişi vardır ki, sorgusuz cezalandırılır: Allah'ın ridası konusunda O'nunla çekişen kişi. Çünkü Allah'ın ridası, büyüklüktür. İzarı da izzet/yüceliktir. Allah'ın işi hakkında şüphe duyan kişi. Allah'ın rahmetinden ümit kesen kişi."[3]

٤٥٦٠ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، أَنَّ بُكَيْرًا حَدَّثَهُ، أَنَّ سُهَيْلَ بْنَ ذَكْوَانَ حَدَّثَهُ، أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهُ قَالَ: «آمُرُكُمْ بِثَلَاثٍ، وَأَنْهَاكُمْ عَنْ ثَلَاثٍ آمُرُكُمْ: أَنْ تَعْبُدُوا

---

[1] Elbânî: Hasen sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2324); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 3/67; İbn Mâce 2863.

[2] İbarenin aslı "Devlet başkanına isyan eden kişi ile efendisinden kaçan köle, asi olarak ölür" şeklindedir. Bu ibarede düşme, öne ve geri alma ifadeleri vardır. Bu düzeltme, İhsân'dan yapılmıştır.

[3] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 542); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/19.

اللَّهَ، وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَتَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَتَفَرَّقُوا، وَتُطِيعُوا لِمَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ أَمْرَكُمْ، وَأَنْهَاكُمْ عَنْ: قِيلَ وَقَالَ، وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةِ الْمَالِ» [١ : ٤٨]

4560- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Size üç şeyi emredip üç şeyi de yasaklıyorum. Allah'a ibadet etmenizi ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamanızı, Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp ayrılmamanızı ve Allah'ın size idareci kıldığı kişiye itaat etmenizi emredip, dedikoduyu, çok soru sormayı ve malınızı israf etmenizi yasaklıyorum."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ : «أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا»، أَمْرٌ فَرْضٌ عَلَى الْمُخَاطَبِينَ فِي كُلِّ الْأَحْوَالِ، وَقَوْلُهُ: «وَتَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا»، أَرَادَ بِهِ كِتَابَ اللَّهِ، وَهُوَ فَرْضٌ عَلَى بَعْضِ الْمُخَاطَبِينَ الَّذِينَ تَقَعُ بِهِمُ الْحَاجَةُ إِلَى اسْتِعْمَالِهِ فِي حَالٍ دُونَ حَالٍ، «وَتُطِيعُوا لِمَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ أَمْرَكُمْ»، لَفْظُهُ عَامٌّ لَهُ تَخْصِيصَانِ أَحَدُهُمَا: أَنْ يُؤْمَرَ الْمَرْءُ بِمَا لَهُ فِيهِ رِضًى، وَالثَّانِي إِذَا أُمِرَ مَا اسْتَطَاعَ دُونَ مَا لَا يَسْتَطِيعُ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), ***"Allah'a ibadet etmenizi ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamanız"*** emri muhataplara her durumda farz olan bir emirdir. "Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp ayrılmamanız" ifadesinde Allah'ın ipinden kasıt, Allah'ın Kitâb'ıdır. Bu emir de bu yöndeki ihtiyacın karşılanmasına binaen muhataplardan bazılarına bazı durumlarda farz olan bir emirdir. "Allah'ın size idareci kıldığı kişiye itaat etmeniz" umumi bir emirdir, ancak iki şeyle tahsis edilmiştir. Biri, verilecek emrin kişinin razı olabileceği bir konuda olmasıdır. İkincisi de verilen emri yerine getirmeye kişinin gücünün yetmesidir.

ذِكْرُ أَحَدِ التَّخْصِيصَيْنِ اللَّذَيْنِ يَخُصَّانِ عُمُومَ تِلْكَ اللَّفْظَةِ الَّتِي تَقَدَّمَ ذِكْرُنَا لَهَا

Daha Önce Zikri Geçen Lafzın Umumi Hitabını Tahsis Eden Şeylerden Birisi

٤٥٦١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ الطَّائِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، يَقُولُ لَنَا: «فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ» [١ : ٤٨]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 685); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/990; Ahmed 2/327, 2/360; Müslim 1715/10.

4561- İbn Ömer der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme ve itaat etme üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[1]

ذِكْرُ التَّخْصِيصِ الثَّانِي الَّذِي يَخُصُّ عُمُومَ تِلْكَ اللَّفْظَةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا

Daha Önce Zikri Geçen Lafzın Umumi Hitabını Tahsis Eden Şeylerden İkincisi

٤٥٦٢ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْقَطَّانُ، بِالرَّقَّةِ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، حَدَّثَنَا مُدْرِكُ بْنُ سَعْدٍ الْفَزَارِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ حَيَّانَ أَبَا النَّضْرِ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «اسْمَعْ وَأَطِعْ فِي عُسْرِكَ وَيُسْرِكَ، وَمَنْشَطِكَ وَمَكْرَهِكَ، وَأَثَرَةٍ عَلَيْكَ، وَإِنْ أَكَلُوا مَالَكَ وَضَرَبُوا ظَهْرَكَ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَعْصِيَةً» [١ : ٤٨]

4562- Ubâde b. es-Sâmit'in bildirdiğine göre, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Darlıkta ve bollukta, iyi günde kötü günde, başkaları sana tercih edilse de malını yiyip dövseler dahi masiyet olmadığı müddetçe (idareciyi) dinle ve ona itaat et."**[2]

٤٥٦٣ - أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى بْنِ مُجَاشِعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي سُلَيْمُ بْنُ عَامِرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ الْبَاهِلِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَخَطَبَنَا فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْجَدْعَاءِ، وَتَطَاوَلَ فِي غَرْزِ الرَّحْلِ، فَقَالَ: «أَيُّهَا النَّاسُ»، فَقَالَ رَجُلٌ فِي آخِرِ النَّاسِ: مَا تَقُولُ، أَوْ مَا تُرِيدُ؟ فَقَالَ: «أَلَا تَسْمَعُونَ، أَطِيعُوا رَبَّكُمْ، وَصَلُّوا خَمْسَكُمْ، وَأَدُّوا زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ، وَأَطِيعُوا أُمَرَائَكُمْ تَدْخُلُوا جُنَّةَ رَبِّكُمْ»، فَقُلْتُ لِأَبِي أُمَامَةَ: ابْنَ كَمْ كُنْتَ يَوْمَئِذٍ حِينَ سَمِعْتَ هَذَا؟، قَالَ «: سَمِعْتُ وَأَنَا ابْنُ ثَلَاثِينَ سَنَةً» [١ : ١٢]

4563- Ebû Umâme el-Bâhilî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i, Veda haccında kulağı kesik dişi devesinin üzerinde ve devenin semerinin üzengisinde (ayağını) uzatmış vaziyette -bize hutbe verirken- işittim. Hz. Peygamber (sallallahu

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4548.

[2] Elbânî: Sahih (Zilâlu'l-cenne 1026; es-Silsiletu's-sahîha 3418); Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 4547.

aleyhi vesellem): **"Ey insanlar!"** buyurdu. İnsanların sonunda yer alan bir adam: "Ne söylüyorsun? Veya ne istiyorsun?" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"İşitmez misiniz? Rabbinize itaat ediniz. Beş vakit namazınızı kılınız. Mallarınızın zekatını veriniz. Yöneticilerinize itaat ediniz. İşte bu takdirde Rabbinizin cennetine girersiniz"** buyurdu.

(Hadisin ravisi Süleym b. Âmir der ki:) Ben, Ebû Umâme'ye: "Bunu işittiğin gün sen kaç yaşında idin?" diye sordum. Ebû Umâme: "Ben, otuz yaşında iken bunu işittim" dedi.[1]

ذِكْرُ أَحَدِ التَّخْصِيصَيْنِ اللَّذَيْنِ يَخُصَّانِ عُمُومَ تِلْكَ اللَّفْظَةِ الَّتِي ذَكَرْنَاهَا فِي خَبَرِ أَبِي أُمَامَةَ

Üstteki Ebû Umâme Hadisinde Zikri Geçen Lafzın Umumi Hitabını Tahsis Eden Şeylerden Birisi

٤٥٦٤ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ عَاصِمٍ أَبُو طَالِبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحُصَيْنِ، عَنْ أُمِّ الْحُصَيْنِ أَنَّهَا حَدَّثَتْهُ، قَالَتْ: حَجَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَجَّةَ الْوَدَاعِ، فَرَأَيْتُ أُسَامَةَ أَوْ بِلَالًا يَقُودُ بِخِطَامِ نَاقَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَالْآخَرَ رَافِعُ ثَوْبَهُ يَسْتُرُهُ بِهِ مِنَ الْحَرِّ، حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ، ثُمَّ انْصَرَفَ، فَوَقَفَ النَّاسُ وَقَدْ جَعَلَ ثَوْبَهُ مِنْ تَحْتِ إِبْطِهِ الْأَيْمَنِ عَلَى عَاتِقِهِ الْأَيْسَرِ، قَالَ: فَرَأَيْتُ تَحْتَ غُضْرُوفِهِ الْأَيْمَنِ كَهَيْئَةِ جُمْعٍ، ثُمَّ ذَكَرَ قَوْلًا كَثِيرًا، وَكَانَ فِيمَا يَقُولُ ﷺ: «إِنْ أُمِّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ مُجَدَّعٌ أَسْوَدُ يَقُودُكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ، فَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا»، ثُمَّ قَالَ: «هَلْ بَلَّغْتُ؟» [١ : ١٢]

4564- Yahya b. el-Husayn, ninesi Ümmü'l-Husayn'dan bildiriyor: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile Vedâ haccına katıldım. Hac sırasında Usâme b. Zeyd ve Bilâl'dan birisi Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) devesinin yularından tutup çekerken diğeri sıcaklardan korumak için giysisini kaldırıp Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gölge yapıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Akabe cemresini taşlayana kadar da bu şekilde yaptılar. Sonra oradan ayrıldı. İnsanlar vakfe yaptılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), giysisini sağ koltuğunun altından geçirip sol omzuna attı. Sağ kıkırdağının altında peygamberlik mührünü gördüm. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) pek çok şey söyledi. Bunlar arasından şöyle buyurdu: **"Eğer sizin başınıza uzuvları kesilmiş bir köle emîr tayin edilir de sizi**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 867); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/251; Tirmizî 616.

Allah'ın Kitabı ile yönetirse, onu dinleyip itaat edin." Sonra: **"Tebliğ ettim mi?"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ التَّخْصِيصِ الثَّانِي الَّذِي يَخُصُّ عُمُومَ اللَّفْظَةِ الَّتِي تَقَدَّمَ ذِكْرُنَا لَهَا

Daha Önce Zikri Geçen Lafzın Umumi Hitabını Tahsis Eden Şeylerden İkincisi

٤٥٦٥ - أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ سَلْمٍ الْأَصْبَهَانِيُّ، بِالرَّيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِصَامِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ عَجْلَانَ مَوْلَى مُرَّةَ الطَّيِّبِ وَلَقَبُهُ جَبْرٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُبَايِعُنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، ثُمَّ يُلَقِّنُنَا: «فِيمَا اسْتَطَعْتَ» [١: ١٢]

4565- İbn Ömer der ki: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) verdiği emirleri dinleme ve itaat etme üzerine biat ettiğimizde "Gücümüzün yettiği kadarıyla" dememizi isterdi.[2]

ذِكْرُ خَبَرٍ يُصَرِّحُ بِالتَّخْصِيصَيْنِ اللَّذَيْنِ ذَكَرْنَاهُمَا

Zikredilen İki Tahsisi Belirten Diğer Haber

٤٥٦٦ - أَخْبَرَنَا الصُّوفِيُّ، بِبَغْدَادَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ خَارِجَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُدْرِكُ بْنُ سَعْدٍ الْفَزَارِيُّ أَبُو سَعْدٍ، عَنْ حَيَّانَ أَبِي النَّضْرِ، سَمِعَ جُنَادَةَ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ، سَمِعَ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا عُبَادَةَ»، قُلْتُ: لَبَّيْكَ، قَالَ: «اسْمَعْ وَأَطِعْ فِي عُسْرِكَ وَيُسْرِكَ، وَمَكْرَهِكَ، وَأَثَرَةٍ عَلَيْكَ، وَإِنْ أَكَلُوا مَالَكَ، وَضَرَبُوا ظَهْرَكَ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ مَعْصِيَةً لِلَّهِ بَوَاحًا» [١: ١٢]

4566- Ubâde b. es-Sâmit der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Darlıkta ve bollukta, iyi günde kötü günde, başkaları sana tercih edilse de malını yiyip dövseler dahi masiyet olmadığı müddetçe (idareciyi) dinle ve ona itaat et."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih (Zilâlu'l-cenne 1062); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/402; Müslim 1298/311; Tirmizî 1706; Nesâî 7/154; İbn Mâce 1861.

[2] Elbânî: Sahih. Bak hadis no: 3062, 4548.

[3] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Bak hadis no: 4547.

ذِكْرُ نَفْيِ إِيجَابِ الطَّاعَةِ لِلْمَرْءِ إِذَا دَعَا إِلَى مَعْصِيَةِ اللَّهِ ﷻ

Allah'a İsyan Olan Bir Konuda Emre İtaatin Gerekmemesi

٤٥٦٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ هُوَ ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ زُبَيْدٍ، عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَيْشًا، وَأَمَرَ عَلَيْهِمْ رَجُلًا، فَأَوْقَدَ نَارًا، فَقَالَ: ادْخُلُوهَا، فَأَرَادَ نَاسٌ أَنْ يَدْخُلُوهَا، وَقَالَ آخَرُونَ: إِنَّا فَرَرْنَا مِنْهَا، فَذُكِرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَقَالَ لِلَّذِينَ أَرَادُوا أَنْ يَدْخُلُوهَا: «لَوْ دَخَلْتُمُوهَا لَمْ تَزَالُوا فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»، أَوْ قَالَ: «أَبَدًا»، وَقَالَ لِلْآخَرِينَ: «خَيْرًا»، وَقَالَ: «أَحْسَنْتُمْ، لَا طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ» [١: ١٢]

4567- Hz. Ali der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir müfreze gönderdi ve bir adamı başlarına komutan kıldı. Komutan ateş yakıp: "Haydi ateşe girin!" dedi. Bir kısım ona girmek isteyince diğer kısım: "Zaten biz ondan kaçtık" dediler. Bu durum Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) zikredildiğinde ateşe girmek isteyenlere: **"Şayet ateşe girseydiniz kıyamet gününe kadar ya da ebediyen onda kalırdınız"** buyurdu. Girmek istemeyenlere de hayırlı şeyler söyleyip: **"(Girmemekle) iyi yaptınız. Allah'a isyan etmeye yönelik bir emre itaat edilmez! Şüphesiz ki itaat ancak iyi şeylerde olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ طَاعَةِ الْمَرْءِ لِمَنْ دَعَاهُ إِلَى مَعْصِيَةِ الْبَارِي ﷻ

Kişi Allah'a İsyana Davet Ettiğinde Ona İtaat Etmenin Yasaklanışı

٤٥٦٨ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ، بِطَرَسُوسَ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ بِالرَّقَّةِ، قَالَا: حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ مَهْدِيٍّ، عَنِ الثَّوْرِيِّ، عَنْ زُبَيْدٍ، عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ ، قَالَ: «لَا طَاعَةَ لِبَشَرٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ ﷻ» [٢: ١]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2360; es-Silsiletu's-sahîha 181) Şuayb: Buhâri ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 1/94; Buhârî 7257; Müslim 1840; Ebû Dâvûd 2625; Nesâî 7/109; Bak hadis no: 4568, 4569.

4568- Hz. Ali'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'a isyan konusunda hiçbir insana itaat edilmez"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ أَنْ يُطِيعَ الْمَرْءُ أَحَدًا مِنْ أَوْلَادِ آدَمَ إِذَا أَمَرَهُ بِمَا لَيْسَ لِلَّهِ فِيهِ رِضًى

Yüce Allah'ın Razı Olmadığı Bir Şeyi Emreden İnsan Evladına İtaat Etmenin Yasaklanışı

٤٥٦٩ - أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ، بِطَرَسُوسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ الْبَذَشِيُّ، وَهِيَ قَرْيَةٌ بِقَوْمَسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ زُبَيْدٍ، عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «لَا طَاعَةَ لِبَشَرٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ» [٢: ٨١]

4569- Hz. Ali'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'a isyan konusunda hiçbir insana itaat edilmez"** buyurmuştur.[2]

ذِكْرُ تَخَوُّفِ الْمُصْطَفَى ﷺ عَلَى أُمَّتِهِ مُجَانَبَتِهِمُ الطَّرِيقَ الْمُسْتَقِيمَ بِانْقِيَادِهِمْ لِلْأَئِمَّةِ الْمُضِلِّينَ

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) Ümmetini Saptırıcı Liderlere Uymak Suretiyle Doğru Yoldan Uzaklaşacakları Yönünde Korkutması

٤٥٧٠ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ يُوسُفَ أَبُو حَمْزَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ زَنْجُوَيْهِ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي الْأَشْعَثِ الصَّنْعَانِيِّ، عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ، قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ: «إِنِّي لَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي إِلَّا الْأَئِمَّةَ الْمُضِلِّينَ، وَإِذَا وُضِعَ السَّيْفُ فِي أُمَّتِي لَمْ يُرْفَعْ عَنْهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» [٣: ٢٢]

4570- Şeddâd b. Evs, Hz. Peygamber'den (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle nakleder: **"Ümmetim için dalâlete düşüren idarecilerden başa bir şeyden korkum yoktur. Ümmetimin arasına kılıç (kavga) indiği zaman kıyamete kadar geri çekilmez."**[3]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4567.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4567.

[3] Elbânî: Sahih (Mişkât 5394; es-Silsiletu's-sahîha 1582); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/123; Ebû Dâvûd 4252; İbn Mâce 3952.

ذِكْرُ وَصْفِ الْأَئِمَّةِ الْمُضِلِّينَ الَّتِي كَانَ يَتَخَوَّفُهَا عَلَى أُمَّتِهِ ﷺ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ümmetini Korkuttuğu Saptırıcı Siyasi Liderlerin Vasfı

٤٥٧١ - أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ الْمُقْرِئُ أَبُو الْقَاسِمِ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عُمَرَ الْأَصْفَهَانِيُّ رُسْتَهْ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ، وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ، حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤَسَاءَ جُهَّالًا، فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا»، فَلَقِيتُ بَعْدَ ذَلِكَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بِسَنَةٍ فَحَدَّثَنِيهُ» [٣: ٢٢]

4571- Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Allah insanların arasından ilmi çekerek almaz. Ama âlimleri aralarından alarak ilmi de onlardan almış olur. Bu şekilde de âlim kalmayınca insanlar cahil kişilerden önderler edinirler. Onlara soru sorulduğu zaman ilimleri olmadan fetva verirler. Bu şekilde hem sapar, hem de saptırırlar."**

Bundan bir sene sonra Abdullah b. Amr'a rastladığımda bu hadisi bana bildirdi.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الضَّلَالَةِ الَّتِي كَانَ يَتَخَوَّفُهَا ﷺ عَلَى أُمَّتِهِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ümmetini Korkuttuğu Sapkınlığın Vasfı

٤٥٧٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَدِيٍّ أَبُو نُعَيْمٍ، وَحَاجِبُ بْنُ أَرْكِينَ، قَالَا: حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، سَمِعْتُ اللَّيْثَ بْنَ سَعْدٍ، يَقُولُ: حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي عَبْلَةَ، عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ، أَنَّهُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَوْفُ بْنُ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيُّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَظَرَ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: «هَذَا أَوَانُ رَفْعِ الْعِلْمِ»، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ يُقَالُ لَهُ: لَبِيدُ بْنُ زِيَادٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، يُرْفَعُ الْعِلْمُ وَقَدْ أُثْبِتَ وَوَعَتْهُ الْقُلُوبُ؟ فَقَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih (er-Ravdu'n-nadîr 579; es-Silsiletu's-sahiha 2489); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 2/162, 2/190; Buhârî 100; Müslim 2673/13; Tirmizî 2652; İbn Mâce 52; Darimî 1/77.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنْ كُنْتُ لَأَحْسِبُكَ أَفْقَهَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ»، ثُمَّ ذَكَرَ ضَلَالَةَ الْيَهُودِ، وَالنَّصَارَى عَلَى مَا فِي أَيْدِيهِمْ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، قَالَ: فَلَقِيتُ شَدَّادَ بْنَ أَوْسٍ، وَحَدَّثْتُهُ بِحَدِيثِ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ، فَقَالَ: صَدَقَ عَوْفٌ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَوَّلِ ذَلِكَ يُرْفَعُ؟، قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: الْخُشُوعُ حَتَّى لَا تَرَى خَاشِعًا [٣: ٢٢]

4572- Avf b. Mâlik el-Eşcaî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (bir gün) göğe bakıp: **"Bu, ilmin kaldırılacağı andır"** buyurdu. Bunun üzerine Ensar'dan Lebîd b. Ziyâd adında bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! İlim sağlamlaştırılmış ve kalpler onu ezberleyip bellemişken ilim (nasıl) kaldırılır?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ben de seni Medinelilerin en fakihlerinden/kavrayışlılarından sanıyordum"** buyurdu.

Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ellerinde Allah'ın Kitab'ı bulunmasına rağmen Yahudiler ile Hıristiyanların sapıtmalarından bahsetti.

(Hadisin ravisi Cübeyr b. Nufeyr) der ki: (Bayram namazı meydanında) Şeddâd b. Evs'le karşılaştım. Ona (bu) Avf b. Mâlik hadisini naklettim. Bunun üzerine Şeddâd b. Evs: "Avf, doğru söylemiş" dedi. Daha sonra da bana: "İlk kaldırılacak şeyin ne olduğunu sana haber vereyim mi?" dedi. Ben de: "Olur, (söyle)" dedim. O da: "Huşû (önce kaldırılacak), öyle olacak ki huşu sahibi birini (neredeyse hiç) göremeyeceksin" dedi. [1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنْ تَرْكِ اعْتِقَادِ الْمَرْءِ الْإِمَامَ الَّذِي يُطِيعُ اللَّهَ جَلَّ وَعَلَا فِي أَسْبَابِهِ

Her Hâliyle Allah'a Boyun Eğmiş Olan Siyasi Lidere Kişinin İnanmayı Terketmenin Yasaklanışı

٤٥٧٣ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ رِفَاعَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ لَهُ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً» [٢: ٥٢]

4573- Muâviye der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir devlet başkanı(na biatı) olmadan ölen kişi, cahiliye ölümü ile ölür"** buyurmuştur.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb1/187); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/26, 6/27.

[2] Elbânî: Hasen (Zilâlu'l-cenne 1057); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 4/96.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «قَوْلُهُ ﷺ: مَاتَ مِيتَةً الْجَاهِلِيَّةِ مَعْنَاهُ: مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْتَقِدْ أَنَّ لَهُ إِمَامًا يَدْعُو النَّاسَ إِلَى طَاعَةِ اللَّهِ حَتَّى يَكُونَ قِوَامُ الْإِسْلَامِ بِهِ عِنْدَ الْحَوَادِثِ، وَالنَّوَازِلِ، مُقْتَنِعًا فِي الِانْقِيَادِ عَلَى مَنْ لَيْسَ نَعْتُهُ مَا وَصَفْنَا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «ظَاهِرُ الْخَبَرِ أَنَّ مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ لَهُ إِمَامٌ، يُرِيدُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ مَاتَ مِيتَةً الْجَاهِلِيَّةِ، لِأَنَّ إِمَامَ أَهْلِ الْأَرْضِ فِي الدُّنْيَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ إِمَامَتَهُ أَوِ اعْتَقَدَ إِمَامًا غَيْرَهُ مُؤْثِرًا قَوْلَهُ عَلَى قَوْلِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»

Ebû Hâtim der ki: "Cahiliye ölümü ile ölür" sözünden kasıt, insanları Allah'a itaat etmeye çağıran, maruz kalınan sıkıntı ve felaketlerde İslamî hükümleri ayakta tutan bir liderin bulunduğuna inanmayan, zikrettiğimiz bu vasıflara sahip olmayan kişilere tâbi olunması gerektiğini düşünen kişilerin ölmeleri durumunda Cahiliye ölümü ile ölmüş olacaklardır.

Hadisin zahirine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buradaki imamla kendini kastetmiştir. Zira yeryüzü insanlarının imamı Resûlullah'tır (sallallahu aleyhi vesellem). Onun bu imamlığını bilmeyen ya da kendine başka bir imam edinip onun sözlerini Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sözlerine tercih eden ve bu şekilde ölenler Cahiliye ölümü ile ölmüştür.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ لُزُومِ النَّصِيحَةِ فِي دِينِ اللَّهِ لِنَفْسِهِ وَلِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً

Kişinin Allah'a Dindarlık Konusunda Kendisine ve Tüm Müslümanlara Karşı Samimi Olmasının Gereği

٤٥٧٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رُمْحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ السَّمَّانِ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ مِنْ بَنِي لَيْثٍ، عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهُ قَالَ: «الدِّينُ النَّصِيحَةُ»، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، قَالُوا: لِمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟، قَالَ: «لِلَّهِ، وَلِكِتَابِهِ، وَلِرَسُولِهِ، وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ، أَوْ لِلْمُؤْمِنِينَ، وَعَامَّتِهِمْ» [٣: ٦٥]

4574- Temîm ed-Dârî der ki: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Din samimiyettir! Din samimiyettir! Din samimiyettir!"** buyurdu. "Kime karşı, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorulunca: **"Allah'a, Kitâb'ına, Resûlüne, Müslümanların**

yöneticilerine ve genel olarak tüm Müslümanlara karşı samimi olmaktır" buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ لُزُومِ النَّصِيحَةِ فِي دِينِ اللَّهِ لِنَفْسِهِ وَلِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً

Kişinin Allah'a Dindarlık Konusunda Kendisine ve Tüm Müslümanlara Karşı Samimi Olmasının Gereği

٤٥٧٥ - أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ بَنَانَ بْنِ الْوَلِيدِ بْنِ بَنَانَ، بِوَاسِطَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ الْبَزَّازُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ، عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، قَالَ: ثُمَّ لَقِيتُ سُهَيْلًا، فَقُلْتُ لَهُ: أَرَأَيْتَ حَدِيثًا كَانَ يُحَدِّثُ عَمْرٌو، عَنِ الْقَعْقَاعِ، عَنْ أَبِيكَ، سَمِعْتَهُ مِنْ أَبِيكَ، قَالَ سَمِعْتُهُ مِنَ الَّذِي سَمِعَهُ مِنْهُ أَبِي، صِدِّيقٍ لِأَبِي، كَانَ يَأْتِي مِنَ الشَّامِ، يُقَالُ لَهُ: عَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ اللَّيْثِيُّ سَمِعْتُهُ أَخْبَرَ ذَلِكَ، عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَلَا إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ، أَلَا إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ، أَلَا إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ»، قَالُوا: لِمَنْ يَا رَسُولَ؟، قَالَ: «لِلَّهِ، وَلِكِتَابِهِ، وَلِرَسُولِهِ، وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ، وَعَامَّتِهِمْ» [٣: ٦٦]

4575- "Süfyân b. Uyeyne – Amr b. Dînâr – Ka'kâ b. Hakîm – Ebû Sâlih" kanalıyla Temîm ed-Dârî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Şunu bilesiniz ki din samimiyettir. Din samimiyettir. Din samimiyettir"** buyurunca, "Kime ey Allah'ın Resûlü?" diye sordular. O da; **"Allah'a, Kitabına, Resûlü'ne, Müslümanların yöneticilerine ve tüm Müslümanlara karşı samimi olmak demektir"** diye cevap verdi.

Süfyân dedi ki: Daha sonra Süheyl'e rastladığımda ona dedim ki: "Amr'ın Ka'kâ vasıtasıyla babandan (Ebû Sâlih'ten) rivayet ettiği şöyle bir hadis var, ne dersin?" Süheyl şu karşılığı verdi: "Babamın Şam'dan gelen Atâ b. Yezîd el-Leysî adlı bir arkadaşından bunu işittim; o bunu Temîm ed-Dârî'den işitmiş."[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 26; Ğâyetu'l-merâm 332); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ebû Dâvûd 4944; Bak hadis no: 4575.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 26; Ğâyetu'l-merâm 332); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/102; Müslim 55; Nesâî 7/156; Bak hadis no: 4547.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ لُزُومِ مَا عَلَيْهِ جَمَاعَةُ الْمُسْلِمِينَ وَتَرْكِ الِانْفِرَادِ عَنْهُمْ بِتَرْكِ الْجَمَاعَاتِ

Kişinin Tek Başına Hareket Etmekten Kaçınıp Müslümanların Cemaatiyle Birlikte Olmasının Gerekliliği

٤٥٧٦ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَمْزَةَ الْمَعْوَلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ، قَالَ: خَطَبَنَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ بِالْجَابِيَةِ، فَقَالَ: قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مُقَامِي فِيكُمُ الْيَوْمَ، فَقَالَ: «أَلَا أَحْسِنُوا إِلَى أَصْحَابِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ يَفْشُو الْكَذِبُ حَتَّى يَشْهَدَ الرَّجُلُ عَلَى الشَّهَادَةِ لَا يُسْأَلُهَا، وَيَحْلِفُ الرَّجُلُ عَلَى الْيَمِينِ لَا يُسْأَلُهَا، فَمَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ بُحْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزَمِ الْجَمَاعَةَ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ، وَهُوَ مِنَ الِاثْنَيْنِ أَبْعَدُ، وَلَا يَخْلُوَنَّ أَحَدُكُمْ بِامْرَأَةٍ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ ثَالِثُهُمَا، وَمَنْ سَاءَتْهُ سَيِّئَتُهُ، وَسَرَّتْهُ حَسَنَتُهُ فَهُوَ مُؤْمِنٌ» [٣: ٦٦]

4576- Câbir b. Semure der ki: Hz. Ömer, Câbiye'de halka hutbe verirken şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şu anda benim durmuş olduğum yerde durup şöyle buyurdu: **"Dikkat edin! Benim ashâbıma ve onlardan sonra gelenlere karşı iyi davranınız. Onlardan sonra da ortalığı yalan kaplayacaktır. Hatta kendisinden şahitlik etmesi istenmediği halde şahitlik edecektir. Ayrıca kişi kendisinden yemin etmesi istenmediği halde yemin edecektir. Cennet nimetlerini elde etmek isteyen, cemaati bırakmasın. Çünkü şeytan tek olan kişi ile beraber olup iki kişiden de uzaktadır. Kesinlikle bir adam bir kadınla yalnız bir yerde kalmasın. Çünkü üçüncüleri şeytan olur. Eğer sizden birinizin işlediği kötülüğü kendini üzüyor ve iyi ameli sevindiriyorsa o kişi mümindir."**[1]

ذِكْرُ إِثْبَاتِ مَعُونَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَلَا الْجَمَاعَةَ، وَإِعَانَةِ الشَّيْطَانِ مَنْ فَارَقَهَا

Yüce Allah'ın Cemaate Yardımı ve Şeytanın Onların Birliğini Bozana Yardımı

٤٥٧٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زُهَيْرٍ، بِتُسْتَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْرُوقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ الْحِمَّانِيُّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ، عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ، عَنْ

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 430); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 1/26; Tirmizî 2165.

عَرْفَجَةَ بْنِ شُرَيْحٍ الْأَشْجَعِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «سَيَكُونُ بَعْدِي هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ، فَمَنْ رَأَيْتُمُوهُ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ أَوْ يُرِيدُ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَأَمْرُهُمْ جَمِيعٌ، فَاقْتُلُوهُ كَائِنًا مَنْ كَانَ، فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ، وَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ يَرْتَكِضُ» [١ : ٧٨]

4577- Arfece b. Şurayh el-Eşcaî der ki: Resûlullah'ı (sallallahu aleyhi vesellem) işittim, şöyle buyurdu: **"Benden sonra bir takım fitneler olacaktır. Cemaatten ayrıldığını gördüğünüz kişi, Muhammed ümmetinin birliğini bozuyor demektir ve kim olursa olsun onu öldürün! Yüce Allah'ın eli, cemaatle beraberdir. Şeytan ise cemaati dağıtmak isteyenin yanında koşar."**[1]

ذِكْرُ إِثْبَاتِ مَوْتِ الْجَاهِلِيَّةِ بِالْمُفَارِقِ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ

Müslümanların Birliğini Bozanın Ölümünün Cahiliye Ölümü İle Nitelenmesi

٤٥٧٨ - أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ دَاوُدَ بْنِ وَرْدَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ، أَتَى ابْنَ مُطِيعٍ لَيَالِيَ الْحَرَّةِ، فَقَالَ: ضَعُوا لِأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ وِسَادَةً، فَقَالَ: إِنِّي لَمْ آتِ لِأَجْلِسَ، إِنَّمَا جِئْتُ لِأُكَلِّمَكَ كَلِمَتَيْنِ سَمِعْتُهُمَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ نَزَعَ يَدًا مِنْ طَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ لَهُ حُجَّةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ مَاتَ مُفَارِقَ الْجَمَاعَةِ، فَإِنَّهُ يَمُوتُ مَوْتَةَ الْجَاهِلِيَّةِ» [٢: ١٠٩]

4578- Zeyd b. Eslem bildiriyor: Abdullah b. Ömer, Harre olaylarının olduğu günlerde Abdullah b. Mutî'nin yanına geldi. Abdullah b. Mutî': "Ebû Abdirrahman'a minder koyun" deyince, İbn Ömer: "Ben oturmak için gelmedim, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) işittiğim iki sözü aktarmak için geldim" dedi ve şöyle devam etti: "Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"(Yöneticisine) itaatten el çeken kişinin kıyamet gününde lehinde herhangi bir dayanağı olmaz. Cemaatten ayrılmış bir şekilde ölen kişi de cahiliye ölümü ile ölmüş demektir."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (el-İrvâ' 2452); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Müslim 1852; Ebû Dâvûd 4762; Nesâî 7/92.

[2] Elbânî: Hasen (Zilâlu'l-cenne 1075); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/97; Müslim 1851.

ذِكْرُ إِثْبَاتِ مَوْتِ الْجَاهِلِيَّةِ عَلَى مَنْ قُتِلَ تَحْتَ رَايَةٍ عِمِّيَّةٍ

Körükörüne Bir Fikir Uğruna Ölenin Cahiliye Üzere Ölmüş Sayılması

٤٥٧٩ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عِمْرَانُ الْقَطَّانُ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي مِجْلَزٍ، عَنْ جُنْدُبٍ الْبَجَلِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: «مَنْ قُتِلَ تَحْتَ رَايَةٍ عِمِّيَّةٍ فَقِتْلَتُهُ قِتْلَةٌ جَاهِلِيَّةٌ» [٢: ١٠٩]

4579- Cündüb el-Becelî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Soy sop davası güden bir hareketin içinde savaşan, bunun için öfkelenip körü körüne bir savaşa giren kişi öldürülmesi halinde Cahiliye ölümü üzerine ölür"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الرَّايَةِ الْعِمِّيَّةِ الَّتِي أَثْبَتَ لِمَنْ قُتِلَ تَحْتَهَا بِهَذَا الِاسْمِ

Körükörüne Uğruna Ölünen Şeyin Vasfı

٤٥٨٠ - أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ وَهُوَ شَاكِي، فَقُلْتُ: حَدِّثْنِي حَدِيثَ غَيْلَانَ بْنِ جَرِيرٍ، فَقَالَ: يَا بُنَيَّ سَمِعْتُ غَيْلَانَ وَهُوَ شَيْخٌ كَبِيرٌ، وَلَكِنْ حَدَّثَنِي أَيُّوبُ عَنْهُ، فَقُلْتُ: حَدَّثَنِي عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ غَيْلَانَ بْنِ جَرِيرٍ، عَنْ زِيَادِ بْنِ رِيَاحٍ الْقَيْسِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ، وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ فَمِيتَتُهُ جَاهِلِيَّةٌ، وَمَنْ خَرَجَ عَلَى أُمَّتِي يَضْرِبُ بَرَّهَا، وَفَاجِرَهَا، لَا يَتَحَاشَى مِنْ مُؤْمِنِهَا، وَلَا يَفِي بِذِي عَهْدِهَا، فَلَيْسَ مِنِّي، وَلَسْتُ مِنْهُ، وَمَنْ قَاتَلَ تَحْتَ رَايَةٍ عِمِّيَّةٍ يُقَاتِلُ لِعَصَبَةٍ، أَوْ يَغْضَبُ لِعَصَبَةٍ، فَقِتْلَتُهُ قِتْلَةٌ جَاهِلِيَّةٌ» [٢: ١٠٩]

4580- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"İtaati terk edip cemaatten ayrılarak ölen, Cahiliye ölümü üzere ölür. Her kim benim ümmetime karşı çıkar, iyisini kötüsünü vurur; müminlerden çekinmez; ahid sahibine verdiği sözü de yerine getirmezse o, benden değildir, ben de ondan değilim. Her kim körü körüne (çekilmiş) bir sancağın altında (savaşırken) öldürülür, bir asabeye davet eder veya onun**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 433); Şuayb: İsnâdı hasendir. Müslim 1850; Nesâi 7/123.

için öfke duyar veya bir asabe için savaşırsa, bu kişinin ölümü, Cahiliye ölümüdür."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَلَى الْمَرْءِ طَاعَةَ الْقُرَشِيِّينَ مِنَ الْأَئِمَّةِ إِذَا عَدَلُوا فِي الرَّعِيَّةِ وَأَقَامُوا الْحَقَّ

Tebaalarına Adaletli Davranıp Hakkı Ayakta Tuttukları Taktirde Kureyşli Liderlere İtaat Etmenin Gereği

٤٥٨١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا فَيَّاضُ بْنُ زُهَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ لِي عَلَى قُرَيْشٍ حَقًّا، وَإِنَّ لِقُرَيْشٍ عَلَيْكُمْ حَقًّا مَا حَكَمُوا، وَعَدَلُوا، وَائْتُمِنُوا، فَأَدَّوْا وَاسْتُرْحِمُوا، فَرَحِمُوا، فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ مِنْهُمْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ» [٣: ٦٩]

4581- Ebû Hureyre der ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Hükmettikleri zaman adil oldukları, emaneti geri verdikleri ve merhamet istendiğinde merhamet ettikleri sürece benim Kureyşliler üzerinde bazı haklarım, Kureyşlilerin de sizlerin üzerinde bazı hakları vardır. Onlardan kim böyle davranmazsa, Allah'ın lâneti onun üzerine olsun."[2]**

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يُفْدِيَ إِمَامَهُ بِنَفْسِهِ

Kişiye Siyasi Lideri İçin Canını Feda Etmesinin Mubahlığı

٤٥٨٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عِيسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ أَبَا طَلْحَةَ كَانَ يَرْمِي بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، فَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنْ خَلْفِهِ لَيَنْظُرَ أَيْنَ يَقَعُ نَبْلُهُ، فَيَتَطَاوَلُ أَبُو طَلْحَةَ بِصَدْرِهِ يَتَّقِي بِهِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، يَقُولُ: هَكَذَا يَا نَبِيَّ اللَّهِ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ نَحْرِي دُونَ نَحْرِكَ [٤: ٥٠]

4582- Enes der ki: Ebu Talha, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önünde ok atıyordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) okun nereye düştüğünü görmek için Ebu Talha'nın arkasından başını kaldırıyordu. Talha da göğsü ile Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) önüne uzanıp onu korumaya çalışıyor ve: "İşte şurada ey

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 983); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/296; Müslim 1848; Nesâî 7/123; İbn Mâce 3948.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 2/298). Ahmed 2/270; Bak hadis no: 4584.

Allah'ın Resûlü! Allah beni sana kurban etsin ve canım canına feda olsun" diyordu.[1]

ذِكْرُ الْإِبَاحَةِ لِلْمَرْءِ أَنْ يُوَقِّرَ إِمَامَهُ وَيُعَظِّمَهُ جُهْدَهُ، وَإِنْ كَانَ فِي قَوْلِهِ لِمَنْ قَصَدَ ضِدَّهُ مَا لَا يُوجِبُ الْحُكْمَ ذَلِكَ

Başkası Bunu Farklı Yorumlasa da Kişinin İmamını Yüceltip Tazim Etmeye Çalışmasının Mubahlığı

٤٥٨٣ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ خُزَيْمَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، «أَنَّهُ كَانَ قَائِمًا عَلَى رَأْسِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالسَّيْفِ، وَهُوَ مُلَثَّمٌ، وَعِنْدَهُ عُرْوَةُ، قَالَ: فَجَعَلَ عُرْوَةُ يَتَنَاوَلُ لِحْيَةَ النَّبِيِّ ﷺ وَيُحَدِّثُهُ، قَالَ: فَقَالَ الْمُغِيرَةُ لِعُرْوَةَ: لَتَكُفَّنَّ يَدَكَ عَنْ لِحْيَتِهِ، أَوْ لَا تَرْجِعُ إِلَيْكَ»، قَالَ: فَقَالَ عُرْوَةُ: مَنْ هَذَا؟، قَالَ: هَذَا ابْنُ أَخِيكَ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ، فَقَالَ عُرْوَةُ: يَا غُدَرُ، مَا غَسَلْتَ رَأْسَكَ مِنْ غَدْرَتِكَ بَعْدُ» [٤: ٥٠]

4583- Kays b. Ebî Hâzım anlatıyor: Muğîre b. Şu'be elinde kılıcı, yüzü örtülü bir şekilde Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) başucunda durmuştu. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanında olan Urve, O'nun (sallallahu aleyhi vesellem) sakalıyla oynamaya ve onunla sohbet etmeye başlayınca Muğîre, Urve'ye: "Elini Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) sakalından çek, yoksa elin sana geri dönmeyecektir" dedi. Urve: "Bu kim?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu kardeşin oğlu Muğîre b. Şu'be'dir"** buyurdu. Urve: "Ey vefasız! Başını daha (o soktuğun) ihanetten temizlemedin mi?" dedi.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/105, 3/206; Buhârî 3811; Müslim 1811; Bak hadis no: 7137.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2470); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 4/328. Buhârî 2731; Ebû Dâvûd 2765; Nesâî 5/169, 5/170.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْحَقَّ إِنَّمَا يَجِبُ لِلْأُمَرَاءِ عَلَى الرَّعِيَّةِ إِذَا رَعَوْهُمْ فِي الْأَسْبَابِ وَالْأَوْقَاتِ

Yöneticilerin Her Konuda Onları İyi Yönettikleri Sürece Tebaa Üzerinde Hakları Olabilmesi

٤٥٨٤ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ لِي عَلَى قُرَيْشٍ حَقًّا، وَإِنَّ لِقُرَيْشٍ عَلَيْكُمْ حَقًّا، مَا حَكَمُوا فَعَدَلُوا، وَائْتُمِنُوا فَأَدُّوا، وَاسْتُرْحِمُوا فَرَحِمُوا» [٣: ٦٩]

4584- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Benim Kureyş'te hakkım olduğu gibi, Kureyş'in de sizde bazı hakları vardır. Onlar hükmettikleri zaman adaletle hükmederler, kendilerine emanet verildiğinde onu sahibine iade ederler ve kendilerinden merhamet istendiği zaman merhamet ederler."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ عَلَى الْمَرْءِ اسْتِعْمَالَ مَا يَقُولُ الْأُمَرَاءُ مِنْ قُرَيْشٍ مِنَ الْخَيْرِ وَتَرْكَ أَفْعَالِهِمْ إِذَا خَالَفُوهُمْ

Kişinin Kureyşli Yöneticilerin Doğru Olan Sözlerine İtibar Edip Yanlış Olan Fillerini Terketmesinin Gerekliliği

٤٥٨٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَدِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنْ عَامِرِ بْنِ شَهْرٍ، قَالَ: كَلِمَتَيْنِ سَمِعْتُهُمَا مَا أُحِبُّ أَنْ لِي بِوَاحِدَةٍ مِنْهُمَا الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، إِحْدَاهُمَا مِنَ النَّجَاشِيِّ، وَالْأُخْرَى مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَأَمَّا الَّتِي سَمِعْتُهَا مِنَ النَّجَاشِيِّ: فَإِنَّا كُنَّا عِنْدَهُ إِذْ جَاءَهُ ابْنٌ لَهُ مِنَ الْكُتَّابِ، فَعَرَضَ لَوْحَهُ، قَالَ: وَكُنْتُ أَفْهَمُ بَعْضَ كَلَامِهِمْ، فَمَرَّ بِآيَةٍ، فَضَحِكْتُ، فَقَالَ: مَا الَّذِي أَضْحَكَكَ؟ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَأُنْزِلَتْ مِنْ عِنْدِ ذِي الْعَرْشِ إِنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ قَالَ: إِنَّ اللَّعْنَةَ تَكُونُ فِي الْأَرْضِ إِذَا كَانَتْ إِمَارَةُ الصِّبْيَانِ، وَالَّذِي سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «اسْمَعُوا مِنْ قُرَيْشٍ وَدَعُوا فِعْلَهُمْ» [٣: ٦٩]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Bak hadis no: 4581.

4585- Âmir b. Şehr der ki: Birine karşılık bile dünyayı ve bütün içindekilerini değişmeyeceğim iki söz duydum. Birini Necâşi'den, diğerini de Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) işittim. Necâşi'den duyduğum şuydu: "Biz onun yanında iken çocuklarından kâtip olanı geldi ve ona kendisine ait levhayı (kutsal metni) verdi. Ben de onların bazı sözlerini anlardım. Bir âyete geldiğinde benim gülmem üzerine: "Seni güldüren nedir? Nefsim elinde olana yemin olsun ki bu Arş sahibinin katından indi" deyip, İsa b. Meryem'in şöyle dediğini söyledi: "Eğer idareciler çocuklar olursa lanet yeryüzünde olur." Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) duyduğum ise şuydu: **"Kureyş'in dediklerini yapın ve yaptıklarını önemsemeyin."**[1]

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَمَّا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ عِنْدَ ظُهُورِ أُمَرَاءِ السُّوءِ مُجَانَبَتِهِمْ فِي الْأَحْوَالِ وَالْأَسْبَابِ

Kötü Valiler Ortaya Çıktığı Zaman Kişinin Hâl ve İşlerinde Onlardan Uzak Durmasının Gerekmesi

٤٥٨٦ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَرْوَزِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ رَقَبَةَ بْنِ مَصْقَلَةَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَاسٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَأَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيَأْتِيَنَّ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ يُقَرِّبُونَ شِرَارَ النَّاسِ، وَيُؤَخِّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ مَوَاقِيتِهَا، فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلَا يَكُونَنَّ عَرِيفًا، وَلَا شُرْطِيًّا، وَلَا جَابِيًا، وَلَا خَازِنًا» [٣: ٦٩]

4586- Ebû Saîd ile Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakletmiştir: **"Öyle idareciler gelecek ki, insanların kötülerine görev verip namaz vakitlerini geciktirecekler. Sizden bu zamana şahid olan kişi bilirkişi, polis, vergi toplayan ve hazinedar olmasın."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1577); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/260.

[2] Elbânî: Hasen (es-Silsiletu's-sahîha 360); Şuayb: İsnâdı zayıftır

ذِكْرُ الإِخْبَارِ بِأَنَّ عَلَى الْمَرْءِ عِنْدَ ظُهُورِ الْجَوْرِ أَدَاءَ الْحَقِّ الَّذِي عَلَيْهِ دُونَ الِامْتِنَاعِ عَلَى الْأُمَرَاءِ

Zulmün Başgösterdiği Zamanlarda Kişinin Yöneticilere Karşı Olanları da Dahil Üzerine Düşen Hakları İfa Etmesinin Gerekliliği

٤٥٨٧ - أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ سَلْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِصَامِ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّهَا سَتَكُونُ أَثَرَةٌ وَأُمُورٌ تُنْكِرُونَهَا»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَمَا تَأْمُرُنَا؟، قَالَ: «تُؤَدُّونَ الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْكُمْ، وَتَسْأَلُونَ الَّذِي لَكُمْ»[٣: ٦٩]

4587- Abdullah (b. Mes'ûd) der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Fitneler ve yadırgayacağınız bir takım işler olacaktır"** buyurunca, sahabe: "Ey Allah'ın Resûlü! Ne yapmamızı emredersin?" diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Siz üzerinize düşen hakkı ödeyin, hakkınız olan şeyi de Allah'tan isteyin"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ الْخُرُوجِ عَلَى الْأَئِمَّةِ بِالسِّلَاحِ وَإِنْ جَارُوا

Zulmettikleri Zaman Siyasi Liderlere Karşı Silahla Çıkmanın Yasaklanışı

٤٥٨٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو خَلِيفَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِيَاسُ بْنُ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا»[٢: ٦١]

4588- Seleme b. el-Ekva', Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şu sözünü bildiriyor: **"Bize karşı silah çeken bizden değildir."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Buhârî 3603; Ahmed 1/428; Müslim 1843; Tirmizî 2190.

[2] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/46; Müslim 99.

ذِكْرُ الزَّجْرِ عَنِ الْخُرُوجِ عَلَى أُمَرَاءِ السُّوءِ، وَإِنْ جَارُوا بَعْدَ أَنْ يُكْرَهُ بِالْخَلَدِ مَا يَأْتُونَ

Yaptıklarından Hoşlanılmayan Zalim Yöneticilere İsyan Etmenin Yasaklanması

٤٥٨٩ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ قَرَظَةَ، عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «خِيَارُكُمْ وَخِيَارُ أَئِمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُحِبُّونَهُمْ وَيُحِبُّونَكُمْ، وَيُصَلُّونَ عَلَيْكُمْ وَتُصَلُّونَ عَلَيْهِمْ، وَشِرَارُكُمْ وَشِرَارُ أَئِمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُبْغِضُونَهُمْ وَيُبْغِضُونَكُمْ، وَتَلْعَنُونَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ»، قِيلَ: أَفَلَا نُنَابِذُهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «لَا، مَا أَقَامُوا الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، أَلَا وَمَنْ لَهُ وَالٍ فَيَرَاهُ يَأْتِي شَيْئًا مِنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ فَلْيَكْرَهْ مَا يَأْتِي مِنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ، وَلَا يَنْزِعْ يَدًا مِنْ طَاعَتِهِ» [٢: ٣]

4589- Avf b. Mâlik el-Eşcaî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizin en hayırlınız ve en hayırlı yöneticileriniz sevdiğiniz ve sizleri seven, kendilerine hayır dua ettiğiniz ve onların da size hayır dua ettiği kişilerdir. En kötü yöneticileriniz ise sevmediğiniz ve sizi de sevmeyen, lanet ettiğiniz ve size lanet eden kişilerdir"** buyurduğunu işittim. "Ey Allah'ın Resûlü! Onlara (kötü yöneticilere) karşı koyalım mı?" diye sorulunca da: **"Aranızda beş vakit namazı ikame ettikleri sürece hayır! Şayet yöneticilerinizden birinin Allah'a isyan olan bir iş yaptığını görürseniz bunu hoş görmeyin, ama ona itaatten el çekmeyin!"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ مَا يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ مِنْ تَرْكِ الْخُرُوجِ عَلَى الْأُمَرَاءِ وَإِنْ جَارُوا

Zulmetseler Dahi Siyasi Liderlere İsyan Etmemenin Gerekmesi

٤٥٩٠ - أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حَمْزَةَ بْنِ صَالِحٍ، بِإِنْطَاكِيَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْقُورُسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ نَافِعٍ، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا» [٢: ٦١]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 907); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. İsnâdı kavîdir. Ahmed 6/24; Müslim 1855; Darimî 2/324.

4590- İbn Ömer, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şu sözünü bildiriyor: **"Bize karşı silah çeken bizden değildir."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «قُورُسُ: قَرْيَةٌ مِنْ قُرَى إِنْطَاكِيَةَ»

Ebû Hâtim der ki: Kurûs, Antakya'da bir köyün adıdır.

بَابُ فَضْلِ الْجِهَادِ

Bâb: Cihadın Faziletİ

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ جِهَادَ الْفَرْضِ وَالنَّفَقَةِ فِيهِ أَفْضَلُ مِنَ الطَّاعَاتِ الْأُخَرِ، وَإِنْ كَانَ فِي بَعْضِهَا فَرْضٌ

Farz olan Cihadın ve Onun İçin Yapılan Harcamanın, Bazıları Farz Olsa Bile Diğer Salih Amellerden Üstün Olduğuna Delalet Eden Haber

٤٥٩١ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ السَّلَامِ، بِبَيْرُوتَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَلَفٍ الدَّارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرُ بْنُ يَعْمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ سَلَّامٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ سَلَّامٍ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَلَّامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي النُّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا أُبَالِي أَنْ [لا] أَعْمَلَ عَمَلًا بَعْدَ [الإِسْلَامِ إِلاَّ أَنْ أَسْقِيَ الحاجَّ، وَقَالَ آخَرُ: مَا أُبَالِي أَنْ لاَ أَعْمَلَ عَمَلاً بَعْدَ] الْإِسْلَامِ إِلَّا [أَنْ] أَعْمُرَ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ، وَقَالَ آخَرُ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِمَّا قُلْتُمْ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ﴿أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ [٣: ٦٤]

4591- Nu'mân b. Beşîr der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) minberinin yanındaydım; bir adam: "Bir Müslüman olarak hacılara su dağıtma işinden başka hiçbir amelimin olmamasına aldırmam" deyince, başka biri: "Oysa ben Mescid-i Haram'ı imar işinden başka bir amelimin olmamasına aldırmam" dedi. Bir başkası ise: "Aksine Allah yolunda cihad söylediğiniz şeylerden daha faziletlidir" dedi. Bunun üzerine: *"Siz hacılara su vermeyi ve Mescid-i*

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîc Îmân Ebî Ubeyd 85/71); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 2/3, 2/16; Buhârî 6874; Müslim 98; Nesâî 7/117, 7/118; İbn Mâce 2576.

Haram'ı onarmayı, Allah'a ve âhiret gününe iman edip de Allah yolunda cihad edenlerin imanı ile bir mi tutuyorsunuz? Hâlbuki onlar Allah katında eşit değillerdir. Allah zalimler topluluğunu hidâyete erdirmez" (Tevbe 19) âyeti nâzil oldu.[1]

ذِكْرُ الْخَبَرِ الدَّالِّ عَلَى أَنَّ الْجِهَادَ لِمَنْ صَحَّتْ نِيَّتُهُ فِيهِ يَقُومُ مَقَامَ الْهِجْرَةِ

Salih Niyetle Yapılan Cihadın Hicretin Yerini Tuttuğuna Delalet Eden Haber

٤٥٩٢ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ خَالِدٍ الْأَزْرَقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شَيْبَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ، وَلَكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ» [٣: ٦٦]

4592- İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Fetihten sonra hicret yoktur. Ancak cihad ve niyet vardır"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ إِيجَابِ الْجَنَّةِ لِلْمُهَاجِرِ وَالْغَازِي عَلَى أَيَّةِ حَالَةٍ أَدْرَكَتْهُمَا الْمَنِيَّةُ فِي قَصْدِهِمَا

Samimi Bir Şekilde Hicreti ve Cihadı Kasteden Kişinin Hangi Durumda Ölürse Ölsün Cenneti Hak Etmesi

٤٥٩٣ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ، حَدَّثَنَا أَبُو عَقِيلٍ الثَّقَفِيُّ، حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ الْمُسَيَّبِ، أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ سَبْرَةَ بْنِ أَبِي فَاكِهٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الشَّيْطَانَ قَعَدَ لِابْنِ آدَمَ بِطَرِيقِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ لَهُ: تَسْلَمُ وَتَذَرُ دِينَكَ، وَدِينَ آبَائِكَ، فَعَصَاهُ فَأَسْلَمَ فَغَفَرَ لَهُ، فَقَعَدَ لَهُ بِطَرِيقِ الْهِجْرَةِ، فَقَالَ لَهُ: تُهَاجِرُ وَتَذَرُ أَرْضَكَ، وَسَمَاءَكَ، فَعَصَاهُ فَهَاجَرَ، فَقَعَدَ لَهُ بِطَرِيقِ الْجِهَادِ، فَقَالَ لَهُ: تُجَاهِدُ وَهُوَ جَهْدُ النَّفْسِ، وَالْمَالِ، فَتُقَاتِلُ فَتُقْتَلُ، فَتُنْكَحُ الْمَرْأَةُ، وَيُقْسَمُ الْمَالُ، فَعَصَاهُ فَجَاهَدَ»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَمَاتَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ قُتِلَ كَانَ حَقًّا

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Müslim 1879.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2145); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 1/226; Buhârî 1834; Müslim 1353; Ebû Dâvûd 2480; Tirmizî 1590; Darimî 2/239.

عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، وَإِنْ غَرِقَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ وَقَصَتْهُ دَابَّةٌ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ» [٣: ٩]

4593- Sebre b. Ebî Fâkih der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Şeytan insanoğluna İslam yolunda oturdu ve şöyle dedi: «Senin ve atalarının dinini bırakıp Müslüman mı oluyorsun?» O şeytanın sözünü dinlemeyip Müslüman olunca Yüce Allah onu bağışladı. Şeytan hicret yolunda oturup: «Toprağını (memleketini) bırakıp ta gidiyorsun» deyince o, şeytanın sözünü dinlemeyip hicret etti. Şeytan cihad yolunda oturup: «Cihad ediyorsun. Bu da can ve malla olur. Savaşıp öldürüleceksin, hanımın başkasının nikahı altında olacak ve malın paylaşılacak» dedi. O, şeytanın sözünü dinlemeyip cihad etti."** Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle devam etti: **"Kim öyle yapıp ölürse veya öldürülürse Allah'ın onu Cennete sokması hak olur. Yine kişi öyle yapıp ta boğularak ölürse veya atının tökezlemesiyle düşüp boynu kırılarak ölürse Allah'ın onu Cennete sokması hak olur."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ ﷻ

Allah Yolunda Cihadın Allah'a En Sevgili Olan Amellerden Sayılması

٤٥٩٤ - أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَاصِمٍ الْأَنْصَارِيُّ، بِدِمَشْقَ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَّامٍ قَالَ: جَلَسْتُ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقُلْتُ: أَيُّكُمْ يَأْتِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَيَسْأَلُهُ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: فَهِبْنَا أَنْ يَسْأَلَهُ مِنَّا أَحَدٌ، قَالَ: فَأَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُفْرِدُنَا رَجُلًا رَجُلًا، يَتَخَطَّى غَيْرَنَا، فَلَمَّا اجْتَمَعْنَا عِنْدَهُ أَوْمَأَ بَعْضُنَا إِلَى بَعْضٍ لِأَيِّ شَيْءٍ أَرْسَلَ إِلَيْنَا؟، فَفَزِعْنَا أَنْ يَكُونَ نَزَلَ فِينَا، قَالَ: «فَقَرَأَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ﴿سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾، قَالَ: فَقَرَأَ مِنْ فَاتِحَتِهَا إِلَى خَاتِمَتِهَا، ثُمَّ قَرَأَ يَحْيَى مِنْ فَاتِحَتِهَا إِلَى خَاتِمَتِهَا، ثُمَّ قَرَأَ الْأَوْزَاعِيُّ مِنْ فَاتِحَتِهَا إِلَى خَاتِمَتِهَا، وَقَرَأَهَا الْوَلِيدُ مِنْ فَاتِحَتِهَا إِلَى خَاتِمَتِهَا [١: ٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/173); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 3/483; Nesâî 6/21.

4594- Abdullah b. Selâm der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) ashabından bir grupla oturuyordum. "Allah katında en güzel amel nedir diye kim gidip Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) soracak" dedim. Kimse sormaya cesaret edemedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizi teker teker yanına çağırdı. Yanında toplandığımızda birbirimize işaret ederek: "Acaba Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bizi niye çağırdı?" deyip hakkımızda vahiy gelmiş olmasından korktuk. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize: ***"Göklerde olanlar da, yerde olanlar da Allah'ı tesbih ederler. O, güçlüdür, Hakim'dir. Ey inananlar! Yapmayacağınız şeyi niçin söylersiniz?"***[1] sûresini başından sonuna kadar okudu.

(Ravi der ki) Yahya, Evzaî ve Velîd hadisi rivayet ettiklerinde sûreyi başından sonuna kadar okudular.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ

Cihadın En Faziletli Amellerden Olması

٤٥٩٥ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنِ ابْنِ أَبِي هِلَالٍ، أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَالِمٍ حَدَّثَهُ، عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِذْ سَمِعَ الْقَوْمَ وَهُمْ يَقُولُونَ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ، وَحَجٌّ مَبْرُورٌ»، ثُمَّ سَمِعَ نِدَاءً فِي الْوَادِي يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَأَنَا أَشْهَدُ، وَأَشْهَدُ لَا يَشْهَدُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا بَرِئَ مِنَ الشِّرْكِ» [١: ٢]

4595- Yusuf b. Abdillah, babasından nakleder: Biz Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber iken bir topluluğun: "Ey Allah'ın Resûlü! En hayırlı amel nedir?" dediğini duyunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'a ve Resûlüne iman, Allah yolunda cihad ve helal para ile hac etmektir"** karşılığını verdi. Sonra vadiden: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Resûlü

---

[1] Saf Sur. 2

[2] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 5/452; Tirmizî 3309; Darimî 2/200.

olduğuna şahitlik ederim" diye bir ses duyunca da: **"Ben de şahidim, siz de şahid olun. Buna şahitlik eden mutlaka şirkten berî olur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ إِنَّمَا هِيَ مَعَ الشَّهَادَةِ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

Kelime-i Şahadetle Birlikte Cihadın En Faziletli Amellerden Sayılması

٤٥٩٦ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، وَأَبُو مُعَاوِيَةَ، قَالَا: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي مُرَاوِحٍ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ»، قَالَ: قُلْتُ: فَأَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ؟، قَالَ: «أَنْفَسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا، وَأَغْلَاهَا ثَمَنًا»، قَالَ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ، قَالَ: «تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقَ»، قُلْتُ: فَإِنْ ضَعُفْتُ عَنْ ذَلِكَ، قَالَ: «فَدَعِ الشَّرَّ، فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ تَصَدَّقُ بِهَا عَلَى نَفْسِكَ» [١ : ٢]

4596- Ebû Zer der ki: Resûlullah'a: "Ey Allah'ın Resûlü! Hangi amel daha üstündür?" diye sorunca: **"Allah'a iman ve Onun yolunda cihad etmek"** cevabını verdi. Ben: "Hangi köleler(i azad etmek) daha üstündür?" diye sorunca: **"En pahalı ve sahibinin yanında en değerli olanı"** cevabını verdi. Ben: "Bunları yapamazsam?" diye sorunca ise Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bir iş yapana yardım edersin veya işini yapamayanın işini yaparsın"** cevabını verdi. Ben: "Buna gücüm yetmezse?" diye sorunca ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kötülük yapmaktan sakınırsın. Zira bu da kendin için tasadduk ettiğin bir sadaka demektir"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ الَّذِي هُوَ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ هُوَ الْجِهَادُ الْمُتَعَرِّي عَنِ الْغُلُولِ

(Ganimette) Hıyanetten Uzak Olan Cihadın En Faziletli Amellerden Sayılması

٤٥٩٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا هِشَامٌ هُوَ الدَّسْتُوَائِيُّ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ

---

[1] Elbânî: Sahih liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 2897); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 5/451.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2897); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 5/150; Buhârî 2518; Müslim 84; Nesâî 6/19.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ إِيمَانٌ لَا شَكَّ فِيهِ، وَغَزْوٌ لَا غُلُولَ فِيهِ، وَحَجٌّ مَبْرُورٌ»، قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: «حَجَّةٌ مَبْرُورَةٌ تُكَفِّرُ الْخَطَايَا سَنَةً» [١ : ٢]

4597- Ebû Câfer der ki: Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah katında en güzel amel, şüphe duymadan iman etmek, hainlik yapmadan savaşmak ve kabul edilmiş hacdır."** Ebû Hureyre "Helal para ile hac etmek bir senelik günahı temizler" dedi.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَبُو جَعْفَرٍ هَذَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ»

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Ebû Câfer, Muhammed b. Ali b. el-Hüseyn b. Ali b. Ebî Tâlib'dir.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَنَامُ الطَّاعَاتِ

Allah Yolunda Cihadın Salih Amellerin Zirvesi Olması

٤٥٩٨ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ، أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، أَنَّهُ سُئِلَ: أَيَّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟، قَالَ: «إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ»، قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟، قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَنَامُ الْعَمَلِ»، قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟، قَالَ: «حَجٌّ مَبْرُورٌ» [١ : ٢]

4598- Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "En üstün amel hangisidir?" diye sorulunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah'a ve Resûlüne imandır"** karşılığını verdi. "Sonra hangisi?" diye sorulunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Amellerin zirvesi olan Allah yolunda cihaddır"** karşılığını verdi. "Sonra hangisi?" diye sorulunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kabul görmüş bir hacdır"** karşılığını verdi.[2]

---

[1] Elbânî: Münker (es-Silsiletu'd-daîfe 6367); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ahmed 2/258, 2/442, 2/521.

[2] Elbânî: Hasen sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/287; Buhârî 26; Müslim 83; Tirmizî 1658; Nesâî 8/93.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنَ التَّخَلِّي بِالْعِبَادَةِ

Allah Yolunda Cihadın Kendini İbadete Vermekten Faziletli Olması

٤٥٩٩ - أَخْبَرَنَا حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُعَيْبٍ الْبَلْخِيُّ، بِبَغْدَادَ، حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي مُزَاحِمٍ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِيدِ الزُّبَيْدِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟، قَالَ: «رَجُلٌ جَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِمَالِهِ وَنَفْسِهِ، ثُمَّ مُؤْمِنٌ فِي شِعْبٍ مِنَ الشِّعَابِ يَعْبُدُ اللَّهَ، وَيَدَعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ» [١ : ٢]

4599- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: Bir adam gelerek Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem): "Ey Allah'ın Resûlü! En üstün kimse kimdir?" diye sorunca: **"Allah yolunda malı ve canıyla cihad eden adamdır. Sonra kendi kötülüklerinden insanları uzak tutmak için vadilerden ıssız bir vadiye çekilen ve Allah'a ibadet eden mümindir"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْمُجَاهِدِ الَّذِي يَكُونُ أَفْضَلُ مِنَ الْعَابِدِ الْمُتَجَرِّدِ لِلَّهِ

Kendini Tamamen Allah'a Vermiş Âbidden Bile Faziletli Olan Mücahidin Vasfı

٤٦٠٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ بَعْجَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجُهَنِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَكُونُ خَيْرُ النَّاسِ فِيهِ مَنْزِلَةً رَجُلٌ آخِذٌ بِعِنَانِ فَرَسِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُلَّمَا سَمِعَ بَهْيَعَةً اسْتَوَى عَلَى مَتْنِهِ، ثُمَّ طَلَبَ الْمَوْتَ مَظَانَّهُ، وَرَجُلٌ فِي شِعْبٍ مِنْ هَذِهِ الشِّعَابِ يُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَيُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَيَدَعُ النَّاسَ إِلَّا مِنْ خَيْرِهِ» [١ : ٢]

4600- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"İnsanlara öyle bir zaman gelir ki böylesi bir zamanda insanların en hayırlısı, düşman tehlikesi anında atının yularını tutup düşman üzerine şehit olmak için yola koyulan kişi ile, şu vadilerden birinde namazını kılan**

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/37; Buhârî 2786; Müslim 1888; Ebû Dâvûd 2485; Tirmizî 1660; Nesâî 6/11; İbn Mâce 3978.

zekatını veren ve hayırlı işler dışında insanların arasına karışmayan kişi olacaktır."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْجِهَادَ فِي الْإِسْلَامِ يَهْدِمُ مَا كَانَ مِنَ الْحَوْبَاتِ قَبْلَ الْإِسْلَامِ

Müslümanken Yapılan Cihadın Müslüman Olmadan Önceki Günahları Yok Etmesi

٤٦٠١ - أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُبَارَكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْعِجْلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنِ الْبَرَاءِ، قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ فِي الْحَدِيدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُقَاتِلُ أَوْ أُسْلِمُ؟ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَسْلِمْ، ثُمَّ قَاتِلْ»، فَأَسْلَمَ ثُمَّ قَاتَلَ، فَقُتِلَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «هَذَا عَمِلَ قَلِيلًا وَأُجِرَ كَثِيرًا» [٣: ٦٥]

4601- Berâ der ki: Zırh giyinmiş bir adam Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) gelip: "Ey Allah'ın Resûlü! Önce savaşa mı katılayım yoksa Müslüman mı olayım?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Önce müslüman ol sonra savaş"** buyurdu. Bunun üzerine adam müslüman oldu. Sonra savaşıp öldürülünce, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Bu kişi az amel işledi, ama çok sevap kazandı"** buyurdu.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْغَدْوَ وَالرَّوَاحَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِلْمُجَاهِدِ يَكُونُ خَيْرًا مِنْ أَنْ تَكُونَ لَهُ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

Mücahidin Sabah Akşam Allah Yolunda Yaptığı Yürüyüşün Dünyanın İçindekilerle Birlikte Kendisinin Olmasından Bile Daha Hayırlı Sayılması

٤٦٠٢ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى عَبْدَانُ، حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ الْقَيْسِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَغَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا» [١: ٢]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/443; Müslim 1899/127; İbn Mâce 3977.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2932); Şuayb: Buhârî'nin şartınca sahihtir. Buhârî 2808.

4602- Enes der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah yolunda sabah veya akşam vakti yol alma, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır"** buyurmuştur.[1]

ذِكْرُ تَفَضُّلِ اللَّهِ ﷻ عَلَى الْوَاقِفِ سَاعَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِإِعْطَائِهِ خَيْرًا مِنْ مُصَادَفَةِ لَيْلَةَ الْقَدْرِ بِالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Bir Saat Duran Kimseye Mescid-i Haram'da Kadir Gecesini İdrak Etmiş Gibi Sevap Yazma Lütfunda Bulunması

٤٦٠٣ - أَخْبَرَنَا خَلَّادُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُقْرِئُ بْنُ خَالِدٍ الْوَاسِطِيِّ، بِنَهَرِ سَابُسَ عَلَى الدِّجْلَةِ، حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ التَّرْقُفِيُّ، حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ، حَدَّثَنِي أَبُو الْأَسْوَدِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ كَانَ فِي الرِّبَاطِ، فَفَزِعُوا إِلَى السَّاحِلِ، ثُمَّ قِيلَ: لَا بَأْسَ، فَانْصَرَفَ النَّاسُ وَأَبُو هُرَيْرَةَ وَاقِفٌ، فَمَرَّ بِهِ إِنْسَانٌ، فَقَالَ: مَا يُوقِفُكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَوْقِفُ سَاعَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ عِنْدَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ» [١ : ٢]

4603- Mücâhid der ki: Ebû Hureyre nöbetteyken askeri birlik sahile sığındı. Sonra: "Bir şey yok" denilince Müslümanlar geri dağıldı. Ebû Hureyre yerinde kalmıştı. Yanından geçen biri: "Ey Ebû Hureyre! Seni burada bekleten nedir?" deyince, Ebû Hureyre: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim dedi: **"Allah rızası için bir saat (nöbette) durmak, Hacerül-esved yanında Kadir gecesini ihya etmekten daha hayırlıdır."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «سَمِعَ مُجَاهِدٌ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَحَادِيثَ مَعْلُومَةً بَيْنَ سَمَاعِهِ فِيهَا عُمَرُ بْنُ ذَرٍّ، وَقَدْ وَهِمَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ شَيْئًا لِأَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ مَاتَ سَنَةَ ثَمَانٍ وَخَمْسِينَ فِي إِمَارَةِ مُعَاوِيَةَ، وَكَانَ مَوْلِدُ مُجَاهِدٍ سَنَةَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ فِي خِلَافَةِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، وَمَاتَ مُجَاهِدٌ سَنَةَ ثَلَاثَ وَمِئَةٍ، فَدُلَّ هَذَا عَلَى أَنَّ مُجَاهِدًا سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ»

Ebû Hâtim der ki: Mücâhid, Ebû Hureyre'den belli hadisleri işitmiştir ki bunları ondan Ömer b. Zer aktarmıştır. Mücâhid'in Ebû Hureyre'yi işitmediğini iddia eden yanılmıştır. Çünkü Ebû Hureyre, Muâviye döneminde 58 senesinde

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1182); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/132; Buhârî 2792; Müslim 1880; Tirmizî 1651; İbn Mâce 2757.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 1068); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

vefat etmiştir. Mücâhid ise Ömer b. el-Hattâb'ın döneminde 21 senesinde doğmuştur. Mücâhid, 103 senesinde vefat etmiştir. Bu durumda Mücâhid, Ebû Hureyre'yi işitmiştir.

ذِكْرُ تَحْرِيمِ اللهِ ﷻ عَلَى النَّارِ الْأَقْدَامَ الَّتِي اغْبَرَّتْ فِي سَبِيلِهِ

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Toza Bulanan Kimseye Cehennemi Haram Kılması

٤٦٠٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا حَبَّانُ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا عُتْبَةُ بْنُ أَبِي حَكِيمٍ، عَنْ حُصَيْنِ بْنِ حَرْمَلَةَ الْمَهْرِيِّ، حَدَّثَنَا أَبُو الْمُصَبِّحِ الْمُقْرَائِيُّ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ نَسِيرُ بِأَرْضِ الرُّومِ فِي طَائِفَةٍ عَلَيْهَا مَالِكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخَثْعَمِيُّ إِذْ مَرَّ مَالِكٌ بِجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَهُوَ يَمْشِي يَقُودُ بَغْلًا لَهُ، فَقَالَ لَهُ مَالِكٌ: أَيْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ارْكَبْ فَقَدْ حَمَلَكَ اللَّهُ، فَقَالَ جَابِرٌ: أُصْلِحُ دَابَّتِي وَأَسْتَغْنِي عَنْ قَوْمِي، وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنِ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ»، فَأَعْجَبَ مَالِكًا قَوْلُهُ فَسَارَ حَتَّى إِذَا كَانَ حَيْثُ يُسْمِعُهُ الصَّوْتَ نَادَاهُ بِأَعْلَى صَوْتِهِ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ارْكَبْ، فَقَدْ حَمَلَكَ اللَّهُ، فَعَرَفَ جَابِرٌ الَّذِي أَرَادَ بِرَفْعِ صَوْتِهِ، وَقَالَ: أُصْلِحُ دَابَّتِي وَأَسْتَغْنِي عَنْ قَوْمِي، وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنِ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ»، فَوَثَبَ النَّاسُ عَنْ دَوَابِّهِمْ، فَمَا رَأَيْنَا يَوْمًا أَكْثَرَ مَاشِيًا مِنْهُ [١: ٢]

4604- Ebû'l-Musabbih el-Mekraî der ki: Biz Mâlik b. Abdillah el-Has'emî komutasında olan bir bölükle Bizans topraklarında gidiyorduk. Mâlik, Câbir b. Abdillah'ın yanına geldi. O, katırını çekerek yürüyordu. Mâlik: "Ey Ebû Abdillah! Allah sana binek vermiş, bineğine bin" deyince: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu duyduğum halde bineğime binip kavmimden ayrı mı kalayım: **"Allah yolunda tozlanan ayaklara cehennem haram kılınmıştır"** dedi. Mâlik buna şaşırarak etraftakilerin de duyması için daha yüksek bir sesle: "Ey Ebû Abdillah! Allah sana binek vermiş, bineğine bin" dedi. Câbir, Mâlik'in sesini yükseltmesinin sebebini bilerek: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **«Allah yolunda tozlanan ayaklara cehennem haram kılınmıştır»** buyurduğunu duyduğum halde bineğime binip kavmimden ayrı mı kalayım?" dedi. Bunun üzerine

Müslümanlar atlarından indiler. Onun kadar yürüyeni daha önce hiç görmemiştik.[1]

«الْمُقْرِيُّ: قَرْيَةٌ بِدِمَشْقَ، وَالْمَهْرِيُّ: سِكَّةٌ بِالْفُسْطَاطِ قَالَهُ الشَّيْخُ»

Ebû Hâtim der ki: el-Mukrî, Dimaşk'ta bir köydür. el-Mehrî ise Fustât'ta bir sokaktır.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِصِحَّةِ مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤٦٠٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بُجَيْرٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَامِرٍ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ، قَالَ: أَدْرَكَنِي عَبَايَةُ بْنُ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ وَأَنَا أَمْشِي إِلَى الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْسٍ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنِ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُمَا اللَّهُ عَلَى النَّارِ» [١ : ٢]

4605- Yezîd b. Ebî Meryem der ki: Yürüyerek cuma namazı için mescide giderken bineği üzerinde Abâye b. Râfi' b. Hadîc bana yetişti ve şöyle dedi: "Müjdeler olsun! Ebû Abs'tan işittiğime göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **«Allah yolunda tozlanan ayakları Allah cehennem ateşine haram kılar»** buyurmuştur."[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَبُو عَبْسٍ هَذَا: مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ اسْمُهُ: عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جَبْرِ بْنِ عَمْرِو بْنِ زَيْدِ بْنِ جُشَمِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ الْأَنْصَارِيُّ، مَاتَ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَثَلَاثِينَ، وَدُفِنَ بِالْبَقِيعِ، وَدَخَلَ قَبْرَهُ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ، وَسَلَمَةُ بْنُ سَلَامَةَ بْنِ وَقْشٍ، وَكُلُّ مَا يَرْوِي الْوَلِيدُ مِنْ رِوَايَةِ الشَّامِيِّينَ فَهُوَ يَزِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ، وَمَا يَكُونُ مِنْ رِوَايَةِ الْعِرَاقِيِّينَ فَهُوَ بُرَيْدٌ»

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Ebû Abs, Abdurrahman b. Cebr b. Amr b. Zeyd b. Cuşem b. Hârise b. el-Hâris b. el-Hazrec el-Ensârî olup 34 senesinde vefat ettiğinde defnederken mezarına Ebû Burde b. Niyâr ile Seleme b. Selâme b. Vakş girmiştir. Velîd'in Şamlılardan rivayetlerinin tümü Yezîd b. Ebî Meryem'dendir. Iraklılardan rivayet eden ise Bureyd'dir.

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2219); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/367; Darimî 2/202.

[2] Elbânî: Sahih; Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 3/479; Buhârî 907; Tirmizî 1632; Nesâî 6/14.

ذِكْرُ نَفْيِ اجْتِمَاعِ الْغُبَارِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَفَيْحِ جَهَنَّمَ فِي جَوْفِ مُسْلِمٍ

Allah Yolundaki Toz ile Cehennem Alevinin Müslümanın İçinde Biraraya Gelmelerinin İmkansızlığı

٤٦٠٦ - أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ دَاوُدَ بْنِ وَرْدَانَ، بِالْفُسْطَاطِ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ، عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَجْتَمِعُ فِي جَوْفِ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَفَيْحُ جَهَنَّمَ، وَلَا يَجْتَمِعُ فِي جَوْفِ عَبْدٍ الْإِيمَانُ وَالْحَسَدُ» [١: ٢]

4606- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Mümin kişinin içinde Allah yolunda içine çektiği tozlarla (kaynayan) Cehennem alevi bir araya gelmez. Yine mümin kişinin içinde imanla haset bir araya gelmez."**[1]

ذِكْرُ نَفْيِ اجْتِمَاعِ دُخَانِ جَهَنَّمَ وَغُبَارٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فِي مَنْخَرَيْ مُسْلِمٍ

Cehennem Dumanı İle Allah Yolunda (Bulaşan) Tozun Müslümanın Burnunda Biraraya Gelmesinin İmkansızlığı

٤٦٠٧ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْوَزَّانُ، بِجُرْجَانَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ الْخَيَّاطُ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مِسْعَرٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ مَوْلَى آلِ طَلْحَةَ، عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَجْتَمِعُ دُخَانُ جَهَنَّمَ وَغُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فِي مَنْخَرَيْ مُسْلِمٍ» [١: ٢]

4607- Ebû Hureyre, Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle bildirir: **"Müslüman kişinin burnunda Cehennem dumanı ile Allah yolunda içine (burnuna) çektiği tozlar bir araya gelmez."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/167); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 2/340; Nesâî 6/12, 6/13; Bak hadis no: 3251.

[2] Elbânî: Sahih (Mişkât 3828); Şuayb: İsnâdı hasendir. Tirmizî 1633; Nesâî 6/12.

ذِكْرُ تَمْثِيلِ النَّبِيِّ ﷺ غُزَاةِ الْبَحْرِ بِالْمُلُوكِ عَلَى الْأَسِرَّةِ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Deniz Gazilerini Tahtlarındaki Krallara Benzetmesi

٤٦٠٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ، أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ خَالَتِهِ أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ، أَنَّهَا قَالَتْ: نَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا قَرِيبًا مِنِّي، ثُمَّ اسْتَيْقَظَ يَتَبَسَّمُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا أَضْحَكَكَ؟ قَالَ: «نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ يَرْكَبُونَ ظَهْرَ هَذَا الْبَحْرِ الْأَخْضَرِ كَالْمُلُوكِ عَلَى الْأَسِرَّةِ»، قَالَتْ: فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَدَعَا لَهَا، ثُمَّ نَامَ الثَّانِيَةَ فَفَعَلَ مِثْلَهَا، فَقَالَتْ مِثْلَ قَوْلِهَا، فَأَجَابَهَا مِثْلَ قَوْلِهَا الْأَوَّلِ، قَالَتْ: فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قَالَ: «أَنْتِ مِنَ الْأَوَّلِينَ»، فَخَرَجَتْ مَعَ زَوْجِهَا عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ غَازِيَةً أَوَّلَ مَا رَكِبَ الْمُسْلِمُونَ الْبَحْرَ مَعَ مُعَاوِيَةَ، فَلَمَّا انْصَرَفُوا مِنْ غَزَاتِهِمْ قَرَّبَ إِلَيْهَا دَابَّتَهَا لِتَرْكَبَهَا فَصُرِعَتْ فَمَاتَتْ [١ : ٢]

4608- Ümmü Harâm binti Milhân der ki: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana yakın bir yerde öğle uykusuna yatmışken gülümseyerek uyandı. Ona: "Anam babam sana feda olsun! Neden gülüyorsun?" diye sorduğumda: "Rüyamda, ümmetimden bazı insanların bu yeşil denizde tahtlarına oturan krallar gibi (Allah yolunda savaş için) gemilere bindiklerini gördüm" buyurdu. Ona: "Allah'a dua et de beni onlardan kılsın" dediğimde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona dua etti ve başını koyup yine uyudu. Sonra kalktığında aynı şeyleri yapıp Ümmü Harâm da aynı şeyleri söyledi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de ilkinde olduğu gibi ona cevap verdi. Ona: "Allah'a dua et de beni onlardan kılsın" dediğinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sen bir öncekilerden olacaksın!"** buyurdu.

Enes b. Mâlik der ki: "Daha sonra Ümmü Harâm kocası Ubâde b. es-Sâmit ile birlikte Muâviye'nin komutasında Müslümanlarla beraber deniz savaşına çıktı. Ancak gazvelerinden döndüklerinde ona binmesi için getirilen hayvana bindi ve düşüp öldü."[1]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2249); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 2/464, 2/465; Buhârî 2799; Müslim 1912/161; Ebû Dâvûd 2490; Tirmizî 1645; Nesâî 6/41; İbn Mâce 2776.

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «قَبْرُهَا بِجَزِيرَةٍ فِي بَحْرِ الرُّومِ، يُقَالُ لَهَا: قُبْرُسُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَيْهَا قَلْعُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ»

Ebû Hâtim der ki: Onun mezarı Bahr-i Rûm'da Kıbrıs denilen bir adadadır. Müslümanların kalesine olan mesafesi üç gündür.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِي غَيْرِهِ مِنَ الطَّاعَاتِ

Allah Yolundaki Bir Günün Başka Salih Amellerin İşlendiği Bin Günden Hayırlı Olması

٤٦٠٩ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا أَبُو مَعْنٍ، حَدَّثَنِي أَبُو عَقِيلٍ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ مَوْلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ، قَالَ: قَالَ عُثْمَانُ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ بِمِنًى: أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَدِيثًا كُنْتُ كَتَمْتُكُمُوهُ ضَنًّا بِكُمْ، وَقَدْ بَدَا لِي أَنْ أُبْدِيَهُ نَصِيحَةً لِلَّهِ وَلَكُمْ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «يَوْمٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ، فَلْيَنْظُرْ كُلُّ امْرِئٍ مِنْكُمْ لِنَفْسِهِ» [١ : ٢]

4609- Osmân b. Affân'ın azatlı kölesi Ebû Sâlih anlatıyor: Osmân b. Affân'ın, Mina'nın Hayf mescidinde şöyle dediğini işittim: "Ey Müslümanlar! Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bir hadis duymuştum. Ancak yanımdan ayrılmanızı istemediğim için bunu sizden gizlemiştim. Şimdi Allah rızası için ve size nasihat olsun diye bunu açıklama zamanı geldi. Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Allah yolunda bir gün (savaşarak veya nöbet tutarak) geçirmek, diğer günlerden bin defa daha hayırlıdır. Sizden her kişi kendisi için uygun olana baksın."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «أَبُو مَعْنٍ هَذَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ مَعْنٍ الْغِفَارِيُّ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ، وَأَبُو عَقِيلٍ زُهْرَةُ بْنُ مَعْبَدٍ مِنْ أَهْلِ الرَّمْلَةِ، وَأَبُو صَالِحٍ مَوْلَى عُثْمَانَ اسْمُهُ: الْحَارِثُ»

Ebû Hâtim der ki: "Ebû Ma'n, Medine ahalisinden Muhammed b. Ma'n el-Ğifârî'dir. Ebû Akîl, Remle ahalisinden Zühre b. Ma'bed'dir. Ebû Sâlih de Osmân'ın azatlısıdır. İsmi Hâris'tir."

---

[1] Elbânî: Hasen (el-Ehâdîsu'l-Muhtâre 305-310); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 1/62; Tirmizî 1667; Nesâî 6/40; Darimî 2/211.

ذِكْرُ تَكَفُّلِ اللَّهِ ﷻ لِمَنْ خَرَجَ لِلْجِهَادِ قَصْدًا إِلَى بَارِئِهِ بِأَنْ يَرُدَّهُ بِأَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ

Allah Yolunda Cihada Çıkanı Yüce Allah'ın Sevap ya da Ganimetle Döndürmek Konusunda Garanti Vermesi

٤٦١٠ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِدْرِيسَ الْأَنْصَارِيُّ، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تَكَفَّلَ اللَّهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ، لَا يُخْرِجُهُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ وَتَصْدِيقُ كَلِمَتِهِ، أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يَرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ مَعَ مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ» [١ : ٢]

4610- Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sallallahu alayhi vesellem): **"Allah, kendi yolunda cihad eden, evinden kendisini onun yolunda cihadla onun kelimesini tasdikten başka hiç bir şey çıkaramayan kimseyi cennete koyacağına veya içinden çıktığı evine, kazandığı ecir veya ganimetle beraber döndüreceğine kefil olmuştur"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الدَّرَجَاتِ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Allah Yolunda Cihad Edenlerin Dereceleri

٤٦١١ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ، حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ، عَنْ هِلَالِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، قَالَ: «إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ، كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ، فَهُوَ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَهُوَ أَعْلَى الْجَنَّةِ، وَفَوْقَهُ الْعَرْشُ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ» [١ : ٢]

4611- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah Cennette yüz derecelik bir yeri Allah yolunda cihad edenler için hazırlamıştır. Her derece arası yerle gök arası mesafesi kadardır. Eğer Allah'tan isterseniz Firdevs Cennetini isteyiniz. O, Cennetin ortasında ve en**

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2896); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/443, 2/444; Ahmed 2/399, 2/424; Buhârî 3123; Müslim 1876/104; Nesâî 6/16.

yüksek yerindedir. Üstünde Arş olup Cennet nehirleri de oradan çıkmaktadır."[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُ ﷺ : «فَهُوَ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ» يُرِيدُ بِهِ أَنَّ الْفِرْدَوْسَ فِي وَسَطِ الْجِنَانِ، فِي الْعَرْضِ، وَقَوْلُهُ «وَهُوَ أَعْلَى الْجَنَّةِ» يُرِيدُ بِهِ: فِي الِارْتِفَاعِ

Ebû Hâtim der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem), *"O, Cennetin ortasında ve en yüksek yerindedir"* sözünden kasıt, Firdevs cennetinin konum olarak cennet bahçelerinin orta yerinde yer aldığı, yükseklik bakımından da diğer bahçelerden daha yüksekte olduğudur.

ذِكْرُ خَبَرٍ ثَانٍ يُصَرِّحُ بِمَعْنَى مَا ذَكَرْنَاهُ

Zikredilen Hususun Doğruluğunu Bildiren İkinci Haber

٤٦١٢ - أَخْبَرَنَاهُ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، بِبُسْتَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنَا أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَا أَبَا سَعِيدٍ، مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رِبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا، وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ»، فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعِيدٍ، وَقَالَ أَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَفَعَلَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «وَأُخْرَى يُرْفَعُ بِهَا الْعَبْدُ مِائَةَ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ»، قَالَ: وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» [١ : ٢]

4612- Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey Ebû Saîd! Her kim Rab olarak Allah'a, din olarak İslam'a, Peygamber olarak da Muhammed'e** (sallallahu aleyhi vesellem) **razı olursa, o kimseye cennet vacib olur"** buyurdu.

Ravi der ki: Ebû Saîd bu söze şaştı ve: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu sözleri bana tekrar et" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellam) aynı sözleri tekrar edip: "Başka bir şey var ki, kul onunla cennette, her birinin arası yerle gök arasındaki mesafe kadar olan yüz derece yükseltilir" dedi. Ebû Saîd: "Ey Allah'ın Resûlü! O şey nedir?" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah yolunda cihaddır"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 921; Mişkât 5617). Ahmed 2/335; Buhârî 2790.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 334); Şuayb: İsnâdı hasen ğarîbdir. Ahmed 3/14; Müslim 1884; Nesâî 6/19.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُجَاهِدِينَ مِنْ وَفْدِ اللَّهِ الَّذِينَ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ

Mücahidlerin, Allah'ın Çağırdığında Kendisine İcabet Edecekleri Heyetlerinden Sayılmaları

٤٦١٣ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ سَهْلٍ الْجَعْفَرِيُّ، حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ، عَنْ مُجَاهِدٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْحَاجُّ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ، وَالْمُعْتَمِرُ وَفْدُ اللَّهِ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ» [١ : ٢]

4613- Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmaktadır: **"Gazi, Allah yolundadır. Hacı, Allah'ın evini (ziyaret etmektedir). Umre yapan, Allah'ın heyetidir. Allah onları çağırdı, onlar da Allah'a icabet ettiler."**[1]

ذِكْرُ تَفَضُّلِ اللَّهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ عَلَى مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِهِ بِكَتْبِهِ أَجْرَ رَقَبَةٍ لَوْ أَعْتَقَهَا لَهُ

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Ok Atan Kimseyi Bir Köle Azat Etmiş Gibi Sevap Yazmakla Onurlandırması

٤٦١٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ، عَنْ كَعْبِ بْنِ مُرَّةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً» [١ : ٢]

4614- Ka'b b. Murra der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Kim Allah yolunda bir ok atarsa bir köle azad etmiş gibi olur."**[2]

---

[1] Elbânî: Hasen liğayrihi (es-Silsiletu's-sahîha 1820; et-Ta'lîku'r-rağîb 2/165). İbn Mâce 2893.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/171); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/235, 4/236.

ذِكْرُ إِعْطَاءِ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَنْ بَلَغَ سَهْمًا فِي سَبِيلِهِ

Allah'ın Kendi Yolunda Atılan Bir Ok İçin Cennetten Bir Derece Vermesi

٤٦١٥ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَحْمُودِ بْنِ عَدِيٍّ، بِنَسَا، حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ زَنْجُوَيْهِ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ، حَدَّثَنَا هِشَامُ الدَّسْتُوَائِيُّ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَبِي نَجِيحٍ السُّلَمِيِّ، قَالَ: حَاصَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الطَّائِفَ، فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ بَلَغَ بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ لَهُ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ»، قَالَ: فَبَلَغْتُ يَوْمَئِذٍ سِتَّةَ عَشَرَ سَهْمًا. [١ : ٢]

4615- Ebû Necîh es-Sülemî der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Tâif'i kuşattığımız zaman, Allah Resûlünün (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Kim Allah yolunda bir ok atarsa Cennette yeri bir derece yükselir."** O gün ben onaltı ok atmıştım.[1]

قَالَ الشَّيْخُ أَبُو حَاتِمٍ: أَبُو نَجِيحٍ اسْمُهُ: عَمْرُو بْنُ عَبَسَةَ السُّلَمِيُّ

Ebû Hâtim der ki: Ebû Necîh'in adı, Amr b. Abese es-Sülemî'dir.

ذِكْرُ وَصْفِ الدَّرَجَةِ الَّتِي يُعْطِيهَا اللَّهُ لِمَنْ بَلَغَ سَهْمًا فِي سَبِيلِهِ

Yüce Allah'ın Kendi Yolunda Atılan Bir Ok İçin Verdiği Derecenin Vasfı

٤٦١٦ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ، قَالَ: قُلْنَا لِكَعْبِ بْنِ مُرَّةَ: يَا كَعْبُ، حَدِّثْنَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَاحْذَرْ، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ بَلَغَ الْعَدُوَّ بِسَهْمٍ رَفَعَ اللَّهُ بِهِ دَرَجَةً لَهُ»، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ النَّحَّامِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الدَّرَجَةُ؟، قَالَ: «أَمَا إِنَّهَا لَيْسَتْ بِعَتَبَةِ أُمِّكَ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ مِائَةُ عَامٍ» [١ : ٢]

4616- Şurahbîl b. es-Sımt der ki: Ka'b b. Murre'ye: "Ey Ka'b! Bize Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) hadis bildir ve dikkat et" deyince şu karşılığı verdi: "Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **«Kim düşmanı bir ok atarsa Allah onun makamını bir basamak yükseltir.»** Abdurrahman b.

---

[1] Elbânî: Sahih (Tahrîcu Fıkhi's-sîre 210); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 4/386; Ebû Dâvûd 3965; Tirmizî 1638; Nesâî 6/26; İbn Mâce 2812.

en-Nehhâm: "Ey Allah'ın Resûlü! Basamak nedir?" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Basamak annenin kapı eşiğindeki basamak değildir! İki basamak arasında yüz senelik bir mesafe vardır"** buyurdu.[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: قَوْلُهُمْ لِكَعْبِ بْنِ مُرَّةَ: حَدِّثْنَا وَاحْذَرْ يُرِيدُونَ بِقَوْلِهِمْ: وَاحْذَرْ أَنْ لَا تَزِلَّ فَتَزِيدَ أَوْ تَنْقُصَ، وَلَمْ يُرِيدُوا بِقَوْلِهِمْ: وَاحْذَرْ أَنْ لَا تَكْذِبَ لِأَنَّهُمْ كُلُّهُمْ عُدُولٌ رَحِمَهُمُ اللَّهُ وَأَلْحَقَنَا بِهِمْ

Ebû Hâtim der ki: Ka'b b. Murre'ye "Dikkat et!" denilmesi yanlışlıkla nakledeceği şeyde ekleme ya da eksiltme yapmasına yöneliktir. Yoksa bundan kasıt, yalan söylemesine yönelik bir uyarı değildir. Zira sahabenin hepsi de âdildir. Allah onlara rahmet etsin ve bizi de onların arasına katsın.

ذِكْرُ رَجَاءِ نَوَالِ الْجِنَانِ بِالثَّبَاتِ تَحْتَ أَظِلَّةِ السُّيُوفِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Allah Yolundaki Kılıç Gölgelerinde Sebat Etmekle Cennetlere Kavuşmanın Umulması

٤٦١٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، حَدَّثَنَا قَطَنُ بْنُ نُسَيْرٍ الْغُبَرِيُّ، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنَا أَبُو عِمْرَانَ الْجَوْنِيُّ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي، يَقُولُ وَهُوَ بِحِصْنِ الْعَدُوِّ أَوْ بِحَضْرَةِ الْعَدُوِّ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ»، فَقَامَ رَجُلٌ رَثُّ الْهَيْئَةِ، فَقَالَ: يَا أَبَا مُوسَى أَنْتَ سَمِعْتَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُهُ؟، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَجَاءَ إِلَى أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: «أَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ»، ثُمَّ كَسَرَ جَفْنَ سَيْفِهِ، فَأَلْقَاهُ، ثُمَّ مَضَى بِسَيْفِهِ قُدُمًا، فَضَرَبَ بِهِ حَتَّى قُتِلَ [١ : ٢]

4617- Ebû Bekr b. Abdillah b. Kays der ki: Düşmanla karşı karşıya iken ya da düşmanın kamesinde iken babamın: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): «Cennet kapıları kılıçların gölgesi altındadır» buyurdu" dediğini işittim. Oradan eski püskü giyimli bir adam kalkıp: "Ey Ebû Mûsa! Resûlullah'tan (sallallahu aleyhi vesellem) bunu bizzat sen işittin mi?" diye sorunca, babam: "Evet!" dedi. Bunun üzerine soran adam arkadaşlarının yanına döndü. "Size selam olsun!" diyerek kılıcının kınını kırıp attı ve ölene kadar düşmanla savaştı.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih; Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Muvattâ 6/27.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 7/5); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/396; Müslim 1902; Tirmizî 1659.

ذِكْرُ إِيجَابِ الْجَنَّةِ لِمَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَلَّ ثَبَاتُهُ فِيهِ أَوْ كَثُرَ

Sebatı Az ya da Çok Olsun Allah Yolunda Savaşan Kimsenin Cenneti Hak Etmesi

٤٦١٨ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانَ، حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ الْخَلَّالُ، حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ ثَوْبَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ مَكْحُولٍ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ، عَنْ مَالِكِ بْنِ يُخَامِرِ السَّكْسَكِيِّ، أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فُوَاقَ نَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ» [١: ٢]

4618- Muâz b. Cebel, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Kim bir deve sağımı süresi kadar Allah yolunda savaşırsa Cennet ona vacip olur"** buyurduğunu söyledi.[1]

ذِكْرُ فَضْلِ الْمُهَاجِرِ إِذَا جَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ﷻ

Allah Yolunda Cihad Eden Muhacirin Fazileti

٤٦١٩ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، بِالصَّغْدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الطَّاهِرِ أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مَالِكٍ الْجَنْبِيِّ، أَنَّهُ سَمِعَ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ الْأَنْصَارِيَّ، يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَنَا زَعِيمٌ، وَالزَّعِيمُ الْحَمِيلُ لِمَنْ آمَنَ بِي وَأَسْلَمَ، وَهَاجَرَ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي وَسَطِ الْجَنَّةِ، وَأَنَا زَعِيمٌ لِمَنْ آمَنَ بِي وَأَسْلَمَ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي وَسَطِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى غُرَفِ الْجَنَّةِ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَدَعْ لِلْخَيْرِ مَطْلَبًا، وَلَا مِنَ الشَّرِّ مَهْرَبًا، يَمُوتُ حَيْثُ شَاءَ أَنْ يَمُوتَ» [١: ٢]

4619- Fadâle b. Ubeyd el-Ensârî der ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Bana iman edip İslam'a uyup da hicret edene cennetin kenarından ve ortasından birer ev verileceğine kefilim -ki zaîm, kefil anlamındadır—. Yine ben, bana iman edip te Müslüman olana ve Allah yolunda cihad edene Cennetin kenarında, ortasında ve en yüksek yerinde**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2291); Şuayb: Hadis sahihtir. Ahmed 5/230; Ebû Dâvûd 2541; Tirmizî 1657; Nesâî 6/25; İbn Mâce 2792; Darimî 2/201.

birer ev verileceğine kefilim. Bunları yapan kişinin hayır istemesine ya da kötülükten kaçınmasına gerek yok. Bu kimse ölmeyi istediği yerde ölür."[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «الزَّعِيمُ لُغَةَ: أَهْلُ الْمَدِينَةِ، وَالْحَمِيلُ لُغَةَ: أَهْلُ مِصْرَ، وَالْكَفِيلُ لُغَةَ: أَهْلُ الْعِرَاقِ، وَيُشْبِهُ أَنْ تَكُونَ هَذِهِ اللَّفْظَةُ الزَّعِيمُ الْحَمِيلُ» مِنْ قَوْلِ ابْنِ وَهْبٍ أُدْرِجَ فِي الْخَبَرِ «

Ebû Hâtim der ki: "زعيم" ifadesi Medinelilerin lehçesinde kefil anlamındadır. "حميل" ifadesi Mısırlıların lehçesinde kefil anlamındadır. "كفيل" ifadesi de Iraklıların lehçesinde kefil anlamındadır. "وَالزَّعِيمُ الْحَمِيلُ (Zaîm, kefil anlamındadır)" ifadesi hadisin içine katılan İbn Vehb'e ait bir açıklama gibi durmaktadır.

ذِكْرُ إِيجَابِ الْجَنَّةِ لِمَنْ مَاتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتْفَ أَنْفِهِ

Yatağında Bile Olsa Allah Yolunda Ölen Kimsenin Cenneti Hak Etmesi

٤٦٢٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا ابْنُ عَوْنٍ، وَهِشَامُ بْنُ حَسَّانَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَبِي الْعَجْفَاءِ السُّلَمِيِّ، قَالَ: خَطَبَنَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَقَالَ: أَلَا لَا تَغْلُوا صَدَاقَ النِّسَاءِ، فَإِنَّهَا لَوْ كَانَتْ مَكْرُمَةً فِي الدُّنْيَا أَوْ تَقْوَى عِنْدَ اللَّهِ لَكَانَ أَوْلَاكُمْ وَأَحَقُّكُمْ بِهَا مُحَمَّدًا ﷺ، مَا أَصْدَقَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ، وَلَا امْرَأَةً مِنْ بَنَاتِهِ، أَكْثَرَ مِنِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أُوقِيَّةً، وَأُخْرَى تَقُولُونَهَا مَنْ قُتِلَ فِي مَغَازِيكُمْ، مَاتَ فُلَانٌ شَهِيدًا، فَلَا تَقُولُوا ذَاكَ، وَلَكِنْ قُولُوا كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، أَوْ كَمَا قَالَ مُحَمَّدٌ ﷺ: «مَنْ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مَاتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ» [١: ٢]

4620- Ebu'l-Acfâ es-Sülemî anlatıyor: Ömer b. el-Hattâb, (halifeliği döneminde) bir hutbe vererek: "Haberiniz ola ki, kadınların mehiri(ni çoğaltmak) hususunda aşırı gitmeyin. Çünkü bunda aşırı gitmek, eğer dünya (hayatın)da övülecek bir şey veya Allah katında bir takva olmuş olsaydı, buna en çok hakkı ve en liyakatli olanınız Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) olurdu. Oysa Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarından hiç bir kadının mehrini on iki ukiyyeden fazla yapmamış ve O'nun kızlarından hiç bir kadının mehri on iki ukiyyeden fazla yapılmamıştır.

---

[1] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/173); Şuayb: İsnâdı sahihtir.

(İyi davranışlardan olmayan) sözlerden biri de: "Savaşlarınızda öldürülen (her) bir kimse için: "Filanca kimse şehit olarak öldü!" demenizdir. Bunu söylemeyiniz. Fakat Resûlullah'ın -veya Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'in- buyurduğu gibi: **«Allah yolunda öldürülen veya Allah yolunda ölen kimse cennettedir!»** deyiniz!" dedi.[1]

ذِكْرُ تَمْثِيلِ النَّبِيِّ ﷺ الْمُجَاهِدَ بِالصَّائِمِ الْقَائِمِ الَّذِي لَا يُفْطِرُ وَلَا يَفْتُرُ

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mücahidi Sürekli Oruç Tutup Gecelerini İbadetle Geçirene Benzetmesi

٤٦٢١ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ سِنَانٍ، - وَكَانَ قَدْ صَامَ النَّهَارَ، وَقَامَ اللَّيْلِ ثَمَانِينَ سَنَةً غَازِيًا وَمُرَابِطًا - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الَّذِي لَا يَفْتُرُ مِنْ صِيَامٍ وَصَلَاةٍ حَتَّى يَرْجِعَ» [١: ٢]

4621- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah yolunda cihad eden kişi, ailesine ganimetlerle veya ecirle dönene kadar ya da vefat ederse onu Cennete sokana kadar sürekli oruç tutan ve namaz kılan gibidir."**[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْفَضْلَ يَكُونُ لِلْمُجَاهِدِ وَإِنْ مَاتَ فِي طَرِيقِهِ ذَلِكَ

Bu Faziletin O'nun Yolunda İken Ölen Mücahide Ait Olması

٤٦٢٢ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَوْنٍ، - وَكَانَ يَخْتِمُ الْقُرْآنَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ مَرَّتَيْنِ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ الْقَانِتِ الصَّائِمِ الَّذِي لَا يَفْتُرُ صَلَاةً وَلَا صِيَامًا، حَتَّى يَرْجِعَهُ اللَّهُ إِلَى أَهْلِهِ بِمَا يَرْجِعُهُ إِلَيْهِمْ مِنْ غَنِيمَةٍ أَوْ أَجْرٍ أَوْ يَتَوَفَّاهُ فَيُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ» [١: ٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (Mişkât 3204; el-İrvâ' 1927); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Ahmed 1/40, 1/41; Ebû Dâvûd 2106; Tirmizî 1114; Nesâî 6/117; 6/119; İbn Mâce 1887; Darimî 2/141.

[2] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2896); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Muvattâ 2/443; Buhârî 2787; Nesâî 6/18; Bak hadis no: 4627.

4622- Ebû Hureyre, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Allah yolunda cihad eden kişi, ailesine ganimetlerle veya ecirle dönene kadar ya da vefat ederse onu Cennete sokana kadar sürekli oruç tutan ve namaz kılan gibidir."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللَّهَ ﷻ يُعْطِي بِتَفَضُّلِهِ الْمُرَابِطَ يَوْمًا أَوْ لَيْلَةً خَيْرًا مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ

Yüce Allah'ın Bir Gün ya da Gece Nöbet Tutan Kimseyi Gecelerini İbadetle Geçirdiği Bir Aylık Oruç Tutmaktan Bile Hayırlı Kılmakla Onurlandırması

٤٦٢٣ - أَخْبَرَنَا ابْنُ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ مَكْحُولٍ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ، أَنَّهُ مَرَّ عَلَيْهِ سَلْمَانُ وَهُوَ مُرَابِطٌ، فَقَالَ: مَا تَصْنَعُ هَاهُنَا يَا شُرَحْبِيلُ؟، فَقَالَ شُرَحْبِيلُ: أُرَابِطُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، قَالَ سَلْمَانُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «رِبَاطُ يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ» [١: ٢]

4623- Mekhûl'un bildirdiğine göre Şurahbîl b. es-Sımt nöbet tutuyorken Selmân ona rastladı. Ona: "Burada ne yapıyorsun, ey Şurahbîl?" diye sorunca Şurahbîl: "Allah yolunda nöbet tutuyorum" cevabını verdi. Bunun üzerine Selmân dedi ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Yüce Allah yolunda bir gün veya bir gece tutulan nöbetin sevabı, gündüzü oruçla, gecesi de ibadetle geçirilen bir ayın sevabına denktir."**[2]

ذِكْرُ انْقِطَاعِ الْأَعْمَالِ عَنِ الْمَوْتَى وَبَقَاءِ عَمَلِ الْمُرَابِطِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَعَ أَمْنِهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

Ölenin Amellerinin Kesintiye Uğramasına Rağmen Nöbet Tutanın Kabir Azabından Emin Kılınmanın Yanısıra Amelinin Kıyamete Kadar Sürmesi

٤٦٢٤ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ، حَدَّثَنِي أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ، أَنَّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ الْجَنْبِيَّ أَخْبَرَهُ، أَنَّهُ سَمِعَ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ يُحَدِّثُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي مَاتَ مُرَابِطًا فِي

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2896); Şuayb: İsnâdı hasendir.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1200); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 5/440; Müslim 1913; Tirmizî 1665; Nesâî 6/39.

سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِنَّهُ يَنْمُو لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَيَأْمَنُ فِتْنَةَ الْقَبْرِ»، قَالَ: وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَلَا جَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» [١ : ٢]

4624- Fadâle b. Ubeyd, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu nakletmiştir: **"Her ölenin ameli mühürlenir (son bulur). Ancak Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişi bunun dışındadır. Bu ameli kıyamet gününe kadar çoğalır ve kabir fitnesinden muaf olur."** Yine Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Mücâhid, Allah rızası için canını ortaya koyup mücadele edendir."**[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُرَابِطَ إِنَّمَا يَجْرِي لَهُ أَجْرُ عَمَلِهِ لَا عَمَلُهُ

Nöbette Ölen Kişinin Amelinin Değil, Amelin Sevabının Devam Etmesi

٤٦٢٥ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ مُوسَى، حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ حُمَيْدٍ، حَدَّثَنَا النُّعْمَانُ، عَنْ مَكْحُولٍ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ، عَنْ سَلْمَانَ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُومِنَ عَذَابَ الْقَبْرِ، وَنَمَا لَهُ أَجْرُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» [١ : ٢]

4625- Selmân'ın bildirdiğine göre kendisi Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işitmiştir: **"Allah, nöbeti sırasında ölen kişiyi kabir azabından korur ve onun sevabını kıyamet gününe dek çoğaltıp durur."**[2]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: «النُّعْمَانُ هَذَا هُوَ النُّعْمَانُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْغَسَّانِيُّ مِنْ أَهْلِ دِمَشْقَ»

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Nu'mân, Dimaşk halkından Nu'mân b. el-Münzir el-Ğassânî'dir.

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2258); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 6/20; Ebû Dâvûd 2500; Tirmizî 1621.

[2] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1200); Şuayb: İsnâdı kavîdir. Bak hadis no: 4626.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُرَابِطَ الَّذِي يَجْرِي لَهُ أَجْرُ عَمَلِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ إِنَّمَا هُوَ أَجْرُ عَمَلِهِ الَّذِي كَانَ يَعْمَلُ فِي حَيَاتِهِ مِنَ الطَّاعَاتِ

Nöbette İken Ölen Kişinin Sevabı Devam Ettirilecek Olan Amelinin, Hayattayken Taate Yönelik Yaptığı Ameller Olması

٤٦٢٦ - أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَوْهَبٍ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى، عَنْ مَكْحُولٍ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ، أَنَّهُ مَرَّ عَلَيْهِ سَلْمَانُ وَهُوَ مُرَابِطٌ، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ مَاتَ مُرَابِطًا أُجْرِيَ عَلَيْهِ عَمَلُهُ الَّذِي كَانَ يَعْمَلُ، وَأُومِنَ الْفَتَّانَ، وَيَجْرِي عَلَيْهِ رِزْقُهُ» [١ : ٢]

4626- Mekhûl'un bildirdiğine göre Şurahbîl b. es-Sımt nöbet tutuyorken Selmân ona rastladı. Selmân dedi ki: Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu işittim: **"Kim, Allah yolunda ribât (önemli bir yerde düşmana karşı beklemek)te iken ölürse, dünyada işlemiş olduğu iyi amelinin sevabı (ölümünden sonra da) üzerine akıtılır, imtihan ediciler (kabir meleklerin)den emin olur ve rızkı da ona akıtılır (yani ölümünden sonra da rızıklanır)."**[1]

ذِكْرُ مَا يَعْدِلُ الْجِهَادَ مِنَ الطَّاعَاتِ

Cihada Denk Olabilecek Salih Ameller

٤٦٢٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ الشَّيْبَانِيُّ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْبِرْنَا بِعَمَلٍ يَعْدِلُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، قَالَ: «لَا تُطِيقُونَهُ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْبِرْنَا لَعَلَّنَا نُطِيقُهُ، قَالَ: «مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْقَانِتِ بِآيَاتِ اللَّهِ، لَا يَفْتُرُ مِنْ صَوْمٍ وَلَا صَدَقَةٍ، حَتَّى يَرْجِعَ الْمُجَاهِدُ إِلَى أَهْلِهِ» [١ : ٢]

4627- Ebû Hureyre der ki: Sahabe: "Ey Allah'ın Resûlü! Bize hangi amelin Allah yolunda yapılan cihada eşit olduğunu söyle" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Sizin buna gücünüz yetmez"** buyurunca: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen bize söyle, belki gücümüz yeter" karşılığını verdiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Mücahid cihaddan ailesine dönünceye kadar, Allah'ın**

---

[1] Elbânî: Sahih (el-İrvâ' 1200); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Bak hadis no: 4625.

âyetleriyle ibadet eden, sürekli oruç tutan ve sadaka veren kişi gibidir" buyurdu.[1]

ذِكْرُ إِظْلَالِ اللهِ ﷻ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ أَظَلَّ رَأْسَ غَازٍ فِي سَبِيلِهِ

Yüce Allah'ın Kendi Yolundaki Gazinin Başını Gölgeleyen Kimseyi Kıyamet Gününde Gölgelemesi

٤٦٢٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ، حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، حَدَّثَنَا أَبُو عُثْمَانَ الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي الْوَلِيدِ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُرَاقَةَ الْعَدَوِيِّ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَظَلَّ رَأْسَ غَازٍ أَظَلَّهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِجِهَادِهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، وَمَنْ بَنَى مَسْجِدًا يُذْكَرُ فِيهِ اسْمُ اللَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ» [١ : ٢]

4628- Ömer b. el-Hattâb, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Kim bir savaşçının başını gölgelendirirse, Allah da onu kıyamet gününde gölgelendirir. Kim Allah yolunda savaşacak birini donatırsa o kişinin savaşan kişi gibi sevabı olur. Kim de Allah'ın adı zikredilsin diye bir mescit yaparsa Allah ta o kişiye Cennette bir ev yapar."**[2]

ذِكْرُ إِعْطَاءِ اللهِ ﷻ مَنْ خَلَفَ الْغَازِيَ فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ مِثْلَ نِصْفِ أَجْرِهِ

Yüce Allah'ın Gazinin Geride Bıraktığı Ailesini Hayırla Gözeten Kimseye Onun Sevabının Yarısını Vermesi

٤٦٢٩ - أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ إِلَى بَنِي لِحْيَانَ: لِيَخْرُجْ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ رَجُلٌ، ثُمَّ قَالَ لِلْقَاعِدِ: «أَيُّكُمْ خَلَفَ الْخَارِجَ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ بِخَيْرٍ كَانَ لَهُ مِثْلُ نِصْفِ أَجْرِ الْخَارِجِ» [٣: ٣٢]

---

[1] Elbânî: Sahih (es-Silsiletu's-sahîha 2896); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 2/459; Müslim 1878; Bak hadis no: 4621.

[2] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/158); Şuayb: Ravileri Sahih ricâlidir. Ahmed 1/20; İbn Mâce 2758; Bak hadis no: 1609.

4629- Ebû Saîd el-Hudrî bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Lihyân oğullarına karşı bir müfreze çıkarmak isteyince: **"Her iki adamdan biri çıksın!"** buyurdu. Geride kalacaklar için de: **"Savaşa çıkanların geride kalan ailelerine ve mallarına iyi bir şekilde göz kulak olan kişiye savaşa çıkanın sevabının yarısı vardır"** buyurdu.[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا التَّحْصِيرَ لِهَذَا الْعَدَدِ الْمَذْكُورِ فِي خَبَرِ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ لَمْ يُرِدْ بِهِ النَّفْيَ عَمَّا وَرَاءَهُ

Üstteki Ebû Saîd Hadisinde Belirtilen Sevap Miktarının Bunun Ötesinde Olamayacağı Anlamına Gelmez

٤٦٣٠ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ، كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، حَتَّى إِنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الْغَازِي شَيْءٌ» [٣: ٣٢]

4630- Zeyd b. Hâlid el-Cühenî, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurduğunu bildirir: **"Kim Allah yolunda savaşacak birini savaş gereçleri ile donatırsa veya o kişinin ailesinin ihtiyacını karşılarsa, savaşa giden gibi kendisine sevap yazılır. Savaşçının sevabından da bir şey eksilmez."**[2]

ذِكْرُ التَّسْوِيَةِ بَيْنَ الْغَازِي وَبَيْنَ مَنْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فِي الْأَجْرِ

Savaşa Çıkanla Onun Geride Bıraktığı Ailesine Bakan Kimsenin Sevapta Eşit Olmaları

٤٦٣١ - أَخْبَرَنَا ابْنُ سَلْمٍ، حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا وَمَنْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا» [١: ٢]

4631- Zeyd b. Hâlid el-Cuhenî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Allah yolunda savaşa çıkacak olan kişinin**

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2267); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/15; Müslim 1895/138; Ebû Dâvûd 2510.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/157); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/114, 4/115; Tirmizî 1629; Darimî 2/209.

ihtiyaçlarını karşılayıp donatan veya geride kalan ailesini hayırla gözeten kişinin gaza etmiş kadar sevabı olur."[1]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ قَوْلَهُ: فَقَدْ غَزَا أَرَادَ بِهِ أَنَّ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ

"Gaza Etmiş Kadar" İbaresiyle Savaşçının Elde Ettiği Sevabın Kastedilmesi

٤٦٣٢ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَمَّالُ، حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ، أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنِ يَعْقُوبَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبِ بْنِ زَمْعَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَاقَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُرَاقَةَ، عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ، أَنَّ زَيْدَ بْنَ خَالِدٍ أَخْبَرَهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ»، قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: ثُمَّ أَخْبَرَنِيهُ بُسْرُ بْنُ سَعِيدٍ [١ : ٢]

4632- Zeyd b. Hâlid'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Allah yolunda cihada katılan bir mücahidin teçhizatını temin eden bizzat kendisi savaş yapmış gibi sevap kazanır. Yine, savaşa çıkan bir mücahidin çoluk çocuğunun ihtiyaçlarını karşılayan, savaş yapmış gibi sevap kazanır"** buyurdu. İbn Şihâb dedi ki: Sonra bunu bana Busr b. Saîd de haber verdi.[2]

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْمُجَهِّزَ إِنَّمَا يَأْخُذُ كَحَسَنَاتِ الْغَازِي مِنْ أَجْرِ غَزَاتِهِ تِلْكَ، حَتَّى يَكُونَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِ الْغَازِي شَيْءٌ، وَكَذَلِكَ الْخَالِفُ فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ

Gazaya Çıkacak Olanın Hem Savaş Teçhizatını Temin Edenin, Hem de Geride Bıraktığı Ailesine Bakanın, Gazaya Çıkanın Sevabından Bir Şey Eksilmeden Onunla Aynı Hasenâtı Almaları

٤٦٣٣ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ، عَنْ يَحْيَى الْقَطَّانِ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ يَعْنِي ابْنَ أَبِي سُلَيْمَانَ، حَدَّثَنِي عَطَاءٌ، عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2266); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 4/115, 4/116; Buhârî 2483; Müslim 1895; Ebû Dâvûd 2509; Tirmizî 1628; Nesâî 6/46; Bak hadis no: 4632.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2266); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 4631.

قَالَ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ، وَمَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ» [١ : ٢]

4633- Zeyd b. Hâlid el-Cuhenî'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: **"Allah yolunda savaşa çıkacak olan kişinin ihtiyaçlarını karşılayıp donatan veya geride kalan ailesini gözeten kişinin o gazi kadar sevabı olur ve gazinin sevabında bir eksilme olmaz. Oruçlu bir kişiye iftar veren kişi, oruçlunun sevabı kadar sevaba nail olur. Oruçlunun sevabında da bir eksilme olmaz."**[1]

ذِكْرُ أَخْذِ الْغَازِي أَجْرَ الْخَالِفِ أَهْلَهُ مِنْ حَسَنَاتِهِ فِي الْقِيَامَةِ

Gazveye Çıkan Savaşçının, Geride Bıraktığı Ailesine Hıyanet Edenin Hasenâtından Kıyamette Ecir Alması

٤٦٣٤ - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ الْمِصِّيصِيُّ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ قَعْنَبٍ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ كَأُمَّهَاتِهِمْ، وَمَا مِنْ رَجُلٍ مِنَ الْقَاعِدِينَ يَخْلُفُ رَجُلًا مِنَ الْمُجَاهِدِينَ إِلَّا نُصِبَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُقَالُ: يَا فُلَانُ، هَذَا فُلَانٌ فَخُذْ مِنْ حَسَنَاتِهِ مَا شِئْتَ»، ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: «فَمَا ظَنُّكُمْ مَا أَرَى يَدَعُ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْئًا» [١ : ٢]

4634- İbn Bureyde, babasından, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi vesellem): **"Mücahidlerin hanımları (evlerinde) oturan erkeklere anneleri gibi haramdır. Kişi, mücahidlerden bir adama ailesi hususunda vekil olur da sonra ona hıyanet ederse, Kıyamet günü bu mücahide: «Ey Filan! Bu filan kimse ailen konusunda sana ihanet etti. Bunun sevaplarından dilediğin kadarını al» denilir"** buyurduğunu nakleder. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) böyle dedikten sonra sahabeye dönüp: **"Ya ne sandınız. Yoksa onun sevaplarından bir şey bırakacağını mı zannettiniz"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2266); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Bak hadis no: 3429.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2255); Şuayb: İsnâdı sahihtir. Ahmed 5/352; Müslim 1897/140; Ebû Dâvûd 2496; Nesâî 6/51.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ هَذَا الْفِعْلَ يَكُونُ لِمَنْ خَلَفَ لِأَهْلِ الْغَازِي بِشَرٍّ

Bu Uygulamanın, Savaşçının Gerlde Bıraktığı Ailesine İhanet Eden İçln Sözkonusu Olması

٤٦٣٥ - أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ، حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ كَحُرْمَةِ أُمَّهَاتِهِمْ، وَمَا مِنْ قَاعِدٍ يَخْلُفُ مُجَاهِدًا فِي أَهْلِهِ بِسُوءٍ إِلَّا أُقِيمَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُقَالُ لَهُ: هَذَا خَلَفْتَ فِي أَهْلِكَ بِسُوءٍ فَخُذْ مِنْ حَسَنَاتِهِ» [١ : ٢]

4635- Süleymân b. Bureyde, babasından, Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem): **"Mücahidlerin hanımları (evlerinde) oturan erkeklere anneleri gibi haramdır. Kişi, mücahidlerden bir adama ailesi hususunda vekil olur da sonra ona hıyanet ederse, Kıyamet günü bu mücahide: «Bu adam ailen konusunda sana ihanet etti. Bunun sevaplarından dilediğin kadarını al» denilir"** buyurduğunu nakleder.[1]

ذِكْرُ وَصْفِ الْغَزْوِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِي يَأْجُرُ اللَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ

Yüce Allah'ın Yapan Kimseye Ecir Verdiği Gazvenin Vasfı

٤٦٣٦ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: الرَّجُلُ يُقَاتِلُ حَمِيَّةً، وَيُقَاتِلُ شَجَاعَةً، وَيُقَاتِلُ رِيَاءً، فَأَيُّ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟، قَالَ: «مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» [٣: ٦٥]

4636- Ebû Mûsa der ki: Adamın biri Resûlullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) gelerek: "Hamiyet (kavmi) için savaşan, cesaretini göstermek için savaşan ve gösteriş için savaşan kişilerden hangisi Yüce Allah'ın yolunda savaşmış olur?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Yüce Allah'ın sözünün (hükümlerinin) yüceltilmesi için savaşan kişi, Yüce Allah'ın yolunda savaşmış olur."**[2]

---

[1] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2266); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 5/355; Müslim 1897; Nesâî 6/50.

[2] Elbânî: Sahih (Sahîh Ebî Dâvud 2273); Şuayb: Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Buhârî 123; Ebû Dâvûd 2517; Tirmizî 1646; Nesâî 6/23; İbn Mâce 2783.

ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ نَفْيِ كَتْبَةِ اللهِ الْأَجْرَ لِمَنْ غَزَا فِي سَبِيلِهِ يُرِيدُ بِهِ شَيْئًا مِنْ عَرَضِ هَذِهِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ الزَّائِلَةِ

Bu Geçici Fanî Dünya Malı Elde Etmek Gayesiyle Savaşan Kimseye Yüce Allah'ın Sevap Yazmayacağı Hakkında

٤٦٣٧ - أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْأَشَجِّ، عَنْ مِكْرَزٍ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيِّ بْنِ غَالِبٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، رَجُلٌ يُرِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَهُوَ يَبْتَغِي مِنْ عَرَضِ الدُّنْيَا؟، قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «لَا أَجْرَ لَهُ»، فَأَعْظَمَ ذَلِكَ النَّاسُ، وَقَالُوا لِلرَّجُلِ: عُدْ لِرَسُولِ اللهِ ﷺ فَلَعَلَّكَ لَمْ تُفْهِمْهُ، قَالَ: فَقَالَ الرَّجُلُ: يَا رَسُولَ اللهِ، رَجُلٌ يُرِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَهُوَ يَبْتَغِي مِنْ عَرَضِ الدُّنْيَا؟، قَالَ: «لَا أَجْرَ لَهُ»، فَأَعْظَمَ ذَلِكَ النَّاسُ، وَقَالُوا لِلرَّجُلِ: عُدْ لِرَسُولِ اللهِ، فَقَالَ لَهُ الثَّالِثَةَ: رَجُلٌ يُرِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَهُوَ يَبْتَغِي مِنْ عَرَضِ الدُّنْيَا؟، قَالَ: «لَا أَجْرَ لَهُ» [٣: ٦٥]

4637- Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre adamın biri: "Ey Allah'ın Resûlü! Kişi, dünya malından bir şeyler elde etmek maksadı güderken Allah yolunda cihad edip dünya malından da bir şeyler almak istiyor (bu kişinin durumu nedir?)" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Bu cihaddan) bir ecri yoktur"** buyurdu. İnsanlar buna şaşırdı ve adama: "Bir daha Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına dön. Belki onu anlamamışsındır" dediler. Adam bir daha: "Ey Allah'ın Resûlü! Kişi, dünya malından bir şeyler elde etmek maksadı güderken Allah yolunda cihad edip dünya malından da bir şeyler almak istiyor (bu kişinin durumu nedir?)" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"(Bu cihaddan) bir ecri yoktur"** buyurdu. İnsanlar yine buna şaşırdı ve adama: "Bir daha Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) yanına dön" dediler. Adam üçüncü defa: "Kişi, dünya malından bir şeyler elde etmek maksadı güderken Allah yolunda cihad edip dünya malından da bir şeyler almak istiyor (bu kişinin durumu nedir?)" diye sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir daha**"(Bu cihaddan) bir ecri yoktur"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Hasen (Sahîh Ebî Dâvud 2272); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir. Ahmed 2/290, 2/366; Ebû Dâvûd 2516.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ الْقَاصِدَ فِي غَزَاتِهِ شَيْئًا مِنْ حُطَامِ هَذِهِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ لَهُ مَقْصُودُهُ دُونَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ عَلَيْهِ

Bu Fanî Dünya Metâından Bir Şey Elde Etmek İçin Savaşan Kimsenin Âhiret Sevabından Yoksun Kalacağı Hakkında

٤٦٣٨ - أَخْبَرَنَا أَبُو يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ غِيَاثٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ، عَنْ جَبَلَةَ بْنِ عَطِيَّةَ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْوَلِيدِ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ غَزَا وَلَا يَنْوِي فِي غَزَاتِهِ إِلَّا عِقَالًا فَلَهُ مَا نَوَى» [٣: ٦٦]

4638- Ubâde b. es-Sâmit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Kim bir cihada çıkar ve niyetinde sadece bir yular kazanmak varsa ona ancak niyet ettiği şey kadar vardır."**[1]

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: هَذَا يَحْيَى بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ الصَّامِتِ ابْنُ أَخِي عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ

Ebû Hâtim der ki: Buradaki Yahya, Yahya b. el-Velîd b. es-Sâmit'tir. Ubâde b. es-Sâmit'in kardeşinin oğludur."

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ مَا رُزِقَ الْمَرْءُ فِيهِ الشَّهَادَةَ

En Faziletli Cihadın Kişinin Şahadete Erdiği Cihad Olması

٤٦٣٩ - أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ الْجُمَحِيُّ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ، أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي سُفْيَانَ، عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْجِهَادِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «أَنْ يُعْقَرَ جَوَادُكَ، وَيُهْرَاقَ دَمُكَ». [١: ٢]

4639- Câbir der ki: Adamın biri: "Ey Allah'ın Resûlü! En faziletli cihad hangisidir?" diye sorunca: **"Atın vurulana ve sen de ölene kadar savaşmandır"** buyurdu.[2]

---

[1] Elbânî: Hasen liğayrihi (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/182); Şuayb: İsnâdı hasendir. Ahmed 5/315, 5/320; Nesâî 6/24; Darimî 2/208.

[2] Elbânî: Sahih (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/191); Şuayb: Müslim'in şartınca sahih. Ahmed 3/300; Darimî 2/200.

ذِكْرُ الْبَيَانِ بِأَنَّ اللَّهَ ﷻ يُعْطِي مَنْ عُقِرَ جَوَادُهُ، وَأُهْرِيقَ دَمُهُ مَا يُؤْتِي عِبَادَهُ الصَّالِحِينَ

Atıyla Birlikte Kendisi de Kanları Dökülerek Şehit Olan Kimseye Yüce Allah'ın Salih Kullarına Bahşettiğini Vermesi

٤٦٤٠ - أَخْبَرَنَا ابْنُ خُزَيْمَةَ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ، حَدَّثَنَا الدَّرَاوَرْدِيُّ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَائِذٍ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَجُلًا جَاءَ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ يُصَلِّي بِنَا، فَقَالَ حِينَ انْتَهَى إِلَى الصَّفِّ: اللَّهُمَّ آتِنِي أَفْضَلَ مَا تُؤْتِي عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ، فَلَمَّا قَضَى النَّبِيُّ ﷺ الصَّلَاةَ، قَالَ: «مَنِ الْمُتَكَلِّمُ آنِفًا؟»، فَقَالَ الرَّجُلُ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِذَا يُعْقَرُ جَوَادُكَ، وَتُسْتَشْهَدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» [١ : ٢]

4640- Âmir b. Sa'd b. Ebî Vakkâs, babasından bildiriyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bize namaz kıldırırken bir adam gelip safa yetiştiğinde: "Allahım! Sâlih kullarına verdiğin en güzel şeyi bana da ver" dedi. Namaz bittiğinde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"Az önce konuşan kimdi?"** diye sordu. Adam: "Benim ey Allah'ın Resûlü!" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): **"O zaman, atın vurulacak ve sen Allah yolunda şehid olacaksın"** buyurdu.[1]

---

[1] Elbânî: Zayıf (et-Ta'lîku'r-rağîb 2/199); Şuayb: Ravileri güvenilir kimselerdir.

Dördüncü Hicri asırda el-Müstedrek ale's-Sahihayn kitabının müellifi ünlü Hâkim en-Nisâbûrî'nin hadis, fıkıh, lugat ve vaaz alanlarındaki üstün bilgisine işaret ettiği ve Yâkût el-Hamavî'nin ise onu asrın imamı ve allâmesi diye övdüğü İbn Hibbân'ın el-Müsnedü's-sahîh ale't-tekâsîm ve'l-envâ' [es-Sünen] et-Tekâsîm ve'l-envâ' ve kısaca Sahîh İbn Hibbân adlı eseri, klasik tasnif metotlarından farklı olarak emirler, nehiyler, haberler, mubahlar ve Peygamber'in fiilleri şeklinde beş bölüm halinde düzenlenen ve sahih olanları yanında hasen hadisleri de kapsayan 7500 hadisi ihtiva etmektedir. İbnü's-Salâh ve diğer hadis âlimlerinin kanaatine göre sadece sahih hadisleri toplamayı hedef alan kitaplar arasında Buhârî ile Müslim'in ve İbn Huzeyme'nin Sahih'inden sonra dördüncü sırada İbn Hibbân'ın Sahih'i yer almıştır.

Alâu'd-dîn Ali bin Balabân el-Fârisî (öl. 739/1339) tarafından el-İhsân fî takribi Sahîhi İbn Hibbân adıyla konu başlıklarına göre yeniden düzenlemiştir. El-İhsân, İbn Balabân'ın Sahîh'i fıkıh konularına göre yeniden düzenlediği bir çalışması olup kısaca Sahîh İbn Hibbân adıyla yayımlanmıştır. İbn Balabân, câmi türü hadis kitaplarının düzenini dikkate alarak Sahîh'teki hadisleri bir mukaddime ile yirmi üç konu kitabı halinde düzenlemiş, ana konu başlıkları ve fasıllar dışında eserin aslına bir ilavede bulunmamıştır.

Yayınevi olarak daha önce İbn Hibbân'ın bu eserinde geçen ve Buhârî ve Müslim'in Sahih'lerinde bulunmayan 2674 "zevâid" hadisi-i şerifi içeren Nûreddin el-Heysemî'nin hazırladığı Mevâridü'z-zam'ân ilâ zevâidi İbni Hibbân adlı kitabının iki cilt olarak çevirisini yayımlamıştık.

9 786054 659432

Hadis Deposu
hadisdeposu.com